

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLÂM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI

OĞUZ ERGEÇ KOLEKSİYONU MECMÛ'ASI
(İNCELEME-200^b-250^a TRANSKRİPSİYONLU METİN-TIPKIBASIM)

SEBEHAT KÜTÜK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA / 2020

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLÂM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI

OĞUZ ERGEÇ KOLEKSİYONU MECMÛ'ASI
(İNCELEME-200^b-250^a TRANSKRİPSİYONLU METİN-TIPKIBASIM)

SEBEHAT KÜTÜK

Danışman: Prof. Dr. Fatih Yahya AYAZ
Jüri Üyesi: Doç. Dr. Ayhan KARAKAŞ
Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Ali BİRBİÇER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA / 2020

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne;

Bu çalışma, jürimiz tarafından İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof. Dr. Fatih Yahya AYZ
(Danışman)

Üye: Doç. Dr. Ayhan KARAKAŞ

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Ali BİRBİÇER

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylarım.

..... / /2020

Prof. Dr. Serap ÇABUK
Enstitü Müdürü

NOT: Bu tezde kullanılan ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ETİK BEYANI

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. / / 2020

Sebehat KÜTÜK

ÖZET

OĞUZ ERGEÇ KOLEKSİYONU MECMUASI (İNCELEME-200^b-250^a TRANSKRİPSİYONLU METİN-TIPKIBASIM)

Sebehat KÜTÜK

Yüksek Lisans Tezi, İslâm Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Fatih Yahya AYZ

Mayıs 2020, 419 sayfa

Çalışmamızın konusu elde edilen bilgiler doğrultusunda 18. yy. sonları ile 19. yy. başlarında derlendiği düşünülen ve kütüphanelerde yer almayıp Oğuz ERGEÇ'in özel koleksiyonunun arasında bulunan bir mecmuadır. Bu çalışmada konumuz olan mecmuanın 200^b-250^a varakları arasında bulunan Türkçe şiirler çalışılmış, şiirler transkribe edilmiş ve incelenmiştir. Çalışılan kısımlarda tercî-i bend, müseddes, muhammes, tahmis, müstezâd, kıt'a, rubâiyyât ve müfred nazım şekliyle yazılmış şiirler bulunmaktadır.

Giriş bölümünde çalışmanın konusu, kapsamı, önemi, yöntem ve sınırlılıkları belirtilmiş ve mecmualar hakkında genel bilgilere yer verilmiştir. Birinci bölümde Oğuz ERGEÇ koleksiyonu tanıtılmış, Mecmuaların sistematik tasnifi projesi (MESTAP)'ne uygun tasnif edilerek düzenlenen tablolar verilmiştir. İkinci bölümde metnin kurulmasında esas alınan hususlar konusunda bilgilendirme yapıldıktan sonra transkripsiyonlu metin yer almaktadır. Çalışma elde edilen sonuçların değerlendirilmesi, faydalanılan kaynakların ve dizinin verilmesi ile tamamlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Mecmua, şiir mecmuası, dîvân şiiri, dîvân şâiri, MESTAP

ABSTRACT**CORPUS OF OĞUZ ERGEÇ COLLECTION
(RESEARCH - FOL.200^b-250^a TRANSCRIBED TEXT - FACSIMILE EDITION)****Sebehat KÜTÜK****Master Thesis, Department of History of Islam and Arts****Advisor: Assoc. Prof. Dr. Fatih Yahya AYAZ****May 2020, 419pages**

Subject of our study is a magazine contained in the private collection of Oğuz ERGEÇ and not available in libraries and believed to be compiled in late 18th Century and early 19th Century in line with the information obtained. In this study, pages between 200^b-250^a of the said magazine are studied, poetries are transcribed and examined. There are poetries written in the verse forms of terci-i bend, müseddes, muhammes, tahmis, müstezâd, kıt'a, rubâiyyât, müfred in the parts studied.

Subject, scope, significance, method and limitations are specified in the introduction section of the study and general details relating to magazines are provided. In first section, poets, their poetries, prosodies and poetic replies contained in the pages subjected to this study are presented in table forms. In light of the knowledge gained from these pages, assessments are made. Information is given about the content, language and spelling characteristics of the work. In second section, transcription text of poetries contained between pages 200^b-250^a that we studied are provided. Study is completed by presenting assessments for the conclusion obtained from the study and resources used.

Keywords: Magazine, Poetry Magazine, Ottoman Poetry, Ottoman Era Poets, MESTAP

ÖN SÖZ

Klâsik Türk edebiyatının önemli kaynaklarından biri olan dîvânlardan bir kısmı şairin kendisi tarafından düzenlenmiş olup bir kısmı ise sonradan tertip edilmiştir. Şairin kendisi tarafından oluşturulan dîvânlarda şair ve şiir hakkında bilgilere ulaşılabilmektedir. Şair hakkındaki bilgiler şairin biyografik bilgilerine katkıda bulunurken Yahya Bey'in Rüstem Paşa üzerine yazdığı mersiyede olduğu gibi şairin içinden çıktığı toplumun geçirdiği dönem özellikleri hakkında da bilgi elde edilebilmektedir. Klâsik Türk edebiyatının önem arz kaynaklarından bir diğeri ise şairlerin ad, mahlas, doğum tarihi, doğum yerleri, akrabalık, yetiştirme, meslek bilgileri, aile bilgileri, ölüm yerleri ve tarihleri hakkında bilgiler bulabildiğimiz; şairlerin yazmış oldukları şiirlerin örnekleri ile beraber bu şiirlerin dönem için değerine ulaşabildiğimiz yani eleştiri tarihimize de ışık tutan tezkireleridir. Tezkireler yapılan çalışmaların bir neticesi olarak Klâsik Türk edebiyatının gelişmesine katkıda bulunmuş olup hayatta iken dîvân tertip etmeyen ya da edemeyen şairlerin dîvânlarının tezkirelerden hareketle oluşturulduklarını görmekteyiz. Tezkirelerden hareketle mecmualar üzerinde yapılan çalışmalar ve böylece oluşturulan dîvânları göz önünde bulundurduğumuzda mecmuaların önemi ve değeri ortaya çıkmaktadır. Bizim çalışmamıza konu olan Oğuz ERGEÇ özel koleksiyonunda bulunan bu mecmua ile Klâsik Türk edebiyatımız başta olmak üzere tarihî ve edebiyat tarihi bilgilerimize katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Çalışmamızın giriş bölümünde çalışmanın konusu, kapsamı, önemi, yöntem ve sınırlılıkları belirtilmiş ve mecmualar hakkında genel bilgilere yer verilmiştir. Birinci bölümde Oğuz ERGEÇ koleksiyonu tanıtılmış, Mecmuaların sistematik tasnifi projesi (MESTAP)'ne uygun tasnif edilerek düzenlenen tablolar verilmiştir. İkinci bölümde metnin kurulmasında esas alınan hususlar konusunda bilgilendirme yapıldıktan sonra transkripsiyonlu metin yer almaktadır. Çalışma elde edilen sonuçların değerlendirilmesi, faydalanılan kaynakların ve dizinin verilmesi ile tamamlanmıştır.

Çalışmamda desteğini aldığım şahıs ve kurumlara teşekkür etmeliyim. Öncelikle Türk edebiyatının temel taşlarını oluşturan ve yapılan çalışmalara uygulanacak yöntemlerin bugüne gelmesinde katkıları olan tüm alan çalışanlarını minnetle anarım. Çalışmama konu olan mecmuayı bilim dünyasına kazandıran Oğuz ERGEÇ'e; çalışmamın ortaya çıkmasında istifade ettiğim çalışma sahiplerine; metinleri okumamda

ve anlamamda, anlayışını ve bilgisini esirgemediğinden istifademe sunan Prof. Dr. Ömür CEYLAN ve Dr. Öğ. Gör. Ali BİRBİÇER hocalarıma; kıymetli vaktini ayırarak sorularımı yanıtlayan Dr. Öğr. Üyesi Mehmet BÜKÜM hocama; değerlendirmeleri ile çalışmam son biçimini veren değerli juri üyem Doç. Dr. Ayhan KARAKAŞ hocama; çalışmalarından edindiği tecrübeleri çalışmam aktaran Arş. Gör. Aygöl DÜZENLİ ve Arş. Gör. Ekim Ortaç ULUDÜZ hocalarıma; Arapça metinleri okumamda yardımını aldığım değerli arkadaşım Fatıma NAPHAN'a; maddi-manevî desteklerini esirgeyemeyen arkadaşlarım Sümeyye KALAN ve Gül KORKMAZ'a; çalışmam için gerekli kaynakları temin etmemi sağlayan Milli Kütüphane ve Adana İl Halk Kütüphanesi çalışanlarına, çalışmamın danışmanlığını üstlenen ve çalışma esnasında da esirgemediği anlayışından dolayı danışman hocam Prof. Dr. Fatih Yahya AYZA'a teşekkürlerimi sunarım.

Sebehat KÜTÜK

Mayıs / 2020

KISALTMALAR**Bs.:** Baskı**Bk.:** Bakınız**C:** Cilt**D.:** Dîvân**Ç:** Çalışma**haz. :** Hazırlayan**M.:** Mecmua**s.:** Sayfa**S.:** Sayı**vb.:** ve benzeri**vdğr.:** ve diğerleri**yy.:** yüzyıl**SBE:** Sosyal Bilimler Enstitüsü**DİA:** Diyânet İslam Ansiklopedisi**MESTAP:** Mecmuaların sistematik Tasnifi Projesi

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
ÖN SÖZ	vi
KISALTMALAR	viii
TABLolar LİSTESİ	xi
GİRİŞ	1
1. Çalışmanın Konu Ve Kapsamı.....	1
2. Çalışmanın Önemi.....	1
3. Yöntem Ve Sınırlılıklar.....	1
4. Türk Edebiyatında Mecmualar.....	2

BÖLÜM I

OĞUZ ERGEÇ KOLEKSİYONU MECMUASI

1.1. Mecmuaanın Fiziksel Özellikleri.....	7
1.2. Derleyicinin Kimliğine Dâir	8
1.3. Mecmuaanın Tarihlandırılması.....	9
1.4. Tertip Hususiyetleri	10
1.5. İmlâ Özellikleri	11
1.6. 200 ^b -250 ^a Varakları Arasında Bulunan Şairler ve Bu Şairlere Ait Şiirlerin Sayısı .	12
1.7. 200 ^b -250 ^a Varakları Arasında Bulunan Nazîreler.....	15
1.8. 200 ^b -250 ^a Varakları Arasında Kullanılan Aruz Kalıpları	15
1.9. 200 ^b -250 ^a Varakları Arasında Bulunan Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllara Göre Dağılımı	18
1.10. 200 ^b -250 ^a Varakları Arası Muhteva Özellikleri.....	18
1.10.1. 200 ^b -250 ^a Varakları Arası Tespit Edilemeyen Şiirler.....	18
1.10.2. 200 ^b -250 ^a Varakları Muhteva Özelliklerinin Değerlendirilmesi	73
1.11. Mecmuaanın 200 ^b -250 ^a Varakları Arası Sistematik Tasnifi.....	88

BÖLÜM II**200^b-250^a VARAKLARI ARASI MECMUA METNİNİN TRANSKRİPSİYONU**

2.1. Metnin Kurulmasında Esas Alınan Hususlar	133
2.2. Transkripsiyon İşaretleri	135
2.3. Mecmuanın 200 ^b -250 ^a Varakları Transkripsiyonlu Metni	136
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	307
BİBLİYOGRAFYA	308
DİZİN.....	315
TIPKIBASIM.....	318
ÖZGEÇMİŞ	419

TABLOLAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1. Mecmuanın 200b-250a Varakları Arasında Yer Alan Türkçe Şiirler İçin Nazım Şekilleri	11
Tablo 2. 200 ^b -250 ^a Varakları Arasında Bulunan Şairler ve Bu Şairlere Ait Şiirlerin Sayısı	12
Tablo 3. 200 ^b -250 ^a Varakları Arasında Bulunan Nazîreler.....	15
Tablo 4. 200 ^b -250 ^a Varakları Arasında Kullanılan Aruz Kalıpları	17
Tablo 5. Mecmuanın 200 ^b -250 ^a Varakları Arası Sistematiik Tasnifi	88
Tablo 6. Mensur Bölümler Tablosu	132

BÖLÜM

GİRİŞ

1. Çalışmanın Konu ve Kapsamı

Bu çalışmanın konusunu 330 varaktan oluşan mecmuanın günümüz harfleri ile traskribe edilmesi ve incelenmesi oluşturmaktadır. Mecmua, yüksek lisans öğrencileri arasında taksim edilmiş olup bu çalışmanın kapsamı mecmuanın 200^b-250^a varaklık kısmı ile sınırlandırılmıştır.

2. Çalışmanın Önemi

Kişisel defterler olarak da adlandırılan ve derleyeni kimi zaman belirlenemeyen derleyen şahsın ve derlenen dönemin edebî zevkini ve şiir anlayışını yansıtan, yıpranarak da olsa günümüze kadar gelebilmiş olan mecmualar hem tarihçiye hem de edebiyat tarihçisine malzeme sunarak eksik bilgilerimizi tamamlamamıza, bildiklerimizi doğrulamamıza bazen de yanlış bilinen bir durumun düzeltilmesine hatta Oğuz ERGEÇ aracılığı ile elimize geçen bu örnekte olduğu gibi meraklısına kadar birçok amaca hizmet edebilir. Dün ile bugün arasında köprü görevi gören kaynaklardan olan mecmualardan biri çalışmamızın konusudur. Bu çalışmanın tamamlanması ile 330 varaklık mecmuanın 250^a sayfasına kadar olan kısmı incelenmiştir. Bu kısımda terci'-i bend, müseddes, muhammes, tahmis, müstezâd, murabba, kıt'a, rubâiyyât olmak üzere farklı nazım şekilleri ile yazılmış şiirler bulunmaktadır. Şiirler, dîvânlar ve akademik çalışmalar ile karşılaştırılmış ve farklılıklar tespit edilmiştir. Tüm bunlarla beraber mecmuanın elli varaklık bu kısmı kaynaklarda rastlamadığımız şiirler barındırmaktadır.

3. Yöntem ve Sınırlılıklar

330 varaklık bir mecmuanın 200^b- 250^a varaklık bir kısmı ile sınırlı olan bu çalışma için henüz başlamadan önce mecmualar üzerine yurt içi ve yurt dışında yapılan çalışmalar incelenmiş olup edinilen tecrübeler bu çalışmaya aktarılmaya çalışılmıştır. Bu inceleme sonucunda içerik açısından zengin olan mecmualar için farklı yaklaşımlar sonucu farklı tasniflendirmelerin olduğu görülmüştür.

Çalıştığımız bu kısımlar için Aygül DÜZENLİ tarafından çalışma öncesinde mecmuanın fotoğraflaması yapılmıştır. Bu işlem yapılırken yanlış yere yapıştırılan

varaklar olduğu fark edilmiş ve eser bu eksiklikler giderildikten sonra çalışılabilir hale getirilmiştir. Çalışmamız için DÜZENLİ'nin hazır hale getirmiş olduğu fotoğraflamalardan yararlanılmış olup metnin kurulmasında daha önce bu konuda yapılan çalışmalar ve mecmuanın bundan önceki çalışılan bölümleri incelendikten sonra silinmiş ya da yıpranmış okunamayacak durumda olan yerler için "Terci-i Bend-i Veysî" ve Latifi'ye ait şiirde olduğu gibi de yapılan çalışmalardan tamamlanmaya çalışılmıştır. Metindeki bütünlük oluşturulduktan sonra şiirler incelemeye alınmış ve transkript edilmiştir. Transkript edilirken muhtevaya dair bilgiler kaydedilmiş, dîvan ya da akademik çalışma ile karşılaştırılan mecmuada kelimelerin, beytlerin veya bendlerin farklılık göstermesi halinde dipnotta farklılık belirtilmiştir. 200^b-250^a arasında elde edilen edebî ürünler için kayıt numaraları, matla ve makta beyitleri, aruz kalıpları ve nazım şekilleri, nazım türleri ve açıklamalar olmak üzere kategorilere ayrılarak mecmualardan alınacak verimin artırılması hedeflenerek düzenlenmiş oluşturulan MESTAP'a göre tasnif edilmiş ve yorumlanmıştır.

Mecmuadaki şiirler konusunda bilgi elde etmek amacıyla Çukurova Üniversitesi Kütüphanesi'nden, Adana İl Halk Kütüphanesi'nden ve Ankara Milli Kütüphane'den, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın ekitap sitesinden faydalanılmıştır.

4. Türk Edebiyatında Mecmualar

Mecmua sözlükte toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş, seçilmiş şeylerin hepsi, seçilmiş yazılardan meydana getirilen yazma kitap dergi anlamlarına gelmektedir¹. Kavram olarak aynı veya farklı türden seçilmiş çeşitli hacimlerdeki metinlerin ve risalelerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan eserlerin ortak adı olarak kullanılır².

Kut, mecmuaların ortaya çıkışını "Mecmua genellikle kişilerin beğenilerini yansıtan bir not defteri olarak görevine başlamış ve bu görevini sürdürmüştür. O defter bitince de mecmua dediğimiz şey ortaya çıkmıştır." şeklinde ifade eder³.

İslâm kültüründe mecmua türü, henüz adı konulmadan Hz. Peygamber'in hadis yazımına izin vermesiyle birlikte ortaya çıkmıştır. Bu iznin ardından bazı sahâbîler Resûlullah'tan duyduklarını mecmua tertip etme anlayışı içerisinde kendi seçimlerine,

¹ Develioğlu, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 2012, 29. Baskı, s.689.

² Uzun, Mustafa, "Mecmua", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, 28, s. 265, ss 265-268, Ankara 2003.

³ Kut, G, Mecmua, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, 6, s. 170, ss. 170-173, İstanbul 1986.

ihtiyaç ve değerlendirmelerine göre bir araya getirince hadis literatüründe sahîfe, cüz ve kitap adıyla anılan ilk derlemeler doğmuştur. Bunların en tanınmışlarından biri, Türkçeye İlk Hadis Mecmualarından Hemmam b. Münebbih'in Sahîfesi adıyla tercüme edilmiş mecmuadır⁴. İslâm kültüründe hadis toplama faaliyetleri Kut'un ifadelerini örneklemektedir.

Türkler arasında rağbet bulup farklı bir gelişim göstermesi ve çeşitli ilim dallarında müstakil bir telif türü özelliği kazanması ilk örneklerin ortaya çıkışından birkaç asır sonra gerçekleşmiştir. Not defterlerinden meydana gelen özel mecmualar için böyle bir tarihin belirlenmesi zor görünmekle birlikte bunların Osmanlı dönemindeki gelişimine bakarak XV. yüzyıldan itibaren dikkat çekmeye başladıklarını, XVI. yüzyıldan sonra ise sayı ve çeşitlerinin iyice arttığını söylemek mümkündür⁵.

Mecmuaların konuları daha çok edebiyatla ilgilidir. Gazel, kaside, musammat, tarih, mektup vs. şekiller ile tevhid, na't, mersiye vb. türleri üzerinde oluşturulmuş mecmualar bunlardandır. Ancak fıkıh, kelam gibi dini ilimler; simya, reml, sihir, falcılık gibi eski batıl ilimler; musiki, hat gibi sanat dalları vs. üzerine derlenmiş mecmualar da vardır. Bu tür mecmualar bir konu bütünlüğüne sahiptir. Buna karşılık her mecmua derleyicisi, aynı titizliği göstermeyebilir ve her çeşit hoşça giden yazıyı mecmuasına alabilir⁶.

Ali Cânîp Yöntem "*Bazı Mecmualara Dair*" makalesinde "Türk mâzisini kaplayan Asya, Avrupa, Afrika toprakları ise esas itibariyle hâlâ örtülü duruyor. Bu muazzam işi istikbâle bırakmaktan başka çaremiz yok. Bugün için yapabileceğimiz şeyler kütüphanelerdeki tettebbulardan ibaret kalmaktadır. Edebî târihî tedkikler için meselâ İstanbul'da el sürülmemiş nice nice eserler vardır. Bunların en mühimlerinden bir kısmı ise mecmualardır. Bu mecmualar şunun bunun, hatta bazen tanınmış adamların, edîblerin, şâirlerin, âlimlerin kaleme aldıkları ekseriya muhtelif hatta birbirini tutmaz yazıları muhtevi eserlerdir." ifadeleri ile mecmuaların tarih ve edebiyat tarihi açısından önemini ortaya koyarken mecmuaların tanınmış ya da tanınmamış derleyici ve derleyicilerden oluşması ile beraber içeriğinin sahip olduğu çeşitliliği de belirtmiştir⁷.

Mecmuaları karşılamak için kullanılabilecek tek ve değişmez bir şekil ya da içerik tanımlaması üretebilmek olası değildir. Bu konuda divân tertibi ya da mesnevî yazımında

⁴ Uzun, Mecmua, s. 265.

⁵ Uzun, Mecmua, s.265.

⁶ Pala, İskender, "*Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*", L&M Yayınları, İstanbul: 2002, s. 300.

⁷ Sevgi, Ahmet - Özcan Mustafa, "*Bazı Mecmualara Dair, Prof. Dr. Ali Cânîp Yöntem'in Eski Türk Edebiyatı Üzerine Makaleleri*", Haz. Ahmet Sevgi-Mustafa Özcan İstanbul 1996, s.491.

olduğu gibi geleneğin belirlediği bir sınırlandırma yoktur. Bu noktadaki tek belirleyici unsur müretteptir. Mürettep tamamen kendi kişisel ilgi alanları, tercihleri ve beğenileriyle eserine dâhil edeceği malzemenin niteliğini kendisi belirler. Mürettep ya da müretteplerin yıllar içerisinde tuttıkları bu kayıtlarla mecmua bir eser görünümüne kavuşur.⁸

İçerisinde çeşitli bilgiler barındırmasının ve derleyiciye özel olmasının da etkisi ile mecmualar araştırmacıları tarafından farklı yönleriyle ele alınmış ve bunun neticesinde çeşitli yönlerden tasniflendirilmişlerdir. Agâh Sırrı Levend temele içeriği olarak mecmuaları şöyle tasnif etmiştir⁹:

1. Nazîre mecmuaları
2. Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğindeki seçme şiir mecmuaları
3. Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar
4. Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesi ile meydana gelen mecmualar,
5. Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar.

Günay Kut ise¹⁰,

1. Nazîre mecmuaları,
2. Seçme şiir mecmuaları (Mecmua-i eş‘ar, Mecmua-i devâvîn),
3. Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya gelmesi ile oluşan mecmualar (Mecmua-i edviye, Mecmua-i tevârih, Mecmua-i muammeyât, Mecmua-i münşeat, mecmuatü’r-resâil gibi),
4. Karışık mecmualar,
5. Tanınmış kişilerce veya derleyeni belli kişilerce hazırlanmış mecmualar şeklinde tasnif etmiştir.

Mecmualarla ilgili tasnif yapan araştırmacılarından biri de Atabey Kılıç’tır. Kılıç, her biri alt başlıklara da ayrılmak üzere mecmuaları¹¹

1. Cilt ve tertip bakımından
2. Şekil bakımından
3. Dil bakımından

⁸ Gürbüz Mehmet, "Şiir Mecmû‘aları Üzerine Bir Tasnif Denemesi", *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*, Haz. Hatice Aynur v.dğr., Turkuaz Yayınları, İstanbul 2012, s.101-102.

⁹ Levend Agah Sırrı, *Türk Edebiyatı Tarihi Giriş*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1988, XXIV+666 s.

¹⁰ Kut, "Mecmua", s. 170.

¹¹ Kılıç, Atabey, *Mecmua Tasnifine Dâir*, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Turkuaz Yayınları, İstanbul 2012, s. 81-95.

4. Muhteva bakımından

5. Şahısların tertip ettiği ve şahıslar için tertip edilen mecmualar olmak üzere guruplandırırır.

Mehmet Gürbüz mecmuaların tasnifini özel olarak şiir mecmuaları üzerine yapmıştır. Buna göre şiir mecmuaları şu şekilde tasniflendirilebilir¹²:

1. Şiirlerin şekil özelliklerine göre oluşturulan şiir mecmuaları: Gazel, kaside, müstezâd, matla, beyit, mısra ve farklı nazım şekilleriyle yazılmış şiirlerden oluşan mecmualar

2. Şiirlerin konularına göre oluşturulan (tematik) şiir mecmuaları: Tarih, na‘t, mu‘ammâ mecmuaları, lugaz mecmuaları, medhiye mecmuaları ve şehrengiz mecmuaları gibi

3. Nazîre mecmuaları,

4. Şairlerin aidiyeti/mensubiyeti esasına göre hazırlanan mecmualar: Aynı zümreye (tasavvufî oluşum, meslek gurubu vb.) mensup şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar, aynı coğrafya ya da şehirde yetişmiş veya aynı milliyete mensup şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar

5. Bir mensubiyet ilişkisi gözetmeksizin belirli şairlerin divanlarını/şiirlerini bir araya getirmeyi amaçlayan mecmualar

MESTAP'ın öncülerinden Mehmet Fatih Köksal tasniflendirme yaparken mecmuaları şiir sahiplerini tanıtmaları açısından ele alır ve şöyle tasniflendirir¹³:

1. Şiir sahibi şairi tanıyabilmemiz için yetersiz olan mecmualar: Bu tip mecmualarda şiirlerin başlığı olmadığı gibi majlasları, -çoğunlukla- üstünün veya – nadiren- altının çizilmesi, renkli mürekkeple yazılması gibi belirtecek bir işaret dahi yoktur.

2. Şiirin sahibini başlıktan hareketle belirleyebileceğimiz mecmualar: Başlıkları Gazel-i Fuzuli, Nazire-i Lamii, Mersiye-i Lamiî, Mersiye-i Bâkî, Müseddes-i Vasfî şeklinde sadece şairin adı ve mahlaslarının gösterilmesi şeklinde de olabilir. Mahlastaş başka şairlerin bulunduğu hallerde bu iki guruba giren mecmualarda o şiirin o mahlastaşlardan hangisine ait olduğunun tespiti çok zor olacaktır.

3. Şiir sahibinin şairin mahlasının ayırt edici özellikleri ile birlikte verildiği mecmualar: Fevrî-i Müderris, Sürûrî-i Gelibolu, Fehîm-i Kadim, Kâf-zâde, İbrahim-i Gülşenî, Kemâl-i Zerd gibi

¹² Gürbüz, *Şiir Mecmuaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi*, s. 97-113.

¹³ Köksal, M. Fatih, *Yâ Kebîkeç*, Kesit Yayınları, İstanbul 2016., s. 172.

4. Şiir sahibi hakkında antoloji tipi tezkireler kadar hatta onlardan da daha fazla bilgi bulunduran mecmuaalar. Örnek Pervâne Bey Mecmuası

Cemal KURNAZ'ın "Osmanlı'da şair yetiştiren bir okul var mıydı?" sorusundan hareketle "*Osmanlı Şair Okulu*" adlı kitabından esinlenerek "Mecmualar şairlerin yetişmesinde bir okul vazifesini görüyor muydu?" sorusuna cevap aranmak amacıyla kütüphanelerde bulunan yaklaşık beş yüz mecmua üzerinde yaptıkları incelemeden elde ettikleri verilere göre mecmuaların edebî açıdan öğretici/ilgilendirici özellikleri bakımından üç sınıfa ayrılabilceğini belirtmişlerdir. Mecmualar Buna göre¹⁴:

1. Sadece şaire yönelik bilgi verme gayreti
2. Genel okuyucuya yönelik bilgi verme gayreti
3. Mecmua tertipçisinin kendisi için aldığı notlar şeklinde tasniflendirilebilir.

Mecmuaların tasniflendirilmesi konusunda ortaya çıkan farklılıklar göz önünde bulundurularak mecmualar üzerinde yapılacak çalışmalara farklı bakış açısı geliştirmek adına Cemal KURNAZ ve Yaşar AYDEMİR tarafından hazırlanan "Mecmualara Sorulması Gereken Sorular" başlıklı makalede tasnifi yapılan mecmualara şu soruları yöneltir¹⁵: Mürettibi merkeze alan sorular, Okuyucuyu merkeze alan sorular, Devrin edebî zevkini merkeze alan sorular, Eserin muhtevasını konu alan sorular, Mecmuanın içeriği ile paydaş alanların ilişkisini konu alan sorular, Mecmuanın tertip edildiği yeri, bölgeyi konu alan sorular, Tek kaynak olması açısından sorulan sorular, Birden fazla nüshası olan eseri merkeze alan sorular, Özel hayatlara dair bilgi veren mecmuaları merkeze alan sorular, Mecmuaların edebiyat tarihine katkılarını merkeze alan sorular, Mecmuanın imlasını konu alan sorular, Arşiv malzemeleri içeren mecmuaları merkeze alan sorular.

Her biri ayrı alt başlıklara ayrılan yukarıdaki soruların şiir mecmualarına sorulması halinde alınacak cevaplar şiir mecmualarının önemini artırmakta ve dîvanlardan sonra Türk edebiyatının vazgeçilmez kaynakları arasındaki yerini korumaktadır.

¹⁴ Koncu, Hanife- Çakır, Müjgan, "Şairleri Yetiştiren Bir Kaynak Olarak Mecmua", *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*, Haz. Hatice Aynur vdğr., Turkuaz Yayınları, İstanbul 2012, s. 120.

¹⁵ Bk. Kurnaz Cemal, Aydemir Yaşar, Mecmualara Sorulması gereken sorular, *Turkish Studies*, Ankara 2013, C. 8/1, s. 51-64.

BÖLÜM I

OĞUZ ERGEÇ KOLEKSİYONU MECMUASI

1.1. Mecmuaanın Fiziksel Özellikleri

Çalışmamıza konu olan ve bundan önce de üç yüksek lisans çalışmasına¹⁶ konu edilen mecmua, DÜZENLİ tarafından baştan sona kadar gözden geçirilmiş, fiziksel yönden incelenmiş ve çalışmaya uygun hale getirilmiştir. Buna göre özellikler şu şekildedir:

Cilt: Kahverengi, miklepli, şemseli deri cilt.

Kâğıt: Âharlı âbâdî kâğıt (?). Renkli varaklar da mevcut.

Yazı: Söz başlıkları kırmızı, siyah mürekkeple harekesiz nesih hat.

Varak: 1a - 330a.

Sütun: Muhtelif.

Satır: 10 ile 30 arası muhtelif .

Ebad: Cilt boyutları 160 x 255 mm. - kağıt boyutları ise 110 x 200 mm.

Müstensih/mürettip: Belli değildir.

İstinsah/tertip tarihi: Belli değildir.

Başı: Ey evvel-i bî-evvel ve'yy āhır-i bî-āhır

Sübḥāneke yā Rabbi sübhāneke yā Kādir (1b)

Sonu: Eserin sonunda mecmuada bulunan şairlerin sıralandığı bir fihrist yer almaktadır¹⁷.

330 varaktan oluşan mecmua fotoğraflama işlemi ile bilgisayara aktarılan varaklardan 209^a ve 209^b yırtılmaya uğramıştır. 210^b sayfasında olduğu gibi yer yer kelimelerin silinmiş olduğu şiirlere rastlandığı gibi 219^a sayfasında silik sayfa numarasına; 245^a ve 245^b sayfalarında gördüğümüz üzere de tamamen silinmiş sayfaya

¹⁶ Düzenli, Aygöl, *Oğuz Ergeç Koleksiyonu Mecmû'ası (İnceleme-1^a-80^a Transkripsiyonlu Metin-Tıpkıbasım)*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (SBE), Adana 2015; Sucu, Ülkü, *Oğuz Ergeç Koleksiyonu Mecmû'ası (İnceleme-80^b-150^a Transkripsiyonlu Metin-Tıpkıbasım)*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi SBE, Adana 2018; Dinç Kerime Belkıs, *Oğuz Ergeç Koleksiyonu Mecmû'ası (İnceleme-150^b-200^a Transkripsiyonlu Metin-Tıpkıbasım)*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (SBE), Adana 2020.

¹⁷ Düzenli, *Oğuz Ergeç Koleksiyonu Mecmû'ası (İnceleme-1^a-80^a Transkripsiyonlu Metin-Tıpkıbasım)*, s.11.

rastlanmıştır. Ayrıca 246^a sayfasında silinmiş olarak yer alan şiirler 247^b sayfasının ters olarak yer alan görüntüsüdür.

Mecmuada Fevrî'ye ait terci-i bendin yer aldığı 211^a sayfasında olduğu gibi şiirin yarıda kalan kısmı için ayrı bir sayfaya geçmek yerine derkenar olarak yazılmıştır. Ancak Âgâh'a ait müseddesin yer aldığı sayfa örneğinde bir şiir için bir sayfa kullanıldığı görülmektedir.

Mecmuada 232^a-234^a arasında "el değişikliği" fikrini uyandıracak şekilde yazı tipinde değişiklik gözlemlenmiştir. Başlıklandırma kırmızı yapılmış ancak yer yer siyah başlıklandırmalar da bulunmaktadır. 224^a sayfasında yer alan Şehîdî'ye ait muhammese özel olarak siyah yazılan bu başlık iki kenardan kırmızı olarak noktalananmıştır. 220^{bder} sayfasında Zamîrî tarafından Kadri'ye yazılan tahmis başlıksız olarak yer alan şiirlerdendir.

1.2. Derleyicinin Kimliğine Dâir

Mecmuanın geneli üzerine detaylı incelemelerde bulunan ve 1^a-80^a varakları arasını çalışan DÜZENLİ mecmuanın mürettibi ya da mürettiplerinin tespitinde yaptığı çalışma itibariyle tahminleri olması ile beraber herhangi bir kesin tespitte bulunmamıştır. Ancak şiirlerin bazılarının başlığında yer alan "Li-nāmıkihî Rıfkî, "Li-rāqımıhî Rıfkî" ve "Li-kātibihî Rıfkî" ve 31. varakta derkenarda yer alan " Li-rāqımıhî Bāhir" ifadelerinden hareketle Rıfkî ve Bahir adlarının ihtimaller arasında olabileceği belirtilmiş olup net bir bilgiye yer verilmemiştir¹⁸. SUCU'nun incelediği bölümlerde de net bir şey söylenmemiş olup Remzî, Fazlî ve Mehmet Vasfî olmak üzere üç ihtimal olabileceği belirtilmiştir¹⁹. DİNÇ tarafından çalışılan 150^b-200^a varakları arasında²⁰ derleyicinin kimliğine dair herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır. Bizim çalıştığımız kısımda ise şiirlerin ait olduğu şairlerin isimleri çoğunlukla başlıklarda mevcuttur. Başlıksız olarak yer alan manzumelerde şairleri tespit edilebilenler [] simgesi ile metin içerisinde gösterilmiş, başlıksız yer alan manzumede²¹ ise mahlas olarak değerlendirilebilecek herhangi bir bulguya rastlanmamıştır.

Mecmuada ilk varakta şiirin yüceliğinin ve etkileyiciliğinin veciz ifadelerle

¹⁸ Bk. Düzenli, *Oğuz Ergeç Koleksiyonu Mecmû'ası (İnceleme-1^a-80^a Transkripsiyonlu Metin-Tıpkıbasım, s. 13.*

¹⁹ Bk. Sucu, *Oğuz Ergeç Koleksiyonu Mecmû'ası (İnceleme-80^b-150^a Transkripsiyonlu Metin-Tıpkıbasım, s. 9.*

²⁰ Bk. Dinç, *Oğuz Ergeç Koleksiyonu Mecmû'ası (İnceleme-150^b-200^a Transkripsiyonlu Metin-Tıpkıbasım, s.8.*

²¹ Varak no: 216^{bder}

anlatıldığı Câmî'nin Farsça mesnevî biçimindeki şiiri, Fuzûlî'nin Gazel hakkındaki mesnevisi ve mecmualarla ilgili iki şiirin bulunması, mürettibin şiir ve mecmua hakkında bilgi sahibi olduğunu ve bu işe bilinçli bir şekilde başladığını düşündürmektedir²². 202^b sayfasında yer alan Nesîb'e ait şiirde cümle olarak yer alan başlığın divânda yer aldığı haline yakın olması da bu düşünceyi desteklemektedir.

Mecmuada yer alan şiirlerin mürettibe ait olmaması sebebi ile mürettibin şiir tercihleri üzerine yorum yapabiliriz. Şiir tercihlerinin yansıması olan bu mecmuanın çalıştığımız elli varaklık kısmının başlangıcında yer alan şiirlerden hareketle derleyicinin dönem olaylarına duyarsız olmadığı sonucuna varabiliriz. Ancak derleyicinin "kişisel defterinde" münacaat türünden şarkıya kadar birçok türün yer aldığını göz önünde bulundurarak ilgi alanını kestirmenin zor olduğunu söyleyebiliriz. "Li Sahibü'l- Keşşâf, Begavî, Ebu Hanife" başlıkları ile Hz. Âişe'nin sözlerinin yer aldığı kıt'alarının yar aldığı varaklardan²³ hareketle derleyicinin dînî ve ilmî yaşantısı olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

1.3. Mecmuanın Tarihlendirilmesi

Derleyicinin "kişisel defteri", kendi yazdığı şiirleri içermeyip beğenisine hitap eden şiirleri içermektedir. 200^b-250^a varakları arasında en eski tarihli şiir altıncı yüzyılda yaşayan cahiliye dönemi şairlerinden İmrü'l Kays'a aittir. Mecmua üzerine ilk yapılan çalışmada²⁴ en eski tarihli şiir Mevlâna'ya aittir. Dolayısı ile mecmuanın incelenen bölümü 12.yy ile 19.yy arasında verilen edebî ürünleri barındırmaktadır. Bu çalışma ile mecmuanın şiirlerini barındırdığı tarih altıncı yüzyıla çekilmiş olup belirlenebilen ölçüde günümüze en yakın şiir 19. yy'e aittir. Ancak şiirlerden hareketle tarih konusunda fikir sahibi olmaya çalıştığımız bu mecmua üzerinde derleyicinin, özel olarak bir "tarih atmasına" rastlanmamıştır. Derleyicisi bilinmesi halinde yaşadığı dönemden hareket etmek mümkün olabilirdi. Kim tarafından derlendiği bilinemediği için şu durumda kesin bir tarihlendirme yapılamamaktadır. Ancak mecmuanın geriye kalan varakları arasındakî "tevarih" başlıklarından mecmuanın derleniş tarihine dair bilgiler çıkabilir.

²² Düzenli, *Oğuz Ergeç Koleksiyonu Mecmû'ası (İnceleme-1a-80a Transkripsiyonlu Metin-Tıpkıbasım, s. 14.*

²³ Varak no: 247^a

²⁴Bk. Düzenli, *"Oğuz Ergeç Koleksiyonu Mecmû'ası (İnceleme-1a-80a Transkripsiyonlu Metin-Tıpkıbasım", s. 15.*

1.4. Tertip Hususiyetleri

330 varaktan oluşan mecmuanın 200^b-250^a varaklık kısmı Selâmi'ye ait terci'i bend ile başlar. 199^b sayfasında başlayan bu terci-i bendin son sayfası bizim çalışma aralğımıza girer. Taşlıcalı Yahya, Örfî, Nesîb, Muhteşem Kâşânî, Ebu Tarab b. Firkatî, Fevrî, Veysî ve Rahmî'ye ait terci'-i bendler olmak üzere 211^a sayfasına kadar terci-i bendler yer alır. Bu aralıkta Hazım'a ait üç tane şarkı ve bir de "murabba" başlığı altında şiir bulunmaktadır. Fevrî'ye ve Veysî'ye ait terci'-i bendin bulunduğu sayfalarda kopma ya da yırtılma olduğu tespit edilmiştir. Veysî'nin şiirindeki eksiklik divanından tamamlanmıştır. Fevrî'nin şiirindeki eksiklik ise elde edilen çalışmadan tamamlanmıştır. Terci'-i bendleri sayfa 211^b-216^a arsında yer alan müseddesler takip eder. Sâdık, Âgâh, Yahya, Ulvî, Kemânî, Örfî, Fevrî, İzzetî, Kadrî ve Rahmî müseddesi bulunan şairlerdendir. Mürettib, müseddeslerden sonra sıralamayı tahmisler ve muhammesler ile devam ettirir. Usûlî, Nahîfî, Hüsnî-i Kayserî, Sâbit, Fedayî, Edîb, Hasîb, Sa'ib, Râsim-i Bursevî, Necîb, Zihnî, Âgâh, Kadrî, Beyânî, Behçetî, Mu'înî, Muhyî, Vehbî, Sabî, Ubeydî, Şehidî, Hasmî, Âlî, Sâ'î, Bâkî, Nevres, Meşâmî, İydî, Nâbî, Cinânî, Belîğ, Halîfe, Sahîb, Rahmî, Dervîş, İzzetî, Mîrî, Kadrî, Latîfî, Emrî, Fuzûlî, Şeyda, Vehbî, Tâlib, Gelibolulu Âlî, Aklî, Rızâyî, Fevrî, Ruhî ve Selmân'a ait şiirlere tahmis ve muhammes nazım şekillerinde şiir veren şairlerdendir. 227^b sayfasında "Tahmis-i mezbur ile fihristade olunan arz-ı hal suretidir." başlıklı nesir ve 235^a sayfasında güfte bulunur. 236^b-244^b varakları arasında müstezâdlar vardır. Hızır Bey b. Celâleddin, Ahmed Paşa, Mevlâna, Vecdî, Na'îlî, Ahmed Efendi, Şahidî, Şehdî, Nesîb, Safî, Mutî'î, Âlî, Suzenî, Bahayî, Zârî, Mahvî, Senayî, Hilâlî, Ahmed, Semerkandi, Fenâyî, Nevâyî ve Hafî müstezâdı bulunan şairlerdendir. 245^a, 245^b, 246^a sayfaları siliktir. 246^a sayfası, 246^b sayfasının ters görüntü halidir. 246^b-250^a varakaları arasında kıt'a, rubâi ve müfred bulunur. Bunlardan bazılarının hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir. Begavî, Ebu Hanife, Zemahşeri, Azeri, Hevâyî, Hâzım, Sâbit, İmrü'l-Kays, Râsih, Dervîş Mustafa, Sultan Ahmed, Sultan Mehmed, Nâbi, Hafız, Câmi, Fehim, Uncı-zâde, Ebu'l Alâ el-Ma'rri, Âlî, Seyyid Vehbî, Seyyid Hasîb Burusevî, Hilmî, Nâdîri, Seyyâh, Hâtib, Belîğ, Le'alizâde, Hüsnî, Kadrî, mahlaslı şairlerin bu varaklar arasında şiirleri bulunmaktadır.

Eserin çalıştığımız varaklar arası tertip hususiyeti konusunda özelte tercî'-i bend, müseddes, muhammes, tahmîs, müstezâd, kıt'a, rubâ'ıyyât ve müfred olmak üzere çeşitli nazım şekilleri görülür. Türkçe şiirler için nazım şekillerini belirlerken

başlıklardan hareket edilmiştir. Buna göre 6 terci-i bend, 13 müseddes, 9 muhammes, 47 tahmîs, 19 müstezâd, 2 murabba, 30 kıt'a, 5 Rubâiyyat, 2 müfred tespit edilmiştir.

Tablo 1.

Mecmuanın 200b-250a Varakları Arasında Yer Alan Türkçe Şiirler İçin Nazım Şekilleri

Nazım Şekli	Adedi
Terci-i Bend	6
Müseddes	13
Muhammes	9
Tahmîs	47
Müstezâd	19
Murabba	2
Kıt'a	30
Rubâiyyât	5
Müfred	2

1.5. İmlâ özellikleri

Bilindiği gibi Osmanlıca; Arapça, Farsça ve Türkçe olmak üzere üç dili bünyesinde barındıran kelimeler içerir. Müstensihin üç dile vakıf olamaması ve dikkatsizlik gibi sebeplerden kaynaklandığını düşündüğümüz imlâ hatalarını da tespit ettik.

Örneğin 235^{ader} sayfasında yer alan manzumede;

"Hüdâyâ kimini mülkmend-i sahib-i hil'at u tâc it
 Kiminin kasrını Şedâdî tahtını nekra vü'âc it
 Kimin Hârun kimini Mu'tasım kimini Hâccâc it
 Beni mübtelâ-yı imtilâ ile ne hod âc it
 Ne senden eyle müstağni ne senden gayra muhtâc it

Burada ح ve خ harflerinde imla hatası yapıldığı görülmektedir. Hil'at kelimesi خ ile yazılması gerekirken bir kelime olup²⁵ ح harfi ile yazılmıştır.

²⁵ Bk. Develioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, s. 370.

Diğer bir imlâ hatası olarak "Taḥmīs-i Mezbūr ile Firistāde Olunan ʿArz-ı Hāl Sūretidir." başlığı altında 227b-228a sayfalarında yer alan Nâbî'ye ait nesirde "mevkûf" kelimesinde olduğu gibi ف harfi ile ق harfi hatalı olarak yazılmıştır.

Mecmuada imlâ yönüyle dikkat çeken hususlardan bir diğeri zaman içerisinde kelimelerin imlâlarının değişmiş olmasıdır ki 234^b-235^a sayfalarında bulunan başlıksız manzumede "tabıl" kelimesinin "davul" şeklinde, "horus" kelimesinin "horoz" şeklinde söylenip imlâ edilmesi bu durumu örneklendirir.

Guş-i mürğ-i dile gökden gelür āvaz-ı horus (horoz)

Demir na‘raların dinlendir tabıl ile kûs. (kös)

1.6. 200^b-250^a Varakları Arasında Bulunan Şairler ve Bu Şairlere Ait Şiirlerin Sayısı

Mecmuada çalıştığımız varaklar arasında 105 şaire ait 229 şiire ulaşılmıştır. Klâsik Türk edebiyatında ortak mahlas kullanımı sebebiyle verilen sayıda hata olabilir. Örneğin Hâzım-ı Nev-Şehrî, Hâzım, Hâzım Efendi olmak üzere Hâzım mahlası ile ilgili üç farklı kullanım bulunmaktadır. Bu durumları bertaraf edebilmek için tabloda yer alan şairler mecmuada geçtiği şekli ile verilmiştir. Ayrıca mecmuada özel olarak şahsa dikkat çekmekilmektedir. Örneğin "Li-Sahibü'l Keşşâf" başlığı altında Zemahşeri, Kâle ʿĀliyyün Kerremellahü Vecchühü" başlığı ile de Hz. Ali işaret edilmektedir. Bu durumlarda ise tabloya şairin adı ya da mahlası kaydedilmiştir.

Tablo 2. 200^b-250^a Varakları Arasında Bulunan Şairler ve Bu Şairlere Ait Şiirlerin Sayısı

	Şair Adı	Şiir Sayısı
1.	ʿABİDHAN	1
2.	ʿAGĀH	1
3.	AHMED EFENDİ	1
4.	AHMED PAŞA	1
5.	ʿAKLÎ	1
6.	ĀLÎ	4
7.	ʿAZERÎ EFENDİ	1
8.	ʿAZMÎ-ZĀDE	1
9.	BAHĀYÎ	2

10.	BĀKĪ	1
11.	BEGAVĪ	1
12.	BEHÇETĪ	1
13.	BELĠĠ	6
14.	CĀMĪ	3
15.	CEVRĪ	1
16.	CĪNĀNĪ	1
17.	DERVĪŞ	1
18.	EBU HANĪFE	1
19.	EDĪB	1
20.	EMRĪ	1
21.	FAZLĪ	2
22.	FEDĀYĪ	1
23.	FENĀYĪ	1
24.	FEHĪM	1
25.	FEVRĪ	6
26.	FUZŪLĪ	1
27.	HĀFİZ	1
28.	HĀFĪ	1
29.	HALĪFE	1
30.	HAŞMĪ	1
31.	HAZIM ²⁶	4
32.	Hız. ALĪ	1
33.	HEVĀYĪ	1
34.	HİŻİR BEY	1
35.	HĪLĀLĪ	1
36.	HĪLMĪ	1
37.	HÜSNĪ-İ KAYŞERĪ	2
38.	İYDĪ	1
39.	İMĀM BEGAVĪ	1
40.	İMRÜ'L-ĞAYS	1
41.	İZZETĪ	1
42.	İZZĪ	1
43.	ĞADRĪ	7
44.	KEMĀNĪ	1
45.	LATĪFĪ	1
46.	LEĀLĪ-ZĀDE	1
47.	MAHVĪ	1
48.	MAĞRĪBĪ	1
49.	MEŞĀMĪ	1

²⁶ Mecmuanın incelenen kısmında Hāzım-ı Nev-Şehrī, Hāzım, Hāzım Efendi olmak üzere üç farklı şekilde yer almaktadır.

50.	MEVLÂNÂ	2
51.	MÎRÎ	1
52.	MONLA GARÎBÎ	1
53.	MUHTEŞEM KÂŞÂNÎ	1
54.	MUHYÎ	1
55.	MU°İNÎ	1
56.	MU°TÎ	1
57.	NÂBÎ	7
58.	NADÎRÎ	1
59.	NAHÎFÎ	1
60.	NA°İLÎ	1
61.	NECÎB	1
62.	NESÎB	1
63.	NEVÂYÎ	1
64.	NEVRES	1
65.	ÖRFÎ	2
66.	RAHMÎ	5
67.	RÂSÎH	1
68.	RÂSÎM-İ BURUSEVÎ	1
69.	RIZÂYÎ	1
70.	RÛHÎ	1
71.	SABÎT	3
72.	SÂDIK	1
73.	SÂFÎ	1
74.	SÂHÎB	1
75.	ŞA°Î	2
76.	SA°İB	1
77.	SÂLİK	1
78.	SELÂMÎ	1
79.	SELMÂN	1
80.	YEMÎNÎ	1
81.	SENÂÎ	1
82.	SEYYÂH	1
83.	SULTAN AHMED	1
84.	SULTAN MEHEMMED	1
85.	SÛZENÎ	1
86.	ŞÂHÎDÎ	2
87.	ŞEHDÎ	1
88.	ŞEHÎDÎ	1
89.	ŞEHRÎ	1
90.	ŞEYDÂ	1
91.	TÂLÎB	1

92.	TĪGĪ	1
93.	TARĀB	1
94.	°UBEYDĪ	1
95.	°ULVĪ	1
96.	UNCI-ZĀDE	1
97.	USŪLĪ	1
98.	VECDĪ	1
99.	VEHBĪ	10
100.	VEYSĪ	1
101.	YAHYA	1
102.	ZAMĪRĪ	1
103.	ZARĪ	1
104.	ZEMAHŞERĪ	1
105.	ZİHNĪ	1

1.7. 200^b-250^a Varakları Arasında Bulunan Nazîreler

Edebiyatta bir şiirin (genellikle gazel) başka bir şair tarafından aynı vezin ve kafiye ile yazılmış benzerlerine nazîre; nazîre yazmaya tanzîr denir²⁷. Çalıştığımız varaklar arasında önce tanzîr edilen şaire ait şiirin ve hemen arkasından da bu şiire yazılan nazîrenin verilmiş olduğu şekli ile iki adet nazîre tespit edilmiş ve tabloda verilmiştir:

Tablo 3.

200^b-250^a Varakları Arasında Bulunan Nazîreler

Sıra No	Nazîre Yazan Şair (Şiir No)	Tanzîr Edilen Şair (Şiir No)	Nazîre Zemin Şiiri (Varak no)	Açıklama
1	Ahmed Paşa (96)	Mevlânâ Hızır Bey İbn-i Celâleddin (95)	236 ^b	Başlık: Nazîre-i Ahmed Pāşā İbn-i Veliyyüddin
2	Hüsnî (205)	Leâli-zâde (204)	249 ^b	Başlık: Nazîre-i Hüsnî

1.8. 200^b-250^a Varakları Arasında Kullanılan Aruz Kalıpları

²⁷ Pala, *Ansiklopedik Dîvân Şiiri Sözlüğü*, s. 354.

Mecmuada 23 farklı aruz kalıbı tespit edilmiştir. En çok kullanılan ilk üç kalıbı şöyle sıralayabiliriz: 33'er şiirde kullanılması ile "Mef'ülü Mefâ' ilü Mefâ'ilün Fe'ülün" ve "Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün" kalıpları ilk sırada yer almıştır. İkinci sırada 29 şiirle "Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün" kalıbı ve 27 şiirde kullanılması ile de "Feilâtün Feilâtün Feilâtün Feilâtün" kalıbı üçüncü sıradadır. Ayrıca Kadı Burhaneddin'in gazellerinde kullandığı ve daha sonra rağbet görmeyen "müfteilün müfteilün müfteilâtün" kalıbı²⁸ da mecmuada 178 no'lu şiirde kullanılmıştır.

²⁸ Aksoyak, İ. Hakkı, "Osmanlı Şairlerinin 'Aruz Tasarrufları' ve Araştırmacıların Gereksiz Müdahaleleri", Turkish Studies, Volume 3/6 Fall 2008, s. 401, ss. 388-403.

Tablo 4. 200^b-250^a Varakları Arasında Kullanılan Aruz Kalıpları

Sıra No	Kullanılan Aruz Kalıpları	Adet
1	Mef'ülü Mefā' ilü Mefā'ilün Fe'ülün	33
2	Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün	33
3	Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün	29
4	Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün	27
5	Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün (Fa'ilātün) (Fā'ilün)	11
6	Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün	9
7	Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Mefā'ilün	7
8	Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün	2
9	Fe'ülün Fe'ülün Fe'ülün Fe'ül	2
10	Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün	2
11	Müfte'ilün Müfte'ilün Müfte'ilātün	2
12	Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilün Fa'	2
13	Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilün Fa'	1
14	Mef'ülü Mefā'ilün Mefā'ilü Fa'	1
15	Mef'ülü Mefā'ilün Mefā'ilün Fa'	1
16	Müfte'ilün Fā'ilātün Müfte'ilün Fa'ilātün	1
17	Müfte'ilün Müfte'ilün Müfte'ilün Müfte'ilün	1
18	Mef'ülü Mefā'ilün Mef'ülü Mefā'ilün	1
19	Mef'ülü Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ül	1
20	Müfte'ilün Müfte'ilün Fā'ilün	1
21	Mefā'ilü Mefā'ilün Fā'ilün	1
22	Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün	1
23	Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün	1

1.9. 200^b-250^a Varakları Arasında Bulunan Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllara Göre Dağılımı

Şairlerin yaşadıkları yüzyılları belirlerken ortak mahlas kullanımından doğabilecek sorunları en aza indirmek için şiirlerinden hareket ettik. Örneğin Selâmi mahlasına ait dîvânın olmasına rağmen mecmuada yer alan şiiri divânda ve üzerine yapılmış bir çalışmada bulamadığımızdan dolayı yaşadığı yüzyıl hakkında yorum yapmadık. Bu yöntemle yaşadığı yüzyılları belirlediğimiz şairlerin yüzyıllara göre dağılımı şöyledir:

6.yy: İmrü'l Kays; 7.yy: Hz. Ali; 8. Yy: Ebû Hanîfe; 12.yy Zemaşşehri, Begâvî; 13.yy: Mevlâna; 15.yy: Hızır Bey, Sâfî, Ali Şir Nevâyî, Hâfî; 16.yy: Fevrî, Yahya, Rahmî, Ulvî, Usulî, Âlî, Bâkî, Cinânî, Latîfî, Emrî, Fuzûlî, Rûhî, Dükakin-zâde Ahmed, Şâhidî, Sultan Mehmed, Ahmed Paşa, Muhteşem Kaşânî, Yemînî; 17.yy: Veysî, Kadrî, Tîgî, Bosnalı Sâbit, Râsim-i Burusevî, Behçetî, Nâbî, Vecdî, Naîlî, Gani-zâde, Uncî-zâde; 19.yy: Agâh, Necib;

Yaşadığı yüzyılları tespit edemediğimiz Şairler: Selâmî, Nesîb, Ebu Tarâb bin Firkatî, Kemânî, Örfî, İzzetî, Fedâyî, Belîğ, Saîb, Muînî, Muhyî, Ubeydî, Şehîdî, Saî, Meşâmi, İydi, Hâlîfe, Sahîb, Dervîş, İzzî, Mîrî, Monla Garîbî, Sâdık, Fehîm, Leali-zâde, Hüsînî, Fenâyî, Mağrîbî, İzzî, Aklî, Sûzenî, Seyyid Hasîb Burûsevî, Rızâyî, Zârî, Azerî Efendi, Tâlîb, Mahvî, Senâyî, Hevâyî, Abidhan, Hilâlî, Yemînî, Hâfız, Câmî, Şeydâ, Hilmî, Azmî-zade, Fazlî

Mecmuanın incelenen kısmında ağırlıklı olarak 16. yy. şairleri yer almaktadır.

1.10. 200^b-250^a Varakları Arası Muhteva Özellikleri

1.10.1.200^b-250^a Varakları Arası Tespit Edilemeyen Şiirler

Şairlerin şiirlerinin tespit edilmesinde ilk olarak mahlaslarla ilgili dîvânlara bakılmıştır. Ancak bazı mahlaslarla (Zamîrî, Sûzenî gibi) ilgili olarak basılmış bir dîvân bulunmaması veya dîvâna ulaşamama gibi durumlarda diğer akademik çalışmalardan istifade edilmiştir. Kaynakçamızda yer alan çalışmalarda yaptığımız tarama sonucu aşağıda yer alan şiirlere rastlamadık. Bu şiirler için taranan kaynaklar ve bu kaynaklardan ulaşılan ilgili şiirlerin mecmuadaki şiir ile mukayesesi metin kısmında yer almaktadır.

1. Murabba^c-yı Fevrî

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Gidelden gün gibi sen ey melâḥat burcunuñ mâhı
 Felekler evcine irgördi gönlüm nâle vü âhı
 Şorarsañ nâgehân-ı hicrûn ile ḥâl-i cāngāhı
 Ğamıñla derd-nāk oldı ināñ vallāhi billāhi

- 2 Ğam-ı hicr ü belâ-yı ʿaşk u taʿn-ı düşmen-i cāndan
 Cefâ-yı ḥâl ü efkâr-ı meʿâl ü cevır-i devrāndan
 Ḥayal-i ḥançer-i gamzeñle fikr-i tiğ-i müjgāndan
 Bu sīnem çāk çāk oldu inan vallāhi billāhi

- 3 Görinmez çeşmime ey gözlerim nuru cihan sensiz
 Karar itmez benüm ʿömrüm bedende ḥaste cān sensiz
 Belâ-yı derd-i hicriñle ten ey ruh-ı revān sensiz
 Reh-i ʿaşk içre ḥāk oldu inan vallāhi billāhi

- 4 Gidelden sen saʿâdetle eyâ sultān-ı ḥübânım
 Firâkıñ askeri tiğ-i sitemle aldı her yānım
 Begim sen çok yaşa meydan-ı miḥnet benim cānım
 Şehid-i ʿaşk pāk oldu inan vallāhi billāhi

- 5 Gidelden can seninle derde düşdi çeşm-i bīmārı
 Çıkup dil cāndan oldı sen ṭabib-i cān-ṭalebkārı
 Sorarsan haliyâ derd ü belâ-yı Fevrî-i zārı
 Firâkındañ helāk oldu inan vallāhi billāhi

201^{ader}

2. Hezār Destān-ı Sarāy-ı Hadīka-i Fazl u Kemāl-i Hāzım Efendi

Hāzretlerinüñ Çekide-i Yerā'a-i Bāhiru'l-Berā'alarıdır

Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılātün

- 1 Söylenür dillerde şimdi nāmı bir mehpāreniñ
Haddi yok buçağına boynın şunan bī-çāreniñ
Bir ʿaceb şanʿatla cezb itmekde halkıñ varını
Sikkesin batırdı hālā şehrimizde pāreniñ
- 2 Ğamzesi sevdā-yı samānī kılup dilden vāş
Lā-cerem mānend-i hüsni ʿaşkıñ oldu halka fāş
Serde sevdasından özge kalmadı fikr ü telāş
Başımı koysam nʿola yolında ol mekkāreniñ
- 3 Koç yigitler bismil-i hicrān ki göreyim fedā
Kāmetün iden temāşā ide tekbīr-i Hudā
Günde biñ "Yā Hū" çekerler Hāzımā bay u gedā
Başına perr-i hümā şāyeste bir kez şaranıñ

201^{bder}

3. Şarkī-i Li-Hāzım-ı Nev-Şehrī

Mefʿülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

- 1 Germābede cismiñ görelî geçdi şaçağıñ
Mānende-i külhan dutuşır serde dimāğıñ
Ol āteş ile aḥker-i maḥz oldu yatağıñ
Serd oldu hevā çıkma koyundan kuzucağıñ

- 2 Mā-beyne şovuklık girüp ey Yūsuf-ı şānī
Deryā ile zevkīn şeker-āb oldı meyānı
Efsürde kılup dehr-i hıyābān-ı ciḥānı
Serd oldı hevā çıkma koyundan kuzucağım
- 3 Gürgān-ı çü āmāde-i naḥḥīr görürsün
Lālānı koyup bāğda tenhā ne yürürsün
°Azmiñ nereye Hāzıma emreyle götürsün
Serd oldı hevā çıkma koyundan kuzucağım
- 4 Līmānçe-i āgūşa gir ey şūh ribābı
Seyr it leb-i peymāneden emvāc-ı kebābı
Geç şadra temāşa idelüm devr-i kebābı
Serd oldı hevā çıkma koyundan kuzucağım

202^{ader}

4.Şarkī-i Li-Hāzım

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün

- 1 Her ne cevri itsen münāsib ey Dikici dilberi
Serverān-ı şehri teshīr eyledün şimden geri
°Arza-i bāzār idüp başmak gibi diz kaşuñā
Hüsñüne pā-bend olup °ārif geçen °āşıqları
- 2 Cismini fersüde-i ḥāk eyleyüp çün saḥtiyān
Muştaya tīğa vücūdın vakf iderler °āşıqān
Çehre-i zerdin görüp inşāf idersen bir zamān
Dest-i luṭfuñla tutup kürsī-i vaşl ola yeri

- 3 Kulların şāha kapuında vird ider fetḥ-i qarīb
 Şāh-ı ḥüsnün ismini yād eylesün her bir ḥaṭīb
 Koyduñ iki ayağın bir babuca ḥalkın ʿacīb
 Yine birbirin başar yalın ayak biñ müşteri
- 4 Fırşat aldığın kerem-kār ol ki olmaz pāydār
 Ayağa şalar metāʿın ʿākıbet bu rūzgār
 Nicesi yarım babucda kaldılar encām-ı kār
 Gün bugündür al duʿā-yı ḥayrını gel ey perī
- 5 Süddeye düşdi gönül eski gamından māʿadā
 Oldu pā-māl-i gam olmaz āsitānından cüdā
 Sendedür bu ḥüsn-i rū Ḥāzımda bu ḥüsn-i edā
 Dāsitān-ı medḥüñi itsün cihānıñ ezberī

213^a

5.Müseddes-i Kemānī

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

- 1 Bahar irdi donandı bağ-ı ʿālem tāze güllerle
 Bezendi ser-be-ser şahrālar aʿlā nev-çemenlerle
 Şafā kesb idecek derd-i sīmīn bedenlerle
 Şalın bağ-ı cihān içre yanağı yāsemenlerle
 İçilsün bāde-i gülgün sāķī gonca-femlerle
 Şafā geldi dem-i ʿıyş u tarab demler kademlerle

- 2 Nice bir şîşe-i hâtır ola bu inkisâr üzre
 Nice bir   mr  m  z ge  s  n fig  n u   h u z  r   zre
 Ecel peyg  m   yakla  dı   mr-i c  n ihtis  r   zre
 Hu    a c  l-i     m     n degild  r bir   ar  r   zre
     ls  n b  de-i g  lg  n s     g  nca-femlerle
   f   geldi dem-i   y   u   arab demler   ademlerle
- 3 H  r  ret suz-ı g  mde nice bir dilde in  ıy  d olsun
 Get  r c  m-ı mu  aff  y   be s     dil-k    d olsun
   amınla yeter a  latd  n dil-i ma  z  n     d olsun
 C  n i  inde inles  n bu da bir ya    i ed   olsun
     ls  n b  de-i g  lg  n s     g  nca-femlerle
   f   geldi dem-i   y   u   arab demler   ademlerle
- 4 Cef   v   cevre   r  m u vef  sına liy    t yok
 Ne bir zerre   adar  n bendesine istim  let yok
 Ter    hum eylemez z  lim cef  sına nih  yet yok
 T  b    t i  til  l   zre g  n  lde istirahat yok
     ls  n b  de-i g  lg  n s     g  nca-i femlerle
   f   geldi dem-i   y   u   arab demler   ademlerle
- 5 Gel  n  z s  ylen  z l  tf id  n  z s    i devr  na
 Ay  ksuz s  rs  n birez devr eyles  n meclisde peym  ne
 Pey  pey d  ns  n i  ils  n piy  le devre     h  ne
 Kem  n  'yi g  m   ld  rdi iri  di     mri p  y  na
     ls  n b  de-i g  lg  n s     g  nca-femlerle
   f   geldi dem-i   y   u   arab demler   ademlerle

6.Müseddes-i ʿÖrfî

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

- 1 Cihān içre gezer ilken serüm evvel selāmetde
 Alup biñ āl-ile ʿaqlum koduñ künc-i ʿasāvetde
 Derūnum nār-ı hicrūnle bāşum dürlü felāketde
 Öürsem bu elemlelerle sözüm bu nezʿ-i hāletde
 Açup başım girībānıñ tutam muhkem kıyāmetde
 Diyim haqqım Hudā Hak it bu zālīmle bu sâʿatde
- 2 Diyim kim dīnde "Ya Rāb" iderdim ben buña taʿzīm
 Huşūşa başla cānım yolunda eyledim teslīm
 İdüp bu hāllerle çün helākım ʿaşdına taʿlīm
 Hūş imdi cevri çok hercāyī-i dilber-i ahdım olsun
 Açup bāşum girībānıñ tutam muhkem kıyāmetde
 Diyim haqqım Hudā Hak it bu zālīmle bu sâʿatde
- 3 O deñlü eyliyem ʿÖrfî yarını maḥşer günü şekvā
 Koyarım ḥāşılı ehl-i ʿaraşāt içre vā-veylā
 Dīvān-ı lemyezelde kalem bir bir ānı daʿvā
 Bana raḥm itmediñ anda saña raḥm itmezem aşlā
 Açup başum girībānıñ tutam muhkem kıyāmetde
 Diyim haqqım Hudā hak it bu zālīmle bu sâʿatde

7.Müseddes-i ʿİzzetî

Mefʿilün Feʿilātün Mefʿilün Feʿilün

- 1 Dil-i belākeşe şefkat zamānı geldi mi
Maʿārif ehline raġbet zamānı geldi mi
Seḥā-i vücūd ile şöhret zamānı geldi mi
Kadīmī kullara nevbet zamānı geldi mi
Bu ben kemīneye himmet zamānı geldi mi
ʿAṭā vü luṭf u mürüvvet zamānı geldi mi
- 2 Firāk-ı yār ile maḥzūn ü dil-figār oldum
Çeke çeke ġam hicri zebūn ü zār oldum
Taḥammül itmege yok çāre bî-karār oldum
Emāsil içre be-ġāyet ḥaḳīr ü ḥār oldum
Bu ben kemīneye himmet zamānı geldi mi
ʿAṭā vü luṭf u mürüvvet zamānı geldi mi
- 3 Ümīd-i cāh ile şanmañ beni ki mesrūrum
Belā-yı ʿaşkla her dem nihān ü maḳhūrum
Ne denlu iylerisem ah u nāle maʿzūrum
İki yıl oldu ki dār u diyārdan dūrum
Bu ben kemīneye himmet zamānı geldi mi
ʿAṭā vü luṭf u mürüvvet zamānı geldi mi

4 İderse dil n'ola fakrdan tāli°-i şūmā
 Müyesser olmaz hergiz murād mehmūma
 Tutışdı āteş-i hasretle ten dönüp muma
 Baka-yı mansıb ile geldi ruh hulkūma
 Bu ben kemīneye himmet zamānı geldi mi
 °Aṭā vü luṭf u mürüvvet zamānı geldi mi

5 Dilerseñ ola sa°adet ḳapusu saña kūşād
 Yıkık gönülleri ḳıl dest-i luṭfla ābād
 Faḳīr °İzzeti eyle guşşadan āzād
 Bahar erişdi huşūşa ki oldu her kişi şād
 Bu ben kemīneye himmet zamānı geldi mi
 °Aṭā vü luṭf u mürüvvet zamānı geldi mi

214^a

8.Müseddes-i Ḳadrī

Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün

1 Eyā ey burc-ı ḥüsnün māhtābī mihr-i raḥşānı
 Melāḥat mülkünün ser-çeşmesi mümtāz-ı deverānı
 Cemālīndir hidāyet gülşeniñ verd-i ḥandānı
 Bu ḥüsn ü bu kemāliyle gören şāh-ı ḥubānı
 Oḳur mir°at-i ḥüsnün āyet-i elṭāf-ı yezdānī
 Te°ālāllah zehī feyz-i kemal-i °avn-i rabbānī

2 Dünüm tã-be-key nâr-ı ğamuñla dağ-dâr olsun
 Bu miñnetler felâketler işidenden ırâğ olsun
 Cefâyı hûb-ı tahsîl eylemişsün yüzün ağ olsun
 Hüküm kıl devr-i la°linde güzel sevmek yesâğ olsun
 Efendim Ahmedim °ömrüm habîbim eyle fermânı
 Yolunda etmesün °aşıkların çâk-ı girîbânı

3 Gönül mülkine dâra-yı muhabbet olalı dâver
 Vücûdum kaçırını cevriñ eli hedm etdi ser-tâ-ser
 Bilen yüz biñ yemin etsiñ tutulduñ itmezin yâ Rab
 Gönül kan ağlamağdan eylediñ ey bî-vefâ bî-fer
 Boyadı dest-i cevriñ kanlara bu çeşm-i giryânı
 Demidir °andelib-âsâ gönül eylerse efgânı

4 Eşiğün Ka°besine doğrulıp dil °azm-i râh itdi
 Ham-ı ebrüni kıbleme hayli demdir secdegâh itti
 Begüm sevdâ-yı zülfün baht-ı ber-geştem siyâh itdi
 Lebûn fikri diğer-gün eyleyüp hâlim tebâh itdi
 Unutduñ var ise ittiklerin ahdîyle peymânı
 Çeker cân kaşdına cellâd-ı gamze tîg-ı bürrânı

5 Yaturken h°âb-ı râhatda irişdi küşe ber-âvâz
 Ki °ayn-ı cân ki eyle tegâfûl uykusundan bâz
 Gönül °anka- sıfat evc-i tarabda eylesün pervâz
 Vefâ eyyâmıdır Qadrî gel °ıyş ü nûşa kıl âğâz
 Sepîd atlas giyür °âleme ahkâm-ı sultânı
 Niķâba çekdi ebriyle felek hurşîd-i rahşânı

9.[Başlıksız]

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

1 Gam-ı hicri ne yar[dan ne] raķīb-i bedli-ķādan bil

Dilā ne inkisār-ı ķalbi dehr-i pūr-°inādan bil

Ne eylerse teveccüh var cenāb-ı kibriyādan bil

Ne ķahrı dest-i a°dādan ne lütfu āşinādan bil

Ne gelse nīk ü bed başa Hudāvend-i Hudādan bil

2 Cigerde yara görseñ tīr-i dil-gīr itdi dirsīñ sen

Ecel irirse nāgeh tiğ ü şemşīr itdi dirsīñ sen

Ne gelse Haķ'dan anı sū-i tedbīr itdi dirsīñ sen

Kaźāya uğrasañ geh ķadı geh mīr itdi dirsīñ sen

Bu sözden fāriğ ol °aşık rızā göster kaźādan bil

3 Dilā toy-ı "men °aref" sırrın o sübhānı bulam dirseñ

Çalış maķv-ı vücūd it °ilm-i °irfāne irem dirseñ

İrāden sen seni tarķ eyle girānı bulam dirseñ

Fenāfillāha sa°y it zevk-i rūhāne irem dirseñ

Çerāğ-ı dāğ-ı cismin şūfiyā tāt u ķabādan bil

217^{bder}**10.Ġazel-i ʿİzzetī-i Adanevī Taḥmīs-i Hüsni-i Kayserī**

Mefʿülü Mefāʿilü Mefāʿilü Feʿülün

- 1 ʿĀşık ne ҡatı rindane sālūs gerekir
 Ne gāh sebukmağzine kābūs gerekir
 Her renkle dildār çū ṭāvus gerekir
 Dilberde vefā-luṭfla meʿnūs gerekir
 Her nazrade ān olması maḥsūs gerekir

- 2 Çün sende var ol sīb-zeḳan çāh-ı zeneḥdān
 Bu hüsne olsañ nʿola sen Yusuf-ı Kenʿān
 Ḳallāb dile ṭurreleriñ fitne-i devrān
 Bend eyle beni zülfün ile ey şeh-i hūbān
 Zinciriñle bir nice maḥbūs gerekir

- 3 Nāşih bize bu bābda taʿn eyleme aşlā
 Biz mest-i ğamz eylemeziz bendegī asgā
 Ṭıfl-ı dil-i divaneyi ʿaşḳ eyledi rüsvā
 ʿĀşıklara rüsvālīg olur rütbe-i aʿlā
 Zann itme bize ʿār ile nāmūs gerekir

- 4 Bir ucı ʿār olsa ʿadüvv itme taʿaccüb
 Şayd itdiğini alsa ʿadüvv itme taʿaccüb
 Tenhāda çıkagelse ʿadüvv itme taʿaccüb
 Dilberle seni bulsa ʿadüvv itme taʿaccüb
 Ol kelb muʿallimdir o cāsūs gerekir

- 5 Dikkatde kılı kırk yarar olursa da ârif
Esrâr-ı hatt-ı rûyuña olmaz yine vâkıf
Bildirmedir bu ʿuḳdeleri şerh-i muvâkıf
Zülfün leffin fehm idemez ehl-i maʿârif
Kâkülleriniñ halline kâmus gerekdir
- 6 Ğam çekme yaḳarsa seni ateşlere dilber
Gör şemʿi ki şûrîdesi pervâneye n'eyler
Hiç bîm-i hâzer kılma şaḳın ʿâşık iseñ ger
ʿAşk ateşine girmeden ol murğ-i semender
Yanmaḳda kişi hicriyle ḳaḳnûs gerekdir
- 7 Hüsni dilünü dağ-ı muḥabbetle donandır
Ol hâne-i târına ḳanādîl uyandır
Her birini fevvâre-i hûnâbla ḳandır
Biñ şerḫa çeküp cismine şemʿ-i dili yandır
Genc-i ğama ey ʿİzzetî fânûs gerekdir

218^b

11.Taḥmîs-i Fedâyi Ğazel-i Sultân Murâd

Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün

- 1 Eritdi âteş-i ḥasret bu cism-i zârım âb-âsâ
Ḳurıdı zaḥm-ı sînem senün miḥnetden ḥabâb-âsâ
Üşerse cismüme tîriñ n'ola dâim zübâb-âsâ
Firâḳıñla gönül yandı eyâ dilber kebâb-âsâ
İki gözden aḳar yaşum benüm her dem şarâb-âsâ

- 2 Leb-i la'liñ hayāliyle baña hem-derd olu[r] müller
 Ğam-ı zülfünle hem-ḥālim olupdur şimdi sünbüller
 Ruḥuñ şevki ile hem-renk olalı dāğıma güller
 Fiğān u nāleme aheng ider gülşende bülbüller
 Benim sinem ider nağme begüm çeng ü rebāb-āsa
- 3 Değüldir dāğlar cānā bu cism-i pür cerāḥatde
 Nişān-ı na'el eskidir seniñ şahn-ı muḥabbetde
 Bu resme pāy-māl olmağdan ey meh kūy-ı miḥnetde
 Semend-i nāzını sürdükçe meydān-ı leṭāfetde
 N'olaydı pāyine her-dem yüzüm sürsem rikāb-āsā
- 4 Ḥaridār olalı ey māh-rū sen ruḥları bedre
 Nisār itdim yoluñda sīm eşkim nīce biñ bedre
 Ḳadem bas ḥāk-i pāyin cevheri tā erişe şadre
 Nāzar kıl kīmyā-yı vaşl-ile ben ḥāk-i bī-ḳadre
 Nīce bir rāh-ı zilletde yatam cānā türāb-āsā
- 5 Fedāyī bilmek istersen eğer ki āteş-i firḳat
 Nice ʿanḳaları çün peşe kıldı firār u bī-tākat
 Ne dir gör ḥasb-i ḥālinde o şāh-ı ḳahramān-ı heybet
 Murādī üstüne gül sāye şāl ey hümā-rifʿat
 Firāḳunı bārını çekmekden olmuşdur rebāb-āsa

219^b**12.Ġazel-i Ṭālib Taḥmīs-i Rāsım-i Burusevī**

Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılün

- 1 Fıkr it ol ḥāleti kim ḥ^vāh u ne-ḥ^vāh olsa gerek
Nāz-ı sergeş giderek °acz-i penāh olsa gerek
Gülşeniñ pāzde-i cūş-ı giyāh olsa gerek
Eyle yād ol demi kim ḥüsn tebāh olsa gerek
Māh-rūḥ pür-zede-i ḥaṭṭ-ı siyāh olsa gerek
- 2 Ābrūd germī-i ḥacletde olup mevc-i serāb
Ḥuşk ü tefsīde vü bīreng o la'l-i sīrāb
Ġamzeler bī eşer ebrū ola miḥrāb-ı ḥarāb
Ḥāl burka° be-ruḥ efkende-i jengār hicāb
Zülf-i şad-şerm-ileder zīr-i külāh olsa gerek
- 3 İtdüġi cevı ü cefānıñ o şehe tāze zuhūr
Bulur elbette mücāzātını bā ḥükm-i żarūr
Neş°esi deñlü ider bāde-i naḥvet-i maḥmūr
Olmasın ta bu kadar devlet-i ḥüsne maġrūr
°Āķibet sā'il-i şeh-rāh-ı nigāh olsa gerek
- 4 Kalmaz āyine-i rüyında şafā seyr idesin
Riş-ḥand itmeye başler zurefā seyr idesin
Serd olur germ-i bāzār cefā seyr idesin
Göç eder kāfile-i ḥüsn-i bahā seyr edesin
Bu güzellik giderek rüy be rāh olsa gerek

- 5 Rāsimā her ne kadar itdim ise girye vü zar
 İtmedi ol gül-i pürhār-ı cefā gūş-güzār
 Nerm ider sahtī-i eyyām-ı anı da şübhe mi var
 Tālibā pīşesi ol seng-dilūn āhır-i kār
 °Āşık-ı zār gibi girye vü āh olsa gerek

220^b

13.Tahmīs-i Qadrī ber Ğazel-i Figānī

Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün

- 1 Reh-i gūlzār-ı °ālem hār-ı miḥnetle olup mesdūd
 Gūlūp açılmayup gūlşende güller olmadı bihbūd
 Hezārān sa°yla idüp hezārān bal u pür fersūd
 Bu hāristan-ı °ālemde açılmazsa gül-i maqşūd
 Ne ğam ey bülbul-i cān çünkü gūlzār-ı °adem mevcūd
- 2 Dıraht-ı ğam şalup her yaña baĝ-ı miḥnet içre bīh
 Bitürdi bār-ı hasret bergi oldu tizter bir sīh
 Belādan destine hışmıyla alup deste-i tevbīh
 Kaķupdur başuma cellād-ı ğamzeñ nice kızmış mīh
 Gözümden ucları çıkdı deĝil müjgān-ı hūn-ālūd
- 3 Tutuşmuş āteş-i miḥnetle āh-ı derd-nāk eyler
 Hasedden cismini tīg-i sitemle çāk çāk eyler
 Yüzünün karasın bilmez °aceb sevdāy eyler
 Ruḥunda hāl-i yektānıyla bahş-i iştirāk eyler
 °Aceb mi ehl-i Hind oda yaķarsa kāfir oldu °ūd

- 4 Beni öldürmeye tîğ-i sitemle çün şitâb itdi
 Yağub mi'câr-ı gâ'm-ı ma'mûre-i cismi harâb itdi
 Hücûm itdi seḥâb-ı miḥnet eṭrâfım yebâb itdi
 Kõmadı yaşıım rûy-ı zemîni ğark-ı âb itdi
 Anunçün dũd-ı âhım oldu yer yer göklere memdũd
- 5 Demâden Kâdriyâ pertev-şâlin ḥur[ş]îd-i enverden
 Münevver eyleyen rûy-ı zemîni şâh-ı aḥterden
 Şu'â'ı pür ziyâ-yı âfitâb mihr-i güsterden
 Tecellâ-yı şafâ-yı şaykal-i mir'at-i ḥâverden
 O mâhîñ 'aks-i ḥüsnîdir Figânî mâ-hüve'l-maḥsũd

220^{bder}

14.[Tahmis-i Zâmîrî Gazel-i Kadri]

Mefa'îlũn Mefa'îlũn Mefa'îlũn Mefa'îlũn

- 1 İdũp ikâz-ı fitne dîde-i mekkâra yüz virdũñ
 Kâlur mı mũlk-i dilsin ğamze-i tâtâre yüz virdũñ
 Rahm-nâk (?) oldu bũlbũl ey gül ter-i ḥâra yüz virdũñ
 Çıkarduñ başa cânâ bâliş-i zer-kâra yüz virdũñ
 Koparduñ fitneler yir yir ḥat-ı jengâra yüz virdũñ
- 2 Leṭâfet var serâpa kâmet-i mevzũn nihâliñde
 Görũnũr ehl-i 'aşka dâm u dâne ḥaṭ u ḥâliñde
 Şeh-i iklîm-i ḥüsn olmak diler ruḥsârı elinde
 Hemân bir dâne-yũm dir milket-i ḥüsn ü cemâlũnde
 O hindũ-yı siyeh-rũ ḥâl-i 'anber-bâra yüz virdũñ

- 3 Nice demdir senün meftün-ı ser-gerdân kim cânâ
 Fuẕâ-yı hıcre şaldıñ serde sevdâ oldu dil-i şeydâ
 Cihânda nasibinle mümtâz ü bî-mânend iken ammâ
 Çıkardı naķşunı ey pâdişâh-ı mülk-i istiğnâ
 O şüret uğrısı âyine-i ğaddâra yüz virdün
- 4 Dirîġa  aşık-ı zârı bir  adek pister-i h aka
 G ah it cism-i şad-  akımla h un-ı  eşm-i nem-n aka
  Aceb mi s z dilden  ıķsa  hım evc-i efl aka
 Gel r b s itmeġe şark r o ruġs r-ı  arak-n ake
 H a a itd n se  a ol turre-i tarr re y z vird n
- 5 Z m riyim reh-i  aşķında oldum z r u  v re
 Terah hum itmedi  a    dil-i mecr [h]   b -m re
 Bu  h u n leni  te  iri yok mu sen cef   re
 El n  o sine-i in  fa gel kim  adr -i z re
 Ana bir dest-i b su  virmedi  aġy ra y z vird n

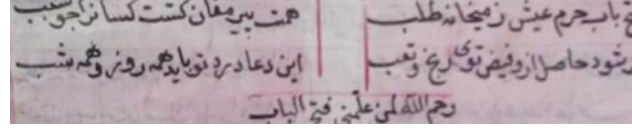
221^b

15.Tah  is-i Mu  in   azel-i Niz  m 

Fe il t n Fe il t n Fe il t n Fe il n

- 1  tmedi  seyl-i fen    mr diy rını ġar b
 Y  madun m lk-i dili n r-ı fir  -ı a   b
  oymadun b d-ı fen   eşm-i cih n-b ne t r b
 E  -i h n nin id p bezm-i ma abbetde ş r b
 H z-ı min'el- ıy  u na  ben ve min'el   mri nis b

2

3

°İş it °aşık-ı şeydā ki bahar oldu yine
 Gülşeniñ her tarafı döndü cānān oldu yine
 Yeridir hūr-ı cenān eger yire bir bir ine
 Müjdeler eyleyüp ol dem diyeler birbirine
 Züyyine'r-ravzatü ke'l-cenneti bi'l verdi ve t̤ib

4

5

Baṇa senden ğam u endūh u belā oldu naşīb
 Olmaduñ ḥaste-dilin derdine bir laḥza ṭabīb
 Senūñ itdüġini itmez baṇa °ālemde raķīb
 Līk taķdīr-i Ḥaķķ'a ķā'il olupdur bu ġarīb
 Kısmeti minke belā°ün ve °anā°ün ve azāb

6

Mihnet-i hicre Nizāmī nice bir eyleye şabr
 Ra° idüb āh ü fiġān ağladı bu ḥāle ebr
 Teng oldu bu cihān başına mānend-i ķabr
 Nice bir cān-ı Mui°nī'ye firāk ide cebr
 Se°ādetī ihtirāķu'l-ķalbi bi şevķi li ashāb

224^a**16.Tahmīs-i Sā'ī Ğazel-i Yahya**

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Açıldı ol gül-i bağ-ı leṭāfet şehr-i gülşenden
Tolandı ol sa'ādet āfitābı çeşm-i rūşenden
Cihānı eyledim āzürde dil feryād u şivenden
Uçurdum mürğ-i cānı āşiyān-ı ʿālem-i tenden
Hālāş oldum ğam-ı hicrān ile ğavġā-ı düşmandan
- 2 Bir iki cāmla dün mest olub def'ı melāl itdüm
Düşüp ayağına fırsatla yāre ʿarz-ı hāl itdüm
Ten-i zār ü nizārım miḥnetiyle pāymāl itdüm
Ben ol serv-i revāna āḥiret hakkın helāl itdüm
Kıyāmetde dahı rencide hātır olmasun benden
- 3 Kanī oldum ki kılsın nūş-ı cām bāde-i hamrā
Giribān-ı çāk olup nazıyla olsun bülbül güya
O olup mestāne h^vāb nāza varsın gül gibi تنها
Uyurken öpmek olurdı seni ey gonca fem amma
Elüm varmaz benim bir gül koparmağa bu gülşenden
- 4 Seni ey şāh-ı ḥubān mülk-i dilde eyledim vālī
Akıtdım şu gibi rāh-ı vefāda kalb-i meyyali
Gözümü sīnemi pūr-ḥūn iderse ruhların ālī
Nigārā nakş-ı taşvīrīn dilimden kılmadum hālī
Hayālūn gitmedi bir laḥza bu cān-ı mu'ayyenden

- 5 Eline āh ʿāşıkdan nola ol gonca-i hamrā
 Hevādan olsa pejmürde ʿacemī ol gül-i raʿnā
 Seni āzürde-dil eyler demişler Sāʿī-i şeydā
 Bulınmaz bī-vefā dünyāda bir gün yüzli ey Yahyā
 Sen andan rāzī vü şākir olasın ol daḥı senden

225^{ader}

17.Taḥmis-i ʿİydī Ğazel-i Keşfī

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

- 1 Ṭabībim kıl şifā derd-i derūn-ı zaḥmına merhemsin
 Marīẓ-i ʿaşka şun laʿlīn devāsın derdi ne emsin
 Leb-i cānbaḥşla cānā dem-i ʿİsā'ya hem-demsin
 Ḥayāt efzā-yı ʿālem ruḥ-baḥş-ı mürde-i ğamsın
 Hemān ben ḥastenin cānī degilsin cān-ı ʿālemsin
- 2 Sefādan mest olūr her dem görenler ḥandeni cānā
 Olur ferḥunde kim görse ruḥ-tābındaki cānā
 Ayakda komadın aldıñ ele efgendeki cānā
 Ne var bir sözle ihyā eylesen ben bendeñi cānā
 Kelām-ı ruḥ-baḥşınla Mesīḥā gibi ḥoş-demsin
- 3 Bu gün āyine-veş nūr-ı sāfā bile münevversin
 Seraba tūti-i cān çeşmine kınd-ı mükerrersin
 Bu ḥüsn ü ḥulk elṭāfıyla ḥoş zāt-ı muṭahharsın
 Perī-peyker-i melek manzar ʿaceb ruḥ-ı muşavversin
 Melekden daḥı ahsensin egerçi nesl-i ādemsin

- 4 Mü'esiirden eser tūydu gönül āsār-ı hüsñünden
 Dehānīn sırrı keşf oldu dile esrār-ı hüsñünden
 Değil bir kıatre deryā-yı sefid ebhār-ı hüsñünden
 Güneş bir lem'ā meh bir zerredir envār-ı hüsñünden
 Seniñle rüşen oldu bu cihān sen nūr-ı a'zāmsın
- 5 Bulup deryā-yı nazm içre ma'anī gevher[i] nāmem
 Dalup baht-i ma'ārifde şināverlik ider hāmem
 İder tahsīn o hüsñ-i nazmı 'İydī her gören ādem
 Edā-yı şehir-i hālet-bahşın[1] teslīm eder 'alem
 Bugün erbāb-ı nazm içinde ey Keşfī müsellemsin

228^b-229^a

18. Tahmīs-i Belig Ğazel-i Hātif

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Rağbet itmiş nazma tūṭī vü dilāralarına
 Sekr-āmiz oldu nuṭka nükte-i pīralarına
 Ṭabī lebrīz-i neşāt idi mezāyalarına
 Ruḥ virdi kālīb-ı elfāza ma'nalarına
 Buldı şüret levḥ-i hātırda heyulalarına
- 2 Müşkilāt-ı remz-i zülfün ḥalline iden nazar
 Kendünün cehl-i mürekkeb olduğundan bī-haber
 Mebhāş-i 'aşkı mütetavvil eyleyüp ehl-i hüner
 Didiler mā-ḳāl ü dil kelām-ı mu'teber
 İtdi telhīş-i me'ānī bahşi monlalarına

- 3 Eylemiş ol dürr-i yektâ gayra vaşlın rāyegān
 Düşdi baħr-ı fırķate felek ümīd-i ʿāşıkān
 Fikr-i dendānīna cūy-ı eşkim olduķda revan
 Oldu ħarf-i endāz gülün nükte senĥ-i şāʿirān
 Mevc-i ĥayyiz oldu telāţum itdi deryalarına
- 4 Nevbahār oldu irişdi mevsim ʿīş-i şafā
 Raķş ider gülşende güller bülbülān eyler nevā
 Ĥāk-i pāy-ı yāre rümāl etmek ister ġālibā
 Cūy-veş rindān ĥayān çemende çehresā
 Gülşene gülgeşte çıķdı ser ü balalarına
- 5 Ey gönül fark itmeye cehd eyle yār ü düşmanı
 Ĥalkın iķbāli hemen vaķt-i rehāya mübtenī
 Şimdi inşāf ü mürüvvet fehmeder kimse ķanī
 Bir iki gün gördüler mehcūr dergāhı benī
 Buldılar para nafaķa fırşat-ı aʿdālarına
- 6 Gördi dil ĥāl-i siyāhīn fitneden ĥālī degil
 Serde sevdā-yı cünün sersāme oldu müntakīl
 Zülfünī dārū'ş-şifāʿ zaʿm eyleyüp ol bī ʿaķl
 Ĥayliden sevdā-zede şeydā ser-ġīsūde dil
 Fikr-i ĥaţţıyla mütezāĥim itdi deryālarına
- 7 Kūşe-i ebrūsu remz itdikce lūţfa cā-be-cā
 Çeşm-i sehĥārı füsūn-ı fitneden olmaz rehā
 Serr-i leʿaliñ laġzdır nāţıra ʿibret-nümā
 Ġamze rāna-güfte vü neşnīde serbeste edā
 Ĥayret efzā ṭabʿa neş-güfte-i muʿammālarına

- 8 Baḳsa alūr gözle Yūsuf o aḥsen-i şurete
 Bezl ide sermāye-i ʿömrin metaʿı vuslatā
 Düşdiler cümle ḥaridār visālin gayrete
 Kimler cılve-fürüşı çār-sū behcete
 Kimler ey dil-istān bu arz-ı kālālar yine
- 9 Girye eylesem Belig asa aceb mi subh u şam
 Ḳavmimiz beyyinende yok fark ḥavāsıyla ʿavām
 Gelse Mehdi beldemize yetmez ḳabūl-ı intizām
 Kaysarı kadısı oldu itdi Hātif ihtimām
 Kaldı münhall olmadı piçide davālarına

228^{bder}-229^{ader}

19. Tahmīs-i Ḥalīfe Ğazel-i Niyāzī

Faʿilātün faʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

- 1 Sünbül-i sīrābe ol kīm caʿd u kisve ḳoymuş ād
 Cān ḳuşı içün dām urup zülf-i semen-bū ḳoymuş ād
 Şemʿ-i kāfūrī yarādūp dest ü bāzū ḳoymuş ād
 Ol ki serve rūḥ virmiş ḳadd-i dil-cū ḳoymuş ād
 ʿĀrızı-künī yāsemendīn yā soyup rū ḳoymuş ād
- 2 Nice serkeş bulsun mehrūrların kākülleri
 Yaşdanur ḥūblar yüzünde tāze berg gülleri
 Ruḥlarına tığdup ʿanber-feşān sünbülleri
 Berg-i nesrin üzre dişmiş dāne-i fülfülleri
 Her müdevver dāneye bir ḥal-i hindu ḳoymuş ād

- 3 Sidre-i a'ladır ol gül ḥad u nāzik nihāl
 °Anberīndir dürr saçılmış yüzüne yā ḥatt u ḥāl
 Yazmağ içün şuretin nakḳāş-ı kudret-i bī-misāl
 devrānda yazmış bir pīre iki hilāl
 Nisbet idup ḳābe-ḳavseyn āna ebrū ḳoymuş ād
- 4 Hūblarīn zūlf-i sevādın Ḥaḳ yaradıp şeb dimiş
 Her yüzü pertevlerine gökde bir kevkeb dimiş
 Sīmden bir alup dizmiş adını ḡabḡab dimiş
 Sūkkerin mercana ḳatmış can yardıp leb dimiş
 Rişte-i misk [amber]dir āna mū ḳoymuş ād
- 5 Şuret-i nakşın görüp didi muşavvir pīrlər
 Yazmıya bu nakşı hergiz Çīn'deki taşvīrlər
 Gül yüzüne ṭāḡıd bedr-i sūnbül-i dil-gīrlər
 Cān u dil bend itmek içun devr idup zencīrlər
 Ṭurra-i tırāz ü ca'd u dām kisve ḳoymuş ād
- 6 Ol ki her serviñ ḳaddini sidr-dīn-i a'lā ḳılup
 Her dehān-ı ḡonceyi yüz ḡonceyle güyā ḳılup
 Sūnbül-i dil-cūlara cān gülşeninde cā ḳılup
 Fitne bāḡında bir iki nergis bīnā ḳılup
 Her birisine ānīn bir çeşm-i cādū ḳoymuş ād
- 7 Sen nigāra öyle kim yokdur melāḥatinde nazīr
 Yok daḡi °uşşāk içinde bir Ḥalife tek ḥaḳīr
 Meyin(?) ayaḡa düşmüşe luṭf eyle ol ḡıl dest-gīr
 Sen teki nāz ehline at geḡ Niyāzī esīr
 Bes saña sultān bana kemter-i du°a-gu ḳoymuş ād

20. Tahmīs-i ʿİzzī Ğazel-i Nedīm

Fāʿilātūn Faʿilātūn Faʿilātūn Fāʿilūn

- 1 Pīr-i mey buldın mı düşmüş böyle azdırmış izi
Cay-ı maʿhūd getürmüş fitne çü bir dinsizi
Dāimā ser çeşme-i ħumdan tutup ab-rīzi
Eyledi bir iki peymāneyle ser-gerdān bizi
Āh o şahbā şatıcı ʿaql alıcı kâfir kızı
- 2 Cāme-i efrenci giymiş sinesin kılmış şikāf
Düğmesin çözmüş giribānı açılmış ta be nāf
Zahid-i münkir daḥı bu kavlı eyler itirāf
Sīnesi destindeki peymāneden berrāk u şāf
Ruḥları cāmendeki şahbā-yı terden kırmızı
- 3 Bezme gelmiş tāb-ı meyle arz-ı didār eylemiş
Ḥāl rindāne kemāl-i şefkat izhār eylemiş
Naql idüp şeker-i lebinden naql-i güftār eylemiş
Germ olup meclisde oḡluñ buse ikrār eylemiş
Dün kızın da çiğnedi ey pīr-i mey ol sākızı
- 4 Bi- kemān ol afetin mirrihe benzer gū gibi
Şūr u tevʿem fīte-i āşubdır ummī ebī
İzziyā görmüş mü kimse böyle kâfir meşrebī
Var mıdır bilmem Nedīmā bir daḥı anuñ gibi
Dīn ü dil ḥaşmı riyā cellādı takva ḥırsızı

231^a-232^a**21.Tahmīs-i Qadrī Ğazel-i Bahāyī**

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Kıyāmetler kopardın ey kad-şimşād neylersin
Cihānı kıldı çeşmiñ ser-te-ser bir bād neylersin
Perişān eylediñ zülfün meded ey bād neylersin
Tağıtdın hıvāb-ı nāz-ı yarı ey feryād neylersin
İdüp fitne ile dünyayı harab-ābād n'eylersin
- 2 Teraqqī eylesün mäh-ı şabāhat bām-ı zülfünde
İrişsün rüz-ı gamda vaşla gönlün şām-ı zülfünde
Şalinsun tıfl-ı dil manşūr-veş bī-rām-ı zülfünde
Dil-i mecrūha rahm eyle kıalsun dām-ı zülfünde
Şikeste-bāl olan mürğı idüp āzad n'eylersin
- 3 Kelāmından mübān ey Hızır dem muciz-i Ğlsā
İder uşşākı gamzeñ küşte vü la'liñ kıılır ihyā
Benānıñ gösterip halka şifa içire yed-i beyzā
İdersin gerçi her derde tabībüm bir devā ammā
Cünün-ı ehl-i aşk olunca māder-zād n'eylersin
- 4 Hayāl-i gamze-i mestiñle cānā didiler pür nem
Ciger-i hün-ābesin seyl-i revān eyler gözüm her dem
Kaşın toğrasın hep zir-i fermān-ı benī Ğdem
Şehīd-i tığ-ı aşk-ı yārdur ser-cümle-i ālem
Urup şemşire dest ey gamze-i cellād n'eylersin

- 5 Bizi ey hāce-i hüsn ü bahā yok yerlere satduñ
 Raķīb-i nā-sezāyı mahrem etdin bezme uğratduñ
 Tağıtdıñ pür-çemen tıfl-i dili zincire bağladuñ
 Varup kisve-yi zülf-i yāri biri birine katduñ
 Yine bir fitne tahrīk eyledün ey bād n'eylersin
- 6 Olur hayrān-ı naķş hāme-i 'icāzıñız dünya
 Saña teslim ider hep cemāle üstadan-ı sihr-arā
 Bu vādīde sana mānī var jeng olmaz hem-tā
 Güzel taşvir idersin naķş-ı hüsn-i dilberi ammā
 Füsün u fitneye geldükde ey Behzād n'eylersin
- 7 Olup Kadrī gibi her sāde-rūya canınla bende
 Verir çeşm-i dile lā-būd ziya bir mihr tābında
 Olursun bülbül-āsa her gül-i ra'nāya efgende
 Bahāyī-veş degülsin kābil-i feyz-i şafā sende
 Tekellüf ber-ţaraf ey hātır-ı nā-şād neylersin

232^a

22. Tahmīs-i Kadrī Ğazel-i Kāfzāde

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Yakarsıñ hicrle ʿuşşāķı sūzān olmasun dirsıñ
 Dilersen sīnesin ney gibi nālān olmasun dirsıñ
 Gönül şām-ı ğamında zār u giryān olmasun dirsıñ
 Atarsın seng-i cevri kalbe virān olmasun dirsıñ
 Yine iklim-i dil hāk ile yeksān olmasun dirsıñ

- 2 Beniñ fülful gözün ‘abher bukāğın gül hattın ‘anber
 Visalın ābına leb teşne cānā cennet ü kevser
 Niyāz itdikçe ‘āşık sen idersin nāzını bir-ter
 Virürsin ğamze-i mestün eline ‘işveden hançer
 Arasında yine ‘aşk ehlinün kan olmasun dirsın
- 3 Kıo ta‘nı kıl hazer sūz-ı dil-i āzādeden vā‘iz
 Yürü taḥrīf-i ma‘nā itme rüy-ı sādeden vā‘iz
 Şerāb-ı ‘aşka gelmez tevbe men dil-i dādeden vā‘iz
 Çıkup kürsiye halk men idersin bādeden vā‘iz
 Bu gülzār-ı fenāda kimse handan olmasun dirsın
- 4 Kıomaz ğam-nāk idersin ‘ālem içre bir dil-i hurrem
 Nedir ehl-i vefaya bu ihanet ey felek bilmem
 Gül açılmaz kânī çāk etmeye āḥar ḥāzān-ı ğam
 Bozarsın sille-i bād ile ağızın goncenin her dem
 Elinde kimsenün cām-ı dıraḥşān olmasun dirsın
- 5 Fenā bağında bülbül yok yere her dem ider şiven
 Vefā harfinde hiç leb deyirtmedi hiç ğonce-i gülşen
 Yeri her nā-şināsın şadr-ı devlet-i kāmiliñ külhan
 Ḥalās ümīd idersin Fā‘iz-i ser-geştelikden sen
 Meger bu günbed-i gerdün-ı gerdān olmasun dirsın

232^b-233^a**23.Tahmīs-i ʿAqlī Ğazel-i Bānī**

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün

- 1 Deli gönlüm yine kul olmağa bir server arar
Yoluna ölmeğe bir mäh-ı melek-manzar arar
Yaʿni kim cânı fedâ kılmağa bir dilber arar
Pâyine düşmeğe dil bir teb-semîn-i ber arar
Şöyle düşkünlüğü var kim düşecek bir yer arar
- 2 Kocaddım ol yâr-i peri-rûyı gice seyrimde
Laʿline cânı nisâr itme geçer fikrimde
Medh-i dendânî dürer şimdi dilâ zikrimde
Cüst ü cû eyleyem evşâf-ı leben şiʿrimde
Güyâ memleket-i Hinde varup gevher-aver
- 3 Râh-ı ʿaşkda bana derd ü belâ şâhip olur
Gelse şâdi yerine ğussa vü ğam nâib olur
Her zaman kâkül-i sevdâsına cân râġıb olur
Hatt u hâlinde vefâ buyine dil talib olur
Benzer ol şahsa ki deryâya girup gevher arar
- 4 Bir mehe ʿâşık olup bir yeni derd ister dil
Dergehinden gözüne çekmeğe gerd ister dil
Vaslına irmeğe bir dilber-i merd ister dil
Cân virüp sîm-i serşek vü rih-ı zerre ister dil
Benzer ol talibe kim rehnle sîm ü zer arar

- 5 İderim cânı feda yâre dilâ n'olsa gerek
Söyle dildâre şitâb eylesün eyle dilin
Tîr-i müjgânı beni öldürür aher giderek
Nicedir kim çeker katlime ol hûnî emek
Ben bahane ararın ölmeğe yâr hançer arar
- 6 Şimdi öğrendi dahî nâliş-i aşkı gönlüm
Şimdi dutdu gözüm ol cünbüş-i aşkı gönlüm
Hiç bilmez şanur âteş-i aşkı gönlüm
Dil-i bülbülde sezer sūziş-i aşkı gönlüm
Şanki hākister içinde eser-i aher arar
- 7 İktizāsı feleğin böyledir Akli her ân
Kimisi vaşilla şād vü kimisi gamla nālân
Geşt idup âlemi başdan başa kılsan seyrân
Bāniyā halk-ı cihân biri birine hayrân
Hūblar âşık arar âşıklar ise dilber arar

233^a

24. Tahmīs-i Rızāyī Ğazel-i Tab'ī

Fa'îlâtün Fa'îlâtün Fa'îlâtün Fa'îlâtün

- 1 Ağlayup yâre gam u derdinle yoldaşım didim
Aşkla rüsvay oldum âleme fâşım didim
Ğam-ı beyābanında mecnūn ile pādaşım didim
Pā-bürehne baş açık şūrīde o başım didim
Valsīna irmez elem-i bu oñmadık başım didim

- 2 Nāle vü efgānı ey dil çünki tekmiñ eyledik
 Gül yüzüne karşı bülbül gibi tafşıl eyledik
 Ara yirde bu sözün bildiñe temsıl eyledik
 Didi dilber ʿaşk kitabından ne tahşil eyledik
 Çü rebābın okuyanlarla sebağdaşım didim
- 3 Mürdeler ihyā olur çün lütf-ı mihrimden benim
 Hüsnuñe mağrūr olursam n'ola faħrımdan benim
 ʿĀlemi māt itsem ölür cevır ü kaħrımdan benim
 Niçün ölmezsin didi sen zecr-i hecrimden benim
 Çok belādan arta kalmış yora bāşım didim
- 4 ʿĀlemi tutdu serā-ser efgānın seniñ
 Ey gönül yokdur meger kim derde dermānıñ seniñ
 İşidüp iş bu cevābı didi cānānın seniñ
 Nice bir yaş ākıdır bu çeşm-i giryānıñ seniñ
 Yolları pak itmedi saķā vü ferrāşım didim
- 5 Kāpladı şimdi cihānı gerçi kim zühd ü riyā
 Kālbüñi şāf it Rızāyi ʿaşkla ol pür-ziyā
 Ol peri-yi ruhsāre dedim etme serkeşlik şāha
 Şimdi bu rum illerinin ʿādetidir Tabʿiyā
 Anuniçün yāre ağıār içre kardaşım didim

233^{a-b}**25.Tahmīs-i Qadrī Ğazel-i Bākī**

Mefʿülü Mefāʿilün Mefʿulü Mefāʿilün

- 1 Esrār-ı muḥabbetden dilde yine ḥasret var
 Bu ʿāleme ser-ta-ser gönlümde ferāġat var
 Şevkiyle derūnumda sevdā-yı seyahat var
 Alāyiş-i dünyadan el çekmeġe niyyet var
 Yakında ʿadem dirler bir şehre ʿazīmet var
- 2 Akıddı der-eşki çeşm-i güher efşānım
 Miḥnetle ḥarab oldu kasr-ı dil-i virānım
 Terk-i ser ü cān itdim şimdiden geru sulṭānım
 Uçdu bu fezālardan mürġ-i dil-i nālānım
 Āram idemez oldum efkār-ı seyāḥat var
- 3 Şaldı yem-i tecride deverān bu dil-i fülkūn
 Ceff itdi teḥālūfden ressām kazā kilkün
 Ser-rişte-i taḡdīr bend itdi emel-i silkin
 Gitdikce harāb eyler ṭurmaz bu gönül mülkūn
 Çerḥın bu cefāsından sen şaha şikāyet var
- 4 İnceldi ten-i zerdım derd ile ḥaffıf oldum
 Gözyaşı ile yundum bir cism-i nazīf oldum
 Bār-ı ġām-ı dünyādan ġāyetde zaʿīf oldum
 Şabr itmeġe tāḡat yok gitdikce naḥīf oldum
 Tıġ-ı gamm-ı miḥnetden gönlümde cerāḥat var

- 5 Bu leşker-gerdunîñ oldum yine pâ-mâli
 Bâzûmu şikest itdi çarḥ-ı feleḡin zâli
 Dîbāye bedel çekdim iḡneme siyeh şâli
 Çeşm-i eşk nedāmetden bir lahza deḡil ḥâli
 Āyine-i ḡalbinde bilmem ne kesāfet var
- 6 Hâl-i derd-i zârımdan hiç kimse ḥaber bilmez
 Dāmen-i mürüvvetle çerḥ ise yaşıḡ silmez
 İçsem yedi deryāyı bir ḡatre gibi gelmez
 Nüş eylese bir ʿāşık tâ ḡaşre dek āyılmaz
 Bezm-i ezelin bilsem cāmında ne ḡālet var
- 7 Bu bezm-i ḡarab-sāze bî-gāne olan girmez
 Mihr-i felek-ārayı ḡuffāş gözü görmez
 Cān maḡlabına Ḳadrî cānın sakınan irmez
 Ser terkine ḡabildir dünyaya gönül vermez
 Terk ehlineñ ey Bāḡi başında saʿādet var

233^b-234^a

26. Tahmîs-i Ḳadrî Ġazel-i Ḳabûlî

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

- 1 Dilā rind-i ḡalender bu fenā oda yanāḡ dutmaz
 Ḥarabın fehm iden fāni çemen-zārın ḡonāḡ dutmaz
 Ḥarābāt ehli oldur devr-i laʿlinde yasāḡ dutmaz
 Yatur pir-i muḡān evkār olup desti ḡabaḡ dutmaz
 Şu deñlü bâde-nüş olmuş ki el dîtrer ayak dutmaz

- 2 Şunup devr-i ezelde sâki devrân-ı peymâne
 Muhabbet şâh-râhın kıldı îmâ ehl-i ʿirfâne
 Gel ey ser-mest cām hōd-peresti itme efsâne
 ʿAşā ile içürdi dime şūfî pîr-i meyḥâne
 Eliñde ihtiyārın kimse üstüne çomak dutmaz
- 3 Şerâb-ı ʿaşk ile bezm-i ğamında mest idüp şâhid
 Haḳîkat kaʿbesine eylemiş dil-i tıflını sâcid
 Mey vü maḥbûb itmiş çün zâhidâ maḳşûd-ı her ḳâşid
 Zerî bir sim-ten-i maḥbûba şarf it yohsa ey ʿâbid
 Seni ol rûz u şeb koynuñda yatsa ısıcaḳ dutmaz
- 4 Mekr-âsân be-hōd-râh muhabbet yâ fiten şūfî
 Zi-pindâr hōdî mey-ı bâyiden ser tākın şūfî
 Saña yüz göstere zan itme ol vech-i ḥüsn şūfî
 Semend-i ḥâtırım ʿaşḳa tutuldu dime sen şūfî
 Ḥar-ı nâ-paydâr ü nâ-pesendi hōd ulaḳ dutmaz
- 5 Dūtalım nūr-ı mihr-i maʿrifet başında tâc olmuş
 Dürr-i nazm-ı safâ bahşın yehud nūr-ı sirâc olmuş
 Vücud-ı maʿrifetde Ḳadriyâ nikbet mizâc olmuş
 Ḳabûlî gevher-pāk-i maʿârif-i bi-revâc olmuş
 Dür nazm-ı kelâm-ı pāk ki kimse ḳulaḳ dutmaz

234^a**27.Muhammes-i Tâlib**

Fa'îlâtün Fa'îlâtün Fa'îlâtün Fa'îlâtün

- 1 Bir per-i rû yok kākā şeytân kafadâr olmaya
Gül açılmaz dehrde dâmeni bî-hâr olmaya
Var mı yārân kim felek gibi sitemkâr olmaya
Düşme ki erbâb-ı dil dildâr-ı dil-âzâr olmaya
Olmaz ol âdil meğer bu çerh gaddâr olmaya
- 2 Âlem içre müdebbir ber nādân berhurdarlık olur
Ehl-i diller pâyimâl-i miḥnet-i aḡyâr olur
Sanma a'ḍâdan dilâ erbâb-ı dil bizâr olur
Baḡbân bir gül için bin ḥâre ḥidmetkâr olur
Bâ-mekr dil-beste-i zülf-i siyehkâr olmaya
- 3 Kimseye erbâb-ı ḥaysiyet âdâvet eylemez
Âfitâb-ı tab'-ı pâkin pür kesâfet eylemez
Çerh-i ber-kirdâr yañında ehle raḡbet eylemez
Dehr-i dün erbâb-ı ʿirfâne mürüvvet eylemez
Tâ meta'-ı cehle cân virüp ḥaridâr olmaya
- 5 Dehr-i dūna şanma kim rind ḡalander bâş eger
Serf rû itmez cihânın şahına âvareler
Ḳonmaz erbâb-ı dilin mir'âtına gerd-i keder
Âleme bâli bâlâdır sürî ḡam sevdi zarar
Var mı bir gün zulmet-i şebden dili-dar olmaya

- 6 Pend vā'iz gibi te'sir eylemez aşla dile
Neylerim sūfī sözüm ṭab'ım alışmaz zühdle
Ölüverir dirilerin 'ālemde bahşı edile
Fāriğ olmaz 'aşqdan gönül be-zahid pendiyle
Dil mi var 'ālemde bir serve hevār olmaya
- 7 Ey cemāli nūṣḥa-i şun'ı kemāl-i Zü'l-minen
Ṭūṭi-i şeker-şiken meh-ṭal'at vü semin-beden
Ey şeh-i mısr-ı melāḥat çeşmi āhū-yı fiten
'Arşa-gāh-ı 'aşqda zülfüne çekmiştir resen
Da'vā-yı 'aşq itmesün çü Ṭālib berdar olmaya
- 8 Bāğ-ı vuşlatın sakın ağıyārı itme hūşe-çin
Leyse fi cennāt-i 'adnin karrenehü li'z-zālimin
Deyu şu meh-i siyāhe olmaz şehir-i ruḥu'l-emīn
Ger dilersen feyz-i ḥaqq-ı gül olma nādāna karin
Güfte-i ağıyardan vār mı dil-fiğār olmaya

235^a

**28.Güft-i Kāre Ḥasan-zāde Ḥüseyin Çelebi Hasb-i Hāl-i Mine'l-
Yetīm Li-Rizqih Li-Men 'Aceze Men Nefsihī Ke-Nefsih**

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Dilā mağrūr olup tedbāre bāzār-'inād eylesen
Şatılmaz cevır olsa kendü kolınla mezād etsen
Hemān ye's el verir kām-ı dile hırs u dād etsen
Şadakatle eger dergāh-ı ḥaqqā üstād etsen
İder i'tā sana şek eyleme her ne murād etsen

- 2 Olaydı devletün ʿaqlū ki nābūd eylemezdik hiç
İdüb taẕyiʿ vaktin saʿyini sevda eylemezdik hiç
Ümid-i hām ile bin āh-ı pür-dūd eylemezdik hiç
Erāzildir köhnede çehre-fersud eylemezdik hiç
Cenab-ı Kibriyā Rezzāk-ı ʿālem iʿtikād etseñ
- 3 Yanarsıñ ateşte rāyinle gülşende olsan sen
Gülersin gül gibi bī-hod tehī külhanda olsañ sen
Ḥakīm-i mutlakı fehm eyleyup hursende olsañ sen
İrüşür pāyine maḵsūm olan her ẓande olsañ sen
Çekup pāyini ʿālemde tevekkül iʿtiyād etseñ
- 4 Beḳā-yı ʿömrini şarf et ʿibādetine Mevlā'nıñ
Yürü toĝru yolunda uyma güluna bu saḫranıñ
Bu söz-i derini mengüş eyledim nuşhunda pīrānıñ
Zen-i dünyayı boş ẓo üstüne düşme şaḫın anıñ
Kaçar sāyen gibi bir zerre ger mihrin ziyād etseñ
- 5 Ḥaḳīkatde dimāĝın telh ider ẓīhirde vāiḳdır
Seni āvere eyler cümle eşya ʿavāyıḳdır
Sözüm tut gūş-ı cān ile işit bu ẓavl fāyıḳdır
Alup bu ḥamsemi sen nice maḳbule layıḳdır
Gönül levhine yazasıñ merdüm-i çeşmiñ meded etsen

236^a

29. Tahmīs-i Selmān Ğazel-i Hevāī

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 İdince rūḥ-ı kudsün nefhāsın Meryemde 'İsā'ya
 Dem bir muğ-peçe saldı peşime serv tek sāye
 Ğam-ı hicrinle ol mesken-i dem urdu dūd-ı iḥyāya
 Egerçi vermek ise gön̄lünü ferzend-i ter-sāye
 Varup 'arz-ı niyāz eyle yüzün sür Lat-ı 'Uzzā'ya
- 2 Şerāb-ı la'ı içün dosta n'ola destinde zerrīn tās
 Ki tā nūş eyleyem devr-i rehānda kalmaya dil pās
 Çıkup devr-i eḥad-i mestāneye seyrān iderken nās
 Geçerken reh-güzārından saña dirse ki pürgir tās
 Elini gögsüne koyup di hā gir tam kilisāya
- 3 Anın perhiz-i 'aşkında tenāvül kılmaz hiç nās
 Ki tā 'iyd-i vasla erdiğinde çekmiyem ben yās
 Gelince tâc başında kulağı menkūs elmās
 Tebessümle sana dirse ki inci kadar kır tās
 Disen de kīse kes ger tām ked hoş gelur dilārāyā
- 4 Yağınca şu'le-i nārı odumda nār-ı uḥdūdī
 Minber-i kākülün perçini çün kıydı dil-i 'ūdī
 Varup 'İsā'ya 'arz eyle benim aḥvālīmı tūtī
 Buhur-ı Meryem ile kıl tebahhur mā-i ma'būdī
 Yüzün gözün sürünce du'ā ile sen Mesīḥā'yā

- 5 Ne müşkülmüş kamu derdi Fenâi bunca kim sevdâ
 Kim olmuş pîr Selmân tıfl-ı tersâya olup şeydâ
 Namaz içinde görürse döğer sîne ider îmâ
 O tersâ beççenün aşkı kıluben aqlımı yağmâ
 Hevâyî gibi bir rahib gelir mü deyr-i dünyâya

239^b

30.Müstezâd-ı Şâhidî Ez-Zebân Mecnûn-ı Âmirî

Mefâ'ilü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Mehtâb ruḥundur ki âyine-i cāndır
 Ey nûr-ı ilâhî
 Envâr-ı ḥaḳḳın maṭla'-ı gün gibi 'ayāndır
 Bu yüzde kemâhi
- 2 Göster diliñ hattı deyü bir hırz-ı Hudâyı
 Çün mühr-i Süleymân
 Kim cân u cihân milketine ḥükm-i revāndır
 Zî-ḥâtem-i şâhî
- 3 Şem'î ruḥunuñ olalı Ḥaḳ nuruna mazhar
 Sen rûḥ-ı revāne
 Her zerreleri perteviniñ mihr-i cihāndır
 Kim beñzi de mâhî
- 4 Beñzer ki yine gamzesi siḥr itdi bu gün kim
 Gülzâr-ı ruḥunda
 Ejder gibi serd-i pür perd-bin nâr feşāndır
 Bu zülf-i siyâhî

5 Mir'āt-ı ruḥuṇdur ne kılın nazar ey mäh
 H̱aṭ deyū görüp deyr
 Āb içre çemendir ki yeri bāğ-ı cināndır
 Ol mihr-i giyāhi

6 Firḳatinde şehā sūziş-i hicrūnle her dem
 Derd ile çekerdin
 Geldikçe yaḳar dehr ki nārıyla duḥāndır
 Cān u diliñ āhi

7 Ervāḥa lebūn olalı yenbū^c-ı ḥayātın
 Dil-i teşne oluben
 Gerçi ki aṇā Şāhidī cāndan nekrāndır
 Ayırmadı rāhī

241^a

31.Müstezād-ı Mutī'i

Mef'ulü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1 Gözler kamaşur gün yüzün etmeğe temāşā
 Ey yüzü hüveydā
 Dil şerḥ idemez vaşlını ve'l-ḥāşıl aşlā
 Zī-ḥüsn-i te'ālā

2 Lezzetde lebüne öykünmez şehdle şeker
 Hem ḳande mükerrer
 Ḥāletde ne keyfiyyetle beñzeye şahbā
 Yāḥūd mey-i ḥamra

- 3 Gülnār didim leblerūne odlara yandım
 Kāne boyandım
 Ben diyemezem sīb-i zenaḥdānīna ayvā
 Hāṣā ve kellā
- 4 Kādūne ne ḥaddidir öyküne şınv-ı ber
 Yā servle ʿarʿar
 Pāk olmağla oldu saṇā cennet-i aʿlā
 Ey kāmēt-i tūbā
- 5 Öykündüğü çün ruḥlarūna bu kuru güller
 Ey serv-i semenber
 Tāc-ı ser-şāhāne kadem urdu bulu recā
 Bu özüne temāṣā
- 6 Levnine tağayyür geluben ditredī ḥāver
 Hem māh-ı münevver
 Var ise niḳābın getürup itdi tecellā
 Ey ḥūb-ı dilārā
- 7 Gülzār-ı cihān içre seniñ gibi biter āz
 Bir gonce-i pür-nāz
 Muṭīʿi gibi gelmeye velī ʿaşıq-ı şeydā
 Bir bülbul güya

241^b

32.Müstezād-ı Sūzenī

Mef'ulü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Ketb edeli divān-ı gamıñ bendeki firķat
 Levh-i dilā cānā
 Nesih oldı berāt hamle-i defteri vuşlat
 Qalmadı bir inşā

- 2 Adem çū sürildi harem-i sahn ermeden
 Kendim sebebiyle
 Kendimden ulū bedr bilürem bana bu āfet
 °Afv eyle nigāra

- 3 Çok °asker-i fir°avn helāk eyledi Musa
 Qat ° oldı hümā-nedem

- 4 Ğarķ oldı şīm-i baħrine bu zar u zark cisim
 Sali bād-ı visalin
 Taşadı kenarına sora anı selamet
 Ğam çekme aslā

- 5 Dil-i vaşlasını Sūzenī biñ yāre andadır
 Maķrāzı gām-ı yār
 Derdini anın deţmez ise sözün
 Ki cāme-i rüsvā

242^a**33. Müstezād-ı Maḥvī**

Mefʿulü Mefāʿilü Mefāʿilü Feʿülün

- 1 Yād eyleyicek dil o bûy-ı serv-i revānı
Ağla gözüm ağla
Şol deñlü üft-i eşk-i revānı
Tā kim ola deryā
- 2 Bu ḥālî görüp ola ki ben-i ʿāşıkā benzer
Rahme eyleyup ol yār
İde ki murādın nedir reddī bana ānı
Kıl yine temennā
- 3 Ben daḥî diyem ānā vuşlat eyā Maḥmūd
ʿĀlemde muradım
Bir lahza anuñçün kıluram āh u figānī
Ben ʿāşık-ı şeydā
- 4 Kim ḥüsn-i cemālinle gönül şöyle güzeldir
Yokdur bedeli hiç
Geşt eylese her kim ki serā-ser bu cihānī
Bulmaz āna hemtā
- 5 Şol dil ki eger olmaz ise vaşlına vāşıl
Deverānı-ı hicrde
Gözünden dökü ben şām u seḥer bāşıyla kānī
Maḥvī ola aʿmā

246^b**34.[Başlıksız]**

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

- 1 Hac-ı ekberdür tavāf-ı kūyuñ ey ʿāli-cenāb
 Selb ider dilden ğam-ı ʿaşkıñ seniñ bī-irtiyāb
 Yap mağa virāne gönlüme luṭf ile eyle şitāb
 Neyleyim rahm eylemez bir ʿālem-ārā afitāb
 (Hüseyin Çelebi)

247^a**35.Degirmen Hakkında Merhūm Azeri Efendinindür**

Fā'īlātün Mefā'īlün Fe'īlün

- 1 Beni bir ehl-i fena itdi binā
 Eksik olmadı daḥı dāne baña
 Sen binā-yı Hāk iken ey aḥmaḳ
 Dānesiz ḳor mu seni Hāzret-i Hāk

247^a**36.Hevāyi**

Mef'ülü Mefā'īlū Mefā'īlū Fe'ülün

- 1 Sanmañ siyāh-çerde ol āhu ḳarācadur
 Müste'mel ise çok da degildir celācedür
 Ol āfet-i zamāneyi nā-saz gösteren
 Mor çaḳşır ile kātibi yeñli feracedür

247^a**37.Hāzım**

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

- 1 Hemzebān olmak o meh ile meclis-i ağıyārda
 °Āşıka tezkīr ider sermāde ḥalvā soḥbetin
- 2 Umdum görüp ḥaṭṭı ruh-ı pür-tābını
 Mühr urup imzaladım gūyā ki fermān şüretin
- 3 Lāy har olmağla rūmāl itmede pāy-ı ḥume
 Rind-i lā ya'ḳilde fehm eyler veli nimetin
- 4 Duḥter-i rez şatmasun mestürelık kim Hāzımā
 Yolda sarḥoşlar görüp çalmış ḳadıncık hazretin

247^a**38.Rubā'ī**

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ülün

- 1 Ḳucam dirdüm nigāri pirehensüz
 Çürütdüm varımı ḳaldım kefensüz
 Benim rūḥ-i revānum sīneye gel
 Bilürsin çünkü cān olmaz bedensüz

247^b**39. Kıṭ'a**

Mef'ülü Fā'īlātü Mefā'īlū Fā'īlün

- 1 Benden o şūḥa °arz-ı ḥulūş et cihān cihān
 Çekdiklerimi söyle aña hep yekān yekān
- 2 Rāsiḥ görürseñ öp elin Allah emāneti
 Benden o şūḥa °arz-ı ḥulūş et cihān cihān

247^b**40. Kıt'a-ı der-Latife Hakkı Kalaylı Koz**

Fe'ülün Fe'ülün Fe'ülün Fe'ülün

- 1 Geçerken kirli hanım çengilerle
Fevâhiş-i düş olup ânâ âlaylı
- 2 Sorup dedi havâdisden neñiz var
Ne dogurdu bu gün hublâ-yı leylî
- 3 Dedi bir zen ebû cânım âveyli
Vezir oldu ne koz kırdı Kalaylı

247^b**41. Güfte Sultan Ahmed Li-İbrahim Paşa**

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

- 1 Ey bâ'is-i kevn olmasa zâtın olmazdı
Kandîl-i sipihr içre firûzân meh ü encüm
- 2 Başmasa mübârek kademin ruy-ı zemine
Pâk itmez idi kimseyi hâk ile teyemmüm

247^b**42. Kıt'a**

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Begim âk-sade giymiş sen yine vār mâh-peykerlik
Güzellenmişsin ey âfet nedir bu tazelik terlik
- 2 Saña meftun u hayran olmadık bir elemei kor cânâ
Bu zîbâlık bu ra'nâlık bu garrâlık bu dilberlik
- 3 Tırâş etmek ne lâzım sîne-i gül âl gönül nağdin
Benim çok sevdiğim zergerlik et lâzım mı berberlik

248^a**43.Rubā'ī Li-Belīğ**

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Peçe-hor oldu giryē iştidād-ı mihr u şefkatden
 Seri kurtulmadı Ferhad-ı ırğaadiñ felâketden
 Muhabbet i'tidâli geçtiğinden Kays olup mecnun
 Ravâfîz oldu aḥbâb ʿĀlî fart-ı muhabbetden

248^b**44.Ve Lehu Rubā'ī [Belīğ]**

Fā'īlātün Mefā'īlün Fā'īlün

- 1 Tāk-ı gerduna ḥāce-i dehrin
 Asdığı nüshadur bu şems ü kamer
 Ders-i tevḥidi etmeğe ta'līm
 Birini aḥşām açar birini seher

248^b**45.Ve Lehu Rubā'ī [Belīğ]**

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

- 1 Bir ʿArab maḥbūbunun vaşlına verdim cānımı
 Dedi "lā arđī bi-hāzā innehu şeyʿun ḳalīl "
 Çeşm-i bīmārıña bāri ānı ḳurban it dedim
 Dedi "lā yuğnī mine'l-cūʿi ve lā yeşfī'l-ʿalīl"

248^b**46. Kıt'a**

Müfte'ılün Müfte'ılün Müfte'ilātün

- 1 Geluri āz olucak bir şeyiñ
Keyfden artuķ olur yimiş keselī
- 2 Yoḥsa keyfiyyetini biz keyfiñ
Çok zaman oldu efendi biz keseli

248^{bder}**47. Kıt'a-i Devāt**

Fā'ilātün Mefā'ilün Fā'lün

- 1 Bu devāt-ı laṭif kim güyā
Bir siyeh sürmedāna zibādur
- 2 Hāmesi mildir içinde anuñ
Kuhl-i çeşm-i 'arūs-ı ma'ñādur

248^{bder}**48. Kıt'a**

Mefā'ilün Fā'ilātün Mefā'ilün Fā'lün

- 1 Zehī devāt-ı muşanna° ki kilik-i ressāmı
Şu°ā-ı didede müjgān-ı hūr-i ra'ñādur
- 2 Midādı merdümek-i dideden mürekkebdür
Siyāh hāmeleri mil-i kuhl ma'ñādur

248^{bder}**49. Kıt'a**

Mefā'ilün Fā'ilātün Mefā'ilün Fa'lün

- 1 Bu nev devāt-ı muşanna° ki buldı naķş-ı zuhur
Hediyye yine dest-i °abd-i kemterden
- 2 Dehān-ı ceffede güyā lisān olup hāme
İder niyāz-ı kabul āsaf-ı keremverden

248^{bder}**50.Seyyid Hasīb Bursevī**

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

- 1 Cürmünü başdırma kaşdıyla birer başdırmayu
 Hāk-i pāye gönderüp eyler qabūlīyçün recā
 Pek keder verdü bu iş cān-ı kıaysıdur bu dem
 Luṭf idüp cezme kenārı ey melāz-ı bī-nevā

248^a**51.Kıṭ'a**

Fe'īlātün Mefā'īlün Fe'īlün

- 1 İhtilāṭ eyleseñ ekābir ile
 Keder-i bī-şümāra bā'is olur
 2 Būy-ı gül gibi ibtidāsı güzel
 Āhır ammā zükkāma bā'is olur

248^{ader}**52.Rubā'ī**

Mef'ülü Mefā'īlū Mefā'īlün Fa'

- 1 Yā Rab dimezem ki kereminden dūrem
 Her laḥza senün lūṭfīnla mesrūrem
 Çün şükr ü şikāyetle bu gün mecbūrem
 Divāneligüm var ne disem ma'zūrem

249^a**53.Kıṭ'a**

Müstef'īlün Müstef'īlün Müstef'īlün Müstef'īlün

- 1 Sen söyle ey Mesihī vaḳt ki bu mürde dillere
 Tefvīt-i vaḳt fırsat-ı ihyā revā mıdır
 2 Sermāye reşh-i hāmen iken nīl-i maḳsada
 Biz[den] bu gūne 'arz u recā nā-be-cāmıdur

249^{ader}**54.Laṭīfe-i Sālik Berāy-ı Hātīb**

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Gelüp bu şehre ḥayfā olmaduḵ rehyāb-ı ünsiyyet
 Ḳalūp me'lūf-ı genc-i inzivā merd-i ḡarib āsā
 Ne mümkün ba'd ez-in kişver-küşā-yı mülk-i naẓm olmaḵ
 Zebān-ı sālīk 'amelden ḵaldı şemşīr-i ḥatīb ās

249^b**55.Beliḡ**

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fā'lün

- 1 Keşf oldu bütün 'āleme rüşvet yidigün
 Zāhid bu mudur keşf ü kerāmet didigün
 Bihūde bu ezkāṛ u 'ibādet nīce bir
 Sen bilme misin yoḥsa mūrā'ī idigün

249^b**56.Le'ālī-Zāde**

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Bir kez o kâşı yāya dilā gel naẓar iyle
 Cevr oḵları kim atıla sīneñ siper iyle
 Manẓur ola dirseñ ruḥ-ı āyinesi yāriñ
 Ol berber-i nev-tāzeye teslim-i ser iyle

249^b**56.Naẓire-i Hüsni**

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Mir'at-ı ruḥ-ı berbere evvel naẓar iyle
 Hürşid gibi şāf ise teslim-i ser iyle
 Üstad olıcaḵ ḵā'ide-i mihr ü vefāda
 Tīr-i sitem nāzına sineñ siper iyle

249^b**57.Kadrî**

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

- 1 Būlbülü çok gülşen-i hüsnünde rüyî gül biter
 Dostum ʿāşıkların kan aglasın sen gül yeter
 Mübtelası ola bir hūbuñ birisini sev gönül
 Bu meseldir ʿārif olan kişiye bir gül yeter

249^b**58.Kıṭʿa**

Fā'īlātün Fe'īlātün Fe'īlātün Fe'īlün

- 1 Hatt-ı rüyuñ gelicek hüsnüne rağbet kalmaz
 Dir idim saña hevādār olan āvāre olur
- 2 İtimād iylemeyüp bana yalancı dir idin
 Görelüm bizde kimiñ şimdi yüzü kare olur

249^b**59.Kıṭʿa**

Mef'ülü Mefā'īlū Mefā'īlū Fe'ülün

- 1 Ahvāl-i zifāfı gice kim yenge gözetmiş
 Dirmiş ki bu mażmun ile kızlar gelin iş var
- 2 Bir kalʿa maķāşından iki tūb ile dögerler
 Kız Kulesi'ne şu kapusundan yürüyüş var

249^b**60.Kıṭʿa**

Mef'ülü Mefā'īlū Mefā'īlū Fe'ülün

- 1 Ey hāce ʿaziz başın için mekteb-i tıflın
 Āzürde idüp çekme kulağın çevir dirsın

- 2 Dildârı taşarruf idicek hırşıla nazmı
Dögdürme saķın taşra taşagın çevir dirsın

249^b**61. Kıt'a**

Fe'ılātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Ka'beye şālt sebk-bār gitdüm
Fıkr idup yoldaki mehālikimi
- 2 °Arab iylerse malımı yağma
Hacı manşub olur menāsikimi

249^b**62. Kıt'a**

Mefā'ilün Fe'ılātün Mefā'ilün Fa'lün

- 1 Ne kīse de zer ü sīm ü ne elde vüs'at var
Ne bende cevre taḥammül ne sende şefkat var
- 2 Ne ḥālim anmaga kudret ne şabra tākāt var
Efendi hāl mükedderdir ziyāde ḥayret var

250^a**63. Kıt'a**

Mef'ülü Mefā'ilün Mefā'ilün Fa°

- 1 Gele ey ḥāme var aḥbāba firākım °arz it
Cānāna dil-i pür-iftirākım °arz it
- 2 Yarāna melāl-i ḥātırım eyle beyān
Ḥubāna kemāl-i iştıyākım °arz it

250^a**64.Kıṭʿa**

Mefʿülü Mefāʿilü Mefāʿilü Feʿülün

- 1 Şanma ki duḥān içmek içün lüle tutarlar
Bir yire gelüp cemʿ olıcak zümre-i ihvān
- 2 Uçurmak içün mürğ-ı ğamı dehāndan
Āgız tūfengin aldı eline yārān

250^a**65.Kıṭʿa**

Müfteʿilün Müfteʿilün Fāʿilün

- 1 Yüz viricek olur isen nākese
Mümkin ile eylemeyüp iktifiā
- 2 Dir sana teklif-i muḥāl eyleyüp
İmşi ʿaleʿl-māi ve ʿarfīʿs-semāi

250^a**66.Kıṭʿa**

Mefʿülü Mefāʿilü Mefāʿilü Feʿül

- 1 Maḥşuşdur ol şūḥ-ı cihāne ʿaşkıṃ
Ġayrı güzele bakmağa ḥasret degülüm
- 2 Bülbül gibi nāl eyleyem her gül içün
Ben ʿaşık-ı hercāi-ṭabiʿat deġilem

250^{ader}**67.Mülāṭafe-i Fazlī**

Müfteʿilün Müfteʿilün Müfteʿilātün

- 1 Bir gice saña bir püser olsa hem-pehlü
Zarar ānı s...men delme darlığa ko
Yā bir yā iki ola nihāyet yā üç
Boğ yimedir artuġu sözüñ doġrusu bu

250^{ader}**68.Ve Lehu [Fazlî]**

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

- 1 Ben bildigim ol dünyede zevk eyler
Kim mâlik olup bir şaneme şâm u şehir
Her dem ter idüp kuyrucağın ol har
Ol sümse kılçığına deñli gömer

250^{ader}**69.Kıṭ'a**

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

- 1 Ne var bezl itse vārın sīm tenler
Seḥā 'aynı sa'âdetdir demişler
- 2 Güzellik mansıbında gice vü gündüz
Der-âmet eksik olmaz ardı işler

250^{ader}**70.Kıṭ'a**

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Gice köz kadarca afyonu ne belâlarla yidin
T.ş.gımdan büyük ammâ yidigîñ tenhâda
- 2 Akça pul yok viresin berşe dahı n'eylersin
Ş.ç b.hun yi geçin anuñla yalan dünyada

250^{ader}**71.Kıṭ'a**

Fe'ülün Fe'ülün Fe'ülün Fe'ül

- 1 Cihânda meğer kimse kâdir midir
Medâr-ı ma'âşın ola mükteseb
- 2 Hudâ'ya tevekkül kadar yok sebeb
Ve yezukuhu min haysü lâ yahtesib

1.10.2. 200^b-250^a Varakları Muhteva Özelliklerinin Değerlendirilmesi

Mecmuanın incelenen bölümünde geneli göz önüne alındığında terci'-i bend, müseddes, muhammes, tahmis, müstezâd, kıt'a, rubâi, müfred olmak üzere çeşitli nazım biçimlerine rastlanmaktadır. Tahmis, mecmuada en fazla görülen nazım biçimidir.

Kelime anlamıyla beşleme demek olan tahmîs edebî terim olarak bir şiirdeki her beyitten önce aynı vezinde ve ilk mısra ile aynı kafiyede olan üç yeni mısra ekleyerek oluşturulmuş nazım biçimidir. Yani her bendi beş mısradan oluşan tahmîste son iki mısra asıl şaire, ilk üç mısra ise sonradan ekleme yapan şaire aittir. Bir şair kendine ait bir şiiri de tahmis edebilir²⁹. Çalışılan kısımda en çok tahmîsi bulunan şair Seyyîd Vehbî'dir. Derleyici, Seyyîd Vehbî'nin Kadrî'ye , Fuzûlî'ye, Üsküplü Sırrî'ye ve Vecdî'ye birer adet tahmîsi ve Şair Nedîm'e yazmış olduğu iki tahmîsini mecmuasına almıştır.

Tahmis yazılan gazeller incelendiğinde yazılan beş adet tahmîs ile Nedîm mahlasına ait gazeller ilk sıradadır. Ancak bu tahmislerden dördü Lâle Devrî'nde şöhrete kavuşan şair Nedîm'e aittir. "Tahmis-i Behçetî Gazel-i Nedîm" başlığı altında 221^{bder}-222^{ader} varaklarında yer alan tahmîs Şair Nedîm-i Kadîm'in gazellerinden birine yazılan tahmistir. Ayrıca iki farklı şairin aynı gazele yazmış olduğu tahmis örneklerine rastlanmaktadır. Örneğin Kadrî'ye ait aşağıdaki gazele³⁰ hem Seyyîd Vehbî hem de Zamîrî tarafından yazılan tahmîs mecmuada yer almaktadır.

Çıkarduñ başa cânâ bâliş-i zer-kâra yüz virdüñ
Koparduñ fitneler yir yir hatt-ı jengâra yüz virdüñ

Hemân bir dāneyüm dir milket-i bâğ-ı cemālünde
O hindū-yı siyeh-rū hāl-i ʿanber-i yāra yüz virdüñ

Gelür būs itmege şarķar o ruḥsār-ı ʿarak-nāke
Ḥaṭa itdūñ şehā ol turre-i tarrāre yüz virdüñ

Çıkardı naķşuñı iy padişāh-ı mülk-i istiğnā
O şūret o ğurūbı āyine gaddāra yüz virdüñ

²⁹ Tanyıldız, Ahmet, "Şekil Bilgisi", *Osmanlı Edebî Metinleri Anlama Klavuzu*, Ed. Özer Şenödeyici vedğr., Kesit Yayınları, İstanbul 2016, s. 176.

³⁰ Külahlıoğlu, Mehmet, *Kadrî Hayatı Edebî Kişiliği ve Dîvanının Transkripsiyonlu Metni*, Selçuk Üniversitesi SBE, Konya 1997, 81 nolu gazel, s.166.

Elūn ҡo sīne-i inṣāfa gel kim Ƙadri-i zāra
Aña çün dest-busun virmedūn aġyāra yüz yirdūn

Farklı nazım şekillerinin bulunduğu ve başlıklarından şiirin nazım şeklini belirlediğimiz çalışma aralığında beş mısra ve üç bendden oluşan mahlas bulundurmeyen bir şiire rastlanmaktadır. Bu şiirde tahmis ya da muhammes gibi bir nazım şekli belirleyemedik. Bendde tek mahlas veya iki mahlas bulunması ihtimal dahilindedir. Bu durumda şiirin nazım şekli de değişecektir. Şiir üzerinde mecmuada eksik bırakıldığına dair kanaat taşımaktayız. 216^{bder} sayfasında bulunan 30 nolu bu şiir şöyledir:

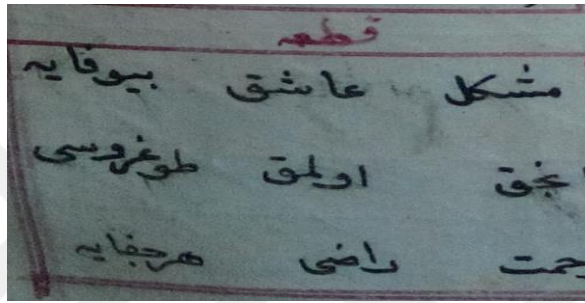
[Başlıksız]

Mefā'ilūn Mefā'ilūn Mefā'ilūn Mefā'ilūn

- 1 Gam-ı hicri ne yar[dan ne] raķīb-i bedli-ķādan bil
Dilā ne inkisār-ı ķalbi dehr-i pūr-īnādan bil
Ne eylerse teveccūh var cenāb-ı kibriyādan bil
Ne ķahrı dest-i a'dādan ne lūtfu āşinādan bil
Ne gelse nīk ü bed başa Hūdāvend-i Hūdādan bil
- 2 Cigerde yara görseñ tīr-i dil-gīr itdi dirsīñ sen
Ecel irirse nāgeh tiġ ü şemşīr itdi dirsīñ sen
Ne gelse Hāķ'dan anı sū-i tedbīr itdi dirsīñ sen
Ķazāya uğrasañ geh ķādı geh mīr itdi dirsīñ sen
Bu sözden fāriġ ol āşık rızā göster ķazādan bil
- 3 Dilā ıoy-ı "men 'aref" sırrın o sübhānı bulam dirseñ
Çalış maķv-ı vücūd it 'ilm-i 'irfāne irem dirseñ
İrāden sen seni ıarḥ eyle girānı bulam dirseñ
Fenāfillāha sa'y it zevk-i rūḥāne irem dirseñ
Çerāġ-ı dāġ-ı cismin şūfiyā tāc u ķabādan bil

Bilindiği üzere Osmanlı hanedanı hem devlet yönetimi kadrosunda hem de verdikleri edebî ürünlerle klâsik dönemde şairler kadrosunda yer almıştır. Mecmuada Bâkî tarafından tahmîs yazılan Muhibbî mahlaslı Kanuni Sultan Süleyman'ın meşhur gazeli "Halk içinde mu'teber bir nesne yok gibi / Olmaya devlet cihanda bir neffes sıhhat gibi" mısraları ile başlayan gazeli bulunmaktadır. Sultan Murad'a ait bir gazel de tahmis yazılan gazeller arasındadır.

246^b sayfasında kıt'ca nazım biçimi ile yazılmış 130 nolu şiirin satranç usûl³¹ ile yazıldığını görmekteyiz.

Kıt'ca

bî-vefāya	Aşık	Müşkil
doğrusu	Olmak	Ancak
her cefāya	rāzı	Rahmet

Kelimeleri karışık halde verilen bu şiiri şöyle yazabiliriz:

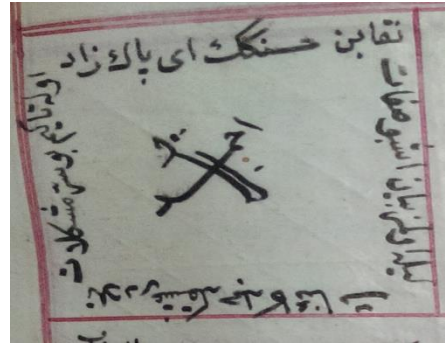
Kıt'ca

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Müşkil ancak aşık olmak bî-vefāya doğrusu
Rahmet ancak rāzı olmak her cefāya doğrusu
- 2 Bî-vefāya aşık olmak müşkil ancak doğrusu
Her cefāya rāzı olmak rahmet ancak doğrusu

³¹ Kaya, Doğan, Satranç ve Vezn-i Ahar Üzerine Düşünceler, *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, İstanbul, 2000, s. 81-114, s. 5-6.

Divan şiiri incelemelerinde, o şiirin yüzey ve derin yapısını oluşturan unsurların ve bu unsurların şiire kazandırdığı yeni anlamların tespiti çok önemlidir. Birçok divan şairi, şiirlerinde, sesler ve harfler yoluyla gizli bir dil oluşturmak amacıyla değişik yollara başvurmuşlardır. Bu bakımdan harflerin şekil yönünden olduğu kadar muhteva bakımından da pek çok hususiyet kazandığını ve bu yolla çeşitli edebî sanatların oluşturulduğunu görmekteyiz. Bazen harflerin simgesel değerlerinden faydalanma bazen de harflerin yardımıyla kelime ve kavramlar oluşturma gayesi güden bu farklı denemeler, çizgi dışı olarak nitelendirebileceğimiz uygulamalardır. Bu yüzden diğer edebî sanatlara göre edebiyatımızda örneklerine az rastlanan bu tür uygulamalar, belagata dahil edilen hünerler arasında gösterilmiştir. Edebiyatımızda; harflerin cinslerine, birleşme veya okunuş şekillerine dayalı bu tarz hünerlerden biri de muvaşşah olarak adlandırılan ve daha çok görselliğe dayalı olan yöntemdir³². Batı edebiyatlarında acrostiche, akrostichon, akrostic gibi kelimelerle karşılanan muvaşşah, Batı tesirindeki Türk edebiyatıyla birlikte akrostişolarak dilimize girmiştir. Muvaşşaha göre daha dar bir anlam içeren akrostiş, manzumelerin mısralarının baş taraflarında gizlenen ifadeleri karşılayacak şekilde kullanılmaktadır³³. Mecmuanın 246^a ve 247^b varakları arasında görsel şiir, muvaşşah ya da akrostiş olarak değerlendirilen şiirler karşımıza çıkmaktadır. Ancak mecmuada 246. Varakta "a" yüzünde meydana gelen silinme nedeni ile bu yüzü okunamıştır. 246^b sayfasında bu şiirlerin örneğini şöyle verebiliriz³⁴:

Aç niķābın hüsñünñ ey pāk-zād
Hall ola tā kim bu sırr-ı müşkilāt
Mübtelādır ʿaşķına cümle kâināt
Dil ile olmaz beyān işbu şifāt

³² Yekbaş, Hakan, "Dîvân Şairinin Sessiz ve Gizli Anlatımı: muvaşşah", *Turkish Studies*, C. 7/3, Ankara 2012, ss. 2649-2700, s. 2649.

³³ Yekbaş, Dîvân Şairinin Sessiz ve Gizli Anlatımı: muvaşşah", s. 2653.

³⁴ Bu konu için Bk. Şenödeyici, Özer, Osmanlının Görsel Şiirleri II- Şiir çizmek Sanatı ve Geometrik Şekillerde Denge, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi Volume 1/4, Yıl: 2008, s. 543-565

Bu manzume doğru okumayı sağlamak amacı ile Ahmed Çelebi'ye şifrelenmiştir. Mehmed Çelebi ve Hüseyin Çelebiye şifreli şiirler de bu konunun örneklerindendir.

Türler dönemin aynası gibidir. Din, tasavvuf, ahlak, sosyal hayat, tarihi olaylar, tabiat gibi fert ve topluma ait pek çok husus edebî metinlere konu olur³⁵. Şiir başlıklarından hareketle kullanılan nazım biçimlerine ulaşabildiğimiz gibi Hicv-i Melih Berā-yı Rüstem Paşa başlığından anladığımız üzere Rüstem paşa ölümünün ardından hicvedilmektedir. İslām edebiyatlarında bir kimsenin ölümü üzerine duyulan üzüntü ve acıyı anlatmak amacıyla ölüyü över nitelikte yazılan şiir ve yazı olarak tanımlanan mersiye³⁶ burada türünün tek örneği olarak kabul edilip ölüme sevinen mersiye olarak anılır³⁷. Bu mersiye ile derleyicinin keyfiyetine göre oluşturulan bu mecmuada da şairlerin yaşadıkları dönemleri şiirlerine aktardıklarına şahid olmaktayız. Taşlıcalı Yahya Kanuni Döneminde devlet idaresinde görev alan ve aynı zamanda Kanunî'nin damadı olan Rüstem Paşa'yı şöyle anlatır.

V

Oldı ağzında zebānı ʿulüvv-i nār-ı caḥīm
 Yüzi kıtsuz sözi tatsuz ne ḥalīm ü ne selīm
 ālimūn öte ucu iş ü güci zūlm-i ʿazīm
 Arḳasın yire getürdi eceli oldı ḡarīm
 Haṭırı mühmeline gelmez idi zerrece bīm
 Ḳulzüm-i muzlimeye ṭalmış idi niteki mīm
 Ol uğursız olalı ṣadr-ı vezāretde muḳim
 Hīç bir ulu ḡazā idemedi ṣāh-ı kerīm
 Rāhibān ṭaraf-ı Rūm ile Patriye-i Rīm
 Ḳara giydi ölüsün ağladı mānend-i yetīm
 Cāʿiz idi ola bir aḳçenūn üstinde ṣehīd
 Bir saḥī kimse idi aṇa göre Pinti Ḥamīd

Bende göre Rüstem Paşa yüzü kutsuz, sözü tatsız, ne halim ne selim, işi gücü insanlara zulmetmek olan, ilahi hükümleri boşu boşuna aklına getirmeyen biridir.

³⁵ Selçuk, "Bahir, Edebî Türler ve Tarzlar", *Osmanlı Edebî Metinleri Anlama Klavuzu*, Ed. Özer Şenödeyici ve dğr., Kesit Yayınları, İstanbul 2016, s. 68.

³⁶ Mersiye için Bk. İskender Pala, *Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü*, s. 306-307.

³⁷ Bk. Tökel, Dursun Ali, "Ölüme Sevinen Mersiye:Yahya Bey'in Rüstem Paşa Mersiyesi", *Uluslararası Türk Kültüründe Ölüm Sempozyumu*, Marmara Üniv. Türkiyat Arş. ve Uyg. Merkezi, 25-26 Kasım2004, İstanbul.

Rüstem Paşa'nın ağzındaki dili de cehennem ateşinin aleviydi. Bu kadar zalim olan Rüstem Paşa'nın ölümüne Rum rahipleri ve Roma Patriklerinden başka ağlayan olmadı. Cimriliği ile bilinen Rüstem Paşa bu konuda meşhur olmuş Pinti Hamit'ten daha pintiydi.

Kaynaklarda Pinti Hamit'in kim olduğuyla ilgili fazla bir bilgi yoktur. Fatih devrinde yaşayan, İstanbullu, cimriliğiyle meşhur zengin bir tüccar olduğu bilgisi Gelibolulu Mustafa Ali'nin Teşrifat-nâme adlı eserinde yer almaktadır³⁸: Dîvân edebiyatında Pinti Hamit, hasisliğin sembolü olarak edebî metinlerde karşımıza çıkmaktadır³⁹. Yahya'nın bu manzumesinde de Rüstem Paşa, cimriliği ile meşhur olan Pinti Hamit ile kıyaslanmış "ondan daha pinti" sonucuna varılmıştır.

Mecmuada mersiye örneklerinden biri de Muhteşem-i Kâşânî tarafından Hz. Hüseyin'in ölümü üzerine yazılmış " Mersiye-i Muhteşem Berâ-yı Hâzret-i Hüseyin Rağıyallahu Anh" başlığını taşıyan sayfa 204^b-206^b varakları arasında bulunan Farsça yazılmış şiirdir. Bu noktadan hareketle denilebilir ki derleyici zıt bakış açısına sahip iki mersiye de mecmuasına almıştır.

Mecmuada tarihi şahsiyetlerle ilgili olarak 247^{der} sayfasında yer alan III. Ahmet döneminde sadrazamlık, eyalet valiliği ve muhafızlığı olmak üzere devlet görevinde bulunmuş Kalaylıkoz Hacı Ahmet Paşa üzerine kıt'a biçiminde yazılmış bir manzumede de görebiliriz.

Kıṭ'a-ı der-Latîfe Hakkı Kalaylı Koz

Fe'ülün Fe'ülün Fe'ülün Fe'ülün

- 1 Geçerken kirli hanım çengillerle
Fevâhiş-i düş olup ânâ âlaylı
- 2 Sorup dedi havâdisden neñiz var
Ne doğurdu bu gün hublâ-yı leyli
- 3 Dedi bir zen ebû cânım âveyli
Vezir oldu ne koz kırdı Kalaylı

Mecmuanın 235^a-235^b sayfaları arasında yer alan Gelibolulu Mustafa Âlî'ye ait muhammes de dönemine ayna tutan farklı nazım biçimiyle yazılmış bir diğer şiirdir.

³⁸ Kayaokay, İlyas, "Dîvân Edebiyatında Bir Fıkra Tipi: Pinti Hamit" *Eurasian Academy of Sciences Social Sciences Journal*, C. 19, s.s. 159-170, s. 162.

³⁹ Kayaokay, "Dîvân Edebiyatında Bir Fıkra Tipi: Pinti Hamit", s. 160.

Gelibolulu, "Zirā güm oldu himmet didikleri", ve "Anılmaz oldu gitdi sadākat didükleri" mısralarıyla dönemini şöyle yansıtmaktadır:

Muhammes-i Âlî

Mef'ulū Fā'ilātū Mefā' ilū Fā'ilūn

- 1 Bağlandı kaldı rāh-ı 'ināyet didükleri
Her dem küşāde bāb-ı ihanet didükleri
Mahv oldu gitdi cūd u sehāvet didükleri
Bir āsitāne idi mürüvvet didükleri
Yapdı anuñ kapusını hisset didükleri
- 2 Erbāb-ı 'izz ü rif'ate aşla tayanma sen
Mağrur olma devletine bunlarıñ iken
Vallahi nice tecrübe itdim bu hālî ben
Olsun yolında fāide yok saña kimseden
Zirā güm oldu ortada himmet dedikleri
- 3 Lahza gaflet uyḥusı insānı esnedür
Sevmez 'adūsını şu ki 'akıl kimesnedür
'Arz-ı mahabbet eyledügin halka pes nedür
Bir şey midür vücūdu mı vardur ne nesnedür
Anılmaz oldu gitdi sadākat didükleri
- 4 Yokdur cihānda şimdi cehālet gibi kemāl
Dānā odur ki vāfir ola kisesinde māl
Dehr-i denīde anuñ içündür bu ihtilāl
'Ārifleri nedāmet ider ehl-i ibtizāl
Şimdi zārāfet oldu sefāhat didükleri
- 5 Ehl-i hūner ne söylese düşnām ider 'avām
Nādān olan⁴⁰ denīleredir 'izzet-i ihtirām
Dānā belā vü ḡussada nādān şād u kām

⁴⁰ nādān olan : Nā-ehl olan Ç.

Bunca belādan özüne yine ʿĀliyā müdām
Eksük degül gönlünde ʿasāvet dedikleri

Edebî metinlerin konularından bir diğeri de dinî unsurlardır. İslâmî döneme geçişle beraber inanç yapısında meydana gelen değişiklik toplumun verdiği edebî ürünlerine yansiyarak edebî türleri çeşitlendirmiştir. Allah ve Peygamber sevgisi, din ve tasavvuf yolu büyüklerine saygı ve hürmet verilen edebî ürünlere eklenen konulardandır. Mecmuanın çalışılan elli varaklık kısmında dinî unsurların farklı nazım şekilleri ve tevbe-nâme, münâcat, na't ve mersiye olmak üzere farklı nazım türlerinde mecmuaya alındığı görülmektedir.

Tevbe-nâme, "İşlenmiş bir günah veya suçtan dolayı pişmanlık duyup günahın bir daha işlenmeyeceğine dair verilen söz" şeklinde geçer. Dinî terminolojideki karşılığı ise "günahkârın günah işlemekten vazgeçip yaptığına pişman olarak Allah'ın emrine riayet etmek üzere samimiyetle O'na yönelmesi"dir. Dinî bir kavram olup tevbe edebî metinlerde edebî bir tarz olarak karşımıza çıkar. Tevbe-nâme günahların affı için Allah'a yalvarmak amacıyla yazılan edebî ürünleri ifade eder ve münâcât, tazurru-nâme, nedâmet-nâme, istiğfâr, niyâz-nâme, dua-nâme, şefaât-nâme, tazallüm, istimdad-nâme , meded-nâme gibi isimlerle de ilişkilidir. Bu tarzların ortak özelliği kulun acizliğini göstermesidir. Veysî, Lebîb, Şehdî, Rezmî ve Vahyî dîvânlarında bu tarz şiirleri olan şairlerdendir⁴¹. Tevbe-nâme tarzında yazılan manzume olarak Veysî'nin dîvânında yer alan tevbe-nâme 209^b-210^a varak arasında "Tercî-i Veysî" başlığı altında yer alır. Mecmuada yer aldığı bend sıralamasına göre sekizinci bendi "Ya Rabbi, bilerek ya da bilmeyerek hata yoluna gittiğim her fiilim için tevbe ediyorum!" anlamında şu sözleri ile tamamlar:

Tevbe Yâ Rab ھاٲا yolına gitdüklerime
Bilüp etdüklerüme bilmeyüp etdüklerime

Sözlükte bir şeyi methederek anlatma, vasıflandırma ve edebiyat terimi olarak Hz. Muhammed'i övmek üzere yazılan şiirleri⁴² ifade eden na't türü şiirin örneği de terci-i bend nazım şekli ile mecmuada kayıtlı bulunan Nesîb mahlaslı dîvân şairine aittir. Nesîb, incelenen dîvânda ve mecmuada aynı şekilde yer aldığı üzere "Bu Tercî-i Bend Medîne-i Münevverede Nesîb Merhûmun Kalemlerine Gelüp Her Bendi Tamâm

⁴¹ Selçuk, *Edebî Türler ve Tarzlar*, s. 139.

⁴² Bk. Develioğlu *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, s. 948.

Oldukça Huzûr-ı Sultân-ı Ekrem ‘Aleyhi’s-Salâtü Ve’s-Selâmda Kıṛā’at Eylemiştir" başlığı altındaki manzumede Huda'ya layık bir amelinin olmadığını dile getirerek Hz. Peygamberden umduğu şefaati üçüncü bendde şöyle dile getirir:

Ey nebiyy-i kerîm-i Yezdânî
Menzil-i kurb kurb-i mihmânî
‘Amelüm yok Hudâ'ya erzânî
Luṭfuña kaldum ey kerem-kânî
Nazratü'l-luṭfî minke tekfinî⁴³
Fî-hayâtî ve hîne tekfinî

Na't türünün bir diğer örneği de kıt'a nazım şekli ile mecmuanın 247^{bder} sayfasında yer almaktadır. Kıt'anın birinci mısrasında (Ey Muhammed!) Sen olmasaydın, ben asla alemleri yaratmazdım" mealine atıf vardır.

Kıṭ'a Der Na't-ı Nebî

Mef'ûlû Mefâ'ilû Mefâ'ilû Fe'ûlûn

- 1 Ey bâ'is-i kevn olmasa zâtın olmazdı
Ḳandîl-i sipîhr içre firûzân meh ü encüm
- 2 Başmasa mübarek kâdemin ruy-ı zemine
Pâk itmez idi kimseyi ḥâk ile teyemmüm

Bilindiği gibi yukarıda yer aldığı şekli örnek oluşturmak üzere edebî türlerde ayetler ve hadisler İslamî dönem edebiyatında verilen ürünlere yansımaktadır. Mecmuada bulunan manzumeler arasında Kur'an-ı Kerim ayetlerinin doğrudan mısralarda yer aldığı Usûlî mahlaslı şaire ait olduğunu tespit ettiğimiz "Muhammes Bî-Meded" başlığı altındaki şiirde görmekteyiz. Şiir, mecmuada incelenen dîvâna göre eksik bend ve mısraların bulunması sebebi ile farklılık göstermektedir. Şiirin divândaki halini alarak Kur'an-ı Kerim'de yer alan İhlas Suresi'nin şiire yansımaları görebiliriz:

⁴³ Senden umduğum; hem yaşarken hem de ölüp kefenlenirken lutfunun beni çepeçevre kuşatmasıdır.

Tahmîs-i Usûlî

- 1 Yâ İlâhi vâdi-i 'işyânda ƣaldım ƣıl meded
 'Abd-i 'aşıyem suçum bî-ħad ü cürmüm bî-'aded
 Şimdi şey'ullâha geldüm kılma ben dervîşi red
 Fazlına bel bagladım ey vâhid u ferd u ehad
 Cümleden ma'budı sensen dâ'imâ hayy-ı'l-ebed
- 2 Hamdülillâh buldı nâm-ı a'zamı kalb-i selîm
 Sâlik-i râha 'ayân oldu sırât-ı müstakîm
 Ba'd-ezin kâr idemez vesvâs-ı şeytanü-r-racîm
 Okurum ismünde    n Bismillahirrahmanirrahîm
 Ey şîfâtundır sıfâtın *Kulhüvallahü ehad*
- 3    r ismünde bu şe  s  kubbe bulmazsa s b t
 P y d r olmaz bin s  hem-    beyt-i 'ankeb t
 Feyz-i c dundan eri ir cisme  uvvet-i r ha  uvvet
 Evvel u  hir h ve'l-hayy 'llez s n l yem t
 Z hir u b t n h ve'l-b k sin *Allahu's- amed*
- 4 Ey h r m-i dergehin ha'if g n ller me'meni
 Kibriy n  n nde kimdir kim k la m    meni
 Vasef-  z tundur m nezzeh z t-  p kundur  ani
Lemyelidsen okurlar ey *velem y led* seni
Lem yek n z t u s  ş f tundur ki *k f ven ehad*
- 5 N kte-i sırr-  nefaht den    n urdun bir demi
 Nokta-i v hidde derc etdin sev d-  a'zam 
 Ya'ni k ld n n sha-i k br  v c d-   demi
 K f ile n ndan yaratt n onsekizbin  lemi⁴⁴
 Kudret nle erba' n g nde tam m oldu cesed
- 6 'Alem-i vahdetde kesret dahi dutmu dur makarr

⁴⁴ Bk. Karak se Saadet, "Klasik Edebiyatımızda On Sekiz Bin  lem Mefhumu" *Uluslararası T rk e Edebiyat K lt r E itim Dergisi* Sayı: 5/2 2016 s. 687-704.

Birbirinde münderiç sankim nevât içre şecer
 Zahir olmamış idi hulk-ı melek hüsn-i beşer
 Ol zaman kim lutf ile bir gevherden kıldun nazar
 Zahir ol gevherden oldu cümle eşyâ lâ-aded

- 7 Ey Usûlî sırrı dāyim Hakdan özge nesne yok
 Dillere zikri mülāyim Hakdan özge nesne yok
 Zahir u bātında kāyim Hakdan özge nesne yok
 Seyyidin gönlünde dāyim Hakdan özge nesne yok
 Ol fakīrin hem dillinde her dem eydür yā ehad

Usûli, Allah'a yalvararak isyan vadisinde çaresiz kaldığını; sınırsız ve sayısız suçu ile asî bir kul olduğunu itiraf ederek yardım ister ve "Ben dervîşi reddetme" diyerek huzura kabulü diler.

Mecmuada şairin kendini dervîş olarak nitelendirdiği manzumeye rastlandığı gibi 212^b sayfasında "Müseddes-i Yahya" başlığı altında kayıtlı olan ancak Küfrî Bahayî'nin dîvânının üç nüshasının incelenmesi ile yapılan çalışmada⁴⁵ Küfrî Bahayî'ye ait olduğu tespit edilen şiirde de Mevlevî dervîşlerinin hicvedildiği görülmektedir. Şair yaşadığı dönemde sık sık sohbet toplantılarının düzenlendiğini, dervîşlerin de bağlı oldukları tekkelerinden ayrılıp zengin kimselerin konaklarında düzenlenen ziyafet ve musîkî fasıllarına katıldığını ve çoğunlukla her mecliste bir Mevlevî dervîşine rastlandığını dile getirir.

Son bendde "Toğani'nün kemâl-i şöhreti"nden bahsedilir. Togani padişah IV. Murad zamanında yaşamış ve yaşadığı dönemde şöhreti İstanbul ve çevresine yayılmış şairliğinden ziyade Mevlevîliği ile şöhret bulmuş Mevlevî şeyhidir. Şeyhliği sırasında devlet adamlarının da tekkeye ihsanlarda bulunduğu ve IV. Murat'ın da sema törenlerini seyretmek amacıyla tekkeye geldiği bilinmektedir⁴⁶. Yapılan bir çalışmada⁴⁷ da Doganî'ye ait olarak kaydedilen bu şiir dönemini şöyle yansıtır:

⁴⁵ Ekinci, Ramazan, "Türk Hiciv Edebiyatının Sıradışı Bir Şairi: Küfrî-i Bahâyî ve eserlerinden Örnekler", *Türkiyat Mecmu'ası* 2014., C.24, s.49.

⁴⁶ Bk., Açık, Nilgün, *Dîvân Edebiyatında Mevlevîlik Etkisi ve Mevlevî Şairler*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi SBE, s. 266.

⁴⁷ Keskin, A.Tuba, *Türk Edebiyatında Müseddes*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi SBE, Ankara 1998, s. 339-340.

Müseddes-i Yahya

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Zümre-i eşhāşda her şeb gezek eksük degül
 Birbirün dā'im ziyāfet iylemek eksük degül
 Gerçi her şohbetde bir dün-ı muğūñ eksük degül
 Meclis-i 'irfānda ammā bir eşek eksük degül
 Hāşılı ehl-i dile derd-i felek eksük degül
 Qanda varsın bir dede bir dünbelek eksük degül

- 2 Miskün oldu şimdi dervīşāne eşrāfun evi
 Ber-ṭaraf der-gūşe-i 'uzletde olmağ münzevī
 Oldı bunlar miḥnet-i şūr-ı belā-yı ma'nevī
 Qanda varsın mukarrer nāy-zen bir Mevlevī
 Hāşılı ehl-i dile derd-i felek eksük degül
 Qanda varsın bir dede bir dünbelek eksük degül

- 3 'Ālem içre bir nefes ehl-i dile rahat mı var
 "Ya Huzur" ile nihāni şohbete fırsat mı var
 Bir saḳil bī-nevā harsuz meger şohbet mi var
 Def u nāy ü dünbeleksüz şimdi cem'iyet mi var
 Hāşılı ehl-i dile derd-i felek eksük degül
 Qanda varsın bir dede bir dünbelek eksük degül

- 4 Mevlevīler iyler oldu ehl-i dünyāya hücüm
 Hāşe-li'llah kim buna razı ola Monlā-yı Rüm
 Rüz-ı mātemde iderler bunlara ihya-yı Rusüm
 'Ālemi tutdı sadā-yı nāy u gülbang-ı küdüm
 Hāşılı ehl-i dile derd-i felek eksük degül
 Qanda varsın bir dede bir dünbelek eksük degül

- 5 Dutdı dünyāyı Toğani'nün kemāl-i şöhreti
 Şimdi oldu ehl-i dünyānın medār-ı devleti
 Ol kadar oldu muhibban u mürīdīñ kesreti
 Her biri bir hānına virmekde da'im sıkleti

Hāsılı ehl-i dile derd-i felek eksük degül
 Kanda varsañ bir dede bir dünbelek eksük degül

Yukarıdaki bilgilerden anlaşılacağı üzere derleyici toplumu ilgilendiren olaylar, toplumda aksayan yönler ve dinî inançları konu alan pek çok türleri "kişisel defterinin" elli varaklık kısmına kaydetmiştir. Bunlar haricinde mecmuada şarkı ve güfte örnekleri ile musikî alanının ilgisinde bulunan şiirler de mevcuttur. Örneğin iki farklı sayfada (239^b ve 243^a) birer kaydı bulunan Dükakinzade Ahmed'e ait⁴⁸ müstezâd nazım şekli ile yazılan ve musikî terimlerini bulunduran şu şiir derleyicinin musikî alanı ile ilgili olduğunu göstermektedir:

Müstezâd-ı Ahmed Der Esâm-î Maḳāmat

Mefʿülü Mefāʿilü Mefāʿilü Feʿülün

- 1 Mutrib āl eline saz ki kıl naḡmāna dem-sāz
 Rast eyle ser āḡāz
 Seyr eyle ʿırāk ile safāhānı hoş-āvāz
 Keşf ola bize rāz
- 2 Kūçek dehenin kışşasını büzürg idenler
 Yok yire yellerler
 Zengüle sadāsına uyup bulmadı hem-rāz
 Hiç dimedi uymaz
- 3 Gūş eyle rehāvide be-kevn-i savt-ı Hüseynī
 Gül-i hüsn-i ḡasenden
 Var mülk-i hicāze iriş ey ṭālib-i şeh-nāz
 Ur cehriyle pervāz
- 4 Çün bu silk avāzını guş idesin ey dost
 Ney gibi nevādan
 ʿUşşāka perākende olur cümle hoş-āvāz
 Çün mürğ-i sūḡan-sāz

⁴⁸ Bk. Süzen, Hüseyin, *Dükadinzade Ahmed Beg Dîvânı (İnceleme-Tenkidli Metin)*, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi SBE, İstanbul 1994, s. 72-73.

- 5 Āvāziye gūş oldu vü nevrūz ile silmeñ
 Cāb kulağın āçup
 Gūş eyle nedir ʿārif iseñ remz ile şehnāz
 Ey ʿāşık-ı cānbāz
- 6 Gel māye nedur dinle vü gerdāniyeden kim
 Keşf ola bu esrar
 ʿİşveyle hışār eyledi ol turra-i ʿānnāz
 Her perdede pek rāz
- 7 Yegāh ü dügāh ile sana oldu vü çar-gāh
 Çün şuʿbe bulārdır
 Tahsīn ide gūş eyler ise Saʿdi-yi Şīrāz
 Ahmed yürü gül-āvāz
- 8 Kānunla çenk inlese tanbur ile şeştā
 Tār olsa kemānçe
 ʿUd ağlasa ney inlese berbatla ser-āgāz
 Rāz eylese ibrāz
- 9 On iki makam oldu yine on biri hāk
 Eṭvārına kâʿim
 Oldu yedi yıldıza dem-sāz
 Hoş oldular enbāz
- 10 Dört şuʿbeyi bil remz-i anāsırdan olupdur bedel
 Çün gice vü gündüz
 Mahbubla matarīleyī iç eyle revendāz
 Kim şınmaya sāz

Yukarıdaki manzumede belirlemiş olan mûsîkî terimleri⁴⁹ şöyledir: Mutrib, sâz, nağme, dem-saz, Râst, ser-āgāz, Irāk, Sıfāhān, hoş-āvāz, Kūçek, büzrüg, zengüle, sadā,

⁴⁹ Bu şiir için Bk. Erdoğan, Mehtab, Dîvân Şiirinin Kaynaklarından Musîkî İlmi ve Musîkî Terimleriyle Yazılmış Bazı Manzumeler, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Volume: 3, Issue 15.

rehāvi, savt-ı hüseyini, hicāz, būselik, āvāz, ney, nevādan, Uşşāk, ney, āvāze, nevrüz, selmek, cān, māye, gerdaniye, hisār, Şīrāz. Mûsîkî terimleri ile yazılmış bu şiirde dikkati çeken ilk terim mutrib⁵⁰ çalgı çalan, çalgıcı; şarkı okuyan, şarkıcı anlamlarına gelir, tasavvufta semahanelerin giriş kapısı üstünde bulunan ve camilerde müezzin mahvilini andıran kısma mutribhane denir. Bezmin vaz geçilmez unsurlarından biridir.

Mecmuanın 246^a ve 246^b varaklarında görsel şiir ile yazılan lugaz örnekleri de bulunmaktadır. Şiir örneklerinin dışında Nabî'ye ait bir tahmis ile değerlendirilen ve 61 numaralı başlıkta kayıtlı bulunan yine Nâbi' ye ait bir nesir bulunmaktadır. Bu nesirden hemen sonra Nabî'nin kendi ölümüne "Nabî be-huzur amed" diyerek düştüğü tarih yer almaktadır.

Barındırdıkları şiir hacmi ve farklı kalıplar ile Türk edebiyatının önemli kaynaklarından biri olan mecmua örneklerinden birinin muhtevasını genel hatları ile değerlendirmeye çalıştık. 245. Varakta a ve b yüzleri silik durumda olmasaydı muhteva açısından farklı değerlendirmelerimiz de olabilirdi.

Aşağıdaki tabloda mecmuada yer alan bu şiirler ile ilgili verilerin MESTAP planında dökümü verilmiştir:

⁵⁰ Mutrib için Bk. Pala, *Ansiklopedik Dîvân Şiiri Sözlüğü*, s.337-338.

1.11. Mecmuanın 200^b-250^a Varakları Arası Sistematik Tasnifi

Tablo 5. Mecmuanın 200^b-250^a Varakları Arası Sistematik Tasnifi

No	Yp. Nu.	Mahlas	Matla' Beyti / Bendi	Makta' Beyti/ Bendi	Nazım Şekli/ Birimi	Vezin	Nazım Türü	Açıklamalar
1	199 ^b -200 ^b	SELÂMÎ	Rû be rû yâre tûrup ey gül-i hândân didüm Yeter itdûn meni bûlbûl gibi nâlân didüm İderin şâm u şeh nâle vü efgân didüm Kân döker yâş yerine dide-i giryân didüm Meskenüm oldu benim kûşe-i hicrân didüm Elem-i firkatüne yok mudur urân didüm Va'de-i vaşluña dil bulmadı pâyân didüm Kılca kaldı ki çıka hasret ile cân didüm Nice bir eyleyin aşkunı pinhân didüm Yağdı yandurdu beni âteş-i hicrân didüm Bendeñe eyle nazar ey şeh-i hûbân didüm Çekmege derd [ü] gamuñ kalmadı dermân didüm	Ey Selâmi gam-ı aşk ile olup şâd didi Cânunı eyle belâ çekmeğe mu'tâd didi Her tarîk ile olup hizmete mûnkâd didi Cehd kıl tâ olasun kâbil-i irşâd didi Virmesün her deni dimâğıña ifsâd didi Şanma kânun-ı cefâ eyleyem icâd didi Yağduğum ben iderin hep yine bünyâd didi Ol binâyı uramaz mülküne Şeddâd didi Ola gör sende şikâr-ı dile şayyâd didi Mâ-şaşal âkıbet kâr-ı hayr-bâd didi Bende-i muhlîş olur muqbil-i sulţân didi Şabr iderseñ bulunur derdiñe dermân didi	Tercî-i bend/ 10 bend	..--/..-- /..--/..--	Mürâcaa	Başlık: Tercî-i Bend-i Selâmî
2	200 ^{bder}	FEVRÎ	Gidelden gün gibi sen ey melâhat burcunuñ mâhı Felekler evcine irgördi gönlüm nâle vü âhı Şorarsañ nâgehân-ı hicrûn ile hâl-i cângâhı Gamuñla derd-nâk oldu inâñ vallâhi billâhi	Gidelden can seninle derde düşdi çeşm-i bîmârı Çıkup dil candan oldu sen tabib-i cân-ţalebkârı Sorarsan haliyâ derd ü belâ-yı Fevrî-i zârı Fırâkındañ helâk oldu inan vallâhi billâhi	murabba / 5 bend	.-.-/.-.- ./.-.-/.-.- .-		Başlık: Murabba-yı Fevri

3	201 ^{a-b}	YAHYA	Yâ ilâhî ne acep luṭf-ı firāvân itdûn Kerem itdûn bize inʿam ile ihsân itdûn Yine bir gerçek eri mürşid-i erkân itdûn Hâkim-i maḥkeme-i taḥt-ı Süleymân itdûn Niçe dermândelerin derdine dermân itdûn Niçe cânîleri tahkir ile bî-cân itdûn Niçe ʿifritlerûn ʿaynını giryân itdûn Yirini ʿud gibi âteşi süzân itdûn Bir ḥarâmî başını ḥâk ile yeksân itdûn Nice divân-ı şeyâtâîni perîşân itdûn Sitem ü zulm ile ol adı çıkan ehl-i cefâ Şarşar-ı kahrûn ile buldı fenâ oldı hebâ	Şâhumız Şâh Süleymân-ı zamân sağ olsun Ḥazret-i Hıẓr-ı nebî gibi hemân sağ olsun Ölmesün ol nitekim ehl-i cihân sağ olsun Ḳulı ḳurbânı olan pîr ü civân sağ olsun Nâmını zinde iden ruh-ı revân sağ olsun Ḳâmilûn ruh- ı kelâmını tıyan sağ olsun Mantıḳu't-tayr bilen âdemiyân sağ olsun N'ola ol gitdi ise bâḳî kalan sağ olsun Yirde yatduḳca babam oḒlı fûlân sağ olsun Çok yaşasun bunı yazan okıyan sağ olsun Gülmez idi yüzi maḥşerde daḥı gülmeyesi Çok iş itdi bize ol sağlîḒ ile olmayası	Tercî-i bend / 7 bend	..--/..-- /..--/..--	Hiciv-Mersiye	Kanuni Sultan Süleyman'ın damadı Rüstem Paşa'nın ölümü üzerine yazılmıştır. Ölüm sevinen mersiye olarak türünün tek örneḒi kabul edilir.
4	201 ^{ader}	HÂZİM EFENDİ	Söylenür dillerde şimdi nâmı bir mehpârenûn Haddi yok buçaḒına boynın şunan bî-çârenûn Bir ʿaceb şanʿatla cezb itmekde halkıñ varını Sikkessin batırdı ḥâlâ şehrimizde pârenûn	Koç yigitler bismil-i hicrân ki göreyim fedâ Kâmetûn iden temâşâ ide tekbîr-i Hudâ Günde biñ "Yâ Hû" çekerler Hâzımâ bay u gedâ Başına perr-i hümâ şâyeste bir kez şaranûn	Manzume / 3 bend	-.--/-.-- /-.--	Şarkı	Başlık: Hezâr Destân-ı Saray-ı Ḥadîḳa-i Fazl u Kemâl-i Hâzım Efendi Ḥazretlerinûn Çekide-i Yerâʿa-i Bâhiru'l- Berâʿalarıdır.
5	201 ^b -204 ^b	ʿÖRFİ	FARSÇA	FARSÇA	Manzume			Tercî-i Bend-i Örfî
6	201 ^{bder}	HÂZİM	Germâbede cismiñ görelî geçdi şacaḒım Mânende-i külḥan dutuşır serde dimâḒım Ol âteş ile aḥker-i maḥz oldı yataḒım Serd oldı hevâ çıkma koyundan ḳuzucaḒım	Lîmânçe-i âḒuşa gir ey şûḥ ribâbı Seyr it leb-i peymânenen emvâc-ı kebâbı Geç şadra temâşâ idelüm devr-i kebâbı Serd oldı hevâ çıkma koyundan ḳuzucaḒım	Manzume / 4 bend	--./.- .../.-./.- -	Şarkı	Başlık: Şarkî-i Li- Hâzım-ı Nev-Şehrî

7	202 ^{ader}	HÂZİM-I NEVŞEHİRİ	Her ne cevri itseñ münâsib ey Dikici dilberi Serverân-ı şehri teşhîr eyledün şimden geri ‘Arza-i bâzâr idüp başmak gibi diz kaşuña Hüsnüñe pâ-bend olup ‘arîf geçen ‘âşıqları	Süddeye düşdi gönül eski ğamından mâ‘adâ Oldu pâ-mâl-i ğam olmaz âsitânından cüdâ Sendedür bu hüsn-i rû Hâzımda bu hüsn-i edâ Dâsitân-ı medhûñi itsün cihânın ezberî	Manzume / 5 bend	-.--/-.-- /-.--/-.--	Şarkı	Başlık: Şarkı Li- Hâzım
8	202 ^{bder}	NESİB	Ey ri-yâz-ı cemâl-i gül-çini Şehr-i yâr-i diyâr-ı tekvinî Ġam harâb itdi cân-ı miskîni Bir nigâh eyle gör bu ğam-ğini Nazratü'l-luţfî minke tekfinî Fî-hayâtî ve hîne tekfinî	Dâd ey dâver-i haķîkat dâd Meded ey şâh-ı kişver-i irşâd Senden eyler Nesîb istimdâd Kârı oldu bu maţla‘ı irşâd Nazratü'l-luţfî minke tekfinî Fî hayâtî ve hîne tekfinî	Terci-i Bend / 5 bend	..--/..-- /..--/	Na‘t	Başlık: Başlık mecmâ‘ada cümle şeklinde yer alır.
9	204 ^b -206 ^b	MUHTEŞEM	FARSÇA	FARSÇA	Manzume			Başlık: Mersiye-yi Muhteşem Berâ-yı Hazret-i Hüseyin Radiyallahu Anh
10	206 ^b -208 ^b	EBU TURAB B. FİRKATİ	FARSÇA	FARSÇA	Manzume			Başlık: Ebü Tûrâb b. Firkâtî

11	208 ^b -209 ^a	FEVRİ	Merhabā ey piyāle-i şahbā Merhabā ey müdāme-yi hamrā Merhabā merhabā şafā geldün Eyledün mürde dilleri ihyā Beri gel ey sürür-ı kalb-i hazin Gel gel ey nur-ı dide-i beyyinen Gel ki sensin fütüh-u ruh-ı revān Gel ki sensin aşā-yı pîr-i dü-ta Gel ki ayağı nişār etsün Cevher-i aqlını dil-i danā Başları üzre rah-ı pîr iderler hep Padişāh ü vezir ü bay ü gedā Cürʿanî nüş idende kalmaz ebed Gam imrüz ü gussa-i ferdā Cāmuña virseler bedel olmaz Taht-ı Kāvūs-u milket-i Dārā Senūn ile tefāhur eylerler Cam-ı Cemşid ü millet-i ʿİsā Dil-i ğamgîni yine şād itdün Geldün ettin bu mürdayi ihyā Āb-ı Hayvān mısın nesin ey mey Lāʿl-ı cānān mısın nesin ey mey	Qande mey olsa ʿişreti biledür Kime yār olsa şohbeti biledür Bir iki cāmını çeken bî-ḥāl Nereye varsa ḥāleti biledür Bāde-peymāneyi şanma bî-devlet Uñmaduklukda devleti biledür Bākî kalsa şarāb maḥmūruñ Sayrulduğunda şıḥḥati biledür Bāde-āşāma cāma kādır iken Ḥār bākma ki ʿizzeti biledür Kendüyi cām-ı meyle mest idenüñ Keşret içinde vahdeti biledür Dürd-keş gönlüne keder gelmez Cām-ı mey gibi şafveti biledür Fevrî ḥaḳ söylezse ey münkîr Gör ne der ol ki himmeti var kim Acılığında lezzeti biledür Dirhemini bir aḳçeye alsan Yine içinde ḥörmeti biledür Āb-ı Hayvān mısın nesin ey mey Laʿl-i cānān mısın nesin ey mey	Terci-i bend / 5 bend	...-/...- /...-/	Başlık: Terci-i Bend-i Fevri
----	------------------------------------	-------	---	---	-----------------------	------------------------------	---------------------------------

12	209 ^b -210 ^a	VEYSİ	Yeter ey dil-i heves zülf-i siyeh-kâr yeter Yeter ey cân-ı belâ-dide bu efkâr yeter Ceyb-i endişeye çek başını fikr it hâliñ Halk ile eylediğün beyhûde güftâr yeter Rište-i fikre dūr-i eşk-i mezelleti nazım it Ârzū-yı dil için didüğün eş'âr yeter Murğ-ı 'anķā per-i 'azmūñ yitir ol yerlere kim Şāhbāz-ı nazır himmet ebrār yeter Der-i Mevlāya yüziñ sür yeter ettiñ kendiñ Bende-i halka be-güş-ı der-i esrār yeter Yeter oldu bu hevā vū hevesi terk idelüm Yönelüp rah-ı Hākķa sıdķ-ı sedāda gidelüm	Yā ilahī şeref-i hāzret-i peygamber için Siper-i māhı iki pāre iden server için Şeb-i esrāda olan sırr-ı muķaddesi hākķa Leyle-i ķadrdeki vaķt-i şafa-güster için Hānde-i hūsn-i cihān-süzı için şıddıķuñ Gırye-i Hāzret-i Ya'ķūb belā-perver için Nūr-ı şıddık-ı beni ma' delet-i Fārūkī Hılm-i 'Osmān-ı kerem-güster-i Haydar için Ol iki dürr-i dil-efrüz-ı bina-güş-ı felek Ya'ni ol kurretü'l-'ayn-i şeh-i Hayber için Luţf idüp eylediği cürm ü fesāda bakma Veysī-i rübeyi nār-ı caķıme yakma	Terci-i Bend / 9 bend	..--/..-- /..--/..--	Tövbe-nāme	Başlık: Terci-i bend-i Veysi
13	210 ^{a-b}	-	Nitdi ol tal'ati bedr aya görüñ hāy saķal Hāşa vū 'āma gülünc itdi bu bed-rāy saķal Bozdı perdāhtımı eyledi rüsvā-yı saķal Saķal iy vāy saķal vāy saķal iy vāy saķal	Kanı geh geh görüben görmeze urduğı beni Yā tekebbürlenüben tırmaduğın baña kanı Saķalı geldi-se Ca'fer yaturdu anı Saķal iy vāy saķal vāy saķal iy vāy saķal	Murabba/ 12 bend	..--/..-- /..--/..-- /	Hiciv	Başlık: Murabba

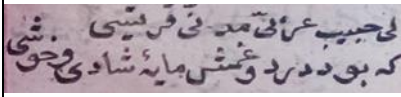
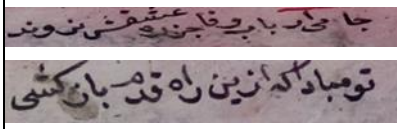
14	210 ^b -211 ^a	RAHMİ	Ġam-ı dünyā ile ey dil nice bir zār olalum Varalum muʿtekif-i gūşe-i ħammār olalum Sākī vü muṭrib-i gül-çehre ile yār olalum zāhid Hıuşk sözünden yūri bī-zār olalım ʿİşk evşāfına gel mazhar-ı āsār olalum Āteş-i şevke yanup maṭlaʿ-ı envār olalum Gülşen-i rāzı bulup maḥzen-i esrār olalum Mantıķ'ut-tayr okuyup maḥrem-i ʿAṭṭar olalum Yine bir serv-i hevā-baḥşa hevā-dār olalum Lāle-veş dağ-ı maḥabbetle dil-figārolalum Naķd-ı cān ile vişāletine ḥarīdār olalum ʿAķlı terk eyleyelüm māniʿ-i aġyār olalum Boynumuzdan ırılım yükü sebük-bār olalum Pāyına şu gibi sūrüyüp zār olalum Pāk-ru pāk-naẓar ʿaşk-ı dīdār olaum	Raḥmiyā ger bize nāz eyler ise cānāne Vuşlatı terk idelüm kāʿil olup hicrāne Sākī-i ʿaşk elinden içelüm peymāne Düşelüm kūy-ı ḥarābāta olup mestāne Yaķamuz çāk idelüm irişiye tā dāmāne Māsivā terkin urup baķmayalum devrāna Bir leked-küb gelür salṭanat-ı ḥākāna İlticā itme vezir-ile der-i ḥākāna Yūri var baş ķademün dāʿire-i ʿirfāna ʿĀrif-i vaḥdet olup gel berü bu meydana Bize Ferhād ile Mecnūn durur hem-ḥāne Varalum tekye vü vamiķda olan yārāna Ḥāşılı cümle şalā eyleyelü yārāna Pā-bürehne gezelüm ʿālemi dervīşāne Pāk-rū pāk-naẓar ʿaşk-ı dīdār olalum	Terci-i Bend / 5 bend	..--/..-- /..--/..--	Başlık: Terci-i Bend-i Rahmi
----	------------------------------------	-------	---	--	-----------------------	-------------------------	---------------------------------

15	211 ^a	FEVRİ	Ḳā'il-i ḳavl elest-i rūh-ı a'zam ḥaḳḳıçün 'Älleme-l esmā-yı Ḥaḳ ya'nî ki Âdem ḥaḳḳıçün Nūḥ u İdrîs u Ḥalîlu'llah-ı İsmâil içün Mûsa vü 'Umrân ile 'İs' ibn-i Meryem ḥaḳḳıçün Eşrefü'l-ḥaḳ u Ḥabîb-i Ḥaḳ Muḥammed-i cânıçün Hem anuñ alınıdaki nūr-ı mükerrerem ḥaḳḳıçün 'Âbid ü zâhidlerüñ itdükleri efgân içün 'Âşık-ı şâdıklarüñ çeşmindeki nem ḥaḳḳıçün Cennet u tûni ḥur u küsur u rızvân içün Sidre vü levḥ ü kalem 'arş-ı mu'azzam ḥaḳḳıçün Geçmez hergiz belâ-yı derd-i 'ışk-ı yârdan Dönmezem ḳâlû belâda itdügüm iḳrârdan	Fevrî hicrûñ ile rāh-ı mîḥnet içre oldı ḥaḳ Ḥançer-i 'aşkınla olmışdı ezelden sîne-çâḳ Tîg-ı 'aşḳuñdan senüñ hergiz yüzün döndürmedi Olmayınca dîlberâ şemşîr-i hicrûñle helâḳ Çünkü te'sîr eyleyüp zâḥm-ı muḥabbet cânına Şevḳ ile ey cân nişâr itdi yolunda rūḥ-ı pāk Seyr iderken uğradum bir gün mezârı yanına Sem'üme ḳabrinden irdi bir şadâ-yı süz-nāk Üstine vardum ḳulağ urdum mezârından müdām Çagurup dirdi zebân-ı ḥāl ile her zerre ḥāk Geçmezem hergiz bela-yı derd-i 'aşk-ı yârdan Dönmezem ḳâlû belâda itdügüm iḳrârdan	Terci-i Bend / 5 bend	---/--- /---/---		Başlık: Terci-i Bend-i Fevri
16	211 ^b	SÂDIḲ	Ḥudâyâ itme ḥālî dâ'imâ dilden Şekûr ismün Gözümden dūr ḳılma pertev-i envâr-ı Nûr ismün Enîs it dem-be-dem bu kalb-i bî-şabra şabûr ismün Baña gayret müyesser eyle ḳıl derdüm Gayûr ismün Ya maḥv it levḥ-i 'isyândan bu 'abd-ı pür-kuşûr ismün Çıkar yâ Rab esmâ-ı ḥüsnâdan Ğafûr ismün	Tevaḳḳufsuz ḳabûl-i dergehiñ olan du'â ḥaḳḳı Du'âsın müstecâb it Şâdıkıñ şubḥ u mesâ ḥaḳḳı Habîbîñ Muştafâ ile cemî'e-i enbiya ḥaḳḳı Aña vefḳ ile tevfiḳıñ gûruh-ı evliyâ ḥaḳḳı Ya maḥv it levḥ-i 'isyân bu 'abd-ı pür-kuşûr ismün Çıkar yâ Rab esmâ-ı ḥüsnâdan Ğafûr ismün	Müseddes/ 5 bend	---/--- /---/--- -		Başlık: Müseddes-i Sâdık
17	212 ^a	ÂĠĀH	Dilâ şimden girü dāmân-ı kūh-ı ğam yatağundur Seni böyle perîşân iden âşüfte dimâğundur Sana kim didi meyden tevbe ḳıl kendi yasağundur Temâşâ-yı çemenden men' iden dîvâr-ı bâğundur Gönül-süzân iden cism-i nizârıñ tâze dâğundur Seni pervâne-i 'aşḳ eyleyen kendi çerâğundur	Ġaraż bir gün şikâyet-nâme-i 'aşk-ı mecâz itdüm Yem-i fikre düşüp endîşe-i dūr-ı dırâz itdüm Tefe'ül eyleyüp Dîvân-ı Vecdî'den niyâz itdüm Açup bu maṭla'-ı rengîni Âġâh imtiyâz itdüm Gönül-süzân iden cism-i nizârıñ tâze dâğundur Seni pervâne-i 'aşḳ eyleyen kendi çerâğundur	müseddes / 5 bend	---/--- /---/--- -		Başlık: Müseddes-i Âġâh

18	212 ^b	YAHYA	Zümre-yi eşḥaṣda her şeb-i birünizin eksük degül Birbirün da'im ziyafet iylemek eksük degül Gerçi her şohbetde bir dün-ı muḡuñ eksük degül Meclis-i 'irfānda ammā bir eşek eksük degül Ḥāşılı ehl-i dile derd-i felek eksük degül Ḳanda varsın bir dede bir dünbelek eksük degül	Dutdı dünyāyı Toḡanī'nün kemāl-i şöhreti Şimdi oldı rāhil dünyānın medār-ı devleti Ol ḳadar oldı muḥibbān u mürīdīñ kesreti Her biri bir hānına virmekte da'im sıkleti Ḥāşılı ehl-i dile derd-i felek eksük degül Ḳanda varsın bir dede bir dünbelek eksük degül	müseddes / 5 bend	---/--- /---/---	Hiciv	Başlık: Müseddes-i Yahya Şiir, EKİNCİ'nin çalışmasında Küfrî Bahayî mahlasına KESKİN'in çalışmasında ise DOGANİ mahlasına kayıtlıdır.
19	212 ^{bder}	ULVİ	Sevdūñ ey dil yine bir tāze gül-i ra'nāyu Artırursuñ n'ola [būlbūl] gibi vāveylāyu Mesken it künc-i ḥarābatı olup rüsvāyu Def'-i ḡam kıлмаḡ için el elüñe şahbāyu 'Ayš u nüş eyle bu gün añma ḡam-ı ferdāyu Saña ışmarladular bu beled-i dünyāyu	'Ulvī'yā ḥırḳa giyüp cismūñi 'uryān iyle Dest-i şevḳ ile çeküp çāk-ı girībān iyle Ber-ḳarār olma gezüp 'ālemi seyrān iyle Her gice kendüni bir ḡüşede miḥmān iyle 'Ayš u nüş eyle bu gün añma ḡam-ı ferdāyu Saña ışmarladular bu beled-i dünyāyu	müseddes / 5 bend	---/--- /---/---	Güfte	Başlık: Müseddes-i Ulvî
20	213 ^a	KEMÂNİ	Bahar erdi donandı baḡ-ı 'ālem tāze güllerle Bezendi ser-be-ser şahrālar a'lā nev-çemenlerle Şafā kesb idecek derd-i sīmīn bedenlerle Şalın baḡ-ı cihān içre yanaḡı yāsemenlerle İçilsün bāde-i gülgün sākī ḡoncafemlerle Şafā geldi dem-i 'ıyş u tarab demler ḳademlerle	Gelūñüz söyleñüz luṭf idūñüz sākī-i devrāna Ayıksuz sürsün birez devr eylesün meclisinde peymāne Peyāpey dönsün içilsün piyāle devre şāhāne Kemāñiyi ḡam öldürdi irişdi 'ömri pāyāna İçilsün bāde-i gülgün sākī ḡonca-femlerle Şafā geldi dem-i 'ıyş u tarab demler ḳademlerle	Müseddes / 5 bend	---/--- /---/---		Başlık: Müseddes-i Kemāni

21	213 ^{ader}	ÖRFİ	Cihân içre gezer ilken serûm evvel selâmetde Alup biñ âl-ile ʿaqlum kodoñ künc-i kasâvetde Derûnum nâr-ı hicrûnle bâşım vir ol felâketde Ölürsem bu elemle sözüm bu nezʿ-i hâletde Açup bâşım girîbânıñ tutam muhkem kıyâmetde Diyem haqqım Hudâ Hak it bu zâlimle bu sâʿatde	O deñlü eyliyem ʿArifî yarını maşşer günü şekvâ Koyarım hâşılı ehl-i ʿaraşât içre vâ-veylâ Dîvân-ı lemyezelde kalem bir bir ânı daʿvâ Bana raḥm itmediñ anda saña raḥm itmezem aşlâ Açup başum girîbânıñ tutam muhkem kıyâmetde Diyem haqqım Hudâ hak it bu zâlimle bu sâʿatde	Müseddes / 3 bend	.-./.-. ./.-./.-.		Başlık: Müseddes-i Örfî
22	213 ^b	FEVRİ	Tañrı her şahşa temenâ-yı dil ü cânın vire Kâfire İslâm ü ehl-i dîne İmânın vire Şeyḥ ü şufiye cinân ü hûr u rıdvânın vire Mâlike mülkin ğarîbe künc-i vîrânın vire İsterin Haq haste-dil ʿuşşâka cânânın vire Umarum derdin viren Allâh dermânın vire	Derd-i hicrân Fevrîyi ol deñlü itdi haste-hâl Kim gelüp gördükde aḥvâlin tabîb-i hoş- hişâl Dutdı nabzın gördi kim kendi ilâc etmek muhâl Haqka tefvîz itdi hâlin didi ol şirîn makâl İsterin Haq haste-dil ʿuşşâka cânânın vire Umarın derdin viren Allah dermânın vire	Müseddes / 5 bend	..--/..-- /..--/..--		Başlık: Müseddes-i Fevrî
23	213 ^{bder}	İZZETİ	Dil-i belâkeşe şefkat zamânı geldi mi Maʿârif ehline raġbet zamânı geldi mi Seḥâ-i vücûd ile şöḥret zamânı geldi mi Qadîmî kullara nevbet zamânı geldi mi Bu ben kemîneye himmet zamânı geldi mi ʿAṭâ vü lutf ü mürüvvet zamânı geldi mi	Dilersen ola saʿâdet kapusu saña küşâd Yıkık gönülleri kıl dest-i lutf la âbâd Faḳîr ʿİzzeti eyle ğuşşadan âzâd Bahar irişdi huşuşa ki oldu her kişi şâd Bu ben kemîneye himmet zamânı geldi mi ʿAṭâ vü lutf ü mürüvvet zamânı geldi mi	Müseddes / 5 bend	.-./..-- /..--/..--		Başlık: Müseddes-i İzzetî
24	214 ^a	KADRİ	Eyâ ey burc-ı ḥüsnün mâhtâbî mihr-i raḥşânı Melâḥat mülkünün ser-çeşmesi mümtâz-ı deverânı Cemâliñdir hidâyet gülşeniñ verd-i ḥandânı Bu ḥüsn ü bu kemâliyle gören şâh-ı ḥubânı Okur mirʿat-i ḥüsnün âyet-i elṭâf-ı yezdânî Teʿâlâllah zehî feyz-i kemal-i ʿavn-i rabbânî	Yaturken ḥʾâb-ı râḥatda irişdi küşe ber-âvâz Ki ʿayn-ı cân ki eyle teġâfûl uykusundan bâz Gönül ʿanḳa- şıfat evc-i tarabda eylesün pervâz Vefâ eyyâmıdır Qadrî gel ʿıyş ü nûşa kıl âġâz Sepîd atlas giyür ʿâleme aḥkâm-ı sultânı Niḳâba çekdi ebriyle felek ḥurşîd-i raḥşânı	Müseddes / 5 bend	..---/..--- /..---/..--- -		Başlık: Müseddes-i Kadrî

25	214 ^b	RAHMÎ	Kabza-i kudretde himmetden gümānum var imiş Menzil aldum tîr-veş a'lâ nişānum var imiş Mihr ile burc-ı şerefde iktidānum var imiş Tālî-üm ferhunde °ömr-i cāvidānum var imiş Devlet ü ikbāl ü baht-ı cāvidānum var imiş Kim seni bir daḥı görmege zamānum var imiş	Tengnā-yı ğamda iken Rahmî nāgeh bir seher Peyk-i şādi irişüp virdi kudūmundan haber Haşb-i hālüm oldu ol demde bu silk-i pür-güher Okudum bu beyti taḥsîn itdi erbāb-ı nazar Devlet ü ikbāl ü baht-ı cāvidānum var imiş Kim seni görmeklüğe daḥı zamānum var imiş	Müseddes/ 5 bend	-.-/-.- /-.-/-.-		Başlık: Müseddes-i Rahmî
26	215 ^a	RAHMÎ	Zevk-i °aşık °ālem-i fūrkatde fikr-i yār imiş Hālet-i vuşlat hemān bir pertev-i didar imiş Cān ü dil bir lem°asından cümle pür-envār imiş Çeşm-i bahtum tā ezel bu şevkden bî-dār imiş Hāk-i pāyūn tütüyā-i dide-i hūnbār imiş Ḥamdü'lillāh kim görecek gözlerimiz var imiş	Raḥne şanma hāk-i Rahmî üzre kim olmuş °ayān Görinen yir yir değil seng-i mezārından nişan Birisi güyā dehān olmuş der biri zebān Maḳdem-i yārı görüp bu vech ile eyler fiğān Hāk-i pāyūn tütüyā-yı dīde-i hūn-bār imiş Ḥamdüli'llah kim görecek gözlerimiz var imiş	Müseddes / 5 bend	..-/-.- /-.-/-..		Başlık: Müseddes-i Rahmî
27	215 ^b	RAHMÎ	Āh elinden tāli°üm şād itmedi bir dem beni Vuşlat-ı cānānum ile eylemez ḥurrem beni Gark ider seyl-āb-ı eşk-i dīde-i pür-nem beni Hey meded devrān neye şaḳlar °aceb bilsem beni Öldürür āḫir belālarla dirīgā ğam beni Gözüme °ālem görünmez seyr ider °ālem beni	Bir hilāl-ebrū ğamından Rahmîyā oldum ḥayāl Çarḫ-ı kej-rev gibi olsam yiridür ser-geşte-ḥāl Yār zālīm °ışk kâtil şabr ise emr-i muḥāl Vādi-i ḥayretde ḳaldum āh kim Mecnūn-misāl Öldürür āḫir belālarla dirīgā ğam beni Gözüme °ālem görünmez seyr ider °ālem beni	Müseddes/ 5 bend	-.-/-.- /-.-/-.-		Başlık: Müseddes-i Rahmi
28	216 ^a	FEVRÎ	Gitdim ğam-ı nigār ile kūy-ı melāmete Oldum esîr-i cevru cefā vü nedāmete Düşdüm firāk u ḥasret u derd u sekāmete °Ömr āḫir oldu çıkmadım ayrıḳ selāmete Vā ḥasretā ki irmedim ol serv-ḳāmete Vā firḳatā ki ḳaldı bu ḥasret ḳıyāmete	Fevrî çün öldi hecrîñ ile cān-nişār idüp Bir gün mezarı yanına vardım gūzār idüp Bir nāle irdi sem°ime bir dem karār idüp Gūş itdim aḥladım dirdi āh u zār idüp Vā ḥasretā ki irmedim ol ser ü ḳāmete Vā firḳatā ki ḳaldı bu ḥasret ḳıyāmete	müseddes / 8 bend	--./.- ./.-./.-		Başlık: Müseddes-i Fevri

29	216 ^b	USÜLİ	Yâ İlâhî vâdi-i 'îşyânda qaldım kıl meded 'Abd-i 'âşiyem suçum bî-ḥad ü cürmüm bî-'aded Şimdi şey'ullâha geldüm kılma ben dervîşi red Fazlına bel bağladım ey vâhid u ferd u ehad Cümledenün ma'budı sensen dâ'imâ hayy-ı'l-ebed	'Âlem-i vaḥdetde kesret dahi dutmuşdır makarr Birbirinde münderiç sankim nevât içre seçer Zahir olmamış idi hulk-ı melek hüsn-i beşer Ol zaman kim lutf ile bir gevherden kıldun nazar Zahir ol gevherden oldı cümle eşyâ lâ-aded	Tahmîs / 7 bend	---/--- /---/---		Başlık: Muhammes-i Bî-Meded Manzume Usulî Dîvânında tespit edilmiştir.
30	216 ^{bder}	-	Gam-ı hicri ne yar[dan ne] rakîb-i bedli-kâdan bil Dilâ ne inkisâr-ı kalbi dehr-i pür-'inâdan bil Ne eylerse teveccüh var cenâb-ı kibriyâdan bil Ne qahrı dest-i a'dâdan ne lütfu âşinâdan bil Ne gelse nîk ü bed başa Hudâvend-i Hudâdan bil	Dilâ toy-ı "men 'aref" sırrın o sübhânı bulam dirseñ Çalış mahv-ı vücüd it 'ilm-i 'irfâne irem dirseñ Îrâden sen seni tarḥ eyle girânı bulam dirseñ Fenâfillâha sa'y it zevk-i rûḥâne irem dirseñ Çerâğ-ı dâğ-ı cismiñ şüfiyâ tâc u kabâdan bil	? / 3 bend	---/--- /---/---		Bu şiir Mecmuada başlıksız ve mahlassız olarak yer almaktadır.
31	217 ^a	NAHİFİ	Gözümün ḥasret ile n'ola revân olsa yaşı 'Âşıkam ol şehe kim yokdur [iki] 'âlemde eşi Zâtıdır ḥüsn ü cemali ile sa'âdet güneşi 	Himmetün rāh-ı muhabbetde bülend eyle bülend Kudsiyân eyle tâ kim saña tahsin ü pesend Ey Nahîfi yeter ehl-i dile şıdk ile bu pend 	Tahmîs/ 7 bend	---/--- /---/---		Başlık: Tahmîs-i Nahîfî Ġazel-i Câmî
32	217 ^b	TİĞİ	Çekerin cevri bir kaşı kemânı severin Ġamzesi tîrine olmağa nişânı severin Bağlanup zülfüne ol müy-ı miyânı severin Mâ'ilin cezbe-i dîdâra hem ânı severin Bir güzel çihrede ân olsa ben anı severin	Tîğiyâ kalbe safâ virdi küdüret defî Mümkin olmaz idi hiç meyl ü muhabbet refî Olsa 'aşkı zararı mahz-ı misal-i efî Çare yok sevmemege bir güzeli ey Nefî Saña lâzım mı demek işte filânı severin	Tahmîs/ 7 bend	---/--- /---/---		Başlık: Tahmîs-i Nef'i Tahmîs-i Tigi
33	217 ^{bder}	HÜSNİ-İ KAYSERİ	'Âşık ne katı rindene sâlûs gerekdir Ne gâh sebukmağzine kâbûs gerekdir Her renkle dildâr çü tâvus gerekdir Dilberde vefâ-luṭfla me'nûs gerekdir Her nazrade ân olması maḥsûs gerekdir	Hüsnî dilünü dağ-ı muhabbetle donandır Ol ḥâne-i târına kanâdîl uyandır Her birini fevvâre-i ḥünâbla qandır Biñ şerḥa çeküp cismine şem'-i dili yandır Genc-i ğama ey 'îzzetî fânûs gerekdir	Tahmîs / 7 bend	---/--- /---/---		Başlık: Ġazel-i 'İzzetî- i Adanevî Tahmîs-i Hüsnî-i Kayserî

34	218 ^a	SĀBĪT	Nice demdür ki gözden gitdi ol nūr-ı başār gelmez Ğubār-ı makdeminden tutıyā-yı çeşm-i ter gelmez *Aceb n'oldı peyām-ı dilber-i Yūsuf-naẓār gelmez Gidüp peyk-i nesīm eğlendi murğ-ı nāme-ber gelmez *Aceb yād illere düşdün ki asla haber gelmez	O kāfir geşt-i bağ eyler raķīb-i dīv-siretle Geçer *ömr-i *azīz ü nāzenīmün derd ü mihnetle Şeb-i firkātde kaldum gerçi Sābit gibi firkātle Hele şükürüm Mezākī budur ümmid-i vuslatla Geçer eyyām-ı firķat göz yumup açmak kadar gelmez	Tahmīs / 5 bend	.-./.-. /.-./.-.		Başlık: Ğazel-i Mezākī Tahmīs-i Sābit
35	218 ^b	FEDĀYĪ	Eritdi āteş-i hasret bu cism-i zārım āb-āsā Qurıdı zaħm-ı sīnem senün mihnetden habāb-āsā Üşerse cismüme tīrīn n'ola dāim zübāb-āsā Fırākınlā gönül yandı eyā dilber kebāb-āsā İki gözden akar yaşıım benim her dem şerāb-āsā	Fedāyī bilmek istersen eğer ki āteş-i firķat Nice *ankāları çün peşe kıldı firār u bī-tākat Ne dir gör hasb-i hālinde o şāh-ı kahramān-ı heybet Murādī üstüne gül sāye şāl ey hümā-rifāt Fırākıñ bārını çekmekden olmuştur rebāb-āsā	Tahmīs / 5 bend	.-./.-. /.-./.-. -		Başlık: Tahmīs-i Fedāyī Ğazel-i Sultān Murād
36	218 ^{bder}	EDĪB	Rüyet-i yāre şaķın olma nigāh-āmāde Eylemez tırresi pāy-ı nigeħiñ āzāde Şibhi yok behçetinin şirzime-i hūrāda Bakılır mı o şeh-i kişver-i hūsn-ābāda Etse mir*āta nazar *aksi gelür feryāda	İctilāb eylemeğe kısmet-i nān u ābı Rence düşmekde Edīb ehl ü *iyāl aşhābı Bulamaz semt-i reha etse de münsed babı Leşker-i maşrafa tākāt getirilmez Nābī Kuvvet ihsān ede Allāh meğer irāda	Tahmīs / 5 bend	.-./.-. /.-./.-.		Başlık: Tahmīs-i Edīb Ğazel-i Nābī
37	219 ^a	BELİĞ	Cünün-ı aşkla Ferhād-veş kühsarı ditretdüm Hezār-āsā enīn-i vāhla gülzār ditretdüm Harābāta varup feryādıyla hammār ditretdüm Görünce cām-ı lebrīzi dil-i huşyār ditretdüm Geçüp keyf ü kemenden dest-i istiĖfār ditretdüm	BelīĖ micmer-i Ėamda olmadı bir kimseden imdād Bize bir ehl-i himmet yok mu itsek ondan istimdād Bakup gördüm hūlāşa bende yok çünki isti'dād Hevā-yı aşkla girdāba düşdim herçi-bād-ābād Hasībā keştī-i pür-bād cism-i zārı ditretdüm	Tahmīs / 5 bend	.-./.-. /.-./.-. -		Başlık: Tahmīs-i BelīĖ Ğazel-i Hasīb
38	219 ^{ader.}	SA'İB	FARŞÇA	FARŞÇA				Başlık: Muħammes-i Sā'ib

39	219 ^b	RASİM-İ BURUSEVİ	Fikr it ol hāleti kim h̄āh u ne-h̄āh olsa gerek Nāz-ı sergeş giderek °ac-z-i penāh olsa gerek Gülşenīn pāzde-i cūş-ı giyāh olsa gerek Eyle yād ol demi kim h̄üsn-i tebāh olsa gerek Māh-ı rūḥ per-zede-i ḥaṭṭ-ı siyāh olsa gerek	Rāsīmā her ne kadar itdim ise girye vü zar İtmedi ol gül-i pūrḥār-ı cefā gūş-güzār Nerm ider saḥtī-i eyyām-ı anı da şübhe mi var Ṭālibā pīşesi ol seng-i dilūn āmizkār °Āşık-ı zār gibi girye vü āh olsa gerek	Tahmīs / 5 bend	..--/..-- /..--/..-		Başlık: Ğazel-i Talib Tahmīs-i Rasim Bursevi
40	219 ^{ader}	NECİB	Der-kaḥadur sipeh-i °işve vü yāveri tā kim Yakadan paçaya dek irse °aceb mī çākim Mārlar kapladı şān genc-i dil-i ğam-nākim Sīne kākum gibi berrāk u sepīd ammā kim Oldu gīsūları hem-reng siyeh semmüre	Aṭlas-ı çerḥi yaḳarsaḳ daḥı şimdi bed ü nīk Pūşiş-i şabrı didüm yāre ne çek it ü ne dik Ḳandehār'ı lebine eyle Necībā temlik Vehbīyā Rūm ḥaracı değır ol muğbeçe līk Ḳati a°lā idi raḥm itse dil-i mehcūra	Tahmīs / 5 bend	..--/..-- /..--/..-		Başlıktan Necib'e ait olduğu anlaşılan bu tahmis Seyyid Vehbī'nin divânında bulunmaktadır.
41	220 ^a	ZİHNİ	Te°ālallah nedir bu h̄üsn-i dil-keş çeḥre-i zībā Ne muṭṭalī°den ṭulū° itdi °aceb bu ṭal°at-ı ğarrā Nedür bu ğonca-i ḥandān nedir bu nergis-i şehlä Nedür bu ḥandeler bu °işveler bu nāz u istiġnā Nedür bu cilveler bu şīveler bu kāmēt-i bālā	Yoluṇda tiğ-veş Zihnī seniñ kemdil muvāfıḳdır Ne mümkündür cevıden yüz döndüre °aşkıṇda şādıḳdır Dimem vaşluñ ° ināyet kıl iderseñ daḥı lāyıḳdur Vefā ummaz cefādan yüz çevirmez Bākī °āşıḳdur Niyāz itmek aña cānā yaraşur saña istiġnā	Tahmīs / 5 bend	..--/..-- /..--/..-- -		Başlık: Tahmīs-i Zihnī Ğazel-i Bākī
42	220 ^{ader}	HĀZİK ERZURUMİ	Şanma müjġānları berhem-zede-i ḥābdadur İntizārīñla seniñ dīde-i ter bābdadur İttiḥādın hevesi ḥāṭır-ı aḥbābdadur Dil-i ḥayālīñde ḥayālīñ dil-i bī-tābdadur Ġāh mey şīşede geh şīşe mey-i nābdadur	Şem°-i ümmīdimizi itmede her demde tebāh Pāy-māl eylesesün istemeziz rıf°at-i cāh N°ola āh eyler ise Hāzık elinden her ğāh Çarḥıñ evzā°-ı ğalaṭ-baḥşımı seyr it Āġāh Bizi bir şem°ile yād itse de meh-tābdadır	Tahmīs / 5 bend	..--/..-- /..--/..-		Başlık: Ğazel-i Āġāh Amedī Tahmīs-i Hāzık Erzurumī
43	220 ^b	ḲADRİ	Reh-i gülzār-ı °ālem ḥār-ı miḥnetle olup mesdūd Gülüp açılmayup gülşende güller olmadı bihbūd Hezārān sa°yla idüp hezārān bal u pūr fersūd Bu ḥāristan-ı °ālemde açılmazsa gül-i maḳşūd Ne ğam ey bülbül-i cān çūñki gülzār-ı °adem mevcud	Demāden Ḳadriyā pertev-şālin ḥur[ş]īd-enverden Münevver eyleyen rūy-ı zemīni şāh-ı aḥterden Şu°ā°-ı pūr ziyā-yı āfitāb mihr-i güsterden Tecellā-yı şafā-yı şayḳal-i mir°at-i ḥāverden O māḥıñ °aks-i ḥüsnīdir Fiġānī mā-hüve°l-maḳşūd	Tahmīs / 5 bend	..--/..-- /..--/..-- -		Başlık: Tahmīs-i Ḳadrī Ber Ğazel-i Fiġānī

44	220 ^{bder}	ZAMİRİ	İdüp ikâz-ı fitne dîde-i mekkâra yüz virdün Kâdur mı mülk-i dilsin gamze-i tâtâre yüz virdün Rahm-nâk (?) oldı bülbül ey gül ter-i hâra yüz virdün Çıkardun başa cânâ bâliş-i zer-kâra yüz virdün Kopardun fitneler yir yir hat-ı jengâra yüz virdün	Žamîriyim reh-i aşkıñda oldum zâr u âvâre Terahhüm itmediñ aşlâ dil-i mecrû[h] ü bî-mâre Bu âh u nâleniñ te'sîri yok mu sen cefâkâre Elün қо sine-i inşâfa gel kim Qadrî-i zâre Ekâbir-i dest-i büsuñ virmediñ ağıyâra yüz virdün	Tahmîs / 5 bend	..--/..-- /..--/..--		Mecmuada başlıksız olup Zamîrî'nin Kadri'ye yazmış olduğu tahmistir.
45	221 ^a	BEYÂNÎ	İrdi şubh oldu yine çünke şeb-i târ tamâm Câmeḥâbında o meh şîve ile kıldı kıyâm Ruş râha kadem başmaya eytdi ikdâm Kıldı ol serv şehir nâzla ḥammâma ḥırâm Şem'-i ruḥsârı ile oldu münevver ḥammâm	Çekeyin yâre Beyânî nice hemyân naḳdin Döñeyin ayağına eşk-i ferâvân naḳdin Heb nişâr eyliyeyin dîde-i giryân naḳdin Müzde-i ḥammâm Fuzûlî vereyim cân naḳdin Kılmasun şarf-ı zer ol serv-i kad ü sîm-endâm	Tahmîs / 10 bend	..--/..-- /..--/..--		Başlık: Ğazel-i Garra-Re'îsi'-ş-şu'ârâ Fuzûlî Bağdādî Tahmîs-i Dilâviz Emlâhu'-ş-şu'ârâ Beyânî-î Kastamonevî Re'îs-i Küttâb
46	221 ^b	MU'ÎNÎ	İtmedin seyl-i fenâ 'ömr-i diyârını ḥarâb Yakmadın mülk-i dili nâr-ı firâḳ-ı aḥbâb Qoymadın bâd-ı fenâ çeşm-i cihân-bîne türâb Eşk-i ḥûninin idüb bezm-i muḥabbetde şerâb Ḥuz-ı min'el-'ıyş u naşîben ve min'el 'ömrî nisâb	Mihnet-i hicre Nizâmî nice bir eyleye şabr Ra'd idüb âh ü fiğân aḡladı bu ḥâle ebr Teng oldu bu cihân başına mânend-i kabr Nice bir cân-ı mu'ayyeniye firâḳ ide cebr Sa'deti ihtirâḳe'l-ḳalbü bi şevḳi'l ashâb	Tahmîs / 7 bend	..--/..-- /..--/..--		Başlık: Tahmîs-i Mu'înî Ğazel-i Nizâmî
47	221 ^{bder} - 222 ^{ader}	BEHÇETİ	Âşüftesin belâ saña [hem]-şoḡbet olmasuñ Yâḥud ḥarâb-ı geşt-i dem ḥayret olmasuñ Derdün nedür göñül baña bir ḥâlet olmasuñ Bu keyf ü kâr ile talebün vuşlat olmasuñ Şad el- ḥazer [ki] sevdigün ol âfet olmasuñ	Efsürde itdi Behçetî rûy-ı zemîni ḥayf Ol âh-ı dil ki sînede oldu kemîni ḥayf Âzürde itmesün o büt-i meh-cebîni ḥayf Şâyed eşer ide nefes-i âteşini ḥayf Söyleñ Nedîm zâr ile germ-ülfet olmasun	Tahmîs / 9 bend	--./.- ./.-./..--		Başlık: Tahmîs-i Behçetî Ğazel-i Nedîm

48	222 ^a	MUHYİ	Sâkiyâ şâhd-i gül açdı yüzünden çü niķāb Getür ol bâde-i gültrengi ki ref' ola hicāb Hāşşa āheng ide bu perdede ķānūn u rūbāb İtmedin seyl-i fenā °ömr-i diyā rını hārāb Huz-ı min'el-ıyş u naşiben ve min'el °ömr-i nisāb	Muhyi'nin giryē ü zārını görüp ağladı ebr Ey cefacū nice bir ayda firākın baña cebr Böyledir ol ki aña hald civārı ola ķabr Miķnet-i hicre Nizāmī niķe bu eyleye şabır Sa'deti ihtirake'l-ķalbū bi şevķi'l ashāb	Tahmīs / 7 bend	..--/..-- /..--/..--		Başlık: Tahmīs-i Muhyi ğazel-i Nizami
49	222 ^b	SĀBİT	Ey kıyāmet-cilve tīg -i ebrūvānuñdur şırāt Gün geçürdüm eyleyüp çok cevher-i pend iltikāt N'ola cān silik-i nazar-bāzāna itse inhirāt Rūy-ı mehtābūñ ne dem görsem gelür ķalbe neşāt Tā ezelden itmiş ey meh-rū senūñle irtibat	Her ķelīpā şūrete āġūşuñ açup şalma [sunma] el Her nigār-ı deyre görme Ka'be-i ķalbi maķel Biñ peri-peyker görsūñ günde Şābit gibi gel İhtiyār eyle birin ġāyet ile olsun güzel Her melek-manzar ile ķılma Nedīmā ihtilāt	Tahmīs / 7 bend	--./-- /..--/..--		Başlık: Ğazel-i Nedīm Tahmīs-i Şābit Bi- İltimās
50	222 ^{bder}	VEHBİ	Bintü'l-ineb ki gül gibi rengin beñizlūdūr Bir zevķ esīri cāriyedūr İngilizlūdūr Her meşrebi muvafık u yārān āġızlıdur Żann itme duķter-i rezi rind ile gizlūdūr Anuñla şeyķ efendi de babalu kızludur	Vehbī Sipāhī söyle sözūñ kim dil-i teslim Kādir midir ki naẓm ide böyledir naẓım Nāmı tokuza çıķsa da mānende ķelīm Bu heşt beytle yine Hāķķā ki ey Nedīm İmzālī-i belāġati kilķūñ sekislūdūr	Tahmīs / 8 bend	--./-- /..--/..--		Seyyid Vehbi Divanında bulunmaktadır.
51	223 ^a	°UBEYDİ	Mūsā'id olsa baķtın hoşca idi dādın ey bülbül Reh-i aşķa °aceb irşād idüb üstādın ey bülbül Dilerseñ gerķe hārīñ rūz ü şeb-i berbādın ey bülbül Hirāsān olmasa gülden dil-i nā-şādın ey bülbül Neler eylerdi hāra āh-ı āteş-zāduñ ey bülbül	°Ubeydī dā'im āh eyler saña olan melāmetden Derūñ bir zamān hālī degil aslā nedāmetden Eyüler kim bu gördüler çü eşrāt-ı kıyāmetden Çekilsin vechī vār kūy-ı fenā içre selametden Bahāyī-veş çekildi aşķ ile çün adun ey bülbül	Tahmīs / 5 bend	..---/..--- /..---/..--- -		Başlık: Ğazel-i Bahāyī Tahmīs-i °Ubeydī
52	223 ^{a-b}	ŞEHİDİ	Mir°āt-ı muşaffā mı degil rūy-ı dilārā Kim görmeyesin anda bugün Hakkı hüveydā Bu pendümi gūş eyle gönül budur evvelā Dil virdiġiñe şıdk ile vir cānını zīrā Men māte mine'l-aşķı faķad māte şehidā	Her kim dilerise her derdine dermān Hāk-i reh-i cānāna ide cānını ķurbān Bunı dir iken gūşuma irişdi hoş-elhān Bu mışra'ı yād eyle Şehīdī daķı vir cān Men māte mine'l-aşķı faķad māte şehidā	Tahmīs / 4 bend	--./-- /..---/..---		Başlık: Muħammes-i Şehīdī

53	223 ^b -224 ^a	ÂLÎ	Fenâsın bildi âhar fâriğ oldu seyr-i gülşenden Diriğ göc yerâğın kaldı dil şimdi bu külhandan Beķā mülkine °azm itdim şorarsın hâlimi benden Uçurdum mürğ-i cânı âşiyân-ı °lem-i tenden Ĥalâş oldum ġam-ı hicrânla ġavgâ-yı düşmandan	Ĥamı °âlemde bir yâr-ı muvâfık ey dil-i şeydâ Hevâ-dâr ü hevâ-hâh enîs ü yâr bî-himmetâ Anınçün görene üstâd-ı °Âlî it sözün ışğâ Bulunmaz bî vefâ dünyâda bir gün yüzli ey Yahyâ Sen andan râzî ve şâkir olasın ol dahî senden	Tahmîs / 5 bend	.---/.--- /---/.-- -/	Başlık: Tahmîs-i Âlî Ėazel-i Yahya
54	223 ^{bder}	HASMÎ	Ėarîķ-i baķr-i hicrân olduġım gördün beġendiñ mi Cerîķ-i tîr-i müjġân olduġım gördün beġendiñ mi Ĥabîbim dîde giryân olduġım gördün beġendiñ mi Ėamîñla eşk-i rîzân olduġım gördün beġendiñ mi Ĥırâş-ı sîne vü cân olduġım gördün beġendiñ mi	Kelâmım Ĥaşmîyâ cümle cinâs u tevriye câmi° Münir-i defter-i dîvân mişâl-i neyyir-i tâli° Nazîrın istimâ° itmiş deġil sin kıl bir eşâme° Pür olmuş gevhir-i nazmımla bâzâr-ı sühân-ı Lâmi° Benim ne reşķ-i °ummân olduġım gördün beġendiñ mi	Tahmîs / 5 bend	.---/.--- /---/.-- -	Başlık: Tahmîs-i Hasmi Ėazel-i Lami
55	224 ^a	SÂ°Î	Açıldı ol gül-i baġ-ı leťâfet şehr-i gülşenden Ĥolandı ol sa°âdet âfitâbı çeşm-i rüşenden Cihâmı eyledim âzürde dil feryâd u şivenden Uçurdum mürğ-i cânı âşiyân-ı °âlem-i tenden Ĥalâş oldum ġam-ı hicrânla ġavgâ-yı düşmandan	Eline âh °âşıkdan nola ol ġonca-i ġamrâ Hevâdan olsa pejmürde °acemî ol gül-i ra°nâ Seni âzürde-dil eyler demişler Sâ°î-i şeydâ Bulunmaz bî vefâ dünyâda bir gün yüzlü ey Yahyâ Sen andan râzî vü şâkir olasın ol dahî senden	Tahmîs / 5 bend	.-.---/.-. /-.-.-.-. -	Başlık: Tahmîs-i Sâ°î Ėazel-i Yahya
56	224 ^{ader}	BÂĖÎ	Câme-i sıķķat Ĥudâ'dan ġalka bir ġil°at gibi Bir libâs-ı fâķir olmaz cisme ol kisvet gibi Var iken baķt ü sa°âdet kuvvet ü ġudret gibi Ĥalk içinde mu°teber bir nesne yok devlet gibi Olmaya devlet cihânda bir nefes sıķķat gibi	Menzîl-i âsâyiş-i uķbâya isterseñ vuşul Ĥubb-i dünyâdan ferâġat gibi olmaz toġrı yol Şâd-mân-ı erbâb-ı °uzletdür hemân Bâķî melûl Ger ġuzûr itmek diler iseñ ey Muķibbî fâriğ ol Olmaya vahdet maķamı ġüşce-i °uzlet gibi	Tahmîs / 5 bend	-.--/.-- /-.--/.- -	Başlık: Tahmîs-i Bâķi Ėazel-i Muķibbi
57	224 ^b -227 ^b	NEVRES	FARSÇA	FARSÇA		.---/ .-- -/ .---/ .---	Başlık: Tahmis-i Nevres Ber-Ėaşîde-i °Örfî

58	224 ^{bder}	MEŞÂMÎ	Yolumda toğruyum cânâ Resûl-ı Kibriyâ hakkı Yüzüm döndürmezem senden ‘Aliyyu’l-Murtezâ hakkı Gerek lutf et gerek kahr et dönüşüm yok Hudâ hakkı Rızânî gözlerin senden gelen derd ü belâ hakkı Sözümden dönmezin olsam şehid-i Kerbelâ hakkı	Şehid-i aşkıdür dil-i hançer-i şâh-ı şehidânun Yürek dil-teşnesidür Kerbelâ-yı küy-ı cânânun Meşâmî kanberîdür hândân-ı şâh-ı merdânin Hayâlî Haydarîdür tavk-ı zulfün hakkıdır anın Begüm teslim kıl boynunda n’eyler bir gedâ hakkı	Tahmîs / 5 bend	.---/.--- /---/.-- -	Başlık: Gâzel-i Hayâlî Tahmîs-i Meşâmî
59	225 ^{ader}	IYDI	Tabîbim kıl şifâ derd-i derûn-ı zahmına merhemsin Marîz-i aşka şun la’lin devâsın derdi ne emsin Leb-i cânbağşla cânâ dem-i ‘İsâ’ya hem-demsin Hayât efzâ-yı âlem ruh-bağş-ı mürde-i gamsın Hemân ben hastenin cânî değilsin cân-ı âlemsin	Bulup deryâ-yı nazm içre ma’anî gevher[i] nâmem Dalup baht-i ma’ârifde şinâverlik ider hâmem İder tahtın o hüsn-i nazmı ‘İydî her gören âdem Edâ-yı şehri-i hâlet-bağşın[ı] teslim eder âlem Bugün erbâb-ı nazm içinde ey Keşfî müsellemsin	Tahmîs / 5 bend	.---/.--- /---/.-- -	Başlık: Tahmîs-i ‘İydî Gâzel-i Keşfî
60	227 ^b -228 ^a	NÂBÎ	Süzişinden nâme-i şevkuñ olaydı bâ-hâber Nakline olmazdı gerden-dâde murğ-ı name-ber İtmeyen kimdür o dergâha güşâde bâl ü per Pâyüne rû-mâle her kim sa’y ide şâm ü seher Ka’be-i maqsûdına elbet bulur bir gün zafer	Her kemâli eylemiş Mevlâ o memdûha ‘atâ Vaşfını imlâya kâşir hâme-i mu’ciz-edâ Sa’y ile olmaz bu ta’yin-i ezeldür Nâbiyâ Hazret-i Hak’dan devâm-ı zâtını eyle du’â Ey Rahîmî saña bu sermaye-i devlet yiter	Tahmîs / 5 bend	..---/..--- /..---/...-	Başlık: Tahmîs-i Nâbî Ber-Gâzel-i Rahîmî
61	228 ^a	-	NESİR	NESİR		.---/ .-- -/ .---/ .---	Ayrıca tabloda gösterilmiştir.
62	228 ^{ader}	CİNÂNÎ	Ne manşıb gözleyüp ne dirhem ü dînâr arar gönlüm [Cihânî geşt idüp bir sîm-ten dil-dâr arar gönlüm] Yoluñda ölmeğe ‘İsi-nefes bir yâr arar gönlüm Tolanüp şehri içinde dilber-i ayyâr arar gönlüm Evin yıkmağ çün bi’llâh [görün] bir mi’mâr arar gönlüm	Kalup dâr’üş-şifâ-yı aşk içinde bu dil-i şeydâ Dağı uşlanmadı sevdâ-yı zulf-i yâr ile kat’â Cinânî-veş sevüp bir dilberi biñ cânla zîbâ Yeni başdan deli olmak diler ey Hayretî ammâ Yine eski efendüm gibi bir dildâr arar gönlüm	Tahmîs / 5 bend	.---/.--- /---/.-- -	Başlık: Tahmîs-i Cinânî Gâzel-i Hayretî

63	228 ^b -229 ^a	BELİĞ	Rağbet itmiş nazma tūī vū dilāralarına Sekr-āmiz oldu nuṭka nūkte-i pīrālarına Ṭabī lebrīz-i neṣāṭ idi mezāyālarına Ruḥ virdi ḳālīb-ı elfāza ma'nālarına Buldı şūret levḥ-i ḥātīrda heyulalarına	Girye eylesem Belig āsā 'aceb mi şubḥ u şām Ḳavmimiz beyyinende yok fark ḥavāşıyla 'avām Gelse Mehdi beldemize yetmez ḳabūl-ı intizām Ḳayşarı ḳadısı oldu itdi Hātif ihtimām Kaldı mūnhāll olmadı. pīçī davālarına	Tahmīs / 7 bend	..--/..-- /..--/..--		Başlık: Tahmīs-i Belig Ġazel-i Hātif
64	228 ^{bder} - 229 ^{ader}	HALİFE	Sūnbūl-i sīrābe ol kīm ca'd u kisve koymuş ād Cān ḳuşı içün dām urup zūlf-i semen-bū koymuş ād Şem'-i kāfūrī yarādūp dest ü bāzū koymuş ād Ol ki serve rūḥ virmiş ḳadd-i dil-cū koymuş ād 'Ārızı-kūnī yāsemendīn yā şoyup rū koymuş ād	Sen nigāra öyle kim yokdur melāḥatinde naẓīr Yok daḥi 'uṣṣāḳ içinde bir Ḥalife tek ḥaḳīr Meyin(?) ayağa düşmüşe luṭf eyle ol ḡıl dest-gīr Sen teki nāz ehline at geç Niyāzī esīr Bes saña sultān bana kemter-i du'ā-gu koymuş ād	Tahmīs / 7 bend	..--/..-- /..--/..--		Başlık: Tahmīs-i Ḥalīfe Ġazel-i Niyāzī
65	229 ^{a-b}	SAHİB	FARŞÇA	FARŞÇA	Tahmīs	..--/..-- -/..--/ ..--		Başlık: Tahmīs-i Şahib Ġazel-i Vecdī
66	229 ^b	RAHMİ	Sālik-i rāḥ-ı ḥaḳīḳat ol dilā şimden girü Çāk idüp zerrin kabāyı gey 'abā şimden girü Meskenūn olsa n'ola kūnc-i fenā şimden girü Āḥir oldu 'ömür çün geçdi hevā şimden girü N'ideyin el virdügin dünya bana şimden girü	Merd-i dānā-dil nazar ḳılmaz cihāna Raḥmiyā Bi-bekādur kārgāḥ-ı 'āleme irer fenā Uşbu ma'nide dimişdür sālik-i rāḥ-ı Ḥudā Bir gün āgāḥ olmadın düş gibi geçdi mā-mazā Sāliḥā ḥālūn n'olur bāri aña şimden girü	Tahmīs / 5 bend	..--/..-- /..--/..--		Başlık: Tahmīs-i Raḥmī Ġazel-i Sāliḥ
67	229 ^{bder}	DERVİŞ	FARŞÇA	FARŞÇA				Başlık: Tahmīs-i Dervīş Ġazel-i İsmet
68	230 ^a	İZZİ	Pīr-i mey buldın mı düşmüş böyle azdırmış izi Cay-ı ma'ḥūd getürmüş fitne çü bir dinsizi Dāimā ser çeşme-i ḥumdan tutup ab-rīzi Eyledi bir iki peymān ile ser gerdān bizi Āḥ o şahbā şātıcı 'aḳl alıcı kāfir kızı	Bi- kemān ol afetin mirrihe benzer gū gibi Şūr u tev'em fitne-i āşubdır ummī ebī İzziyā görmüş mü kimse böyle kāfir meşrebī Var mıdır bilmem Nedimā bir daḥı anıñ gibi Din ü dil ḥaşmı riya cellādı taḳva ḥırsızı	Tahmīs / 4 bend	..--/..-- /..--/..--		Başlık: Tahmīs-i 'İzzī Ġazel-i Nedīm
69	230 ^{ader}	MİRİ	FARŞÇA	FARŞÇA				Başlık: Tahmīs-i Mīrī Ġazel-i Hāfız

70	230 ^{a-b}	MONLA GARİBİ	°Aşıkam hem bülbülem küyuñ-durur gül-zâr men Gâh olur kemter gedâyım gâh olur hünkâr men Gâh olur mest-i harâbım gâh olur hüşyâr men Kâtibem hem şâ°irem şatranç u nerd oynar men Hem mu°arrif hem müezzin hoş-muşâhib-i yâr-i men	Zâhid olup yimezden içmezden öğrensem gerek °İlm ile göge çıkup yine yire insem gerek Dünye de Monla Garîbî gibi söylesem gerek Gerçi bilmezem °Arabca Farsî öğrensem gerek Mukarrer ki sözler söyliycek şu gibi çağlâr men	Muhammes / 6 bend	-.--/-.-- /-.--/-.--		Muhammes-i Monlâ Garîbîş
71	230 ^b -231 ^a	KAĐRİ	Ne mümkün gayri gitti ol merdüm-i vâlâ güher gelmez Meşâmm-ı câna bû-yı kâkülinden bir eşer gelmez Gözüm yollarda kaldı kâşid-ı bād-ı şehir gelmez Nice gündür o mâh-ı °âlem-ârâdan haber gelmez Dili irsâl iderdüm korkarum ol da gider gelmez	Diyem bir bir saña erbâb-ı ma°nâ n°itdiler cümle Qoyup her birisi bir yâd-garî gitdiler cümle Tinler Kađrî bu dir köhnede yetdiler cümle Ma°ârifle gidenler bunda taşşîl itdiler cümle Cihâna yoksa ey Ruĥî gelen şâhib-hüner gelemes	Tahmîs / 5 bend	.---/--- /---/--- -		Başlık: Tahmîs-i Kađrî Ėazel-i Rûĥî
72	230 ^{bder}	LATİFİ	Şanma bahâr u faşl-ı zemistân gelür geçer °Ömrün zamân u sâ°tı her ân gelür geçer Ten hücre sine cân gibi miĥmân gelür geçer Ėam günlerine olma perişan gelür geçer Sen göz yumûp açınca bu devrân gelür geçer	Erdükcedür çû saye gibi dâima ecel Gerçi önünce varmadadır dünyevî emel Devrân Latîfi °ömrü henüz virmeden ĥalel Terk itmeden cihân seni sen terk it ânı gel Sen göz yumûp açınca bu devran gelür geçer	Muhammes / 5bend	--/-.-- /---/-.--		Başlık: Muhammes-i Latîfî
73	231 ^a	EMRİ	Göründü lutf-ı rûy-ı yâr mir°ât-ı semenlerde Zuhûr itdi ĥırâm-ı qađd-i dilber nârvenlerde Oturma merdüm-i çeşmim gibi beytül°-ĥazenlerde Bahar irdi şafâ kesb idecek demdür çemenlerde Ėusûsa sâlîna yanıñca serv-i yasemenlerde	Çü Emrî ol meh-i nâ-mihribân bi°ahd dilberdür Visâlin va°de eylerse yine ĥicrân muqarrerdür Anıñcün dir bu beyti ol ki Ėüsrev aña çâkerdür Firâkunla Nişânî ĥastanuñ ĥâli mükedderdür Vişâlün va°de itmîşdüñ be hey zâlim geçenlerde	Tahmîs / 5 bend	-.--/--- /---/-.--		Başlık: Tahmîs-i Emrî Ėazel-i Nişânî
74	231 ^{ader}	FUZULİ	Ey harir içre tenün mutlak bilür içre gül-âb Göksün âb-ı rûşen ol âb üzre düğmendür habâb Eyle sen maĥbubı yok nezâre ki °âlemd e tâb Vay eğer terçek çıkup serpülecek açsan nikâb Hiç şek yoh kim seni görgec olur âlem ĥerâb	Sürmeden gözler kara eller ĥinâdan lâlereng Hiç şâhid yoh bu resm ileñ ki senseñ şuh ü şeng Vesmelü kaşuñ yaşıl tozlu kemân gamzeñ ĥadeng Gamze vü kaşına meyl eyler Fuzulî bî°direng Kuş acebdür kılmağay tîr ü kemândan ictinâb	muhammes / 5 bend	-.--/-.-- /-.--/-.--		Başlık: Muhammes-i Fuzulî

75	231 ^a -231 ⁶	KAĐRİ	Qıyâmetler kopardıñ ey qad-şimşâd neylersin Cihâñı kıldı çeşmiñ ser-te-ser bir bād neylersin Perişân eylediñ zülfün meded ey bād neylersin Tağıtdıñ hâb-ı nâz-ı yâri ey feryâd neylersin İdüp fitne ile dünyayı harab-abâd neylersin	Olup Kađrî gibi her sâde-rûya canınla bende Verir çeşm-i dile lâ-bûd ziya bir mihr tâbında Olursun bülbül-âsa her gül-i ra'nâya efgende Bahâyî-veş değılsin qabil-i feyz şafasında Tekellûf bertaraf ey hâtır-ı nâ-şâd neylersin	Tahmîs / 7 bend	.---/.---	/---/.--	-	Başlık: Tahmîs-i Kađrî Ğazel-i Bahâyî
76	231 ^{bder}	VEHBİ	Niçün meşşâ-taya bî-hâcet ey meh-pâre yüz virdüñ Abes rağbet kılup gül-güne-i ruhsâra yüz virdüñ İdup gîsûya mahrem şâne-î mekkâre yüz virdüñ Çıkardıñ başa cânâ bâliş-i zer-kâra yüz virdüñ Qopardıñ fitneler yir yir hat-ı jengâra yüz virdüñ	Begüm göğsünde îman yok mıdur Vehbî-i bî-çâre Selâmuñ almağa yollarda şad-bâr oldu âvâre Hezârân ıyd irişdi merhabâya olmadı çare Elüñ qo sîne-i inşâfa gel kim Kadri-i zâre Aña bir dest- bûsuñ virmedüñ ağıyara yüz virdüñ	Tahmîs/ 5 bend	.---/.---	/---/.--	-	Başlık: Tahmîs-i Vehb-î Ğazel-i Kađrî
77	231 ^b -232 ^a	ŞEYDA	Gel ey gül nâ-han-ı firqat vücûdum hâr hâr itdi Ğam-ı sevdâ-yı zülfün akl u fikrüm târ-mâr itdi Mahalleñ itleri ben nâ-tüvânı gördi ar itdi Ser-i küyünde bilmem dil-i mücrim bî-şümâr itdi Meğer vâre ise bir kerre yenildi âh u zâr itdi	Nihal-i kâd-dil ey serv ü revânüm ola çün peydâ Cihân bağına reftârüñ bıraktı fitne vü gavğâ Aceb mi âh u zâr itsem bu men-i bi-çâre-dil tenhâ Binâ-yı ıışk bünyâd urulaldan inlerün Şeydâ Kimesne itmedi anı baña kim rûzgâr itdi	Muhammes / 5 bend	---/.---	/---/.--	-	Başlık: Muhammes-i Şeydâ
78	232 ^a	KAĐRİ	Yakarsıñ hicre uşşâkı süzân olmasun dirseñ Dilerseñ sînesin ney gibi nâlân olmasun dirseñ Göñül şâm-ı ğamında zâr u giryân olmasun dirseñ Atarsın seng-i cevri kalbe virân olmasun dirseñ Yine iklim-i dil hâk ile yeksân olmasun dirseñ	Fenâ bağında bülbül yok yere her dem ider şîven Vefâ harfinde hiç leb deyirtmedi hiç ğonce-i gülşen Yeri her nâ-şinâsıñ şadr-ı devlet-i kâmilîñ külhan Halâs ümid idersin fâiz-i serkeştelikden sen Meğer bu künbed-i gerdün-ı gerdân olmasun dirseñ	Tahmîs / 5 bend	.---/.---	/---/.--	-	Başlık: Tahmîs-i Kađrî Ğazel-i Kađzâde
79	232 ^{ader} - 232 ^{bder}	VEHBİ	Bade-i vaşla leb-teşne dil-i pür-cüşum Bâz kıldı leb-i hamyâze gibi âğüşum Bezme gel sün baña ey mâye-i akl u hüşum Tâ ki cerb-i leb-i şîrinüñ ile medhüşum Sâkıyâ câm-ı mey-i telha degişmem güşum	Feverân eylemeye başladı hün-ı cigertüm Vehbiyâ câm-ı meye döndi yine çeşm-i terüm Ceşm-i ağıyâr-ı ğunûde idüp efsâne-gerüm Bir siyeh mest ki endâhte itmek dilerüm Bade-veş geldi Nedîmâ yine vâkt-i cüşum	Tahmîs / 6 bend	---/.---	/---/.--	-	Başlık: Mecmuada başlıksız olup Dikmen tarafından hazırlanan Seyyid Vehbî dîvânında tespit edilmiştir.

80	232 ^b -233 ^a	°AKLĪ	Deli gönlüm yine kûl olmağa bir server arar Yoluna ölmeğe bir mäh-ı melek-manzar arar Ya°ni kim cânı fedâ kılmağa bir dilber arar Pâyine düşmeğe dil bir teb-semîn-i ber arar Şöyle düşkünlüğü var kim düşecek bir yer arar	İktizâsı feleğin böyledir °AklĪ her ân Kimisi vaşılla şād vü kimisi gamla nālân Geşt idup °âlemi başdan başa kılsan seyrân Bâkiyâ halk-ı cihân biri birine hayrân Hûblar °âşık arar °âşıklar ise dilber arar	Tahmîs / 7 bend	..---/..--- /..---/..---		Başlık: Tahmîs-i °AklĪ Ġazel-i BânĪ
81	233 ^{a-b}	RIZĀYĪ	Ağlayup yâre gam u derdinle yoldaşım didim °Aşkla rûsvay oldum °âleme fâşım didim Ġam-ı beyâbanında mecnûn ile pâdaşım didim Pâ-bûrehne baş açık şûrîde o başım didim Valsîna irmez elem-i bu oñmadık başım didim	Ġapladı şimdi cihânı gerçi kim zühd ü riyâ ĠalbûnĪ şâf it RızâyĪ °aşkla ol pür-ziyâ Ol peri-yi ruhsâre dedim etme serkeşlik şâha Şimdi bu rum illerinin °âdetidir Tab°iyâ Anuniçün yâre ağıyar içre kıardaşım didim	Tahmîs / 5 bend	..---/ ..--- -/ ..---/ ..---		Başlık: Tahmîs-i RızâyĪ Ġazel-i Tab°Ī
82	232 ^{bder---} 233 ^{ader}	VEHBĪ	Gözün tâ çend böyle mest olup Ġak'dan utanmaz mı O bĪ-rahmûn eli bir demde biñ kana boyañmaz mı Yeter nûş eyledi ħun-ı dilüm ol gamze kıanmaz mı Beni candan uşandurdı cefâdan yâr uşanmaz mı Felekler yandı âhumdan murâdum şem-i yanmaz mı	Dil-i VehbĪ temâşadur kalendarlikde yektâdur ĠarĪf-i beng-i sahbâdur ħarĪn-i zĪşt ü zibâdur Cünûnda Ġays'a hem-pâdur ħiredle germ-i ħavgâdur Fuzûli rind-i şeydâdur hemişe halka rûsvâdur Şoruñ kim bu ne sevdâdur bu sevdâdan uşanmaz mı	Tahmîs / 6 bend	..---/..--- /..---/..---		Başlık: Tahmîs-i VehbĪ Ber-Ġazel-i FuzûlĪ
83	233 ^{a-b}	ĠADRĪ	Esrâr-ı muĥabbetden dilde yine ĥasret var Bü °âleme ser-ta-ser gönlümde ferâġat var Şevķiyle derûnumda sevdâ-yı seyahat var Alâyiş-i dünyadan el çekmeğe niyyet var Yakında °adem dirler bir şehre °azĪmet var	Bu bezm-i tarab-sâze bĪ-gâne olan girmez Mihr-i felek-ârayı ĥuffâş gözü görmez Cân maţlabına ĠadrĪ cânın sakınan irmez Ser terkine kabildir dünyaya gönül vermez Terk ehlineñ ey Bâķi başında sa°âdet var	Tahmîs / 7 bend	---./..--- /---./..---		Başlık: Tahmîs-i ĠadrĪ Ġazel-i BâķĪ
84	233 ^{bder}	VEHBĪ	Ben bezmine geldükde ol meh-pâre açıldı Ammâ ki vârup meclis-i ağıyâra açıldı Bâb-ı keremi zümre-i eşrâra açıldı Lütfın o perĪ düşmen-i bed-kâra açıldı Gencîne-i naĥvet yine bir mârâ açıldı	Reftâr ile gösterüp âsar-ı kıyamet VĪrânemûze geldi o gencine-i naĥvet Açmağa anı evler iken VehbĪ °azĪmet Miftâh-ı niyâz ile kilid-i der-i vuşlat Şâbâş ki Sırrı-i dil-efġara açıldı	Tahmîs / 5 bend	..-./..--- /..---/..---		Başlık: Tahmîs-i VehbĪ Ber-Ġazel-i SırrĪ

85	233 ^b -234 ^a	KĀDRĪ	Dilā rind-i alender bu fenā oda yana dutmaz arabın fehm iden fānı emen-zārın onak dutmaz arābāt ehli oldur devr-i lainde yasāk dutmaz Yatur pir-i muān evkār olup desti abu dutmaz u denl� bāde-nu olmuş ki el dıtrer ayak dönmez	D�talım n�r-ı mihr-i marifet baında t�c olmuş Dürr-i nazm-ı saa bahın yehu� n�r-ı sir�c olmuş Vücud-ı marifetde adriy� nikbet miz�c olmuş ab�l� gevher-p�k-i maarif-i bi-rev�c olmuş Der nazm-ı kel�m-ı p�k ki kimse ula dutmaz	Tahm�s / 4 bend	.---/--- /---/--- -	Balık: Tahm�s-i adri azel-i ab�l�
86	234 ^{a-b}	TAL�B	Bir per-i r� yok kökü eyt�n afad�r olmaya G�l aılmaz dehrde d�meni b�-�r olmaya Var mı y�r�n kim felek gibi sitemk�r olmaya D�me ki erb�b-ı dil dild�r-ı dil-�z�r olmaya Olmaz ol �adil meer bu er add�r olmaya	B�-ı vulatın saın ay�rı itme h�e-in Leyse fı cenn�t-i �adn�n arreneh� li'z-z�lim�n Dey� u meh-i siy�he olmaz ehir-i ruhu�l-em�n Ger dilersen fey�z-i ha-ı gül olma n�d�na arin Güfte-i ay�rdan v�r mı dil-fig�r olmaya	Tahm�s / 7 bend	-.--/-.-- /-.--/-.-- -	Balık: Muammes-i T�lib
87	234 ^{ader}	VEHB�	Get�r�p c�a yine d�de-i gevher-b�rı D�keyim p�yine nem var ise y�ri�n b�rı Almadı �nki ele nad-i dil-i ay�rı. Bez� idüp yoluna ma��l-i yem-i zeh��rı �deyim rek-i �adn-ı h�k-i reh-i dild�rı	Olsa b�-z�ver eger �hid-i nazmum R��d� S�de mir�ata döner �hid-i nazmum R��d� B�-tekell�fl�k ider �hid-i nazmum R��d� Dil-i Vehb�'ye girer �hid-i nazmum R��d� C�me-i h�s�n � edadan yine olmaz �ar�	Tahm�s / 5 bend	..--/..-- /..--/..--	Balık: Mecmuada balıksızdır. Vehbi divanında olduu tespit edilmitir.
88	234 ^b -235 ^a	-	G�-ı murğ-i dile gökden gelür �v�z-ı or�s Kend�n� eyleme tezy�n mis�l-i �vus Dem�dir naralar�n di�le ne dir ta�l ile us Deyr-i ��lemde ne dir anla ad�-y� n�k�s �n� Key�usrev � D�r�'ya an� Keyk�vus	Bülbül-i udsi iken rua kafes oldu bu ten �n� �z�d ideg�r kesr-i kafes eyleyüben ır emel �h�n� k�l sidre bud�ında v�tan Sen melekden ul� ins�n iken ol gökde vesen H�k-i s�fl�de al�s�n an� ��r u n�m�	Muhammes / 5 bend	..--/..-- /..--/..--	Balık: Mecmuada balıksızdır.
89	234 ^{bder}	VEHB�	Derd-i ehl-i �a kim m�steni-i tev��hd�r Her nig�h-ı ayreti a�v�line telm�hd�r ekve-i ehl-i maabbet dil-berin taf��hd�r B�y-ı vala �h-ı ser-dem b��s-i ta��hd�r N�le z�r� n��a-i derd � amma te��hd�r	R�zg�r olup m�s��id h�lin olsa munaım Fikr-i t�f�n� kederle ev�k itme m�n�adım Vehbiy� eyle bu beyti levı-i dilde m�rtesim Vecdiy� baını dem� eyy�amını fevt etme kim Bezm-i ��lemde nes�m-i ney muv�f�k r��hid�r	Tahm�s / 5 bend	-.-/--- /---/-.--	Balık: Tahm�s-i Vehb� Ber-azel-i Vecd�

90	235 ^a	HASAN- ZÂDE HÜSEYİN ÇELEBİ	Dilâ mağrûr olup tedbâre bâzâr-‘inâd eyleseñ Şatılmaz cevır olsa kendü qolınla mezâd etseñ Hemân ye’s el verir kâm-ı dile hırs u dâd etseñ Şadaqatle eger dergâh-ı haqqâ üstâd etseñ İder i’tâ sana şek eyleme her ne murâd etseñ	Hakikatde dimâğın telh ider zîhirde vâikdir Seni âvere eyler cümle eşya ‘avâyıkdır Sözüm tüt gûş-ı cân ile işit bu qavl fâyıkdır Alup bu hamsemi sen nice maqbule layıkdır Gönül levhine yazasın merdüm-i çeşmiñ meded Etsen	Muhammes / 5 bend	.-./.-. /.-./.-. -	üfte	Başlık: Güft-i Kâre Hasan-zâde Hüseyin Çelebi Hasb-i Hâl-i Mine‘l-Yetim Li- Rizkîh Li-Men ‘Aceze Min Nefsihî Ke-Nefsih
91	235 ^{ader}	FEVRİ	Hudâyâ kimini mülkinde şâhib-hil‘at ü tâc it Kiminün kaşırını Şeddâdî taht-ı nekra vü ‘âc it Kimün Hârûn kimini Mu‘taşım kimini Haccâc it Beni mübtelâ-yı imtilâ ile ne hod âc it Ne senden eyle müstağnî ne senden gayra muhtâc it	Kimini hâce-i ‘âlem kimini kuṭb-i devrân kıl Kimini câme-i gerdün kimin dehre nighbân kıl Kimini şah Selîm eyle kimini han Süleymân kıl Hudâyâ Fevrî’yi mülk-i fena tahtına sultân kıl Gubârî âsiyâb-ı şâh-ı ‘ışkı başına tâc it	Tahmîs / 5 bend			Başlık: Tahmîs İncelenen çalışmada bu Tahmîsin Fevri’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
92	235 ^{a-b}	ÂLİ	Bağlandı kaldı râh-ı ‘inâyet didükleri Her dem küşâde bâb-ı ihanet didükleri Mahv oldu gitdi cüd u sehâvet didükleri Bir âsitâne idi mürüvvet didükleri Yapdı anuñ kapusını hisset didükleri	Ehl-i hüner ne söylese düşnâm ider ‘avâm Nâdân olan denileredir ‘izzet-i ihtirâm Dânâ belâ vü gussada nâdan şâd u kâm Bunca belâdan özüne yine ‘Âliyâ müdâm Eksük degül gönülünde kasâvet dedikleri	Muhammes / 5 bend	---/.-. /.-./.-.	Hiciv	Başlık: Muhammes-i Âlî
93	235 ^b -236 ^a	RUHİ	Perişan oldu hâlim neyleyim kim bî-nizâm oldum Düşüp kayd-ı ‘ıyâl ile garîk-i baḥr-ı vâm oldum Siñenden baḡlu bir dîvâne zencîr-i âm oldum Te‘ehhül kaşdım itdim dirigâ telh-kâm oldum Takıldı boynuma tuz torbası rüsây-ı ‘âm oldum	Cihanda şâh uludum eger kemter gulâm olsam Tecerrüdlükde Rûhî bûy-ı râḥatdır merâm olsam Felekde er gibi erken gezüp nâ‘il merâm olsam Cenâbetden kaçüp ğamlar çekerdim ihtilâm olsam Cünûnlar zümresine ‘Avnîyâ şimdi imâm oldum	Tahmîs / 5 bend	.-./.-. /.-./.-. -		Başlık: Tahmîs-i Rûhî Ġazel-i ‘Avni

94	236 ^a	SELMÂN	Edince ruḥ-ı kıdsin nefhâsın Meryemde ʿİsâ'ya O dem bir muğ-peçe saldı peşime servetin sâye Ġam-ı hicrinle ol mesken-i dem urdu dūd-ı iḥyâya Egerçi vermek ise gönlnü ferzend-i ter-sâye Varup ʿarz-ı niyâz eyle yüzün sür Lat-ı ʿUzzâ'ya	Ne müşkülmüş kamu derdi fenâyı bunca kim sevdâ Kim olmuş pîr Selman tıfl-ı tersâya olup şeydâ Namaz içinde görürse döğer sîne ider îmâ Otursa peçenin ʿaşkı kılu ben ʿaqlımı yağmâ Hevâyî gibi bir rahib gelir mi der dünyaya	Tahmîs / 5 bend	.---/.--- /---/.-- -	Başlık: Tahmîs-i Selmân Ġazel-i Hevâi
95	236 ^b	HIZIR BEY B. CELALEDDİ N	ARAPÇA	ARAPÇA	Mütezâd /		Başlık: Mütezâd-ı Hızır Bey Bin Celâleddin
96	236 ^b	AHMED PAŞA İBN-İ VELİYYÜDD İN	ARAPÇA	ARAPÇA	Mütezâd		Başlık: Nazire Ahmed Paşa Bin Velîyyüddin
97	237 ^a -238 ^a	MEVLÂNA	ARAPÇA	ARAPÇA	Mütezâd/		Başlık: Mütezâd-ı Kebir-i Hazret-i Mevlâna
98	238 ^b	MEVLÂNA	ARAPÇA	ARAPÇA	Mütezâd /		Başlık: Ve lehu îza Mütezâd-ı Kebir Hazret-i Mevlana
99	239 ^a	VECDİ	Ey dil ġam-ı ġıysû-yı ruḥ-ı yârda kaldın Şad mihnetile sen Kayd-ı şanem u ʿukde-i zünnârda kaldın Mânend-i berehmen	Ey ḥüsn-i edâ ehl-i sühân hep saña müştâk Meyyâlveş amma Sen Vecdî-i ḥoş-ṭabʿu ḥoş-âsârda kaldın Ḥayli şuʿarâd	Mütezâd/7 beyt	--./.-- ./---./--	Başlık: Mütezâd-ı Vecdî
100	239 ^a	NÂʿİLİ	Gönlüm gibi ey mah gidüp yârda kaldın Lutf itmedi dil-dar Baş üzre yerün var ham-ı destarda kaldın Çün gönce-i gülzar	Ġitdün harem-i küymü deryüzeye ey dil Beyhude gezersin Sen de ḥaber-i Nâʿilî-i zârda kaldın Çün cezmî-i nâ-çâr	Mütezâd/6 beyt	--./.-. /.-./--	Başlık: Mütezâd-ı Nâʿili

101	239 ^b	AHMET EFENDİ	Mutrib ele al sâzını kıl nağme ki dem sâz Râst ile ser-âgâz Seyr eyle ‘Irâk ile Sıfâhânı hoş-âvâz Keşf ola bize râz	Dört şur’bei bil Remzi ânâsından olupdur Çün gice vu gündüz Maḥbûb ile mutribe mey iç eyle... Kim sanmaya hiç saz	Müstezâd/10 beyt	--./--- /..---/..--	Başlık: Müstezâd İncelenen çalışmada bu şiirinAhmed Efendi’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
102	239 ^b	ŞAHİDİ	Mehtâb ruhundur ki âyine-i cândır Ey nûr-ı ilâhî Envâr-ı ḥakkın matla‘-ı gün gibi ‘ayândır Bu yüzde kemâhi	Ervâḥa lebûn olalı yenbû‘-ı ḥayâtın Dil-i teşne oluben Gerçi ki aṇâ Şâhidî cândan nekrândır Ayırmadı râhî	Müstezâd/7beyt	--./.-.- /..-./.-.-	Başlık: Müstezâd-ı Şâhidî
103	240 ^a	ŞEHDİ	Ey şuh-ı cefa-pişe bu nâz-ı sitemin ne Taḫat getirülmez Üftâdelere tâ bu kadar bâr-ı ḡamıñ ne Billâh çekilmez	Biñ ḥande eder ḡayra leb-â-leb bize Şehdî Bir ḫaşdı mı vardır Aḡzın bile açmaz sözi ol ḡonca-femiñ ne Vallâh bilinmez	Müstezâd /4 Beyt	.-.-./..-- /..-./..-.-	Başlık: Müstezad-ı Şehdî
104	240 ^a	NESİB	Cay olsa da gönül felek-i çar min saña Mânende-i âftâb Zulmet-fezâ olur yine hazîn saña Çün perde-i sahâb	Ey ḡâm-ı dil Nesîbe olup yâr mihr-bân Hayli zamandır Hiç bî-vefâluk eylemedün aferin saña Tâ itdün intisab	Müstezâd/5 bey	--./--- /..-./..-.-	Başlık: Müstezâd-ı Nesib
105	240 ^b	ŞAHİDİ	Hey hey ne ‘aca’ib bezemiş hüsn ile Bârî Bu sûret-i yârı Bu naḫş-ı nigârı Her ehl-i nazar kim göre taḫşîn ola kârı Bu çeşm ü ‘izârı Kılmaya ḫarârı	İy Şâhidî vâleh ü şürîde vü şeydâ İy bî-ser ü bî-pâ Divâne vü rûsvâ Derdile belâyıla geçür leyl ü neḥârı Kıl nâle vü zârı Nûş eyle biḫârı	Müstezâd/5 Beyt	.-.../.- ../.-.-	Başlık: Şâhidî

106	240 ^b	SÂFÎ	Âh ile mücellâ idüp âyine-i cânı Gördüm rāhı şāhı Kim oda verir şa'şa-i hüsnî cihānı Hem harmen māhı	Çah-ı zenaḥdır çıkamaz cânı Safî'nin Tedbir ne kalsun Zincir-i ser zūlfünle bağladı anı Takdir-i ilāhî	Müstezād/7 Beyt	--./.-- ./.--./.--		Başlık: Sâfî
107	241 ^a	MU'ṬÎ	Gözler kamaşur gün yüzün etmeğe temāşā Ey yüzü hüveydā Dil şerḥ idemez vaşlını ve'l-ḥāşıl aşlā Zî-hüsn-i te'ālā	Gülzār-ı cihān içre seniñ gibi bir teb-rāz Bir gonce-i pür-nāz Muṭî'i gibi gelmeye velî 'aşıq-ı şeydā Bir bülbül güya	Müstezād /7Beyt	--./--- /---./--		Başlık: Müstezād-ı Mu'ṭî
108	241 ^a	ÂLÎ	Bir bār-ı girāndur koyalum tāt u kabāyı Üryān olalım gel İsmarlayalum zahide destār-ı Rindān olalum gel	Şehzādesine şāhına kul olma ḥazer kıl 'Âli gibi sen de Müstāğni-i āfāk ola gör çekme cefāyı Sultan olalum gel	Müstezād/5Beyt	-- ./.../ .../..--		Başlık: Müstezād-ı Âli
109	241 ^b	SÜZENÎ	Ketb edeli divān-ı gamın bendeki fırkat Levh-i dilā cānā Nesih oldı berāt hamle-i defteri vuşlat Kalmadı bir inşā	Dil-i vaşlasını Süzenî biñ yāre andadır Maḳrāzı gām-ı yār Derdini anın deṭmez ise sözün Ki cāme-i rüsvā	Müstezād/5Beyt	--./--- /---./--		Başlık: Müstezād-ı Suzeni
110	241 ^b	BAHĀYÎ	Guş eyler isen pendümi taze civān s... Terk eyle zināyı Faş eyleme dünyada heman anı nihān s... Gör zevk u sefāyı	Dök şehvetüñnükrelerin püte-i güne Eyle işin altun Bir dil-ber-i sîmîn-beden şüh-ı cihānsın Zen sevme Bahāyî	Müstezād/7Beyt	--./.- ../-../-.- -		Başlık: Müstezād-ı Bahāyî

111	242 ^a	ZĀRĪ	Ālūde dem-i hayz şafaqla şeb-i yeldā Ya'nī zen-i dünyā Her şām-ı çinin-i enin-i mehī itse nola ilkā El-leyletū ħublā	Her beyt-i perī tal'at-i nazmumda nihāndur Düzdān-ı sūḥanda Zārī niçe gencīne esrār ḥafāyā Bergeşte zevāya	Müstezād /4Beyt	--./.-- ./.--./.--		Başlık: Müstezād-ı Zārī
112	242 ^a	MAHVĪ	Yād eyleyicek dil o bŷy-ı serv-i revānı Ağla gözüm ağla Şol deñlü ūft-i eşk-i revānı Tā kim ola deryā	Şol dil ki eger olmaz ise vaşlma vāşıl Deverān-ı hicrde Gözünden dökü ben şām u şeh̄r başıyla k̄anī Maḥvī ola a'mā	Müstezād /5 beyt	--./.- ./.--./.-		Başlık: Müstezād-ı Mahvī
113	242 ^{a-b}	SENĀYĪ	Şīrāne-şikār dil ü cān eylemek ister Ol gözleri āhū Ok kaddūmi cev̄r ile kemān eylemek ister Ol ğamze vū ebrū	Hicriyle Senāyi'nūñ ālup °aqlını evvel Kaşd eyledi āḥir Yağmā-yı dil ü ğāret-i cān eylemek ister Ol gözleri cādū	Müstezād/5 beyt	--./.-- ./.--./.--		Başlık: Müstezād-ı Senāyi
114	242 ^b	°ABİDḤAN	ARAPÇA	FARSÇA	Müstezad			Başlık: °Abidhān
115	242 ^b	HİLĀLĪ	ARAPÇA	FARSÇA	Müstezād	-.--/-.-- /-.--/-.--		Başlık: Cevab-ı Hilali
116		-	ARAPÇA	ARAPÇA	Müstezad			Başlık: Sual-i Mes'eale
117		-	ARAPÇA	ARAPÇA	Müstezad			Başlık: Cevāb

118	243 ^a	AHMED	Muṭrib āl eline saz ki kıl nağmāna dem-sāz Rast eyle ser āgāz Seyr eyle ʿirākīyle safāhānı hoş-āvāz Keşf ola bize rāz	Dört şuʿbeyi bil remz-i anāsırdan olupdur bedel Çün gice vü gündüz Mahbubla matarīleyī iç eyle revendāz Kim şınmaya sāz	Müstezād /10 Beyt	--./--- ./---./--		Başlık: Müstezād-ı Ahmet Der Esami-i Makāmat Sayfa 239 ^b ile aynı şiiirdir.
119	243 ^b	SEMERKAN Dİ	FARSÇA	FARSÇA	Müstezād/ Müstezād			
120	243 ^b	FENĀYİ	Sahbā-yı lebiñ bāde-i ḥamrāya deġişmem Ey ruḥları gül-gün Reftārın bin serv-i dilārāya deġişmem Ey kāmēt-i mevzūn	Efgānımı gūş eyleyüp ol gonce dehānım Aġyāre demişkim Fenāī hele bülbul-i gūyāya deġişmem Kıldı beni mecnūn	Müstezād /4Beyt	--./--- ./---./--		Başlık: Müstezād-ı Fenāyī
121	244 ^a	NEVĀYİ	Ey hüsnünge zerrāt-ı ci Maẓhar sanga eşya Hān içre tecelli Sin lutf bile kevn ü mekân içide Mevlī ʿĀlem sanġa Mevlā	Her gevheri tafrag üze bir katra su yanglıg Tüşkeç ʿadem olġay Ger kılmasa işfāk itibaren Husrev-i Gāzi Nazmı sarı pervā	Müstezād/7 beyt			Başlık: Müstezād-ı Nevāyi
122	244 ^a	HAFİ	Ey gözleri nergis yūzi gül ruḥları lale Gisūları sūnbül Umar ki leb-i laʿlūne yākūt ola vālih Lūʿlū dişūne kıl	Firkāt od ne yanar ü hasret başına ġark Cevrile cefāya Bī-çāre Haff bir gün ĩrem deyu visāle Eylerdi taḥammül	Müstezād /5Beyt	---./-- -/---/ ---		Başlık: Müstezād-ı Hafī

123	246 ^b	-	Rub ^c -ı meskûnı eger kılsa münevver dahı Rây-ı ebrûya kemân gibi dil olurdu Raqqam-ı hattı eger zülfüne ‘arz eyleye Râm olup haste dil cân bulurdu		manzume	..--/..-- /..--/--		Bu şiir mecmuada başlıksız olarak yer almaktadır.
124	246 ^b		Aç niķābın hüsnünün ey pāk-zād Hall ola ta kim bu sırr-ı müşkilāt Mübtelâdır ‘aşka cümle kâināt Dil ile olmaz beyân iş bu şıfât		manzume	--/--.- /-.-	Lugaz	Bu şiir mecmuada başlıksız olarak yer almaktadır.
125	246 ^b	-	ARAPÇA	ARAPÇA	manzume			
126	246 ^b	-	Hac-ı ekberdür tavâf-ı küyuñ ey ‘âli-cenāb Selb ider dilden ğam-ı ‘aşkıñ seniñ bî-irtiyāb Yap maġa virāne gönlüme luţf ile eyle şitāb Neyleyim rahm eylemez bir ‘ālem-ārā afitāb		manzume	--/--.- /-.-/-.-	Lugaz	Bu şiir mecmuada başlıksız olarak yer almaktadır.
127	246 ^b	-	FARSÇA	FARSÇA	Kıt’a /			
128	246 ^b	-	Meclis-i ‘aşkda zār u mübtelalar bî-ķisāb Hall içün gelmiş meger kim kadr-i zülfün bî-ķisāb Mübtelā olmuş görünce bedr-i hüsnün dav’ini Dilleri yağma idersin server-i ‘ālî-cenāb		manzume	--/--.- /-.-/-.-	Lugaz	Bu şiir mecmuada başlıksız olarak yer almaktadır.
129	246 ^b	-	FARSÇA	FARSÇA	Murabba			

130	246 ^b	-	Müşkil ancak âşık olmak bî-vefâya doğrusu Raḥmet ancak rāzî olmak her cefâya doğrusu Bî vefâya âşık olmak müşkil ancak doğrusu Her cefâya rāzî olmak raḥmet ancak doğrusu		Kıt'a / 2 beyt	-.--/-.- /-.-/-.-		Başlık: Kıt'a
131	247 ^a	-	ARAPÇA	ARAPÇA	Kıt'a			Başlık: Kıt'a
132	247 ^a	-	ARAPÇA	ARAPÇA	Kıt'a			Başlık: Kıt'a
133	247 ^a	İMÂM BEGAVÎ	ARAPÇA	ARAPÇA	manzume			Başlık: İmam Begavî
134	247 ^a	EBŪ ḤANĪFE	ARAPÇA	ARAPÇA	manzume			Başlık: Ebu Hanife
135	247 ^a	-	ARAPÇA	ARAPÇA	Kıt'a			Başlık: Kıt'a
136		-	ARAPÇA	ARAPÇA	Kıt'a			Başlık: Kıt'a
137	247 ^a	-	ARAPÇA	ARAPÇA	Kıt'a			Başlık: Kıt'a
138	247 ^a	ZEMAHŞEHR î	ARAPÇA	ARAPÇA	manzume			Başlık: Li-Sahibî'l Keşşâf

139	247 ^{ader}	AZERİ EFENDİ	Beni bir ehl-i fena itdi bina Eksik olmadı dağı dāne baña	Sen bina-yı Hāk iken ey aḥmak Dānesiz qor mu seni Hāzret-i Hāk	manzume	-.--/-. /..-	“Kim Demiş ki Çocuk Küçük Bir Şeydir; Bir Çocuk Belki en Büyük Şeydir!” başlıklı yazıda bir hikayede günümüz Türkçesi ile geçer https://www.altinoluk.com.tr/blog/makale-20656 (Erişim: 25.01.2020 saat: 22.21)
140	247 ^a	HEVĀYİ	Sanmañ siyāh-çerde ol āhu qaracadur Müsteʿmel ise çok da değildir celācedir Ol āfet-i zamāneyi nā-saz gösteren Mor çakşır ile kātibi yeñli feracedir		manzume	--./--- /..-./..-	Başlık: Hevāyi
141	247 ^a	-	FARSÇA	FARSÇA	Kıtʿa		Başlık: Kıtʿa
142	247 ^a	-	FARSÇA	FARSÇA	Kıtʿa		Başlık: Kıtʿa
143	247 ^a	HĀZİM	Hemzebān olmaḡ o meh ile meclis-i aḡyārda “Āşıḡa tezkīr ider sermāde ḡalvā soḡbetin Umdum görüp ḡaṭṭı ruh-ı pūr-tābını Müḡr urup imzāladım ḡüyā ki fermān şüretin Lāy har olmaḡla rümāl itmede pāy-ı ḡume Rind-i lā yaʿkilde fehḡ eyler veli nimetin Duḡter-i rez şatmasun mestürelık kim Hāzımā Yolda sarḡoşlar görüp çalmış ḡadıncık hazretin		manzume	-.--/-. /..-./..-	Başlık: Hāzım

144	247 ^b	-	Kucam dirdüm nigâri pirehensiz Çürütdüm varımı kaldım kefensüz Benim rûḥ-i revānum sīneye gel Bilürsin çünkü cān olmaz bedensüz fensüz		Rubā'i	.---/-.-- /..--		Başlık: Rubā'i
145	247 ^b	SĀBİT	Beyza-i zāḡi ḳosan tāvus-ı ḳudsi altına Kūşe-i °Adn-i berrin içre añā yir eyleseñ Mive-i cennetle āb-ı Kevser ile besleseñ Zāḡdır peydā olan bīn türlü tedbir eyleseñ		Rubā'i	-.--/-.-- /-.--/-.--		Başlık: Rubā'i Sābit
146	247 ^b	-	ARAPÇA	ARAPÇA	Kıt'a			Başlık: Kıt'a
147	247 ^b	-	ARAPÇA	ARAPÇA	Kıt'a			Başlık: Kıt'a
148	247 ^b	-	Hāzret-i sultanıma bende-i nāçizden Nakl-i kelām eyledi geldi bu gün bir mifek Ben ānı hod dimedim kim tūtalım ben diyem Kavlı-i esahdır bu söz "sebbeke men bellefek"		Kıt'a / 2 beyit	-.--/-.-- /-.--/-.--		Başlık: Kıt'a
149	247 ^b	-	ARAPÇA	ARAPÇA	Kıt'a			Başlık: Kıt'a
150	247 ^b	Lİ-İMRÜ'L-KAYS	ARAPÇA	ARAPÇA	manzume			Başlık: Li-İmrü'l-kays
151	247 ^b	-	ARAPÇA	ARAPÇA	manzume			Başlık: Mes'ele

152	247 ^b	-	ARAPÇA	ARAPÇA	manzume			Başlık: el-cevap
153	247 ^{bder}	RÂSİH	Benden o şūha ʿarz-ı hūlūş et cihān cihān Çekdiklerimi söyle aña hep yekān yekān Rāsih görürseñ öp elin Allah emāneti Benden o şūha ʿarz-ı hūlūş et cihān cihān		Kıtʿa / 2 beyit	--./-.- /.-.-/-.-		Başlık: Kıtʿa
154	247 ^{bder}	-	Geçerken kirli hanım çengilerle Fevāhiş düş olup aña alaylı Didi bir zen ebū cānım āveyli Vezir oldu ne kız kırdı Kālaylı		Kıtʿa / 3 beyit	.-./-.-/- -./.-		Başlık: Kıtʿa-i Latīfe Der-Hakk-ı Vezir-i KālaylıKoz
155	247 ^{bder}	NABİ	Olasın yakdığı dem yandı eli Derviş'in Bu cezā tūrfa cezadır saña elyak Tütünü gerçi güzel lüleciği müstaʿmel Çakmağın seyredicek āheni alçak dediler dediler		Kıtʿa/ 2 beyit	.-.-/...- /.-.-/...-		Başlık: Li-Nābī Der- Hakk-ı Derviş Mustafa
156	247 ^{bder}	SULTAN AHMED	Gönlümü āzer Āzer İbrahim Āl ile alduñ ihtiyārī degil Sonra bir āteşe bıraktıñ kim Nār-ı Nemrud anıñ şerārī degil		manzume	.-.-/-.- /..-		Başlık: Güfte Sultān Ahmed Li-İbrahim Paşa
157	247 ^{bder}	-	Ey bāʿis-i kevn olmasa zātın olmazdı Kandīl-i sipihr içre firūzān meh ü encüm Başmasa mübarek kademini ruy-ı zemine Pāk itmez idi kimseyi hāk ile teyemmüm		Kıtʿa/ 2 beyt	--./-.-/- -./.-	Nat	Başlık: Kıtʿa Der Nat- ı Nebī

158	248 ^a	-	FARSÇA	FARSÇA	Ruba'i		Başlık: Ruba'i
159	248 ^a	-	FARSÇA	FARSÇA	Ruba'i		Başlık: Ruba'i
160	248 ^a	-	FARSÇA	FARSÇA	Ruba'i		Başlık: Ruba'i
161	248 ^a	-	FARSÇA	FARSÇA	Ruba'i		Başlık: Ruba'i
162	248 ^a	-	FARSÇA	FARSÇA	Ruba'i		Başlık: Ruba'i
163	248 ^a	-	FARSÇA	FARSÇA	Ruba'i		Başlık: Ruba'i
164	248 ^a	NÂBÎ	Girmez ele kām nā-ümid olmayıcağ Esbab-ı ümid nā-bed'îd olmayıcağ Gelmez gibi nev- ^e arus-ı kām āğuşa Ben çeşm-sefîd o mû-sefîd olamayıcağ		manzume	--./,--- /.,---/,-	Başlık: Nâbî
165	248 ^a	HÂFİZ	FARSÇA	FARSÇA	Manzume		Başlık: Hâfız
166	248 ^a	CÂMÎ	FARSÇA	FARSÇA	manzume		Başlık: Câmî
167	248 ^a	FEHÎM	Ben ki âzâde-dilem kayd-ı taşarruf ne belâ Yâr u âğyâre müdâra u telaţţuf ne belâ Bil vücûd u ^e ademi birbirine âyine Kıl temâşâ şuver-i ^e aksi taşavvuf ne belâ		manzume	..--/..-- /..--/..--	Başlık: Fehim

168	248 ^{ader}	UNCI-ZÂDE	Sen şeker-hâb-ı şafâda mest-i câm-ı nâzsîñ Âşık-ı üftâdeñ ammâ cân alup cân virmede Vuşlatıñ olmazsa da biz râzıyız tek ey Hâlil Hüsniye râğmen varup yanına nâdân olmada		manzume	-.--/-.-- /-.--/-.--		Başlık: Uncı-zâde
169	248 ^{ader}	-	ARAPÇA	ARAPÇA	Kıt'a			Başlık: Kıt'a
170	248 ^{ader}	MAĞRİBİ	ARAPÇA	ARAPÇA	manzume			Başlık: Li-Ebi'l-°Alâ El-Mağribi
171	248 ^{ader}	-	Begüm âk-sâde giymişsin yine vār mâh-peykerlik Güzellenmişsin Saña meftun u hayran olmadık bir elemi kor cānā Bu zîbâlık bu ra°nâlık bu garrâlık bu dilberlik ey âfet nedir bu tâzelik terlik Tırâş etmek ne lâzım sîne-i gül âl gönül nağdin Benim çok sevdiğim zergerlik et lâzım mı berberlik		Kıt'a / 3 beyt	.---/.--- /---/.-- -		Başlık: Kıt'a
172	248 ^b	BELİĞ	Peçe-hor oldu girye iştidâd-ı mihr u şefkatden Seri kurtulmadı Ferhâd-ı ırğaaduñ felâketden Muhabbet itidâli geçtiginden Kays olup mecnun Ravâfız oldu aḥbâb °Alî fart-ı muhabbetden		Rubâ'î	.---/.--- /---/.-- -		Başlık: Rubâ'î Li- Belİğ
173	248 ^b	VELEHU	Tâk-ı gerduna hâce-i dehrin Asdığı nüshadır bu şems ü Ders-i tevḥidi etmege ta°lîm Birin aḥşâm açar birini seher kâmer		Rubâ'î	-.--/-.-- /--		Başlık: Ve lehü rubâ'î

174	248 ^b	VELEHU	Bir ʿArab maḥbūnun vaşlına verdim cânımı Dedi "lâ arđī bi-hāzā innehu şeyʿun ḳalīl" Çeşm-i bī-mārīna bāri ānı ḳurban it dedim Dedi "lâ yuġnī mine'l-cūʿi ve lâ yeşfi'l-ʿalīl		Rubāʿi	--/-- /--/--		Başlık: Ve lehü rubāʿi
175	248 ^b	NĀBİ	Halkuñ emvālin ālūp şoñra tesellī virmek Füls-i mähīyi şoyūp yağda pişürmek gibidür Gusfendānūn idūpḳat-ıtarīḳ-i nefesin Bacagından üfürüp şoñra şişürmek gibidir		Ḳıṭʿa / 2	--/-- /--		Başlık: Ḳıṭʿa Li-Nābi
176	248 ^a	CĀMİ	FARSÇA	FARSÇA	Rubāʿi /			Başlık: Rubāʿi
177	248 ^b	CĀMİ	FARSÇA	FARSÇA	Rubāʿi /			Başlık: Rubāʿi
178	248 ^b	-	ARAPÇA	ARAPÇA	Ḳıṭʿa			Başlık: Ḳıṭʿa
179	248 ^b	-	Gelüri āz olıcak bir şeyiñ Keyfden artuḳ olur yimiş keseli Yohsa keyfiyyetini biz keyfiñ Çok zaman oldu efendi biz keseli		Ḳıṭʿa / 2 beyit	--/-- /--		Başlık: Ḳıṭʿa
180	248 ^b	-	Ey mütteki-i visāde-i naḥvet ü nāz Vey muntazır-ı secde-i erbāb-ı niyāz Olmuş tütalım māl ü menālin bisyār Yazmış mı berātiñda ḳader ʿömr-ı dırāz		Ḳıṭʿa / 2 beyit	--/-- /--/--		Başlık: Ḳıṭʿa

181	248 ^{bder}	-	Bu devât-ı laîf kim güyâ Bir siyeh sürmedâna zibâdır Hâmesi mildir içinde anıñ Kuhl-i çeşm-i ʿarûs-ı maʿnâdır		Qıtʿa / 2 beyt	-.--/-.-- /--		Başlık: Qıtʿa-i Devât
182	248 ^{bder}	-	Zihî devât-ı muşannaʿ ki kilik-i ressâmı Şuʿâ-ı didede müjgân-ı hûr-i raʿnâdır Midâdı merdûmek-i dîdeden mürekkebdır Siyâh hâmeleri mil-i kuhl-i maʿnâdır		Qıtʿa / 2 beyt	.-./-.-		Başlık: Qıtʿa
183	248 ^{bder}	-	Bu nev devât-ı muşannaʿ ki buldî nakş-ı zühur Hediyye yine dest-i ʿabd-i kemterden Dehân-ı ceffede güyâ lisân olup hâme İder niyâz-ı qâbul âsaf-ı keremverden		Qıtʿa / 2 beyt	.-./--		Başlık: Qıtʿa
184	248 ^{bder}	-	Cürmünü başdırma kaşdıyla birer başdırmayı Hâk-i pâye gönderüp eyler qâbüliyyün recâ Pek keder verdi bu iş cân qaysıdır bu dem Luṭf idüp çizme kenârı ey melâz-ı bî-nevâ		Qıtʿa / 2 beyt	-.--/-.-- /-.-/-.-		Başlık: Seyyid Hasib Burüsevî
185	248 ^{bder}	SEYYİD VEHBÎ	Ey Şeh-süvâr-ı ʿarşa-i iclâl destüme Bir kez ʿinân-ı tevsen-i iltifâtı vir ʿArz eylesün rikâbuña kâşid hediyyemi Maqbulün olmaz ise eğer raḥtum âtiver		Qıtʿa / 2 beyt	--./-.-- /-.-/-.-		Başlık: Li Seyyid Vehbî
186	248 ^{bder}	SEYYİD VEHBÎ	ARAPÇA	ARAPÇA				
187	248 ^{bder}	SEYYİD VEHBÎ	Hâk-i pâyiniz irsâl ettiğim başdırmadır Tuḥfe ʿarz etmek değıl kaşdım suçum başdırmadır		Müfred	-.--/-.-- /-.-/-.-		Başlık: Müfred

188	248 ^{bder}	-	FARSÇA	FARSÇA	Rubā'i		Başlık: Rubā'i
189	249 ^a	-	İhtilâf cylesen ekābir ile Keder-i bî-şümāra bā'is olur Būy-ı gül gibi ibtidāsi güzel Âhîr ammā zükāma bā'is olur		Kıt'a / 2 Beyit	..-./.- /..-	Başlık: Kıt'a
190	249 ^a	-	Yâ Rab dimezem ki kereminden dürem Her lahza senin lütfuñla mesrûrem Çün şükr ü şikâyetle bu gün mecbûrem Divâneligim var ne disem ma'zûrem		Rubā'i	--.-/.. ./,---/-	Başlık: Ruba'i
191	249 ^a	-	Sen söyle ey Mesih-i vakt ki bu mürde dillere Tefvî't-i vakt fırsat-ı ihyâ revâ mıdır Sermāye reşh-i hâmen iken nîl-i maqşada Biz[den] bu güne 'arz u recâ nâ-be-câmıdır		Kıt'a / 2beyt	---./--- /---./--- .-	Başlık: Kıt'a
192	249 ^a	-	FARSÇA	FARSÇA	Rubā'i		Başlık: Ruba'i
193	249 ^a	-	FARSÇA	FARSÇA	Rubā'i		Başlık: Ruba'i
194	249 ^a	HZ. ALİ	ARAPÇA	ARAPÇA	manzume		Başlık: Kâle 'Âliyyün Kerremellahü Vecchehü
195	249 ^a	HİLMİ	Rağbet olmaz cihānda toğrıya hiç Eğridür dehrden olan behre Okçu-zāde gibi vücūdu koyup Çekdiler yaycı oğlunı şadre		Kıt'a	..-./--- /---./--- .-	Başlık: Hilmi

196	249 ^a	NĀBĪ	Dil-i kesr ile ref' u naşba cāzım şimdi Oldu olacak t̄arika °āzım şimdi Āzāde olup merhem-i silsileden Oldu der-i taḥḫiqa mülāzım şimdi		Rubā'ī	--./.- ./.-./-		Başlık: Rubā'ī Li-Nābī
197	249 ^a	-	Şaklamañ duḡter-i rezī görelim Siziñ içün o yalnız degül ā Gerçi hemşiremiz degilse bizim Yā siziñ de ḡelālīñiz degül ā		Ḳıṭ'a /2beyt	---./.-. /.-.		Başlık: Ḳıṭ'a
198	249 ^{ader}	NĀDIRĪ	Divān-ı Ḥāletī n°ola vaşf olınsa kim Miftāḥ olup açar bize bāb-ı belāḡatı Vaşf-ı makālīn itse n°ola anlar iktizā Her safḡasında var nīce maḡşuṣ Ḥāletī		Ḳıṭ'a / 2 beyit	---./.-. ./.-./.-.		Başlık: Nādirī Der- Haḡḡı Ḥāletī °Azmi- Zāde
199	249 ^{ader}	SEYYĀH	FARSÇA	FARSÇA	manzume			Başlık: Seyyāḡ
200	249 ^{ader}	-	ARAPÇA	ARAPÇA	Ḳıṭ'a			Başlık: Ḳıṭ'a
201	249 ^{ader}	ḤATĪB	Gelüp bu şehre ḡayfā olmadık rehyāb-ı ünsiyyet Ḳalüp me°lūf-ı genc-i inzivā merd-i ḡarib āsā Ne mümkün ba°d-ez-in kişver-küşā-yı mülk-i naẓm olmak Zebān-ı sālīk °amelden kaldı şemşīr-i Ḥatīb ās		Ḳıṭ'a/2 beyt	.-./.-. ./.-./.-.		Başlık: Laṭīfe-i Sālīk Berāy-ı Ḥatīb
202	249 ^{ader}	[NĀBĪ]	Sīnemi maḡzen-i şevḡ eyledi sevdā-yı vaṭan Çeşmimi bī-gāne-i ḡa°āb itdi temāşā-yı vaṭan Ḳalmadı kār ki dilde metā°-ı ārām Oldı ḡāret-zede-i pençe-i yaḡma-yı vaṭan		Ḳıṭ'a / 2 beyt	.-./.-. ./.-./.-.		Başlık: Ḳıṭ'a

203	249 ^{ader}	[NĀBĪ]	Dār-ı ğurbetde ğarib aındugu demde vaṭanı Dil geṇer cānı vū cānlar teni ten pirheni		Müfred	..--/..-- /..--/..--		Başlık: Müfred
204	249 ^b	BELİĞ	Keşf oldu bütün ʿāleme rüşvet yedigiñ Zāhid bu mudur keşf ü kerāmet dedigiñ Bihūde bu ezkār u ʿibādet niçe bir Sen bilme misin yoḥsa mürāʿi idigiñ		Rubāʿi	--./..-- ./..--./..-- ./..--		Başlık: Belig
205	249 ^b	LEʿĀLĪ-ZĀDE	Bir kez o kâşî yāya dilā gel naẓar eyle Cevr okları kim atıla sīneñ siper eyle Manzūr ola dirseñ ruḥ-ı āyinesi yāriñ Ol berber-i nev-tāzeye teslim-i ser eyle		manzume	--./..-- ./..--./..--		Başlık: Leʿalī-zāde
206	249 ^b	HÜSNĪ	Mirʿāt-ı ruḥ-ı berbere evvel naẓar eyle Hurşid gibi şāf ise teslim-i ser eyle Üstad olıcaḳ ḳāʿide-i mihr ü vefāda Tīr-i sitem nāzına sineñ siper eyle		manzume	--./..-- /..--/..--		Başlık: Nazire-i Hüsnī
207	249 ^b	ḲADRĪ	Bülbülü çok gülşen-i ḥüsnünde rüyî gül biter Dostum ʿāşıklarıñ kân ağlasun sen gül yeter Mübtelâsı ola bir ḥūbuñ birisini sev gönül Bu meseldir ʿārif olan kişiye bir gül yeter		Rubāʿi	--./..-- /..--/..--		Başlık: Ḳadrī
208	249 ^b	-	Ḥatt-ı rüyuñ gelicek ḥüsnüne raġbet ḳalmaz Der idim saña hevādār olan āvāre olur İʿtimād eylemeyup bana yalancı der idiñ Görelim bizde kimiñ şimdi yüzü ḳare olur		Ḳıṭʿa / 2 beyt	--./..-- /..--/..--		Başlık: Ḳıṭʿa
209	249 ^b	-	ARAPÇA	ARAPÇA	Ḳıṭʿa			Başlık: Ḳıṭʿa

210	249 ^b	-	Ahṡāl-i zifāfı gice kim yenge gözetmiş Dirmişk i bu maẓmūn ile kızlar gelin iş var Bir ẓāl'a maḳāşından iki tūb ile döğerler Kız ẓulesine şū ẓapusundan yürüyüş var		Kıt'a /2 beyt	-.--/..-- /..--/..-		Başlık: Kıt'a
211	249 ^b	-	Ey ḥāce ʿaziz bāşın için mekteb-i tıflın Āzürde idüp çekme kulağın çevir dersin Dildarı taşarruf idicek hırşıla nazmı Dögdürme sakın taşra t.ş.gın çevir dersin		Kıt'a /2 beyt	--./..-- ./..--./..--		Başlık: Kıt'a
212	249 ^b	-	Kaʿbeye şalt sebk-bār gitdim Fıkr idup yoldaki meḥālikimi ʿArab eylerse malımı yağma Ḥacı manşub olur menāsikimi		Kıt'a /2 beyt	..--/..-- /..-		Başlık: Kıt'a
213	249 ^{bder}	SULTAN MEHEMMED	Ol saçı leylā umardum baṅa mecnunūm diye Gezmesün gelsün belā dağında mahzunum diye Dilber oldur ey Mehemed hışm edince ʿāşığa Boynuṅa bend eylerim zūlf-i hümāyunum diye		Rubai	-.--/..-- /..--/..-		Başlık: Sultan Mehemed
214	249 ^{bder}	-	FARŞÇA	FARŞÇA	Kıt'a			Başlık: K
215			FARŞÇA	FARŞÇA	Kıt'a			Başlık: Kıt'a
216	250 ^a	-	Ne kīsede zer ü sım ü ne elde vüsʿat var Ne bende cevre taḥammül ne sende şefḳat var Ne ḥālim anmağa ẓudret ne şabra tākat var Efendi ḥāl mükedderdir ziyāde ḥayret var		Kıt'a /2 beyt	..--/..-- /..--/..-		Başlık: Kıt'a

217	250 ^a	-	Gele ey hame var aḥbāba firākım ʿarz et Cānāna dil-i pūr-iftirākım ʿarz et Yarāna melāl-i ḥātırım eyle beyān Ḥubāna kemāl-i iṣṭiyākım ʿarz et		Kıtʿa / 2 beyt	--./.- /.-.		Başlık: Kıtʿa
218	250 ^a	-	Şanma ki duḥān içmek için lüle tutarlar Bir yire gelup cemʿ olacak zümre-i iḥvān Uçurmak için mürğ-ı ğamı dehāndan Āgız tūfengin aldı eline yārān		Kıtʿa / 2 beyt	--./.- ./.-./.-		Başlık: Kıtʿa
219	250 ^a	[ŞEHİRİ]	Lüle-i yāre zāhid-i nādān Bir bahāne ile kulb taḳayım der Ne bu mekrūh rayiha diyerek Ūd yerine ağaç şokayım der		Kıtʿa / 2 beyt	-.--./.- /.-.		Başlık: Kıtʿa
220	250 ^a	-	İki ḳandil gibi mihr ü meḥī Rūz u şeb dūd-ı āh oynadıyor Bize şimdi aḳçe pul yerine Ḳonevīler külah oynadıyor		Kıtʿa / 2 beyt	..--./.- /.-.		Başlık: Kıtʿa
221	250 ^a	-	ARAPÇA	ARAPÇA	Kıtʿa			Başlık: Kıtʿa
222	250 ^a	-	ARAPÇA	ARAPÇA	Kıtʿa			Başlık: Kıtʿa
223	250 ^a	-	Yüz viricek olur isen nākese Mümkin ile eylemeyüp iktifiā Der sana teklif-i muḥāl eyleyup İmşi ʿale'l-māi ve ṭarfı's-semāi		Kıtʿa / 2 beyt	-.--./.- /.-.		Başlık: Kıtʿa

224	250 ^a	-	Maḥşuṣdur ol şūḥ-ı cihāne ʿaşkı Ġayrı güzele bakmağa ḥasret degilim Būlbūl gibi nāl eyleyem her gül için Ben ʿaşık-ı hercāi-ṭabiʿat deġilem		Kıtʿa /2 beyt	--./--- /..-/..		Başlık: Kıtʿa
225	250 ^a	AZMÎ-ZÂDE	Alçaklara meylin ey hümā az gerek Mikdār-ı melāḥatince pervāz gerek Zinhar sebük-ser olma ey şūḥ-ı cihān Keşte-i cemāle lenger-i nāz gerek		manzume	--./..- /..-/..		Başlık: Azmizade
226	250 ^{ader}	FAZLÎ	Bir gice saña bir püser olsa hem-pehlū Zarar ānı s...men delme darlığa ko Yā bir yā iki ola nihāyet yā üç B.ķ yimedir artuġu sözün doğrusu bu		manzume	..-/..- /..-/..		Başlık: Mülāṭafe-i Fazli
227	250 ^{ader}	VE LEHU [FAZLÎ]	Ben bildiġim ol dünyede zevķ eyler Kim mālîk olup bir şaneme şām u seher Her dem ter idüp kuyrucaġın ol ḥar Ol sümse kılçığına deñli gömer		manzume	..-/..- /..-/..		Başlık: Velehu[Fazli]
228	250 ^{ader}	-	Ne var bezl itse vārın sîm tenler Seḥā ʿayn-ı saʿādetdir demişler Güzellik mansıbında gice vü gündüz Der-āmet eksik olmaz ardı işler		Kıtʿa/2 beyt	..-/..- /..-/..		Başlık:
229	250 ^{ader}	-	Gice kōz kadarca afyonu ne belālarla yedik T.ş.ġımdan büyük ammā yedigiñ tenhāda Akça pul yok viresin bir she daḥi n'eylersin Ş.ç b.ḥun ye geçin anıñla yalan dünyada		Kıtʿa /2 beyt	..-/..- /..-/..		Başlık: Kıtʿa

230	250 ^{ader}	-	Cihanda meğer kimse kâdir midir Medâr-ı ma'âşın ola mükteseb Hudâ'ya tevekkül kadar yok sebep Ve yezukuhu min haysü lâ yahtesib		Kıt'a / 2 beyt	.--/.--/.- -/.-		Başlık: Kıt'a
-----	---------------------	---	--	--	----------------	--------------------	--	---------------

Tablo 6. *Mensur Bölümler Tablosu*

Yp. Nu.	Müellif	Eser Adı (varsa)	Baş	Son	Konu	Açıklamalar
61	Nâbî		Kuşe-i dāmen veliyyün-ni'amî mālîş-i çehre-i zerd-i şîr-şek alûde-i bīmārane hemreng sāha-i bahār kılındığı zemīnde ‘arz-ı daşt da‘î-i nātüvāneleridir ki...	Fi'l-hakıka devletlû efendimize bu ‘arz-ı hâlden sonra bir dahî ‘arz-ı hâl göndermek vâkı‘ olmadı. Kendi vefâtına tarihidir.		Başlık: Taḥmîs-i Mezbûr ile Firistâde Olunan ‘Arz-ı Hâl Sûretidir

BÖLÜM II

200^b-250^a VARAKLARI ARASI MECMUA METNİNİN TRANSKRİPSİYONU

2.1. Metnin Kurulmasında Esas Alınan Hususlar

1. Metnin kurulum aşamasında mecmua temel alınarak şiirler mecmuada bulundukları yerlere göre sayfanın sol üst kısmında belirtilerek kaydedilmişlerdir. Örneğin 230. varığın "a" yüzünde yer alan "Taḥmīs-i ʿİzzī Ġazel-i Nedīm" başlıklı şiirin yerini belirtirken "230^a" şeklinde gösterilmiştir. 230. varığın hem "a" hem de "b" yüzünde yer alan "Muḥammes-i Monlā Garībī" şiiri için 230^{a-b} olarak gösterilmiştir. Derkenarda yer alan şiirler için ise harflerin yanına "der" ifadesi eklenmiştir. (Örnek: 230^{ader})
2. Şiirlerin başlıklarından ulaştığımız şairlerin mahlasları, baba adları, bağlı bulundukları şehirler, meşgul oldukları iş ve şair hakkında ulaşabileceğimiz tarihi bilgiler ile şiirin nazım şekli, nazım türü gibi bilgilerde transkribe edilmiştir.
3. Şiirlerin başında bulunan "ve lehu" ifadesi mecmuada olduğu gibi kullanılmış ancak şairin mahlasının belirlenebilmesi halinde [] simgesi kullanılmıştır.
4. Başlıktan sonra şiirin aruz kalıbı verilmiştir. Şiir içinde ölçüye uymayan mısralar "Vezin kusurludur." ifadesi ile belirtilmiştir. Dîvânda ya da akademik çalışmalarda olup mecmuada olmayan kelime veya söz grupları metne ölçüdeki kusuru telâfi etmek amacıyla metne dahil edilmiş ve [] ile gösterilmiştir.
5. Şiirde yıpranma, yırtılma, silinme vb. gibi durumlarla karşılaşılması halinde ulaşılan kaynaktan tamamlama yoluna gidilmiştir. Ancak bu duruma istisna oluşturacak şiirler bulunmaktadır. Örneğin 216^b sayfasında yer alan "Muḥammes-i Bî-Meded" başlığını taşıyan ve Usûli'ye ait olan şiirde mısraların diziliminde büyük oranda farklılıklar tespit edilmiş ve silik olan mısrada şairin tercihi belirlenemeyeceğinden "....." şeklinde gösterilmiştir. 241^b sayfasında yer alan Sūzenî mahlasına ait şiirin örneğine rastanmadığı için mecmuada tamamen silik olan kısım tamamlanamamıştır.
6. Okunan metinlerde anlam verilemeyen kelimelerin yanına (?) koyulmuştur.
7. Metinde rastlanan söylenmesi uygun olamayan kelimeler için baş harfleri yazılmış ve üç nokta koyularak devam etmiştir. Ancak bazı yerlerde anlaşılmayı kolaylaştırmak adına kelimeler sadece ünsüz harfler yazılarak verilmiştir.

8. Şiirin şairine ait basılmış dîvân var ise dîvân ile mecmuadaki şiirler karşılaştırılmış ve farklılıklar dipnot olarak verilmiştir. Bu durum ifade edilirken ilk olarak kelime veya mısra mecmuada geçtiği halde yazılmış daha sonra (:) işaret koyularak dîvândaki hali verilmiş ve bunu belirtmek için "D." ifadesi kullanılmıştır (Örnek mey: ye D.). Şiir akademik bir çalışmadan alınmış ise de "Ç." ifadesi ile belirtilmiştir.
9. Tercî-i bend, müseddes, muhammes gibi bend birimi ile yazılan şiirlerde bendlerdeki farklılıklar dîvân veya çalışmadaki hali ile dipnotta gösterilmiştir.
10. Mecmuada başlıksız olarak yer alan şiirler için [Başlıksız] şeklinde belirtilmiş olup şiirin ait olduğu şairlerin tespit edilebilmesi halinde şair ismi [] ile verilmiştir.
11. Mecmuada geçen Arapça ve Farsça şiirlerin başlıkları yazılmış ve dipnotta belirtilmiştir. Ancak bir şiirde Arapça olarak yer alan son mısralar transkribe edilmiş Türkçe anlamları dipnotta verilmiştir. Bu durumun istisnası Farsça yazılan bendlerin sonundaki Arapça mısralarda görülmektedir.
12. Şiir içerisinde Farsça yazılan bendlerin fotoğrafı yapıştirilmiştir. Bu durumun istisnası 228^a sayfasında yer alan 61 nolu başlıkta nesirden sonra gelen manzumedir. Bu manzume Nabî'nin kendi ölümüne düştüğü tarihtir.
13. Bilindiği üzere Rubâî kendine özgü kalıplarla yazılır. Mecmuada rubâî başlığı altında yazılan manzumenin kıt'a olduğunun belirlemesi halinde başlık mecmuadaki hali ile kaydedilmiş ve başlıklardan hareketle sayılan nazım şekillerinden rubâîlere dahil edilmiştir.

2.2. Transkripsiyon İşaretleri

آ, ا	ā, a, e, ı, i, u, ü	ش	ş
		ص	ş
ع	'	ض	ž, đ
ب	b, p	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	'
ث	s	غ	ġ
ج	c	ف	f
چ	ç	ق	k
ح	ḥ	ك	k, g, ṅ
خ	ḫ	ل	l
د	d	م	m
ذ	ẓ	ن	n
ر	r	و	v - (o, ö, u, ü, ū)
ز	z	ه	h - (a, e)
ژ	j	ی	y - (ı, i, ì, ā)
س	s		

2.3. Mecmûanın 200^b-250^a Varakları Transkripsiyonlu Metni

199^b - 200^b

1. Tercî-i Bend-i Selâmî⁵¹

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

I

- 1 Rû-be-rû yâre tûrup ey gül-i hândân didüm
Yeter itdiñ⁵² meni⁵³ bülbül gibi nālân didüm
- 2 İderin⁵⁴ şâm u seher nâle vü efgân didüm
Kân döker yaş yerine dîde-i giryân didüm
- 3 Meskenüm oldu menüm⁵⁵ kûşe-i hicrân didüm
Elem-i firkatüne yok mîdur urân didüm
- 4 Va'de-i vaşluña dil bulmadı pâyân didüm
Kılca kaldı ki çıka hasret ile cân didüm
- 5 Nice bir eyleyin aşkıñı pinhân didüm
Yağdı yandurdu beni âteş-i hicrân⁵⁶ didüm
- 6 Bendeñe eyle nazar ey şeh-i hûbân didüm
Çekmege derd-i gamuñ kalmadı dermân didüm

II

- 1 Yüri çok söyleme hey⁵⁷ ebleh ü nādân didi
Āteş-i aşkuma⁵⁸ var şevkle⁵⁹ düş yân didi

⁵¹ Serpil Kayya tarafından hazırlanan "Selâmî Dîvânı'nın Transkripsiyonlu Metni", adlı çalışmada bulunamadı; bu tercî-i bend için Bk. Güneş, Hasan Ali, "Mecmûa-i Eş'ar (Houhton Ktp. Ms. Türk 59), İnceleme Karşılaştırmalı Metin", Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi SBE, Sakarya 2015, s. 295-301.

⁵² itdiñ: eyle Ç.

⁵³ meni: beni Ç.

⁵⁴ iderin: iderüm Ç.

⁵⁵ benim: benüm Ç.

⁵⁶ hicrân: sūzân Ç.

⁵⁷ hey: ey

⁵⁸ aşkuma: aşkla Ç.

⁵⁹ şevkle: şevkime Ç.

- 2 Çıkmasun cânuñ iken bir päre katlân didi⁶⁰
Terk-i cân iden olur vâşıl-ı cânân didi
- 3 ʿĀşıkam dime olup bî-ser ü sāmān didi
Eyleme kendüne⁶¹ yok yerlere⁶² bühtân didi
- 4 Şoñra olma söziñe yaʿni⁶³ peşimân didi
Kim bilür olduñ ise mest ü ya hayrân didi
- 5 Ehl-i ʿaşka bir olur müşkil ü āsān didi
ʿAkluñı der başuña eyleme nālân didi
- 6 Bende-i muhliş olur muḵbil-i sultân didi
Şabr iderseñ bulunur derdiñe dermân didi

III

- 1 Nîce bir şabr ideyin cevruñe⁶⁴ ey⁶⁵ şāh didüm
İntizārı kulına virmesün Allah didüm
- 2 Çekdiğüm ğussadan olsañ eger āgāh didüm
Raḥm iderdün benüm öz ḥālim ki gāh⁶⁶ didüm⁶⁷
- 3 Düşmez idi ğam-ı ʿaşka dīl-i güm-rāh didüm
Eylemezdüm dün ü gün miḥnet ile āh didüm
- 4 Uğradum rāh-ı ser-kūyuña nā-gāh didüm
Maḵşad-ı menzil⁶⁸ ırāğ ʿömr ise kūtāh didüm

⁶⁰ Vezin kusurludur.

⁶¹ kendüne: kend ʿözine Ç.

⁶² ok yerlere: yok yire

⁶³ söziñe yaʿni: didüğün söze Ç.

⁶⁴ cevrine:cebre Ç.

⁶⁵ ey:eyā Ç.

⁶⁶ benim öz ḥālim ki gāh: bu benüm ḥālime ey şāh Ç.

⁶⁷ Vezin kusurludur.

⁶⁸ maḵşad-ı menzil: menzil-i maḵsūd Ç.

- 5 Himmetün ile bu yolda baña hem-rāh didüm
Şeb-i zülmetde kıma cebr ile⁶⁹ ey māh didüm
- 6 Bendeñe eyle nazar ey şeh-i huban didüm
Çekmege derd ü ğamun kalmadı dermān didüm

IV

- 1 Seni bu ʿaşka giriftār iden Allah didi
İstedüğün viriser⁷⁰ eyleme eşbāh didi
- 2 Açılur t̄ālīp için bir ulu dergāh didi
Sen murāduñ dile her şām u şehir-gāh didi
- 3 Çekdüren Yusuf-ı Kenʿān'a gam-ı çāh didi
ʿĀkıbet virdi yine ʿizzetle cāh didi
- 4 Her ne dirlese disünler saña efvāh didi
Göresin bir gün ola ire bu dil-h̄vāh didi⁷¹
- 5 T̄ur tevekkülde hemān sen geh ü bī-gāh didi
Baña bu nūkteleri hep o şehen-şāh didi
- 6 Bende-i muhlis olur muḳbil-i sultan didi
Şabr iderseñ bulunur derdiñe dermān didi

V

- 1 Müşkil olmışdur eyā kân-ı kerem hāl didüm
Bād-ı gam itdi elif ḳaddümi çün dāl didüm
- 2 Ser-i kūyuñde ḳılup ʿarzımı pāmāl didüm
Aña ḳaldı ki olam ʿaşḳ ile abdāl didüm

⁶⁹ cebrle: zecr ile Ç.

⁷⁰ virirser:virirse Ç.

⁷¹ göresin bir gün ola ire bu dil-hāh didi: Bir gün olasun vasıl-ı dil hāh didi Ç.

- 3 Elde yokdur ki dökem işigüne māl didüm
Meger öz cānum idem yoluña irsāl⁷² didüm
- 4 Vireyin cānum⁷³ ey gonce-dehen al didüm
İtme tek baña hemān ikide bir el didüm
- 5 Gül yüzün görse olur bülbül-i dil lāl didüm
Nīce te^hir-i vefā⁷⁴ nice ihmāl didüm
- 6 Bendeñe ey⁷⁵ nazar ey şeh-i hūbān didüm
Çekmeğe derd ü gamuñ kalmadı dermān didüm

VI

- 1 Diñle ey ^eāşık-ı miñnetzede aqvāl didi
Her kişi guşsa çeker böyledür aqvāl didi
- 2 Mülk-i dünyada belāsuz mı yanur⁷⁶ bāl didi
Şayd-ı ^eAnkā'ya mekes kande açar bāl didi
- 3 Çekmedin miñnet-i deverānı⁷⁷ meh ü sāl didi
Kime el virdi virür devlet ü iqbāl didi
- 4 Serserī gezme alup eyniñe bir şāl didi
Olma her gördüğüne şu gibi meyyāl didi
- 5 Dāl-ı zülfüm göriniyor devletüne dāl didi
Hakķ virür istediğün çü⁷⁸ her hāl didi

⁷² irsāl:isāl Ç.

⁷³ vireyin cānım: vereyüm cānumı Ç.

⁷⁴ vefā: vefā ya Ç.

⁷⁵ ey: eyle Ç.

⁷⁶ yanur: olur Ç.

⁷⁷ deveranı: zillet[le] Ç.

⁷⁸ çü: saña be Ç.

- 6 Bende-i muhlis olur muḳbil-i sulṭān didi
Şabr iderseñ bulunur derdiñe dermān didi

VII

- 1 Dostum gönlüme ʿaşḳuñ olalı yar didüm
Düşmen oldu baña hep yār ile ağyār didüm⁷⁹
- 2 Dest-i ğam aldı yaḳam ey gül-i gülzār didüm
Dolaşır dāmenime şiddetle⁸⁰ hār didüm
- 3 Eyledi cānuma firḳat sitem [ü] kār didüm
Meded eyle bu belādan beni ḳurtar didüm
- 4 Ḳalmışam ʿāciz ü dem-beste vü nā-ḳār didüm
Aldı araya kavliñ ğayretle ʿār didüm
- 5 Senden özge benüm ey şāh kimüm vār didüm
Her ne didümse bu sözi tekrar didüm
- 6 Bendeñe ey⁸¹ nazar ey şeh-i hūbān didüm
Çekmeğe derd-i ğamun ḳalmadı dermān didüm

VIII

- 1 N'ola sen oldun ise ʿāşık-ı dīdār didi
Olmışam bende saña yār-ı vefādār didi
- 2 Söyledün çok bilürin⁸² ḥaḳla⁸³ eşʿār didi
Eyledün cān u dili vāḳıf-ı esrār didi

⁷⁹ düşmen oldu baña heb yar ile ağyār didüm:düşmen oldu baña kūyūnda hep ağyār didüm Ç.

⁸⁰ şiddetle: şirret idüp Ç.

⁸¹ ey:eyle Ç.

⁸² bilürin: bilürem Ç.

⁸³ ḥaḳla: ḥakkuma Ç.

- 3 Gāh⁸⁴ mest ü gāhī hayrān gehi hüşyār didi
Ağlayup ʿarz-ı⁸⁵ kuşur ile kılup zār didi
- 4 Yüz urup hāk-i der-devlete her-bār⁸⁶ didi
Ḥażret-i ʿİzzet'e yerden göge yalvār didi
- 5 Eyleye tā ki Ḥudā kudretin izhār didi
Sen daḥı kalmayasın zaʿfla bīmār didi
- 6 Bende-i muhlis olur muḵbil-i sultān didi
Şabr idersen bulunur derdiñe dermān didi

IX

- 1 Rāsti buña eyā kāmēt-i şimşād didüm
Bāğ-ı hüsn içre boyun sevr⁸⁷ gibi şād⁸⁸ didüm
- 2 Görmedüm sencileyin bārī-i nerrād⁸⁹ didüm
Saçı sünbül yüzü gül gamzesi cellād⁹⁰ didüm
- 3 Sen leb-i şirine senden iderin⁹¹ dād didüm
Baña çekdirdiğini çekmedi Ferhād didüm
- 4 Korkarın eylemege derd ile feryād didüm
Ḥaşılı kendümi āh eyleye berbād⁹² didüm
- 5 Ki yıkın gönlümi kılsuñ girü ābād didüm
Çıkarırduñ bu cihetden bir eyü ād didüm

⁸⁴ gah: gehi Ç.

⁸⁵ arz-ı: ʿözr Ç.

⁸⁶ her-bār: yalvar Ç.

⁸⁷ sevr: servi-teg Ç.

⁸⁸ şād: āzād Ç.

⁸⁹ bārī-yi nerrād: gamzesi cellād Ç.

⁹⁰ gamzesi cellād: yār-ı peri-zād didüm Ç.

⁹¹ iderin: ideyin Ç.

⁹² ile berbād: eyle vü bād Ç.

- 6 Bendeñe ey nazar ey şeh-i hūbān didüm
Çekmeğe derd-i ğamın kalmadı dermān didüm

X

- 1 Ey Selāmi ğam-ı ʿaşk ile olup şād didi
Cānunı eyle belā çekmeğe muʿtād didi
- 2 Her tarīk ile olup⁹³ hīzmete münkād⁹⁴ didi
Cehd kıl tā olasun kâbil-i irşād didi
- 3 Virmesün her deni dimāġına ifsād didi
Şanma kânun-ı cefā eyleyem icād didi
- 4 Yağduġum ben iderin hep yine bünyād didi
Ol bināyı uramaz mülküne Şeddād didi
- 5 Ola gör sende şikār-ı dile şayyād didi
Mā-ḥaşal ʿākıbet kār-ı ḥayr-bād didi
- 6 Bende-i muḥliş olur muḥbil-i sultān didi
Şabr iderseñ bulunur derdiñe dermān didi

200^{bder}

2. Murabbaʿ-yı Fevrī

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

- 1 Gidelden gün gibi sen ey melāḥat burcunuñ māhı
Felekler evcine irgördi gönlüm nāle vü āhı
Şorarsañ nāgehān-ı hicrūn ile ḥāl-i cāngāhı
Ġamınla derd-nāk oldu inān vallāhi billāhi
- 2 Ġam-ı hicr ü belā-yı ʿaşk u taʿn-ı düşmen-i cāndan
Cefā-yı ḥāl ü efkār-ı meʿāl ü cevr-i devrāndan

⁹³ olup: idüp Ç.

⁹⁴ hīzmete münkād: hīzmete-i üstād Ç.

Hayal-i hançer-i gamzeñle fikr-i tiğ-i müjgāndan
Bu sīnem çāk çāk oldu inan vallāhi billāhi

3 Görinmez çeşmime ey gözlerim nuru cihan sensiz
Karar itmez benüm °ömrüm bedende haste cān sensiz
Belā-yı derd-i hicriñle ten ey ruh-ı revān sensiz
Reh-i °aşk içre hāk oldu inan vallāhi billāhi

4 Gidelden sen sa°adetle eyā sulṭān-ı hūbānım
Firākın askeri tiğ-i sitemle aldı her yānım
Begim sen çok yaşa meydan-ı miḥnet benim cānım
Şehid-i °aşk pāk oldu inan vallāhi billāhi

5 Gidelden can seninle derde düşdi çeşm-i bīmārı
Çıkup dil cāndan oldu sen ṭabib-i cān-ṭalebkārı
Sorarsan haliyā derd ü belā-yı Fevrī-i zārı
Firākındañ helāk oldu inan vallāhi billāhi

201^{a-b}

3. Hicv-i Melih Yahya Berā-yı Rüstem Paşā

Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilün⁹⁵

I

1 Yā İlāhī ne °aceb luṭf-ı firāvān itdün
Kerem itdiñ bize in°am ile iḥsān itdün

2 Yine bir gerçek eri mürşid-i erkān itdün
Ḥākim-i maḥkeme-i taḥt-ı Süleymān itdün

3 Nice dermāndelerin derdine dermān itdün⁹⁶
Nice cānileri taḥkīr ile bī-cān itdün

⁹⁵ Çavuşoğlu, Mehmet, *Yahyā Bey Dîvan Tenkidli Basım*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayın No:223, İstanbul 1977, s.169-172.

⁹⁶ İncelenen dîvānda bu bendde yer alan diğer mısralar şöyle dizilmiştir:

Nice cānileri taḥkīr ile bī-cān itdün / Nice dermāndelerin derdine dermān itdün / Nice °ifritlerin °aynını giryān itdün / Nice divān-ı şeyātaını perīşān itdün / Bir ḥarāmī başını hāk ile yeksān itdün / Yirini ḥār gibi āteş-i sūzan itdün / Sitem ü zulm ile ol adı çıkan ehl-i cefā / Şarşar-ı kahrūn ile buldı fenā oldu hebā

- 4 Nice ʿifritlerüñ ʿaynını giryān itdün
Yirini ʿūd⁹⁷ gibi āteşi sūzān itdün
- 5 Bir ḥarāmī başını ḥāk ile yeksān itdün
Nice divān-ı şeyātānı perīṣān itdün
- 6 Sitem ü zūlm ile ol adı çıkan ehl-i cefā
Şarşar-ı ḳahruñ ile buldı fenā oldı hebā

II

- 1 Tamaʿ-ı ʿaynını açdı yedi iḳlīmi yidi
Ḳurudı ḳaldı nihāl-i bedeni yaʿnī yidi
- 2 Elem-i lem-yezelī bidʿatinüñ kārı idi
Cānınuñ kārı ola⁹⁸ derd ü belā-yı ebedi
- 3 Sevmedi ḥırlı degildür deyü ehl-i ḥıredi
Gelmeye yolına seyl-i sitemi ḳala didi
- 4 Yetmiş yetmiş idi devr-i zamānda ʿadedi
Şalınur şanur⁹⁹ idi her gören ol bī-mededi
- 5 Nice yıl zelzele-i miḥnet ile senderedi
Ḳoca şeyṭān gibi kimseye ādem dimedi
- 6 Laʿnetu'llahi ʿaleyhi ve ʿalā ihvetihi¹⁰⁰
Ve ʿalā men zaleme'n-nāse bi tabʿiyyetihi

⁹⁷ ūd: hār D.

⁹⁸ oldu: idi D.

⁹⁹ şanur: yürür D.

¹⁰⁰ Ona, kardeşlerine, ve tebasındaki insanlara zulmedenlere lanet olsun!

III

- 1 Āli °Osmānı kırān itdi ol ĩmānı yamān
Biri birisine girdi nitekim āb-ı revān
- 2 Ehl-i ĩmāndan akan kan ile tıldı Karamān
Bir dem içinde dem-i ādeme garķ oldu cihān
- 3 Rüşvet altunını cem° itmeği kār itdi hemān
Derd-mend eylerdi [encüm-i] t̃ālī° nahs ile kırān
- 4 Kanı ol mālā tapan mezheb-i Kārūna uyan
Enbiyā sevmedüğünü seven āşüb-ı ciḥān¹⁰¹
- 5 Haber-i mevti melūl itdi bizi nice¹⁰² zamān
Korķar idüm ki bu şādī haberi ola yalān
- 6 Her ne deñlü yaramazlık var ise anda idi¹⁰³
İki ayağı çukurda bir eli kanda idi

IV

- 1 Umarız °ādil ola zulme uzatmaya eli
Raḥmetinün sebebi olmaya ni°me'l-bedeli
- 2 Şüretā °ākıl ü dānā idi ma°nāda velī¹⁰⁴
°Ulemā ile idi ceng ü cidāl ü cedeli
- 3 Süm°a vü °ucb [u] riyā idi anıñ her °ameli¹⁰⁵
Keştī-i baḥr-ı belāsı beden-i mübtezeli

¹⁰¹ ciḥān:zamān D.

¹⁰² bizi nice:ḥaylī D.

¹⁰³ İncelenen dīvānda bu bend yedi beytten oluşmakta olup altıncı beyt şöyle yer almaktadır:
Yıkılup gitdi ol evķāf-ı selāṭini yıķan / Māl-i eytamı alup mescidi meyhāne yapan

¹⁰⁴ veli:deli D.

¹⁰⁵ süm°a vü uc b u riyā ile iderdi anıñ her °ameli:Süm°a vü uc b u riyā ile iderdi °ameli D.

- 4 Yelkene beñzer idi ʿaynı ile aķ şaķalı
Alavand eyledi mazlūmlaruñ āhı yeli
- 5 İki büküm idi¹⁰⁶ bār-ı günāhıyla beli¹⁰⁷
Yumruğı altına almışdı vücūdın eceli
- 6 Gördi şahrā-yı cihānda bulunmaz¹⁰⁸ oldu şikār
Gömdi uğursızı şayyād-ı felek āhır-i kār

V

- 1 Oldı ağzında zebānı ʿulūvv-i¹⁰⁹ nār-ı caḥīm
Yüzi kıtsuz sözi tatsuz ne ḥalīm ü ne selīm
- 2 Zālimūñ öte ucu iş ü güci zūlm-i ʿazīm¹¹⁰
Arķasın yire getürdi eceli oldu ğarīm
- 3 Ḥātırı mühmeline gelmez idi zerrece bīm¹¹¹
Kulzüm-i muzlimeye talmış idi niteki mīm
- 4 Ol uğursız olalı şadr-ı vezāretde muķim¹¹²
Hīç bir ulu¹¹³ ğazā idemedi şāh-ı kerīm
- 5 Rāhibān taraf-ı Rūm ile Patriye-i Rīm
Kara giydi ölüsin ağladı mānend-i yetīm
- 6 Cāʿiz idi ola bir aķçenūñ üstinde şehīd
Bir saḥī kimse idi aña göre Pinti Ḥamīd

¹⁰⁶ iki büküm idi bār-ı günāhıyla beli: iki büküm idi eli beli bükülmüş idi D.

¹⁰⁷ Vezin kusurludur.

¹⁰⁸ bulunmaz: bulamaz D.

¹⁰⁹ ulūvv-i :ʿalev-i D.

¹¹⁰ İncelenen dīvānda bu bendeki ikinci ve üçüncü beyit yer değiştirmiştir.

¹¹¹ zerrece bīm:reʿy-i kerīm D.

¹¹² İncelenen dīvānda bu bend yedi beyitten oluşmakta olup dördüncü beyt şöyle yer almaktadır:

Rūzgār ile duḥān gibi sürüldi o racīm / Olmaya meskeni Firdevs ile cennāt-ı Naʿīm

¹¹³ ulu:uğurlu D.

VI

- 1 Bu ğurūr ile enāniyyete niyyet ne idi
°Acabā şan°at-i şeytāna muḥabbet ne idi
- 2 Yā bu erbāb-ı muḥabbetdeki miḥnet ne idi
Mühmelātına mühimmātına himmet ne idi
- 3 Halkı incitmek için çekdüğü zaḥmet ne idi
İlleri başına düşürmekde ḥikmet ne idi
- 4 Yalnız rüşvet-i bābındaki keşret ne idi
Bu sefāhat bu ḳabāḥat bu ḥamāḳat ne idi
- 5 Ḳulle-i ḳāf-ı ekālīme bu zulmet ne idi
Ḳadem-ī şūmı ile nemliyyeye ḳillet ne idi
- 6 Olduğı yerde ḳatı ḳıtlık olurdı °ālem
Yir idi ölü ḳeçi laḥm-i ğanem yirine ğam

VII

- 1 Şāhumız Şāh-ı Süleymān-ı zamān sağ olsun
Ḥazret-i Hızr-ı nebī gibi hemān sağ olsun
- 2 Ölmesün ol nitekim¹¹⁴ ehl-i cihān sağ olsun
Ḳulı ḳurbānı olan pīr ü civān sağ olsun
- 3 Nāmını¹¹⁵ zinde iden rūḥ-ı revān sağ olsun
Ḳāmilūn rūḥ-ı ḳelāmını tıyan sağ olsun
- 4 Mantıḳu't-tayr¹¹⁶ bilen ādemiyān sağ olsun
N'ola ol gitdi ise bāḳi ḳalan sağ olsun

¹¹⁴ ol nitekim:nitekim ol D.

¹¹⁵ nāmını:adını D.

¹¹⁶ Mantıḳu' t-tayr :Mantıḳu' t-tayrı D.

- 5 Yirde yatdukça babam oğlu fülân sağ olsun
Çok yaşasun bunu yazan okıyan sağ olsun
- 6 Gülmez idi yüzi mahşerde dahı gülmeyesi
Çok iş itdi bize ol sağlğ ile olmayası

201^{ader}

4. Hezār Destān-ı Sarāy-ı Hadīka-i Fazl u Kemāl-i Hāzım Efendi

Hazretlerinün Çekide-i Yerā'a-i Bāhiru'l-Berā'alarıdır.

- Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
- 1 Söylenür dillerde şimdi nāmı bir mehpāreniñ
Haddi yok buçağına boynın şunan bī-çāreniñ
Bir ʿaceb şanʿatla cezb itmekde halkıñ varını
Sikkesin batırdı hālā şehrimizde pāreniñ
- 2 Ğamzesi sevdā-yı samānī kılup dilden vāş
Lā-cerem mānend-i hüsni ʿaşkıñ oldu halka fāş
Serde sevdasından özge kalmadı fikr ü telāş
Başımı koysam nʿola yolında ol mekkāreniñ
- 3 Koç yigitler bismil-i hicrān ki göreyim fedā
Kāmetün iden temāşā ide tekbīr-i Hudā
Günde biñ "Yā Hū" çekerler Hāzımā bay u gedā
Başına perr-i hümā şāyeste bir kez şaranıñ

201^b-204^b5.Tercî-i Bend-i Örfî¹¹⁷201^{bder}

6. Şarkî-i Li-Hâzım-ı Nev-Şehrî

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

- 1 Germâbede cismin göreli geçdi saçagım
Mânende-i küllhan dutuşır serde dimağım
Ol âteş ile ahker-i mahz oldu yatağım
Serd oldu hevâ çıkma koyundan kuzucağım
- 2 Mâ-beyne şovuklık girüp ey Yûsuf-ı şânî
Deryâ ile zevkîn şeker-âb oldu meyânı
Efsürde kılup dehr-i hiyâbân-ı cihânı
Serd oldu hevâ çıkma koyundan kuzucağım
- 3 Gürgânı çü âmâde-i nahçîr görürsün
Lâlânı koyup bâgda tenhâ ne yürürsün
°Azmiñ nereye Hâzıma emreyle götürsün
Serd oldu hevâ çıkma koyundan kuzucağım
- 4 Lîmânçe-i âgûşa gir ey şüh ribâbı
Seyr it leb-i peymânedem emvâc-ı kebâbı
Geç şadra temâşa idelüm devr-i kebâbı
Serd oldu hevâ çıkma koyundan kuzucağım

¹¹⁷ Şiir Farsçadır.

202^{ader}

7. Şarkî-i Li-Hâzım

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Her ne cevri itsen münāsib ey Dikici dilberi
Serverân-ı şehri teşhîr eyledün şimden geri
°Arza-i bâzâr idüp başmak gibi diz kaşuña
Hüsnüñe pâ-bend olup °arîf geçen °aşıqları
- 2 Cismini fersûde-i hâk eyleyüp çün sahtiyân
Muştaya tîga vücûdın vakf iderler °aşıķân
Çehre-i zerdin görüp inşâf idersen bir zamân
Dest-i luţfuñla tutup kürsî-i vaşl ola yeri
- 3 Kulların şâha kapuñda vird ider fetḥ-i karîb
Şâh-ı hüsnün ismini yâd eylesün her bir ḥaṭîb
Koyduñ iki ayağın bir babuca ḥalkın °acîb
Yine birbirin başar yalın ayak biñ müşteri
- 4 Fırşat aldığın kerem-kâr ol ki olmaz pâydar
Ayağa şalar metâ°ın °âķıbet bu rûzgâr
Nicesi yarım babucda kaldılar encâm-ı kâr
Gün bugündür al du°â-yı ḥayrını gel ey perî
- 5 Süddeye düşdi gönül eski gamından mâ°adâ
Oldu pâ-mâl-i gam olmaz âsitânından cüdâ
Sendedür bu hüsn-i rû Ḥâzımda bu hüsn-i edâ
Dâsitân-ı medḥüñi itsün cihânın ezberî

202^b

**8. Bu Tercî-i Bend Medîne-i Münevverede Nesîb Merhûmun
 Kalemlerine Gelüp Her Bendi Tamâm Olduğca Huzûr-ı
 Sulţân-ı Ekrem °Aleyhi's-Salâtü Ve's-Selâmda Kıra'at
 Eylemişdir¹¹⁸**

Fe'îlâtün Mefâ'ilün Fe'îlün

I

- 1 Ey riyâz-ı cemâl-i gül-çîni
Şehr-i yâr-i diyâr-ı tekvîni
- 2 Ğam harâb itdi cân-ı miskîni
Bir nigâh eyle gör bu ğam-gîni
- 3 Nazratü'l-luţfî minke tekfinî¹¹⁹
Fî-hayâtî ve hîne tekfinî

II

- 1 Ey yegâne habîb-i Hâzret-i Hâk
Nâzenîn-i yâr-ı Hâkim-i Muţlak
- 2 Dergeh-i Hâkk'a yok yüzüm varacak
Sañadur istinâd-ı dil ancak
- 3 Nazratü'l-luţfî minke tekfinî
Fî-hayâtî ve hîne tekfinî

III

- 1 Ey nebiyy-i kerîm-i Yezdânî
Menzil-i kırb kırb-i mihmânî

¹¹⁸ Hidayetoğlu, Ahmet Selahattin, "Nesîb Dede Hayâtı, Eserleri ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni", Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi SBE, Konya 1996, s. 240-242; Başlık: Tercî-i Bend Der Na't-i Nebî

°Aleyhi's- Salâtü Ve's-Selâm

¹¹⁹ Senden umduğum; hem yaşarken hem de ölüp kefenlenirken lutfunun beni çepeçevre kuşatmasıdır.

2 °Amelüm yok Hudā'ya erzānī
Luṭfuña kaldum ey kerem-ḳānī

3 Naẓratü'l-luṭfī minke tekfinī
Fī-ḫayātī ve ḥīne tekfinī

IV

1 Sensin ey şeh şefī°-i cümle ümem
Saña maḥşūşdur kemāl-i kerem

2 Beni şermende itme rûz-ı¹²⁰ nedem
Ġayrı dergāha ilticā idemem¹²¹

3 Naẓratü'l-luṭfī minke tekfinī
Fī-ḫayātī ve ḥīne tekfinī

V

1 Dād ey dāver-i ḫaḳīḳat dād
Meded ey şāh-ı kişver-i irşād

2 Senden eyler Nesīb istimdād
Kārı oldu bu maṭla°ı irşād

3 Naẓratü'l-luṭfī minke tekfinī
Fī-ḫayātī ve ḥīne tekfinī

¹²⁰ rûz-ı: yevm-i D.

¹²¹ idemem: itmem D.

204^b-206^b9. Mersiye-i Muhteşem Berā-yı Hâzret-i Hüseyn Raḡyallahu Anh¹²²206^b-208^b10. Ebū Tūrāb Bīn Firkatī¹²³208^b-209^b11. Terci-i Bend-i Fevrī¹²⁴

Fe'īlātūn Mefā'īlūn Fe'ilūn

I

- 1 Merḡabā ey piyāle-i şahbā
Merḡabā¹²⁵ ey müdāme-i ḡamrā
- 2 Merḡabā merḡabā şafā geldün
Eyledün mürde dilleri iḡyā
- 3 Beri gel¹²⁶ ey sürür-ı kalb-i ḡazın
Gel gel ey nur-ı dide-i beyyinen¹²⁷
- 4 Gel ki sensin fütūḡ-u ruh-ı revān¹²⁸
Gel ki sensin aşā-yı pīr-i dū-ta
- 5 Gel ki ayaḡuna nisār itsün
Cevher-i aḡlīmı dil-i danā
- 6 Başları üzre rah-ı yīr¹²⁹ iderler hep¹³⁰
Padişāḡ ü vezir ü bay ü gedā

¹²² Şiir Farsçadır.¹²³ Şiir Farsçadır.¹²⁴ Tarlan , Ali Nihad, “ Şiir Mecmualarında XVI. Ve XVII. Asır Divan Şiiri Rahmî ve Fevrî”, İstanbul Üniversitesi Yayınlarından No: 356, Seri: 1, Fasikül : 1, İstanbul 1948., s. 66-69.; Başlık: Terci-i Bend (Sāḡi-nāme)¹²⁵ meḡabā: ḡabbezā Ç.¹²⁶ beri gel: gel beru Ç.¹²⁷ beyyinen: binā Ç.¹²⁸ revān: Cihān Ç.¹²⁹ rāḡ-ı pīr: yer Ç.¹³⁰ Vezin kusurludur.

- 7 Cürʿaṇı nūş idende kalmaz ebed
Gam-ı imrūz ü gussa-i ferdā
- 8 Cāmuṇa virseler bedel olmaz
Taḥt-ı Kāvūs u milket-i Dārā
- 9 Senūn ile tefāḥur eylerler
Cam-ı Cemşīd ü millet-i ʿİsā
- 10 Dil-i ğamgīni yine şād itdün
Geldün ittin bu mürdeyi ihyā
- 11 Āb-ı Ḥayvān mısın nesin ey mey
Lāʿl-ı cānān mısın nesin ey mey

II

- 1 Cān diyen saña ḥūb edā itdi
Rūḥ u şānī diyen ḥaṭā itdi
- 2 Cürʿaṇı nūş iden gönül gözünü
Cām-ı Cem-veş cihān-nümā itdi
- 3 Merḥabā ey şarāb-ı guşsa-zedāy
Gel ki ğam baña çok belā itti
- 4 Bir iki cāmuṇı çeken ğam-nāk
Ḥāne-i ḳalbi rūşenā itti
- 5 Bir piyāleñ çeken [geda]-diller
Kendüyi dehre pādişā itdi
- 6 Yoliña ḥarc idüp ḳamu varın
Nice şeh kendüyi gedā itdi

- 7 Derd-i la'î-i nigāra şoĥbetüni
Kim ki kânûn ide şifâ itdi
- 8 Meclis içre senûn yüzün şuyuna
Yâr bizümle merĥabâ itdi
- 9 Başın egmez Ceme şurāĥî-veş
Cāmuñā şol ki iltica itdi
- 10 Hızır gibi bulur ĥāyât-ı ebed
Bezmüne kim ki ibtidâ itdi
- 11 Āb-ı Hayvān mısın nesin ey mey
La'î-i cānān mısın nesin ey mey

III

- 1 Mülsün ammā ki gül gibi ĥandān
Gülsün ammā güneş gibi rahşān
- 2 Günsün ammā ki maṭla'ûn sāġar
Sāġar ammā ki reşk-i cām-ı cinān
- 3 Nārsın lîk āb-veş cārî
Ābsın lîk nār-veş sūzān
- 4 Nürsun lîk nāra beñzersin
Nārsın lîk şem'c-veş tībān
- 5 Lā'î-i derdüm ola-idi lā'î müzāb
Belki yāķūt derdüm olsa revān
- 6 Reng ile sen Yemen 'aķîķisin
Rūmda yok 'aķîķa gerçi ki kân

- 7 Cān bulur kaṭreñi iḥen ʿaşıḳ
Cāna cān ḳatar iḥecek cānān
- 8 Biñ yaşar bir nefesde cāmuñ iḥen
Bundan özge olur mı ṭayy-ı zamān
- 9 Nefehātuñ dem-i Mesihādur
Mürde-i guşşaya bağışlar cān
- 10 Rāḥ sensin ü līk rūḥ bulur
Nefesünden senün ten-i insān
- 11 Āb-ı Hayvān mısın nesin ey mey
Lāʿl-i cānān mısın nesin ey mey

IV

- 1 Devr idelden bu cām-ı mīnā-fer
Gelmedi dehre bir saña beñzer
- 2 Saña zarf olmağı ümmīd idinür
Her seher ṭoḡsa¹³¹ hüsrev-i hāver
- 3 Gelür ayda bir iki kerre hilāl
Meğer olmak deḡer¹³² sana sāḡar
- 4 Ey celīs-i mecālis-i ʿuşşāk
Ey ḥarīf-i maḥāfil-i dilber
- 5 Ne ḳadar ser-keş olsa dil-dārı
Neşʿen anı güzel mülāyim ider
- 6 Tāb-ı mihrünle ʿaşıḳ-ı ḡam-nāk
Zerre deñlü ḳomaz dilinde keder

¹³¹ ṭoḡsa:doḡsa Ç.

¹³² deḡer:diler Ç.

- 7 Duḥter-i rez denilse saña ne ğam
İtdügün işi işlemez bir¹³³ er
- 8 Senün ile cihān-nümā olmuş
Sāğar-ı Cemle Cām-ı İskender
- 9 Senden enfa^c bulır mı ʿalemde
Arasa yer ü gögi nev^c-i beşer
- 10 Şulanurdı dehanı cām gibi
Dinlese vaşf-ı zātuñı Kevser
- 11 Āb-ı Hayvān mısın nesin ey mey
Lāʿl-i cānān mısın nesin ey mey

V

- 1 Kānde mey olsa ʿişreti biledür
Kime yār olsa şohbeti biledür
- 2 Bir iki cāmını çeken bī-ḥāl
Nereye varsa ḥāleti biledür
- 3 Bāde-peymāneyi şanma bī-devlet
Uñmaduklukda devleti biledür
- 4 Bākī kalsa şarāb maḥmūruñ
Sayrulduğunda şıḥḥati biledür
- 5 Bāde-āşāma cāma kādır iken
Ḥār bākma ki ʿizzeti biledür

¹³³ bir:bin Ç.

- 6 Kendüyi cām-ı meyle mest idenūñ
Kesret içinde vahdeti biledür
- 7 Dürd-keş gönlüne keder gelmez
Cām-ı mey gibi şafveti biledür
- 8 Fevrī hāk söylemezse ey münkīr
Gör ne der ol ki himmeti var kim
- 9 Mey-i nābuñ ne hikmeti var kim
Acılığında lezzeti biledür
- 10 Dirhemini bir aqçeye alsāñ
Yine içinde hōrmeti biledür
- 11 Āb-ı Hayvān mısın nesin ey mey
La'l-i cānān mısın nesin ey mey

209^b-210^a

12. Tercī-i Veysi¹³⁴

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

I

- 1 Yeter ey dil-i heves zülf-i siyeh-kār yeter
Yeter ey cān-ı belā-dide bu efkār yeter
- 2 Ceyb-i endişeye çek başını fikr it hālīñ
Halk ile eylediğün beyhūde güftār yeter
- 3 Rişte-i fikre dür-i eşk-i mezelleti¹³⁵ nazım it
Ārzū-yı dil için didüğün eş'ār yeter

¹³⁴ Toska, Zehra, “*Veysi Dīvānı*”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1985. s. 163-168.; Başlık: Tövbenāme-i Veysi

¹³⁵ mezelleti: nedamet D.

- 4 Murğ-ı ʿanḳā per-i ʿazmūn yitir ol yerlere kim
Şāhbāz-ı nazır himmet ebrār yeter
- 5 Der-i Mevlāya yüziñ sür yeter ettiñ kendiñ
Bende-i ḥalka be-güş-ı der-i esrār yeter
- 6 Yeter oldı bu hevā vü hevesi terk idelüm
Yönelüp rah-ı Ḥaḳḳa¹³⁶ sıdḳ-ı sedāda gidelüm

II

- 1 Evvelā ʿazm idelüm bārgēh-i iclāle
Ravza-ı şāh-ı risal merḳad-ı şāhb u āle
- 2 Ol şehūn ḡāşiye-ber-düş olalum maḥmiline
Yüz sürüb Ḥakk-ı rah nāḳa-i zer ḥalḥale
- 3 Yollaruñ ḥāremiyle ne yüzler sürelüm
Lāle veş ḡark edelim ḥēhre-i ḥun āla
- 4 Eşk-i ḥasret şaçalum reh-i güzer Hāccāca
Şūrezārında Hicāzuñ bite sūnbül lāle
- 5 Sūnbülü āteş-i dilden saçılan dūd-ı kebūd
Lalesi ḥun cigerden dökülen pergāle
- 6 Gel senünle varalım yüz sürelüm dergāha
Yāni dergāh-ı muʿallā-yı Resulü'l-lāha

III

- 1 Ravzası ḥākine fersude kılup pīşānı
Lāle-gün eyleyelüm dide-i ḥun-efşānı

¹³⁶ rah-ı Ḥaḳḳa: Ḥaḳḳa reh-i D.

- 2 Diyelüm aña eyā ümmetinün ğan-ḥārı
Ḥasteler çaresi bî-çârelerün dermânı
- 3 Enbiyâ mefhârı ḥallâk-ı cihân maḥbûbı
İki ʿâlem güneşi iki cihân sulṭânı
- 4 Feyz-i luṭf-ı keremünden bizi mahrum itme
Raḥmet-i ʿâlem iken devletünün ʿünvânı
- 5 Yüz sürerken o safâ gâh-ı bülend eyvâna
Büs iderken o kadem-i cāy-ı celilü'-ş-şânı
- 6 Kaldırup dest-i duʿa kıble geh-i alāya
Yalvaralum bizi yokdan yaradan Mevlâ'ya

IV

- 1 Diyelüm ey bizi yokdan getürüp var iden
Cevher-i ʿaql ile tıfl-ı dini huş-yâr iden
- 2 Tâc-ı îmân u itâʿatle ser-efrâz kılup
Dîn-i İslâma ķemer beste-i isrâr iden
- 3 Kalbümüz ğonce-i ser-beste-i taşdîk idüp
Dilümüz bülbül-i destân-zen-i ikrâr iden
- 4 Kimümüz devletle şân-ı cihan-dâr idüp
Kimümüz künc-i kanâʿatde sebük-bâr iden
- 5 Ey bizi maḥż-ı kemâl-i kerem u lütfundan
Dâr-ı dünyâda bu elṭâfa sezâ-var iden
- 6 Sonra lâyıķ-ı bizi ḥaste-i hicrân itmek
Mübtelâ-yı elem-i âteş-i sūzân itmek

V

- 1 Geçdi ömrüm heves-i zülf-i mu[°]anberde benüm
Kaldı [°]aklum girih-i kākül-i dilberde benüm
- 2 Tîgine hançerine mâyil olup dildāruñ
Çekdügüm derd ü belā söylene dillerde benüm
- 3 Şāhbāz-ı nazarum niçeye dek beste kala
Dām-ı dil-gār-i haṭṭ-ı yār-ı semenberde benüm
- 4 Settiyātüm yazan ol kātib-i a[°]māl-i nūvīs
Vay eğer itdüğümü hep yaza defterde benüm
- 5 Şakalım ağ yüzüm kara sözüm [°]ayn-ı ḥatā
Baña ağlañ baña kim [°]arsa-i mahşerde benim
- 6 Ne yüzüm var nazar-ı Ḥazret-i Haḳḳa varacak
Ne sözüm var varıcak Ḥazrete yalvaracak

VI

- 1 Şadme-i kahr ile bir gün yıkılır ṭāḳ-be-ṭāḳ
Bu bir efrāşte-i eyvān zer-endūde revak
- 2 Vaḳtidür āhuñı tīr ü ḳaddüni eyle kemān
Sefer-i āhirete saña gerekmez mi yarek
- 3 Āh kim fışḳ ile geçdi giceler gündüzler
Ne [°]ibādet ne teḥeccüd ne ṣalāt-ı işrāk
- 4 İtdüğüm cürme benüm yer ile gök şāhiddür
Bize yerden göge dekdür ḡazaba istihḳāk
- 5 Virme dāmānmı dest-i ḥuşemaya Yā Rab
Varıcak Ḥazretine baş kabā yalın ayak

- 6 Vermek olursa eğer hasme benüm dāmānüm
Yine ihsan ü kerrem senden olur sulṭānım

VII

- 1 Mest olup bade-i gafletle yitüdük özimüz
Bilmedük düş gibi geçdi gicemiz gündüzümüz
- 2 Zıkr ü tesbihine şarf eyledük ʿömrümüzü
Ḥazret-i Ḥakk'a niyāz itmege yoḡdur sözüümüz
- 3 Çihre- fersüde-i ebvāb-ı erāzil olduḡ
Kalmadı ḥazretine varmaḡa hergiz yüzümüz
- 4 Ten-i ḥākimizi bir gün götüre şarşar-ı berg
Şöyle berbād ola¹³⁷ kim görmeye kimse tozumuz
- 5 Görsañ ey dīde neler gelse bizim¹³⁸ başımıza
Bilesün ey dil ki neler görse gerekdir¹³⁹ özüümüz
- 6 Zül' celālā baña ol demleri āsān eyle
İşimi zıkr-i cemīlün ismī¹⁴⁰ īmān eyle

VIII

- 1 Tevbe Yā Rabb giriftār-ı hevā olduḡuma
Tevbe Yā Rabb taleb-gār-ı belā olduḡuma
- 2 Tevbe Yā Rabbi esir-i mey-i gül-reng olup
Bende-i muḡbeçe-i ʿişve-nümā olduḡuma

¹³⁷ berbād ola:ide rāh-ber-i D.

¹³⁸ bizim:gerek D.

¹³⁹ gerekdir:gerek D.

¹⁴⁰ ismi:ismüm D.

- 3 Ārzū-yı şanem-i mählikā itdügime
Mübtelā-yı heves-i mihr u vefā olduğuma
- 4 Tevbe Yā Rabb ʿibādet şanub itdüklerime
Dāmen-ālūde-i çirkāb-ı riyā olduğuma
- 5 Pey-rev oldum o sühan-pervere itdüm tevbe
Dāʿima zāhib-i¹⁴¹ ʿamd ḥatā olduğuma
- 6 Tevbe Yā Rab ḥatā yolına gıtdüklerime
Bilüp etdüklerüme bilmeyüp etdüklerime

IX

- 1 Yā ilahī şeref-i ḥazret-i peygamber için
Siper-i mähı iki pāre iden server için
- 2 Şeb-i esrada olan sırr-ı muḳaddesi ḥakḳa
Leyle-i ḳadrdeki vaḳt-i şafa-güster için
- 3 Ḥande-i ḥüsn-i cihān-sūzı için şıddıḳuñ
Girye-i Ḥazret-i Yaʿḳüb belā-perver için
- 4 Nūr-ı şıddık-ı benı maʿdelet-i Fārūkī
Ḥilm-i ʿOsmān-ı kerem-güster-i Ḥaydar için
- 5 Ol iki dürr-i dil-efrüz-ı bina-güş-ı felek
Yaʿni ol kurretü'l-ʿayn-i şeh-i Ḥayber için
- 6 Luṭf idüp eyledüğü cürm ü fesāda bakma
Veysī-i rübeyi nār-ı caḥıme yakma

¹⁴¹ zāhib-i: Rāh-ber-i D.

210^{a-bder}**13. Murabba**¹⁴²

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün

- 1 Nitdi ol ʔalʔati bedr aya görüñ hāy saḡal
 Hāṣa vü ʕāma gülünc itdi bu bed-rāy saḡal
 Bozdı perdāhtımı eyledi rüsva-yı saḡal
 Saḡal iy vāy saḡal vāy saḡal iy vāy saḡal
- 2 Hattıñı gör ki ne yüz ʔaralığın itdi begüm
 Sebzezār içre lebün hātemini eyledi güm
 Virdi sen hāne keder bir dahı ademe demeyim
 Saḡal iy vāy saḡal vāy saḡal iy vāy saḡal
- 3 Hāsret ü derd ü belā eyleyicek cānuma kār
 Geşt iderdi ruḡı bāğın dil-i bī-çāre vü zār
 Buḡl idüp aña haṭı çekdi dikenden dīvār
 Saḡal iy vāy saḡal vāy saḡal iy vāy saḡal
- 4 Tāze gülzār idi hār u ḡas ile ʔoldı dirīg
 İtdigi cevır ü cefānuñ ʕivāzın buldı dirīg
 Hīç yaraşmazdı saḡal aña dirig oldı dirīg
 Saḡal iy vāy saḡal vāy saḡal iy vāy saḡal
- 5 Eyleyüp ol ʔara yüzlü haṭı tezvīr ü fesād
 Sıdı bāzārın anun ʔıldı metāʕını kesād
 Kimse bir aḡçe demez her gün ider gerçi
 Saḡal iy vāy saḡal vāy saḡal iy vāy saḡal
- 6 Hattı vālī olalı ruḡlarınuñ milketine
 Muṭṭaliʕ oldu raḡīb ile anuñ tōhmetine
 Şehri gezdirmek içün sürdi ʔara sūretine
 Saḡal iy vāy saḡal vāy saḡal iy vāy saḡal

¹⁴² Süngü, Zeynep, *Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesindeki 15 HK 224 Numaralı Şiir Mecmuʕası ve MESTAP'a Göre Tasnifi*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi SBE, Konya 2018, s. 249-250.

- 7 Pula bozdı saķalı biteli ol sīm-[beden]
 Kıldı her zāğ u zuğan eftesi mülkünde vatan
 Kanı ol dem ki kuş uçmaz idi ol dā'ireden
 Saķal iy vāy saķal vāy saķal iy vāy saķal
- 8 Bir gün idi ki bu değme sana g.t açmaz idi
 Ėayret eylerdi gelüp katumuza geçmez idi
 Saķalı gelmese böyle s... s.m.z idi
 Saķal iy vāy saķal vāy saķal iy vāy saķal
- 9 Vaşlā-ı vaşlına [isterdi baha] cān ile ser
 İndürüp narhına haṭ hālını bildürdi meger
 Ki peşīmān oluben şimdi saķalını yolar
 Saķal iy vāy saķal vāy saķal iy vāy saķal
- 10 [Kuyruğı]ndan kanı [ol dem] ki kıl aldırılmaz idi
 Değme bir kimse için g.t.n. kaldurmaz idi
 Saķalı gelmese kendüzin oldırılmaz idi
 Saķal iy vāy saķal vāy saķal iy vāy saķal
- 11 Kanı ol dem ki hayāl-i lebün ile dil ü cān
 Şeb-i zülfünde yüzün gizleme oynardı revān
 Şimdi dir vaz gelüben kon saķalı bitdi hemān
 Saķal iy vāy saķal vāy saķal iy vāy saķal
- 12 Kanı geh geh görüben görmeze urduğı beni
 Yā tekebbürülenüben turmaduğun baña kanı
 Saķalı geldi idi görünce yaturdu anı
 Saķal iy vāy saķal vāy saķal iy vāy saķal

210^b-211^a**14. Terci-i Raḥmī**¹⁴³

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

I

- 1 Ğam-ı dünyā ile ey dil nice bir zār¹⁴⁴ olalum
Varalum mu'tekif-i gūşe-i ḥammār olalum
- 2 Sākī vu muṭrib-i gül-çehre ile yār olalum
Zāhid ḥuşk sözünden yūri bī-zār olalum
- 3 °Aşk evşāfına gel mazhar-ı āsār olalum
Āteş-i şevke¹⁴⁵ yanup maṭla°-ı envār olalum
- 4 Gülşen-i rāzı bulup¹⁴⁶ maḥzen-i esrār olalum
Mantıķ'ut-ṭayr okuyup¹⁴⁷ maḥrem-i °Aṭṭar olalum
- 5 Yine bir serv-i hevā-baḥşa hevā-dār olalum
Lāle-veş dağ-ı maḥabbetle dil-figār olalum
- 6 Naḳd-ı cān ile vişāletine ḥarīdār olalum
°Aḳlı terk eyleyelüm māni°-i aḡyār olalum
- 7 Boynumuzdan ıralım yükü sebük-bār olalum
Pāyına şu gibi sürüyüp¹⁴⁸ zār olalum
- 8 Pāk-ru pāk-naẓar °aşk-ı dīdār olalum

¹⁴³ Tıǵlı, Fatih, *Bursalı Rahmi Çelebi ve Divanı*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi SBE, İstanbul 2006, s. 74-79.; Bu şiir için Bk. Tarlan, *Şiir Mecmualarında XVI ve XVII. Asır Divan Şiiri Rahmî ve Fevrî*, s. 11-13; İncelenen dîvân ve çalışmalarda mısraların diziliminde farklılıklar tespit edilmiştir.

¹⁴⁴ bir zār:berdār D.

¹⁴⁵ şevke:°aşka D.

¹⁴⁶ bilüp:Okuyup D.

¹⁴⁷ okuyup:bilüp D.

¹⁴⁸ sürüyüp:sürüben D.

II

- 1 Niçe bir medresede eyleyelüm kıl ile kâl
Nice bir mazī-vü-müstakbel ola dilde maḳāl
- 2 Eylesen¹⁴⁹ fenn-i kelām içre nice baḥs ü cidāl
Zāhir olmaz saña bir zerrece keyfiyyet-i ḥāl
- 3 Ḥall olunsun der iseñ sana ser-ā-ser eşkāl
Yüri bir rāh-nümāya irişgör abdāl
- 4 Hāk rāhīdeki¹⁵⁰ vezn olsa hezārān miskāl
Püte-i şevḳde ʿaşk¹⁵¹ ateşiyle ol kâl
- 5 Göstere tā ki saña ḳandadedür rāh-ı zılāl¹⁵²
Çıkarup cāme-i zerḳi geyegör bir ḳara şāl
- 6 Tā sana ḥāşıl olsa mertebe-i izmiḥlāl¹⁵³
Maḳar itdi ise mirʿāt-ı dili jeng-i melāl
- 7 Bir naẓarla anı pāk eyleye āyine-misāl
Anda ʿaks eyleye geh gāh tecelli-i cemāl
- 8 Pāk-rū pāk-naẓar ʿaşık-ı dīdār olalum

III

- 1 Nice bir ḳāḥ-ı fenā içre iḳāmet idelüm
Çünkü bākī degülüz yā nice gaḫflet idelüm

¹⁴⁹ eylesen:eyleyüp D.

¹⁵⁰ rāhīdeki:payuna D.

¹⁵¹ ʿaşk: şevḳ D.

¹⁵² İncelenen divânda bu bendde yer alan diğer mısralar şöyle dizilmiştir: Çıkarup cāme-i zerḳi geyegör bir ḳara şāl / Göstere tā ki saña ḳandadedür rāh-ı zılāl / Maḳar itdi ise mirʿāt-ı dili jeng-i melāl / Bir naẓarla anı pāk eyleye āyine-misāl / Anda ʿaks eyleye geh gāh tecelli-i cemāl / Şuʿle-i ḫüsnine ḳarşu yaḳalum perr-ile bāl / Pāk-rū pāk-naẓar ʿaşık-ı dīdār olalum

¹⁵³ İncelenen divânda bu mısra bulunmamaktadır.

- 2 Nice bir nefis murādına¹⁵⁴ itā'at idelüm
Cāme-i zerķ-i geyüp nice zārāfet idelüm
- 3 Gel berü terk-i hevā itmege himmet idelüm
Māsivādan çeküp el külli ferāgat idelüm
- 4 Gezelüm °ālem-i tecrīdi seyāhat idelüm
Mihr-i °ālem gibi bir kursa k̄anaāt idelüm
- 5 Varalum türbe-i Mecnūnu ziyaret edelüm¹⁵⁵
Hālet derd-i dilī anda h̄ikāyet idelüm
- 6 Gāh geh baħr-i şühüd içre seyāhāt idelüm
Sīnemüz şevķ ile pür-dağ-ı mahabbet idelüm
- 7 Yār içün nār-ı gama yanmağa minnet idelüm
Yārsuz gir diseler cennete nefret idelüm
- 8 Pāk-rū pāk-nażar °aşķ-ı dīdār olalum

IV

- 1 Bir seher yile verüp bād-ı fena gülzārı
Pīrehensüz ķodu gülşende ķamu eşcārı¹⁵⁶
- 2 Açdı a°yān-ı çemen °ibret ile enżārı
Gördiler var bu cihan içre h̄udüş āsārı
- 3 Servler h̄ayrete vardı unudup reftārı
Cūylar nāleler itdi dolanup kühsārı

¹⁵⁴ Murādına: hevāsına D.

¹⁵⁵ İncelenen dīvānda bu bendde 9, 10, 11 ve 12. Mısralar şöyle yer almaktadır: Gāh geh baħr-i şühüd içre seyāhāt idelüm / Sīnemüz şevķ ile pür-dağ-ı mahabbet idelüm / °Arşa-i °aşķda şīrāne şecā'at idelüm / Terk idüp h̄aşyeti pervāneye nisbet idelüm

¹⁵⁶ eşcārı: ezhārı D.

- 4 Goncasuñ söylemez oldu dehendir bārı¹⁵⁷
Nergisiñ t̄ac-ı zerrīn kapdı felek ʿayyārı
- 5 Süseñ lerzeler itdi gögerüp ruhsārı
Seyr idüp sürʿāt-i seyr-i felek-i ğaddārı
- 6 H̄ārḥār itdi dil-i gülşen dehrīn ḥārı
Kendüye bend idüben dir itdi bu güftārı
- 7 Nār-ı şevke salanum cübbe ile destārı
Terk ü tecrīd olalum yürı Kalender-vārı
- 8 Pāk ru pāk nazār ʿaşk-ı dīdār olalum

V

- 1 Raḥmiyā ger bize nāz eyler ise cānāne
Vuşlatı terk idelüm k̄āʿil olup hicrāne
- 2 Sākī-i ʿaşk elinden içelüm peymāne¹⁵⁸
Düşelüm kūy-ı ḥarābāta olup mestāne
- 3 Yaḳamuz çāk idelüm irişiye tā dāmāne
Māsivā terkin urup bakmayalum devrāna
- 4 Bir leked-küb gelür salṭanat-ı ḥākāna
İlticā itme vezir-ile der-i ḥākāna¹⁵⁹
- 5 Yürı var baş ḳademün dāʿire-i ʿirfāna¹⁶⁰
ʿĀrif-i vahdet olup gel berü bu meydāna

¹⁵⁷ İncelenen dīvānda bu beyt yer almamakta olup Mustafa Erdoğan tarafından hazırlanan *Bursalı Rahmî Dîvânı*"başlıklı çalışmada mevcuttur.

¹⁵⁸ peymāne:simyāne D.

¹⁵⁹ ilticā itme vezir-ile der-i ḥākāna: iltica itmeyelüm zīr-i der-i sultāna Ç.

¹⁶⁰ İncelenen çalışmada beşinci ve altıncı beyit yer değiştirmiştir.

- 6 Bize Ferhād ile Mecnūn¹⁶¹ durur hem-hāne
Varalum tekye vü Vamıķda olan yārāna
- 7 Hāşılı cümle şalā eyleyelü yārāna
Pā-bürehne gezelüm °ālemi dervīşāne
- 8 Pāk-rū pāk-naẓar °aşk-ı didār olalum

211^a

15. Tercī°-i Bend-i Fevri¹⁶²

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

I

- 1 Qā°il-i ẓavl elest-i rūh-ı a°zam haķķıçün
°Älleme-l esmā-yı Haķ ya°ni ki Ādem haķķıçün
- 2 Nūḥ u İdrīs u Ḥalīlu'llah-ı İsmāil içün
Mūsa vü °Umrān ile °İsī bin Meryem haķķıçün
- 3 Eşrefü'l-haķ u Ḥabīb-i Haķ Muḥammed cān içün¹⁶³
Hem anuñ alnındaki nur-ı mükerrem haķķıçün
- 4 °Ābid ü zāhidlerüñ itdükleri efgān içün¹⁶⁴
°Āşık-ı şādıklarüñ çeşmindeki nem haķķıçün
- 5 Cennet ü ṭuni ḥur u küşur u rızvān içün¹⁶⁵
Sidre vü levḥ ü kalem °arş-ı mu°azzam haķķıçün
- 6 Geçmez hergiz belā-yı derd-i °aşk-ı yārdan
Dönmezem kālū belāda itdügim ikrārdan

¹⁶¹ Ferhād ile Mecnūn: Mecnūn ile Ferhād Ç.

¹⁶² Sakın, Bertuğ, *Nuruosmaniye Kütüphanesi No: 4967'de Kayıtlı Mecmua-i Eş°ârE (Vr. 80b-166a) (İnceleme – Tenkitli Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi SBE, İstanbul 2014, s.131-133.

¹⁶³ Eşrefü'l-haķ u Ḥabīb-i Haķ Muḥammed-i cān içün:Eşrefü'l-haķ Ḥabībullah-ı ekram haķķıçün Ç.

¹⁶⁴ °ābid ü zāhidlerüñ itdükleri efgān içün:°ābid ü zāhidlerüñ gönlindeki hemm haķķıçün Ç.

¹⁶⁵ cennet u ṭuni ḥur u küşur u rızvān içün:Mescid-i Aķsā vü Ka°be °arş-ı mu°azzam haķķıçün Ç.

II

- 1 Sīnem-i nār-ı¹⁶⁶ muḥabbet lāle-veş ḵān eylese
Bāğrumı nār-ı belā-yı hicr-i büryān¹⁶⁷ eylese
- 2 Bād-ı miḥnet beñzümi berg-i ḥazāna döndürüp
Eşk-i pür -hūnum cihān bāğın gülistan eylese
- 3 Keştī-i cismi şalup girdāb-ı derde rüzgār
Çeşm-i gevher-bārumı derya-yı ʿummān eylese
- 4 Eşkimü tennūr-ı sinemde temevvüc itdürüp
ʿĀlem-i ğark itmeğe mānend-i tufān eylese
- 5 Başumı çevgān-ı ğamla şehsuvār-ı ʿışk-ı yār
Gūy-veş meydān-ı mihnet¹⁶⁸ içre ğaltān eylese
- 6 Geçmez hergiz belā-yı derd-i ʿışk-ı yārdan
Dönmezem ḵālū belāda itdügüm ikrārdan

III

- 1 Şol zaman kim ḥāne-i hicrān idi baña maḵām¹⁶⁹
Tā şehir her şeb gözüme uyḥu olmuşdur ḥarām
- 2 Baht-ı ḥ^vāb-ālūd uyandı uyḥudan bir şeb meğer
Ḥ^vāba vardum¹⁷⁰ ben düşümde gördüm Leylī-ḥırām
- 3 Kapum¹⁷¹ açdı nāz ile virdi selām ol nazenīn
ʿİzzet ile söyledi mecnūnına bir kâç kelām

¹⁶⁶ nār-ı: dāğ-ı Ç.

¹⁶⁷ hecr biryān: Hecr ile biryan Ç.

¹⁶⁸ mihnet: ışk Ç.

¹⁶⁹ maḵām: dām Ç.

¹⁷⁰ vardum: vardukda Ç.

¹⁷¹ kapum: Fāmın Ç.

- 4 Didi ʿaşk-ı yardan gül geç yiter çekdürdi renc
Kim muhabbet rûz-ı hicrân gibi hîç olmaz tamâm
- 5 Pâyına düşdüm yüzüm sürdüm dutup dāmânını
Zâr u efgân ile didüm ey şeh-i ʿâli-maḳām
- 6 Geçmez hergiz belâ-yı derd-i ʿışk-ı yârdan
Dönmezem ḳālû belâda itdügüm iḳrârdan

IV

- 1 Şol hilâl-ebür ki reşk eyler meh-i nev kaşına
Naḳşını seyr eyleyen taḥsîn ider naḳḳâşına
- 2 Cām-ı laʿlin ʿarz idüp bezm-i ezelde gönlümi
Şöyle mest itmiş ki ʿaḳlı daḥı¹⁷² gelmez başına
- 3 Tâ ezel bīmār-ı ʿaşḳum derd ile bir gün eğer
Cân-nişâr eylesem anuñ laʿl-i gevher-pâşına
- 4 Dostlar ʿaşıḳ gelüp dünyaya ʿaşıḳ gitdigim
Zâhir olsun diyü dehrün rind ü ḳallâşına
- 5 Diyesüz kim tîşe-i derd ile Ferhâd-ı belâ
Luṭf u himmet eylesün kazsın mezârum taşına
- 6 Geçmezem hergiz bela-yı derd-i ʿışk-ı yardan
Dönmezem ḳālû belada itdügüm iḳrârdan

V

- 1 Fevrî hicrün ile rāh-ı miḥnet içre oldı ḥak
Ḥançer-i ʿaşḳınla¹⁷³ olmuşdı ezelden sîne-çāk

¹⁷² ʿaḳlı daḥı:daḥı ʿaḳlı Ç.

¹⁷³ hicrünle:ʿaşḳunla Ç.

- 2 Tîg-ı ʿışkuñdan senüñ hergiz yüzün döndürmedi¹⁷⁴
Olmayınca dilberā şemşîr-i hicrünle helāk
- 3 Çünkü teʿsîr eyleyüp¹⁷⁵ zāhm-ı muḥabbet cānına
Şevk ile ey cān nişār itdi yolunda rūḥ-ı pāk
- 4 Seyr iderken uğradum bir gün mezārı yanına
Semʿüme kabrinden irdi bir şadā-yı sūz-nāk
- 5 Üstine vardum kulağ urdum mezārından müdām¹⁷⁶
Çağurup dirdi zebān-ı ḥāl ile her zerre ḥāk
- 6 Geçmezem hergiz bela-yı derd-i ʿışk-ı yardan
Dönmezem kālū belada itdügüm ikrārdan

211^b**16. Müseddes-i Şadık¹⁷⁷**

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

- 1 Hüdāyā itme ḥālī dāʿimā dilden Şekūr ismin
Gözümnden dūr kılma pertev-i envār-ı Nūr ismin
Enīs it dem-be-dem bu kalb-i bî-şabra şabūr ismin
Baña ğayret müyesser eyle kıl derdüm Ğayūr ismin
Ya maḥv it levh-i ʿisyāndan bu ʿabd-ı pūr-kuşūr ismin
Çıkar yā Rab esmā-ı ḥüsnādan Ğafūr ismin¹⁷⁸

¹⁷⁴ hergiz yüzün: hergiz hiç yüzünü Ç.¹⁷⁵ eyleyüp: eyledi Ç.¹⁷⁶ üstine vardum kulağ urdum mezārından müdām: Üstine varup kulağ urdukda semʿi cān ile Ç.¹⁷⁷ Kaya, Tufan, *Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi'ndeki 13467 Numaralı Mecmuanın Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi SBE, Konya 2007, s. 176-177.¹⁷⁸ çıkar yā Rab esmā-ı ḥüsnādan Ğafūr ismin: yahud esmā-ı ḥüsnādan çıkar yā Rab Ğafūr ismin Ç.

- 2 ° Uşatîñ cürmüni °afv itmek iken rûz u şeb kıarıñ
 °Ayân iken rumûz ehline remz nâm Gufranîñ
 °Uyûbun setr iderken kâ'inâtîñ ism-i Settariñ
 Rahîmâ geçmemek layık mı cürmünden bu ğam-h^vârîñ
 Ya maḥv it levḥ-i °isyân bu °abd-ı pûr-kuşûr ismin
 Çıkar yâ Rab esmâ-ı ḥüsnâdan Ğafûr ismin
- 3 Gelelden °âleme cürm ü şenâ'atdır baña hep kâr
 °İbâdet kıılmağa¹⁷⁹ kıılmaz heves bu kalb-i nâ-hemvâr
 İderken nâdim olup her günâha yüz kez istiğfâr
 Revâ mı rûz-ı maḥşerde benim ḥâlim ola düşvâr
 Ya maḥv it levḥ-i °isyândan bu °abd-ı pûr-kuşûr ismin
 Çıkar yâ Rab esmâ-ı ḥüsnâdan Ğafûr ismin
- 4 İtâ'atdır kamu şer°-i şerîfe tavr u etvârim¹⁸⁰
 Ola ḥâşâ ki vahdâniyetiñ ḥaqqında inkârım
 Resûlûñ Muştafa'ya var dil ü cân ile îkrâm
 Revâ mı düzaḥ içre âḥ u zâr olmak benim kâm
 Ya maḥv it levḥ-i °isyân bu °abd-ı pûr-kuşûr ismin
 Çıkar yâ Rab esmâ-ı ḥüsnâdan Ğafûr ismin
- 5 Tevaḳḳufsuz kabûl-i dergehiñ olan du°a ḥaqqı¹⁸¹
 Du°asın müstecâb it Şâdıkiñ şubḥ u mesâ ḥaqqı
 Habîbiñ Muştafâ ile cemî°-i enbiya ḥaqqı
 Aña vefk ile tevfiķiñ gûruh-ı evliyâ ḥaqqı
 Ya maḥv it levḥ-i °isyân bu °abd-ı pûr-kuşûr ismin
 Çıkar yâ Rab esmâ-ı ḥüsnâdan Ğafûr ismin

¹⁷⁹ kıılmağa: itmege Ç.

¹⁸⁰ İncelenen çalışmada bu bend çalışmada şöyle yer almaktadır: Ola ḥâşâ ki vahdâniyetin ḥaqqında inkârım / Resûlûñ Muştafa'ya var dur [ur] cân ile îmânım / Muṭâbıḳken kamu şer°-i şerîfe tavr u etvârim / Revâ mı düzaḥ içre âḥ u zâr ola benim kârım / Ya maḥv it levḥ-i °isyân bu °abd-ı pûr-kuşûr ismin / Çıkar yâ Rab esmâ-ı ḥüsnâdan Ğafûr ismin

¹⁸¹ İncelenen çalışmada bu bend şöyle yer almaktadır: Du°asın müstecâb it Şâdıkiñ şubḥ u mesâ ḥaqqı / Habîbiñ Muştafâ ile cemî°-i enbiya ḥaqqı / Aña vefk ile tevfiķiñ gûruh-ı evliyâ ḥaqqı / Tevaḳḳufsuz kabûl-i dergehiñ ol du°a ḥaqqı / Ya maḥv it levḥ-i °isyân bu °abd-ı pûr-kuşûr ismin / Çıkar yâ Rab esmâ-ı ḥüsnâdan Ğafûr ismin

212^a**17. Müseddes-i Agāh**¹⁸²

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Dilā şimden girü dāmān-ı küh-ı ğam yataġuñdur
Seni böyle perişān iden āşüfte dimāġuñdur
Sana kim didi meyden tevbe kı l kendi yasaġuñdur
Temāşā-yı çemenden men° iden dīvār-ı bāġuñdur
Gönül-süzān iden cism-i nizārīn tāze dāġuñdur
Seni pervāne-i °aşk eyleyen kendi çerāġuñdur
- 2 Vücūduñ āteş-i ğam yaksa da incinme cānāna
Temennā-yı vişāl-i yārdan¹⁸³ °aşık kıyar cāna
Hadīş-i ehl-i dildir °ārif isen atma yabana
Budur meclisde dā'im güft-güy-ı şem° ü pervāne
Gönül-süzān iden cism-i nizārīn tāze dāġuñdur
Seni pervāne-i °aşk eyleyen kendi çerāġuñdur
- 3 Bu dinlendi şadā-yı tīşeden üftāde Ferhād'a
Bu anlandı zebān-ı lāleden dāmān-ı şahrāda
Bu beyt-i dil-güşā besdür kamu °uşşāk-ı nāşāda
Bunu tekrār iderdi dem-be-dem Mecnūn-ı āzāde
Gönül-süzān iden cism-i nizārīn tāze dāġuñdur
Seni pervāne-i °aşk eyleyen kendi çerāġuñdur
- 4 Beni ayırdı çarh-ı sifle ol serv-i revānumdan
Hāmūş oldu çemende bülbulān āh ü fiġanumdan
O bī-pervā hāzer kıalmaz °aceb sūz-i nihānumdur
Şikīyet kılmazem ol dilber-i nā-mihr-bānumdan
Gönül-süzān iden cism-i nizārīn tāze dāġuñdur
Seni pervāne-i °aşk eyleyen kendi çerāġuñdur
- 5 Ġarāz bir gün şikāyet-nāme-i °aşk-ı mecāz itdüm

¹⁸² Civelek, Sabahattin, *Āgāh Dīvānı Edisyon-Kritikli Metin*, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi SBE, s. 24-25.

¹⁸³ temennā-yı vişāl-i yārdan °aşık kıyar cāna: Bu dinlendi şadā-yı tīşeden üftāde Ferhād'a D.

Hāşe-li'llah kim buna razı ola Monlā-yı Rūm
 Rūz-ı mātemde iderler bunlara ihya-yı Rusūm
 °Alemler tutdı sadā-yı nāy u gülbang-ı kūdūm
 Hāsılı ehl-i dile derd-i felek eksük degül
 Qanda varsın bir dede bir dünbelek eksük degül

- 5 Dutdı dünyāyı Toĝani' nün kemāl-i şöhreti
 Şimdi oldu ehl-i dünyānın medār-ı devleti
 Ol kadar oldu muhibban u mürīdīñ kesreti
 Her biri bir hānına virmekte da°im sıkleti
 Hāsılı ehl-i dile derd-i felek eksük degül
 Qanda varsın bir dede bir dünbelek eksük degül

212b^{der}

19. Müseddes-i °Ulvi¹⁸⁷

Fe°ilātūn Fe°ilātūn Fe°ilātūn Fe°ilūn

- 1 Sevdūñ ey dil yine bir tāze gül-i ra°nāyı
 Artırursuñ n'ola [bülbul] gibi vāveylāyı
 Mesken it künc-i harābatı olup rüsvāyı
 Def°-i ğam kıлмаğ için al elüne şahbāyı
 °Ayş u nüş iyle bu gün añma ğam-ı ferdāyı
 Saña ışmarladular bu beled-i dünyāyı
- 2 Kāni°-i fūrkat olup vuşlat-ı cānāndan geç
 Mā'il-i zillet olup devlet-i °unvāndan geç
 °Arif-i vahdet olup kesret-i yārāndan geç
 Rażī-i kısmet¹⁸⁸ olup ğayret-i akrāndan geç
 °Ayş u nüş eyle bu gün añma ğam-ı ferdāyı
 Saña ışmarladular bu beled-i dünyāyı

- 3 Zevk-i dünyā ile şād olma ğam ancak ötesi

¹⁸⁷ İsmail Çetin, *Derzi-zāde Ulvî*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ 1993, s. 168-169.; Başlık: Tesdis ez-güfteha-yı derzi-zade °ulvi Çelebi Rahmetu'llahi

¹⁸⁸ raża-i kısmet: kāni°-i kısmet D.

Dirhemüm yok diyü ğam çekme hem ancağ ötesi
 Şāh-ı ʿālemde olursān elem ancağ ötesi
 ʿĀkıbet rāh-ı vücūduñ ʿadem ancağ ötesi
 ʿAyş u nūş eyle bu gün añma ğam-ı ferdāyı
 Saña ışmarladular bu beled-i dünyāyı

- 4 Def^c idem dirseñ eger kim dil-i şeydā ʿġamunı¹⁸⁹
 Bade iç bād kımaz kimsenün¹⁹⁰ ašlā ġamunı
 İbni vaqt ol be gönül anmaya ferdā ġamunı
 ʿĀşık¹⁹¹ olan getirür mi dile dünyā ġamunı
 ʿAyş u nūş eyle bu gün añma ğam-ı ferdāyı
 Saña ışmarladular bu beled-i dünyāyı
- 5 ʿUlvī' yā hırka giyüp cismünı ʿuryān iyle
 Dest-i şevk ile çeküp çāk-ı girübān iyle
 Ber-ķarār olma gezüp ʿālemi seyrān iyle
 Her gice kendünı bir kūşede mihmān iyle
 ʿAyş u nūş iyle bu gün añma ğam-ı ferdāyı
 Saña ışmarladular bu beled-i dünyāyı

212^a

20. Müseddes-i Kemānī

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

- 1 Bahar irdi donandı bağ-ı ʿālem tāze güllerle
 Bezendi ser-be-ser şahrālar aʿlā nev-çemenlerle
 Şafā kesb idecek derd-i sīmīn bedenlerle
 Şalın bağ-ı cihān içre yanağı yāsemenlerle
 İçilsün bāde-i gülgün sākī gonca-femlerle
 Şafā geldi dem-i ʿıyş u tarab demler kademlerle
- 2 Nice bir şīşe-i hātır ola bu inkisār üzre

¹⁸⁹ def^c idem dirseñ eger kīm dil-i şeydā ʿġamunı: Çekmeyin dirseñ eğer sen de bu dünyā ġamını D.

¹⁹⁰ kimsenün: kişinün D.

¹⁹¹ ʿāşık: ārīf D.

Nice bir   mr  m  z ge  s  n fı  g  n u   h u z  r   zre
 Ecel peyg  m  ı yakla  dı   mr-i c  n i  ht    r   zre
 H      a c  l-i     lem     n degild  r bir   ar  r   zre
     ls  n b  de-i g  lg  n s  k  ı g  nca-femlerle
   f   geldi dem-i   ıy   u   arab demler   ademlerle

3 H  r  ret suz-ı g  m  da nice bir dilde in  k  y  d olsun¹⁹²

Get  r c  m-ı mu   aff  y  ı be s  k  ı dil-k     d olsun
   g  m  nla yeter a  latd  n dil-i ma  hz  n     d olsun
 C  n i  inde inles  n bu da bir ya    ı ed   olsun
     ls  n b  de-i g  lg  n s  k  ı g  nca-femlerle
   f   geldi dem-i   ıy   u   arab demler   ademlerle

4 Cef   v   cevre   r  m u vef  s  na liy    kat yok

Ne bir zerre   adar  n bendesine istim  let yok
 Ter      m eylemez z  lim cef  s  na ni    yet yok
 T  b    at i    til  l   zre g  n  lde istirahat yok
     ls  n b  de-i g  lg  n s  k  ı g  nca-i femlerle
   f   geldi dem-i   ıy   u   arab demler   ademlerle

5 Gel  n  z s  ylen  z lu  f id  n  z s  k  ı-i devr  na

Ay  ksuz s  rs  n birez devr eyles  n meclisde peym  ne
 Pey  pey d  ns  n i  ils  n piy  le devre     h  ne
 Kem  n  ı'y   g  m   ld  rd   iri  di     mri p  y  na
     ls  n b  de-i g  lg  n s  k  ı g  nca-femlerle
   f   geldi dem-i   ıy   u   arab demler   ademlerle

¹⁹² Vezin kusurludur.

213^{ader}**21. Müseddes-i ʿÖrfî**

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

- 1 Cihān içre gezer ilken serüm evvel selāmetde
 Alup biñ āl-ile ʿaqlum koduñ künc-i ʿasāvetde
 Derūnum nār-ı hicrūnle bāşum dürlü felāketde
 Ölürsem bu elemlelerle sözüm bu nezʿ-i hāletde
 Açup başım girībānıñ tutam muḥkem kıyāmetde
 Diyem ḥaḳkım Ḥudā Ḥak it bu zālīmle bu sâʿatde
- 2 Diyem kim dīnde "Ya Rāb" iderdim ben buña taʿzīm
 Ḥuşūşa başla cānım yolunda eyledim teslīm
 İdüp bu ḥāllerle çün helākım ʿaşdına taʿlīm
 Ḥūş imdi cevri çok hercāyî-i dilber-i ahdım olsun
 Açup bāşum girībānıñ tutam muḥkem kıyāmetde
 Diyem ḥaḳkım Ḥudā Ḥak it bu zālīmle bu sâʿatde
- 3 O deñlü eyliyem ʿÖrfî yarını mahşer günü şekvā
 Koyarım ḥāşılı ehl-i ʿaraşāt içre vā-veylā
 Dīvān-ı lemyezelde ʿalem bir bir ānı daʿvā
 Bana raḥm itmediñ anda saña raḥm itmezem aşlā
 Açup başum girībānıñ tutam muḥkem kıyāmetde
 Diyem ḥaḳkım Ḥudā ḥak it bu zālīmle bu sâʿatde

213^b**22. Müseddes-i Fevrî¹⁹³**

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

- 1 Tañrı her şahşā temennā-yı dil ü cānın vire
 Kāfire İslām ü ehl-i dīne īmānın vire
 Şeyḥ ü şūfīye cinān ü ḥūr u rıdvānın vire
 Mālike mülkin ġarībe künc-i vīrānın vire
 İsterin Ḥaḳ ḥaste-dil ʿuşşāka cānānın vire
 Umarum derdin viren Allāh dermānın vire

¹⁹³ Tarlan , *Şiir Mecmualarında XVI. Ve XVII. Asır Divan Şiiri Rahmî ve Fevrî*, s. 74-75.

- 2 Çün beni çarḥ itdi ol şîrîn-dehānumdan cüdā
Başım alup tağa düşsem Kūhken-veş mübtelā
Nāgehān gördüm gelür bir pîr-i dem Hızır Hüdā¹⁹⁴
Himmet it didüm didi el kaldurup idüp duḳā
İsterin Hāḳ ḥaste-dil ʿuṣṣāka cānānın vire
Umarum derdin viren Allāh dermānın vire
- 3 Vākıḳamda bir gece gördüm ki Ḳays-ı pāk-bāz
Ṭoprağa urmış yüzün izhār idüp sūz ü güdāz
Didüm ey ʿāşık nedür maḳsudun eyle keşf-i rāz
Ağlayup derd¹⁹⁵ ile didi kim tā eyd idüp niyāz
İsterin Hāḳ ḥaste-dil ʿuṣṣāka cānānın vire
Umarum derdin viren Allāh dermānın vire
- 4 Hoş gelür bu derd ü muhabbet baṅa şıḥḥat istemem¹⁹⁶
Rağbetüm kalmadı dünyāya saʿādet istemem
Zillilete incinmezem iḳbāl ü devlet istemem
Fakrı faḥr itdüm revāc-ı ḳadr ü ʿizzet istemem
İsterin Hāḳ ḥaste-dil ʿuṣṣāka cānānın vire
Umarum derdin viren Allāh dermānın vire
- 5 Derd-i hicrān Fevrîyi şol deñlü itdi ḥaste-ḥāl
Kim gelüp gördükde aḥvālın ṭabīb-i hoş-ḥişāl
Dutdı nabzın gördi kim kendü ʿilāc itmek muḥāl
Hāḳḳa tefvîz itdi ḥālın didi¹⁹⁷ ol şîrîn maḳāl
İsterin Hāḳ ḥaste-dil ʿuṣṣāka cānānın vire
Umarın derdin viren Allah dermānın vire

¹⁹⁴ bir pîr-i dem Hızır Hüdā: bir Hızır-dem pîr-i Hüdā Ç.

¹⁹⁵ derd: sūz Ç.

¹⁹⁶ İncelenen çalışmada dördüncü bend şöyle yer almaktadır: Hoş gelür derd-i maḥabbet baṅa şıḥḥat istemem / Zillilete incinmezem iḳbal-ü-izzet istemem / Fakrı faḥr etdüm revac-ı kadr-ü- rifat istemem / Rağbetüm dünyaya kalmadı saadet istemem / İsterin Hāḳ ḥaste-dil ʿuṣṣāka cānānın vire / Umarın derdin viren Allah dermānın vire

¹⁹⁷ didi:diyüp Ç.

213^{bder}**23. Müseddes-i izzeti¹⁹⁸**

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Dil-i belâkeşe şefkat zamânı geldi mi
Ma'ârif ehline râğbet zamânı geldi mi
Sehâ-i vücûd ile şöhret zamânı geldi mi
Kadîmî kullara nevbet zamânı geldi mi
Bu ben kemîneye himmet zamânı geldi mi
°Aṭā vü luṭf u mürüvvet zamânı geldi mi
- 2 Firâk-ı yâr ile maḥzûn ü dil-figâr oldum
Çeke çeke gam hicri zebûn ü zâr oldum
Taḥammül itmege yok çâre bî-ḳarâr oldum
Emâsil içre be-gâyet ḥaḳîr ü ḥâr oldum
Bu ben kemîneye himmet zamânı geldi mi
°Aṭā vü luṭf u mürüvvet zamânı geldi mi
- 3 Ümîd-i câh ile şanmañ beni ki mesrûrum
Belâ-yı °aşḳla her dem nihân ü maḳhûrum
Ne denlu iylerisem ah u nâle ma'zûrum
İki yıl oldu ki dâr u diyârdan dûrum
Bu ben kemîneye himmet zamânı geldi mi
°Aṭā vü luṭf u mürüvvet zamânı geldi mi
- 4 İderse dil n'ola fakrdan tâli°-i şûmâ
Müyesser olmaz hergiz murâd mehmûma
Tutışdı âteş-i hasretle ten dönüp muma
Baka-yı mansıb ile geldi ruh hulkûma
Bu ben kemîneye himmet zamânı geldi mi
°Aṭā vü luṭf u mürüvvet zamânı geldi mi

¹⁹⁸ Adnan Çağlı tarafından hazırlanan *Vişne-Zâde İzzetî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvânının Tenkidli Metni* başlıklı yüksek lisans tezi çalışmasında bulunamamıştır.

- 5 Dilerseñ ola sa'âdet apusu saña kûşâd
 Yıkık gön  lleri ıl dest-i lufla âbâd
 Faır İzzeti eyle uşşadan âzâd
 Bahar erişdi huşûşa ki oldu her kişi şâd
 Bu ben kemîneye himmet zamânı geldi mi
 A v  luf u m r vvet zamânı geldi mi

214^a

24. M seddes-i adri¹⁹⁹

Mef  l n Mef  l n Mef  l n Mef  l n

- 1 Ey  ey burc-ı h sn n m ht b  mihr-i rahş n 
 Mel hat m lk n n ser- eşmesi m mt z-ı dever n 
 Cem l ndir hid yet g lşeni n verd-i h nd n 
 Bu h sn   bu kem liyle g ren ş h-ı h b n 
 O ur mir at-i h sn n  yet-i el  f-ı yezd n 
 Te  l llah zeh  feyz-i kemal-i  avn-i rabb n 
- 2 D n m t -be-key n r-ı amu la da-d r olsun
 Bu mi netler fel ketler işidenden  r  olsun
 Cef y  h b-ı tahs l eylemiřs n y z n a olsun
 H km ıl devr-i la linde g zel sevmek yes  olsun
 Efendim Ahmedim   mr m h b bim eyle ferm n 
 Yolunda etmes n  ař klar n   k-ı gir b n 
- 3 G n l m lkine d ra-y  mu abbet olalı d ver
 V c dum ařr n  cevri n eli hedm etdi ser-t -ser
 Bilen y z bi  yemin etsi n tutuldu n itmezin y  Rab
 G n l an alamadan eyledi n ey b -vef  b -fer
 Boyadı dest-i cevri n anlara bu  eşm-i giry n 
 Demidir  andelib- s  g n l eylemse ef  n 

¹⁹⁹ Mehmet K lahliolu tarafından hazırlanan "*Kadr  Hayat  Edeb  Kiřilii ve D v n n n Transkripsiyonlu Metni*" başlıklı y ksek lisans tezi  alışmasında bulunamamıştır.

- 4 Eşiğîñ Ka'besine doğrulıp dil 'azm-i rāh itdi
 H̄am-ı ebrūni kıbleme hayli demdir secdegāh itti
 Begüm sevdā-yı zūlfūñ baht-ı ber-geştem siyāh itdi
 Lebūñ fikri diğ̄er-gūñ eyleyüp hālīm tebāh itdi
 Unutduñ var ise ittiklerin ahdīyle peymānı
 Çeker cān kaşdına cellād-ı ğamze tīg-ı bürrānı
- 5 Yaturken h̄vāb-ı rāhatda irişdi kūşe ber-āvāz
 Ki 'ayn-ı cān ki eyle tegāfūl uykusundan bāz
 Gōñūl 'anķa- sıfat evc-i tarabda eylesün pervāz
 Vefā eyyāmıdır Kadrī gel 'ıyş ü nūşa kıl āğāz
 Sepīd atlas giyür 'āleme aḥkām-ı sultānı
 Niķāba çekdi ebriyle felek h̄urşīd-i rahşānı

214^b

25. Müseddes-i Rahmī²⁰⁰

Fā'ılātūn Fā'ılātūn Fā'ılātūn Fā'ılūn

- 1 Kābza-i kudretde himmetden gümānum var imiş
 Menzil aldum tīr-veş a'la nişānum var imiş
 Mihr ile burc-ı şerefde iktidānum var imiş
 Tālī'üm ferḥunde 'ömr-i cāvidānum var imiş
 Devlet ü iķbāl ü baht-ı cāvidānum var imiş
 Kim seni bir dahı görmege zamānum var imiş
- 2 Üştür-i gerdūnı bār-ı aşķa maḥmil eyledüm
 Pertev-i h̄urşidden zerrin selāsil eyledüm
 Beyzā-ı sīmīni māhuñ aña dil eyledüm
 Gün gibi her rūz u şeb kaṭ'-ı menāzil eyledüm
 Devlet ü iķbāl ü baht-ı cāvidānum var imiş
 Kim seni bir dahı görmege zamānum var imiş

- 3²⁰¹ Ben ki bir seyyāh-ı aşķam ğam diyārın seyr idüp

²⁰⁰ Tıġlı, Fatih, *Bursalı Rahmī Çelebi ve Divanı*, s.91.

²⁰¹ İncelenen divanda üçüncü ve dördüncü bendler yer değiştirmektedir.

Yār-ı gāruz Kūhken ile kühsārın seyr idüp
 Kesb-i hālāt eyledüm Mecnūn mezārın seyr idüp
 Hāşılī dehrūn ser-ā-ser kiştzārın seyr idüp
 Devlet ü iķbāl ü baht-ı cāvidānum var imiş
 Kim seni bir dahı görmege zamānum var imiş

- 4 Nice eyyām idi gerçi hıızmetünden dūr idüm
 Yad olup her āşinādan yārdan mehcūr idüm
 Ta'n-ı a'dā ile kahr-ı dehr ile maķhūr idüm
 İttisālūn līke yād itdükçe ki mesrūr idüm
 Devlet ü iķbāl ü baht-ı cāvidānum var imiş
 Kim seni bir dahı görmege zamānum var imiş

- 5 Tengnā-yı gāmda iken Raḥmī nāgeh bir seher
 Peyk-i şādi irişüp virdi kudūmundan haber
 Haşb-i hālüm oldu ol demde bu silk-i pūr-güher
 Oқudum bu beyti taḥsīn itdi erbāb-ı nazar
 Devlet ü iķbāl ü baht-ı cāvidānum var imiş
 Kim seni görmeklüge dahı zamānum var imiş

215^a

26. Müseddes-i Raḥmī²⁰²

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn

- 1 Zevk-i ʿāşık ʿālem-i fūrķatde fikr-i yār imiş
 Hālet-i vuşlat hemān bir pertev-i didar imiş
 Cān ü dil bir lemʿasından cümle pūr-envār imiş
 Çeşm-i bahtum tā ezel bu şevķden bī-dār imiş
 Hāk-i pāyuñ tūtiyā-i dide-i hūnbār imiş
 Ḥamdü'lillāh kim görecek gözlerimiz var imiş

²⁰²Tıǵlı, *Bursalı Raḥmī Çelebi ve Divanı*", s.91.

- 2 °Ālem-i vaḥdet diyen °ışķa aceb zībā dimiş
 Zāhir eğerçi kimi Şirīn kimi °Azrā dimiş
 Ḥayretinden dehşete varmuş²⁰³ kimi Mevlā dimiş
 Nāķa-i Leylāyı görmüş Kays-ı bī-pervā dimiş
 Ḥāk-i pāyuñ tūtiyā-yı dīde-i ḥūn-bār imiş
 Ḥamdü'lillāh kim görecek gözlerümüz var imiş
- 4²⁰⁴ Āh kim şaldı beni hicrāna çarḥ-i kīne-ver
 Derd ü miḥnetle diyār-ı ğurbete itdim²⁰⁵ sefer
 Sağ esen cānāna irdim nitekim bād-ı seher
 Baş koyup destin öpüp didim āna ey °işveger
 Ḥāk-i pāyuñ tūtiyā-yı dīde-i ḥūn-bār imiş
 Ḥamdü'lillāh kim görecek gözlerimiz var imiş
- 5 Cān-ı °uşşāķa cefāyı gerçi kim cānān ider
 Her ne eylerse bu ben dil-hasteye hicrān ider
 Dāmen-i dehri²⁰⁶ şafaķ gibi ser-şikem²⁰⁷ k̄ān ider
 Kūy-ı dilberde gönül bu vech ile efgān ider
 Ḥāk-i pāyuñ tūtiyā-yı dīde-i ḥūn-bār imiş
 Ḥamdü'lillāh kim görecek gözlerimiz var imiş
- 6 Raḥne şanma²⁰⁸ ḥāk-i Raḥmī üzre kim olmuş °ayān
 Görinen yir yir deĝil seng-i mezārından nişan
 Birisi güyā dehān²⁰⁹ olmuş der biri zebān²¹⁰
 Maķdem-i yārı görüp bu vech ile eyler fiĝān
 Ḥāk-i pāyuñ tūtiyā-yı dīde-i ḥūn-bār imiş
 Ḥamdü'lillāh kim görecek gözlerimiz var imiş

²⁰³ varmuş: varup D.

²⁰⁴ İncelenen dīvanda üçüncü ve dördüncü bendler yer deĝistirmektedir.

²⁰⁵ itdüm: kıldum D.

²⁰⁶ derhr-i: çarḥ-ı D.

²⁰⁷ Ser-şiken: derunum D.

²⁰⁸ Sanma: sanman D.

²⁰⁹ dehān: zebān D.

²¹⁰ zebān: dehān D.

215^b**27. Müseddes-i Rahmî²¹¹**

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Āh elinden ṭālī'üm şād itmedi bir dem beni
 Vuşlat-ı cānānum²¹² ile eylemez hurrem beni
 Gark ider seyl-āb-ı eşk-i dīde-i pūr-nem beni
 Hey meded devrān neye şaqlar 'aceb bilsem beni
 Öldürür āhir belālarla dirīgā gam beni
 Gözüme 'ālem görünmez seyr ider 'ālem beni
- 2²¹³ Şol²¹⁴ geçen 'ālemleri cānān ile yād eylerüm
 Ol ḥayālāt ile dāyim zār gön'lüm eğlerüm
 Tekye-gāh-ı gāmda ki dīvāne gibi inlerüm
 Gāh kendümle gehī dīvāra derdüm söylerüm
 Öldürür āhir belālarla dirīgā gam beni
 Gözüme 'ālem görünmez seyr ider 'ālem beni
- 3 Şuḥan-ı gülşende o güller gördüm şād-kām
 Serv gibi şalınup ağıyār ile eyler hırām
 Sāye-veş pāyına düşdüm āh idüp ben müstedām
 Okudum bu maṭla'ı²¹⁵ gūş iyledi her ḥās u 'ām
 Öldürür āhir belālarla dirīgā gam beni
 Gözüme 'ālem görünmez seyr ider 'ālem beni
- 4 Gitdi eyyām-ı şitā erişdi eyyām-ı²¹⁶ bahār
 Şimdi zencīrin sürür dīvānedür her cūy-bār
 Her kişi bir serv-i balāyı²¹⁷ idüpdür der-kenār
 Yārsuz dil-ḥaste ten efgār²¹⁸ u 'aqlum tār-mār
 Öldürür āhir belālarla dirīgā gam beni
 Gözüme 'ālem görünmez seyr ider 'ālem beni

²¹¹ Tıgılı, *Bursalı Rahmî Çelebi ve Divânı*, s. 90-91.

²¹² cānānum: dil-dārum D.

²¹³ İncelenen dīvanda üçüncü ve dördüncü bendler yer değiştirmektedir.

²¹⁴ şol: ol D.

²¹⁵ maṭla'ı: maṭlbı D.

²¹⁶ eyyam-ı: hengām-ı D.

²¹⁷ balayı: boyluyu D.

²¹⁸ dil-ḥaste ten efgār: ten ḥaste dil figār D.

- 5 Bir hilāl-ebrū ğamından Raḥmīyā oldum ḥayāl
 Çarḥ-ı keĵ-rev gibi olsam yiridür ser-geşte-ḥāl
 Yār zālīm ııřķ kātıl şabr ise emr-i muḥāl
 Vādi-i ḥayretde kıaldum āḥ kim Mecnūn-misāl
 Öldürür āḥir belālarla dirīġā ğam beni
 Gözüme  alem görünmez seyr ider  alem beni

216^a

28. Müseddes-i Fevrī²¹⁹

Mef ul  F  il t  Mef   l  F  il n

- 1 Gitdim ğam-ı nig r ile k y-ı mel mete
 Oldum es r-i cev r u cef  v  ned mete
 D ř d m fir ķ u ḥasret u derd u sek mete
   mr āḥir oldu  ıķmadım ayrıķ sel mete
 V  ḥasret  ki irmedim ol serv-ķ mete
 V  fir kat  ki kıaldı bu ḥasret kıy mete
- 2 Derda ki f r kat irdi ba a  ařķ ola didi
 ř ḥ t-ı²²⁰ bedenden el yudı y  h  sa a didi
 Ḥatt n miř l iriř di ecel merḥab  didi²²¹
 C n bir ya a  aġırdı ecel²²² bir ya a didi
 V  ḥasret  ki irmedim ol serv-ķ mete
 V  fir kat  ki kıaldı bu ḥasret kıy mete
- 3 N r-ı fir ķ yaķdı tenim eyledi t r b
 Mihr-i  iz r  g zlerimi eyledi p r- b
 Oldum hev -y   ařķ ile  v re   n hub b
 G lz r-ı   mri b d-ı fen  eyledi ḥar b
 V  ḥasret  ki irmedim ol serv - ķ mete
 V  fir kat  ki kıaldı bu ḥasret kıy mete

²¹⁹Sema K lemen, *Nuruosmaniye K t phanesi 4962 Numaralı Mecmua 247a-324b Transkripsiyonlu Metin İnceleme*, Y ksek Lisans Tezi, Cumhuriyet  niversitesi Sosyal Bilimler Enstit s , Sivas 2011, s. 65-66.; Başlık: M seddes-i Mevl n  Fevr  Sellemehullah

²²⁰siḥ t-ı: sahn-ı  .

²²¹İncelenen  alışmada bu bendeki ikinci ve    nc  mısra yer deġiřtirmiřtir.

²²²ecel: g n l  .

- 4 Benden karar u şabr-ı dili dehr-yād idüp
 Derd ü belā u guşşa vü hecri ziyād idüp
 Āhım hevā-yı aşk ile pür tünd-bād idüp
 Bağ-ı fenāya atdı²²³ beni nā-murād idüp
 Vā hasretā ki irmedim ol serv - kāmete
 Vā firkatā ki kaldı bu hasret kıyāmete
- 5²²⁴ Raḥm itmez ise hecr benim hāl-i zārıma²²⁵
 Meyl itmez ise vaşl-ı dil bī-karārıma
 Öürsem irmedin eğer ol gül-izārına
 Nakḳāş-ı aşk nakş ide seng-i mezarıma
 Vā hasretā ki irmedim ol serv - kāmete
 Vā firkatā ki kaldı bu hasret kıyāmete
- 6 Çünkü belā vü guşşa vü gam düşdi yanıma
 Ğamzeñ mişālī tīg-i belā girdi kanıma
 Hecr-i lebiñle cān dahı geldi dehānıma
 Ahir nefesde geldi bu muṭla° zebanıma
 Vā hasretā ki irmedim ol serv - kāmete
 Vā firkatā ki kaldı bu hasret kıyāmete
- 7 Fevrī çün öldi hecriñ ile cān-nişār idüp
 Bir gün mezarı²²⁶ yanına vardım güzār idüp
 Bir nāle irdi sem°ime²²⁷ bir dem karar idüp
 Güş itdim añladım dirdi āh u zār idüp
 Vā hasretā ki irmedim ol ser ü kāmete
 Vā firkatā ki kaldı bu hasret kıyāmete

²²³ atdı: itdi Ç.

²²⁴ İncelenen çalışmada beşinci bend şöyle yer almaktadır: Oldum firāk-ı çeşmi ile zār u nā-tüvān / Fıkr-i lebiyle hecrde āḥır çıkarsa cān / İdüb zebān-ı hāl ile derd-i dilim beyān / Tā ḥaşr olunca diyesin ey şîr-i dil-sitān / Vā hasretā ki irmedim ol serv - kāmete / Vā firkatā ki kaldı bu hasret kıyāmete

²²⁵ İncelenen çalışmada bu benddeki birinci ve ikinci mısra yer değiştirmiştir.

²²⁶ mezarı: Firāri Ç.

²²⁷ sem°ime: Kulağıma Ç.

216^b**29. Muhammes-i Bî-Meded²²⁸**

Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılün

- 1 Yâ İlâhi vâdi-i işyânda kaldım kıl meded²²⁹
 °Abd-i °aşıyem suçum bî-ḥad ü cürmüm²³⁰ bî-°aded
 Şimdi şey'ullâha geldüm kılma ben dervîşi red
 Fazlına bel bagladım ey²³¹ vâhid u ferd u ehad
 Cümleñ ma'budı sensen dâ'imâ hayy-ı'l-ebed
- 2 Hamdülillâh buldı nâm-ı a'zamı kalb-i selîm
 Sâlik-i râha °ayân oldu sırât-ı müstakîm
 Ba'd-ezin kâr idemez vesvâs-ı şeytanü-r-racîm
 Okurum ismünde çün Bismillahirrahmanirrahîm
 Ey şıfâtundır şıfâtun Kulhüvallahü eḥad
- 3 Çâr ismünde²³² bu şeş sū kubbe bulmazsa sübût
 Pâyidâr olmaz binâsı hem-çü beyt-i °ankebût
 Feyz-i cūdundan erişir cisme kuvvet-i rûha kuvvet²³³
 Evvel u âhir hüve'l-hayyü'llezîsîn lâyetmût
 Zâhir u bâtın hüve'l-bākîsin Allahu's-şamed
- 4²³⁴
 Vâf-ı zâtundur münezzeh zât-ı pâkundur ğani
 Lemyelidsin okurlar ey velem yüledsin
 Lem yekün zât u şıfâtundur ki küfüven ehad
 Kudretünle erba'in günde tamâm oldu cesed

²²⁸ İsen, Mustafa *Usûli Dîvânı* Akçağ yayınları, s. 88-89, Başlık "Tahmis-i Usûlî Gazel-i Seyyid"

²²⁹ meded: bî-meded D.

²³⁰ cürmüm: cürmün D.

²³¹ ey:ya D.

²³² ismünde: ismünden D.

²³³ kuvvet: kuvvet câna kut D.

²³⁴ Bu bendde bir mısra eksiktir.

5²³⁵ °Älem-i vaḥdetde kesret dahi dutmuşdır makarr
 Birbirinde münderiç sankim nevât içre şecer
 Zahir olmamış idi hulk-ı melek hüsn-i beşer
 Ol zaman kim lutf ile bir gevherden kıldun nazar
 Zahir ol gevherden oldı cümle eşyā lā-aded

216^{bder}

30. [Başlıksız]

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

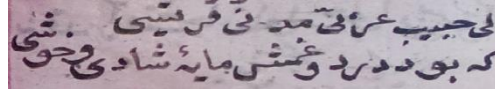
- 1 Gam-ı hicri ne yar[dan ne] raķīb-i bedli-ķādan bil
 Dilā ne inkisār-ı ķalbi dehr-i pūr-°inādan bil
 Ne eylerse teveccüh var cenāb-ı kibriyādan bil
 Ne ķahrı dest-i a°dādan ne lūtfu āşinādan bil
 Ne gelse nīk ü bed başa Hudāvend-i Hudādan bil
- 2 Cigerde yara görseñ tīr-i dil-gīr itdi dirsīñ sen
 Ecel irirse nāgeh tiğ ü şemşīr itdi dirsīñ sen
 Ne gelse Hāk'dan anı sū-i tedbīr itdi dirsīñ sen
 Kāzāya uğrasañ geh ķadı geh mīr itdi dirsīñ sen
 Bu sözden fāriğ ol °āşık rızā göster ķazādan bil
- 3 Dilā toy-ı "men °aref" sırrın o sübhānı bulam dirseñ
 Çalış maḥv-ı vücūd it °ilm-i °irfāne irem dirseñ
 İrāden sen seni tarḥ eyle girānı bulam dirseñ
 Fenāfillāha sa°y it zevk-i rūḥāne irem dirseñ
 Çerāğ-ı dāğ-ı cismiñ şūfiyā tāt u ķabādan bil

²³⁵ İncelenen divānda bu şiir yedi bendden oluşmaktadır. Beşinci bend şöyle yer almaktadır: Nükte-i sırr-ı nefahtüden çün urdun bir demi / Nokta-i vāhidde derc etdin sevād-ı a°zamı / Ya'ni kıldın nüsha-i kübrā vücūd-ı ādemi / Kāf ile nūndan yarattın onsekizbiñ ālemi / Kudretünle erba°in günde tamām oldu cesed Mahlasın bulunduğu yedinci bend şöyle yer almaktadır: Ey Usūlī sırrı dāyım Hakdan özge nesne yok / Dillere zikri mülāyım Hakdan özge nesne yok / Zahir u bātında kāyım Hakdan özge nesne yok / Seyyidin gönlünde dāyım Hakdan özge nesne yok / Ol fakīrin hem dillinde her dem eydür yā ehad

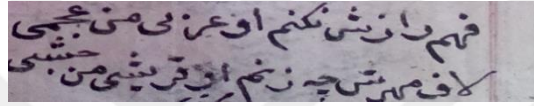
217^a31. Taḥmīs-i Naḥīfī Ġazel-i Cāmī²³⁶

Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılün

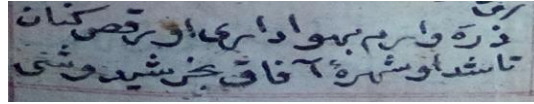
- 1 Gözümün ḥasret ile n°ola revān olsa yaşı
 °Aşıkam ol ṣeḥe kim yokdur [iki] °ālemde eşi
 Zātıdır ḥüsn ü cemali ile sa°adet güneşi

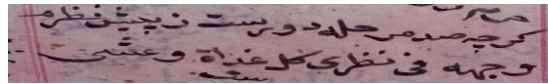
- 2 Maẓhar-ı Ḥayy Ḥudā²³⁷ zāt-ı cemīlū'ş-şiyemi
 Nuhbe-i serr-i belāḡat suḥan-ı muḥteremi
 Genc-i esrār-ı ilāhi dil-i i°cāz-demī

- 3 N°ola biñ ṣevkle ser-geṣtesi olsa dīl ü cān
 Oldı tā rūz-ı ezel °aşk-ı derūnumda nihān²³⁸
 Ol mehiñ yād kılup pertev-i ḥüsnin her ān

- 4 Baña gül-zār-ı bihişt oldı o ferḥunde-ḥarem
 Ki ānıñ lüle-i ser-geṣtesidir baḡ-ı irem
 Ḥarem-i ravẓa ṣahenṣeh-i iḳlīm-i kerem

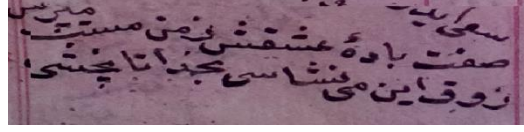

²³⁶ Aypay, A. İrfan, *Nahifi Süleyman Efendi Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Kişiliği ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 1992., C. 1, s. 314-315; Başlık: Taḥmīs-i Na°-i Cāmī

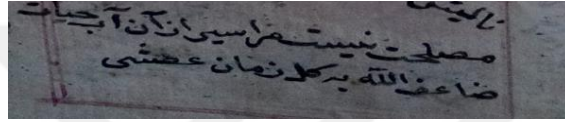
²³⁷ ḥayy Ḥudā : vahy-i Ḥuda D.

²³⁸ nihān: ayān D.

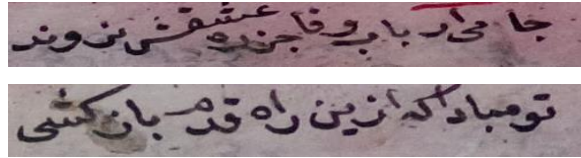
- 5 Bezm-i ma'îyyetde olup 'aşkla peymâne-be-dest
Sâgar-ı 'akl hatt-ı yerâmı şikest eyle şikest
Sa'î idüp tâ olasın mülhâk-ı mestâne-est

- 6 Hâzret-i fahr-i cihân ile 'aleyhi's-şalavât
Virşün Allah bu sūz-i dīl-i nālāna şebât
Tabiş-i 'aşk-ı fūzun-ter ola tâ rûz-ı memât

- 7 Himmetün rāh-ı muhabbetde bülend eyle bülend
Kudsiyān eyle tâ kim saña tahsin ü pesend
Ey Nahîfî yeter ehl-i dile şıdk ile bu pend

217^b

32. Ġazel-i Nefî²³⁹ Taḥmīs-i Tîġi²⁴⁰

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

- 1 Çekerin cevrimini bir kaşı kemānı severin
Ġamzesi tîrine olmağa nişānı severin
Baġlanup zülfüne ol müy-ı miyānı severin
Mā'ilin cezbe-i dīdāra hem ānı severin
Bir güzel çihrede ān olsa ben anı severin

²³⁹ Akkuş, Metin *Nef'î Sanatı ve Türkçe Dîvânı İnceleme Karşılaştırmalı Metin*, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi SBE, Erzurum 1991, 99 nolu gazel, s. 513.

²⁴⁰ Altınışik, M. Emin, "Tîġi'nin Tahmisi", *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Erzincan 2016, s. 249-251.

- 2 °Ayn-ı iz°ânıla mîzâne çeküp hûbânı
İsterin kim ola hoş-ho-cu meh-i Ken°ânı
Göricek sûret u sîretle mukayyed anı
Dilerin hüsni gibi hulkı güzel cānânı
Mutlakā böyle olan şûh-ı cihānı severin
- 3 Göricek bir yüzi gül gonce-dehen dildārı
İderin sîm n'ola açmazdan anuñçün zārı
Saklayup nāmını gönlümde mu'ammā-vārı
Severin zāhîr ü bātın göricek bir dildārı
°Arz-ı hāle meded olmazsa nihānı severin
- 4 Sevmeyüp dünyada bir mihr-i cihān-āşübı
Degme Rüstem sitemün olmaz iken mağlûbı
Degilem gerçi ki şıb sevdi görüp her hûbı
Sevmezin sevmezin ammā sevicek mahbûbı
Nirde var ise bir āfet-i cānı severin
- 5 Hâss ı °āma takılan lāle-°izārı sevmem
Hüsni-i Yūsufı geçen köhne bahārı sevmem
Ger Züleyhā-yı zamān olsa da kārı sevmem
Ne kadar nāzik ü nerm olsa nigārı sevmem
Ne kadar āfet-i cān olsa cevānı severin
- 6 Bir nazar- °ayn-ı °inayetle nağah itdi bana
Su gibi akdı gönül sūy-i bedenden o yaña
Münkeşif olmadı bir °ilm-i zarūrî çü saña
İhtiyār elde degül sūfi ne dirsiñ di baña
Severin hāsıl-ı ol rûh-ı revānı severin
- 7 Tîğiyā kalbe safā virdi küdüret def°ı
Mümkin olmaz idi hiç meyl ü muhabbet ref°ı
Olsa °aşkı zararı mahz-ı misal-i ef°ı
Çare yok sevmemege bir güzeli ey Nef°ı
Saña lâzım mı demek işte falānı severin

217^{bder}**33. Ğazel-i ʿİzzetī-i Adanevī Taḥmīs-i Hüsnī-i Kayşerī**

Mefʿülü Mefāʿilü Mefāʿilü Feʿülün

- 1 ʿĀşık ne ıatı rindane sālūs gerekdir
Ne ğāh sebukmağzine kābūs gerekdir
Her renkle dildār çü tāvus gerekdir
Dilberde vefā-luṭfla meʾnūs gerekdir
Her nazrade ān olması maḥsūs gerekdir
- 2 Çün sende var ol sīb-zekān çāh-ı zeneḥdān
Bu hüsnle olsañ nʿola sen Yusuf-ı Kenʿān
Ḳallāb dile turreleriñ fitne-i devrān
Bend eyle beni zülfün ile ey şeh-i hūbān
Zinciriñle bir nice maḥbūs gerekdir
- 3 Nāşıḥ bize bu bābda taʿn eyleme aşlā
Biz mest-i ğamz eylemeziz bendegī asğā
Tıfl-ı dil-i divaneyi ʿaşḳ eyledi rüsvā
ʿĀşıklara rüsvālīg olur rütbe-i aʿlā
Zann itme bize ʿār ile nāmūs gerekdir
- 4 Bir ucı ʿār olsa ʿadüvv itme taʿaccüb
Şayd itdiğini alsa ʿadüvv itme taʿaccüb
Tenhāda çıkagelse ʿadüvv itme taʿaccüb
Dilberle seni bulsa ʿadüvv itme taʿaccüb
Ol kelb muʿallimdir o cāsūs gerekdir
- 5 Diḳḳatde kılı kırk yarar olursa da ārif
Esrār-ı ḥaṭṭ-ı rüyuña olmaz yine vāḳıf
Bildirmedi bu ʿuḳdeleri şerḥ-i muvāḳıf
Zülfün leffin fehm idemez ehl-i maʿārif
Kākülleriniñ ḥalline ḳāmus gerekdir

- 6 Ğam çekme yaķarsa seni ateşlere dilber
Gör şem'ci ki şūrīdesi pervāneye n'eyler
Hīç bīm-i hāzer kılma şaķın 'aşıķ iseñ ger
'Aşķ ateşine girmeden ol murğ-i semender
Yanmaķda kişi hicriyle kaķnūs gerekdir
- 7 Hüsni dilüni dağ-ı muhabbetle donandır
Ol hāne-i tārına kanādīl uyandır
Her birini fevvāre-i hūnābla kandır
Bin şerha çeküp cismine şem'-i dili yandır
Genc-i ğama ey 'İzzetī fānūs gerekdir

218^a

34. Ğazel-i Mezākī Tahmīs-i Šābit ²⁴¹

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Nice demdür ki gözden gitdi ol nūr-ı başar gelmez
Ğubār-ı makdeminden tuṭiyā-yı çeşm-i ter gelmez
'Aceb n'oldı peyām-ı dilber-i Yūsuf-naẓār gelmez
Gidüp peyk-i nesīm eğlendi murğ-ı nāme-ber gelmez
'Aceb yād illere düşdün ki asla haber gelmez
- 2 Sitem vādisi var ol şeh-levend-i kīne-peymāda
Süvār-ı eşheb²⁴² oldu gitdi semt-i bī-dāda
Varup pāyine düşdi bir bölük 'uşşāk-ı üftāde
Peyām-ı vaşl için oldu berīd-i dilde-āmāde
Velī korķum budur²⁴³ kim ol dahı cānā gider gelmez
- 3 Şeb-i tārīk-i ğamda hūn-feşān-ı eşk-bārum ben
Belā-yı nā-gürīz-i cevr-i dildar ile zārum ben
Şabāhü'l-ḥayr-ı luṭfa²⁴⁴ muntaẓır bir bī-kārım ben
Gice ta şubḥ olunca hecr ile encüm-şumārım ben
Ḥayāl-i ḥāb-ı rāhet dīdeme şeb-tā-seḥer gelmez

²⁴¹Karacan, Turgut, *Bosnalı Alaeddin Sabit Dīvānı*, Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları, Sivas 1991, No: 37, s. 316-317; Başlık: Tahmis-i Gazel-i Mezaki Efendi

²⁴²eşheb-i nāz: süvār-ı eşheb D.

²⁴³budur: odur D.

²⁴⁴luṭfa: vasla D.

- 4 Diyār-ı aşka düşdüm dil pūr-ateş dideler pūr-nem
 Gönül mecrūh-ı şemşîr-i muhabbet zahma yok merhem²⁴⁵
 Figân hem-râh ü şîven hem inân ü âh ise hem-dem
 Gehî seng-i sitem eksik degül geh dūr-bâş-ı gâm
 Ğarībün başına ğurbet diyârına neler gelmez
- 5 Kâfir geşt-i bāğ eyler rakîb-i dīv-sîretle
 Geçer ʿömr-i ʿazîz ü nâzenîmün derd ü mihnetle
 Şeb-i firkâtde²⁴⁶ kaldum gerçi Sâbit gibi firkâtle
 Hele şükrüm Mezâki budur ümmid-i vuslatla
 Geçer eyyâm-ı firkat göz yumup açmak kadar gelmez

35. Tahmîs-i Fedâyi²⁴⁷ Ğazel-i Sulţân Murâd²⁴⁸

Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün

- 1 Eritdi âteş-i hasret bu cism-i zârım âb-âsâ
 Qurıdı zahm-ı sînem senün mihnetden habâb-âsâ
 Üşerse cismüme tîrîn nola dâim zübâb-âsâ
 Firâkıñla gönül yandı eyâ dilber kebâb-âsâ
 İki gözden akar yaşum benüm her dem şarâb-âsâ
- 2 Leb-i laʿlîñ hayâliyle baña hem-derd olu[r] müller
 Ğam-ı zülfünle hem-ğâlim olupdur şimdi sünbüller
 Ruḥuñ şevki ile hem-renk olalı dâğıma güller
 Figân u nâleme aheng ider gülşende bülbüller
 Benim sinem ider nağme begüm çeng ü rebâb-âsâ
- 3 Degüldir dâğlar cânâ bu cism-i pūr cerâhatde
 Nişân-ı naʿl eskidir seniñ şahn-ı muhabbetde
 Bu resme pây-mâl olmakdan ey meh kūy-ı mihnetde
 Semend-i nâzîñı sürdükçe meydân-ı leʿâfetde
 N'olaydı pâyine her-dem yüzüm sürsem rikâb-âsâ

²⁴⁵ İncelenen dîvânda bu benddeki ikinci ve üçüncü mısra yer değiştirmektedir.

²⁴⁶ firkâtde: mihnetde D

²⁴⁷ Mustafa Urhan tarafından hazırlanan *XVI. Yüzyıl Dîvân Şâiri Fedâyî, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Dîvânının Tenkidli Metni* adlı yüksek lisans tezinde bulunamamıştır.

²⁴⁸ Kırkkılıç, Ahmet, *Sultan Üçüncü Murad Hayatı Edebî Kişiliği Eserleri ve Dîvânının Tenkidli Metni*, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi SBE, 52 nolu gazel, s. 18-19.

- 4 H̱aridār olalı ey m̱āh-rū sen ruḥları bedre
 Nisār itdim yoluḡda s̱īm eşkim ṉice biḡ bedre
 Ḵadem bas ḥāk-i p̱āyin cevheri tā erişe şadre
 Naẓar kıl ḵīmyā-yı vaşl-ile ben ḥāk-i ḇī-ḱadre
 Ṉice bir rāh-ı zilletde yatam cānā tūrāb-āsā
- 5 Fedāyī bilmek isterseṉ eğer ki āteş-i firḱat
 Nice ʿanḱaları çūn peşe kıldı firār u ḇī-tākat
 Ne dir gör ḥasb-i ḥālinde o şāh-ı ḱahramān-ı heybet
 Murādī üstüne gül sāye şāl ey hūmā-rifʿat
 Firāḱunı bārını çekmekden olmuşdur rebāb-āsa

218^{bder}

36. Ğazel-i Nābī²⁴⁹ Taḥmīs-i Edīb²⁵⁰

Feʿilātūn Feʿilātūn Feʿilātūn Feʿiltūn

- 1 Rūʾyet-i yāre şaḱın olma nigāh-āmāde
 Eylemez ṭurresi p̱āy-ı nigeḡiḡ āzāde
 Şibhi yok behçetinin şirzime-i ḥūrāda
 Baḱılur mı o şeh-i kişver-i ḥüsn-ābāda
 Etse mirʿāta naẓar ʿaksi gelür feryāda
- 2 Āhımız ṭārim-i nūh çerḡe olurdu vāşıl
 Etmese tābı dili fikret-i vuşlat zāʾil
 Ḵūhlar bād-ı dem-i ḥasrete olmaz ḥāʾil
 Ḇī-sūtūnu bir işaretle ḱoparmaḱ ḱābil
 Ṯişesi serzeniş etmezse eğer Ferḥād'a
- 3 Vaşf-ı ruḥsār-ı dil-ārāda fūzūndur aḱvāl
 Nüşḥa-i menḱıbet-i ḥüsnü olunmaz ikmāl
 Behcetini kılmış idi cünd-i naẓar māl-ā-māl
 İzdihām-ı nigeḡ etmişlerdi cemālin pā-māl
 Ne güzel geldi maḡallinde ḡaṭı imdāde

²⁴⁹ Bilkan, Ali Fuat, *Nabī'nin Türkçe Dîvânı Karşılaştırmalı Metin* Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi SBE, Ankara 1993, 765 nolu gazel, s. 933.

²⁵⁰ Mum, Cafer, *Halepli Edīb Dîvânı İnceleme Metin Cinastar Sözlüğü*, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi SBE, Ankara 2004., C.II, s.1125; Başlık: Taḥmīs-i Ğazel-i Nābī

- 4 Neş'esiz nātīka-i şohbet-i yār ebkemdür
 Hātırı bade-i gül-güne ile hurremdür
 Māye-i şevk āna keyfiyyet-i cām-ı Cemdür
 Bā'is-i hānde olan gonçeye hep şeb-nemdür
 Bī-tekellūf açılur dil-ber-i şahbā-dāde
- 5 İctilāb eylemeğe kısmet-i nān u ābı
 Rence düşmekde Edīb ehl ü 'iyāl aşhābı
 Bulamaz semt-i reha etse de münsed babı
 Leşker-i maşrafa tākāt getirilmez Nābī
 Kuvvet ihsān ede Allāh meğer irāda

219^a

37. Tahmīs-i Belīg Ğazel-i Ḥasīb²⁵¹

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Cünün-ı aşkla Ferhād-veş kühsarı ditretdüm
 Hezār-āsā enīn-i vāhla gülzār ditretdüm
 Hārābāta varup feryādıyla hammār ditretdüm
 Görünce cām-ı lebrīzi dil-i huşyār ditretdüm
 Geçüp keyf ü kemenden dest-i istiğfār ditretdüm
- 2 Felekde zühre ben aşkıñla nağme perdāzım
 Miyān-ı zümre-i uşşāk -ı şeydāda serfirāzım
 Bozorg u küçেকে ibkā-yı şevk itmekde mümtāzım
 Ben ol ağaza kār-ı naşş dilsüz şeş ağazım
 Sürūd-ı sāz-ı nazmumla reg-i şeştār[ı] ditretdüm
- 3 Görüp hāl-i siyehkārını dil olduğda meftūnı
 Kāpusın beklemişdi olmağıçün 'abd [ü] me'zūnı
 Güzīrān eylemek düşvār iken zūr ile Mecnūn'ı
 Beni tahvīf kaşdıyla demiş ol gözleri hūnī
 Hezārān sīnede bu hançer-i ğaddārı ditretdüm

²⁵¹ Ali Açıkgöz tarafından hazırlanan "Belīg Divanı Metin ideks" başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında ve H. Gamze Demirel tarafından hazırlanan "18. Yüzyıl Şairlerinden Belīg Mehmed Emīn Dîvânı (İncelem-Tenkitli Metin-Tahlil)" başlıklı doktora tezi çalışmasında bulunamamıştır.

- 4 Henüz olmuş o mäh-ı ʿıṣveger on dört yaşında
 Bulur nāz-ı tenezzül giderek vaqt-i tırāşında
 Sırı mü yok ḥaḳīḳat riştesi şimdi kumaşında
 Kavaḳyeli eser ol serv-i ḳaddün gerçe başında
 Bir āh-ı serdiyle ben niçe berk [ü] bārı ditretüm
- 5 Belīgā micmer-i ğamda olmadı bir kimseden imdād
 Bize bir ehl-i himmet yok mu itsek ondan istimdād
 Baḳup gördüm ḥulāşa bende yok çünki istiʿdād
 Hevā-yı ʿaşḳla girdāba düşdim herçi-bād-ābād
 Ḥasībā keştī-i pür-bād cism-i zārı ditretüm

219^{ader}**38. Muḥammes-i Sāʿib**²⁵²219^b**39. Ğazel-i Ṭālib**²⁵³ **Taḥmīs-i Rāsīm-i Burusevī**

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

- 1 Fikr it ol ḥāleti kim ḥ^vāh u ne-ḥ^vāh olsa gerek
 Nāz-ı sergeş giderek ʿacz-i penāh olsa gerek
 Gülşeniñ pāzde-i cūş-ı giyāh olsa gerek
 Eyle yād ol demi kim ḥüsn tebāh olsa gerek
 Mäh-rūḥ pür-zede-i ḥaṭṭ-ı siyāh olsa gerek
- 2 Ābrūd germī-i ḥacletde olup mevc-i serāb
 Ḥuşk ü tefsīde vü bīreng o laʿl-i sīrāb
 Ğamzeler bī eşer ebrū ola miḥrāb-ı ḥarāb
 Ḥāl burka^c be-ruḥ efkende-i jengār hicāb
 Zülf-i şad-şerm-ileder zīr-i külāh olsa gerek

²⁵² Şiir Farsçadır.²⁵³ Erdem, Melike, *Bursalı Ṭālib ve Dīvānı Tenkidli Metin ve İnceleme*, Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi SBE, İstanbul 1994, 70 nolu gazel, s. 244.

- 3 İtdügi cevır ü cefânî o şehe tâze zühür
 Bulur elbette mücâzâtını bâ hükmi-i zarûr
 Neş'esi deñlü ider bâde-i naḥvet-i maḥmûr
 Olmasın ta bu kadar devlet-i ḥüsne maḡrûr
 °Aķibet sâ'il-i şeh-râh-ı nigâh olsa gerek
- 4 Kalmaz âyine-i rûyında şafâ seyr idesin
 Rîş-ḥand itmeye başler zurefâ seyr idesin
 Serd olur germ-i bâzâr cefâ seyr idesin
 Göç eder kâfile-i ḥüsni-i bahâ seyr edesin
 Bu güzellik giderek rûy be râh olsa gerek
- 5 Râsimâ her ne kadar itdim ise girye vü zar
 İtmedi ol gül-i pürḥâr-ı cefâ gûş-güzâr
 Nerm ider saḥtî-i eyyâm-ı anı da şübhe mi var
 Tâlibâ pîşesi ol seng-dilûn âḥir-i kâr
 °Aşık-ı zâr gibi girye vü âh olsa gerek

219^{bder}

40. Ğazel-i Vehbî Tahmîs-i Necîb²⁵⁴

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Der-ķafadur sipeh-i işve vü yâveri²⁵⁵ tâ kim
 Yakadan paçaya dek irse °aceb mî çâkim
 Mârlar ķapladı şân genc-i dil-i ġam-nâkim
 Sîne ķakum gibi berrâķ u sepîd²⁵⁶ ammâ kim
 Oldu ġisûları hem-reng siyeh semmûre

²⁵⁴ Dikmen, Hamit, "Seyyid Vehbî ve Dîvânî'nın Karşılaştırmalı Metni", Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1991., C. I, s. 504-505; Başlık: Tahmis-i Necib Ğazel-i Vehbi; aynı dîvânda bulunan 195 nolu gazele yazılan tahmistir.

²⁵⁵ Yâveri:nazî D.

²⁵⁶ Sepîd: sefid D.

- 2 İğneden ipliğe dek hâl-i dile kıldı nazar
Tahte-i sîneye iş geçmede müjgân ekser
Sünbül-i deşt-i Hotan'dan dahı ra'cādurlar
Nāfe-i Çin gibi hoş-buy o siyeh perçemler
Beñzer ol şāf boğaz āyine-i billūra
- 3 Tavşan uyhusu virür gāhī o fettānum bak
Zağara dönmek için gerek rakīb-i ahmak
Bārī dükkānçe-i ümmīde o körpe kuzıcak
Gelse kıyruk salarak nāz ile gerdān kırarak
Dilkülensem düşüp endişe-i devr-i dūra
- 4 Şevk-i vuşlatla çu bū kılınmış iken aşkı mı dün²⁵⁷
Tutmadı çünkü gözün şatma bizi bari bu gün
İllet-i pīşengeh-i semm-i sirişküm nitsün
Zer devādır bilürüz çeşm-remd-dīdeye çün
Ruḥ-ı zerdümle²⁵⁸ deva it nigeḥ-i rencūra
- 5 Atlas-ı çerḥi yaқarsak dahı şimdi bed ü nīk
Pūşış-i şabrı didüm yāre ne çek it ü ne dik
Kāndehār'ı lebine eyle Necībā temlik
Vehbiyā Rūm ḥarācı değer ol muğbeçe līk
Kati a'la idi raḥm itse dil-i mehcūra

220^a

41. Tahmīs-i Zihni²⁵⁹ Ğazel-i Bākī²⁶⁰

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Te'ālallah nedir bu ḥüsn-i dil-keş çehre-i zībā
Ne muṭṭali'den ṭulū' itdi aceb bu ṭal'at-ı ğarrā
Nedür bu gonca-i ḥandān nedir bu nergis-i şehlā
Nedür bu ḥandeler bu işveler bu nāz u istiğnā
Nedür bu cilveler bu şīveler bu kāmēt-i bālā

²⁵⁷ Şevk-i vuşlatla çu bū kılınmış iken aşkı mı dün : Şevk-i vuşlatla çu kaplatmış iken aşkı dün D.

²⁵⁸ zerdümle: zerdünle D.

²⁵⁹ Kantık, Hafize, *Taksim Atatürk Kitaplığı Kitaplığı K. 700 Numaradaki Şiir Mecmû'ası (49b-104b Varakları Arası Transkripsiyonlu Metin ve İnceleme)*, Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi SBE, Sivas 2019; s. 124.

²⁶⁰ Küçük, Sabahattin, *Bakî Dîvân*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 6 nolu gazel, s. 75.

- 2 Hevā-yı kıadd-i mevzūnuñ akıtdı dīdeden cūlar
 Ūmīd-i emeliñ ile oldı kıan gözden akan şular
 Beni öldürmeğe yetmez mi ki ol iki gīsūlar
 Nedür ol ʿarız u kıadd u nedür ol çeşm-i ebrūlar
 Nedür ol kıāl-i ʿanber bu nedir ol kıabbetü's-sevdā
- 3 Uzanur şaneden ruhsārın üzre dem-be-dem kākül
 Ne kāfirdür göre kıor muşhaf üstünde kıadem kıākül
 Yiridir gör yedi başlu bir ejderdür disem kıākül
 Nedür ol pīç pīç ü çīn çīn kıām-be-kıām kākül
 Nedir bu kıurralar bu kıalka kıalka zūlf-i ʿanbersā
- 4 Düşer çün lūtfuñ mażhar çün seniñ aķbāb-ı dirneñ
 Nedir yā ʿāşık-ı bī-çāre ki bu kıışmıyla kīnün
 Meded çıkısun beyāna görelüm kıut kıarşı āyīneñ
 Miyānuñ rīşte-i cān mı gümiş āyine mi sīneñ
 Bünāgūşuñla mengūşuñ gül üzre jāledir gūya
- 5 Yoluñda tığ-veş Zihnī seniñ kemdil muvāfıkdır
 Ne mümkündür cevrdan yüz döndüre ʿaşkıñda şādıkdır
 Dimem vaşluñ ʿ ināyet kııl iderseñ dahı lāyıkdur
 Vefā ummaz cefādan yüz çevürmez Bāķi ʿāşıkdur
 Niyāz itmek aña cānā yaraşur saña istiğnā

220^{ader}

42. Ğazel-i Ğāh²⁶¹ Amedī Tahmīs-i Ğāzık Erzurūmī²⁶²

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

- 1 Şanma müjgānları berhem-zede-i kıābdadur
 İntizārıñla seniñ dīde-i ter bābdadur
 İttiķādıñ hevesi kıātır-ı aķbābdadur
 Dil-i kıayālünde kıayālün dil-i bī-tābdadur
 Ğāh mey şışede geh şışe mey-i nābdadur

²⁶¹ Civelek, *Ğāh Dīvānı Edisyon Kritikli Metin*, 51 nolu Ğazel, s.76.

²⁶² Ğüfta Hüseyin, *Erzurumlu Şāir Ğāzık*, Erzurum Kitaplığı, İstanbul 2001, s.184-185; Başlık: Tahmis-i Ğazel-i Ğāh

- 2 Geldi hengām-ı bahārı ẖaṭ-ı °anber-būnuñ
 Oldu bu diller ile silsilesi gīsūnīñ
 İçilür zehir ise de cāmı o fitne-cunuñ
 Çekilür nāzı meger ol meh-i çār-ebrūnuñ
 Hüsniñ arķası şimdi iki mihrābdadur
- 3 Kām-rānlık hevesi ° addolınur nā-dānlık
 Seni āzāde ider bī ser ū bī-sāmānlık
 Ārzū-mendlerin māyesidir hayrānlık
 Oldı ümmidlerün ẖaşılı ser-gerdānlık
 Şanki nahl-i emelün rīşesi gird-ābdadır
- 4 Tıfl-ı dil olmaz idi bend-i kımāt ile ẖazīn
 Olsa gehvāre-i teslīmde āsūde-nişīn
 Çeşmi bīdār olıcaķ itmede feryād u enīn
 Yine ğafletle dil pūr-heves olur teskīn
 Tıfluñ āsāyişi var ise eger ẖvābdadır
- 5 Şem°-i ümmīdimizi itmede her demde tebāh
 Pāy-māl eylesün²⁶³ istemeziz rıf°at-i cāh
 N'ola āh eyler ise H̱āzık elinden her gāh
 Çarḥuñ evzā° ğalaṭ-baḥşını seyr it Āgāh
 Bizi bir şem° ile yād itse de meh-tābdādur

220^b

43. Tahmīs-i Kādri²⁶⁴ Ber Ğazel-i Figānī²⁶⁵

Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün

- 1 Reh-i gūlzār-ı °ālem ẖār-ı miḥnetle olup mesdūd
 Gūlūp açılmayup gūlşende gūller olmadı bihbūd
 Hezārān sa°yla idüp hezārān bal u pūr fersūd
 Bu ẖaristan-ı °ālemde açılmazsa gūl-i maķşūd
 Ne ğam ey bülbul-i cān çünki gūlzār-ı °adem mevcūd

²⁶³ eylesün: etmese D.

²⁶⁴ Mehmet Külahlıoğlu tarafından hazırlanan *Kadrî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Transkripsiyonlu Metni* adlı çalışmada bulunamamıştır.

²⁶⁵ Çaylı, Gülşen Cankurt, *Figānî Dîvânı Gramatikal İndeksi*, Adnan Menderes Üniversitesi, SBE, Aydın 2015, 10 nolu gazel, s. 38.

- 2 Dıraht-ı ğam şalup her yaña bağ-ı miḥnet içre bîḥ
 Bitürdi bār-ı hasret bergi oldu tîzter bir sîḥ
 Belâdan destine hışımıyla alup deste-i tevbîḥ
 Kaḫupdur başuma cellâd-ı ğamzeñ nice kızmış mîḥ
 Gözümden uçları çıkdı degül müjgân-ı ḥûn-âlûd
- 3 Tıtuşmuş âteş-i miḥnetle âh-ı derd-nâk eyler
 Ḥasedden cismini tîğ-i sitemle çāk çāk eyler
 Yüzünün karasın bilmez ʿaceb sevdây eyler
 Ruḥuñda ḥâl-i yek-tâñıyla baḫş-i iştirāk eyler
 ʿAceb mi ehl-i Hind oda yaḫarsa kāfir oldu ʿûd
- 4 Beni öldürmeye tîğ-i sitemle çün şitâb itdi
 Yaḫub miʿmār-ı ğām-ı maʿmûre-i cismi ḥarâb itdi
 Hücûm itdi seḫâb-ı miḥnet etrâfım yebâb itdi
 Komadı [yir] yaşum rûy-ı zemîni ğarḫ-ı âb itdi
 Anuñçün dūd-ı âhum oldu yir yir göklere memdūd
- 5 Demâden Ḳadriyâ pertev-şâlin ḥur[ş]îd-i enverden
 Münevver eyleyen rûy-ı zemîni şâh-ı aḫterden
 Şuʿâʿ-ı pür ziyâ-yı âfitâb mihr-i güsterden
 Tecellâ-yı şafâ-yı şayḫal-i mirʿat-i ḥâverden
 O mâhuñ ʿaks-i ḥüsnîdir Fiğânî mâ-hüve'l-maḫşûd

220^{bder}

44. [Taḥmis-i Żamîrî Ğazel-i Ḳadri²⁶⁶]

Mefaʿîlün Mefaʿîlün Mefaʿîlün Mefaʿîlün

- 1 İdüp ikâz-ı fitne dîde-i mekkâra yüz virdün
 Ḳalur mı mülk-i dilsin ğamze-i tâtâre yüz virdün
 Rahm-nâk (?) oldu bûlbûl ey gül ter-i ḥâra yüz virdün
 Çıḫarduñ başa cânâ bâliş-i zer-kâra yüz virdün
 Koparduñ fitneler yir yir ḥat-ı jengâra yüz virdün

²⁶⁶ Kûlahıoğlu, Mehmet, *Kadri Hayatı Edebî Kişiliği ve Dîvânının Transkripsiyonlu Metni*, 81 nolu gazel, s.166.

- 2 Letāfet var serāpa kām̄et-i mevzūn nihālīnde
 Görünür ehl-i ʿaşka dām u dāne ḥaṭ u ḥālīnde
 Şeh-i iklīm-i ḥüsn olmak diler ruḥsārı elinde
 Hemān bir dāneyüm dir milket-i hüsn ü cemālünde
 O hindū-yı siyeh-rū ḥāl-i ʿanber-bāra yüz virdün
- 3 Nice demdir senūn meftūn-ı ser-gerdān kim cānā
 Fuẓā-yı hicre şaldıñ serde sevdā oldu dil-i şeydā
 Cihānda nasibinle mümtāz ü bī-mānend iken ammā
 Çıkardı naḫşunı ey pādişāh-ı mülk-i istignā
 O şūret uğrısı āyine-i ğaddāra yüz virdün
- 4 Diriġa ʿāşık-ı zārı bir kadek pister-i ḥāka
 Gāh it cism-i şad-çākımla ḥūn-ı çeşm-i nem-nāka
 ʿAceb mi söz dilden çıksa āhım evc-i eflāka
 Gelür būs itmeġe şarkar o ruḥsār-ı ʿarak-nāke
 Ḥaṭa itdün seḥā ol turre-i tarrāre yüz virdün
- 5 Zāmīriyim reh-i ʿaşkıñda oldum zār u āvāre
 Terahḥum itmediñ aşlā dil-i mecrū[h] ü bī-māre
 Bu āh u nāleniñ teʿsīri yok mu sen cefākāre
 Elün ḳo sine-i inşāfa gel kim Ḳadrī-i zāre
 Ana bir dest-i būsūñ virmediñ aġyāra yüz virdün

221^a

**45. Ğazel-i Garra-Re'isi'ş-şu'arā Fuzûlî Bağdādî²⁶⁷ vü
Tahmîs-i Dilâviz Emlâhu'ş-şu'arā Beyânî-i²⁶⁸
Kastamonevî Re'is-i Küttâb**

- Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
- 1 İrdi şubh²⁶⁹ oldu yine çünkü şeb-i târ tamâm
Câme h^vâbında²⁷⁰ o meh şîve ile kıldı kıyâm
Ruşen-i rāha kadem başmaya itdi içdām
Kıldı ol serv seher nāzla hāmmāma hırām
Şem'e-i ruhsārî ile oldu münevver hāmmām
 - 2 Yüzi rüşen idi dehrün meh-i tâbânından
Nûr-ı bâhş idi ruhı mihr-i dırahşânından
Ter idi 'arızî baġuñ gül-i handânından
Görünürdi bedeni çāk-ı girîbânından
Câmeden çıkdı teni âyını gösterdi tamâm
 - 3 Câmeden ayru gören dir o perinün şânın
Meger indürdi felek yere meh-i tâbânın
Çıkarup pîrehen-i misk-i gül-âb-efşânın
Nil-gün fütāya şardı beden-i 'uryânın
Şan benefşe içine düşdi mukaşşer bādām
 - 4 Hicrle geçmiş iken hâşılı rûz-ı şeb-i havz
Câm-ı la'î ile şafālandı yine meşreb-i havz
Hâzz idüp pertev rüyından ānuñ kevkeb-i havz
Oldı pâ-bûs-ı şerîfiyle mü[şe]rref leb-i havz
Buldu dîdâr-ı laţîfiyle ziyâ dîde-i cām

²⁶⁷ Akyüz Kenan vdgr, *Fuzûlî Türkçe Dîvânı*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1958, s. 306.

²⁶⁸ Bayrakdar Yasemin, *Beyânî ve Tahmîsleri (Yapı Kredi Sermet Çifter Kütüphanesi Y-0463 Numaralı Yazma Eser- Transkripsiyonlu Metin - İnceleme)*, Yüksek Lisans Tezi, Giresun Üniversitesi SBE, Giresun 2017, s. 202-205.

²⁶⁹ irdi şubh: şubh irüp Ç.

²⁷⁰ h^vâbında: h^vabında Ç.

- 5 Şāne el urmağla oldı perīşān gīsū
Yine cem^c oldu seher itdi o çeşm-i cādū
Yāre şabun ezilüp sürdi revān-ı pāyine rū
Tas elin öpdı hased qaldı²⁷¹ kara bağrımı su
Yetdi şu cismine gitdi²⁷² bedenimden ārām
- 6 Şubh-ı Kāzīpde görüp şubh şananlar şafaķı
Farq eder mi kara cāhildür o kārâyla aķı
Suḥanuñ budur eşaḥhhı vü sözüñ mā-şadaķı
Şandılar kim şatılur dāne-i dürr-i araķı
Urdı²⁷³ el kīseye çoķlar²⁷⁴ idüp endīşe-i ḥām
- 7 Qıldı sevdā-zede āfāķı o zülf-i pür-çīn
Dāmen ālūde cihān olalı pāyine qarīn
Pertev-i mihr-i ruḥı birle ziyālandı zemīn
Kakülin şāne açup qıldı hevāyı müşķīn
Tiğ-i müyın dağıdup itdi yerin °anber-fām
- 8 Yüz cilā buldı yine ḥüsün ile yunup arınup
Oldu pākīze melāḥatde meh-i bedre dönüp
Gün gibi yine tülū^c itdi felekde görünüp
Çıqdı ḥammāmdan o[l] perde-i çeşmim şarınup²⁷⁵
Tutdı āşāyişle gūşe-i çeşmümde maķām
- 9 Cāmlar üstine ḥayrān oluben göz dikdi
Tākılar hıfzı içün ḥizmetine bel bükdi
Lüle-i āb-ı sükūt itdi zebānın çekdi
Merdüm-i dīdem ayağına revān şu dökdi
Ki gerek su döküle serviñ ayağına müdām

²⁷¹ qaldı: etdi Ç.

²⁷² gitdi: künd-i Ç.

²⁷³ urdı: çoķlar Ç.

²⁷⁴ çoķlar: urdı Ç.

²⁷⁵ Vezin kusurludur.

- 10 Çekeyin yâre Beyânî nice hem-yân naqdîn
 Döneyin ayağına eşk-i ferāvân naqdîn
 Heb nişâr eyliyeyin dîde-i giryân naqdîn
 Müzd-i²⁷⁶ hammâm Fuzûlî vireyim²⁷⁷ cân naqdîn
 Kılmasun şarf-ı zer ol serv-i kad ü sîm-endām

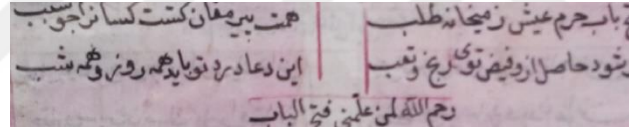
221^b

46. Tahmîs-i Mu'înî Ğazel-i Nizâmî

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

- 1 İtmedin seyl-i fenâ °ömr diyârını harâb
 Yağmadun mülk-i dili nâr-ı firâk-ı aḥbâb
 Koymadun bād-ı fenâ çeşm-i cihân-bîne türâb
 Eşk-i hūnînin idüp bezm-i maḥabbetde şerâb
 Huz-ı min'el-ıyş u naşîben ve min'el °ömri nisâb²⁷⁸

2

- 3 °İş it °aşık-ı şeydâ ki bahar oldu yine
 Gülşeniñ her tarafı döndü cânân oldu yine
 Yeridir hūr-ı cenân eger yire bir bir ine
 Müjdeler eyleyüp ol dem diyeler birbirine
 Züyyine'r-ravzatü ke'l-cenneti bi'l verdi ve tîb²⁷⁹

4

²⁷⁶ müzd-i: müjde-i Ç.

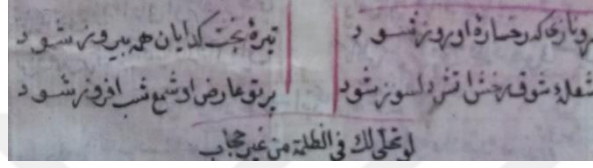
²⁷⁷ vireyim: vireyin Ç.

²⁷⁸ Yaşamdan nasibini ömürden bir alacağın miktarı al.

²⁷⁹ Bahçe gül ve güzel kokuyla cennet gibi süslendi.

- 5 Baña senden ğam u endūh u belā oldu naşīb
 Olmaduñ ĥaste-dilin derdine bir laḥza ṭabīb
 Senūñ itdūġini itmez baña ʿālemde raqīb
 Līk taqdīr-i Ḥaḳḳ'a ḳā'il olupdur bu ġarīb
 Ḳısmeti minke belā'ūn ve ʿanā'ūn ve azāb²⁸⁰

6

- 7 Miḥnet-i hicre Nizāmī nice bir eyleye şabr
 Ra'd idüb āh ü fiġān ağladı bu ḥāle ebr
 Teng oldu bu cihān başına mānend-i ḳabr
 Nice bir cān-ı Mui'ni'ye firāk ide cebr
 Se'ādetī ihtirāḳu'l-ḳalbi bi şevḳi li ashāb²⁸¹

²⁸⁰ Senden bana düşen nasib/şey; dert, sıkıntı ve eziyettir.

²⁸¹ Mutluluğum arkadaşlara olan özlemimle kalbimin yanmasıdır.

221^{bder}**47. Tahmīs-i Behçetī²⁸² Ğazel-i Nedīm²⁸³**

Mefʿülü fāʿilātü mefāʿilü faʿilün

- 1²⁸⁴ Āşüftesin belā saña [hem]-şoḥbet olmasuñ
 Yāḥud ḥārāb-ı geşt-i dem ḥayret olmasuñ
 Derdün nedür gönül baña bir ḥālet olmasuñ
 Bu keyf ü kār ile ṭalebün vuşlat olmasuñ
 Şad el- ḥazer [ki] sevdiğün ol āfet olmasuñ

- 2 Güller şafā ile açılup oldı müşk-bīz
 Diller çemen diyārına ʿazm itdi nāle ḥīz
 Āh ü figān-ı bülbul-i şeydā-yi girye-rīz
 Dünyāya oldı velvele-ārā-yı²⁸⁵ rüst-ā-ḥīz
 Gülzāre ʿazm iden o sehī-kāmet olmasuñ

- 3 İtme gül-ʿıẓāruñı dür-i rīz-i sünbülün
 Āşarı kalmadı dilimüzde taḥammülün
 Bāri ruḥunla eglenelüm çözme kākülün
 Bī-ğāne meşrabā bize tā key teğāfülün
 Bir āşinā-nigāhe da mı ruḥsat olmasun

- 4 Dilber gelince ğamze-i mekkār gelmese
 Gelse gül gülistane velī ḥār gelmese
 Ğam çekme bezme ey gönül ol yār gelmese
 Gelmez o şūḥ meclise ağıyār gelmese
 İster ki ʿarż-ı ḥāle dahı furşat olmasun

²⁸² Ölmez, Ahmet *Behçetî Hüseyin Efendi* Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 1996., s. 411-412.; Başlık: Tahmis-i Be-Gazel-i Nedim

²⁸³ Horata, Osman, Nedīm-i Kadīm Mehmed, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nedimi-kadim-mehmed>, Erişim: 13.05. 2020 s: 17.05

²⁸⁴ İncelenen divānda birinci bend şöyle yer almaktadır: Āşüftesin belā saña hem-şoḥbet olmasuñ / Nüş itdiğün şarab-ı ğam-ı ḥasret olmasuñ / Bu keyf ü kār ile ṭalebün vuşlat olmasuñ / Derdün nedür gönül saña bir ḥālet olmasuñ / Şad el-ḥazer ki sevdiğün ol āfet olmasuñ

²⁸⁵ ārā-yı: endāz-ı D.

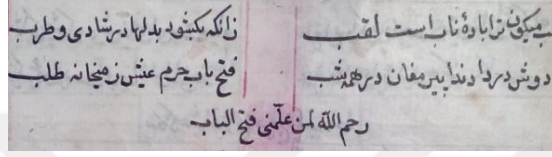
- 5 Darü'ş-şifā-yı 'aşk olalı meskenüm Mesih
Pür yāre oldı hayf dil-i rūşenüm Meşih
Tımār-ı düşmen oldı serāser tenüm Mesih
Merhem-pezir olmadı zaḥnüm benüm Mesih
İtme telef 'ilācunı sen zaḥmet olmasun
- 6 Çekmiş şarāb-ı 'ıṣveyi ol şūḥ pür-ḥicāb
Reng-i ruḥı anuñla yine bulmuş āb ü tāb
'Uşşāk-ı zāra itmede ser-mest olup ḥitāb
Gāhi girişme gāhi tegāfül gāhi 'ıtāb
Ol mest-i nāz mest-i mey-i naḥvet olmasun
- 7 Bir nīm-i ğamze ile dil-i zāra çāre-sāz
Tā kim niyāz-ı 'āşıkā vırsün cevāz-ı nāz
Luṭf eyle ey ḥakīm-i ḥükm-i senc-i dil-nevāz
Gāhi girişme gāhi tegāfül gehi 'ıtāb
Nāz itmemek niyāza da bir 'ādet olmasun
- 8 Ey dīl o şūḥa 'arż-ı dil-i bī nişānı қо
Bār olma vuşlat isteme açma dehānı қо
Diñle bu beyti ğonca ne dir gör fiğānı қо
Ey 'andelīb nāle-i āteş-feşānı қо
Terdür mizāc-ı nāzik-i gül sıkllet olmasun
- 9 Efsürde itdi Behçetī rūy-ı zemīni hayf
Ol āh-ı dil ki sīnede oldu kemīni hayf
Āzürde itmesün o büt-i meh-cebīni hayf
Şāyed eşer ide nefes-i āteşīni hayf
Söyleñ Nedīm zār ile germ-ülfet olmasun

222^a**48. Tahmīs-i Muḥyī Ber-Ġazel-i Nizāmī²⁸⁶**

Fe'īlātūn Fe'īlātūn Fe'īlātūn Fe'īlūn

- 1 Sākīyā šāhd-i gül açdı yüzünden çü niḳāb
 Getür ol bāde-i gültrengi ki ref' ola ḥicāb
 Hāşşa āheng ide bu perdede ḳānūn u rübāb
 Etmedin seyl-i fenā 'ömr-i diyārını ḥarāb
 Huz-ı min'el-ıyş u naşīben ve min'el 'ömr-i nisāb²⁸⁷

2

- 3 İtdi gülşende nağam ḳumru hezāriyla yine
 Raḳş urur ser ü hevāyı ḳadyārıyla yine
 'İş it ey 'āşīḳ-ı şeydā ki bahārıyla yine
 Cennete döndü çemen āb kenārıyla yine
 Züyyine'r-ravzatü ke'l-cenneti bi'l verdi ve ṭīb²⁸⁸

4

- 5 Sen perī-rūya raḳīb olalı hem-rāh ḳarīb
 Dāmenin itdi gözüm girye-i telḥiyle raṭīb
 Düşdi dil çāh-ı gama ey gözi hārūt-ı firīb
 Baña senden ḡam u endūh u belā oldu naşīb
 Ḳısmeti minke belā'ūn ve 'anā'ūn ve azāb²⁸⁹

²⁸⁶ Bellibaş, Ahmet, *Milli Kütüphane 06 HK 319/1 No'lu Şiir Mecmuası (İnceleme-Metin-Dizin)*, Adıyaman Üniversitesi SBE, Adıyaman 2014, s. 62-64; Bu şiir Önder Yaşar tarafından hazırlanan *Muhyi-i Gülşenî [Ö. 1604] Dîvânı (İnceleme-Metin)* başlıklı doktora tezinde "Mecmualarda Muhyi'ye Ait Olması Muhtemel Şiirler" başlığı altında verilmiştir. s. 689-690

²⁸⁷ Yaşamdan nasibini ömürden bir alacağın miktarı al.

²⁸⁸ Bahçe gül ve güzel kokuyla cennet gibi süslendi.

²⁸⁹ Senden bana düşen nasib/şey; dert, sıkıntı ve eziyettir.

6

- 7 Muhyî'nin girye vü zârını görüp ağladı ebr
 Ey cefâcû nice bir ayda firâkın baña cebr
 Böyledir ol ki aña hald civârı ola kabr
 Miḥnet-i hicre Nizâmî niçe bu eyleye şabır
 Se'âdeti ihtirâku'l-ḳalbi bi şevḳi li ashâbbü²⁹⁰

222^b

49. Ğazel-i Nedîm²⁹¹ Tahmîs-i Şâbit Bi-İltimâs²⁹²

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Ey kıyâmet-cilve tîğ -i ebrûvânuñdur şırât
 Gün²⁹³ geçürdüm eyleyüp çok cevher-i pend iltikât
 N'ola cân silik-i naẓar-bâzâna itse inḥirât
 Rûy-ı meh-tâbîn ne dem görsem gelir ḳalbe neşât
 Tâ ezelden etmiş ey meh-rû seniñle irtibat
- 2 Tâ-be-key çeşmünde bu ḥunîlik ey mest-i siyâh
 Turrelerden gerden-i ḥüsne yeter şalduñ günâh
 Nergis-i maḥmûr-ı dest-i âvîzîñ²⁹⁴ olsun °özri ḥ^vâh
 Ğamze-i fettânîñ ile eyleme hergiz-nigâh
 Sana geh²⁹⁵ uşşâḳ ile eyle mizâc ü inbisât

²⁹⁰ Mutluluğum arkadaşlara olan özlemimle kalbimin yanmasıdır.

²⁹¹ Macit, Muhsin, *Nedîm Dîvânı İnceleme Tenkidli Metin*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi SBE, Ankara 1994, 56 nolu gazel, s.394.

²⁹² Karacan, *XVII. Yüzyıl Şairlerimizden Sâbit ve Edisyon Kritikli Divan Metni*, s. (?) Tahmisler/1; Başlık: Tahmîs-i Ğazel-i Kâtib-i Sırr-ı Sultânî Nedîm Çelebi

²⁹³ gün:göz D.

²⁹⁴ dest-i âvîzi:hezl-âmîzûñ D.

²⁹⁵ sana geh: gâh ü geh

- 3²⁹⁶ Yazılır ser-defter-i ʿuṣṣāka bu kilik-i belīg
Başını kaṭʿ itmege şemşīrler yağdursa mīg
Heb fedādur ġamzeñe zūpīn ü hañçer hīşt ü tiğ
Ey süvār-ı esb-i nāzım senden olmaz can dirīg
Kānde kaldı rahş-ı rāhet-bahş ile rāht ü bisāt
- 4 Kālbi āzārı ider pūr ġam gelince hātıra
Cānı dīdārı ider²⁹⁷ hurrem gelince hātıra
Bezm-i āya²⁹⁸ ağlarum her dem gelince hātıra
Ol perīyle etdigim ʿālem gelince hātıra
Eşk-i çe[ş]m-i hun-feşānım cūş eder mānend-i şāt
- 5 Dil ziyāfet itmek ister ʿışk-ı şāhib-cāhını
Şulasun sakḳā-yı Nīl-i eşk-i ġam-ı şeh-rāhını
Mā-ḥāzerden eyleyüp āmāde hātır-h^vāhını
Daʿvet etdim hāneme ol mihr-i²⁹⁹ hūsnūn şahını
Murğ-i cānı sīḥa şancup özür ile çekdim sımāt
- 6 Cām-ı mey dīdārsız³⁰⁰ cūn-ı ciğerdür çeşmüme
Nergis ol hūn-h^vārsız ʿayn-ı zarar dur çeşmüme
Ġoncalar dildārsız oğdan beterdür çeşmüme
Yārsız gül-zār seyri nişterdir çeşmime
Yār ile olunca Oğmeydānıdur semm-i hıyāt
- 7 Her çelīpā şūrete āġūşun açup şalma [sunma] el
Her nigār-ı deyre görme Kaʿbe-i kālbi maḥel
Biñ peri-peyker görsün günde Şābit gibi gel
İhtiyār eyle yerin ġāyet ile olsun güzel
Her melek-manzar ile kılma Nedīmā ihtilāt

²⁹⁶ İncelenen divānda bu bendden itibaren bendlerin sıralamasında deġişiklik tespit edilmiştir.

²⁹⁷ ider:kılur D.

²⁹⁸ aya:āba D.

²⁹⁹ mihr-i:şehr-i D.

³⁰⁰ dīdārsız: dildārsız D.

222^{bder}-223^{ader}50. Tahmis-i Vehbî³⁰¹ Ğazel-i Nedîm³⁰²

Mef'ûlû Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Bintü'l-ineb ki gül gibi rengin beñizlüdür
 Bir zevk esîri cāriyedür İngilizlüdür
 Her meşrebi³⁰³ muvafık u³⁰⁴ yārān ağızlıdur
 Zann itme duhter-i rezi rind ile gizlüdür
 Anuñla şeyh efendi de babalu kızludur
- 2 Rer-duhteri olunca pes-i cāmdan ıyān
 Sākīyle kanı kaynaşup oldı bedende³⁰⁵ cān
 Olsa aceb mi vāfık-i şen remzi der-miyān
 Bintü'l-ineb ki muğ-beçenün tabkıdır hemān
 Bir meşrebi güşādece kızdur Sākızludur
- 3 Gördükce cilve-i feres-i bād-ı pāyuñı
 Seyr eyledükce cünbiş-i tākāt rebābuñı
 Kühl eyleyüp ğubar-ı reh-i cilve cāyuñı
 Geçmez yolından öpmeyicek naķş-ı pāyuñı
 Üftāden ey nihāl-i çemen yollı izlüdür
- 4 Maḥmūrlug ile şeyhūn olup desti mürte'iş
 Taḥşīş-i naķlūn adını perhīz eylemiş
 Şüretde bīm-i Hakkı idüp māye-i tıbiş
 Zāhid Sākız şarābını pinhān çeküp dimiş
 Bīgāne içmesin bu sudan kim Şakızludur

³⁰¹ Dikmen, Hamit, *Seyyid Vehbî ve Dîvânı'nın Karşılaştırmalı Metni*, s. 486-488.³⁰² Macit, Muhsin, *Nedîm Dîvânı İnceleme Tenkidli Metin*, 14 nolu gazel, s.³⁰³ meşrebi: meşrebü D.³⁰⁴ muvafık u: muvafıkı D.³⁰⁵ bedende: bedenle D.

- 5 ‘Āşık itdi çeşm-i ‘āşık müştakı³⁰⁶ baħr-i eşk
 Kıldı ħabāb günbed-i nuħ-ťākı baħr-i eşk
 Ġarķ eyledi sefāin-i āfākı baħr-i eşk
 Etdi sefīd dīde-i ‘uşşākı baħr-ı eşk
 Ol kıç levendi şūħ meġer Akdeñizlidür
- 6 Çün oldı ser-nüvişti-i dil bī taħammülün
 Çıkmaz derūnumuzdaki sevdā-yı sünbülün³⁰⁷
 Āteş-zen olsa ħāne-i cāna tegāfülün
 Hākister olsa ten yine esrār-ı kākülün
 Mānend-i cevher āyine-i dilde gizlüdür
- 7 Meşşāta-i bahār idüb feyz-i ħürremi
 Dārū's-sürür eyledi gülzār-ı ‘ālemi
 Koyup nişan jaleden elmās ħātemi
 Bülbül aġırlık itse nola naķd-i şeb-nemi
 Ebkār-ı ġonce ħayli çemenlü çeyizlüdür
- 8 Vehbī Sipāhī söyle sözün kim dil-i teslim
 Kādir midir ki nazım ide böyledir nazım
 Nāmı tokuza çıksa da mānende kelīm
 Bu heşt beyt ile yine Hākķā ki ey Nedīm
 İmzāli-i belāġati kilkün sekizlüdür

³⁰⁶ müştakı: müştak D.

³⁰⁷ sünbülün:kākülün D.

223^a**51. Ğazel-i Bahāyī³⁰⁸ Tahmīs-i ‘Ubeydī³⁰⁹**

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

- 1 Müsā‘id olsa bahtın hoşca idi dādın ey bülbül
Reh-i ‘aşka ‘aceb irşād idüb üstādın ey bülbül
Dilerseñ gerçe hārın rüz ü şeb-i berbādın ey bülbül
Hirāsān olmasa gülden dil-i nā-şāduñ ey bülbül
Neler eylerdi hāra āh-ı āteş-zāduñ ey bülbül
- 2 Derūnuñ yaqdı ‘aşk-ı nārı kılursan dā‘imā zārı
İdüp ‘aşkıyla bazarı döker çeşmin dürer-bārı
Çeküp esmā-i Yā Bārī müsahhar itmediñ yārı
Ne teshīr etti gül-zārı ne urdı āteşe hārı
Yine düz okursun her seher evrāduñ ey bülbül
- 3 Saña eyler cefāyı gerçi her hār-ı denī vü dūn
Bulur olda mecāzātın ‘adlde vāhidi çün
Hāzān-ı mevt uyur bir gün bozar yüzün eder altun
Ne olursa saña olur yoḥsa birgün gerdiş-i gerdūn
Gelür bir dem ki alur hār elinden dāduñ ey bülbül
- 4 Değil jāle sirişkiñ ābīdir cūşīde gülzārın
Döküp dāmān-ı verde (?) her seher ki çeşm-i hūnbārın
Çalışdın kırtarınca hār elinden dāmen-i yārın
Dil-i dil-dārı nerm etmiş işitdüm nāle vü zārūn
‘Aceb dir taşā te‘şīr eylemiş feryāduñ ey bülbül
- 5 ‘Ubeydī dā‘im āh eyler saña olan melāmetden
Derūnī bir zamān hālī degil aslā nedāmetden
Eyüler kim bu gördüler çü eşrāt-ı kıyāmetden
Çekilsin vechī vār kūy-ı fenā içre selāmetden
Bahāyī-veş çekildi ‘aşk ile çün adun ey bülbül

³⁰⁸ Uludağ, Erdoğan, *Şeyhülislām Bahāyī Dīvānı İnceleme- Karşılaştırmalı Metin*, yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi SBE, 24 nolu gazel, s.84.

³⁰⁹ Ömer Arslan tarafından hazırlanan *Ubeydī Dīvānı (Metin ve İnceleme)* başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında bu tahmis bulunamamıştır.

223^a-223^b**52. Muḥammes-i Şehīdī³¹⁰**

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Mir'āt-ı muşaffā mı değil rüy-ı dilārā
Kim görmeyesin anda bugün Hakkı hüveydā
Bu pendümi gūş eyle gönül budur evvelā
Dil virdiğiñe şıdķ ile vir cānını zīrā
Men māte mine'l-aşķı faķad māte şehidā³¹¹
- 2 Cān vir yoluna yār ola dirseñ saña Aḥmed
Zīrā ki odur 'āşık ü şādıķlara maķşad
Bu mışra'ile ğāfil³¹² olanlar olsa sermed
Yād itmedi mi bunı cihān faḥrı Muḥammed
Men māte mine'l-aşķı faķad māte şehidā
- 3 Seyrümde gezerdüm bunca³¹³ derd ile maḥzūn
Bir na'ra işitdüm didi ey dīde-i³¹⁴ pūr-hūn
Bāķī mi sanursın 'acebā keç-rev-i gerdün
Vir cānıñı cānān yolına olma diğeri-gün
Men māte mine'l-aşķı faķad māte şehidā
- 4³¹⁵ Aldanma dilā bāķī şanup fānī cihānı
Senden ilerü bunda gelenler göre ķānı
Şādıķlık ile çüñkü dilā sevdün o cānı
Āḥir anuñ 'aşķı ile vir rūḥ-ı revānı
Men māte mine'l-aşķı faķad māte şehidā

³¹⁰ Boysak, Nail, *Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesindeki 1479,1591, 2752, 3005 Numaralı mecmû'aların Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi SBE, Konya 2007, s.163.

³¹¹ Kim ki aşktan dolayı ölmüştür (o) şehid olmuştur.

³¹² ğāfil: âkil Ç.

³¹³ bunca: gice Ç.

³¹⁴ dide-i: didesi Ç.

³¹⁵ Mecmuada dördüncü bend tamamen silik durumda olup incelenen çalışmadan tamamlanmıştır.

- 5 Her kim dilerise her derdine dermān
 Hāk-i reh-i cānāna ide cānını kurbān
 Bunı dir iken gūşuma irişdi hoş-elhān
 Bu mışra³¹⁶ı yād eyle Şehīdī daḥi vir cān
 Men mâte mine'l-aşkı faḳad mâte şehidā

223^b-224^a

53. Tahmīs-i Ālī³¹⁶ Ğazel-i Yahya³¹⁷

Mefā³¹⁶ilün Mefā³¹⁶ilün Mefā³¹⁶ilün Mefā³¹⁶ilün

- 1 Fenāsın bildi āḥar fāriğ oldu seyr-i gülşenden
 Diriğ göc yerāğın ḳaldı dil şimdi bu külḥandan
 Bekā mülkine °azm itdim şorarsıñ ḥālimi benden
 Uçurdum mürğ-i cānı āşiyān-ı °lem-i tenden
 Ḥalāş oldum ğam-ı hicrānla ğavġā-yı düşmandan
- 2 Yolunda cism-i zārım ḥayli demdir pāy-māl itdüm
 Bu fāni evde bir an şanmañuz def³¹⁶-i melāl itdüm
 İrişdim ḥālet-i nez³¹⁶a bu ma³¹⁶nāyı ḥayāl itdüm
 Ben ol serv-i revāna āḥiret ḥaḳḳın ḥelāl itdüm
 Kıyāmetde daḥı rencīde-ḥāṭır olmasun benden
- 3 İçüp mest oldu ğonca gūlfirārım bāde-i ḥamrā
 Şadā-yı bülbüle gūş eyleyüp ey bülbül-i şeydā
 Yatup çün pister-i rāḥatda olsuñ gül gibi tenhā
 Uyrken öpmek olurdı seni ey ğonce-fem ammā
 Elim varmaz benüm bir gül ḳoparmaġa bu gülşenden
- 4 Görelden sen mehi men³¹⁶ eyledim hep ṭul-i emelī
 Ne mümkün dūr idem °aşḳından āḥir ḳalb-i meyyālī
 Seniñ °aks-i ruḥından dīde-i pūr-ḥūnumuñ Ālī
 Nigār-ı naḳş-ı taşvīrin gözümden olmadı ḥālī
 Ḥayālīñ ğitmedi bir laḥza bu cāy-ı mu³¹⁶ayyenden

³¹⁶ İ.Hakkı Aksoyak tarafından hazırlanan *Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvânı* ve İsmail Arıkoğlu tarafından hazırlanan *Âlî (Edirneli Hüseyin Efendi) Hayatı Sanatı Eserleri ve Dîvânının Tenkidli Metni* başlıklı çalışmada bulunamamıştır.

³¹⁷ Kavruk, Hasan, *Şeyhülislam Yahyâ Dîvânı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 296 nolu gazel, s. 321.

- 5 Kanı ʿālemde bir yār-ı muvāfıķ ey dil-i şeydā
 Hevā-dār ü hevā-ḥāh enīs ü yār bī-himmetā
 Anınçün görene üstād-ı ʿĀlī it sözün ıṣḡā
 Bulunmaz bī vefā dünyāda bir gün yüzli ey Yahyā
 Sen andan rāzı ve şākır olasın ol dahı senden

223^{bder}

54. Tahmis-i Ḥaşmī Ğazel-i Lāmī³¹⁸

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

- 1 Ğarīķ-i baḥr-i hicrān oldıĝım gördün beĝendiñ mi
 Cerīḥ-i tīr-i müjgān oldıĝım gördün beĝendiñ mi
 Ḥabībim dīde giryān oldıĝım gördün beĝendiñ mi
 Ğamīnla eşk-i rīzān oldıĝım gördün beĝendiñ mi
 Hırāş-ı sīne vü cān oldıĝım gördün beĝendiñ mi
- 2 Kābūle geçmedi ḥarc itdiĝim dinār u dirhemler
 Sezā oldu mı taḥsīne yolunda çekdiĝim ğamlar
 Döküp def gibi sīnem dīdeden akıtdıĝım nemler
 Heva-yı zūlfüne āşuftelik ʿarz itdiĝim demler
 Hele çāk-i girībān olduĝum gördün beĝendiñ mi
- 3 Mukayyed eyleyüp cān ü dilim dūr rişte-i ĝisū
 Şehīd olmak murādımdır berāy-ı ḥançer-i dil-cū
 Dil-āverlik deĝil mi bir nazar it ey kemān-ebrū
 Turub bismil-geh-i ʿaşkıñda īd-ı vaşlınā karşı
 Lebiñ yādıyla kurbān oldıĝım gördün beĝendiñ mi
- 4 Süvār olduķda şāhāne efendim eşheb-i nāza
 Hümā-yı himmetim sürʿatle āĝāz itdi pervāze
 Ne dırsın padişahım ben gibi merd-i ser-efrāze
 Sürüp esb-i muradı ʿarsa-ĝāh-ı şaff-ı ser-bāza
 Ser endāz-ı bi-meydan oldıĝım gördün beĝendiñ mi

³¹⁸ Selçuk, Engin, "Ḥaşmī Dīvānı", Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi SBE, Konya 2007, s. 191-192;
 Başlık: Tahmis-i Fakir Sikeste Zamir-i Ğazel-i Lamiʿ El-Merḥūm

- 5 Kelāmım H̱aṣmīyā cümle cinās u tevriye cāmi°
 Münir-i defter-i dīvān miṣāl-i neyyir-i ṭālī°
 Naẓīrın istimā° itmiş değil sin kıl bir eşāme°
 Pür olmuş gevher-i nazmımla bāzār-ı süḥan-ı Lāmi°
 Benim ne reṣk-i °ummān oldığım gördün beğendiñ mi

224^a

55. Tahmīs-i Sā'ī Ğazel-i Yahya³¹⁹

- Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün
- 1 Açıldı ol gül-i bağ-ı leṭāfet ṣehr-i gülşenden
 Tolandı ol sa°ādet āfītābı çeşm-i rüşenden
 Cihānı eyledim āzürde dil feryād u şivenden
 Uçurdum mürğ-i cānı āşiyān-ı °ālem-i tenden
 H̱alāş oldum ğam-ı hicrān ile ğavġā-ı düşmandan
- 2 Bir iki cāmla dün mest olub def°-i melāl itdüm
 Düşüp ayağına fırsatla yāre °arz-ı ḥāl itdüm
 Ten-i zār ü nizārım miḥnetiyle pāymāl itdüm
 Ben ol serv-i revāna āḥiret haḳḳın ḥelāl itdüm
 Kıyāmetde daḥı rencide ḥāṭır olmasun benden
- 3 Ḳanī oldum ki kılsın nūş-ı cām bāde-i hamrā
 Giribān-ı çāk olup nazıyla olsun bülbül güya
 Olup mestāne ḥāb nāza varsın gül gibi تنها
 Uyurken öpmek olurdı seni ey gonca fem amma
 Elüm varmaz benim bir gül koparmağa bu gülşenden
- 4 Seni ey ṣāh-ı ḥubān mülk-i dilde eyledim vālī
 Akıtdım şu gibi rāh-ı vefāda ḳalb-i meyyali
 Gözümü sīnemi pür-ḥūn iderse ruhların ālī
 Nigārā nakş-ı taṣvīrīñ dilimden kılmadum ḥālī
 Ḥayālün gitmedi bir laḫza bu cān-ı mu°ayyenden

³¹⁹ Bu gazel için Bk. Kavruk, Hasan, *Şeyhülislam Yahyâ Dîvânı*, 296 nolu gazel, s. 321.

- 5 Eline āh ʿāşıkdan nola ol gonca-i hamrā
 Hevādan olsa pejmürde ʿacemī ol gül-i raʿnā
 Seni āzürde-dil eyler demişler Sāʿī-i şeydā
 Bulınmaz bī-vefā dünyāda bir gün yüzli ey Yahyā
 Sen andan rāzī vü şākīr olasın ol dahı senden

224^{ader}

56. Tahmīs-i Bākī³²⁰ Ğazel-i Muḥibbī³²¹

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

- 1 Cāme-i şıḥḥat Hudā'dan ḥalka bir ḥilʿat gibi
 Bir libās-ı fāḥir olmaz cisme ol kisvet gibi
 Var iken baḥt ü saʿādet kuvvet ü kudret gibi
 Halk içinde muʿteber bir nesne yok devlet gibi
 Olmaya devlet cihānda bir nefes sıḥḥat gibi
- 2 Ehl-i vaḥdet kāʿinātuñ aql u dānāsıdur
 Merd-i fāriğ ʿālemün mümtaz ü müsteşnāsıdur
 Gör ne dir ol kim sözi gūyā Mesīḥ-enfāsıdur
 Saltānat didükleri ancaḳ cihān gavḡasıdur
 Olmaya baḥt u saʿādet dünyāde vaḥdet gibi
- 3 Tāʿat-ı Ḥaḳ munis-i bezm-i bekādur ʿāḳıbet
 Şıḥḥat-ı cān u beden senden cūdādur ʿāḳıbet
 Bād-ı şarşardur fenā ʿālem hebādur ʿaḳıbet
 Ko bu ʿayş u ʿişreti çünkim fenādur ʿāḳıbet
 Yār-ı bākī ister iseñ olmaya tāʿat gibi
- 4 ʿĀlemi gözden geçürseñ eyleseñ biñ yıl raşad
 Devr içinde turmasañ görseñ hezārān nik ü bed
 Her taraftan aḳsa dünyā malı gelse lā-yuʿad
 Olsa kumlar sāḡışınca ömrüne ḥadd ü ʿaded
 Gelmeye bu şīşe-i çarḥ içre bir sâʿat gibi

³²⁰ Küçük, *Bākī Dîvânı Tenkidli Basım*, s. 90-91; Başlık: Tahmīs-i Bākī Ğazel-i Sultān Süleymān

³²¹ Ak, Coşkun, *Muḥibbî Dîvânı*, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi SBE, Erzurum 1977, 2627 nolu gazel, s.1375.

- 5 Menzîl-i âsâyiş-i ukbāya isterseñ vuşul
 Ḥubb-i dünyādan ferāgat gibi olmaz toğrı yol
 Şād-mān-ı erbāb-ı ʿuzletdür hemān Bākī melûl
 Ger ḥuẓūr itmek diler iseñ ey Muḥibbī fāriğ ol
 Olmaya vahdet maḳamı gūşe-i ʿuzlet gibi

224^b-227^b

57. Tahmis-i Nevres Ber-Ḳaşıde-i ʿÖrfi³²²

224^{bder}

58. Ğazel-i Ḥayālī³²³ Tahmīs-i Meşāmī³²⁴

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

- 1 Yolumda toğruyum cānā Resûl-ı Kibriyā ḥaḳḳı
 Yüzüm döndürmezem senden ʿAliyyu'l-Murtezā ḥaḳḳı
 Gerek luṭf et gerek kahr et dönüşüm yok Ḥudā ḥaḳḳı
 Rıẓa'nı gözlerin³²⁵ senden gelen derd ü belā ḥaḳḳı
 Sözümden dönmezin³²⁶ ölsem şehīd-i Kerbelā ḥaḳḳı
- 2 Egerçi çekdi cānā ten ḥicābı āraya perde
 Yine baksa seni görür³²⁷ cān gözi her yerde
 Senūñle belliyüz ey Hızır ḥaṭam baḥr ile berde
 Bizi bīgāne şanma ey melek deryā-yı aḥḍarda
 Bu iki nūrdan cism ile mevcūd āşinā ḥaḳḳı
- 3 Daḥı ders almadan kimse debistān-ı maḥabbetden
 Cemālūñ gülistānun ben oḳurdum ey yüzi gülşen
 Ğamūñla şimdi mi gardāş oḳumuşdum zann idersen sen
 Yoğ iken levḥ u ḥame muşḥaf-ı ḥüsnūñ oḳurdum ben
 ʿİẓāruñda ḥatt-ı reyḥānla yazılmış duʿā ḥaḳḳı

³²² Şiir Farsçadır.

³²³ Tarlan, Ali Nihad, *Hayālî Bey Dîvânı*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1945, 94 nolu gazel, s. 437.

³²⁴ Aşık, Nazan, *Süleymaniye Kütüphanesi Zühdü Bey Bölümü 0024 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuası (Transkripsiyonlu Metin-İnceleme)*, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi SBE, Trabzon 2018, s. 273-274.; Başlık: Tahmis-i Meşāmī Ğazel-i Ḥayālī Ç.

³²⁵ gözlerin:gözlerem Ç.

³²⁶ dönmezin: dönmezem Ç.

³²⁷ görür: gözler Ç.

- 4 Şu³²⁸ hüsnünle bir şāhid-i bī-misl ü hemtāsun
 Mekānuñ yok velī gün gibi her yerde hüveydāsın
 Dilümde vü gözümde ey şanem gūyā vü bīnāsın
 Tamarda kanumuñ her katresi içinde peydāsın
 Haḳāḳat-ı vechine mir'āt olan ehl-i şafā haḳḳı
- 5 Şehīd-i aşḳīdür dil-i haṇṇer-i şāh-ı şehīdānuñ
 Yürek dil-teşnesidür Kerbelā-yı kūy-ı cānānūñ
 Meşāmī ḳanberīdür hāndān-ı şāh-ı merdānuñ
 Hayālī Haydarīdür tavḳ-ı zūlfūñ haḳḳıdur ānuñ
 Begüm teslīm ḳıl boynuñda n'eyler bir gedā haḳḳı

225^{ader}

59. Tahmis-i 'İydī Ğazel-i Keşfī

Mefā'ılūn Mefā'ılūn Mefā'ılūn Mefā'ılūn

- 1 Tabībim ḳıl şifā derd-i derūn-ı zaḥmına merhemsin
 Marīz-i aşḳa şun la'liñ devāsın derdi ne emsin
 Leb-i cānbaḥşla cānā dem-i 'İsā'ya hem-demsin
 Hayāt efzā-yı ālem ruḥ-baḥş-ı mürde-i ğamsın
 Hemān ben hastenin cānī degilsin cān-ı ālemsin
- 2 Sefādan mest olūr her dem görenler ḥandeni cānā
 Olur ferḥunde kim görse ruḥ-tāb'ındaki cānā
 Ayaḳda komadıñ aldıñ ele efgendeki cānā
 Ne var bir sözle ihyā eylesen ben bendeñi cānā
 Kelām-ı ruḥ-baḥşınla Mesīḥā gibi hoş-demsin
- 3 Bu gün āyine-veş nūr-ı sāfā bile münevversin
 Seraba tūti-i cān çeşmine ḳand-ı mükerrersin
 Bu hüsn ü ḥulk elṭāfıyla hoş zāt-ı muṭahharsın
 Perī-peyker-i melek manzar 'aceb ruḥ-ı muşavversin
 Melekden daḥı ahsensin egerçi nesl-i ādemsin

³²⁸ şu:kemāl-i Ç.

- 4 Mü'eşirden eşer tūydu gönül āşār-ı hüsnuñden
 Dehānīn sırrı keşf oldu dile esrār-ı hüsnuñden
 Değil bir katre deryā-yı sefid ebhār-ı hüsnuñden
 Güneş bir lem'a meh bir zerredir envār-ı hüsnuñden
 Seniñle rüşen oldu bu cihān sen nūr-ı a'zāmsın
- 5 Bulup deryā-yı nazm içre ma'anī gevher[i] nāmem
 Dalup baht-i ma'ārifde şināverlik ider hāmem
 İder taḥsīn o hüsni nazmı 'İydī her gören ādem
 Edā-yı şehir-i hālet-baḥşın[ı] teslīm eder 'alem
 Bugün erbāb-ı nazm içinde ey Keşfī müsellemsin

227^b-228^a

60. Taḥmīs-i Nābī Ber-Ġazel-i Raḥīmī³²⁹

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Sūzişinden nāme-i şevkuñ olaydı bā-hāber
 Naḳline olmazdı gerden-dāde murğ-ı name-ber
 İtmeyen kimdür o dergāha güşāde bāl ü per
 Pāyüne rû-māle her kim sa'y ide şām ü seher
 Ka'be-i maḳsūdına elbet bulur bir gün zafer
- 2 İntisāb-ı āstānuñdan zaman mesrur bād
 İltizām-ı hıdmetüne nüh felek mecbūr bād
 Mālis-i ḥāk-i deründen rüy-ı meh pür-nūr bād
 Tā-kıyāmet ḥānedān-ı devletet ma'mur bād
 Kāḥ-ı iḳbālüne hergiz irmesün gerd-i keder

³²⁹ Bilkan, Ali Fuat, *Nabî'nin Türkçe Divanı*, s. 149.;Başlık:Taḥmīs-i Ġazel-i Ḥabeşi-Zāde Raḥīmī; Bu tahmis için Bk. Oktay, Adnan, *Nābî'nin Münşeât'ı: İnceleme-Metin*, Doktora Tezi, Dicle Üniversitesi SBE, Diyarbakır 2014, s. 358-359.

- 3 Nūr-ı meh eyler temellük saye-i dīvārına
 Çāk-ı dāmen n'olduğun bilmez girer gülzārına
 Bağbānı ruḥṣat-ı āzār virmez ḥārına
 Şüpheşiz vaşıl olur naḥl-ı ümīdün barına
 Bezm-i ḥāş-ı āşafiye nā'ıl olmaḳdur hüner
- 4 Eylemezdi südde-i iḳbālını ārāmgāh
 °İzz ü devlet bulsa andan ğayrı bir cāy-ı penāh
 İtmekdür ilticā ol dergehe maḥz-ı günāh
 Zerrece mihr ile itse bir kula kemter nigāh
 Ḥak-i dergāhın anuñ a°yān ide ḳuḥl-ı başar
- 5 Her kemāli eylemiş Mevlā o memdūḥa °atā
 Vaşfını imlāya kāşir ḥāme-i mu°ciz-edā
 Sa°y ile olmaz bu ta°yin-i ezeldür Nābiyā
 Ḥazret-i Ḥaḳ'dan devām-ı zātını eyle du°ā
 Ey Raḥīmī saña bu sermaye-i devlet yiter

61. Taḥmīs-i Mezbūr ile Firistāde Olunan °Arz-ı Hāl Sūretidir³³⁰

Guş°e-i dāman-ı veliyy°ün-ni°amī māliş-i çehre-i zerd-i şir-şek alūde-i bīmārane hem-reng-i sāḥa-i bahār kılınduğı zemīnde °arza-dāşte-i dā°i-i nā-tüvāneleri dir ki taḥmīsine fermān-ı °ālī-şānları vārid olan ğazel-i nev-zemīn şebāngāh-ı vāşl-ı °abd-i ḥazīn olmağın sulṭanumuñ şevk ü iltifātı çerāğ-ı bī-şu°üruma ifāza-i revgān-ı tāze itmekle imtişālen li'l-emri'l-°ālī şikeste vü beste-çend meḳāl-i bī-me°āl-i pīşgāh-ı sa°dete hem-bāl-i °arz-hāl kılınmışdır. Benüm devletlū, semāḥatlū efendim! Ḥālā bu °abd-i dā°īlerinüñ a°zā-yı ser-ā-pāy-ı zāhire vü bāṭnesine nefḥ ü tefessuḥ °arz zahire olup ḳārīben enfās-ı ḫayatum keş-me-keş-i ser-pençe-i ye°s ü ümīdde güzār itmekdedür. Bu ğarḳagāh-ı fenādan vāşıl-ı [bir daḥı vasıl-ı] sāḥil-i necāt olacagum eb°ad ihtimāldür. Bir iki ṭabīb-i ḥāzık şebān-rüz, dā°ire-i pister-i ğaribānumdan dūr olmayup °alā ṭariḳi iltizāmi, tedbīrāt-ı müşfikāneye ihtimām iderlerse ve erzāḳ-ı muḳaddereden daḥı bir miḳdār baḳıyye var ise sāḥa-i hayatda bir müddet daḥı ümīd-i cilve-i eltāf-i

³³⁰ Oktay, *Nâbî'nin Münşeat'ı: İnceleme-Metin*, s. 359-361

ḥafıyyey-i ilahîyeden ba'îd degildir. Lâkin öyle bir iki ṭabīb-i dil-sūza zafer bulmak [bu duacınızın] dā'iyyeniziñ vüs'-i iktidārından ḥāric olmağla merhametlū sultānum [ḥazretleri] tarafından ḥekīm-başı efendi, du'ācuñuza işāret-i derūnī [şuduruna] mevķūf olmağla küstāḥāne 'arz-ı ḥāle cesāret olundu. [Bāķī kerem ü meserret sultanumundur.]

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün
O şāh-ı ḥüsne söyleñ aḥiret ḥaķķın ḥelāl itsün
Dilinde vār ise ref'-i ğubār infī'āl etsün

Āḥir-i maķālümüz olmak muhtemeldür. " Lā yey'esū min ravḥi'llāhi"³³¹ ile ümīdgāhumuz sultānumuñ teveccüh-i derūneleridür. Bī-şu'ūrāne bu taḥrirāt 'afv buyurılmak mercūdur. [Manzur-ı şerefünüz olsam bu mertebeyi dahı ümid itmezдіңüz.] Bāķī iḥsān sultānımuñdır.

Fi'l-haķīka Devletlū Efendimūze Bu 'arz-ı Ḥālden Şonra bir dahı 'Arz-ı Ḥāl Göndermek Vāķı' olmadı. Kendi Vefātına tārīḥidür. [Rahmetu'llahi 'Aleyh]³³²

Mef'ülü Mefā'ılün Mef'ülü Mefā'ılün
Çun ruh-ı kemīn Nabī der-lucce-i nūr amed
Ez-tengī-i dünyā rest der-dār-ı surūr āmed
Taḥķīķ-şināsān-ı ma'ni-i şuhūd- ğayb
Güyend be-tārīḥ **Nabī be-ḥuzūr āmed sene 1124**

³³¹ Yusuf suresi 87. ayet

³³² Nâbî'nin kendi ölümüne düştüğü Farsça bu manzume tespit ettiğimiz kaynaktan kaydedilmiştir.

62. Tahmīs-i Cinānī Ğazel-i Hayreti³³³

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Ne manşıb gözleyüp³³⁴ ne dirhem ü dīnār arar gönlüm
[Cihānı geşt idüp bir sīm-ten dil-dār arar gönlüm]
Yoluñda ölmeğe 'İsi-nefes bir yār arar gönlüm
Tolanüp şehr içinde dilber-i 'ayyār arar gönlüm
Evin yıkmağ çün bi'llāh³³⁵ [görün] bir mi'mār arar gönlüm
- 2 Felekde niçe mehrü seyrin itdi³³⁶ çeşm-i giryānum
Velī mihr ü muḥabbet kalmadı³³⁷ bu kalb-i nālānum
Tereddüd itdigüm³³⁸ 'ayb itmesün yārān u iḥvānum
Söz añlar bir zarif ü³³⁹ nüktedān ister dil ü cānum
Ğaraž dilber degül bir mūnis-i ğam-ḥār arar gönlüm
- 3 Görüp reftārın her kāmēti bālāya meyl etmez³⁴⁰
Kaçüp hercāyilerden vā'de-i ferdāya meyl etmez
Bakup āyine-veş her şūret-i zībāyā meyl etmez
Begüm her yüzi açılmış gül-i ra'nāya meyl etmez
Henüz açılmaduk³⁴¹ bir gonce-i bī-ḥār arar gönlüm
- 4 Ta'alluk dāmenin her dil-rubāya meyl idup şalmaz
Tefekkür baḥrine bir-dem mi var māhī şıfat talmaz
Beğenmez degme ḥūbı gördüğine meyl edüp³⁴² kalmaz
Begüm her Ehrimen-meşreb periyi 'aynına almaz
Cihānı deşt³⁴³ idüp bir ādemīce yār arar gönlüm

³³³ Okuyucu, Cihan, "Cinānī Hayatı-Eserleri-Divānının Tenlidli Metni", Türk Dili Kurumu Yayınları: 570, Ankara 1994, s.

³³⁴ gözleyüp: özleyüp D.

³³⁵ çün bi'llāh: çün bi'llāh görün D.

³³⁶ itdi: eyler D.

³³⁷ kalmadı: eylemez D.

³³⁸ etdigüm: kılduğum D.

³³⁹ zarif ü : nigār-ı

³⁴⁰ meyl etmez: aldanmaz D.

³⁴¹ açılmaduk: bilinmedük D.

³⁴² meyl edüp: aldanup

³⁴³ deşt: geşt

- 5 Qalup dār'üş-şifā^c-y1 aşk içinde bu dil-i şeydā
 Daḥı uşlanmadı sevdā-y1 zülf-i yār ile kat^cā³⁴⁴
 Cinānī-veş sevüp bir dilberi biñ cānla zībā³⁴⁵
 Yeñi başdan deli olmak diler ey Ḥayretī ammā
 Yine eski efendüm gibi bir dildār arar gönlüm

228^b-229^a

63. Tahmīs-i Belīğ Ğazel-i Hātīf³⁴⁶

Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılün

- 1 Rağbet itmiş nazma tūṭī vü dilārālarına
 Sekr-āmiz oldu nuṭka nükte-i pīrālarına
 Ṭabī lebrīz-i neşāt idi mezāyālarına
 Ruḥ viridi qālīb-ı elfāza ma'nālarına
 Buldı şüret levḥ-i ḥātırda heyulalarına
- 2 Müşkilāt-ı remz-i zülfün ḥalline iden nazar
 Kendünün cehl-i mürekkeb olduğundan bī-haber
 Mebḥaṣ-i aşkı mütetavvil eyleyüp ehl-i hüner
 Didiler mā-ḳāl ü dil kelām-ı mu'teber
 İtdi telḥīş-i me'ānī baḥşı monlalarına
- 3 Eylemiş ol dürr-i yektā ḡayra vaşlın rāyegān
 Düşdi baḥr-ı fırḳate felek ümīd-i aşıḳān
 Fıkr-i dendānīna cūy-ı eşkim olduğda revan
 Oldu ḥarf-i endāz gülün nükte senḥ-i şā'irān
 Mevc-i ḥayyiz oldu telāṭum itdi deryalarına

³⁴⁴ kat^cā: aşla D.

³⁴⁵ Cinānī-veş sevüp bir dilberi biñ cānla zībā: Cinānī-veş sevüp dil cān ile bir dilber-i zībā D.

³⁴⁶ Ali Açıkgöz tarafından hazırlanan *Belīğ Dīvānı Metin ideks* başlıklı yüksek lisans tezi çalışmasında ve H. Gamze Demirel tarafından hazırlanan *18. Yüzyıl Şairlerinden Belīğ Mehmed Emīn Dīvānı (İncelem-Tenkitli Metin-Tahlil)* başlıklı doktora tezi çalışmasında bulunamamıştır.

- 4 Nevbahār oldu irişdi mevsim ʿīř-i řafā
 Raķř ider gūlřende gūller būlbūlān eyler nevā
 Hāk-i pāy-ı yāre rūmāl etmek ister ġālibā
 Cūy-veř rindān hayān ħemende ħehresā
 Gūlřene gūlġeřte ħıķdı ser ü balalarına
- 5 Ey ġōñūl fark itmeye cehd eyle yār ü dūřmanı
 Halkın iķbāli hemen vaķt-i rehāya mūbtenī
 řimdi inřāf ü mūrūvvet fehmeder kimse ķanī
 Bir iki ġūn ġōrdūler mehcūr dergāhı benī
 Buldılar para nafaķa fırşat-ı aʿdālarına
- 6 ġōrdi dil hāl-i siyāhīn fitneden hālī deġil
 Serde sevdā-yı cūnūn sersāme oldu mūntaķil
 Zūlfūnī dārū'ř-řifāʿ zaʿm eyleyüp ol bī ʿaķl
 Hayliden sevdā-zede řeydā ser-ġīsūde dil
 Fıkr-i ħaķıtyla mūtezāħim itdi deryālarına
- 7 Kūře-i ebrūsu remz itdikce luķfa cā-be-cā
 Ćeřm-i sehħārı fūsūn-ı fitneden olmaz rehā
 Serr-i leʿaliñ laġzdır nāzıra ʿibret-nümā
 Ćamze rāna-ġūfte vū neřnīde serbeste edā
 Hayret efzā řabʿa neř-ġūfte-i muʿammālarına
- 8 Baķsa alūr ġōzle Yūsuf o aħsen-i řurete
 Bezl ide sermāye-i ʿōmrin metaʿı vuslatā
 Dūřdiler cūmle ħaridār visālin gayrete
 Kimler cılve-fūrūřı ħār-sū behcete
 Kimler ey dil-istān bu arş-ı kālālar yine
- 9 ġirye eylesem Belig asa aceb mi subh u şam
 Ķavmimiz beyyinende yok fark ħavāısıyla ʿavām
 Gelse Mehdi beldemize yetmez ķabūl-ı intizām
 Kaysarı kadısı oldu itdi Hātif ihtimām
 Kaldı mūnhall olmadı piķīde davālarına

64. Tahmīs-i Halīfe Ğazel-i Niyāzī

Fā'īlātūn Fā'īlātūn Fā'īlātūn Fā'īlūn

- 1 Sünbül-i sīrābe ol kīm ca'd u kisve koymuş ād
Cān kuşu içün dām urup zülf-i semen-bū koymuş ād
Şem'e-i kāfūrī yarādūp dest ü bāzū koymuş ād
Ol ki serve rūḥ virmiş ḳadd-i dil-cū koymuş ād
°Arızı-künī yāsemendīn yā şoyup rū koymuş ād
- 2 Nice serkeş bulsun mehrūrların kākülleri
Yaşdanur hūblar yüzünde tāze berg gülleri
Ruḥlarına ṭāğıdup °anber-feşān sünbülleri
Berg-i nesrin üzre dişmiş dāne-i fūlfülleri
Her müdevver dāneye bir ḥal-i hindu koymuş ād
- 3 Sidre-i a'elādır ol gül ḥad u nāzik nihāl
°Anberīndir dürr saçılmış yüzüne yā ḥaṭṭ u ḥāl
Yazmağ içün şuretin naḳḳāş-ı ḳudret-i bī-miṣāl
.....devrānda yazmış bir pīre iki hilāl
Nisbet idup ḳābe-ḳavseyn āna ebrū koymuş ād
- 4 Hūbların zülf-i sevādın Ḥaḳ yaradıp şeb dimiş
Her yüzü pertevlerine gökde bir kevkeb dimiş
Sīmden bir alup dizmiş adını ḡabḡab dimiş
Sükkerin mercana ḳatmış can yardıp leb dimiş
Rişte-i misk [amber]dir āna mū koymuş ād
- 5 Şuret-i naḳşın görüp didi muşavvir pīrlər
Yazmıya bu naḳşı hergiz Çīn'deki taşvīrlər
Gül yüzüne ṭāğıd bedr-i sünbül-i dil-ḡīrlər
Cān u dil bend itmek içün devr idup zencīrlər
Ṭurra-i tırāz ü ca'd u dām kisve koymuş ād

- 6 Ol ki her serviñ kıddini sidr-dīn-i a'la kılup
Her dehān-ı gonceyi yüz gonceyle güyā kılup
Sünbül-i dil-cūlara cān gülşeninde cā kılup
Fitne bāğında bir iki nergis bīnā kılup
Her birisine ānīn bir çeşm-i cādū koymuş ād
- 7 Sen nigāra öyle kim yokdur melāhatinde nazīr
Yok daḥi ʿuṣṣāk içinde bir Ḥalife tek ḥaḳīr
Meyin(?) ayağa düşmüşe luṭf eyle ol gıl dest-gīr
Sen teki nāz ehline at geç Niyāzī esīr
Bes saña sulṭan bana kemter-i duʿā-gu koymuş ād

229^a

65. Tahmīs-i Şahib Ğazel-i Vecdī³⁴⁷

229^b

66. Tahmīs-i Rahmī³⁴⁸ Ğazel-i Sālīḥ³⁴⁹

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

- 1 Sālīk-i rāh-ı ḥaḳīḳat ol dilā şimden gerü
Çāk idüp zerrin kabāyı gey ʿabā şimden gerü
Meskenün olsa nʿola künc-i fenā şimden gerü
Āḥir oldu ʿömür çün geçdi hevā şimden gerü
Nʿideyin³⁵⁰ el virdüğün dünya bana şimden gerü
- 2 Gitdi eyyām-ı cüvānī oldu her miḥnet-füzün
Dūd-ı āhum şeklidür elde ʿasā-yı reh-nümün
ʿAnberüm kāfūr olup oldu elif kıddüm çü nün
Pirlük hengāmıdur gelmişdür³⁵¹ eyyām-ı sükün
Şu gibi dil tıflı akmaz her yaña şimden girü

³⁴⁷ Şiir Farsçadır.

³⁴⁸ Tığlı, Fatih, *Bursalı Rahmi ve Divanı*, s. 102-103

³⁴⁹ Gündoğdu, Ebubekir, *Divan-ı Salih Çelebi ve Dürer-i Nesayih (Tenkidli metin - inceleme)*, Atatürk Eniversitesi SBE, Erzurum 1997, 121 nolu gazel, s. 196.

³⁵⁰ nʿideyin: Nʿeyleyin D.

³⁵¹ gelmişdür: irmüşdür D.

- 3³⁵² Hıbb-ı dünyā didede olur sebel ey müdde'i
 Çeşm-i cāna irüşür andan halel ey müdde'i
 Mazhar-ı meclā-yı Hāk kıl kalbiñi gel ey müdde'i
 Ben cihān sevdālarından çekdüm el ey müdde'i
 Ser-tā-ser gavgā-yı dehri āl saña şimdeñ gerü
- 4 Ehl-i vahdet oldı dil terk itdi bu keşret ğamın
 Mülk-i lāhūtūñ bütün dünyāya virmez[ler] bir demin
 Gāh rūḥānī gehi 'İsi idüpdür maḥremın
 Tāyir-i Kudsiyidi nefis³⁵³ aındı tecerrüd 'ālemin
 Cife-i dünyā ğamı düşmez aña şimdeñ girü
- 5 Merd-i dānā-dil nazar kılmaz cihāna Raḥmiyā
 Bi-bekādur kārgāh-ı 'āleme irer³⁵⁴ fenā
 Uşbu ma'node dimişdür sālīk-i rāh-ı Hudā
 Bir gün āgāh olmaduñ düş gibi geçdi mā-mezā
 Sālīḥā ḥālūñ n'olur bāri³⁵⁵ aña şimden girü

229^b

67. Tahmīs-i Dervīş Ğazel-i İşmet³⁵⁶

230^a

68. Tahmīs-i 'İzzī³⁵⁷ Ğazel-i Nedīm³⁵⁸

Fā'ılātūñ Fā'ılātūñ Fā'ılātūñ Fā'ılūñ

- 1 Pīr-i mey buldın mı düşmüş böyle azdırmış izi
 Cay-ı ma'hūd getürmüş fitne çü bir dinsizi
 Dāimā ser çeşme-i ḥumdan tutup ab-rīzi
 Eyledi bir iki peymāneyle ser-gerdān bizi
 Āh o şahbā şatıcı 'aql alıcı kāfir kızı

³⁵² İncelenen dīvānda üçüncü ve dördüncü bendler yer değiştirmiştir.

³⁵³ nefis: rūḥ D.

³⁵⁴ irer:eydür D.

³⁵⁵ bāri: yarın D.

³⁵⁶ Şiir Farsçadır.

³⁵⁷ Abdullah Kara tarafından hazırlanan *İzzi Dîvânı Tenkitli Metin-İnceleme* başlıklı yüksek lisans tezi çalışmasında bulunamamıştır.

³⁵⁸ Macit, Muhsin, *Nedim Dîvânı İnceleme-Tenkidli Metin*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi SBE, 158 nolu gazel, s.479.

- 2 Cāme-i efrenci giymiş sinesin kılmış şikāf
Düğmesin çözmüş giribānı açılmış ta be nāf
Zahid-i münkir dahı bu qavlī eyler itirāf
Sīnesi destindeki peymāneden berrāk u šāf
Ruḥları cāmendeki şahbā-yı terden kırmızı
- 3 Bezme gelmiş tāb-ı meyle arz-ı didār eylemiş
Hāl rindāne kemāl-i şefkat izhār eylemiş
Naql idüp şeker-i lebinden naql-i güftār eylemiş
Germ olup meclisde oğluñ buse ikrār eylemiş
Dün kızın da çiğnedi ey pir-i mey ol sākızı
- 4 Bi- kemān ol afetin mirrihe benzer gū gibi
Şūr u tev°em fitne-i āşubdır ummī ebī
İzziyā görmüş mü kimse böyle kāfir meşrebī
Var mıdır bilmem Nedīmā bir dahı anuñ gibi
Dīn ü dil ḥaşmı riyyā cellādı takva hırsızı

230^{ader}

69. Tahmīs-i Mīrī Ğazel-i Hāfız³⁵⁹

230^{a-b}

70. Muḥammes-i Monlā Garībī³⁶⁰

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 °Āşıkam hem bülbülem kūyuñ-durur gūl-zār men
Gāh olur kemter gedāyım gāh olur ḥünkār men
Gāh olur mest-i ḥarābım gāh olur ḥüşyār men
Kātibem hem şā°irem şatranç u nerd oynar men
Hem mu°arrif³⁶¹ hem müezzin³⁶² ḥoş-muşāḥib-i yār-i men

³⁵⁹ Şiir Farsçadır.

³⁶⁰ Akdağ, Ülkü, "Milli Kütüphane'deki 06 Hk 436 Numaralı Şiir Mecmuası", Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi SBE, Konya 2011, s. 40-41.

³⁶¹ mu°arrif: müezzin Ç.

³⁶² müezzin: muarrif Ç.

- 2 Kimse yād itmez beni her kişinūn bilişiyem
 Hem ʿimāret suhtesi hem tekyenūn dervīşiyem
 Zevkīyem hem şevkīyem hem nūşiyem hem ʿayşiyem
 Hem zarīfem hem vecīhem³⁶³ hayli gökcek kişiyem
 Cild-i raʿna işlerim düşmenlerüm tuğlar men
- 3 Hem haṭībem vāʿizem vaʿz iderim tefsīr ile
 Himmetüm bālā vü gön̄lüm sān berāber pīr ile
 Vardur istihrāc hem³⁶⁴ ders iderim taḥrīr ile
 Hoş muvaşşahlar³⁶⁵ bilürem okurum taḥrīr ile
 Yahşi āvāz ile hoşça türkiler ırlār men
- 4 Bir deli dīvāneyem kim yok-dur aşlum benüm
 Geh gider fikrüm başumdan gāh gelür ʿaqlum benüm
 Nakş idüp gezdürölüpdür şüretüm şeklüm benüm
 Merd-i nakkaşam cihānda budur³⁶⁶ mişlüm benüm
 Tolānır men kūy-ı³⁶⁷ yāri şānasın pergār men
- 5 ʿĀşık-ı rüsvālık³⁶⁸ sevdā ʿilācın bilürem
 ʿĀlem içre her ne derd olsa³⁶⁹ ʿilācın bilürem
 Yā geh dermānın bilürem yā ʿilācın bilürem
 Hem ṭabib-i hāzıkam³⁷⁰ ḥumma ʿilācın bilürem
 Şıçrarum āhū gibi hem curcunı oynar men

³⁶³ vecīhem: haṭībem Ç.

³⁶⁴ hem: men Ç.

³⁶⁵ muvaşşahlar: müreşşahlar Ç.

³⁶⁶ budur: yok-durur Ç.

³⁶⁷ tolānır men kūy-ı: dolanuram kūy-ı Ç.

³⁶⁸ rüsvālık:rüsvālık kılan Ç.

³⁶⁹ olsa: varsa Ç.

³⁷⁰ hāzıkam : tabībem hazıkam Ç.

- 6 Zāhid olup yimezden içmezden öğrensem³⁷¹ gerek
 ʿİlm ile göge çıkup³⁷² yine yire insem gerek³⁷³
 Dünya de Monla (Molla) Ğarībī gibi söylesem³⁷⁴ gerek
 Gerçi bilmezem³⁷⁵ ʿArabca Farsī öğrensem gerek
 Muḳarrer ki sözler³⁷⁶ söyleyecek şu gibi çağlār men

230^b-231^a

71. Tahmīs-i Ḳadri Ğazel-i Rūhī³⁷⁷

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

- 1 Ne mümkin ğayri gitti³⁷⁸ ol merdüm-i vālā güher gelmez
 Meşāmm-ı cāna bū-yı kākülinden bir eşer gelmez
 Gözüm yollarda ƙaldı ƙāşid-ı bād-ı seher gelmez
 Nice gündür o mäh-ı ʿālem-ārādan haber gelmez
 Dili irsāl iderdüm ƙorƙarum ol da gider gelmez
- 2³⁷⁹ Terahhüm eyle gel iy nūr-ı dīdem çeşm-i nem-nāke
 Çıkar her şeb derün-ı dūd-ı āhum rüy-ı eflāke
 Haḳāretle nazar ƙılma meded luṭf eyle ben hāke
 Çıkarma mediḥle aġyār-ı bed-girdārı eflāke
 Yoluṇda ʿāşık-ı zāruṇ dime gönlüne yer gelmez
- 3 Firāƙı deldi baġrum yār gitdi seyr-i kūh-sāre
 Dahı toġrılmaz anuṇçün dil-i mecrūhumuz yāre
 Ƙaza ile girftār olmuşuz biz³⁸⁰ bir cefā-kāre
 Ne ʿuşşāka vefā eyler ne aġyār-ı seyh-kāre
 O tıfl-ı nāz-perverden elinden hayr u şer gelmez

³⁷¹ öğrensem: ayrılısam Ç.

³⁷² İlm ile göge çıkup: göklere ağuban Ç.

³⁷³ yire insem gerek: girü insem gerek Ç.

³⁷⁴ söylesem: .anılsam Ç.

³⁷⁵ bilmezem: bilmem Ç.

³⁷⁶ sözler: Türkî sözler Ç.

³⁷⁷ Külahlıoğlu, *Kadri Edebî Kişikiği ve Divanının Transkripsiyonlu Metni*, s. 74-75.

³⁷⁸ ğayri gitti: gitti ğayri D.

³⁷⁹ İncelenen divârda bu bendden sonra bendlerin sıralaması değişmektedir.

³⁸⁰ biz: bir D.

- 4 Bugün sensün şehā nazile hüsñ iklīminün şāhı
Cemāl-i dil-peẓīrūn burcı izz u devletün mähī
Ser-i müyün değışmez bütün dünyaya vaʿllahi
Taʿalluk eyleyen zülfünle neyler manşib u cāhı
Anuñ dünyā vü mā-fihā gözine kıl kadar gelmez
- 5 Diyem bir bir saña erbāb-ı maʿnā n'itdiler cümle
Koyup her birisi bir yād-gārı gitdiler cümle
Tinler Qadrī dir köhnede yetdiler cümle
Maʿārifle gidenler bunda taḥşīl itdiler cümle
Cihāna yoksa ey Ruḥī gelen şāhib-hüner gelemes

230^{der}

72. Muhammes-i Laṭīf³⁸¹

Mefʿülü Fāʿilātü Mefāʿilü Fāʿilün

- 1 Şanma bahār-ı faşl-ı zemistān gelür gezer
Ömrün zamān u sâʿati her ān gelür gezer
Ten hücreşine cān gibi mihmān gelür gezer
[Ġam] günlerine olma [perişan] gelür gezer
Sen göz yumup açınca bu devrān gelür gezer
- 2 Cellād-ı çarḥ kimse[ye] virmez çū mühleti
Devr-i zamāne kaṭıdır seyr u sürʿati
Vaqt-i ḥayātı hoş gör fevt itme fırsatı³⁸²
[Saʿy eyle cān gözini uyar ıo bu] gafleti
[Sen] göz yumup [açınca bu devrān gelür gezer]
- 3 Seḥḥāredir cihān esīr itme cān u dil
Mekkāre vü ʿacüzedir ondan uzak kesil
Bu cihāna n'işlenmekle geldin anı bil
Deverān körüğü yummadın açıldı mı kabl
Sen göz yumup açınca bu devran gelür gezer

³⁸¹ Sevgi, Ahmet, *Laṭīf Hayatı Eserleri İnceleme-Metin* Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi SBE, Ankara 1987, s. 66-67; Başlık: Muhammes

³⁸² Vezin kusurludur.

- 4 Kibr u ğurūr ile o bu nāz u tereffe
 Meclisde germ olup yā bu lāf u tesellūfi
 Nerm eyle abuı oma elden telāhufı
 Eyyāmq or ki gemededr [yok tevaufı]
 Sen gz yump aınca bu devrān gelr geer
- 5 Arducadur u sāye gibi dāima ecel
 Geri nnce varmadadır dnyev emel
 Devrān Lafi mre henz virmeden hlel
 Terk itmeden cihān seni sen terk it ānı gel
 Sen gz yump aınca bu devran [gelr geer]

231^a

73. Tahmīs-i Emrī Ğazel-i Niānī³⁸³

Mefāiln Mefāiln Mefā iln Mefāiln

- 1 Grndi luf-ı ry-ı yār mirāt-ı semenlerde
 Zuhr itdi hrām-ı add-i dlber nārvenlerde
 Oturma merdm-i emim gibi beyt'l-hāzenlerde
 Bahar irdi afā kesb idecek demdr emenlerde
 Hssa sālna yannca serv-i yāsemenlerde³⁸⁴
- 2 Ğamm u ğussa dilā cān-ı azze geri dmendr
 Senin ceng ider gleni siper gl tg ssendedr³⁸⁵
 Hābābı cām-ı mey³⁸⁶ bir pehlevān-ı merdm efkendedr
 Zebn olma ne zendir ğam-ı arab i devr-i glendedr
 av himmet gerekdr bu cihān ire erenlerde
- 3 Kaan vasl ola bir māh-ryadır³⁸⁷ dir dir ditremek hy
 Girer araya ucdurmaz kabāya sm-pehly
 oulayup yatur her gice bir zlf-i semen by
 arılır her gl-endāma ekp pehlya meh-ry
 Ne hāletler nezāketler kom Hā prehenlerde

³⁸³ ınar Alvan, Trkan *Emrī Dvanı'nın Nazım Bilgisi ve Belāgat Ynnden İncelenmesi*, Doktora Tezi, İstanbl niversitesi SBE, İstanbl 2005, s. 48-49.

³⁸⁴ hssa salna yannca serv-i yasemenlerde: Hussa byle yannca ola smn bedenlerde .

³⁸⁵ senin ceng ider gleni siper gl tg ssendedr: Eger ceng itmek isterse siper gl tig ssendedr .

³⁸⁶ cām-ı mey: migfer  mey .

³⁸⁷ rydır: mahbuba .

- 4³⁸⁸ Helāk olmuş-durur el uzadanlar mār-ı zülfüne
 Nîce Manşûr asılmışdur sebebsüz dār-ı zülfine
 Miyân-beste kamu³⁸⁹ ehl-i varî° zünnâr-ı zülfine
 Kır ey günûl bend oluguna târ-ı zülfine
 Sınuk diller hezârân bagludur her bir şikenlerde
- 5 Çü Emrî ol meh-i nâ-mihribân bi-°ahd dilberdür
 Visâlin va°de eylerse yine hicrân muqarrerdür
 Anıñçün dir bu beyti ol ki Hüsrev aña çâkerdür
 Firâkunla Nişânî hastanuñ hâli mükedderdür
 Vişâlün va°de itmişdün be hey zâlim geçenlerde

231^{ader}

74. Muhammes-i Fuzûlî³⁹⁰

Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilün

- 1 Ey harir içre tenün mutlak bilür içre gül-âb
 Göksün âb-ı rüşen ol âb üzre düğmendür habâb
 Eyle sen³⁹¹ maḥbubı yok nezâre ki °âlemde tâb
 Vay eğer terçek çıkup serpülecek açsan nikâb
 Hiç şek yoh kim seni görgec olur âlem herâb
- 2 Al sâc bağında müşgîn şâc perîşânhâliyem
 Sîm sâk üstünde kızıl ḥalḥaller pâmâliyem
 Sanma ḥalḥalün kimi mihründen ey mey ḥâliyem
 Ârızuñ devrinde zerrîn silsile timsâliyem
 Gamzeñ ohundan hazîn cânımda yüz miñ ıztırâb

³⁸⁸ İncelenen çalışmada bu şiir altı bendden oluşmaktadır. Çalışmada dördüncü bend şöyle yer almaktadır: Gamûndan bād-ı âhumdan harâba vardı kasr-ı ten/Gam-âbād-ı firāk ise degüldür küşe-i me°men/Cemâlsüz pür âteşden görünür çeşme-i gülşen / Siyeh kāküllerinden gayrı yokdur gönlüme mesken /Ne müşkildür kişi cânâ garib olmak vatanlarda

³⁸⁹ kamu: niçe Ç.

³⁹⁰ Akyüz Kenan ve dğr., *Fuzûlî Dîvânı*, Akçağ Yayınları Ankara 1997, s.290-291.

³⁹¹ eyle sen: böylesin D.

- 3 Dil çeküp zerrīn utağan virdi la'lünden sürağ
 Dutdu ol güftār için la'l-i buña gūşuñ kulağ
 Zülfüne hem-dem tarak āşüfte men arıdan ırağ
 Diş salup her pīçütab açdukça zülfünden tarağ
 Rişte-yi cānuma reşkinden düşer yüz pīçtāb
- 4 Ey yüzü gül köyneği gül-gün ı donu kırmızı
 Āteşin kisvet giyüp odlarla yandurduñ bizi
 Ay ü gündür hüsn babında cemālün ācizi
 Ādem oğlundan senün tek doğmaz ey kāfir kızı
 Gūyiyā atañ meh-i tābandur anan āfitāb
- 5 Sürmeden gözler kara eller hınādan lālereng
 Hiç şāhid yoğ bu resm ileñ ki senseñ şuğ ü şeng
 Vesmelü kaşuñ yaşıl tozlu kemān gamzeñ ḥadeng
 Gamze vü kaşinga meyl eyler Fuzūlī bī-direng
 Kuş acebdür kılmağay tīr ü kemāndan ictināb

230^a-231^b

75. Tahmīs-i Qadri³⁹² Ğazel-i Bahāyi³⁹³

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Kıyāmetler kopardıñ ey kad-şimşād neylersin
 Cihānı kıldı çeşmiñ ser-te-ser bir bād neylersin
 Perişān eylediñ zülfün meded ey bād neylersin
 Tağıtdıñ ḥ^vāb-ı nāz-ı yarı ey feryād neylersin
 İdüp fitne ile dünyayı ḥarab-ābād neylersin
- 2 Teraqqī eylesün mäh-ı şabāḥat bām-ı zülfünde
 İrişsün rüz-ı gamda vaşla gönlün şām-ı zülfünde
 Şalınsun tıfl-ı dil manşūr-veş bī-rām-ı zülfünde
 Dil-i mecrūḥa raḥm eyle qalsun dām-ı zülfünde
 Şikeste-bāl olan mürğı idüp āzad neylersin

³⁹² Mehmet Külahlıoğlu tarafından hazırlanan *Kadri hayatı, edebi kişiliği ve Divanı'nın transkripsiyonlu metni*, başlıklı yüksek lisans tezi çalışmasında bulunamamıştır.

³⁹³ Uludağ, *Şeyhülislām Bahayî İnceleme Karşılaştırmalı Metin*, 29 nolu gazel, s. 89.

- 3 Kelāmından mübān ey Hızır dem mu'ciz-i 'İsā
İder 'uṣṣākı ğamzeñ küşte vü la'liñ kılur ihyā
Benānıñ gösterip halka şifa içire yed-i beyzā
İdersin gerçi her derde tabībüm bir devā ammā
Cünün-ı ehl-i 'aşk olunca māder-zād neylersin
- 4 Hayāl-i ğamze-i mestiñle cānā didiler pür nem
Ciger-i hūn-ābesin seyl-i revān eyler gözüm her dem
Kaşın toğrasın hep zir-i fermān-ı benī Ādem
Şehīd-i tıg-ı 'aşk-ı yārdur ser-cümle-i 'ālem
Urup şemşire dest ey gamze-i cellād neylersin
- 5 Bizi ey hāce-i hūsn ü bahā yok yerlere satduñ
Raķīb-i nā-sezāyı maḥrem etdin bezme uğratduñ
Tağıtdıñ pür-çemen tıfl-ı dili zincire bağladuñ
Varup kisve-yi zūlf-i yāri biri birine katduñ
Yine bir fitne tahrīk eyledün ey bād neylersin
- 6 Olur ḥayrān-ı naķş hāme-i 'icāzıñız dünya
Saña teslim ider hep cemāle üstadan-ı siḥr-arā
Bu vādīde sana mānī var jeng olmaz hem-tā
Güzel taşvir idersin naķş-ı hūsn-i dilberi ammā
Fusun u fitneye geldükde ey Behzād neylersin
- 7 Olup Kadri gibi her sāde-rüya canınla bende
Verir çeşm-i dile lā-büd ziya bir mihr tābında
Olursun bülbül-āsa her gül-i ra'nāya efgende
Bahāyī-veş degülsin kābil-i feyz-i şafā sende
Tekellüf ber-ṭaraf ey ḥatır-ı nā-şād neylersin

76. [Tahmīs-i Vehbī³⁹⁴ Ğazel-i Kadri]³⁹⁵

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Niçün meşşā-taya bī-hācet ey meh-pāre yüz virdün
 °Abes rağbet kılup gül-güne-i ruhsāra yüz virdün
 İdup gīsūya mahrem nişāne-ī mekkāre yüz virdün
 Çıkardun başa cānā bāliş-i zer-kāra yüz virdün
 Kopardun fitneler yir yir hat-ı jengāra yüz virdün
- 2 Hūrūş-ı eşk-i ğayret ter idüp dāmān-ı eflāk-ı
 Niçün āhum mukadder itmesün mir'at-ı idrākı
 Mücerred görmeğe hasret çekerken dīde-i pāki
 İner būs itmeğe şarkar o ruhsār-ı °arak-nākı
 Hātā itdün şehā ol turre-i tarrāre yüz virdün
- 3 °Adeseden kemter iken hān-ı hüsn-i bā-kemālünde
 İdup kesb-i bahā zir-i leb-i kevser misālünde
 Helāk-ı nāz eyler ādemi vakt-i vişālünde
 Hemān bir dāneyem dir cennet-i bağ-ı cemālünde
 Hindū-yı siyeh-rū hāl-i °anber-bāra yüz virdün
- 4 Lebün būs eyleyüp sāğar düşürdi dillere cānā
 Şabā gülşen be-gülşen būy-ı zülfün eyledi ifşā
 Biraz endām göster cepheñi perçin idüp zīra
 Çıkardı naqşını ey pādişāh-ı mülk-i istiğna
 Şüret uğrısı āyīne-i ğaddāra yüz virdün
- 5 Begüm göğsünde iman yok mıdur Vehbī-i bī-çāre
 Selāmuñ almağa yollarda şad-bār oldu āvāre
 Hezārān °ıyd irişdi merhabāya olmadı çare
 Elün қо sīne-i inşāfa gel kim Kadri-i zāre
 Aña bir dest- būsūñ virmedün ağıyāra yüz virdün

³⁹⁴ Dikmen, *Seyyid Vehbī ve Dīvānı'nın Karşılaştırmalı Metni*, s.492; Başlık: Tahmīs-i Ğazel-i Kadri³⁹⁵ Külahhoğlu, *Kadri Hayatı Edebî Kişiliği ve Dīvānı'nın Transkripsiyonlu Metni*, 81 nolu gazel, s. 166

231^b-232^a77. Muḥammes-i Şeydā³⁹⁶

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Gel ey gül nā-ḥan-ı fırkat vücūdum ḥār ḥār itdi³⁹⁷
 Ğam-ı sevdā-yı zülfün °akl u fikrüm tār-mār itdi
 Mahallen itleri ben nā-tüvānı gördi °ār itdi
 Ser-i kūyuṇda bilmem³⁹⁸ dil-i mücrim bī-şümār itdi
 Meğer vār ise bir kerre yenildi āh u zār itdi
- 2 Fenā deştine yüz tutdum³⁹⁹ kodum⁴⁰⁰ bu baht-ı kem-rāhı
 Yüzüne bakayım⁴⁰¹ bir dem gel ey meh-rūlaruñ şāhı⁴⁰²
 Firāk u derd-i ḥasretle anuñçün eylerüm āhı
 Nigārā incinürseñ vardıgıñçün kūyuṇa gāhı
 Ferāḥ ol şimdiden soñra gönül terk-i diyār itdi
- 3 Düşelden derdiñe⁴⁰³ şāhım⁴⁰⁴ mükedder oldı aḥvālüm
 Dirīğā olmadı bir gün müsa'id⁴⁰⁵ baht u iḳbālüm⁴⁰⁶
 Ne deñlü ağlayup yansam yağılsam ben saña hālüm
 Cefādan el çeküp gelmezsiñ inşāfa be-hey zālüm
 Żarūrī bu dil-i dīvāne vaḥdet⁴⁰⁷ ihtiyār itdi
- 4 Benem °ālem içinde °aşkla dillerde efsāne
 Terāḥḥum vaḳtidür raḥm eyle men mecnūn-ı bī-cāne
 Ğam-ı hicr-i ḥaṭṭ u ebruñla dil düştü divāne
 Ḥabībā gitdi dil sevdā-yı zülfünle bi-yābāne
 Hevā-yı °ışkın ol miskīni aḥir bī-ḳarār itdi

³⁹⁶ İsen, Mustafa, "Türk Edebiyatında Muhammes", Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi SBE, Kırıkkale 1997, C.I, s. 289-290.

³⁹⁷ Gel ey gül nā-ḥan-ı fırkat vücūdum ḥār ḥār itdi: Gel ey ḥār-ı hasret dāğ-ı sinem dil-fikār itdi Ç.

³⁹⁸ bilmem: bilsem Ç.

³⁹⁹ tutdum: tutdı Ç.

⁴⁰⁰ kodum: Koyup Ç.

⁴⁰¹ bakayım: Bakayın Ç.

⁴⁰² şāhı: Māhı Ç.

⁴⁰³ derdine: derde Ç.

⁴⁰⁴ şāhım: °aşkınla Ç.

⁴⁰⁵ müsa'id: Muvāfık

⁴⁰⁶ iḳbālüm: gümrāhum Ç.

⁴⁰⁷ vaḥdet: °uzlet Ç.

- 5 Nihal-i kâd-dil ey serv ü revānum ola çün peydā
 Cihān bāğına reftāruñ bırakdı fitne vü ğavğā
 °Aceb mi āh u zār itsem bu men-i bi-çāre-dil tenhā⁴⁰⁸
 Binā-yı °ışk bünyād urulaldan inlerün Şeydā
 Kimesne itmedi anı baña kim rūzgār itdi

232^a-232^b

78. Tahmīs-i Qadri⁴⁰⁹ Ğazel-i Kafzāde⁴¹⁰

Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün

- 1 Yakarsıñ hicrle °uşşāķı sūzān olmasun dirsıñ
 Dilerseñ sīnesin ney gibi nālān olmasun dirsıñ
 Göñül şām-ı ğamında zār u giryān olmasun dirsıñ
 Atarsın seng-i cevri kalbe virān olmasun dirsıñ
 Yine iklim-i dil hāk ile yeksān olmasun dirseñ
- 2 Beniñ fülful gözüñ °abher bukāğın gül hattın °anber
 Visalın ābına leb teşne cānā cennet ü kevser
 Niyāz itdikçe °aşık sen idersin nāzını bir-ter
 Virürsin ğamze-i mestün eline °işveden hançer
 Arasında yine °aşķ ehlinün kan olmasun dirsıñ
- 3 Qo ta°nı kıl hazer sūz-ı dil-i āzādeden vā°iz
 Yürü tahriř-i ma°nā itme rüy-ı sādeden vā°iz
 Şerāb-ı °aşķa gelmez tevbe men dil-i dādeden vā°iz
 Çıkup kürsiye halk men idersin bādeden vā°iz
 Bu gülzār-ı fenāda kimse handan olmasun dirsıñ
- 4 Qomaz ğam-nāk idersin °ālem içre bir dil-i hurrem
 Nedir ehl-i vefaya bu ihanet ey felek bilmem
 Gül açılmaz kānī çāk etmeye āhar hāzān-ı ğam
 Bozarsın sille-i bād ile ağızın goncenin her dem
 Elinde kimsenün cām-ı dirahşān olmasun dirsıñ

⁴⁰⁸ °Aceb mi āh u zār itsem bu men-i bi-çāre-dil tenhā: °Aceb mi ağılasam her dem gam-ı hicrünle ben Seydā

⁴⁰⁹ Mehmet Külahlıoğlu tarafından hazırlanan *Kadri Hayatı Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Transkripsiyonlu Metni* başlıklı yüksek lisans tezi çalışmasında bulunamamıştır.

⁴¹⁰ Okatan, Halil İbrahim, *Kafzāde Fā°izî Hayatı Eserleri Tenkidli Dîvân Metni*, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi SBE, İzmir 1995, 110 nolu ğazel, s.225.

- 5 Fenā bağında bülbul yok yere her dem ider şiven
 Vefā harfinde hiç leb deyirtmedi hiç gonce-i gülşen
 Yeri her nā-şināsın şadr-ı devlet-i kāmiliñ külhan
 Halās ümīd idersin Fā'iz-i ser-geştelikden sen
 Meger bu günbed-i gerdün-ı gerdān olmasun dirsın

232^{ader}-232^{bder}

79. Tahmīs[-i Vehbī]⁴¹¹Gazel-i Nedīm]⁴¹²

Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılün

- 1 Bade-i vaşla leb-teşne dil-i pür-cüşum
 Bāz kıldı leb-i hamyāze gibi āgūşum
 Bezme gel sūn baña ey māye-i 'aql u hūşum
 Tā ki cerb-i leb-i şīrīnūn ile medhūşum
 Sākıyā cām-ı mey-i telha değışmem gūşum
- 2 Hiç mümkün mi görince seni ey 'İsā-dem
 İtmeye sübhayı zünnāra tebeddül ādem
 Gönül endīşeñ ider olmuş iken beyt-i şanem
 Āh ey kāfir-i naḥvet ne kaçarsuñ bilmem
 Çāk-ı mihrāb mıdur yohsa benum āgūşum
- 3 Kışsa-i şekvā-i baḥrin ki gönül serv eyler
 Āteş-i sīne-i dūzaḥ şerenüm serd eyler
 Habs-i nāle ruḥumı şu'le gibi zerd eyler
 Bir dem āh eylesem āteşkede-i derd eyler
 Cūşış-i laḥt-ı ciger zīr-i leb-i hāmūşum
- 4 Dīdede oldu ḥayāl-i zeḳānuñ cā-kerde
 Sīb-i miski gözüme girmede mīnālarda
 Sākī-i bezm olup 'ışret-kede ehl-i derde
 Teşne-i hūn-ı ciger gözde gözüm sāğarda
 Ğamze reşk itdi görüp cılve-i nūş-a-nūşum

⁴¹¹ Dikmen Seyyid Vehbī ve Dīvânının Karşılaştırmalı Metni s. 490-491;Başlık: Tahmīs-i Ğazel-i Nedīm

⁴¹² Macit, Nedīm Dīvânı İnceleme Tenkidli Metin, 84 nolu gazel, s.416.

- 5 [Bu gice] haclegeh-i bezme gelüp bint-i ʿineb
 Olmış iken yirümüz daʿire-i şevk ü tarab
 Cüşiş-i neşʿe virüp tefrika-i şûr u şegab
 Beni girdāba şalup dil-bere tenhāce bu şeb
 Gitdiler zevrak-ı şahbā ile ʿaql u huşum
- 6 Feverān eylemeye başladı hūn-ı cigerüm
 Vehbiyā cām-ı meye döndi yine çeşm-i terüm
 Çeşm-i ağıār-ı günūde idüp efsāne-gerüm
 Bir siyeh mest ki endāhte itmek dilerüm
 Bade-veş geldi Nedīmā yine vakt-i cūşum

232^b-233^a

80. Tahmīs-i ʿAqlī Ğazel-i Bānī⁴¹³

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

- 1 Deli gönlüm yine kul olmağa bir server arar
 Yoluna ölmeğe bir māh-ı melek-manzar arar
 Yaʿni kim cānı fedā kılmāğa bir dilber arar
 Pāyine düşmeğe dil bir teb-semīn-i ber arar
 Şöyle düşkünlüğü var kim düşecek bir yer arar
- 2 Kocaddım ol yār-i peri-rūyı gice seyrimde
 Laʿline cānı nisār itme geçer fikrimde
 Medh-i dendānī dürer şimdi dilā zikrimde
 Cüst ü cū eyleyem evşāf-ı leben şiʿrimde
 Güyā memleket-i Hinde varup gevher-aver
- 3 Rāh-ı ʿaşkda bana derd ü belā şahip olur
 Gelse şādi yerine ğussa vü ğam nāib olur
 Her zaman kākül-i sevdāsına cān rāġib olur
 Hatt u hālinde vefā buyine dil talib olur
 Beñzer ol şahsa ki deryāya girup gevher arar

⁴¹³ Haluk İpekten vdğr. tarafından hazırlanan *Tezkirelere Göre Dîvân Edebiyatı İsimler Sözlüğü* başlıklı çalışma taranmış ve Bânî mahlasına rastlanmamıştır.

- 4 Bir mehe ʿāşık olup bir yeni derd ister dil
Dergehinden gözüne çekmeğe gerd ister dil
Vaslına irmeğe bir dilber-i merd ister dil
Cân virüp sîm-i serşek vü rıh-ı zerre ister dil
Benzer ol ʿtalibe kim rehnle sîm ü zer arar
- 5 İderim cānı feda yāre dilā n'olsa gerek
Söyle dildāre şitāb eylesesün eyle dilin
Tîr-i müjgānı beni öldürür aher giderek
Nicedir kim çeker ʿkatlime ol hūnî emek
Ben bahane ararın ölmeğe yār hançer arar
- 6 Şimdi öğrendi dahî nālîş-i ʿaşkı gönlüm
Şimdi dutdu gözüm ol cünbüş-i ʿaşkı gönlüm
Hiç bilmez şanur ʿāteş-i ʿaşkı gönlüm
Dil-i bülbülde sezer sūziş-i ʿaşkı gönlüm
Şanki hākister içinde eser-i aher arar
- 7 İktizāsı feleğîñ böyledir ʿAqlî her ān
Kimisi vaşilla şād vü kimisi gamla nālān
Geşt idup ʿālemi başdan başa kılsan seyrān
Bāniyā halk-ı cihān biri birine hayrān
Hūblar ʿāşık arar ʿāşıklar ise dilber arar

233^{a-b}**81. Tahmîs-i Rızāyî Ğazel-i ʿTabʿî⁴¹⁴**

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

- 1 Ağlayup yāre gam u derdinle yoldaşım didim
ʿAşkla rüsvay oldum ʿāleme fāşım didim
Ğam-ı beyābanında mecnūn ile pādaşım didim
Pā-bürehne baş açık şūrîde o başım didim
Valsîna irmez elem-i bu oñmadık başım didim

⁴¹⁴ Mümin Topçu tarafından hazırlanan *Dîvân-ı Rızayî* başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında bulunamamıştır.

- 2 Nāle vü efgānı ey dil çünki teknil eyledik
Gül yüzüne karşı bülbül gibi tafşıl eyledik
Ara yirde bu sözün bildiñe temsıl eyledik
Didi dilber aşk kitabından ne tahşil eyledik
Çü rebābın okuyanlarla sebakdaşım didim
- 3 Mürdeler ihyā olur çün lütf-ı mihrimden benim
Hüsnuñe mağrūr olursam n'ola fahrımdan benim
‘Ālemi māt itsem ölür cevır ü kahrımdan benim
Niçün ölmezsin didi sen zecr-i hecrimden benim
Çok belādan arta kalmış yora başım didim
- 4 ‘Ālemi tutdu serā-ser efgānın seniñ
Ey gönül yokdur meger kim derde dermānıñ seniñ
İşidüp iş bu cevābı didi cānānın seniñ
Nice bir yaş ākıdır bu çeşm-i giryānıñ seniñ
Yolları pak itmedi sakā vü ferrāşım didim
- 5 Kāpladı şimdi cihānı gerçi kim zühd ü riyā
Kālbüñi şāf it Rızāyi aşkla ol pür-ziyā
Ol peri-yi ruhsāre dedim etme serkeşlik şāha
Şimdi bu rum illerinin ‘ādetidir Tab‘iyā
Anuniçün yāre ağıyar içre kardaşım didim

232^{bder} - 233^{ader}

82. Tahmīs-i Vehbī⁴¹⁵ Ber-Ġazel-i Fuzūlī⁴¹⁶

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

- 1 Gözün tā çend böyle mest olup Hāk'dan utanmaz mı
O bī-rahmün eli bir demde biñ kana boyanmaz mı
Yeter nüş eyledi hun-ı dilüm ol gamze kınamaz mı
Beni candan uşandurdu cefādan yār uşanmaz mı
Felekler yandı āhumdan murādum şem-i yanmaz mı

⁴¹⁵ Dikmen, *Seyyid Vehbī ve Dīvānının Karşılaştırmalı Metni*, s. 494-495.

⁴¹⁶ Akyüz ve dğr., *Fuzûlî Dîvânı*, 264 nolu gazel, s. 388.

- 2 H̱ayālî çıkmayup gözden ğamı dilde tutup mesken
 Şūh-ı dostı düşmen bizi āşūfte itmişken
 Olup mihr-i hamūsı zen zebānum eyleyüp elken
 Ğamum pinhan tutardum ben didiler yāre kıl rüşen
 Disem ol bī-vefā bilmem inanur mı inanmaz mı
- 3 Kapanmaz gice çeşmanum uyur baht aña hayrānum
 Belürmez necm-i rahşānum görünmez mäh-ı tābānum
 Firāk odına sūzānum sitem-sencīde biryānum
 Şeb-i hicran yanar cānum döker kan çeşm-i giryānum
 Uyarur halkı efgānum kara bahtum uyanmaz mı
- 4 Sirişküm çağlayup her sū olur cārî mişāl-i cū
 Kapūna eyleyüp tapu döküp papu döküp pāyine āb-ı rū
 Seni gördükçe ey gül-rū çeküp bülbul gibi yā Hū
 Gül-i ruhsārına karşı gözümde kanlu akar şu
 Habībum faşl-ı güldür bu akan şular bulanmaz mı
- 5 Beni medhūş u lā-ya^ckıl gören levn itmesün ğāfil
 Ki sensin eyleyen bī-dil disem ben °özüüm elhaşil
 İdüp inşāf her °ākıl olur mecnun dahı kâbil
 Degüldüm ben saña mā[°]il sen itdün °aqlumı zā[°]il
 Baña ta^cn eyleyen cāhil seni görgeç utanmaz mı
- 6 Dil-i Vehbī temāşadur kalenderlikde yektādur
 Harīf-i beng-i sahbādur qarīn-i zişt ü zibādur
 Cünūnda Kays'a hem-pādur hiredle germ-i ğavgādur
 Fuzūli rind-i şeydādur hemişe halka rüsvādur
 Soruñ kim bu ne sevdādur bu sevdādan uşanmaz mı

233^a-233^b**83. Tahmīs-i Kadri⁴¹⁷ Ğazel-i Baki⁴¹⁸**

Mef'ülü Mefā'ilün Mef'ülü Mefā'ilün

- 1 Esrār-ı muḥabbetden dilde yine ḥasret var
Bu ʿāleme ser-ta-ser gönlümde ferāḡat var
Şevkiyle derūnumda sevdā-yı seyahat var
Alāyiş-i dünyadan el çekmeğe niyyet var
Yaḡında ʿadem dirler bir şehre ʿazīmet var
- 2 Akıddı der-eşki çeşm-i güher efşānım
Miḥnetle ḥarab oldu kasr-ı dil-i virānım
Terk-i ser ü cān itdim şimdiden geru sulṭānım
Uçdu bu fezālardan mürġ-i dil-i nālānım
Āram idemez oldum efkār-ı seyāḡat var
- 3 Şaldı yem-i tecride deverān bu dil-i fülkūn
Ceff itdi teḡālūfden ressām kazā kilcūn
Ser-rişte-i taḡdīr bend itdi emel-i silkiñ
Gitdikce harāb eyler ṭurmaz bu göñül mülkūn
Çerḡın bu cefāsından sen şaha şikāyet var
- 4 İnceldi ten-i zerdim derd ile ḡaff oldum
Gözyaşı ile yundum bir cism-i naḡīf oldum
Bār-ı ḡām-ı dünyādan ḡāyetde zaʿīf oldum
Şabr itmeğe tāḡat yok gitdikce naḡīf oldum
Tıḡ-ı gamm-ı miḥnetden gönlümde cerāḡat var
- 5 Bu leşker-gerdunīñ oldum yine pā-māli
Bāzūmu şikest itdi çarḡ-ı feleḡiñ zālī
Dībāye bedel çekdim iḡneme siyeh şālī
Çeşm-i eşk nedāmetden bir laḡza deḡil ḡālī
Āyine-i ḡalbimde bilmem ne kesāfet var

⁴¹⁷ Mehmet Külahlıoğlu tarafından hazırlanan *Kadri Hayatı Edebî Kişiliği ve Divânının Transkripsiyonlu Metni* başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında bulunamamıştır.

⁴¹⁸ Küçük, *Bâkî Divânı*, 171 nolu gazel, s. 151-152.

- 6 Hāl-i derd-i zārımdan hiç kimse haber bilmez
 Dāmen-i mürüvvetle çerh ise yaşıım silmez
 İçsem yedi deryâyı bir kıatre gibi gelmez
 Nüş eylese bir ʿāşık tā haşre dek āyılmaz
 Bezm-i ezelin bilsem cāmında ne hālet var
- 7 Bu bezm-i ıarab-sāze bī-gāne olan girmez
 Mihr-i felek-ārayı huffāş gözü görmez
 Cān maılabına Kıadrī cānın sakınan irmez
 Ser terkine kıabildir dünyaya gönül vermez
 Terk ehlineñ ey Bākı başında saʿādet var

233^{bder}

84. Taḥmīs-i Vehbī⁴¹⁹ Ber-Ġazel-i Sırrı⁴²⁰

Mefʿülü Mefāʿilü Mefāʿilü Feʿülün

- 1 Ben bezmine geldükde ol meh-pāre açıldı
 Ammā ki vārup meclis-i ağıyāra açıldı
 Bāb-ı keremi zümre-i eşrāra açıldı
 Lütfin o perī düşmen-i bed-kāra⁴²¹ açıldı
 Gencīne-i naḥvet yine bir mārā açıldı
- 2 Pür-cuş iderin⁴²² fikr-i kenār-ı yem-i eşküm
 Artar göricek mihr-i cemālin nem-i eşküm
 Nem eksilür itsem kıo telef dirhem-i eşküm
 Oldı mütebessim göricek şebnem-i eşküm
 Ol ğonce-dehn nāz ile gülzāre açıldı
- 3 Almışdı o şeh nīce sitem-keşlerün āhın
 Ḥattı başmış idi mülk-ı ruḥ-ı hāl-i siyāhın
 Devrān yüzine urmuş idi yaʿnī günāhın
 Ol şūḥ-ı tırāş itdi bu gün ḥattı-ı siyāhın
 Baḥt-ı siyeh-i ʿāşık-ı bī-çāre açıldı

⁴¹⁹ Dikmen, *Seyyid Vehbī ve Dīvânının Karşılaştırmalı Metni*, s. 497-498; Başlık: Taḥmīs-i Ġazel-i Sırrı

⁴²⁰ Kazan, Şevkiye, *Üsküdarlı Sırrı Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği Dīvânı (Tenkidli Metin ve İnceleme)* Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi SBE, Ankara 2003, 119 nolu gazel, s.350.

⁴²¹ bed-kāra: bedgāha D.

⁴²² iderin: iden D.

- 4 °Uşşākı ile ülfet-i dirinesin açdı
 Gösterdi güler yüz gümüş ayinesin açdı
 Feth itdi tılısmâtını gencinesin açdı
 Tūṭī gibi güftāra gelüp sinetin açdı
 Keyfiyyet-i şahbā ile bir pare açıldı
- 5 Reftār ile gösterüp āsar-ı kıyamet
 Vīrānemüze geldi o gencine-i naḥvet
 Açmağa anı evler iken Vehbī °azīmet
 Miftāh-ı niyāz ile kilid-i der-i vuşlat
 Şābāş ki Sırrı-i dil-efgāra açıldı

233^b-234^a

85. Tahmīs-i Qadri⁴²³ Ğazel-i Qabūli⁴²⁴

Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün

- 1 Dilā rind-i qalender bu fenā oda yanağ dutmaz
 Ḥarabın fehm iden fāni çemen-zārın konak dutmaz
 Ḥarābāt ehli oldur devr-i la°inde yasāk dutmaz
 Yatur pir-i muğān evkār olup desti kabağ dutmaz
 Şu deñlü bāde-nüş olmuş ki el ditrer ayak dutmaz
- 2 Şunup devr-i ezelde sāki devrān-ı peymāne
 Muḥabbet şāh-rāhın kıldı īmā ehl-i °irfāne
 Gel ey ser-mest cām ḥod-peresti itme efsāne
 °Aşā ile içürdi dime şūfī pīr-i meyhāne
 Eliñde ihtiyārın kimse üstüne çomak dutmaz
- 3 Şerāb-ı °aşk ile bezm-i ğamında mest idüp şāhid
 Haḳīkat ka°besine eylemiş dil-i tıflını sācid
 Mey vü maḥbūb itmiş çün zāhidā maḳşūd-ı her kāşid
 Zerī bir sim-ten-i maḥbūba şarf it yohsa ey °ābid
 Seni ol rüz u şeb koynuñda yatsa ısıcağ dutmaz

⁴²³ Mehmet Külahlıoğlu tarafından hazırlanan *Kadrī Hayatı Edebī Kişiliği ve Dīvânının Transkripsiyonlu Metni* başlıklı yüksek lisans tezi çalışmasında bulunamamıştır

⁴²⁴ Erdoğan, Mustafa, *Kabūli İbrahim Efendi, Hayatı, Edebī Kişiliği ve Dīvânı (İnceleme-Tenkidli Metin-Dizin)*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara 2008, 133 nolu gazel, s.597-598.

- 4 Mekr-āsān be-ḥod-rāh muḥabbet yā fiten şūfī
 Zi-pindār ḥodī mey-ı bāyiden ser ṭākın şūfī
 Saña yüz göstere zan itme ol vech-i ḥüsn şūfī
 Semend-i ḥâtırım ʿaşka tutuldu dime sen şūfī
 Ḥar-ı nā-paydār ü nā-pesendi ḥod ulaḫ dutmaz
- 5 Dūtalım nūr-ı mihr-i maʿrifet başında tāt olmuş
 Dürr-i nazm-ı safā bahşın yehud nūr-ı sirāc olmuş
 Vücut-ı maʿrifetde Ḳadriyā nikbet mizāc olmuş
 Ḳabūlī gevher-pāk-i maʿārif-i bi-revāc olmuş
 Dür nazm-ı kelām-ı pāk ki kimse ḳulaḫ dutmaz

234^a-234^b

86. Muḥammes-i Ṭālib⁴²⁵

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

- 1 Bir per-i rū yok kākā şeyṭān ḳafadār olmaya
 Gül açılmaz dehrde dāmeni bī-ḥār olmaya
 Var mı yārān kim felek gibi sitemkār olmaya
 Düşme ki erbāb-ı dil dildār-ı dil-āzār olmaya
 Olmaz ol ʿādil meḡer bu çerḫ ḡaddār olmaya
- 2 ʿĀlem içre müdebbir ber nādān berḥurdarlık olur
 Ehl-i diller pāyimāl-i miḡnet-i aḡyār olur
 Sanma aʿdādan dilā erbāb-ı dil bizār olur
 Bağbān bir gül için bin ḥāre ḥidmetkār olur
 Bā-mekr dil-beste-i zūlf-i siyehkār olmaya
- 3 Kimseye erbāb-ı ḥayşiyet ʿadāvet eylemez
 Āfitāb-ı tabʿ-ı pākin pūr kesāfet eylemez
 Çerḫ-i ber-kirdār yañında ehle raḡbet eylemez
 Dehr-i dün erbāb-ı ʿirfāne mürüvvet eylemez
 Tā metaʿ-ı cehle cān virüp ḥaridār olmaya

⁴²⁵Melike Erdem tarafından hazırlanan *Bursalı Ṭālib ve Dîvânı Tenkidli Metin ve İnceleme* başlıklı yüksek lisans tezi çalışmasında bulunamamıştır.

- 4 Dehr-i dūna şanma kim rind alander bāş eger
Serf rū itmez cihānīn şahına āvareler
onmaz erbāb-ı dilin mirʿātına gerd-i keder
ʿĀleme bāli bālādır sürī am sevdi zarar
Var mı bir un ulmet-i şebden dili-dar olmaya
- 5 Pend vāʿiz gibi teʿsir eylemez aşla dile
Neylerim sūfī sözüm abʿım alışmaz zühdle
Ölüverir dirilerin ʿālemde bahşı edile
Fārīğ olmaz ʿaşdan on  l be-zahid pendiyle
Dil mi var ʿālemde bir serve hevār olmaya
- 6 Ey cemāli nūşha-i şunʿ-ı kemāl-i Z  l-minen
   -i şeker-şiken meh-alʿat v   semin-beden
Ey şeh-i mışr-ı melāhat eşmi āh  -yı fiten
ʿArşa-āh-ı ʿaşda z  f  ne ekmişdir resen
Daʿvā-yı ʿaş itmes  n      lib berd  r olmaya
- 7 B  ğ-ı vuşlatın saın ay  rı itme h  şe-in
Leyse fi cenn  t-i ʿadnin arreneh   li'z-z  lim  n
Deyu ş   meh-i siy  he olmaz şehir-i ru  l-em  n
Ger dilerse feyz-i ha-ı   l olma n  d  na arın
G  fte-i ay  rdan v  r mı dil-fig  r olmaya

234^{ader}

87. Tahm  s [-i Vehb  ⁴²⁶ Gazel-i R  ş  ⁴²⁷

Fe  l  t  n Fe  l  t  n Fe  l  t  n Fe  l  n

- 1 Get  r  p c  şa yine d  de-i gevher-b  rı
D  keyim p  yine⁴²⁸ nem var ise y  r  n⁴²⁹ b  rı
Almadı   nki ele nad-i dil-i ay  rı.
Bez  l id  p yoluna ma  ş  l-i yem-i zeh  h  rı
  deyim reşk-i ʿadn-ı h  k-i reh-i dild  rı

⁴²⁶ Dikmen, *Seyyid Vehb   ve D  v  n  n  n Karşılaştırmalı Metni*, s. 500-501;Başlık:Tahmis-i Gazel-i R  ş  

⁴²⁷ Ekici, Hatice, *Sahhaf R  ş   ve D  v  n  n Tenkidli Metni*, Y  ksek Lisans Tezi, Balıkesir   niversitesi SBE, Balıkesir 2006, 174 nolu gazel, s. 258-259.

⁴²⁸ p  yine: yolına D.

⁴²⁹ y  r  n:yar  m D.

- 2 Beni mahrûm-ı mey bezm-i vişâl eyledün âh
 Bâde-i şevka dil-i gayrı sıfâl eyledün âh
 Baña ey sâķī ümmid-i ne âl eyledün âh
 Dîdemi cām-ı mey hâb u hayâl eyledin âh
 Senûn ey baht-ı siyeh kânunı içsem bâri
- 3 °Atse rîz eyle bu yûri ser-te-ser âfâķı yine
 Meşk kat hâl-i lebûnle meye ey sâķi yine
 Ğarka-i hûn-ı ru°âf ile bu nuh-tâķi yine
 Ey⁴³⁰ âşüfte dimâğ-ı dil-i °uşşâķı yine
 Kıl perişân-ı girih kâkûl-i müşgin-i nârî⁴³¹
- 4 Dil hılâl olsa dahı vaşf-ı dehânın eyler
 Ben-i güşında ser-âgâz beyanuñ eyler
 Hâme-i zilel⁴³² olsa dahî naķşı meyānuñ eyler
 Tûtiyân bağda taklîd-i zebānuñ eyler
 Yok yire baña sitem eyleme °ömrüm vārı
- 5 Olsa bî-zîver eger şâhid-i nazmum Rüşdî
 Sâde mir°âta döner şâhid-i nazmum Rüşdî
 Bî-tekellüflük ider şâhid-i nazmum Rüşdî
 Dil-i Vehbî'ye girer şâhid-i nazmum Rüşdî
 Câme-i hüsñ ü edadan yine olmaz °arî

234^b-235^a

88. Muhammes⁴³³

Fe°ilâtün Fe°ilâtün Fe°ilâtün Fe°ilün

- 1 Güş-ı murğ-i dîle gökden gelür âvâz-ı hürüs
 Kendüni eyleme tezyîn misâl-i tāvus
 Demîdir na°ralaruñ dînle ne dir tabl ile kus
 Deyr-i °âlemde ne dir anla⁴³⁴ şadâ-yı nâķūs
 Kânı Keyhüsrev ü Dārâ'ya kanı Keykāvus

⁴³⁰ ey:eyle D.

⁴³¹ nârî:târı D.

⁴³² nârî:nâl D.

⁴³³ Toptaş , Emine Sıdka, Yüksek Lisans Tezi, *Süleymaniye Kütüphanesi Ali Nihat Tarlan Koleksiyonu 80/5 Numarada Kayıtlı Bir Şiir Mecmuası: Mecmû°a-i Eş°âr ve Fevâ'id (52a-128b) (İnceleme-Metin)*, Hacettepe Üniversitesi SBE, Ankara 2014, s. 455-456.

⁴³⁴ anla:dinle Ç.

- 2 Murg-ı dil bād-ı ecelden bulamaz istiḥlāş
Cām-ı pūr-zehirin iḥer ne felegün ʿāmīle ḥāşş
Yok ecelden kişi ḳurtulmağa bir cāy-ı menāş
Ḳılıcından olamadı ecelün zāl-i ḥalāş
Bulamadı marāż-ı mevte şifā Cālīnūs
- 3 Dime ḥūkm eylemişem dehre dile dilāverlik ile
Dutmuşam ʿālemi başdan başa serverlik ile
Erlik⁴³⁵ oldur ki geḫe ʿömür ḳalenderlik ile
Er deḫöldür o ki dünyāyı⁴³⁶ tuta erlik ile
Er odur pīr-i zen-i dehr ile olmaz meʾnūs
- 4 Erlik it pīr-i zen-i dehre şakın aldanma
Şuret-i ḥüsnü⁴³⁷ görüp anı civāndır⁴³⁸ şanma
Āteş-i ḥīlesine kī şakın anuñ yanma
Ren-i dünyā yüzüne güldüğüne inanma
Kim olubdur ol ʿacūze nīce dāmāda ʿarus
- 5 Bülbül-i ḳudsi iken ruḫa⁴³⁹ kafes oldı bu ten
Ānı āzād ideḫör kesr-i ḳafes eyleyūben
Ḳır emel şāḫını ḳıl⁴⁴⁰ sidre budāğında vaṭan
Sen melekden ulū insān iken ol gökde vesen
Ḥāk-i süflīde ḳalāsın ḳanı ʿār u nāmūs

⁴³⁵ erlik:server Ç.

⁴³⁶ dünyāyı:zīyāyı Ç.

⁴³⁷ ḥüsnü: naḳşı Ç.

⁴³⁸ civandır: güzeldür Ç.

⁴³⁹ ruḫa: cāna Ç.

⁴⁴⁰ ḳıl: tut Ç.

89. Tahmīs-i Vehbī Ber-Ġazel-i Vecdī⁴⁴¹

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Derd-i ehl-i ʿaşk kim müsteġni-i tevzīhdür
Her nigāh-ı hayreti ahvāline telmīhdür
Şekve-i ehl-i maḥabbet dil-berin tafzīhdür
Büy-ı vaşla āh-ı ser-dem bā'is-i taşrīhdür
Nāle zīrā nüshā-i derd ü ġamma teşrīhdür
- 2 Tābiş ḥumma-yı hicr anuñla yanmışken ciger
Reşḥa-i lüṭfuñla⁴⁴² itmezsın leb-i ümīdi ter
Cān virürken mīve-i ruḥsāruna dil-ḥasteler⁴⁴³
Vaşlña perhiz itdürmekdeñ ey hāzık meġer
Ḥaste-i ʿaşkuñ mizācın maḥsaduñ taşḥīhdür
- 3 Cevr idenler ḥalka⁴⁴⁴ āḥir şükuḥ-senc-i cevır olur
Nice maġrūru tevāzu°-pīşe eyler devr olur
Bişe-zār-ı ʿacze düştükde esed sinn-evr olur
Tekiye-ġāh-ı ʿaşkda māşūk-ı ʿaşk-ṭavr olur
Ma°bed-i leylīde zincīr-i cünun tesbīhdür
- 4 Yok nazirūñ ey ruḥ-ı rengīni reşk-i gülistān
Cümleye rüçḥānuñ olmuşdır güneş gibi ıyān
Nice da°vāy-ı tesāvī iylesun ḥūr-i cinān
Sünbül-i bāġ-ı behiştı yād iderken zāhidān
Zülf-i müşġinūñ añılmaḡdan ġaraż terciḥdür
- 5 Rūzgār olup müsā°id ḥālin olsa munazım
Fikr-i tūfānı kederle şevḡ itme mün°adım
Vehbiyā eyle bu beyti levḥ-i dilde mürtesim
Vecdiyā başını demī eyyāmını fevt etme kim
Bezm-i ʿālemde nesīm-i ney muvāfıḡ rīḥdür

⁴⁴¹ Dikmen, "Seyyid Vehbī ve Dīvânının Karşılaştırmalı Metni", s. 489-490.⁴⁴² lüṭfuñla:la°lünle D.⁴⁴³ dil-ḥasteler:dil-teşneler D.⁴⁴⁴ ḥalka:ġayra D.

235^a

**90. Güft-i Kāre Ḥasan-zāde Ḥüseyin Çelebi Hasb-i
Hāl-i Mine'l-Yetīm Li-Rizqih Li-Men 'Aceze Min
Nefsihī Ke-Nefsih**

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Dilā mağrūr olup tedbāre bāzār-‘inād eylesen
Şatılmaz cevır olsa kendü kōlinla mezād etsen
Hemān ye’s el verir kām-ı dile hırs u dād etsen
Şadaķatle eger dergāh-ı haķķa ūstād etsen
İder i’tā sana şek eyleme her ne murād etsen
- 2 Olaydı devletün ‘aķlū ki nābūd eylemezdik hiç
İdüb taẓyi’ vaktin sa’yini sevda eylemezdik hiç
Ūmid-i hām ile bin āh-ı pūr-dūd eylemezdik hiç
Erāzildir köhnede çehre-fersud eylemezdik hiç
Cenab-ı Kibriyā Rezzāķ-ı ‘ālem i’tikād etsen
- 3 Yanarsın ateşte rāyinle gülşende olsan sen
Gülersin gül gibi bī-hod tehī külhanda olsañ sen
Ḥakīm-i muṭlaķı fehm eyleyup hursende olsañ sen
İrüşür pāyine maķsūm olan her ķande olsañ sen
Çekup pāyini ‘ālemde tevekkül i’tiyād etsen
- 4 Beķā-yı ‘ömrini şarf et ‘ibādetine Mevlānıñ
Yürü toĝru yolunda uyma güluna bu saħranıñ
Bu söz-i derini mengüş eyledim nuşhunda pīrānıñ
Zen-i dünyayı boş ķo ūstüne düşme şaķın anıñ
Kaçar sāyen gibi bir zerre ger mihrin ziyād etsen
- 5 Ḥaķīķatde dimāĝın telh ider zīhirde vāiķdir
Seni āvere eyler cümle eşya ‘avāyıķdır
Sözüm tut gūş-ı cān ile işit bu ķavl fāyıķdır
Alup bu hāmsemi sen nice maķbule layıķdır
Gönül levhine yazasın merdüm-i çeşmiñ meded etsen

235^{ader}**91. Başlıksız [Fevrî]⁴⁴⁵**

Mefā'îlün Mefā'îlün Mefā'îlün Mefā'îlün

- 1 Hüdāyā kimini mülkinde şāhib-hil⁴⁴⁶at ü tāt it
 Kiminün kaşrını Şeddādī taht-ı nekra vü āc it
 Kimün Hārūn kimini Mu'taşım kimini Haccāc it
 Beni mübtelā-yı imtilā ile ne hod āc it
 Ne senden eyle müstagnī ne senden gayra muhtāc it
- 2 Şafā-yı hātıra malik gınā-yı kalbe kadir kıl
 Evāmirde mücāhid lūfa hāmid derde şābir kıl
 Nevālem āb u nān it himmetüm gayrıda kāsır kıl
 Libās-ı hil⁴⁴⁶at-ı fakr it beni tek rāzi-yi şākir kıl
 Ganīler gibi cāmem dimezem zerbeft ü dībāc it
- 3⁴⁴⁷ İştüdüm kim eşedd-i cevır Ulu'l-azma olurmuş hep
 Çekermiş enbiyā dāhī belā vü derdi rüz u şeb
 Alışmazmış şafā-yı kalb ile ārayış-i kalıp
 Eğer asılma başılma medar-ı kurb ise yā Rab
 Dile Seyyid Nesīmī kıl dile Mansūr-ı Hallāc it
- 4 Cemālūn görmedin imān getürdüm saña ezberden
 Gönül seyr itmek ister gerçi hüsnün huşkden terden
 Kanā'at itmez amma görnek ile dīde-i serden
 Tecellā ide şāyed mihr-i hüsnün niçe biñ yerden
 Hevā-yı ışk ile dil baħrini derya-yı mevvāc it
- 5 Kimini hāce-i ālem kimini kuṭb-i devrān kıl
 Kimini cāme-i gerdün kimin dehre nıgehbān kıl
 Kimini şah Selīm eyle kimini han Süleymān kıl
 Hüdāyā Fevrî'yi mülk-i fena tahtına sultān kıl
 Gubārī āsiyāb-ı şah-ı aşkı başına tāt it

⁴⁴⁵ Esen, Necla, *Mecmû'a-i Eş'âr (Süleymaniye Kütüphanesi, Ali Nihat Tarlan 21, 1b-50b, İnceleme-Metin-Tıpkıbasım)*, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi SBE, Eskişehir 2019, s. 101-103.

⁴⁴⁶ hil⁴⁴⁶at (حلعت) yazılmış, doğrusu hil⁴⁴⁶at (خلعت) olacaktır.

⁴⁴⁷ İncelenen çalışmada üçüncü bend ile beşinci bend yer değiştirmektedir.

235^a-235^b**92. Muḥammes-i ʿĀlī⁴⁴⁸**

Mefʿūlū Fāʿilātū Mefāʿ ilū Fāʿilūn

- 1 Bağlandı kaldı rāh-ı ʿināyet didükleri
Her dem küşāde bāb-ı ihanet didükleri
Mahv oldu gitdi cūd u sehāvet didükleri
Bir āsitāne idi mürüvvet didükleri
Yapdı anuñ kapusını hisset didükleri
- 2 Erbāb-ı ʿizz ü rifʿate aşla ṭayanma sen⁴⁴⁹
Mağrur olma devletine bunlarıñ iken⁴⁵⁰
Vallahi nice tecrübe itdim bu ḥālī ben
Olsun yolında fāide yok saña kimseden
Zirā güm oldu ortada himmet dedikleri
- 3 Her lahza gaflet uyḥusı insānı esnedür
Sevmez ʿadūsını şu ki ʿakıl kimesnedür
ʿArz-ı mahabbet eyledüğin halka pes nedür
Bir şey midür vücūdu mı vardur ne nesnedür
Anılmaz oldu gitdi sadāḳat didükleri
- 4 Yokdur cihānda şimdi cehālet gibi kemāl
Dānā odur ki vāfir ola kisesinde māl
Dehr-i denīde anuñ içündür bu ihtilāl
ʿĀrifleri nedāmet⁴⁵¹ ider ehl-i ibtizāl
Şimdi zarāfet oldu sefāhat didükleri

⁴⁴⁸ Aksoyak, İ. Hakkı, "Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvânı", T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Ankara 2018, s. 402.

⁴⁴⁹ İncelenen dîvānda ikinci ve üçüncü bendler yer değiştirmiştir.

⁴⁵⁰ İncelenen dîvānda bu mısra eksiktir.

⁴⁵¹ nedāmet: mezellet D.

- 5 Ehl-i hüner⁴⁵² ne söylese düşnām ider °avām
 Nādān olan⁴⁵³ denīleredir °izzet-i ihtirām
 Dānā belā vü ğussada nādān şād u kām
 Bunca belādan özüne yine °Āliyā müdām
 Eksük degül gönünde kıasāvet dedikleri

235^b-236^{a454}

93. Tahmīs-i Rūhī Ğazel-i °Avnī

Mefā°ılün Mefā°ılün Mefā°ılün Mefā°ılün

- 1 Perişan oldu hālim neyleyim kim bī-nizām oldum
 Düşüp kayd-ı °ıyāl ile ğarīk-i baħr-ı vām oldum
 Sīnenden bağlu bir dīvāne zencīr-i ām oldum
 Te°ehhül kaşdını itdim diriĝā telh-kām oldum
 Takıldı boynuma tuz torbası rüsvāy-ı °ām oldum
- 2 Ezel bāş üzre qadrīm var idi mānend-i fes ammā
 Melāḫat tūtisini söyledirdim der- kafes ammā
 Benim soytārı kīrim bilmez iken piş u pes ammā
 Te°ehhül nışf-ı dīn olduĝına kıldım heves ammā
 Zebūn oldum zen-i dehre daḫi şimdi temām oldum
- 3 Ḥalāsa çāre yok evvelini derdin şoñra derk itdim
 Kūşād olmaḫ ne mümkün baş belāsın kıatı berk itdim
 Unutdum zevk u şevḫ u soḫbet-i yāran-ı terk itdim
 °Aceb şıkletde kıoydum beyine-i kīrimī fark itdim
 Diriĝā bir mülevveş ām tebī mühmil cüzām oldum
- 4 Gönül azāde iken çerḫa dā°im ta°ne-zenlikde
 Geçirmişdim nīce eyyām-ı şīrīn kūhkenlikde
 Mücerred başım azāde iken şaĝ u esenlikde
 Feraḫ mürĝı nezaket kıullanur iken çemenlikde
 Bugün zāĝ-ı zaĝan-veş çullanūp halka melām oldum

⁴⁵² ehl-i hüner: Erbāb-ı dīl Ç.

⁴⁵³ nādān olan : Nā-ehl olan Ç.

⁴⁵⁴ Sönmez, Hakan, "İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet YZ-K_0233 Numaralı Şiir Mecmâ'ası", Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi SBE, Gaziantep 2019, s.73-74.

- 5 Cihanda şāh uludum eger kemter gulām olsam
 Tecerrüdlükde Rūḥī būy-ı rāḥatdır merām olsam
 Felekde er gibi erken gezüp nā'il merām olsam
 Cenābetden kaçūp ğamlar çekerdim iḥtilām olsam
 Cünūnlar zümresine °Avnīyā şimdi imām oldum

236^a

94. Tahmīs-i Selmān Ğazel-i Hevāī⁴⁵⁵

- Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün
- 1 İdince rūḥ-ı kudsün nefhāsın Meryemde °İsā'ya
 Dem bir muğ-peçe saldı peşime serv tek sāye
 Ğam-ı hicrinle ol mesken-i dem urdu dūd-ı iḥyāya
 Egerçi vermek ise gönlünü ferzend-i ter-sāye
 Varup °arz-ı niyāz eyle yüzün sür Lat-ı °Uzzā'ya
- 2 Şerāb-ı la'l içün dosta n°ola destinde zerrīn tās
 Ki tā nūş eyleyem devr-i rehānda kalmaya dil pās
 Çıkup devr-i eḥad-i mestāneye seyrān iderken nās
 Geçerken reh-güzārından saña dirse ki pürgir tās
 Elini gögsüne koyup di hā gir tam kilisāya
- 3 Anın perhiz-i °aşkında tenāvül kılmaz hiç nās
 Ki tā °iyd-i vasla erdiğinde çekmiyem ben yās
 Gelince tâc başında kulağı menkūs elmās
 Tebessümle sana dirse ki inci kadar kır tās
 Disen de kīse kes ger tām ked hoş gelur dilārāyā
- 4 Yakınca şu°le-i nārı odumda nār-ı uḥdūdī
 Minber-i kākülün perçini çün kıydı dil-i °ūdī
 Varup °İsa'ya °arz eyle benim aḥvālîmi tūtī
 Buhur-ı Meryem ile kıl tebahhur mā-i ma°būdī
 Yüzün gözün sürünce du°ā ile sen Mesīḥā'yā

⁴⁵⁵ Bayram Ömer, *Seyyid Azim Şirvânî Giriş ve Metin B*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, s. (?); Bu şiir eserde *Hevâ'î* mahlasına kayıtlıdır.

- 5 Ne müşkülmüş kamu derdi Fenâi bunca kim sevdâ
Kim olmuş pîr Selman tıfl-ı tersâya olup şeydâ
Namaz içinde görürse döğer sîne ider imâ
O tersâ beççenün aşkı kıluben aklımı yağmâ
Hevâyî gibi bir rahib gelir mü deyr-i dünyâya

236^b

95. Müstezâd-ı Mevlânâ Hızır Bey İbn-i Celaleddin⁴⁵⁶

236^b

96. Nazîre-i Ahmed Pâşâ İbn-i Veliyyüddin⁴⁵⁷

237^a-238^b

97. Müstezâd-ı Kebîr-i Hazret-i Mevlânâ⁴⁵⁸

239a

98. Ve lehu İza Müstezâd-ı Kebîr-i Hazret-i Mevlânâ

99. Müstezâd-ı Vecdî⁴⁵⁹

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ' ilü Fe'ûlün

- 1 Ey dil ham-ı gîsû-yı ruh-ı yârda kaldun
Şad mihnetilen sen
Kayd-ı şanem-i uqde-i zünnârda kaldun
Mânend-i birehmen

⁴⁵⁶ Şiir Arapçadır.

⁴⁵⁷ Şiir Arapçadır.

⁴⁵⁸ Şiir Farsçadır.

⁴⁵⁹ Bu şiir Bünyamin Yuvacı tarafından hazırlanan *Tuhfe-i Nâilî Metin ve Muhteva* başlıklı yüksek lisans tezi çalışmasında 4101 numarada yer alan *Meyyâl* veya *Şehlâ* mahlasına kayıtlıdır. Reyhan Çınar tarafından hazırlanan *Hüseyin Ayvansarayi'nin Eşarname-i Müstezad Adlı Eseri (1b-49b) Metin İnceleme* başlıklı yüksek lisans tezi çalışmasında 87 numaralı müstezâd olarak kayıtlıdır. Şiirin gazeli Sabahattin Sarı tarafından hazırlanan *Vecdî Dîvânında* 31 numaralı gazeldir. Eşref Yanmaz tarafından hazırlanan *Vecdî Dîvânında* bu şiir 35 numaralı gazeldir. Muvaffak Eflatun'un hazırladığı Türk Edebiyatında Müstezâd başlıklı çalışmanın 229 ve 230 sayfalarında Gazel-i Vecdî Müstezâd-ı Ecî başlığı ile yer almaktadır. Hüsnâ Nur Ağyıldız tarafından hazırlanan “*İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T44 numarada kayıtlı Mecmûatü'l Eş'âr (1a-40b) (İnceleme- Karşılaştırmalı Metin- MESTAP Tablosu)*” başlıklı yüksek lisans tezi çalışmasında ise bu mecmuada olduğu gibi *Müstezâd-ı Vecdî* başlığında 87 numaralı şiirdir.

- 2 Ey cān yoluña çıkmağa kâdir mi degilsin
 Billāh sana n'oldı
 Kim hasretile sîne-i efkârda kaldun
 Kimdir saña reh-zen
- 3 Ey dîde bakup rûyına hattında ilişdiñ
 Şad hayf dirîgā
 Gül isteriken keş-me-keş-i hârda kaldun
 Çün bülbül-i gül-şen
- 4 Ey bülbül o gül zîb-i ser-i⁴⁶⁰ bü'l-heves oldı
 Āgāh degilsin
 Sen bî-haber efgān ile gül-zârda kaldun
 İtsen n'ola şîven
- 5 Ey akl baña rehber idün semt-i halâşa
 Manend-i dil-i zār
 Sen de tutulup zülf-i siyehkârda kaldun
 Ne çare kılam ben
- 6 Ey kadd-i dü-tā geçmediñ ebrû hevesinden
 İl menzile irdi
 Geç tîr gibi dest-i kemāndarda kaldun
 Ey kendüye sîm-ten⁴⁶¹
- 7 Ey hüsn-edā ehl-i sūhan hep saña müştāk
 Meyyāl-veş amma
 Sen Vecdî-i hoş-ţab^cu hoş-âşârda kaldun
 Hayl-i şu^carādan

⁴⁶⁰ ser-i: sehî Ç.

⁴⁶¹ sîm-ten: düşmen Ç.

239^a**100. Müstezād-ı Nā'ili⁴⁶²**

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Gönlüm gibi ey mah gidüp yarda kaldın
Lutf itmedi dil-dar
Baş üzre yerün var ham-ı destarda kaldın
Çün gönçe-i gülzar
- 2 Saki seni mest itdi mey kaldı kadehde
Dil kaldı gamunda
Bi-çare gönül sende kadehkarda kaldun
Işk olmadadur kār
- 3 Bend oldı reh-i pâyuna sufi haberün yok
Şimdengirü sende
Dāme tutup halka-i ezkārdā kaldın
Çün mürğ-i giriftār
- 4 Arturdu cünün hevesin zülf-i siyeh-tāb
Sevdā-zede oldun
Bir hastesin ey dil ki şeb-i tarda kalduñ
Çün āh-ı dil-i zār
- 5 Biz itdügüne kalmayalum gerçü işitdük
Kim rāh galatla
Mestane varup hane-i ağıyarde kalduñ
Ey şüh-ı sitemkār
- 6 Gitdün harem-i kūyını deryüzeye ey dil
Beyhude gezersin
Sen de haber-i Nā'ilī-i zārda kalduñ
Çün cezmi-i nā-çār

⁴⁶² Eflatun , Muvaffak, “*Türk Edebiyatında Müstezād*”, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi SBE, Kırıkkale 199, s.313-314.

239^b**101. Müstezād⁴⁶³**

Mef'ülü Mefâ' ilü Mefâ' ilü fe'ülün

- 1 Mutrib ele al sâzını kıl nağmene dem-sâz
Râst eyle ser-âgâz
Seyr eyle 'Irâk ile Sıfâhânı ⁴⁶⁴hoş-âvâz
Keşf ola bize râz
- 2 Kūçek⁴⁶⁵ dehenün kısasını büzürg idenler
Yok yire yilerler
Zengüle şadâsına uyup olmadı hem-râz
Hiç dimedi uymaz
- 3 Guş eyle revâhi de bugün savt-ı Hüseyinî
Gel hüsni-i Hasenden
Var mülk-i Hicâz'a irüş iy tâlib-i şeh-nâz
Ur cehd-le per-vâz
- 4 Çün büselik âvâzını guş idesin ey dost
Ney gibi nevâdan
'Uşşâk perakende olup cümle hoş-âvâz
Çün mürğ-ı suhen-sâz
- 5 Âvâze-i gūş oldı Nevrüz ile selmek
Cân kulagın açup
Gūş eyle nedür 'ârifiseñ remz [ile] şeh-bâz
Ey 'âşık-ı cân-bâz

⁴⁶³ Süzen, *Dükadinzade Ahmed Beg Dîvânı (İnceleme-Tenkidli Metin)*, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi SBE, İstanbul 1994, s. 72-73; Ayrıca bu şiir için Bk. Eflatun, Muvaffak, "*Türk Edebiyatında Müstezâd*", s. 281-282; 243^a da aynı şiir bulunmaktadır.

⁴⁶⁴ Şıfâhânı: Şıfâhân'a D.

⁴⁶⁵ kūçek: güççük D.

- 6 Gel māye nedür dinle gerdāniyeden kim
Keşf ola bu esrār
°İşveyle hisār ile ol turra-i tannāz
Her perde de biñ rāz
- 7 Yek-gāh u dü-gāh ile sergāh oldı çār-gāh
Çün şu°be bulardur
Taḥsīn ide gūş eyler ise Sa°di-i Şirāz
Ahmed yürü gel āvāz
- 8 Kānūn ile çeng inlese ṭanbūr ile şeş-tā[r]
Zār olsa kemānçe
°Üd ağlasa ney inlese ber-butla ser-āgāz
Rāz eylese ibrāz
- 9 On iki makām oldı yine on biri ḥak⁴⁶⁶
Edvārına kâ°im
[Āvāzeyidi] Oldı yedi yıldıza dem-saz
Ḥoş oldılar enbāz
- 10 Dört şu°bei bil remz-i ānāsırdan olupdur
Çün gice vü gündüz
Maḥbūb-ile muṭṭibe mey⁴⁶⁷ iç eyle derendaz
Kim sınımaya hiç sāz

102. Müstezād-ı Şāhidī Ez-Zebān Mecnūn-ı °Āmiri⁴⁶⁸

Mef°ülü Mefā°ilü Mefā°ilü Fā°ilün

- 1 Mehtāb ruḥundur ki āyine-i cāndır
Ey nūr-ı ilāhī
Envār-ı ḥaḳḳın maṭla°-ı gün gibi °ayāndır
Bu yüzde kemāhi

⁴⁶⁶ on biri ḥak: on iki burcuñ D.

⁴⁶⁷ mey: ye D.

⁴⁶⁸ Mustafa Çıpan tarafından hazırlanan " Muğlalı İbrahim Şāhidī Hayatı Edebī Şahsiyeti Eserleri Dîvan ve Gülşen-i Vahdet (Tenkidli Metin)" adlı çalışmada bulunamamıştır.

- 2 Göster diliñ hattı deyü bir hırz-ı Hudâyı
Çün mühr-i Süleymân
Kim cān u cihān milketine hük-m-i revāndır
Zî-hātem-i şāhî
- 3 Şem'î ruḥunuñ olalı Haḫ nuruna mazḫar
Sen rūḥ-ı revāne
Her zerreleri perteviniñ mihr-i cihāndır
Kim beñzi de māhî
- 4 Beñzer ki yine gamzesi siḥr itdi bu gün kim
Gülzār-ı ruḥunda
Ejder gibi serd-i pür perd-bin nār feşāndır
Bu zülf-i siyāhî
- 5 Mir'āt-ı ruḥuñdur ne kılın naẓar ey māh
Haṭ deyü görüp deyr
Āb içre çemendir ki yeri bāğ-ı cināndır
Ol mihr-i giyāhi
- 6 Firḫatinde şehā sūziş-i hicrūñle her dem
Derd ile çekerdin
Geldikçe yaḫar dehr ki nārıyla duḫāndır
Cān u diliñ āhi
- 7 Ervāḫa lebūñ olalı yenbū'ı ḫayātın
Dil-i teşne oluben
Gerçi ki añā Şāhidî cāndan nekrāndır
Ayırmadı rāhî

240^a**103. Müstezād-ı Şehdī⁴⁶⁹**

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Ey şuh-ı cefa-piše bu nāz-ı sitemin ne
 Taḫat getirülmez
 Üftādelere tā bu kadar bār-ı ḡamīn ne
 Billāh çekilmez
- 2 Sen pādşeh-i mülk-i hüsünsün āna söz yok
 Yūsūf gibi ammā
 Görsem hele gāhice gedāna keremiñ ne
 Bu bezm ele girmez⁴⁷⁰
- 3 Kūyın dolaşır zülfüne yāriñ ulaşırsın
 Her vaḫt-i seherde
 Bilsem hele ey bād seniñ de elemin ne
 Cānāne el ermez
- 4 Biñ ḫande eder ḡayra leb-ā-leb bize Şehdī
 Bir ḫaşdı mı vardır
 Ağzın bile açmaz sözi ol ḡonca-femiñ ne
 Vallāh bilinmez⁴⁷¹

104. Müstezād-ı Nesīb⁴⁷²

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā' ilü Failün

- 1 Cay olsa da gönül felek-i çar min saña
 Mānende-i āftāb
 Zulmet-fezā olur yine hazīn saña
 Çün perde-i sahāb

⁴⁶⁹ Bayındır, Şeyda, "Şehdī Dīvānı", Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi SBE, Ankara 2008, s.347; Bu şiir için Bk. Yeşilyurt, Havva, Sâlim ve Safâyi Tezkirelerindeki Biyografik Bilgilerin Karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi SBE, Aydın 2015, s. 272.

⁴⁷⁰ İncelenen divânda bu şiir beş beyt olarak yer almaktadır. Üçüncü beyt şöyledir: Humyāze-keş renciş-i humār olur āḫer /Rindān-ı mey-aşām / Meyden ne imiş neşvesi eyā ki Cem'iñ ne/Ālāmına değmez

⁴⁷¹ vallah bilinmez: Bil-lāh bilinmez D.

⁴⁷² Hidayetoğlu, Nesīb Dede Hayatı Eserleri ve Dīvânının Tenkidli Metni", s. 287.

- 2 Ey reh-rû-yı diyar-ı hakikat şurağ ko
Her bî-şu^uurdan
Rehber yeter bu rāhda nağş-i cebīn saña
Eyle hemān şitāb
- 3 Ey ıışk-ı tāb-sūz bu germiyetūn nedür
Bi^lllāh meded meded
Suzān olur semend olursa karīn saña
Mümkin mi inticāb
- 4 Zāhid bu teyyara çeşm ile kūy-ı hakīkatı
Görmek murād ise
Görmezsin olsa mihr ile men dūr-bin saña
Sensin sana hicāb
- 5 Ey gām-ı dīl Nesībe olup yār mihr-bān
Hayli zamandır
Hiç bî-vefāluk eylemedūn aferin saña
Tā itdūn intisab

240^b**105. Şāhidī⁴⁷³**Mefā^lilū Mefā^lilū Fā^lilūn

- 1 Hey hey ne ^laca^lib bezemiş hüsn ile Bārī
Bu sūret-i yārı
Bu nağş-ı nigārı
Her ehl-i naẓar kim göre taḥsīn ola kārı
Bu çeşm ü ^lizārı
Kılmaya ẓarārı

⁴⁷³ Çıpan, Mustafa, " Muğlalı İbrahim Şāhidī Hayatı Edebī Şahsiyeti Eserleri Dīvan ve Gülşen-i Vahdet (Tenkidli Metin)", Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi SBE, Ankara 1985, s. 20-21; Başlık: Müstezād-ı Şerif Şāhidī Dede

- 2 İy muṭrib-i dil-keş ele al çeng ü rebābı
 Çāk eyle hicābı
 Ref'eyle nikābı
 İy sāī-e-i mehveş ṭaşa çal şışe-i ʿārı
 Şun cām-ı ʿuḳārı
 Def'eyle ḥumārı
- 3 İy zāhid-i zerrāk u müzevvir ḳo riyāyı
 Ṭut rāh-ı fenāyı
 Derk eyle Ḥudā'yı
 Şüst ü düş māhī-i ʿışk ol ḳo kenārı
 Bul şāh-ı şikārı
 Terk eyle feşārı
- 4 ʿUşşāḳı ḳatar eyledi ʿışk içre Muhammed
 Ol nūr-ı Muhammed
 Ol maʿbed ü maksad
 İy üştür-i dīl sen olıgör piş-i ḳatarı
 Çek ʿışḳıla bārı
 Yi derdile ḥārı
- 5 İy Şāhidī vāleh ü şūrīde vü şeydā
 İy bī-ser ü bī-pā
 Divāne vü rüsvā
 Derdile belāyıla geçür leyl ü nehārı
 Ḳıl nāle vü zārı
 Nūş eyle biḥārı

106. Şâfi⁴⁷⁴

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

- 1 Āh ile mücellā idüp āyine-i cānı
 Gördüm rāhı şāhı
 Kim oda verir şa'şa-i hüsni cihānı
 Hem harmen māhı

- 2 Ger bir-dem ola māh-ı cemālüne mukābil
 Mihrinden o reh-dem
 Taşdan aqda yaş yerine her yana kânı
 Āyine-i nevk āhı

- 3 Gonçe leb gül-ber-çün uydu hevāya
 Çak itdi kabāyı
 Nergis oluben fitne günü zevkin nekrānı
 Terk itdi külāhı

- 4 Kaşd itme bana gamre-i tıgıyle nigāra
 Zirā ki qalbdır
 Hicrinde beni gözlerümün ab-ı revānı
 Manende-i māhı

- 5 Kānuma gözün eylesün da'va-yı nā-Ḥaḳ
 Kaşuna uyup kim
 Gerçek oluser 'aķıbetü'l emr yalanı
 Geçdir çü gū ahı

- 6 Terk hevesinde gözüm anıñ gibi cūdır
 Kim ey lebī dil cū
 Her kandedi ben dūger olam eşk-i feşānı
 Serv ola giyāhı

⁴⁷⁴ Özkan , Ömer, "II. Murat Devri Şairlerinden Bursalı Nakkaş Safi ve Dîvânı", Bursa 2015, s.202.

- 7 Çah-ı zenaḥdır çıķamaz cānı Safī'niñ
 Tedbir ne ķalsun
 Zincir-i ser zūlfünle baēladı anı
 Takdir-i ilāhī

241^a

107. Müstezād-ı Mutī'i

- Mef'ülü Mefā' ilü Mefā' ilü fe'ülün
- 1 Gözler ķamaşur gün yüzün etmeēe temāşā
 Ey yüzü hüveydā
 Dil şerḥ idemez vaşlını ve'l-ḥāşıl aşlā
 Zī-ḥüsn-i te'ālā
- 2 Lezzetde lebüne öykünmez şehdle şeker
 Hem ķande mükerrer
 Ḥāletde ne keyfiyyetle beñzeye şahbā
 Yāḥūd mey-i ḥamra
- 3 Gülnār didim leblerüne odlara yandım
 Kāne boyandım
 Ben diyemezem sīb-i zenaḥdānıña ayvā
 Ḥāşā ve kellā
- 4 Kādüne ne ḥaddidir öyküne şınv-ı ber
 Yā servle 'ar'ar
 Pāk olmaēla oldu sañā cennet-i a'lā
 Ey ķāmet-i tūbā
- 5 Öykündüēü çün ruḥlarūña bu ķuru güller
 Ey serv-i semenber
 Tāc-ı ser-şāhāne ķadem urdu bulu recā
 Bu özüne temāşā

6 Levnine tağayyür geluben ditredî hâver
 Hem mäh-ı münevver
 Var ise niķābın getürup itdi tecellā
 Ey hūb-ı dilārā

7 Güلزār-ı cihān içre seniñ gibi biter āz
 Bir gonce-i pür-nāz
 Muṭîʿi gibi gelmeye velî ʿaşıķ-ı şeydā
 Bir bülbul güya

108. Müstezād-ı Ālî⁴⁷⁵

Mefʿülü Mefāʿilü Mefāʿilü Faʿülün

1 Bir bar-ı girāndur koyalum tāt u kabāyı
 Üryān olalım gel
 Ismarlayalum zahide destār-ı
 Rindān olalum gel

2 Kıymakdur işi dehr-i denīnün
 Devr olalum gel
 Küş eyleyelüm uy bana iklīm-i fenāyı
 Püyān olalum gel

3 Hāke saçılur cürʿa sıfat kaynamaz āhir
 Ey sakī-i gül-ruh
 Nüş eyleyelüm sun berü şol cām-ı safāyı
 Mestān olalum gel

4 Dānāya sezā görmediler mansıb-ı cāhı
 Bu pendümi güş it
 Şāhā ne dilersen çeke tuğ u livāyı
 Nādān olalum gel

⁴⁷⁵ Aksoyak, *Gelibolulu Mustafa Ālî ve Dîvânlarının Tenkidli Metni*, s.496-497

- 5 Şehzâdesine şâhına kul olma hâzer kı1
 °Âli gibi sen de
 Müstağni-i âfâk ola gör çekme cefâyı
 Sultan olalum gel

241^b

109. Müstezâd-ı Sûzenî

Mef'ûlû Mefâ' ilü Mefâ'ilü fe'ûlün

- 1 Ketb edeli divân-ı gamın bendeki firqât
 Levh-i dilâ cânâ
 Nesih oldu berât hamle-i defteri vuşlat
 Kalmadı bir inşâ
- 2 Adem çü sürildi harem-i sahn ermeden
 Kendim sebebiyle
 Kendimden ulü bedr bilürem bana bu âfet
 °Afv eyle nigâra
- 3 Çok °asker-i fir°avn helâk eyledi Musa
 Kaṭ ° oldu hümâ-nedem

⁴⁷⁶

- 4 Ğarḳ oldu şîm-i baḥrine bu zar u zark cisim
 Sali bād-ı visalın
 Taşadı kenarına sora anı selamet
 Ğam çekme aslâ
- 5 Dil-i vaşlasını Sûzenî biñ yâre andadır
 Maḳrâzı gâm-ı yâr
 Derdini anın deṭmez ise sözün
 Ki câme-i rüsvâ

⁴⁷⁶ Mecmuada bu mısra ziyadesi ile beraber eksiktir.

110. Müstezād-ı Bahāyī⁴⁷⁷

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1 Guş eyler isen pendümi bir tâze civân s...

Terk eyle zinâyı

Faş eyleme dünyâda şaķın anı nihân s...

Gör zevk u sefâyı

2 Dil-ber ki gele hâneñe pâyına yüzün sür⁴⁷⁸

Nen var ise 'arz it

Fırsat düşicek 'akıl isen tutma hemân s...

An⁴⁷⁹ cevri cefâyı

3 Ko da'vî-i 'aşkı aña lark itmeye sa'y it

Rindane kucaķla⁴⁸⁰

Sayd eyle ne hal ise anı virme⁴⁸¹ amân s.k

Fehm eyle bu râyı

4 Her halef-i denî-meşreb-i müsta'meli sevme⁴⁸²

Müstagn-i pāk ol

Bir lâle had ü serv-kad ü gonçe dehansın

Ko⁴⁸³ hükm-i hevâyı

5 Ahşamlasa hânende eger sürme ğarra

Ol gece mum olma

Aç gün beyâzını 'ayân ile nihân s.k

Gör şevķ-i ziyâyı

6 Bālā-ter olan ķubbe-yi g.t.ne belâdır

⁴⁷⁷ Eflatun, "Türk Edebiyatında Müstezâd", s. 127.

⁴⁷⁸ İncelenen çalışmada bu şiir altı beyttir. İkinci beyt şöyle yer almaktadır:

Dilber gelicek hanene hiç söyleme kıl lark / Ur kirini şak şak / Sen dinle meh âvâzını eylerse figân s... / Bâ y eyleye gedâyı

⁴⁷⁹ an: it Ç.

⁴⁸⁰ Kucaķla: taşakla Ç.

⁴⁸¹ virme: turma Ç.

⁴⁸² sevme: s.kme

⁴⁸³ ķo:vir Ç.

Zaḥmet çeker adem
Kaldır kışını kır buduna tarz-ı zenān s...
Gör zevk [u] sefāy

- 7 Dök şehvetünün nukrelerin pūte-i gūne
Eyle işin altun
Bir dil-ber-i sīmīn-beden şūh-ı cihānsın
Zen sevme⁴⁸⁴ Bahāyī

242^a

111. Müstezād-ı Zārī⁴⁸⁵

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü fe'ülün

- 1 Ālūde dem-i ḥayz şafaḳla şeb-i yeldā
Ya'ni zen-i dünyā
Her şām-ı çinin-i enin-i mehī itse nola ilḳā
El-leyletū ḥublā⁴⁸⁶
- 2 Taḥşil-i rızā cūyī cānān için eyle
Bir muḳteżā-yı ḥāl
Ağyāra daḥı zīr-leb izhār-ı tevellā
Mudāra mūdārā
- 3 Sākīde ser-engüş-t-i piyāle be-kefi gör
Gülşende hemānā
Beş gonca miyānında şüküfte gül-i hamrā
Andan gül-i ra'nā

⁴⁸⁴ Zen sevme: a... s.kme Ç.

⁴⁸⁵ Boysak, *Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesindeki 1479, 1591, 2752, 3005 Numaralı Şiir Mecmualarının Tanıtımı ve 2752 ve 3005 Numaralı Mecmuaların Metni*, s. 465.

⁴⁸⁶ Gece hoştur.

- 4 Her beyt-i perī ʔalʕat-i nazmumda nihāndur
 Düzdān-ı süḥanda
 Zārī niçe gencīne esrār ḥafāyā
 Bergeşte zevāyā

112. Müstezād-ı Maḥvī

Mefʕülü Mefāʕilü Mefāʕilü feʕülün

- 1 Yād eyleyicek dil o bûy-ı serv-i revānı
 Ağla gözüm ağla
 Şol deñlü üft-i eşk-i revānı
 Tā kim ola deryā
- 2 Bu ḥālî görüp ola ki ben-i ʕāşıkā benzer
 Rahme eyleyup ol yār
 İde ki murādın nedir reddī bana ānı
 Kıl yine temennā
- 3 Ben daḥi diyem āna vuşlat eyā Maḥmūd
 ʕĀlemde muradım
 Bir lahza anuñçün kıluram āh u figānī
 Ben ʕāşık-ı şeydā
- 4 Kim ḥüsn-i cemālinle gönül şöyle güzeldir
 Yokdur bedeli hiç
 Geç eylese her kim ki serā-ser bu cihānī
 Bulmaz āna hemtā
- 5 Şol dil ki eger olmaz ise vaşlına vāşıl
 Deverānı-ı hicrde
 Gözünden dökü ben şām u seḥer bāşıyla kānī
 Maḥvī ola aʕmā

113. Müstezād-ı Senāī

- Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ülü Fe'ülün
- 1 Şīrāne-şikār dil ü cān eylemek ister
Ol⁴⁸⁷ gözleri āhū
Oķ ẓaddümi cev̄ ile kemān eylemek ister
Ol ġamze-i ebrū
- 2 Sevdā-zede gön̄lümü ẓılūp vāle vü⁴⁸⁸ ḥayran
Ben bī-ser ü bī-pā
Āşūfte vü rüsvā-yı cihān eylemek ister
Ol zūlf ile ġīsū
- 3 Her ḥār ile gül gibi güler şalunup göre ol serv
Bostānlar içinde
Gözüm yāşını āb-ı revān eylemek ister
[Çok] ağladuğum bu
- 4 Çāk eyleyüben ġonce gibi cāme-i şabūrī
Ḥasret dikeninden⁴⁸⁹
Dil bülbüli feryād u fiğān eylemek ister
Gül yüzine ẓarşu
- 5 Hicriyle Senāyi'nün⁴⁹⁰ ālup 'aqlını evvel
Ḳaşd eyledi āḥir
Yağmā-yı dil ü ġāret-i cān eylemek ister
Ol⁴⁹¹ gözleri cādū

⁴⁸⁷ ol: şol Ç.

⁴⁸⁸ vāle vü: vālīh ü hayrān Ç.

⁴⁸⁹ dikeninden: dikeninde Ç.

⁴⁹⁰ Senāyi'nün: Sinānī'nün Ç.

⁴⁹¹ ol: ey Ç.

114. °Abidhān⁴⁹²

115. Cevāb-ı Hilālī⁴⁹³

116. Suāl-i Mes°ele⁴⁹⁴

117. Cevāb⁴⁹⁵

243^a

118. Müstezād-ı Ahmed Der Esām-ī Maḳāmat⁴⁹⁶

Mef°ülü Mefā°ilü Mefā°ilü Fe°ülün

- 1 Muṭrib āl eline saz ki kıl naḡmāna dem-sāz
Rast eyle ser āḡāz
Seyr eyle °ırākıyle safāhānı hoş-āvāz
Keşf ola bize rāz
- 2 Küçük dehenin kışşasını büzürg idenler
Yok yire yellerler
Jengüle sadāsına uyup bulmadı hem-rāz
Hiç dimedi uymaz
- 3 Gūş eyle rehāvide be-kevn-i savt-ı Hüseyñī
Gül-i hüsn-i ḡasenden
Var mülk-i ḡicāze iriş ey ṭālib-i şeh-nāz
Ur cehriyle şehnāz
- 4 Çün bu silk avāzını guş idesin ey dost
Ney gibi nevādan
°Uşşāka perākende olur cümle hoş-āvāz
Çün mürğ-i süḡan-sāz

⁴⁹² Şiir Farsçadır.

⁴⁹³ Şiir Farsçadır.

⁴⁹⁴ Şiir Arapçadır.

⁴⁹⁵ Şiir Arapçadır.

⁴⁹⁶ Süzen, *Dükadinzade Ahmed Beg Dîvânı (İnceleme-Tenkidli Metin)*, s.281-282.

- 5 Āvāziye gūş oldu vü nevrûz ile silmeñ
 Cāb kulağın āçup
 Gūş eyle nedir ʿārif iseñ remz ile şehnāz
 Ey ʿāşık-ı cānbāz
- 6 Gel māye nedur dinle vü gerdāniyeden kim
 Keşf ola bu esrar
 ʿİşveyle hışār eyledi ol turra-i ʿānnāz
 Her perdede pek rāz
- 7 Yegāh ü dügāh ile sana oldu vü çar-gāh
 Çün şuʿbe bulārdır
 Tahsīn ide gūş eyler ise Saʿdi-yi Şīrāz
 Ahmed yürü gül-āvāz
- 8 Kānunla çenk iñlese tanbur ile şeştā
 Tār olsa kemānçe
 ʿUd ağlasa ney iñlese berbatla ser-āğāz
 Rāz eylese ibrāz
- 9 On iki makam oldu yine on biri hāk
 Eṭvārına kâʿim
 Oldu yedi yıldıza dem-sāz
 Hoş oldular enbāz
- 10 Dört şuʿbeyi bil remz-i anāsırdan olupdur bedel
 Çün gice vü gündüz
 Mahbubla matarīleyī iç eyle revendāz
 Kim şınmaya sāz

243^b**119. Müstezād-ı Li İbn-i Yemīnī-i Semerkandī**⁴⁹⁷**120. Müstezād-ı Fenāī**⁴⁹⁸

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1 Sahbā-yı lebiñ bāde-i hamrāya deġişmem

Ey ruġları ġül-ġün

Reftārınñ bin serv-i dilārāya deġişmem

Ey kāmēt-i mevzūn

2 Sende bu siyeh çeşmle bu zülf ki vārdır

°Ālem saña bende⁴⁹⁹

Leyla'ya deġil ben seni dünyaya deġişmem

Olsam daġi mecnūn

3 Dünyayı tutup velvele-i şevket-i hüsnūñ

Ey server-i hūbān

Ben bendeliġiñ devlet-i dārāya deġişmem

Ey baġt-ı hümāyūn

4 Efġānumı ġüş eyleyüp ol gonce-dehānım

Aġyāre demiş kim

Fenāī hele bülbul-i ġüyāya deġişmem

Kıldı beni mecnūn

⁴⁹⁷ Şiir Farsçadır.⁴⁹⁸ Boysak , *Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesindeki 1479, 1591, 2752, 3005 Numaralı Şiir Mecnualarının Tanıtımı ve 2752 ve 3005 Numaralı Mecnuaların Metni*, s. 136; İncelenen çalışmada bu müstezad "Fennī" mahlasına kayıtlıdır.⁴⁹⁹ sana bende: baña sende Ç.

121. Müstezād-ı Nevāyī⁵⁰⁰

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Ey hüsnünge zerrāt-ı cihân içre tecelli
Mazhar sanga eşya
Sin lutf bile kevn ü mekân içide Mevlî
°Âlem sanga Mevlâ
- 2 Her yân kızarem Tilbe-sıfat tâ ki yaşundung
Közdin peri yanglıg
Mecnundın özin tâ ki nihan kılmadı Leylî
Ol bolmadı Şeydâ
- 3 °Uryan bedenim zahımları içre imes kan
Yüz pâre köngüldür
Bu revzelerdin kıladur her biri ya°ni
Hüsnünğa temâşa
- 4 Her yan nazarım tüşse sin allımda turarsın
Körmes veli ağyar
Rüşen durur uşbu kim imes kıabil-i a°mi
Nezzare-i beyzâ
- 5 Ol nâdirem kim laķabın hür dimişler
Hüsnüng irür aķsen
Ol manzaradan kim atıdur cennet-i a°li
Küyung irür a°lâ
- 6 Zühhd icide tapmadı Nevāyî çü makāmi
İmdi kılur āheng
Kim bolğay ol u bāde vü bir tırfa muganni
Mug külbesi me°vâ

⁵⁰⁰ Agah Sırrı Levend , *Ali Şir Nevâyi Dîvânlar 4 Türkçe 1 Farsça Dîvân* Türk Tarih Kurumu Basımevi Ankara 1966., C. II., s. 48.

- 7 Her gevheri tafrāğ üze bir katra su yanglıg
 Tüşkeç °adem olğay
 Ger kılmasa işfāk itibaren Husrev-i Gāzi
 Nazmı sarı pervā

122. Müstezād-ı Hāfi⁵⁰¹

Mef°ülü Mefāilü Mefāilü Fa°ülün

- 1 Ey gözleri nergis yüzi gül ruhları lale
 Gisūları sünbül
 Umar ki leb-i la°lüne yākūt ola vālih
 Lü°lü dişüne kul
- 2 Ey gonce-dehen gördi yüzüñi utanup gül
 Kızardı hayādan
 Yırttı yaqasın vecde gelüp eyledi nāle
 Ol şevkle bülbul
- 3 Çāk eyleyüben ğam yaqasın °ıyş u tarabdan
 Şād oldu dil ü cān
 Yār ile ider nüş müdām elde piyāle
 Hem bade tolu mül
- 4 Gördi dil ü cān haṭuñ ile ruhlarıñ ey dost
 Dillerde didiler
 Cennet çemeni içre düşüpdür gibi jāle
 Bitmiş semen ü gül
- 5 Firkāt od ne yanar ü hasret başına ğark
 Cevrile cefāya
 Bī-çāre Hāfi bir gün ĩrem deyu visāle
 Eylerdi taḥammül

⁵⁰¹Dinçer, Sedanur, *Hāfi Hayatı Sanatı Şiirleri*, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi SBE, Kırıkkale 2010, s. 145.

245^a

SAYFA BOŞ

245^b

SAYFA BOŞ

246^aSAYFA 247^a ile aynı görüntü246^b**Rubā'īyyāt****123. [Başlıksız]⁵⁰²**

Fe'īlātün Fe'īlātün Fe'īlātün Fā'īlün

- 1 Rub'ı meskūnı eger kılsa münevver dahı
 Rāy-ı ebrūya kemān gibi dil olurdu
 Raḳḳam-ı ḥattı eger zülfüne ʿarz eyleye
 Rām olup ḥaste dil cān bulurdu

124. [Başlıksız]⁵⁰³

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

- 1 Aç niḳābın hüsnünün ey pāk-zād
 Hall ola tā kim bu sırr-ı müşkilāt
 Mübtelādır ʿaşḳına cümle kāināt
 Dil ile olmaz beyān işbu şıfāt
 (Ahmet Çelebi)

⁵⁰² Şenödeyici, Özer, Osmanlının Görsel Şiirleri II- Şiir çizmek Sanatı ve Geometrik Şekillerde Denge, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Volume 1/4, Yıl: 2008, s. 543-565, s. 553.

⁵⁰³ Şenödeyici, *Osmanlının Görsel Şiirleri II- Şiir çizmek Sanatı ve Geometrik Şekillerde Denge*, s. 543-565, s. 549.

125. Kıt'a⁵⁰⁴

126. [Başlıksız]

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Hac-ı ekberdür tavāf-ı kūyuñ ey ʿālī-cenāb
Selb ider dilden ğam-ı ʿaşkıñ seniñ bī-irtiyāb
Yap mağa virāne gönlüme luṭf ile eyle şitāb
Neyleyim rahm eylemez bir ʿālem-ārā afitāb
(Hüseyin Çelebi)

127. Kıt'a⁵⁰⁵

128. [Başlıksız]⁵⁰⁶

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Meclis-i ʿaşkda zār u mübtelalar bī-ḥisāb
Hall için gelmiş meger kim qadr-i zülfün bī-ḥisāb
Mübtelā olmuş görünce bedr-i ḥüsnün zav'ni
Dilleri yağma idersin server-i ʿālī-cenāb
(Mehmet Çelebi)

129. Murabba⁵⁰⁷

⁵⁰⁴ Şiir Arapçadır.

⁵⁰⁵ Şiir Farsçadır.

⁵⁰⁶ Şenödeyici, *Osmanlı'nın Görsel Şiirleri II- Şiir çizmek Sanatı ve Geometrik Şekillerde Denge*, s. 551.

⁵⁰⁷ Şiir Farsçadır.

130. Kıt'a⁵⁰⁸

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Müşkil	âşık	bî-vefāya
Ancak	Olmak	doğrusu
Rahmet	râzı	her cefāya

- 1 Müşkil ancak âşık olmak bî-vefāya doğrusu
Rahmet ancak râzı olmak her cefāya doğrusu
- 2 Bî-vefāya âşık olmak müşkil ancak doğrusu
Her cefāya râzı olmak rahmet ancak doğrusu

247^a131. Kıt'a⁵⁰⁹132. Kıt'a⁵¹⁰133. Begavî⁵¹¹134. Ebū Hanîfe⁵¹²135. Kıt'a⁵¹³136. Kıt'a⁵¹⁴137. Li-Şāhibü'l-Keşşāf⁵¹⁵247^{ader}

⁵⁰⁸ Kaya, Doğan, Satranç ve Vezn-i Ahar Üzerine Düşünceler, *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, İstanbul, 2000, s. 81-114, s. 5-6.

⁵⁰⁹ Şiir Arapçadır.

⁵¹⁰ Şiir Arapçadır.

⁵¹¹ Şiir Arapçadır.

⁵¹² Şiir Arapçadır.

⁵¹³ Şiir Arapçadır.

⁵¹⁴ Şiir Arapçadır.

⁵¹⁵ Şiir Arapçadır.

138. Degirmen Hakkında Merhûm Azeri Efendinindür

Fâ'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Beni bir ehl-i fena itdi binā
Eksik olmadı daḥı dāne baña
Sen binā-yı Hāk iken ey aḥmak
Dānesiz qor mu seni Hāzret-i Hāk

139. Hevâyi⁵¹⁶

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

- 1 Sanmañ siyāh-çerde ol āhu qarācadur
Müste'mel ise çok da degildir celācedür
Ol āfet-i zamāneyi nā-saz gösteren
Mor çaķşır ile kātibi yeñli feracedür

140. Kıt'a⁵¹⁷

141. Kıt'a⁵¹⁸

142. Hāzım

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Hemzebān olmak o meh ile meclis-i aḡyārda
°Āşıka tezkīr ider sermāde ḥalvā soḥbetin
- 2 umdum görüp ḥaṭṭı ruh-ı pür-tābını
Müḥr urup imzāladım gūyā ki fermān şüretin
- 3 Lāy har olmaḡla rümāl itmede pāy-ı ḥume
Rind-i lā ya'ķilde fehmi eyler veli nimetin
- 4 Duḡter-i rez şatmasun mestürelık kim Hāzımā
Yolda sarḥoşlar görüp çalmış qadıncık hazretin

⁵¹⁶ Z.Vildan Çakır tarafından hazırlanan *Hevâyi (Abdurrahman, Kubûrî) Dîvânının Tenkidli Metni ve İncelemesi* adlı çalışmada bulunamamıştır.

⁵¹⁷ Şiir Farsçadır.

⁵¹⁸ Şiir Farsçadır.

247^b**143. Rubā'ī**

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ülün

- 1 Kucam dirdüm nigāri pirehensüz
 Çürütdüm varımı kaldım kefensüz
 Benim rūḥ-i revānum sīneye gel
 Bilürsin çünki cān olmaz bedensüz

144. Rubā'ī Sābīt⁵¹⁹

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

- 1 Beyza-i zāḡi ḳosan ṭāvus-ı ḳudsī altuna
 Kūşe-i °Adn-i berrin içre ānā yir iylesen
 Mive-i cennetle āb-ı kevser ile beslesen
 Zāḡdur peydā olan biñ türlü tedbir iylesen

145. Kıṭ'ca⁵²⁰**146. Kıṭ'ca**⁵²¹**147. Kıṭ'ca**⁵²²

Müfte'īlün Fa'īlatün Müfte'īlün Fā'īlatün

- 1 Hāzret-i sultanıma bende-i nāçizden
 Nakl-i kelām eyledi geldi bu gün ber magak
 2 Ben ānı hod dimedim kim ṭatalım ben diyem
 Ḳavl-i eşaḥdır bu söz "sebbecke men bellefek"

⁵¹⁹ Turgut Karacan tarafından hazırlanan XVII. Yüzyıl Şairlerimizden Sâbî ve Edisyon Kritikli Dîvân Metni başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında bulunamamıştır; Bu rubai için Bk. Sarıkurt, *İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı BEL_YZ_K0644 Numarada Kayıtlı Mecmuanın Mecmuaların sistematik tasnifi projesi (MESTAP)'ne Göre Tasnifi*, s. 186; Başlık: Kemāl Pâşa-zâde

⁵²⁰ Şiir Arapçadır.

⁵²¹ Şiir Arapçadır.

⁵²² Bu şiir Numan Külekçi tarafından hazırlanan *Ganî-Zâde Nâdirî Hayatı EdebîKişiliği Eserleri Dîvânı ve Şeh-nâmesi'nin Tenkidli Metni* adlı çalışmada şöyle yer almaktadır: Hāzret-i sultanıma bende-i nāçizden/Nakl-i kelām eylemiş bunda gelüp ber-ma'ak/Bu sözi ben dimedüm farz idelüm kim didüm / Ḳavl-i eşaḥdur bu kim "sebbecke men bellefek"

148. Kıt'a⁵²³**159. Kıt'a Li İmrü'l Kays**⁵²⁴**150. Mes'ele**⁵²⁵**151. El-Cevāb**⁵²⁶247^{bder}**152. Kıt'a**

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Benden o şūha 'arz-ı hülüş et cihān cihān
Çekdiklerimi söyle āna hep yekān yekān
- 2 Rāsih görürseñ öp elin Allah emāneti
Benden o şūha 'arz-ı hülüş et cihān cihān

153. Kıt'a-ı der-Latīfe Hakkı Kalaylı Koz

Fe'ülün Fe'ülün Fe'ülün Fe'ülün

- 1 Geçerken kirli hanım çengilerle
Fevāhiş-i düş olup ānā ālaylı
- 2 Sorup dedi havādisden neñiz var
Ne dogurdu bu gün hublā-yı leylī
- 3 Dedi bir zen ebū cānım āveyli
Vezir oldu ne koz kırdı Kalaylı

154. Li-Nābī Der-Hakk-ı Derviş Muştafa⁵²⁷

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Olasun yakdugı dem yandu eli dervişin
Bu ceza turfa cezadur saña elyak didiler
- 2 Tütünü gerçi güzel lülecigi müsta'mel

⁵²³ Şiir Arapçadır.⁵²⁴ Mecmuada başlıksız olarak yer alır.⁵²⁵ Şiir Arapçadır.⁵²⁶ Şiir Arapçadır.⁵²⁷ Bilkan, *Nabi'nin Türkçe Divanı*, s. 1034.

Çakmagın seyredicek âheni alçak didiler

155. Güfte Sultan Ahmed Li-İbrahim Paşa⁵²⁸

Fâ'ilatün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Gönlümü âzer Âzer İbrahim
Âl ile aldun ihtiyarı degül
- 2 Sonra bir âteşe bıraktıñ kim
Nâr-ı Nemrud anıñ şerârı degül

156. Kıt'a Der Na't-ı Nebî

Me'fûlû Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

- 1 Ey bâ'is-i kevn olmasa zâtın olmazdı
Kandîl-i sipihr içre firûzân meh ü encüm
- 2 Başmasa mübârek kademin ruy-ı zemine
Pâk itmez idi kimseyi hâk ile teyemmüm

248^a

157. Rubâ'î⁵²⁹

158. Rubâ'î⁵³⁰

159. Rubâ'î⁵³¹

160. Rubâ'î⁵³²

161. Rubâ'î⁵³³

162. Rubâ'î⁵³⁴

⁵²⁸ Bostancı, *İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı BEL_YZ_K0644 Numarada Kayıtlı Mecmuanın Mecmuaların sistematik tasnifi projesi (MESTAP)'ne Göre Tasnifi*, s.189.

⁵²⁹ Şiir Arapçadır.

⁵³⁰ Şiir Arapçadır.

⁵³¹ Şiir Arapçadır.

⁵³² Şiir Arapçadır.

⁵³³ Şiir Arapçadır.

⁵³⁴ Şiir Arapçadır.

163. Nābī⁵³⁵

Mef'ulü Mefa'ilün Mefa'ilün Fe'ül

- 1 Girmede ele kām nā-ümid olmayıcağ
 Esbab-ı ümid nā-bedid olmayıcağ
 Gelmez gibi nev-^carus kām-ı āğuşa
 Ben çeşm-i sefid o mu-sefid olamayıcağ

164. Hāfız⁵³⁶**165. Cāmi**⁵³⁷**166. Fehim**⁵³⁸

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün

- 1 Ben ki āzāde-dilem kayd-ı taşarruf ne belā
 Yār u āğyāre müdara u telaṭṭuf ne belā
 Bil vücūd u ^cademi birbirine āyine
 Kıl temāşā şuver-i ^caks-i taşavvuf ne belā

248^{ader}

167. Uncı-Zāde

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Sen şeker-ḥāb-ı şefade mest-i cām-ı nāzsın
^cĀşık-ı üftādeñ amma cān olup cān virmede
 Vuşlatın olmazsa da biz rāzıyız tek ey Ḥalil
 Ḥüsniye rağmen varup yanıña nādān olmada

168. Kıt'a⁵³⁹**169. Li Ebi'l-^cAlā El-Mağribi**⁵⁴⁰

⁵³⁵ Bilkan, Ali Fuat, *Nabi'nin Türkçe Divanı*, s. 667.

⁵³⁶ Şiir Farsçadır.

⁵³⁷ Şiir Farsçadır.

⁵³⁸ Kehriban, Gül *Milli Kütüphane FB 464 numarada Kayıtlı Şiir mecmuası (v: 1b-109b) (İnceleme-Metin Çeviri Yazısı, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi SBE, Gaziantep 2014, s. 419; "Mısırdaki değüliz nedendür" başlığı altında verilmiştir.*

⁵³⁹ Şiir Arapçadır.

170. Kıt'a

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Begim āk-sade giymiş sen yine vār māh-peykerlik
Güzellenmişsin ey āfet nedir bu tazelik terlik
- 2 Saña meftun u hayran olmadık bir eleme kor cānā
Bu zībālİK bu ra'nālİK bu ğarrālİK bu dilberlik
- 3 Tırāş etmek ne lāzım sīne-i gül āl gönül nağdin
Benim çok sevdiğim zergerlik et lāzım mı berberlik

248^b**171. Rubā'ī Li-Belīġ**

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Peçe-hor oldu girye iştidād-ı mihr u şefkatden
Seri kurtulmadı Ferhad-ı ırğaadıñ felāketden
Muhabbet i'tidālİ geçtiğinden Kays olup mecnun
Ravāfız oldu aḥbāb ʿĀlī fart-ı muhabbetden

172. Ve Lehu Rubā'ī [Belīġ]

Fā'ilātün Mefā'ilün Fa'lün

- 1 Tāk-ı gerduna ḥāce-i dehrin
Asdıġı nüshadur bu şems ü kamer
Ders-i tevḥidi etmeġe ta'līm
Birini aḥşām açar birini seher

⁵⁴⁰ Şiir Arapçadır.

173. Ve Lehu Rubā'ī [Belîğ]

Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlün

- 1 Bir 'Arab maḥbûbunun vaşlına verdim cânımı
Dedi "lâ ardî bi-hāzā innehu şey'un ḳalîl"⁵⁴¹
Çeşm-i bîmārîña bârî ânı ḳurban it dedim
Dedi "lâ yuğnî mine'l-cû'î"⁵⁴² ve lâ yeşfî'l-'alîl"⁵⁴³

174. Kıt'a Li-Nābî⁵⁴⁴

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

- 1 Halkuñ emvâlin âlûp soñra tesellî virmek
Fûls-i mâhîyi soyûp yağda pişürmek gibidür
- 2 Gusfendânün idûp ḳat-ı tarîḳ-i nefesin
Bacağından üfürüp soñra şişürmek gibidir

175. Rubā'î Li Cāmî⁵⁴⁵

176. Ve Lehu Rubā'î [Cāmî]⁵⁴⁶

177. Kıt'a⁵⁴⁷

178. Kıt'a

Müfte'îlün Müfte'îlün Müfte'îlâtün

- 1 Geluri âz olucak bir şeyîñ
Keyfden artuḳ olur yimiş keselî
- 2 Yohsa keyfiyyetini biz keyfiñ
Çok zaman oldu efendi biz keseli

⁵⁴¹ Dedi "Namusuma/şerefime yemin olsun ki bu azdır."

⁵⁴² Gaşiye suresi 88/7

⁵⁴³ Dedi "Ne açlıktan kurtarır ne de hastaya şifa verir."

⁵⁴⁴ Bilkan, *Nabî'nin Türkçe Dîvânı*, 25. Kıt', s.1032.

⁵⁴⁵ Şiir Farsçadır.

⁵⁴⁶ Şiir Farsçadır.

⁵⁴⁷ Şiir Arapçadır.

179. Kıt'a⁵⁴⁸

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Ey müttekī-i vesāde-i naḥvet ü nāz
Vey muntazır-ı secde-i erbāb-ı niyāz
- 2 Olmuş tūtalum māl ü menālün bisyār
Yazmış mı berātında kader ʿömr-i dirāz

248^{bder}

180. Kıt'a-i Devāt

Fā'ilātün Mefā'ilün Fa'lün

- 1 Bu devāt-ı laṭif kim güyā
Bir siyeh sürmedāna zibādur
- 2 Hāmesi mildir içinde anuñ
Kuhl-i çeşm-i ʿarūs-ı ma'nādur

181. Kıt'a

Mefā'ilün Fā'ilātün Mefā'ilün Fa'lün

- 1 Zehī devāt-ı muşannaʿ ki kilik-i ressāmı
Şuʿā-ı didede müjgān-ı hūr-i ra'nādur
- 2 Midādı merdümek-i dideden mürekkebdür
Siyāh hāmeleri mil-i kuhl ma'nādur

182. Kıt'a

Mefā'ilün Fā'ilātün Mefā'ilün Fa'lün

- 1 Bu nev devāt-ı muşannaʿ ki buldı naḫş-ı zuhur
Hediyye yine dest-i ʿabd-i kemterden
- 2 Dehān-ı ceffede güyā lisān olup hāme
İder niyāz-ı ḳabul āsaf-ı keremverden

183. Seyyid Hasīb Bursevī

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Cürmünü başdırma ḳaşdıyla birer başdırmayı
Hāk-i pāye gönderüp eyler ḳabülīyçün recā

⁵⁴⁸ Aydın, Haluk, "Cevri Divanı'nın Tahlili", Doktora Tezi, Balıkesir Üniversitesi SBE, s. 108.

Pek keder verdü bu iş cān-ı kaysıdır bu dem
Luṭf idüp cezme kenārı ey melāz-ı bī-nevā

184. Li Seyyid Vehbī⁵⁴⁹

Mefʿūlü fāʿilātü mefāʿilü fāʿilün

- 1 Ey Şeh-süvār-ı ʿarşa-i iclāl destüme
Bir kez ʿinān-ı tevsen-i iltifātı vir
ʿArz eylesün rikābuña kâşid hediyyemi
Maḳbulün olmaz ise eğer raḥtum ātıvir

185. Beyt⁵⁵⁰

186. Beyt

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

- 1 Hāk-i pāyiñiz irsāl ittigüm başdırmadır
Tuḥfe ʿarz itmek degül kaşdum suçum başdırmadır

187. Rubāʿī⁵⁵¹

249^a

188. Kıtʿa

Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

- 1 İḥtilāṭ eylesen ekābir ile
Keder-i bī-şümāra bāʿiş olur
- 2 Būy-ı gül gibi ibtidāsı güzel
Āhir ammā zükkāma bāʿiş olur

189. Rubāʿī

Mefʿūlü Mefāʿilü Mefāʿilün Faʿ

- 1 Yā Rab dimezem ki kereminden dürem
Her laḥza senün lütfiñla mesrûrem

⁵⁴⁹ Dikmen, "Seyyid Vehbî ve Dîvânının Karşılaştırmalı Metni" s. 689.

⁵⁵⁰ Şiir Arapçadır.

⁵⁵¹ Şiir Farsçadır.

Çün şükr ü şikāyetle bu gün mecbûrem
Divāneligüm var ne disem ma°zûrem

190. Kıt'a

Müstef'îlün Müstef'îlün Müstef'îlün Müstef'îlün

- 1 Sen söyle ey Mesihî vaqt ki bu mürde dillere
Tefvî-i vaqt fırsat-ı ihyâ revâ mıdır
- 2 Sermāye reşh-i hāmen iken nîl-i maqsada
Biz[den] bu gūne °arz u recā nā-be-cāmıdur

191. Rubā'î⁵⁵²

192. Rubā'î⁵⁵³

193. Kāle °Āliyyün Kerremellahü Vechehü⁵⁵⁴

194. Hilmi⁵⁵⁵

Fe°ilātün mefā°ilün fe°ilün

- 1 Rağbet olmaz cihānda toğrıya hiç
Eğridür dehrden olan behre
Oğçu-zāde gibi vücūdu koyup
Çekdüler yaycı oğlunu şadre

195. Rubā'î Li-Nābî⁵⁵⁶

Mef°ülü Mefā° ilü Mefā° ilün Fa°

- 1 Dil-i kesr ile ref° u naşba cāzim şimdi
Oldı olacak t̄ariķa °āzim şimdi
Āzāde olup merhem-i silsileden

⁵⁵² Şiir Farsçadır.

⁵⁵³ Şiir Farsçadır.

⁵⁵⁴ Şiir Arapçadır.

⁵⁵⁵ Yüksel, Mehmet, *Süleymaniye Kütüphanesi 34 S.Ü Tarlan 80/5 Numaralı Şiir Mecmuası (129b-203a)*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi SBE, Elazığ 2018, s. 323-324; °İlmî Mahlası ile yazılmış olup Kerime Üstünova tarafından hazırlanan *Hilmi Dîvânı* adlı çalışmada bulunamadı.

⁵⁵⁶ Bilkan, *Nabî'nin Türkçe Dîvânı*, s. 817.

Oldu der-i tahkika mülâzım şimdi

196. Kıt'a⁵⁵⁷

Fâ'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Şâklaman duhter-i rezî görelim
Sizün için o yalınuz degül-â
- 2 Gerçi hemşîremiz degülse bizim
Yâ sizün de helâlünüz degil â

249^{ader}

197. Nâdirî Der-Ĥaqqı Ĥâletî 'Azmi-Zâde⁵⁵⁸

Mef'ulü Fa'ilâtü Mef'ailü Fa'ilün

- 1 Divân-ı Ĥâletî n'ola vaşf olınsa kim
Miftâh olup açar bize bâb-ı belâgatı
Vaşf-ı maķâlin itse n'ola anlar iķtizâ
Her safhasında var nîce maķşuş ĥâletî

198. Seyyâh⁵⁵⁹

199. Kıt'a⁵⁶⁰

200. Laťife-i Sâlik Berây-ı Ĥatib

Mefâilün Mefâilün Mefâilün Mefâilün

- 1 Gelüp bu şehre ĥayfâ olmaduķ rehyâb-ı ünsiyyet
Ĥalüp me'lûf-ı genc-i inzivâ merd-i ģarib âsâ
Ne mümkün ba'd ez-in kişver-küşâ-yı mülk-i naẓm olmak
Zebân-ı sâlik 'amelden ģaldı şemşîr-i ĥatîb âs

⁵⁵⁷ Bostancı, *İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı BEL_YZ_K0644 Numarada Kayıtlı Mecmuanın Mecmuaların sistematik tasnifi projesi (MESTAP)'ne Göre Tasnifi*, s. 244.

⁵⁵⁸ Külekçi, Numan, *Ganî-Zâde Nâdirî Hayatı EdebîKişiliğı Eserleri Divânı ve Şeh-nâmesi'nin Tenkidli metni*, s. 288.

⁵⁵⁹ Şiir Farsçadır.

⁵⁶⁰ Şiir Arapçadır.

201. Kıt'a [Nabî]⁵⁶¹

Müfte^cilün Müfte^cilün Müfte^cilün Müfte^cilün

- 1 Sinemi maḥzen-i şevk eyledi sevdâ-yı vaṭan
Çeşmimi bî-gâne-i ḥa^vâb itdi temâşâ-yı vaṭan
- 2 Kalmadı kâr ki dilde metâ^c-ı ârâm
Oldu ġârât-zede-i pençe-i yagma-yı vaṭan

202. Müfred [Nabî]⁵⁶²

Fâ^cilatün Fe^cilatün Fe^cilâtün Fe^clün

Dâr-ı ġurbetde ġarib aṇduġu demde vaṭanı
Dil geçer cānı vü cānlar teni ten pirheni

249^b**203. Belîğ⁵⁶³**

Mef^cülü Mefâ^cîlü Mefâ^cîlü Fa^clün

- 1 Keşf oldu bütün ʿāleme rüşvet yidiġün
Zâhid bu mudur keşf ü kerâmet didigün
Bihûde bu ezkâr u ʿibâdet nîce bir
Sen bilme misin yoḥsa mürâ^ci idigün

204. Leālî-Zâde

Mef^cülü Mefâ^cîlü Mefâ^cîlü Fe^cülün

- 1 Bir kez o kâşî yāya dilâ gel naẓar iyle
Cevr oḡları kim atıla sîneñ siper iyle
Manẓur ola dirseñ ruḥ-ı âyinesi yâriñ
Ol berber-i nev-tâzeye teslim-i ser iyle

⁵⁶¹ Kalkışım, Mehmet Muhsin, *Nabî'nin Tuhfetü'l-Harameyn'i Dil İncelemesi Transkripsiyonlu Metin ve İndeks*, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi SBE, Erzurum 1988, s. 39.

⁵⁶² Kalkışım, *Nabî'nin Tuhfetü'l-Harameyn'i Dil İncelemesi Transkripsiyonlu Metin ve İndeks*, s.39.

⁵⁶³ Ali Açıkgöz tarafından hazırlanan *Belîğ Dîvânı Metin-İndeks* başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında bulunmamamıştır.

205. Nazire-i Hüsnî

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

- 1 Mir'at-ı ruḥ-ı berbere evvel nazar iyle
Hürşid gibi şâf ise teslim-i ser iyle
Üstad olıcaḳ ḳā'ide-i mihr ü vefāda
Tîr-i sitem nāzına sineñ siper iyle

206. Kadri⁵⁶⁴

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Bülbülü çok gülşen-i ḥüsnünde rüyî gül biter
Dostum aşıkların kan aglasın sen gül yeter
Mübtelası ola bir ḥūbuñ birisini sev gönül
Bu meseldir ârif olan kişiye bir gül yeter

207. Kıṭ'a

Fā'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Ḥatt-ı rüyuñ gelicek ḥüsnüne rağbet ḳalmaz
Dir idim saña hevādār olan āvāre olur
- 2 İtimād iylemeyüp bana yalancı dir idiñ
Görelüm bizde kimiñ şimdi yüzü ḳare olur

208. Kıṭ'a⁵⁶⁵**209. Kıṭ'a**

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

- 1 Aḥvāl-i zifāfı gice kim yenge gözetmiş
Dirmiş ki bu maẓmun ile kızlar gelin iş var
- 2 Bir ḳal'a maḳāşından iki tûb ile döğerler
Ḳız Ḳulesi'ne şu ḳapusundan yürüyüş var

⁵⁶⁴ Mehmet Külahlıoğlu tarafından hazırlanan *Kadri Hayatı Edebi Kişiliği ve Dîvânının Traskripsiyonlu Metni* başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında bulunamamıştır.

⁵⁶⁵ Şiir Arapçadır.

210. Kıt'a

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

- 1 Ey hâce 'aziz bâşın için mekteb-i tıflın
Âzürde idüp çekme kulağın çevir dirsın
- 2 Dildarı taşarruf idicek hırşıla nazmı
Dögdürme saşın taşra taşagın çevir dirsın

211. Kıt'a

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Ka'beye şâlt sebk-bâr gitdüm
Fıkr idup yoldaki mehâlikimi
- 2 'Arab iylerse malımı yağma
Hacı manşub olur menâsikimi

249^{bder}

212. Sultan Mehmed⁵⁶⁶

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Ol saçı leylâ umardum baña mecnunum diye
Gezmesün gelsün belâ dağında mahzunum diye
Dilber oldur ey Mehmed hışm edince 'aşığa
Boynuña bend eylerim zülf-i hümâyunum diye

213. Kıt'a⁵⁶⁷**214. Kıt'a⁵⁶⁸**

250^a

215. Kıt'a

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fa'lün

- 1 Ne kîsede zer ü sîm ü ne elde vüs'at var
Ne bende cevre taḥammül ne sende şefkat var

⁵⁶⁶ Yuvacı, *Tuhfe-i Nâilî Metin ve Muhteva*, s. 253.

⁵⁶⁷ Şiir Frasçadır.

⁵⁶⁸ Şiir Frasçadır.

- 2 Ne hâlim anmaga kudret ne sabra tākāt var
Efendi hâl mükedderdir ziyāde hayret var

216. Kıtça

Mef'ülü Mefā'ilün Mefā'ilün Fa°

- 1 Gele ey hāme var aḥbāba firāķım °arz it
Cānāna dil-i pūr-iftirāķım °arz it
2 Yarāna melāl-i ḥātırım eyle beyān
Ḥubāna kemāl-i iştıyāķım °arz it

217. Kıtça

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Şanma ki duḥān içmek için lüle tutarlar
Bir yire gelüp cem° olıcak zümre-i ihvān
2 Uçurmak için mürğ-ı ğamı dehāndan
Āğız tūfengin aldı eline yārān

218. Kıtça [Şehrî]⁵⁶⁹

Fā'ilātün Mefā'ilün Fe'ülün

- 1 Lüle-i yāre zāhid-i nādān
Bir bahāneyle kulb taķayım der
2 Ne bu mekrūh rayiha diyerek
°Üd yerine ağaç şoķayım der

219. Kıtça⁵⁷⁰

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 İki kandil gibi mihr ü mehī
Rūz u şeb dūdāh oynadıyor
2 Bize şimdi akçe pul yerine
Koneviler külah oynadıyor

⁵⁶⁹ Yeşilyurt, *Sâlim ve Safâyi Tezkirelerindeki Biyografik Bilgilerin Karşılaştırılması*, s. 277; Bu şiir 18. Yüzyıl şairi Şehrî'nin adına kayıtlıdır.

⁵⁷⁰ Pakalın, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Denemeleri Sözlüğü*, MEB Yayınları, İstanbul 1993, C.I, s. 34.

220. Kıt'a⁵⁷¹

221. Kıt'a⁵⁷²

222. Kıt'a

Müfte^cilün Müfte^cilün Fā^cilün

- 1 Yüz viricek olur isen nākese
Mümkin ile eylemeyüp iktifiā
- 2 Dir sana teklif-i muḥāl eyleyüp
İmṣi ^cale'l-māi ve ṭarfi's-semāi⁵⁷³

223. Kıt'a

Mef^cülü Mefā^cilü Mefā^cilü Fe^cül

- 1 Maḥṣuṣdur ol şūḥ-ı cihāne ^caşkıım
Ġayrı güzele bakmağa ḥasret degülüm
- 2 Bülbül gibi nāl eyleyem her gül içün
Ben ^caşıq-ı hercāi-ṭabi^cat degilem

224. ^cAzmī-Zāde⁵⁷⁴

Mef^cülü Mefāilün Mefāilü Fa^c

- 1 Alçaqlara meylin ey hümā az gerek
Miḳdār-ı melāḥatince pervāz gerek
Zinhar sebük-ser olma ey şūḥ-ı cihān
Keşte-i cemāle lenger-i nāz gerek

⁵⁷¹ Şiir Arapçadır.

⁵⁷² Şiir Arapçadır.

⁵⁷³ Suyun üstünde gökyüzünün kenarında yürü

⁵⁷⁴ Lutfi Alıcı tarafından hazırlanan "*Azmîzâde Mustafa Hâletî Dîvânı İnceleme-Metin*" adlı çalışmada bulunamadı.

250^{ader}**225. Mülâṭafe-i Fazlî⁵⁷⁵**

Müfte'îlün Müfte'îlün Müfte'îlâtün

- 1 Bir gice saña bir püser olsa hem-pehlû
 Żarar ānı s...men delme darlığa ko
 Yā bir yā iki ola nihāyet yā üç
 Boķ yimedir artuķu sözün dogrusu bu

226. Ve Lehu [Fazlî]⁵⁷⁶

Mef'ûlü Mefā'îlü Mefā'îlü Fe'ûlün

- 1 Ben bildigim ol dünyede zevķ eyler
 Kim mâlik olup bir şaneme şām u seher
 Her dem ter idüp kuyrucağın ol har
 Ol sümse kılçığına deñli gömer

227. Kıt'a

Mefā'îlün Mefā'îlün Fe'ûlün

- 1 Ne var bezl itse vārın sīm tenler
 Seḥā 'aynı sa'ādetdir demişler

- 2 Güzellik mansıbında gice vü gündüz
 Der-āmet eksik olmaz ardı işler

228. Kıt'a

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

- 1 Gice ķöz kadarca afyonu ne belālarla yidin⁵⁷⁷
 T.ş.gımdan büyük ammā yidigiñ tenhāda
 2 Akça pul yok viresin berşe daḥı n'eylersin
 Ş.ç b.hun yi geçin anuñla yalan dünyada

⁵⁷⁵ Mustafa Özkat tarafından hazırlanan *Kara Fazlî'nin Hayatı Eserleri Edebî Kişiliği ve Divânı İnceleme Tenkidli Metin* adlı çalışmada bulunamadı.

⁵⁷⁶ Mustafa Özkat tarafından hazırlanan *Kara Fazlî'nin Hayatı Eserleri Edebî Kişiliği ve Divânı İnceleme Tenkidli Metin* adlı çalışmada bulunamamıştır.

⁵⁷⁷ Vezin kusurludur.

229. Kıf'a

Fe'ülün Fe'ülün Fe'ülün Fe'ül

- 1 Cihānda meğer kimse kâdir midir
Medār-ı ma'âşın ola mükteseb
- 2 Hudā'ya tevekkül kadar yok sebep
*Ve yerzukuhu min haysü lā yahtesib*⁵⁷⁸

⁵⁷⁸ Talak suresi 3. ayet

SONUÇ VE ÖNERİLER

Üzerinde çalıştığımız Oğuz ERGEÇ özel koleksiyonunda yer alan şiir mecmuası ile kütüphanelerde kaydı bulunmayan bu belgeyi bilim dünyası ve meraklılarının istifadesine sunuyoruz. Çalışmanın 200^b-250^a olmak üzere 50 varaklık kısmında terci-i bend, müseddes, muhammes, tahmis, müstezâd, rubai, kıt'a olmak üzere çeşitli nazım şekillerine rastlanmıştır. Sınırlılıklarımız dâhilinde kalan kısımda en fazla görülen nazım şekli tahmistir.

Mecmuada yer alan şiirler dîvânlar ve çalışmalar ile karşılaştırıldığında kelime farklılıkları, mısraların yer değiştirmesi; bend sayılarında ve başlılarda farklılaşma olmak üzere değişiklikler dikkat çekmiştir. "Ğazel-i Vehbi Tahmîs-i Necib" başlığı altında yer alan Tahmis, Necîb'e ait divanda yer alması gerekirken DİKMEN tarafından hazırlanan Seyyid Vehbî dîvânında tespit edilmiştir. Benzer bir tespit "Müseddes-i Yahya" başlığı altında verilen şiir için de sözkonusudur. Bu başlık altındaki şiir EKİNCİ tarafından üç dîvân nüshası ile yapılan çalışmada Küfrî Bahâyî' ye aittir. Sözü edilen şiir KESKİN'in çalışmasında Dogani mahlasına aittir. Başlıklarla ilgili bir diğer husus "Rubâî" başlığı altında kayıtlı olan şiirlerin rubâî özel kalıpları ile yazılmamış olmayıp kıt'a nazım şeklinde olmasıdır.

Dîvân edebiyatının en önemli malzemelerinden biri olan divanlar kimi zaman mecmualardan hareketle oluşturulmuş ya da mecmualardan çıkan şiirler sonucu yeniden basılmıştır. Bâkî dîvânının tekrar basılması bu durumu örneklendirir. Mecmuada yer alan Kadri mahlasına ait şiirlerden yalnızca biri incelediğimiz dîvânda tespit edilmiştir. Yine Şahîdî mahlasına ait iki müstezâddan biri incelenen dîvânda mevcuttur. Bunlarla birlikte Talîb, Fedâyî Rızâyî, Ubeydî, Âli mahlasına ait birer tahmîs; Belîğ mahlasına ait 2 tahmîs, Hevâyî mahlasına ait bir kıt'a, Fazlî mahlasına ait 2 latîfe ile dîvânlarda ve akademik çalışmalarda rastlanmayan şiirler elde edilmiştir.

216^b sayfasının derkenarında bulunan "Gam-ı hicri ne yar[dan ne] raķîb-i bedli-kâdan bil" mısrası ile başlayan ve üç bendden oluşan manzume şairi tespit edilemeyen manzumeler arasındadır. Bu manzumede mahlasa rastlanmamıştır.

Bu çalışmanın üniversitelerde yapılan mecmua çalışmalarının neticesi olarak oluşturulabilecek yeni dîvânlara ve mevcut dîvânların barındırdığı şiirlere katkı sağlayacağı; meydana gelen kelime farklılığı ile Türk İslam Edebiyatı Felsefine de malzeme sunabileceği kanantındeyiz.

BİBLİYOGRAFYA

- Açık, Nilgün, *Dîvân Edebiyatında Mevlevilik ve Mevlevî Şairler* (Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara 2002.
- Açıkgöz, Ali, *Beliğ Dîvânı: Metin-İndeks* (Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir 1994.
- Ağyıldız, Hüsna, Nur, *İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi: T44 Numarada Kayıtlı Mecnûatü'l Eş'âr (1a-40b) (İnceleme- Karşılaştırmalı Metin- MESTAP Tablosu)* (Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi, Sakarya 2019.
- Ak, Coşkun, *Muhibbî Dîvânı* (Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi, Erzurum 1977.
- Akdağ, Ülkü, *Milli Kütüphane'deki 06 Hk 436 Numaralı Şiir Mecnûası* (Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Konya 2011.
- Akkuş, Metin, *Nefî: Sanatı ve Türkçe Dîvânı (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)* (Doktora Tezi), Erzurum Üniversitesi, Erzurum 1991.
- Akkyüz, Kenan ve dğr, *Fuzûlî: Türkçe Dîvânı*, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1958.
- Aksoyak, İsmail Hakkı, *Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvânı* Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara 2018.
- Aksoyak, İ. Hakkı, "Osmanlı Şairlerinin 'Aruz Tasarrufları' ve Araştırmacıların Gereksiz Müdahaleleri", *Turkish Studies*, Volume 3/6 Fall 2008, s. 401, ss. 388-403.
- Akyüz Kenan ve dğr. Fuzulî Dîvânı. Akçağ Yayınları, Ankara 1997.
- Alıcı, Lütfi, *Azmizâde Mustafa Halefî Dîvânı (İnceleme-Metin)* (Yüksek Lisans Tezi), Erciyes Üniversitesi. Kayseri.
- Alpay, İrfan, *Nahîfî Süleyman Efendi: Hayatı-Eserleri-Edebi Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni* (Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi, Konya 1992.
- Altınışik, M. Emin, «Tîgî'nin Tahmisi» *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi Dergisi*, s. 249-251. Erzincan 2016.
- Alvan, Ç., Türkan. *Emrî Divânı'nın Naızım bilgisi ve Belagat Yönünden İncelenmesi* (Doktora tezi), İstanbul Üniversitesi, İstanbul 2005.
- Arslan, Ömer, *Ubeydî Dîvânı (Metin ve İnceleme)* (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, İstanbul 2013.

- Aşık, Nazan, *Süleymaniye Kütüphanesi Zühdü Bey Bölümü: 0024 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuası (Transkripsiyonlu Metin-İnceleme)* (Yüksek Lisans Tezi), Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon 2018.
- Aydın, Hüseyin, *Cevrî Dîvânı'nın Tahlili*, (Doktora Tezi) Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir 2010.
- Baka, Şermin, *Milli Kütüphane YZ A 801 Numaralı Transkripsiyonlu Metin – İnceleme* (Yüksek Lisans Tezi), Giresun Üniversitesi, Giresun 2006.
- Bayındır, Şeyda, *Şehdî Dîvânı* (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara 2008.
- Bayrakdar, Yasemin, *Beyânî ve Tahmîsleri (Yapı Kredi Sermet Çifter Kütüphanesi Y-0463 Numaralı Yazma Eser - Transkripsiyonlu Metin - İnceleme)*, (Yüksek Lisans Tezi). Giresun Üniversitesi, Giresun 2017.
- Bayram, Ömer, *Seyyid Azim Şîrvânî: Giriş ve Metin*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Bellibaş, Ahmet, *Kütüphane 06 HK 319/1 No'lu Şiir Mecmuası (İnceleme-Metin- Dizin)* (Yüksek Lisans Tezi). Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman 2014.
- Bilkan, A. Fuat, *Nabi'nin Türkçe Dîvânı* (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara 1993.
- Bostancı, Sarıkurt, Tuba, *İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı BEL_YZ_K0644 Numarada Kayıtlı Mecmuanın Sistemik Tasnifi Projesi (MESTAP)* (Yüksek Lisans Tezi). Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir 2019.
- Boysak, Nail, *Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi'ndeki 1479, 1591, 2752, 3005 Numaralı Şiir Mecmualarının Tanıtımı ve 2752, 3005 Numaralı Mecmuaların Metni* (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya 2007.
- Civelek, Sebahattin, *Âgâh Dîvânı: Edisyon Kritikli Metin*, (Yüksek Lisans Tezi). KATÜ, Trabzon 1999.
- Çağlı, Adnan, *Vişnezâde İzzeti (Hayatı, Edebi Kişiliği, Divanının Tenkidli Metni)*, (Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi. Konya 1990.
- Çakır, Z. Vildan, *Hevayî (Dîvânı'nın Tenkidli Metni ve İncelenmesi)* (Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi. Edirne 1998.
- Çavuşoğlu, Mehmet, *Yahya Bey Dîvânı: Tenkidli Basım*, İstanbul Üniversitesi, İstanbul 1977.
- Çaylı, Gülşen Cankurt, *Figânî Dîvânı Gramatikal İndeksi*, Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın 2015.

- Çınar, Reyhan, *Hüseyin Ayvansarâyî'nin Eş'arnâme-i Müstezâd Adlı Eseri (1b-49b)* (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, İstanbul 2007.
- Çıpan, Mustafa, *Muğlalı İbrahim Şâhidî: Hayatı - Edebî Şahsiyeti - Eserleri - Dîvân ve Gülşen-i Vahdet (Tenkidli Metin)*, (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1985.
- Demirel, H. Gamze, *18. Yüzyıl Şairlerinden Belîğ Mehmed Emîn Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin-Tahlil)*, (Doktora Tezi), Fırat Üniversitesi, Elazığ 2005.
- Develioğlu, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Aydın Kitapevi, Ankara 1993.
- Dikmen, H. Seyyid, *Vehbi ve Dîvânı'nın Karşılaştırmalı Metni*, (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara 1991.
- Dinç, K. Belkıs, *Oğuz Ergeç Koleksiyonu Mecmuası İnceleme: 1a -80 a (Transkripsiyonlu Metin-İnceleme)*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana 2020.
- Dinçer, Sedanur, *Hâfî: Hayatı-Sanatı-Şiirleri* (Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale 2010.
- Kaya, Doğan, *Satranç ve Vezni Ahar Üzerine Düşünceler, Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, İstanbul 2000.
- Düzenli, Aygül, *Oğuz Ergeç Koleksiyonu Mecmuası İnceleme: 1a -80 a (Transkripsiyonlu Metin-İnceleme)*, Çukurova Üniversitesi, Adana 2015.
- Eflatun, Muvaffak, *Türk Edebiyatında Müstezâd (Yüksek Lisans Tezi)*, Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale 1997.
- Ekici, Hatice, *Sahhaf Rüşdî ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni*, (Yüksek Lisans Tezi) Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir 2006.
- Ekinci, Ramazan, «*Türk Hiciv Edebiyatının Sıradışı Bir Şairi: Küfrî-i Bahâyî ve Eserlerinden Örnekler*» *Türkiyat Mecmuası* 24 (2014): 49.
- Engin, Selçuk, *Hasmî Dîvânı* (Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi, Konya 2007.
- Erdem, Melike, *Bursalı Tâlib ve Dîvânı: Tenkidli Metin ve İnceleme*, (Yüksek Lisans Tezi). Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul 1994.
- Erdoğan, Mehtab, *Dîvân Şiirinin Kaynaklarından Musîkî İlmi ve Musîkî Terimleriyle Yazılmış Bazı Manzumeler*, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Volume: 3, Issue 15.
- Erdoğan, Mustafa, *Bursalı Rahmî ve Dîvânı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2011.
- Erdoğan, Mustafa, *Kabûlî İbrahim Efendi: Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin)* (Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara 2008.

- Esen, Necla, *Mecmû'a-i Eş'âr: Süleymaniye Kütüphanesi, Ali Nihat Tarlan 21, 1b-50b, (İnceleme-Metin-Tıpkıbasım) (Yüksek Lisans Tezi)*, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir 2019.
- Güfta, Hüseyin, *Erzurumlu Şair Hâzık*, İstanbul: Erzurum Kitaplığı, 2001.
- Gül, Kebiran, *Milli Kütüphane FB 464 numarada Kayıtlı Şiir mecmuası (v: 1b-109b) (İnceleme-Metin Çeviri Yazısı) (Yüksek Lisans Tezi)*. Gazi Üniversitesi, Ankara 2019.
- Gündoğdu, Ebubekir, *Dîvân-ı Salih Çelebi ve Dürer-i Nesayih (Tenkidli Metin-İnceleme)*, Erzurum Üniversitesi, Erzurum 1997.
- Güneş, Hasan, Ali, *Mecmûa-i Eş'ar (Houghton Ktp. Ms. Türk 59) (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)*, (Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi, Sakarya 2015.
- Gürbüz, Mehmet, *Şiir Mecmuaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi: Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII. Mecmua*, İstanbul: Turkuaz Yayınları, 2012.
- Hidayetoğlu, Ahmet, *Seyyid Nesib Nede: Hayatı, Eserleri ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni (Doktora Tezi)*. Selçuk Üniversitesi, Konya 1996.
- Horata, Osman, Nedîm-i Kadîm Mehmed, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nedimi-kadim-mehmed>, Erişim: 13.05. 2020 s: 17.05
- İpekten, Haluk, *Tezkirelere Göre Dîvân Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- İsen, Mustafa, *Türk Edebiyatında Muhammes (Yüksek Lisans Tezi)*, Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale 1997.
- . *Usulî Dîvânı*. Akçağ Yayınları. Ankara.
- Kalkışım, M. Muhsin, *Nâbi'nin Tuhfetü'l-Harameyn'i: Dil İncelemesi, Transkripsiyonlu Metin ve İndeks (Yüksek Lisans Tezi)*. Atatürk Üniversitesi, Erzurum 1988.
- Kantık, Hafize. *Taksim Atatürk Kitaplığı Kitaplığı K. 700 Numaradaki Şiir Mecmû'ası (49b-104b Varakları Arası Transkripsiyonlu Metin ve İnceleme) (Yüksek Lisans Tezi)*. Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas 2019.
- Kara, Abdullah, *İzzî Dîvânı (Tenkitli Metin-İnceleme)*, İstanbul Üniversitesi, İstanbul 2007.
- Karacan, Turgut, *XVII: Şairlerimizden Sâbit ve Edisyon Kritikli Dîvân Metni (Yüksek Lisans Tezi)*, Atatürk Üniversitesi, Erzurum 1981.
- Karaköse Saadet, "Klasik Edebiyatımızda On Sekiz Bin Âlem Mefhumu" *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi* Sayı: 5/2 2016 s. 687-704.

- Kavruk, Hasan, *Şeyhülislam Yahya Dîvânı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Kaya, Doğan, *Satranç ve Vezn-i Ahar Üzerine Düşünceler*, Aşık Edebiyatı Araştırmaları, İstanbul 2000.
- Kaya, Tufan, *Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi'ndeki 13467 Numaralı Mecmuanın Metni (Yüksek Lisans Tezi)*, Selçuk Üniversitesi, Konya 2007.
- Kayaokay, İlyas. «*Dîvân Edebiyatında Bir Fıkra Tipi: Pinti Hamit.*» Eurasian Academy of Sciences Social Sciences Journal 19: 159-170.
- Kayya, Serpil, *Selâmi Dîvânı'nın Transkripsiyonlu Metni (Yüksek Lisans Tezi)*. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi, 2001.
- Kazan, Şevkiye, *Üsküdarlı Sırrî: Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği, Dîvânı (Tenkidli Metin ve İnceleme)*, (Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara 2003.
- Kırkklıç, Ahmet, *Sultan Üçüncü Murad: Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Dîvânının Tenkidli Metni (Doktora Tezi)*, Atatürk Üniversitesi, Erzurum 1985.
- Koncu, Hanife ve Çakır, Müjgan, *Şairleri Yetiştiren Bir Kaynak Olarak Mecmûa, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*. Turkuaz Yayınları, İstanbul 2012.
- Köksal, M. Fatih, *Yâ Kebikeç*, Kesit Yayınları, İstanbul 2016.
- Kut, Günay, «*Mecmua*» Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi 6 (1986): 170-173.
- Küçük, Sebahattin, *Bâkî Dîvânı: Tenkidli Basım*, TDK, Ankara 2011
- Külahlıoğlu, Mehmet, *Kadrî: Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni (Yüksek Lisans Tezi)*. Selçuk Üniversitesi, Konya 1997.
- Külekiçi, Numan, *Gani-zade Nadiri: Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri, Divanı ve Şeh-name'sinin Tenkidli Metni (Doktora Tezi)*. Atatürk Üniversitesi, Erzurum 1985.
- Levend, A. Sırrı. Ali Şir Nevâyî: Dîvânlar (4 Türkçe, 1 Farsça Dîvân). Türk Tarih Kurumu, Ankara 1966.
- Macit, Muhsin, *Nedim Dîvânı: İnceleme-Tenkidli Metin (Doktora Tezi)*. Gazi Üniversitesi. Ankara.
- Mum, Cafer. *Halepli Edip Dîvân: İnceleme-Metin-Cinaslar Sözlüğü (Doktora Tezi)*. Hacettepe Üniversitesi, Ankara 2004.
- Okatan, H. İbrahim. *Kafzâde Fâzî: Hayatı, Eserleri, Tenkidli Dîvân Metni (Doktora Tezi)*. Ege Üniversitesi, İzmir 1995.
- Oktay, Adnan, *Nâbi'nin Münşeâtı: İnceleme-Metin (Doktora Tezi)*. Dicle Üniversitesi, Diyarbakır 2014.

- Okuyucu, Cihan *Cinânî: Hayatı-Eserleri-Dîvânı'nın Tenkidli Metni* . Türk Dil Kurumu, Ankara 1994.
- Ölmez, Ahmet, *Behçetî Hüseyin efendi* (Yüksek Lisans Tezi), Erciyes Üniversitesi, Kayseri 1996.
- Özat, Mustafa, *Kara Fazlî'nin Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânı* (İnceleme-Tenkitli Metin) (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul 2005.
- Özkan, Ömer. *II. Murat Devri Şairlerinden Bursalı Nakkaş Safî ve Dîvânı*. Bursa 2015.
- Pakalın, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Denemeleri Sözlüğü*, MEB, İstanbul 1993.
- Pala, İskender, *Ansiklopedik Dîvân Şiiri Sözlüğü*, L&M Yayınları, İstanbul 2002.
- Sakın, Bertuğ, *Nuruosmaniye Kütüphanesi No: 4967'de Kayıtlı Mecmua-i Eş'ar (Vr. 80b-166a) (İnceleme – Tenkitli Metin)* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul 2014.
- Sarı, Sebahaddin. *Vecdî Dîvânı* (Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ 1993.
- Selçuk, Bahir, *Edebi Türler ve Tarzlar*, Kesit Yayınları, İstanbul 2016.
- Sevgi, Ahmet, *Latîfî: Hayatı, Eserleri (İnceleme-Metin) (Doktora Tezi)*, Gazi Üniversitesi, Ankara 1987.
- Sönmez, Hakan, *İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet YZ-K_0233 Numaralı Şiir Mecmû'ası (Yüksek Lisans Tezi)*, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Gaziantep 2019.
- Sucu, Ülkü, *Oğuz Ergeç Koleksiyonu Mecmûası 80b-150a (İnceleme-Transkripsiyonlu Metin-Tıpkıbasım)*, Çukurova Üniversitesi, Adana 2018.
- Süngü, Zeynep, *Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesindeki 15 HK 224 Numaralı Şiir Mecmû'ası ve MESTAP'a Göre Tasnifi*, (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya 2018.
- Süzen, Hüseyin, *Dükakinzade Ahmed Beg Dîvânı (İnceleme-Metin)*, (Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul 1994.
- Şenödeyici, Özer. «Osmanlının Görsel Şiirleri II - Şiir çizmek Sanatı ve Geometrik Şekillerde Denge.» Uluslararası sosyal Araştırmalar Dergisi, 2008: 543-565.
- Tanyıldız, Ahmet, "Şekil Bilgisi", *Osmanlı Edebî Metinleri Anlama Klavuzu*, Ed. Özer Şenödeyici vedğr., Kesit Yayınları, İstanbul 2016.
- Tarlan, A. Nihad, *Hayali Bey Dîvânı*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1945.
-*Şiir Mecmualarında XVI. ve XVII. Asır Divan Şiiri Rahmi ve Fevrî*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1948.

- Tıǧlı, Fatih, *Bursalı Rahmî ve Dîvânı*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2006.
- Topçu, Mümin, *Dîvân-ı Rızâyî*, İnönü Üniversitesi, Malatya 1997.
- Toptaş, E. Sıdika, *Süleymaniye Kütüphanesi Ali Nihat Tarlan Koleksiyonu 80/5 Numarada Kayıtlı Bir Şiir Mecmuası: Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id (52a-128b) (İnceleme-Metin)*, (Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara 2014.
- Toska, Zeynep, *Veysî Dîvânı* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul 1985.
- Tökel, D. Ali, *Ölüme Sevinen Mersiye: Yahya Bey'in Rüstem Paşa Mersiyesi*, Uluslararası Türk Kültüründe Ölüm Sempozyumu, Marmara üniv., Türkiyat Arş. Ve Uyg. Merkezi, 25-26 Kasım 2004, İstanbul.
- Uludağ, Erdoğan, *Şeyhülislam Bahâyî Dîvânı: İnceleme-Karşılaştırmalı Metin* (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 1992.
- Urhan, Mustafa, *XVI. Yüzyıl Dîvân Şâiri Fedâyî: Hayatı, Edebi Kişiliği ve Dîvânının Tenkitli Metni*, (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara 2002.
- Uzun, Mustafa, *Mecmua*. TDV İslam Ansiklopedisi, Ankara 2003.
- Üstünova, Kerime, *Hilmi Dîvânı (Yüksek Lisans Tezi)*. Uludağ Üniversitesi, Bursa 1993.
- Yaşar, Önder, *Muhyî-i Gülşenî [ö. 1604] Dîvânı (İnceleme-Metin)*, (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul 2019.
- Yekbaş, Hakan, "Dîvân Şairinin Sessiz ve Gizli Anlatımı: muvaşşah", *Turkish Studies*, C. 7/3, Ankara 2012.
- Yeşilyurt, Havva, *Sâlim ve Safâyi Tezkirelerindeki Biyografik Bilgilerin Karşılaştırılması* (Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın 2015.
- Yuvacı, Bünyamin, *Tuhfe-i Nailî: Metin ve Muhteva* (Yüksek Lisans Tezi), Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas 2014.
- Yüksel, Mehmet, *Süleymaniye Kütüphanesi 34 S.Ü Tarlan 80/5 Numaralı Şiir Mecmuası (129b-203a)* (Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ 2018.

DİZİN

- Abidhān..... 114, 281
 Adanevī..... 29, 195
 Āgāh 94, 100, 175, 176, 203, 204
 Ahmed 10, 111, 116, 120, 264, 268, 281, 282, 292
 ‘Aklī..... 247
 Āmirī..... 268
 Arīfī..... 24, 180
 ‘Arz-ı Hāl 132, 227
 ‘Avnī..... 110, 262
 Azmī-Zāde 301, 306
 Bağdadī..... 207
 Bahāyi 113, 218, 241, 277
 Bakī..... 202, 223
 Bākī..... 247, 251
 Begavi..... 9, 288
 Behçetī..... 211
 Belig..... 105, 127, 199, 302
 Belig..... 295
 Belig..... 10, 105, 199, 230, 302, 308
 Beyānī..... 101, 207, 209
 Bī-Meded..... 98, 190
 Cāmī..... 121, 192, 294, 296
 Cevāb..... 114, 281, 291
 Cevāb-ı Hilālī..... 281
 Cinānī..... 229
 Derviş 10, 120, 234, 292
 Devāt 124, 297
 Dilāviz 207
 Ebū Hanife..... 288
 Ebū Tūrāb Bīn Firkatī 153
 Edīb 198
 El-Mağribī 294
 Emrī..... 239
 Fazlī..... 306
 Fedayi..... 197
 Fehim..... 10, 121, 294
 Fenāī..... 283
 Fevrī..... 19, 142, 170, 180, 188
 Fevrī..... 91, 153, 158, 166, 188
 Figānī..... 204
 Fuzūli..... 207, 249
 Fuzūli..... 207
 Fuzūli..... 240
 Ġazel. 29, 103, 110, 111, 195, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 213, 214, 216, 218, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 229, 232, 233, 234, 237, 239, 241, 243, 247, 248, 249, 251, 252, 253, 258, 262, 263
 Hafız 10, 235, 294
 Hāfī..... 285
 Hakkı..... 78, 292, 301
 Hāletī..... 126, 301
 Halife 232
 Hasan-zade Hüseyn Çelebi..... 259
 Hasib..... 199
 Haşmī..... 221
 Hatib..... 126, 301
 Hatif..... 230
 Hayali 224
 Hayretī..... 229
 Hazık Erzurūmī..... 203
 Hāzım 289
 Hāzım 20, 21, 148, 149, 150
 Hāzım-ı Nev-Şehrī 20, 149
 Hevāyi..... 289
 Hızır Bey İbn-i Celaleddin 264
 Hilmi..... 10, 125, 300
 Hüsnī 302
 Hüsnī Kayserī..... 29, 195
 ‘İydī..... 225
 İbn-i Yemīn Semerkandī 283
 İbrahim Paşa 120, 292
 İmrü’l Kays 291
 İzzetī 25, 29, 182, 195
 İzzī..... 105, 234, 235, 237
 Kabūlī..... 253
 Kadrī 26, 183, 243, 302
 Qadri 106, 127, 237
 Qadrī 106, 127
 Kāfzāde 245
 Kastamonevī 207
 Kemāl Hāzım Efendi..... 20, 148
 Kemānī..... 22, 178
 Keşfī..... 225
 Kıt‘a .. 11, 116, 117, 118, 119, 120, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 287
 Kıt‘a 127, 128, 287, 289, 291, 296
 Kıt‘a 78, 81, 120, 122, 127, 129, 130, 288, 289, 290, 291, 292, 294, 295,

- 296, 297, 299, 300, 301, 303, 304,
305, 306, 307
- Lātifī**..... 238
- Le'ālī-Zāde**..... 302
- Ālī** 220, 261, 275
- Maḥvī** 279
- Mersiye**..... 5, 89, 90, 153
- Meşami**..... 224
- Mevlana**..... 111, 264
- Mezaki**..... 196
- Miri**..... 10, 105, 235
- Molla Garibi** 235
- Muhammes** 11, 79, 81, 98, 106, 107,
109, 110, 190, 200, 219, 224, 235,
238, 244
- Muḥammes** 240
- Muḥammes** 244, 254, 256, 261
- Muhibbī**..... 223
- Muḥyī**..... 102, 213
- Mu'īnī**..... 209
- Murabba** 11, 19, 88, 92, 116, 142, 164,
287
- Mustafa** 2, 3, 10, 78, 120, 169, 220,
244, 261, 268, 271, 275, 292, 306,
307
- Mu'ti**..... 113, 274
- Müfred** 11, 127, 301
- Müseddes** . 5, 11, 22, 24, 25, 26, 83, 84,
94, 95, 96, 97, 173, 175, 176, 177,
178, 180, 182, 183, 184, 185, 187,
188, 308
- Müstezād** 111, 112, 113, 114, 115, 264,
266, 267, 268, 270, 271, 274, 275,
276, 277, 278, 279, 280, 281, 283,
284, 285
- Nābi** 120, 126, 198, 226, 292, 296
- Nahifi**..... 192
- Na'īlī** 266
- Naẓire** 302
- Necīb**..... 201
- Nedim** 211, 214, 216
- Nedīm** 102, 211, 214, 217, 234
- Nefī** 193
- Nesīb**..... 270
- Nevāyī**..... 284
- Nevres**..... 10, 224
- Nişānī**..... 239
- Niyāzī**..... 105, 232, 233
- Nizāmī** 209
- Nizāmī** 102, 213, 214
- Örfi**..... 10, 149, 224
- Raḥīmī** 226
- Rahmī** 166, 184, 185, 187
- Rāsim-i Burusevī**..... 200
- Rızāyī**..... 248
- Rubā'ī** 289, 290, 293, 295, 296, 299,
300
- Ruba'ıyyāt**..... 286
- Ruhī** 237
- Rūhi** 262
- Rüstem Paşa** vi, 77, 89, 143
- Sabit**..... 196
- Şābit**..... 102, 214, 215
- Şādık**..... 173
- Şāfī**..... 273
- Sahib**..... 233
- Sahibi'l Keşşâf**..... 289
- Sahibi'l-Keşşâf**..... 288
- Sa'ī** 222
- Sa'ib** 10, 200
- Sālik** 82, 105, 126, 190, 233, 301
- Selāmī** 136
- Şenāyī** 280
- Seyyāh** 301
- Seyyid** 10, 102, 107, 124, 201, 216, 243,
249, 252, 255, 258, 260, 297, 298,
308
- Seyyid Hasīb Bursevī** 297
- Sırrī**..... 252
- Suāl-i Mes'ele**..... 281
- Sulṭan**..... 120, 292
- Sultan Mehmed** 128, 304
- Sultan Murad**..... 197
- Sūzenī** 276
- Şāhidī**..... 268, 271
- Şehdī**..... 112, 270
- Şehīdī**..... 219
- Şeydā** 107, 244, 245, 284
- Ṭab'ī**..... 248
- Tahmis**.... 11, 29, 98, 99, 100, 101, 102,
103, 104, 105, 106, 107, 108, 109,
110, 111, 193, 195, 196, 197, 209,
211, 221, 223, 230, 232, 233, 234,
235, 246, 249, 255, 308
- Tahmīs**..... 192, 211, 218, 234, 248
- Taḥmīs**..... 200
- Tahmīs**.... 132, 198, 199, 201, 203, 204,
207, 213, 214, 220, 222, 226, 227,
229, 245, 247, 251, 252, 253, 255,
258, 260, 262, 263

Ṭālib	200, 254, 255	Vehbi	100, 102, 108, 109, 124, 201, 216, 233, 246, 249, 253, 298, 308
Tercī^c-i Bend	80, 136, 149, 151	Vehbī	108, 124, 253, 298
Tercī^c-i Bend	153	Veysī	92, 158, 163
Tīgī	193	Yahya ..2, 3, iv, v, vi, vii, 77, 83, 84, 95, 103, 176, 308	
Ubeydī	218	Yahya	103, 220, 221
Ulvī	95, 177	Zārī	278
Uncī-Zāde	294	Zihnī	202
Ve Lehu	295, 296, 307		
Vecdī	94, 111, 176, 258, 264		

5.5

فصل کا نام

[illegible]

فمن اراد ان يكون له عاقل
حكمة ابتدو عاقله من عاقله
فمن اراد ان يكون له عاقل
جسمي فليبتدو جسمه من جسمه

دست نطفه که در نوب کرسی وصل اوله ری

از این کتاب و در این کتاب
از این کتاب و در این کتاب
از این کتاب و در این کتاب

فوقه ای که می باشد
بنا بر این که این بیک مشتری

الدليل على كونه اول ولد لابي

نسخه سی و یکم باب اول
در بیان احوال و عادات
و رسوم و عادات
و رسوم و عادات

یاد و شوقی که کل اسکی نمک
ی یا مالک اولی است آن جان
و جان و ده جانی

اولا
سند در جیب
مدحی این جهانک از بی

کلارنج توفلشت در خواجه
 بیوانه تو هزار جانی
 سرکشته مهرست کردون
 زان زلف سیاه و لعل میگون
 و ز خال بق حال مادر کون
 رخسار تو مهر و روز افزون
 از دل بهوس رخ تو بیرون
 عمر بهوس دی بیم آگون

سرمه از قد تو فتاده بر خاک
حسن تو فتنه صد جو و فتنه
آوازه حسن تست خوشتر شد
شد غرق چون دیده لاله
از زلف تو کار ما پریشان
زلف تو شب سیاه یالدا
جانم لب آمد و شبامد
بر یاد وصال ای حفاکی

چون دست نمیدهد وصال

دست من و دامن خیالت

دل شفیقه قد بلندت
هو فاده در کندت
هست از پی چشم بد
ازاد نشد و کار بدت
با چشم تان که میبرد
بسیار سراسیمه شدت
جان داده هزار مستندت
افاده غمشو دیسندت
چندت طلای بیال چندت

چنان تشنه اهل نو شند
چشم تو ابروی کشیده
بر عارض آشفته آن خاله
تا زلف تو گشت بند دها
شطح هوس میان ای دل
آهسته بر آن گرفت زیاد
تا داده سمنان چکان
چو کوی بکوی بسی سر
در راه طلب زلف او

چون دست نمیدهد وصال

دست می و دامن خیالت

کرد از سران فتنه آغاز
از نان کس نیکند نان
دل می برد و نمی دهد باز
کز پیر و پادشاه بخت ناز
میکنیم که آب دیده غما
چنگ طریم می شود سان

باز آن بتندخوی طیار
سرتاپدم تمام ناز است
چو کان دوزلف تو بیازی
گفتم که نهان کنم غم دل
مینام و ناله کر ای انگیز
خود سینه منم خنک

家

۳۳

آن دلکده بلفش از سینه	در سینه دیگر نگیرد آرام
در غی کن بام او بریده	بر قصه فک و نسیاید
بر قامت دلگشت بریده	حیات از لایقای خوبی
ای چشم و چراغ و نور دیده	بر در سیه من نظر کن
از شوق جیب جان دریده	گفتم که بدامنت ز غم دست
ای آهوی وحشی رسید	دامن ز کفم رفته رفتی
من بعد بقامت خمیده	من دست ز دامن ندارم

چون دست نمیدهد وصال

دست من و دامن خیالت

دیوانه و بیقرار کرده	تاکی ز غم تو خوار کرده
و ز کین بق دلگذا کرده	بر یاد تو خون ز دیده یار
ان رفت که بر کنار کرده	سیلاب غم گذشت از
کرد سر آن سوار کرده	خواهم که چو در کاه جوکان
دیگر ز پیچکار کرده	کار من بقیار عشقست
افشار و بر کار کرده	زین سان که فسانه در عشق
کن دیات عشق خوار کرده	در کوه ای عزت من این بس
از هر نوک غبار کرده	دامن ز سم بکوی وصال
سرشته واکسا کرده	دنبال تو هجی بار تاکی

چون دست نمیدهد وصال

دست من و دامن خیالت

هر ما بلفظ یکی گذر کن	سروان سر ناز جلو گر کن
بر سوخته خرمی نظر کن	ای خرم کل که میخرا می
از آتشاه من حذر کن	غافل مگذر که سوخت جانم
با سوخته سبی بر کن	بروانه ز نیم جانم ای شمع
شام سیه مرا بگر کن	یکشب ز درم درای چو شمع
و ز چهره چراغ صبح بر کن	بشانی ز فروغ شمع مهر
از واقعه منش خبر کن	مردم ز غش روان شویان

کفتی سرخویش کبر عرفی	سودای مرز سر بدر کن
از سر زود بدر خیالت	با من سخن از در دگر کن
چون دست نمیدهد وصال	
دست من و دامن خیالت	
با جان و دلی کارم از تو	اخر نظری که زارم از تو
بکشی که زلف مشکین	چون در که است کارم از تو
بر دارم اگر کشی که دل را	بر دار که بر ندارم از تو
زین گونه که میکنم دم سرد	چون دی نشو بهارم از تو
در بحر غم زاب و دیده	بر کمر و در کنارم از تو
رفتی چو گل از کنار مانده	در سینه هنر خرم از تو
اکنون بچن جواب بر نیسان	با دیده اشکبارم از تو
هر چند که یک دورم افکند	چشم بدر و زگارم از تو
باور نکن که با خیالت	بکلمه بود قرارم از تو
چون دست نمیدهد وصال	
دست من و دامن خیالت	
دلبری و در کین دینی	با عاشق خود چرا چینی
دلبری و دین و جان شیرین	این طرفه که باز در کینی
سردست که جلوه میکند این	باقد تو در قبال چینی
بر کرد تو حلقه بسته خونان	چون خاتم حسن در نیکی
حسن تو ز مهر و ماه بگشت	خورشید سپهر هفتابی
چندانکه وفا تو نمودم	تو در صد در حفا و کینی
وصل تو کجا شود میسر	با هیچی منی کجا نشینی
چون دست نمیدهد وصال	
دست من و دامن خیالت	
کارم ز غمت بجان رسیده	وین کار با سخوی رسیده
چندانکه توان خیال کردن	غم بر دل ناتوان رسیده
از حیرت آن میان چینی	سیل شرع تا میان رسیده

تا ملک عدم هزار رسید	زانده آن دهان رسید
در عشق تو این همه ملامت	مارا که از زبان رسید
دایمان وصال اگر نیفتاد	بر دست من زبان رسید
هرگز فروم وصال آن دل	مار از تو خن دهان رسید
پس ورده آب دیده است	سرف تو که این زبان رسید

چون دست نمیدهد وصال

دست من و دامن خیالت

با حسن جال تو پس سیر	دعوی فرسید بر پری را
ز باست پری ولی ندارد	این عشوه و ناز و دلبری را
چشم تو بیک نگاه جادو	آموخته سعی سامری را
لعل لب تو به نیم بوسه	جان داده بتان آذری را
بر خاک فکنده از طراوت	کبرک تربت کل تری را
زلف تو کف نمیکند ارد	سر بسته کفر کافری را
سودای رخت زانچ کروی	اورده فرو و مشتری را
دادند بسرو قامت تو	خوبان زمانه شرکی را
من خار و خشم نهاده از سر	باشاخ گل تو همسری را

چون دست نمیدهد وصال

دست من و دامن خیالت

سوخت که پیام مار رساند	این قصه مکر صبار رساند
خود گشت که حال ناتوانی	در حضرت بادشاه رساند
گو باد که خاک پای او را	در دیده چو تیغ رساند
بانگیت زلف عنبر نیست	سوی دل مبتلا رساند
کو خن که بر مهر من او را	روزی زده و فاسد رساند
تا از سر شوق و خاکسای	رخساره بخاک بار رساند
گو آنکه بمرض شهنیاری	پیغام یکی کد رساند
یعنی که حدیث دلفریبیم	در مجلس میرزا رساند
انگاه بخواند از زانامه	این بیت و ز من دعا رساند

چون دست نمیدهد و صالت

دست من و دامن خیالت

ای از کرم و سخا مکرتم	محتاج کف تو صد چو حاتم
ختمت سخا وجود بر تو	چون ختم پیری حاتم
تسلیم تو کردم جگر و کان جو	شد بر کف تو کرم مسلم
ز بر در کف از کرم نیاید	چون در کف کل زهر شبنم
عالم بکفت چو برک کاهست	از دست همی دهی بیکدم
حاتم بگرم بنو ده چو تو	از روی کرم ز نسل آدم
ای آنکه نهال بخت و دولت	از آب رخ تو کشت نه خرم
ششون نفسی که تا بگویم	در پیش تو حال خویش کم
دارم غم عشق و رخ افلاک	گفتم همه با تو لبیک در هم
رحمی که دیگر نمائی تو	در سینه شکاف در جگر غم
کن بادشوم که حاجات	در بارگاه تو نمیدهندم
راضی شده ام که بسیم از دور	سوی تو و اشک ز بیم ز غم
هر چند که آمدم بگویت	بگری و نرسند میسر آنهم

چون دست نمیدهد و صالت

دست من و دامن خیالت

مرثیه محترم برای حضرت حسین رضی الله عنه

باز این چه شور و شیبست که در خلق عالمست	باز این چه نوحه و چه غمست که در عالمست
باز این چه رنج و غمست که در زمین	بی نفع صور خواسته تا مرش اعظمست
این صبح تیو باز دمید از کجا کن و	کار جهان و خلق بها جلد در غمست
کو باطلوع میکند از مغرب افتاب	که استوب در تازی ذرات عالمست
کر خواستش قیامت دنیا بعد نیست	این رنج و غم عام که با پیش خرمست
در بارگاه قدس که جای ملال نیست	سرهای قدسیا همه بهر نای غمست
جن و ملک براد میان نوحه میکنند	کو با عزای اشرف اولاد است

خویشد آسمان و زمین نو و مشرقین

برورده کنار رسول خدا حسین

در خاک و خون فتاده بمیدان کربلا	کشتی شکست خورده طوفان کربلا
خون میکشدشت آن سرایوان کربلا	که چشم روزگار بر و نزار میکشد
زان که کشد شکافته بستان کربلا	بگرفت دست دهر بغیر از کلاه بستان
خون داشتند حرمت مهران کربلا	در آب هم مضایقه کردند کوفیان
خاتم رنق خط آب سلیمان کربلا	بودند دیو در سه سیراب میکشد
فریاد العطش ز بیابان کربلا	زان تشنه کان هنوز یقیوف میرسد
کردند رو بچشم سلطان کربلا	اه از دمی که لشکر اعدا نکرد دشمن

از دم فلک زان شب غیب سبید شد

کز خن خضم در جرم اوقعا بلند شد

وین خرم بلند ستون بسین شدی	کاشان زمان سراف کوف و نگو شدی
سپیل سیه که روی زمین قریب شدی	کاشان زمان در آمدی از کوه تا کوه
یک شعله بر خیز کوف و نگو شدی	کاشان زمان راه جهاسوز اهل بیت
سیماب ز کوف زمین بی سکون شدی	کاشان زمان که این حرکت کرد آسمان
جان جهانیان همه از تن بر و ن شدی	کاشان زمان که بیکار و نگو شدی
عالم تمام غرق در پای خون شدی	کاشان زمان که کشتی ال عباس شکست
با این عمل معامله دهر چو ن شدی	ان انتقام اگر نه فتادی بر و ن خشر

النبی چو دست تظلم بر آورند

ارکان عرش را بن لزل در آورند

اول صلا بسلسله انبیا زدند	بر خوان غم جو عالمی را صلا زدند
زان صریحتی که بر سر شین خوان زدند	نوبت بر او لیا چو رسید آسمان طبع
افز و خند در حسن مجتبا زدند	بسپاشی را خنک الماس رویها
کند ندان مدینه و دکر بلاد زدند	و آنکه سرافدی که ملک حجر مش بسود
بسپاشی کلان کلان آلبا زدند	و تر تیشه سستیز دران دست کوفیان
بر خلق تشنه خوار مریضی زدند	ان صریحتی کوفان حکم مصطفی درید
فریاد بر و ن خشم کربلا زدند	اهل خرم در دیده کربلا کشور

روح الامین نهاده بران فغان

تاریک شد و بدین او چشم افتاد

چون خون خلق تشنه او بر زمین رسید نزدیک شود که خانه ایمان شود خراب نخل بلند او چو خسلان بر زمین زدند باو آن غبار چو بزار بنی رسید یکبار جامه در خم کردن نیل زد کرد آن خیال و هم غلطکاران غبار	جوش زمین بدرنگ چرخ برین رسید از بین شکست ما که بران دین رسید طوفان با سمان ز غبار بن رسید کرد آن هدیه بن فلک هفتین رسید چون این خبیعی کرد و بن رسید تا دامن جادول جهان آفرین رسید
هست از لال اگر چه بکارت و لال او در دست و هیچ و نیست ملا	هست از لال اگر چه بکارت و لال او در دست و هیچ و نیست ملا
ترسم جزای قاتل او چون رحم نند ترسم که بن کلاه شفیعان و چشم آه از محلی که با کفن خون چکان خاک دست غبار حق که بر آید راستین فریاد از آن زمان که جوانان اهل بیت جمعی زد بهر صف شایسته کرد از صاحب محشر چه توقع کنند بان	یکبار بر جریه رحمت قلم نند دارند شرم کر کنه خلق دم نند آه علی چو شعله آتش عالم نند چون اهل بیت دست در اهل شرم نند کفون کفن بهر صفا محشر قدیم نند و محشر کف زان صف محشر قدیم نند آن ناکسا که تیغ بهید حرم نند
بس برستان کند سر را که جبریل شود غبار کیس و پیش از سیل	بس برستان کند سر را که جبریل شود غبار کیس و پیش از سیل
روزی که شد به پیش سران بنر کوار موجی پیش مدو برخواست کوه کوار کفتی تمام زلزله شد خاک مطهر عرش آبخیزان بلرزد در آمد که چو پیر آن خیمه که کیس و حورش طناب بود جمعی که پاس محملشان داشت جبریل با آنکه سرزد این عمل از امت نبی	خوشید سر بر چنده بر آمدن کوه ای بی بارش مدو و یکو بیست زلزله کفتی فتاد از حرکت چرخ بی مدار افراد در گمان که قیامت شد اشک شد سر کوفت زیاد مخالف چار و بار کشتند بی عاری و محل شد اشک روح الامین ز روح بنی کشت بقیار
وانکه ز کوفه خیل الم و بشام کرد نوعی که عقل کفت قیامت قیام کرد	وانکه ز کوفه خیل الم و بشام کرد نوعی که عقل کفت قیامت قیام کرد

بر چراگاه چون روان کاروان فتاد هم بانك نوحه غلغله در شش جرئت فکند هر جا که بخواهی از دشت و پاکشید شد و حشی که شور قیامت بیاد رفت هر چند بر تن شهید چشم کار کرد ناگاه چشم دخت زهره در آن میان بی اختیار نغمه هذا حسین ازو	شور مشق و اهدا در کان فتاد هم کبریه بر ملائک هفت اسم فتاد هر جا که بود طایری از آشیان فتاد چون چشم اهل بیت بر آن گشتگان فتاد بر سر خیمای کاری تیغ و سنا فتاد بر پیکر شریف امام زمان فتاد سزد چنانکه آتش از آن گشتان فتاد
--	--

بسی از زبان پیر کلام بطقه الرقی
رو در مدینه کرد که یا ایها الرسول

این گشته فتاده بر امو حسین تست این غل تر کر آتش جانشور نشکست این ماهی فتاده بدر بای خور که هست این غرقه محبط شهادت که روی دشت این خشک و لبتاده و خنوع از ورات این شاه کم سپاه که با خیل اشک و آه این گشته طبلان که چنین مانده بر زمین	وین صید دست و بازو بر چو حسین تست دودان زمین رسانده بگرد و حسین تست زخم از ستان بر تنش افزون حسین تست از جی خونی او شده کلکون حسین تست کز خون او زمین شده چو حسین تست خزگاه ازین جهان زه برون حسین تست شاه شهید داشته مد فون حسین تست
---	---

چون روی بقیع بر هر خطا کرد
وحش زمین و مرغ هوار اکبا کرد

کای مونس نکسته دلان کارها بین اولاد خوشی که شمعیمان خوشتر بین در خلد و در محراب و کون آستین بین نی نی در آجوا بر خرف شان کن بین تنهای گشتگان همه رخا خوی کن آن سر که بود بر سر و شنبی مدام آن تنی که بود بر سر و شنبی مدام	مال اغریب کی کسی آشنا بین در فرقه عقوبت اهل جفا بین و اند جهان مصائب نار بلا بین طفیاسیل و قوج بلا بین سرای سروران همه بر نیها بین یک نیزه اش ز دوش مخالفه بین غلط خالک معرکه کر بلا بین
--	--

با بقیع الرسول این یاد داد
کو خالک اهل بیت رسالت یاد داد

خاموشی محشم که دل مشک آید شد
خاموشی محشم که ازین حرف سوزناک
خاموشی محشم که ازین شعر خون چکان
خاموشی محشم که ازین نظم کینه خیز
خاموشی محشم که فلک بس خون گریست
خاموشی محشم که بس تو آفتاب
خاموشی محشم که ز کرم غم حسین

تا چرخ سفله بود خطای چنین نکرد
بر هیچ افریده جفای چنین نکرد

ای چرخ غافل که چه بیدار کردی
در طغیانی این بیست و شش
این زاده ز یاد نکر دست هیچ کسی
کام یزداد ز آن کشتن حسین
بهر کسی که کار دشت شقاوتست
با دشمنان دین توار کرد آنچه تو
حلقی که سوره لعاب خوبی بر آن

نرم در آن دمی که بخشید آویند
از آتش تو دود بخشد آویند

ابو تراب بیک فرقی

ساقی بده آن جام که ماه شب است
آن باده که چون قطره باران بهاری
آن می که ز بسبب روستی اسبستان
در مجمع اجسام نشاط دل جان است
آن شعله که بر کافورند بر خورشید
ما کلفت لیسیم که پیش نظر ما

ما خشک لب نشسته دیداریم
چون ساعره خاکست روی خانه خرابیم

خاموشی محشم که دل مشک آید شد
خاموشی محشم که ازین حرف سوزناک
خاموشی محشم که ازین شعر خون چکان
خاموشی محشم که ازین نظم کینه خیز
خاموشی محشم که فلک بس خون گریست
خاموشی محشم که بس تو آفتاب
خاموشی محشم که ز کرم غم حسین

تا چرخ سفله بود خطای چنین نکرد
بر هیچ افریده جفای چنین نکرد

ای چرخ غافل که چه بیدار کردی
در طغیانی این بیست و شش
این زاده ز یاد نکر دست هیچ کسی
کام یزداد ز آن کشتن حسین
بهر کسی که کار دشت شقاوتست
با دشمنان دین توار کرد آنچه تو
حلقی که سوره لعاب خوبی بر آن

نرم در آن دمی که بخشید آویند
از آتش تو دود بخشد آویند

ساقی بده آن جام که ماه شب است
آن باده که چون قطره باران بهاری
آن می که ز بسبب روستی اسبستان
در مجمع اجسام نشاط دل جان است
آن شعله که بر کافورند بر خورشید
ما کلفت لیسیم که پیش نظر ما

ساقی بده آن شمع سر بریده جان را
چو سینه عاشق سر انگشت بسوزد
آن مهر که کن بر تویش افتد بمعادن
در جدول اگر عکس کل چهارش افتد
تا حشر از و لاله ای داغ برود
آن باوه که مستان بکده برود نامش
آن باوه که ما زنده جاوید باویم

ما خشک لبان تشنه دیدار شایم
چون ساغر ماکشت تهری خانه خرابیم

ساقی بده آن باوه که خون دل کاست
آن باوه که صد دیده کم کشته برخش
شمع کنی شیشه که چون چهره بر افروخت
ما طاقت هجران می ناب نداریم
مخو بجو در محله حشر در آید

ما خشک لبان تشنه دیدار شایم
چون ساغر ماکشت تهری خانه خرابیم

مطرب نفسی نفسی در کسان شو
در بنم در و در و هلال سر باخ
در کینه ما چرخ بز هاد شر بکست
چون کاسه همسایه بر جام که کیری
ساقی نفسی شد که لب جام سندی
بی ساغری مجلس مانور ندارد

ما خشک لبان تشنه دیدار شایم
چون ساغر ماکشت تهری خانه خرابیم

ساقی بده آن می که بنور مهر خویش
آن باوه که پروانه چو لاله ترکند روی
آن شاهد بدخو که چو عارض بفرود

پشت شجر طور شکست از شجر خویش
کرد سر صد شمع بمقراض بر خویش
خویشند نقاله کند بر لب خویش

تا افت چشم بر زهاد نه ببیند	سوزد بر او شعله سپید شرخ خویش
از جامش اگر آینه نور بکشد	خورشید بسیار را رسارد قمر خویش
در کاسه سر عقل شو مست بپوش	خشت سر خم کرد بهی ز سر خویش
در کار دل سوختگان کن بی نای	تا چند بسیارند چون جگر خویش

ما خشک لبان نشسته دیدار شراییم
چو ساعه ما گشت نهی خانه خراییم

مادر لشد کان چمن عیش مقامست	ان روضه که سرو گلش از شیشه و جامست
باغی که در عکس رخ کلاهش مه نو	تا بر زبر او برسد ماه تمامست
آن بقعه بر فیض که از کثرت انوار	کن شام از آنجا گذرد صبح خرامست
در میکه ساقی دل ما برد هماینا	نشید که در صحن حرم صید خرامست
درویشی میخانه کم از سلطنتی نیست	اجا بد تاج و تکیه شیشه و جامست
ساقی دل مفلس شد کان کف اور	زان باده که اکسیر زنا قصر کامست
روزی که بود جام نهی در نظر ما	خورشید نهان در پس صید و شامست

ما خشک لبان نشسته دیدار شراییم
چو کاسه ما گشت نهی خانه خراییم

دی بچرخ و بجام فرستاد	بهر لب ما بوس به بیغام فرستاد
دانست که ما نشسته بر کرسیه خیم	افروخته گشت و شعله ایام فرستاد
زان آتش قطره که بر ما کبر افروخت	آتش بر او شعله به بینا فرستاد
هنکام که فتاحی صد حشر نور	عکس بر تیرگی شام فرستاد
هر مرغ که بنشت دی بر تراکش	صد فقره تندید سودام فرستاد
قسام قصار و عوض عیش دو عالم	این قسمت زندان می شام فرستاد

ما خشک لبان نشسته دیدار شراییم
چو ساعه ما گشت نهی خانه خراییم

در کوچه ارباب بالار گذری نیست	بر و کشتان جیل الم را ظفری نیست
خجانه سپهریست بر و جش هم نای	وین طرئه که در ساختن شوخی نیست
میخانه گلستان شد و خم کان کمر گشت	ساقی بکه فیض کم از ماه خوری نیست
ساقی بده ان ابر که در کرمی و تاب	چو قطره او در دل آتش شرکی نیست

ای که چو برآتش سوزنده فشانی	یا قوت صفت قطره اولی که نیست
ما خشک لبان تشنه دیدار شایم	چون ساعه گشت نهی خانه خرابیم
ساقی بده آن باده که آب رخ نورست	آن آب که کو بیخلف آتش طورست
آبی که بدل کرمی او هوای تن مست	در فصل مستابدل هوای سموست
آن باده که در خم چون نعل جوش نوکوی	صد شعله افروخته و جنس تنووست
در جام می و ساعه چو رشید توان دید	فرقی که در آینه خویشید و بلووست
ساقی بده آن آب که جگر که یادش	در حلقه ما خم ز کمان مایه سوست
مستی که شبی بخور صبر قرارش	چون مرده عاصی و شب اولی که رست
ما خشک لبان تشنه دیدار شایم	چون ساعه گشت نهی خانه خرابیم
واعظ که بود طاهر بیق سراپی	در قافله اهل راه هرنه در آبی
مرغ صفت شد که طوطی صفت آموخت	در مکتب عرفان خدا لفظ خدا پی
راضی شده ز کل نیکه کردن دوری	قانع شده از باغ به بیجا صبا پی
عمر بست که تا زاهدان سره اسیرست	در گلشن دینان پی کسب هوا پی
چون بنده که از خدمت خودم بریزد	هر روز از آن خطه بریزد بجا پی
در کردستان تا غل شیطان نماید	از غایت تن و پیر پیچید ز آبی
زین هرنه در آید لمانک بر آورد	ساقی برسان جام می زنگ ز آبی
ما خشک لبان تشنه دیدار شایم	چون ساعه گشت نهی خانه خرابیم
ساقی چو مهر روی ترا در نظر آریم	کوی که سر از روزن خویش بر آریم
نور بهمان مهر بدریون بگیریم	ناحسن سراپای ترا در نظر آریم
از فیض نور و حق شکن دلت بترسیم	هر که ز دریای نفع بد آریم
در دانه سامعه بس نوش کوارست	چند آنکه زیستان طبع غم آریم
چون فکر بدریون فرستیم سوچیم	بسی خفته که از ملک قضا و قدر آریم
از طعن عدو و فطیبت نشویم	بر حنظلش از شک شکر صد خنجر آریم
نه جگر عجب جامه و خویشند فشانیم	ان لحظه که با ساقی و ساعه بر آریم

ما خشك لبان تشنه دیدار شما ایم

چون ساغر خاکشت نمی خانه خرابیم

هر چند که در حلقه احباب نشستم	کوی که کنان پوش بهتاب نشستم
دیدیم که از صحبت ما سخت ملولند	در بهلوی این طایفه و خواب نشستم
شد عمر بختی زلف از بس که بصر دم	در هر ک وفاداری احباب نشستم
تا از له صفت لطف خورشید نکریم	چون قطره نیل سینه آب نشستم
بامردم چشم از همه کس گوشه گرفتیم	برخود دل خوشی نمی تاب نشستم
کردیم می صاف زخونی جگر خوشی	اسو ز در سر اصحاب نشستم
ساقی بده آن خمری که ز دلگیری حفظش	با کشتی صد بار بفر قاب نشستم

ما خشك لبان تشنه دیدار شما ایم

چون ساغر خاکشت نمی خانه خرابیم

ترجیع بند قری

مرحبا ای پیا له صهبای	مرحبا ای مسد امه حمر	مرحبا مر جبا صفا کلک
ایلاک مرده دلای احبا	بری کلای سرور قلب خرب	کل کلای نوری دیده بینا
کل که سفسن قوی روح روان	کل که سفسن عصای پیرو تا	کل که ایاعو که شال آیین
جوهر عقلی دل دانا	بشیری او زوید لایعرب	پادشاه و وزیر بی وکد
جرعه کی نوشنی بدیده قلندر	غم امروزی و غصه فردا	جامکه و بر سر بل اولم
خت کاووس و ملکت دار	سنگیل تفاخر ایلا لر	جام حبشید و ملت عیت
دل غمگینی بینه شاد آیتک	کلایک آیتک بومرزه احبا	ای حیوان عین نایمی
جان دین ساک خورک آیتدی	روح نانی دین خطا آیتدی	جرعه کی نوشی آیتدی کلک کوری
جام جم و ش جهان نما آیتدی	مرحبا ای شراب غصه زای	کل که غم با که جوی بلا آیتدی
برایکی جامکی چکن غناک	خانه قلبی روشنا آیتدی	برایک چکن د لکر
کدوی دهر و پادشاه آیتدی	بوکل خراج آیتدی قوی آیتدی	نخچه شته کدوی کد آیتدی
در لعل نثار و صحبت کی	کیمکه قانون آیتدی شفا آیتدی	مجلس ایچو سنک بوی صق
بارش و لاله مر جبا آیتدی	بارش اکثر چه صراحی و ش	جامکه شولکه الحجا آیتدی

سده صاف	
خدا را انبه خالی داند اولادش شکو را امن	کوزدن و قلمه پ توفیق را امن
انسانیت در مردم بوقلم صبر صبر امن	بکایت میسر ایل و قلمه پ توفیق را امن
یا حیوات لوح عصیانند بوقلم امن	چقیر ریا اسماء حسنی غفور امن
عصانت جنتی غفور است و کاین روزگار	عیان اکیں رفوز اهلینده رزم نام غفار
عیون سترایم کاین کائنات اسم ستر	رحیم کیم کاین کاین جرمند بوقلم امن
یا حیوات	عصیانند امن
چقیر	حسنان امن
کلادن عالم جرم و شناعدر کاین کار	عبادت قلمه پ توفیق و حسن بوقلم ناهول
ایدرکن نام اولی هر کناه بوقلم استغفار	روای و رخصت بوقلم عالم اول و شوار
یا حیوات	عصیانند امن
چقیر	حسنان امن
اطاعت بر قوت شرع شریفه طور اطوار	اوله خاشاکه وحدانیت حق حقه انکار
رسولک مصطفی بر اول و جلاله اقران	روای و رخصت بوقلم عالم اول و شوار
یا حیوات	عصیانند امن
چقیر	حسنان امن
توفیق بر قوت شرع اولی دعا حق	دعاسین مستجابیت صادقه صبر مسحق
حبیب مصطفی ایل جمع انبیا حق	اکوافق ایل توفیق کرده اولیا حق
یا حیوات	عصیانند بوقلم امن
چقیر	حسنان غفور امن

۲۱۲

مسند ابی طالب

دلاشند نیکو دامن کوه غم تیا غلدر	سنی بویله بریشان ایدن آشفته و غلدر
سکاکیم دیری میدن توبه قیل کند سیا غلدر	نماشای چندن منع ایدن دیوان غلدر
کوکل سوزان ایدن جسم نزاره و غلدر	سنی پروانه عشق ایلین کندی چرا غلدر
وجودک آتش غم باقسته اجمه جانانه	تمنای وصال یارن عاشق قیر جانانه
حدیث اهل دلدرا عارف اسیر آتمه یاران	بود مجلسه دایم گفتگوی شمع و پروانه
کوکل ایدن	داغدر
سنی عشق	چراغدر
بود کندی صدای تیشه دن آخاره و هاده	بوی کلندی زبان لاله دن دامن حیرانه
بوییت دلکش اسیر قمر عشاق ناشاده	بوی تکرار ایدرم مبدن مجنون آزاده
کوکل ایدن	داغدر
سنی عشق	چراغدر
بی ابری چرخ سفلد اول سر بر ایدن	خوش اولدی چمنه بلبلان آه و فغاندن
اوی پروانه خدر قلندر عجب سوزن ایدن	شکایت قلندر اولد دله ناهم ایدن
کوکل ایدن	داغدر
سنی عشق	چراغدر
غرض بر کون شکایت نامه عشق مجاز ایدیم	بیم فکره و مشوب اندیشه و در ایدیم
نقال ایلوب دیوان وجدیدن نیاز ایدیم	آچوب بوطلع رنگی آگاه امتیاز ایدیم
کوکل سوزان ایدن جسم نزاره و غلدر	سنی پروانه عشق ایلین کندی چراغدر

مسلسل بیجی		ازین بیجی که در این کتاب است
برین دایم ضیافت ایلمت اکسک دکل	زمره اشخاصه هر شب بزرگ اکسک دکل	ازین بیجی که در این کتاب است
محلس عرفانه اما ب اشک اکسک دکل	کجه هر صبحه مردون مفک اکسک دکل	ازین بیجی که در این کتاب است
حاصلی اهل دله در فک اکسک دکل	قدنه وار سگ برده بر نیک اکسک دکل	ازین بیجی که در این کتاب است
بر طرف در کوشه عرفانه اولی منزوی	مسک اولی شد در ویشانه اسراولای	ازین بیجی که در این کتاب است
قدنه وار سگ مقرب نایز ف بر مولی	قدنه وار سگ برده بر نیک اکسک دکل	ازین بیجی که در این کتاب است
حاصلی اهل دله در فک اکسک دکل	قدنه وار سگ برده بر نیک اکسک دکل	ازین بیجی که در این کتاب است
یا حسن بایه نهانی محبته فرضتی واد	علم اجمعه بر نفسی اهل دله راحتی واد	ازین بیجی که در این کتاب است
دنی وای و نیک سرشک حقیقتی واد	بر فیصلی نوا حسن مکر صحبتی واد	ازین بیجی که در این کتاب است
حاصلی اهل دله در فک اکسک دکل	قدنه وار سگ برده بر نیک اکسک دکل	ازین بیجی که در این کتاب است
حاشه الله کیم بوکل اضی و له منادی واد	مولی بلایر اولدی اهل دنیایه هجوه	ازین بیجی که در این کتاب است
عالمی طوی صدای نای و کلانک قدوه	روشنه نمده ایدر لر بو لرایهای رسق	ازین بیجی که در این کتاب است
حاصلی اهل دله در فک اکسک دکل	قدنه وار سگ برده بر نیک اکسک دکل	ازین بیجی که در این کتاب است
شدی اولدی اهل دنیایک مدد ولتی	دوتدی دنیای طغانیک کمال شهرت	ازین بیجی که در این کتاب است
هر یک بر خانیبه و بر مکده دایم تعلتی	اولند اولدی حجاب و مرید کثرت	ازین بیجی که در این کتاب است
حاصلی اهل دله در فک اکسک دکل	قدنه وار سگ برده بر نیک اکسک دکل	ازین بیجی که در این کتاب است
نمت		ازین بیجی که در این کتاب است
علو کون کون جبهی عیان ایله		ازین بیجی که در این کتاب است
دست شوقیله کای جال کون ایله		ازین بیجی که در این کتاب است
برقی را اولدی کون کون ایله		ازین بیجی که در این کتاب است
عینش کون ایله		ازین بیجی که در این کتاب است

۲۱۲	سندین	سندین کانی	بهار اردی و ناندی باغ عالم تان کلرله	بندی سر سبز صحرای اعلانو چمنرله
چنانچه کله کله سر سبز صحرای اعلانو چمنرله	صالن باغ جهان اچره یکانی یا سمنرله	صفا کست جک دهر سیمین بد نرله	اچلسو راده کلکون ساقی غنچه قزله	صفا کلری دم عیش و طرب ملرله
روشن سیمین صحرای اعلانو چمنرله	نچ بر عمر ز کچن فغان واه و نزار اوزن	نچ بر شیشه خاطر اوله بوانسار اوزن	صفا حال عالم چن کلر بر قرار اوزن	اچلسو کلکون قزله
روشن سیمین صحرای اعلانو چمنرله	صفا کلری دم عیش و طرب ملرله	صفا کلری دم عیش و طرب ملرله	نچ بر عمر ز کچن فغان واه و نزار اوزن	صفا کلری دم عیش و طرب ملرله
روشن سیمین صحرای اعلانو چمنرله	نچ بر عمر ز کچن فغان واه و نزار اوزن	نچ بر شیشه خاطر اوله بوانسار اوزن	صفا حال عالم چن کلر بر قرار اوزن	اچلسو کلکون قزله
روشن سیمین صحرای اعلانو چمنرله	صفا کلری دم عیش و طرب ملرله	صفا کلری دم عیش و طرب ملرله	نچ بر عمر ز کچن فغان واه و نزار اوزن	اچلسو کلکون قزله
روشن سیمین صحرای اعلانو چمنرله	نچ بر عمر ز کچن فغان واه و نزار اوزن	نچ بر شیشه خاطر اوله بوانسار اوزن	صفا حال عالم چن کلر بر قرار اوزن	اچلسو کلکون قزله
روشن سیمین صحرای اعلانو چمنرله	صفا کلری دم عیش و طرب ملرله	صفا کلری دم عیش و طرب ملرله	نچ بر عمر ز کچن فغان واه و نزار اوزن	اچلسو کلکون قزله
روشن سیمین صحرای اعلانو چمنرله	نچ بر عمر ز کچن فغان واه و نزار اوزن	نچ بر شیشه خاطر اوله بوانسار اوزن	صفا حال عالم چن کلر بر قرار اوزن	اچلسو کلکون قزله
روشن سیمین صحرای اعلانو چمنرله	صفا کلری دم عیش و طرب ملرله	صفا کلری دم عیش و طرب ملرله	نچ بر عمر ز کچن فغان واه و نزار اوزن	اچلسو کلکون قزله
روشن سیمین صحرای اعلانو چمنرله	نچ بر عمر ز کچن فغان واه و نزار اوزن	نچ بر شیشه خاطر اوله بوانسار اوزن	صفا حال عالم چن کلر بر قرار اوزن	اچلسو کلکون قزله
روشن سیمین صحرای اعلانو چمنرله	صفا کلری دم عیش و طرب ملرله	صفا کلری دم عیش و طرب ملرله	نچ بر عمر ز کچن فغان واه و نزار اوزن	اچلسو کلکون قزله
روشن سیمین صحرای اعلانو چمنرله	نچ بر عمر ز کچن فغان واه و نزار اوزن	نچ بر شیشه خاطر اوله بوانسار اوزن	صفا حال عالم چن کلر بر قرار اوزن	اچلسو کلکون قزله
روشن سیمین صحرای اعلانو چمنرله	صفا کلری دم عیش و طرب ملرله	صفا کلری دم عیش و طرب ملرله	نچ بر عمر ز کچن فغان واه و نزار اوزن	اچلسو کلکون قزله

مسدود قدری

ایا ای برنج حسنک ما عتابی هر خشانی
ملاحت ملکک بر خسته می ممان دورانی
جاکدر هدايت گلشنیک و در خدانی
بوسن و بویالیکه و شاه خوانی

او تو مرزات حسنک ایت الطاف زنیانی
نقالی الله زهی فیض کمال عونیانی

دویم تا کی نار غمکه داغ داغ اولسون
بو مختلر فاکندر اسیدند ایلرغ اولسون
جفا یی خوب تحصیل ایلش سن یوز اولسون
کیم قیل دور لعلکده کونلر سول لیشا اولسون

افندیم احیدیم عمر جیدیم ایلر فغانی
بولنده ایتمسوق عاشق کونلر کونلر

کوکلر ملکینه دار ای محبت اولدی ماور
وجوم قصر کونلر ای هدايت سراسر
بلان یوز بیک مین ایتسک طریقت ایتد
کوکلر قان اعلقدن ایلرک ای بی بیفر

بو یادی مست حور قنار بونلر کونلر
دیمده ایلرک ایلرک ایلرک ایلرک

ایتسک کلسنه دور ایلرک ایلرک ایلرک
کیم سودای لعلک خسته کشته سیاه ایتدی
خمار بونلر کونلر ایلرک ایلرک ایلرک
ایک لعلک کونلر ایلرک ایلرک ایلرک

اوندک وار سید کونلر ایلرک ایلرک
کچر جان قصه دینه جلد عمر کونلر

یتور کن خواب راحت ایشد کوشه بر اواز
کد عین جانکی ایلرک ایلرک ایلرک
کوکلر عناق صفت اوج طریقه ایلرک ایلرک
وفا ایلرک ایلرک ایلرک ایلرک

سپید ایلرک کونلر ایلرک ایلرک
نقاب چاکدی ایلرک ایلرک ایلرک

مسعودی رحیمی	
قصه قد برده همدین کاظم وارمش هر یله برج شرفه افتن اتم وارمش	منزل الدوم تیروش اعاله نشانم وارمش طالع فرخنده عمر جاوانم وارمش
دولت و اقبال و خجسته کارم وارمش کیم سنی بر دخی کور مکر زمانم وارمش	
اشتن کورونی بار عشقه حمل ایلام بیضه سیمنی ماهک کارل ایلام	بر تو خورشید ن زین سلسل ایلام کون کبی هر روز شب قطع منازل ایلام
دولت و اقبال و خجسته کارم وارمش کیم سنی بر دخی کور مکر زمانم وارمش	
بی کدر مستی عشق غم دین سیر کسب حالات ایلام بخون نزار سیر	یار غار کو هکله غم دین سیر حاصلی هر کس سر کشت زین سیر
دولت و اقبال و خجسته کارم وارمش کیم سنی بر دخی کور مکر زمانم وارمش	
نیجه یامیری کچه خدمت کن دوراید طعن اعدایله قهر هر یله قهروراید	یار اولوب هر نشان دین محو یوق انصلاک لیکه یار ایتد کجه که مسهر یوق
دولت و اقبال و خجسته کارم وارمش کیم سنی بر دخی کور مکر زمانم وارمش	
تنکلی غده ایتن رحیمی ناکد بر سحر حالی اولدی اولدمه بوسلک پر کهر	بیک شادی ایشیق و بریدی قند و مکر اوقدم بو بیتن بخسین ایتدی ارب نظر
دولت و اقبال و خجسته کارم وارمش کیم سنی بر دخی کور مکر زمانم وارمش	

سدهس رحمی

دو عاشق عالم و قنده نکر یار من	حالت وصلت همان بر پرتو پیدار من
جان و دل بر لعل سسیدن جمله پر انوار من	چشم بخت ناز دل بوشوقدن پیدار من
خاک پایک توتیا، دیده خونبار من	حد لاله کیم کو چاک کو زلف و زار من
عالم و حدت وین عشقه عجب زیار من	ظاهر که چو کیمی شیرین کی عذرا و میث من
حیرتیدن دهشته و ارش کیمی موکد من	ناقه و لایلی کی روش قیس بی واد من
خاک پایک توتیا، دیده خونبار من	حد لاله کیم کو چاک کو زلف و زار من
آه کیم صالیدی بنی جهان چرخ کینه و	درخ و محنتله دیار غریبه ایتدم سفر
صاغ اسن جانانه ایدم نیته کیم با و	باش قیوب و سستین اوین وید کا ای عشق
خاک پایک توتیا، دیده خونبار من	حد لاله کیم کو چاک کو زلف و زار من
جان عشاقه جنابی کیم چیکم جانان ایدر	هر نه ایلر سه بو بن دلخسته هر ان ایدر
دامن دهری شفق کیمی سر شکم فان ایدر	کوی دلبره کوکل بو و حیل افغان ایدر
خاک پایک توتیا، دیده خونبار من	حد لاله کیم کو چاک کو زلف و زار من
رضنه صنا خاک و رحمی و زکیم اولمش بیان	کوی دین بر بر دکل سنک شرارتدن نشان
بررسی کویا دهها اولشد در بر بیان	مقدم باری کی رت بو و حیل ایلر بیان
خاک پایک توتیا، دیده خونبار من	حد لاله کیم کو چاک کو زلف و زار من

مسند من رحمتی	
اه الذین طالعهم شادایتدی بروم بنی	وصلت جانانمیله اینتر خرم بنی
غرق ایدر سیلاب اشکه دیده پرسم بنی	هی مدد ویران نه صلح بلیسم بنی
اولدر زار بلالره در بغم بنی	کوزومه عالم کورنر سیر ایدر عالم بنی
شولکچن عالم لر جانانه یاد ملرم	اول خیالاتیدل دایم زار کولم اکلرم
تنکای غمده که دیوانه کیی اکلرم	گاه کندم که دیوانه در دم سو یلم
اولدر بلالره غم بنی	کوزومه کورنر عالم بنی
صحن کلشنده اوکل خساری کوردم شادوکار	سرو کیی صالوق بخیار بلالره ایلر حرام
سایه ویش باینه دوشدم آه ایدر بن مستدا	او قدم بو مطلق کوش ایلدر خاص عام
اولدر بلالره غم بنی	کوزومه کورنر عالم بنی
کندی ایام شتایر شدی ایام بهار	شده زنجیر بن سو بر دیوانه در هر چرخ
هر کتی بر سرو بلای اید ویدر کنار	پاور بختنه تن افکار عقلم نار بار
اولدر بلالره غم بنی	کوزومه کورنر عالم بنی
به حال ابر و غمندن رحیا اولدم خیال	چرخ سرکش کیی اولسم بریدر کشته حال
بار ظالم عشق قاتل صبر اسیه امر محال	وادی حیرتیه قالدیم آه کییم محض نیتال
اولدر زار بلالره در بغم بنی	کوزومه عالم کورنر سیر ایدر عالم بنی

۳۱۶

مسدس فوری

اولدم اسیر چو رو چاقو نداشته	کنتم غم نگار که کوی ماله مته
عمر اخر اولدی چقدیم ایرق سلا مته	دوشدم فراق وحشت و در و سقا مته
وا حسرتا که ایردیم اول سرقا مته	
وافرتا که قالدی بو حشر قیامته	
صحت بدیدن ال بودی یا حق و سکا دیک	در که فرقت ایری بکا عشق اولادیک
جان بریکا چغری اجل بی یکا دیدی	خطک مثال ایر شدی اجل خار دیک
اول قیامته	وا حسرتا اول قیامته
وافرتا بو قیامته	
مهر عذارای کوی لری ایردی برباب	نار فاق با قوری نتم ایردی تراب
کل ایری بار فنا ایله حراب	اولدم هوای عشقه اول چو حجاب
اول قیامته	وا حسرتا اول قیامته
وافرتا بو قیامته	
در و بل و غصه و هجری ایراد ایدیک	بند فراق صبر و دلی هر یاد ایدیک
باغ فنا یه آدی بی ناسر ایدیک	آهم هوای عشقه بر تید یاد ایدیک
اول قیامته	وا حسرتا اول قیامته
وافرتا بو قیامته	
میل ایتمه بیه وصل دلی قیامته	رحم ایتمه بیه هر حال زامه
نقاش عشق نقش ایله سنک خرامه	اولور بیه ایردین اگر اوله کلوا مته
اول قیامته	وا حسرتا اول قیامته
وافرتا بو قیامته	
غمره ک مثال تیغ بلا کیری قانمه	چونکم بلا و غصه و غم و شدک یا نه
اخر نفسده کلدی بو مطلع زانمه	هر لکله جان دخی کلدی دهانمه
اول قیامته	وا حسرتا اول قیامته
وافرتا بو قیامته	
برکون مریه یانه اولدم کذا ایردیک	فوری چو اولدی هر کله جانن ایردیک
کوش ایتمه اولدم دردی آه و سزا ایردیک	براله ایردی سهر بدم قور ایردیک
اول قیامته	وا حسرتا ایردیم اول سرقا مته
وافرتا که قالدی بو حشر قیامته	

نیم نیمی
کفن او چشمه نوا را انداخته
عاشق او نشسته کهیم بوفه
و اندید حسن جمالیه شفاست کوی نشی

لی حبیب عشق می مدتی قر نشی
که بود در دوش و عشق مایه شادی و خوشی

مهر خیزان جلیل الشیمی
مهر خیزان جلیل الشیمی
مهر خیزان جلیل الشیمی
مهر خیزان جلیل الشیمی

فهم را زین نغمه او غری می جچی
کاف مهر شمع ز غم او قر نشی
فهم را زین نغمه او غری می جچی
کاف مهر شمع ز غم او قر نشی

اول مهر را زین نغمه او غری می جچی
کاف مهر شمع ز غم او قر نشی

یک کلام زین نغمه او غری می جچی
کاف مهر شمع ز غم او قر نشی

وجهه فی نظری کل عده و عشق
عشق بهای نیست
عشق بهای نیست
عشق بهای نیست

مصلحت نیست سیر زان آب حیات
ضاعده الله بهر کار زمان عشقی

سحران کرم
سحران کرم
سحران کرم
سحران کرم

[illegible]

قوله في سطره ودي

چو بکیف و کند دست کشف قوت
دری

[illegible]

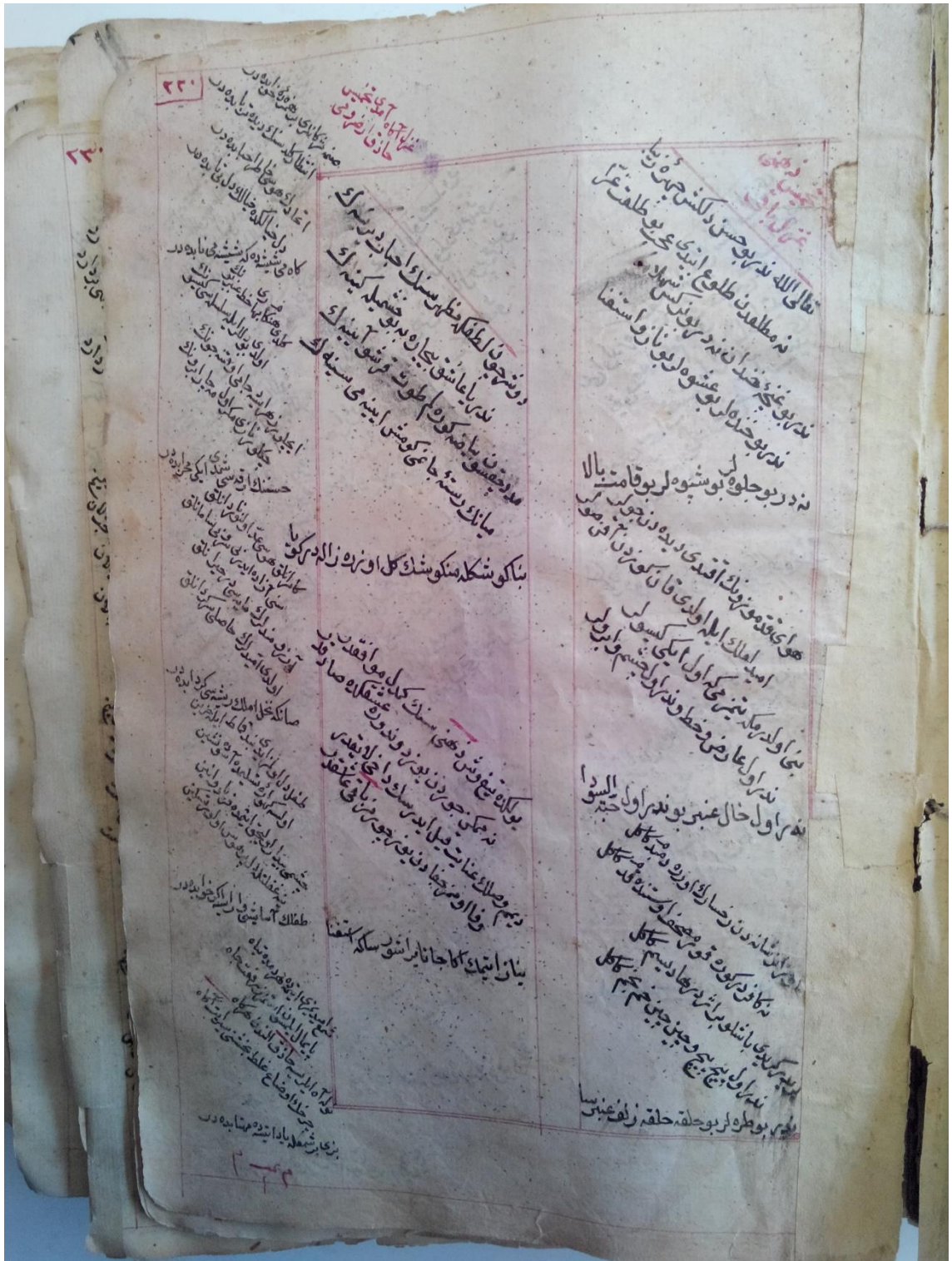
سوز و سار نظم
نخال سبک
وین بکشد
ای کاین
فصل
نخل
میزان سینه
خونده
ری دردم

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

بر سر دلیلم نچیرک باری درنیم
لایق چشمه اولدی بر کس
زیر اهل همتی بی ایستادن استعداد
بازوی کوی پر خالصه بود حق نیکی استعداد
هوای غشکه کرد آید و شدم هر چه بادا باد
حسیا کنش پرباد جسم فرار درنیم

A close-up photograph of a piece of aged, wrinkled paper. The paper has a yellowish-tan hue and shows significant wrinkling and creasing. A vertical red line is visible on the left side, and a horizontal red line is near the bottom. There are some dark spots and stains on the surface.

[illegible]

تختیس معینی بر غزل نظامی

یاقین ملا دلی نازق احباب
است خوشنیک ایدوب منم محمد شراب

خدم العيش نصيبا ومن المرنصاب

فتح باب حرم عیش و نجات طلب
که شود حاصل از فیض نور رب و تعب

هفت پیر میان گشت کسان را سبب
این دعا در دنیا و آخرت همه شب

رحم الله من علمني فتح الباب

عشیرت عاشق شنید که بهار اولدی نینه
لکشت او هر طرفی و دند عجب اولدی نینه
بریدر حو حو جان پیو اگر ب ب ب اینه
شره لر ایوب اولدم دایر ب ب ب اینه

زین الروضة كالجنة بالورد وطاب

از عرش آنچه جان دل من سوخته است
در برم آتش چو باران و آفرین است

دیدم ام از نظر و با دیگر دوخته است
این دلاوی که دل از عسفه تواند خسته است

لو وضعنا الترامه على القمر لذاب

کاسین و غم و اندوه و آوارگی نصیب
سزا آید یکی ایتر کاهاله رقیب

اولاد الحسنة ذالک در نذر خطه طیب
لیک تقدیر جفا نازل و لیدر و غریب

قسمتي منك يا الله وعناء وعذاب

سوزان که در حصار او فروز نشود
تیر و چنگ که ایان همه بیرون نشود

شعله و شوق و خشن آتش را سوز نشود
بر تو عارض او شمع و شب افزو نشود

لو تخلى لك في الظلمة من غير حجاب

وعدايد و آب و فغان اغلری بوالا بر
نیمه بر جان معینی برفا اید جبر

سادتی احقر قلب بشوق الاخا

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

عزل نديم خميس ثابت بالتمه سه		هذه هي النسخة	
ای قیامت جلوه تیغ ابرو و ناکه صراط	کون کچرم ایلوب جوف جوبند التقا	ای قیامت جلوه تیغ ابرو و ناکه صراط	کون کچرم ایلوب جوف جوبند التقا
دوله جان سک نظر بازانه ایتسه آخر	روی مهابتک ندیم کورم کور قلیشه	دوله جان سک نظر بازانه ایتسه آخر	روی مهابتک ندیم کورم کور قلیشه
تا از لدن ایشی میرو سکه ارباط		تا از لدن ایشی میرو سکه ارباط	
تابکی چشمکده بوخونیک ای مست سیاه	طرقه لون کردن حسنه تیر صالد کیه	تابکی چشمکده بوخونیک ای مست سیاه	طرقه لون کردن حسنه تیر صالد کیه
رکس خور دست آویزک اولسون عذر	غمره فتانک ایلده هرکن نکا	رکس خور دست آویزک اولسون عذر	غمره فتانک ایلده هرکن نکا
سکا که عشا قله ایلده مزاج و انبساط		سکا که عشا قله ایلده مزاج و انبساط	
یار بلور سرد تر عشا قله و کلهک بلوغ	باشق قطع ایتکه شمشیر کور عذر سه مع	یار بلور سرد تر عشا قله و کلهک بلوغ	باشق قطع ایتکه شمشیر کور عذر سه مع
هر دله در غمره که زین و خجسته قیغ	ای سوار اسب نازم سدا اولر جادینغ	هر دله در غمره که زین و خجسته قیغ	ای سوار اسب نازم سدا اولر جادینغ
قنده قالدی رخسارحت خجسته رخت و بساط		قنده قالدی رخسارحت خجسته رخت و بساط	
قلی آری ایدر بریم کلجه خا طره	جانی دیداری ایدر خرم کلجه خا طره	قلی آری ایدر بریم کلجه خا طره	جانی دیداری ایدر خرم کلجه خا طره
بریم آیه اغرم هر دم کلجه خا طره	اولر بیلده ایتدیکم عالم کلجه خا طره	بریم آیه اغرم هر دم کلجه خا طره	اولر بیلده ایتدیکم عالم کلجه خا طره
اشک چشم خورشیدم جوش ایدر ماندن		اشک چشم خورشیدم جوش ایدر ماندن	
دل صیافت ایتک استر عشق صاحب جان	لوسو سقای نیل اشک غم شهر اهنه	دل صیافت ایتک استر عشق صاحب جان	لوسو سقای نیل اشک غم شهر اهنه
ما حضر ن ایلوب اماره خاطر خواه	دغو ایتدیم خاند اولر حسنه شاهنه	ما حضر ن ایلوب اماره خاطر خواه	دغو ایتدیم خاند اولر حسنه شاهنه
مرغ جانی سینه صاعق غدر کلهک مسماط		مرغ جانی سینه صاعق غدر کلهک مسماط	
جانی دیدار سرخو جگر در چشمه	رکس اولر سرخو جگر در چشمه	جانی دیدار سرخو جگر در چشمه	رکس اولر سرخو جگر در چشمه
غیجره لدر سر اقدن بنر در چشمه	یار سر کلر سر بنر در چشمه	غیجره لدر سر اقدن بنر در چشمه	یار سر کلر سر بنر در چشمه
باله اولر اوق میدن در بریم خطاط		باله اولر اوق میدن در بریم خطاط	
هر چلبیا صورت آغوشک آچو صاله ال	هر نکار دیره کوره کعبه قلی محل	هر چلبیا صورت آغوشک آچو صاله ال	هر نکار دیره کوره کعبه قلی محل
بیک بیکر کور سک کونده ناکه کل	اختیار ایلده برین غایت ایلده اولسون کول	بیک بیکر کور سک کونده ناکه کل	اختیار ایلده برین غایت ایلده اولسون کول
هر ملک منظر ایلده قلمه دنیا اختلاط		هر ملک منظر ایلده قلمه دنیا اختلاط	

فنی عالمه بریاره موافق ای دل شیدا انگهی کورنه استاد عالی آیت سوزین اصفا	هو دار و هوا خواه وانیس یار بهیستا بولنار و وفادار به برکون یونلی ایچیا سن اندن راضی و شاکر و لاسن اولدی سن
اجلدی اول کل باغ لطافت شرک شیدن جرانی ایلدم آرزو دل فریاد شیدن	طولندی اول سعادت آفتابی چشم شیدن اوچوردم مرغ جانی آشیان عالم شیدن
برایکی جامه دونه مست اولدیغ ملائکه نزار و نزارم بخینه پایال آئیده	دو شوبه آینه فرسته یار غم حال آئیده بن اول سر روانه آخر حقن حلال آئیده
فنی اولد مکه قلسه یوش جام باره حمر اولوبستانه خوابک و اسک کل کبی تنه	کیان چاک اولوبن یلا ولسک بلبل کو اویونکن اویک اولدی سنی ایغچه فام
سنی شاه خن بان ملک دله ایلدر والی کوزومی سینه می چون اسیر خطرک والی	اقدیه صوبکی راه وفاده قلب میالی نکار انقش تصویرک دلمدن قلم خالی
النیه آه عاشقندن نوله اول غنچه حمر سنی آرزو دل ایلدر میشلر ساعی شیدا	هولنه اولسه بزمه عجبی اول کل رعنا بولنمزه وفادار به برکون یونلی ایچیا
سن اندن راضی و شاکر و لاسن اولدی سن	

تجسس نورس	
داغست ز رو سیم کف دست کرد را	دلشک کد در صدف صاف شکم را
از نیشه برون کردن خاست چو سیم را	اقبال کرده میزدن در باب هم را
بر قصیده عرف	
مهرت بخور دشت آری و فغم را	
مهرت که بود در عقب پرده ذلت	راحت بود انسان به نهانخانه محنت
کسرا ندهد مفت فلک خانه دولت	فقرم بسپاسد کشتن از مسند عزت
در چشم وجود از دهم جای عدم را	
با عشق تو از بسکه بر سوی نور دم	خین دهم از گوشه هر یادیه کر دم
در نو که مرایه شوقیست بر دم	ان رغبت دنیا الم آشوب کر دم
زین یاد بر نشان نکند زلف ابر را	
موم و دغ عشق نیم که ز مسلمان	خاکم و لیا از باد نمانم دم جولان
جمعت من کی شود از فقر بر نشان	بی برکت من داغ نمید بر دل سامان
بی مری من زرد کند و کرم را	
طوطی که ز فیض شرف ایینه کو است	باو رنگی نکر آینه پیدا است
هر چند حجاب جبین تو هویدا است	این نسبت ذات از شرف جویا است
سودست با بر این در ارچه سیم را	
بجبهه بر رشته بر بیچ مطالب	کر دبه سر اسیمه بهنای مصائب
این مردم دنیا و این ارباب مطالب	هر چند که در کشکش چاه و مصائب
کدام نمود دهم دوه هم را	
لیک از اثر ارباب هواهای خسته	شیم بیخ غنچه تصویر فرشته
از انکار دیده انصاف نبسته	از نقش و نگار در دیوار شکسته
انار بدیدست صا و بدیچم را	

بیمه تسلیم قبل بودیکه بیل بر کرد حقی

دست که هیچ زیر و زنه است چون کف بکشایم بر زنه است		در کار من انجام ز غاف نه است تا که هر آدم نسیم از نه است	
دعای هنر را نسب میکنی بهات گیرم به نسب این فلا که اثبات		ز ابایی حق را بشمرم اصحاب که را در این چو شد	
بیانندی در مک چشم تر من سامان من از من نباشد از من		این تو هست بود از ابی هم در یونخی کردی اگر از بصر من	
تحم از نسب مرغ به پرواز نکرد محتاج صباغی حق باز نکرد		مدحست و کی کوهر ذات و علم طوطی شود از مرغ خوش و از نکرد	
هر چند هوا عطر هدوت نشد نفعی بود از نسب او که حسب نیست		صرفه بر کسی را که ادب نیست المته الله که نیازم به نسب نیست	
اینک بشمارد علم لوح و قلم باصافی ایینه و با این دل خرم		از کوشا کرد دست نشویم از دم افعال سکندر بجا نگیرد نظم	
ان کونه برون گشت ز دیو بخیزد یوان چم رفت و سکندر بگذشت از سر سامان		بر داشت بیک دست قلم و او علم کا کتکش از کتکش بسلیمان	
اراشی از تو بکند مستندم را		نوبت من افتاد بگوید که دران	

معدود برادر بد که در خوش بنوم	بر چرخ کون روی نیاز بکه نمودم
فی غلط این فقه موعودم	با این که بیایست دهن و انگشور
این فقه شیر است و کرم و فم را	
فکر سر و سامان من کشته نکند	کوچک بفکر روشن خوش بیفتد
دوران که تا گذار این مستند	ایضا که خوش جو کمال پشت کف
مداح شهنشاه عرب و عجم را	
فرمان ده ملک قدم و شاه مرا قلیم	پیرایه تاج و شرف کسند و بهیم
ارایش ایوان نبوت که ز تعظیم	فی الجمله ز وصفش گفت از سر تعلیم
خاک در او تاج شرف و دهم	
بایست که تعجب کند سائر حالات	نقدیر بتاش جو از خواست موالات
روزیکه شمر دند عدلیش ز حالات	اشخاص حسابی و اهالی کالات
تاریخ تولد نویسد عدم را	
چون ذره سر اسیمه بر بادیه سرباخت	تا مهر قد مهر جاستاب پس داخت
تاریت عفو و غصبتش سایه بیند	کس کیف و کم دهرند است نشناخت
هیئات مصق نشانده شرم را	
نقدیر پس و راف برینیا بهرود	تا نام تو مستطو نمیدید مستوخت
تا شاهد علم و علش چهره بیفرقت	ایینه امکان فلاطون به بقل سق
معلوم نشد فائده نه کیفیت کم را	
ای عمد تو سوزن زان چشمان تا لم	در کوی توان علی که ظلم تظلم
انجا که سبک و حیت آید بنگلم	کو شمر ز نداین حرف زار باب تعلم
را سبب کرائی چرخ کوش اصم را	را سبب کرائی چرخ کوش اصم را

تقریب مد

حیت مشهور بد

نیش

نسبت

قل

نسبت تو کر تا بدم حشر بفر دند	مردم ز کرم واقف یک حرف نکرند
دیو آنچه صد حاتم طی تفرقه کردند	تا نام ترا فسر فسرست نکردند
شیر از جوی غده نیستند کرد را	
خویشید ترا ب نکست و ب تقالب	دور اندک از عدو تو دوری مصائب
ای آنکه حادث و قدیم بر همه غالب	تا بفر بر دهم توان حکم کو اکب
تغییر کند هیئت تو رنگ بقم را	
دست کرمست تا کنی از جیب خود را بزد	تا بر عطایت که ببارش کند اغاز
کس نیست که شکرانه و لطف نکند از	انعام تو بر دوخته چشم و دهن آن
احسان تو شکافه هر قطره بقم را	
تقدیر چه صورت نهی و بداند و خست	مقدور همه والد و حیران تو شد خست
ای نور تو از نور الهی که بر افروخت	زان کرد دهد روشنی دل که بیا فروخت
روشنی آینه انصاف تو بقم را	
ان کس انساید بر همت مرد ملک چشم	او را بنگر زد بکیر ملک چشم
ان بسکم بسو تو بود تاز و تن جسم	در کوی تو تبدیل کند مرد ملک چشم
اجرای حق و خو و اجرائی بقم را	
بر لوح و قلم فیض تو بنوی چونانیر	چو سیمه شد ز بوی سر لوحه تقدیر
وصف تو چنان آورم از پد تعبیر	از بس شرف کو هر تو مستی تقدیر
از تو که بگذاشتی اقلیم قدم را	
هر چند جهان را همه یکبار نوشته است	اسم تو خوشش آمده صد بار نوشته است
این در ورق عالم اسرار نوشته است	تا حکم زول تو درین دار نوشته است
صد و بعثت باز ترا شد قلم را	

تغییر دهد سبب نظم را

طوفان

چو سیمه شد ز بوی سر لوحه تقدیر
از بس شرف کو هر تو مستی تقدیر
اسم تو خوشش آمده صد بار نوشته است
تا حکم زول تو درین دار نوشته است
صد و بعثت باز ترا شد قلم را

بیش

زان روز که خورشید بزمگاه تو سایید	رخ رونق خو منرت و قدر فرایید
بانو که بود دعوی رجحان بناید	کر جوهر اول بحرم تو دراید
نق در نهاده قامت نفیلم تو خمر	
ای ملک قدم دست عدم ده که حال است	بازات تو هستند و کراخه بدین است
در فطرت انصاف بدین گونه هویدا است	انزوی که امکا چشم حاد نه اراست
در سایه انصاف تو میخواست حشمت	
تا نسخه ذات تو خیر را رساندند	مجموعه عالم ز پریشانی رها کردند
اما که درین بحر ماندند و ماندند	تا کون ترا اصل مهمات بخواندند
استند قصا ترجمه لفظ احمر	
چون تو سن قدرت بی طی کون منزل	با داشت باول قدمت کشت مقابل
اجلای تو از هر صده از الچه قابل	تقدیر بیک نافه نشانید و محل
سلامی جد و تفویلا ی قدم را	
نورین جبر باش درین راه خطر هاست	اوار در بانك خطر میدهد اینجا است
جاهلیست هر کلم و لب بام بهر جاست	عرفی مشتاق این ره نفیست بهر جاست
آهست که رو بریم تیغ است قدم را	
آسان نبود داعیه مدح نمودن	بی مایه نشاید سر این داعیه بودن
باید که زهم معنی تمیز کشتودن	هستد ار که نقان بیک اهنک سر
نعت شه کوین و مدح کی و جمر	
کمالای خرد میزد انحصار این شهر	کو نقد دل او رده به بند کرا این شهر
نورس چو کرفی سر سود این شهر	شایسته بدست آینه بنید در این شهر
شایستگی جیسی چه بسیار چه کم را	

حشمت
الملك

مور
مقین
نشد
ملا
و نام
را

و کرا
از
نقص

سر بر فلکم چون شرف عزت نفعت	تا در دل من نای زده رغبت نفعت
ای هر دو جهان مقصود از دولت نفعت	تحصیل ثواب و شرف نسبت نفعت
زین گونه نخل ساخته خستان عجم را	
کز نخلت وصف تو جان است سر کن	کز برف بیار نکند چشم زامن
بر کوی دولت از سر تو مهر بلب زن	تا نعت تو آمد ز مشیت بنوشتن
بالا نکر بستن بشمار یاد قدم را	
بچشم فکر مرا عقد نفعت	اری نشود و اخطا عقد نفعت
راش نکشاید بسرا عقد نفعت	خود و آن و بنمای مرا عقد نفعت
اینجا است که اندیشه نگو ساخت علم را	
تحصیل شرف میکند از نسبت تو حلم	گفت از تو هویدا گم و معدلت سلم
ای باعث شرف از مجموعه هر علم	مدح تو را خلاص کنیم گریه نه از علم
از نیکه چون آورم آهوی در را	
م م م	
نخستین نای بر نخل رنجی	
سوزش زدن نامد شوق اولی با خبر	نقلته اول زدی کرد نداده مرغ نامه بر
ایته بین کید را و درگاه کشته بال و پر	باینده راهی که هم سعی ایده شام و سر
کعبه مقصود نه البت بی تو هر گونه ظفر	
انتساب استان کردن زمان مسرور باد	التزام خدمت کرده فداک مجبور باد
مالش خاوار کردن روی همه بی نور باد	تأقیامت خاندان دولت معمر باد
کاخ اقبالیکه هرگز ایستو کرد در	
نور و ابرق سبزه دیوارینه	چاک و امن نوادین بلور کبریا کز ارینه
باغبانی رخت از اسرار وید جزا رینه	شبهه سر واصل اولی نخل امید کز بارینه
بزم خاص آصفی به نائل اولقدر هنر	

دانش بکشاید بهر عقد نفعت
ز این است که اندیشه نگو ساخت علم را

در نسخه قصیده بر نای کوه باغ

بهر نای

۲۲۸

مجلس فی شهر ربیع الثانی

ایلمزدی سد آقانی ارا مکاه	غزو دولت بولسه اندن غیری بجای ناه
ایتیه مکدر التجاول در کسبه محض کناه	دوق مهر به ایتیه بر قی له کفر نگاه
خاک در کاهن آنک اعیان اید کل بصر	
هر کالی ایش مولی او ممد وجه عطا	وصفی املایه قاصر خاه مهر ادا
سعیله اولمز بوقیعین ان لدر نابیا	حضرت حقن دمام ذاتی ایلد دعا
ای وحیمی ساکه بوسه رایه دولت یتیر	
تختین مزبهر ایلد فرستاده اولتان عرفحال صری تیر	
کوشه دامان ولی التفری مالش چهر زرد شرشک آلوده بیار اید ایلد هر نک ساحه بر اقلند بیضینه عرضه داشت داعی توانلر بیکر خمسه ومان عالیشانلر و ایدراکان غزل نوزمین شبانه کاه عبدخرین اولمزین سلطانک شوق ولفاق چایغ بیتمویمه افاضه و غن تاز ایتیکه امتلا لامر الهالی شکسته بسته چندمقال بی مال بیتکاه سعاده همبال عرفحال قلندشدر بیج دولتی سماحتوا اقدم حالا بوعبد اعیانک اعضاء را پای ظاهر و باطنه سنه فخر و تقصیر عارض اولوب کر بیان انفاست حیایم کشمکش سرخچو یاس و امید ده کدر ایتیکله در پیچتر کاه فادان اصل ساحل جان اولد جفای اید احتمال بر ایکی طیب جازق شیار و سر دانه بسته غریبه مدون دور اولمزین علی طریق الاکرام تدبیرات مشفقانه یه اهتما ایدر رسه وار تراق مقدرون دخی بر مقدار فیه وار ایتیه ساحه حیات به برده دخی امید جلوه الطاف خفیه الیهید بعید دکلهر کنی اولد بر ایکی طیب لسن لخر بولق داعیکرک وسع و اقتدار مدون خارج اولمده مرتلی سلطان طرند کلیم باشی فندی عاجزه اشارت دردی قوت اولمده کستانه عرفحال جیسا اولدی	
اوشاه حسنه سولایان حقن اولسون	دلنده وار ایتیه رف غبار انفعال ایتسون
اخر و قائل اولق محملد کاییا سن من روح ایلد امید کاهنر سلطانک توجیه و نلیر	
بی شعورانه بوخربرات عفو بی برقی مرحور	باقی احسان سلطانکدر
فی الحقیقه دولتا فلدنزه بو عرفحال صکره بر دخی عرفحال کوند هرک واقع اولدی	
کندی وفاته تار بخیدر	
چون روح کین نابی در لجه نقر آمد	ان تنکی تنی و ایتیه در ارسه و ارسه آمد
تحقیق شناسان معنای شوق غیب	کونید بی تاریخ نابی حضور آمد

کوشه دامان ولی التفری مالش چهر زرد شرشک آلوده بیار اید ایلد هر نک ساحه بر اقلند بیضینه
عرضه داشت داعی توانلر بیکر خمسه ومان عالیشانلر و ایدراکان غزل نوزمین شبانه کاه
عبدخرین اولمزین سلطانک شوق ولفاق چایغ بیتمویمه افاضه و غن تاز ایتیکه امتلا
لامر الهالی شکسته بسته چندمقال بی مال بیتکاه سعاده همبال عرفحال قلندشدر بیج دولتی
سماحتوا اقدم حالا بوعبد اعیانک اعضاء را پای ظاهر و باطنه سنه فخر و تقصیر عارض
اولوب کر بیان انفاست حیایم کشمکش سرخچو یاس و امید ده کدر ایتیکله در پیچتر کاه فادان
اصل ساحل جان اولد جفای اید احتمال بر ایکی طیب جازق شیار و سر دانه بسته غریبه مدون
دور اولمزین علی طریق الاکرام تدبیرات مشفقانه یه اهتما ایدر رسه وار تراق مقدرون
دخی بر مقدار فیه وار ایتیه ساحه حیات به برده دخی امید جلوه الطاف خفیه الیهید بعید
دکلهر کنی اولد بر ایکی طیب لسن لخر بولق داعیکرک وسع و اقتدار مدون خارج اولمده مرتلی
سلطان طرند کلیم باشی فندی عاجزه اشارت دردی قوت اولمده کستانه عرفحال جیسا اولدی

کوشه دامان ولی التفری مالش چهر زرد شرشک آلوده بیار اید ایلد هر نک ساحه بر اقلند بیضینه
عرضه داشت داعی توانلر بیکر خمسه ومان عالیشانلر و ایدراکان غزل نوزمین شبانه کاه
عبدخرین اولمزین سلطانک شوق ولفاق چایغ بیتمویمه افاضه و غن تاز ایتیکه امتلا
لامر الهالی شکسته بسته چندمقال بی مال بیتکاه سعاده همبال عرفحال قلندشدر بیج دولتی
سماحتوا اقدم حالا بوعبد اعیانک اعضاء را پای ظاهر و باطنه سنه فخر و تقصیر عارض
اولوب کر بیان انفاست حیایم کشمکش سرخچو یاس و امید ده کدر ایتیکله در پیچتر کاه فادان
اصل ساحل جان اولد جفای اید احتمال بر ایکی طیب جازق شیار و سر دانه بسته غریبه مدون
دور اولمزین علی طریق الاکرام تدبیرات مشفقانه یه اهتما ایدر رسه وار تراق مقدرون
دخی بر مقدار فیه وار ایتیه ساحه حیات به برده دخی امید جلوه الطاف خفیه الیهید بعید
دکلهر کنی اولد بر ایکی طیب لسن لخر بولق داعیکرک وسع و اقتدار مدون خارج اولمده مرتلی
سلطان طرند کلیم باشی فندی عاجزه اشارت دردی قوت اولمده کستانه عرفحال جیسا اولدی

قسمت بلبل غزل صاف		بخت بخت طوطی و دلار لرینه طبعی لرینه نشاط ایدی مزایا لرینه		سکر میز اولی نقطه نکته پیر الرینه روح وین قالی الفاظه معنای لرینه	
بولدی صورت لوح خاطر به هیول لرینه		شکلات روز زلفک حلینه اید نظر بخت عشقی مطلق ایلوب اهل هنر		کند و نک چهل مرکب اولدیغی خب دیدیلر ماقول و دل کلام معتبر	
ایندی تلخیص معانی بختی معنای لرینه		ایلیش اول و تر یکتا غنیه وصلن ریک فکر ندانیکه جوی اشکم اولدوقه روان		دوشدی بحر فرقه فلک امید شفا اولدی حرف اندازک نکته سخن شاعر	
موج خیز اولدی تلاحم ایدی دریا لرینه		رقص ایدر کیشنده کلر بلبلان ایلینا جوی و شش بدان خیا حینده چهره سا		کلکشته کلکشته جعدی سرو کالر لرینه	
ای کی کافر ایتمک جید ابله بار و دشمنی شده ایضا و معرفت فهم ایدر کسه قنی		خلق اقبال همان وقت رخا یفتی برای کی کون کور دیلر مجرب در کاهی ننی		بولدی یاز و نفاقه و صفت اعدا لرینه	
سره سودای خون سر ساه اولدی منتقل خیلین سودا و شیدا سر کیشی دل		فکر خیل قن احم ایدی دریا لرینه		چشم سحای فتنی فتنه دن او لریها غیر را ناکفته و نشنیده سر پیسته ادا	
حیرت افزا طبعه نسکفته معارف لرینه		کوشه ابرو سنی ایتدیکه لطفه جلیجا سره لعلک بر لغز در ناظره عبرت نا		بقیه	

بخت بخت طوطی و دلار لرینه
طبعی لرینه نشاط ایدی مزایا لرینه
سکر میز اولی نقطه نکته پیر الرینه
روح وین قالی الفاظه معنای لرینه

بولدی صورت لوح خاطر به هیول لرینه
شکلات روز زلفک حلینه اید نظر
بخت عشقی مطلق ایلوب اهل هنر
کند و نک چهل مرکب اولدیغی خب
دیدیلر ماقول و دل کلام معتبر

ایندی تلخیص معانی بختی معنای لرینه
ایلیش اول و تر یکتا غنیه وصلن ریک
فکر ندانیکه جوی اشکم اولدوقه روان
دوشدی بحر فرقه فلک امید شفا
اولدی حرف اندازک نکته سخن شاعر

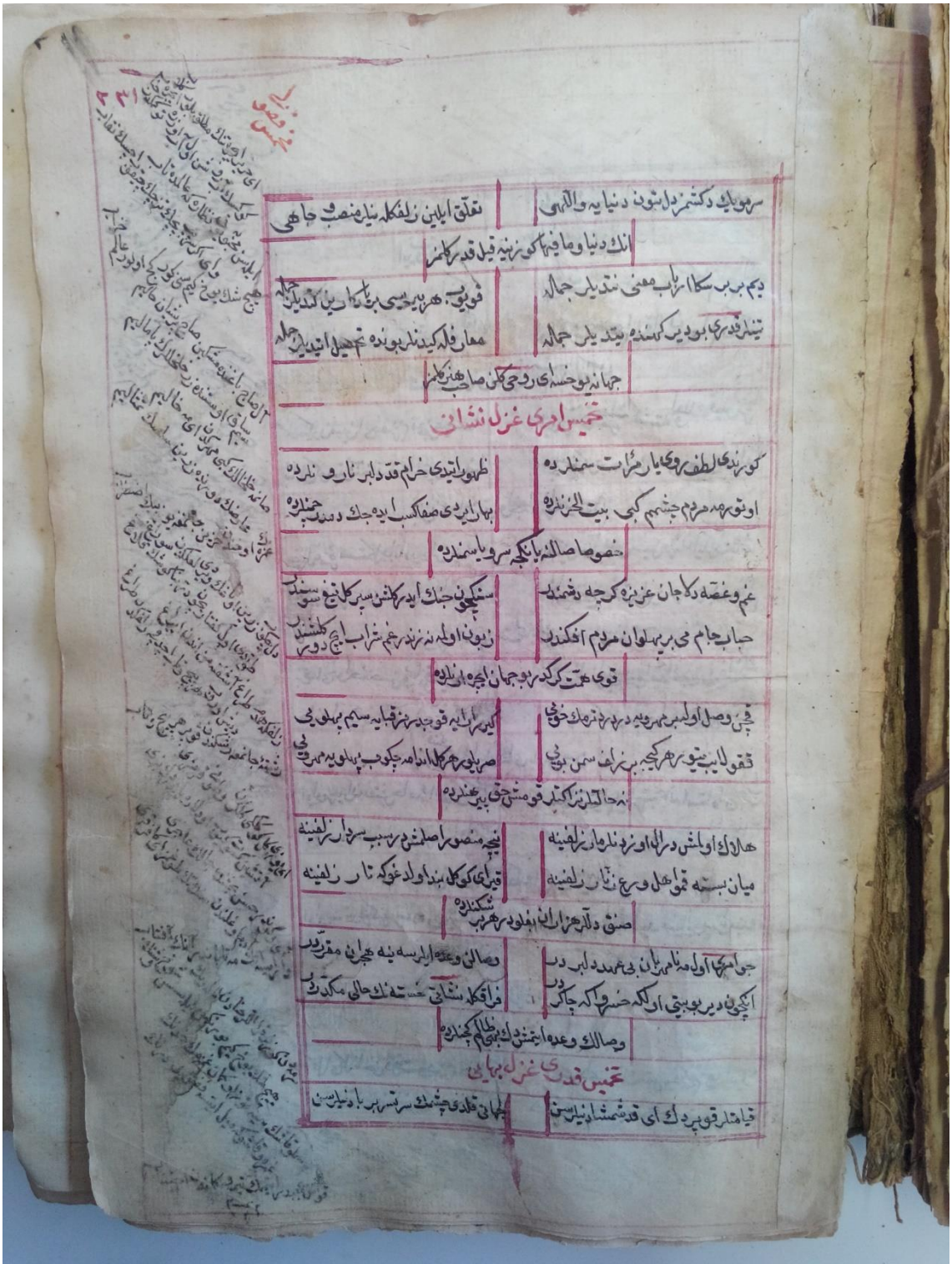
موج خیز اولدی تلاحم ایدی دریا لرینه
رقص ایدر کیشنده کلر بلبلان ایلینا
جوی و شش بدان خیا حینده چهره سا
کلکشته کلکشته جعدی سرو کالر لرینه
ای کی کافر ایتمک جید ابله بار و دشمنی
شده ایضا و معرفت فهم ایدر کسه قنی

بولدی یاز و نفاقه و صفت اعدا لرینه
سره سودای خون سر ساه اولدی منتقل
خیلین سودا و شیدا سر کیشی دل
فکر خیل قن احم ایدی دریا لرینه
چشم سحای فتنی فتنه دن او لریها
غیر را ناکفته و نشنیده سر پیسته ادا
حیرت افزا طبعه نسکفته معارف لرینه
کوشه ابرو سنی ایتدیکه لطفه جلیجا
سره لعلک بر لغز در ناظره عبرت نا

بقیه

باقه الورق کونایه یوسف او احسن صفت	بذل اید سرهایه عمر بن متاع وصله
دوشدیلر جمله خردار و صالک غیره	ایلاک جلوه فروشی چار سوی بخته
کیملای دستان بو عرض کالار بنه	
کریمه ایرسم بلوغ آسماجی صبح و شام	قومنر بنیده یوسف و رفی خا صله عوا
کلسه مهدی بلده من اینتر قبول انتظار	قیصری قاضیه اولدی ایدی عاقبتا
قالدی مغل اولدی پیچیده و عا لربنه	
فصل در باب غزالی و دی	
غریب راه پرغوبای بختیم رهبر یوقدر	ستار که فلک طالع دون اختر یوقدر
عجب یار ایلده قالدیم غلو کولم اکر یوقدر	سبب ناخیم بر مده سمع انور یوقدر
فنا دنیاده یعنی بر صالم دلبر یوقدر	
الذله اهل بن ملک هب شرایه و انیدی	باقله جمله نک چون هاله برمتا و انیدی
کیمنک مده کیمنک مده عللنای و انیدی	سرنده هر کسک بر غنچه سیر و انیدی
بنم بو باغ عالم اچره برک تر یوقدر	
نه قید کاکل خیم بر خیم و نه خط بر جیم	نه سود کار بوس تو خد لعل منیر یمن
نه مفتون کل آن زده و خسار نکیم	نه بر خیم نگاه و نه اسیر زلف مشکیم
انکچون صف سزان عشق اچره بر یوقدر	
قالور سم کوشه محمد کرمیلده دارانیم	کیدو بر سر تاج چرخ و بر او دارانیم
اولی بود سردیله آساینخ ظمیر دارانیم	یانوبیچرا بنله شمع غم اولدم وصلی دارانیم
متاع شب بستم صبحا یوق کور یوقدر	
اذا بت تاب حسرتله کدا ولدی سم قلبا	اور لدی نیچر کن معیار صبره بو ملک شیدا
اگر چه پونه عشق اچره اولدم قال سرتا	ز خالص عیار ایدی دلی اکسیر عشق امنا
اله الوری بر دلبر سبیل بر یوقدر	

هم خطیم و اعظم وعظايد و تفسیر ايله	هم شملاجو کلم صان براب ايله
و ابراستخراچ هم درین ایدر تفسیر ايله	خوش و شغل بیلور و اوق و تحریک ايله
خجینی آویرله خوشیجی ترکیب ایلک ایلک	
بر لو دیوانه نیم کیم یوقدر اصلم بنج	کاه کیدر فکره باشند کاه کیم عظم بنج
نقش ایدوب کینیرملور صورت هم شکلم	مره نقاشم جهانده یو در رفتم هم
طولا نمن کوی بای صانه سن پرکین	
عاشق رسولی سودعال جن بیلور	عالم ایچ هرزه درد اولسا عال جن بیلور
باکی دروان بیلور یا علا جن بیلور	هم طبعی قه خاعال جن بیلور
صحر اوله کوی هم جی او بیلور	
اهد اولوب ییزن اجه دن اوک شکر ک	علله کوی جقوب بینه یو انیم ک
دیاوه سلا غریبی کوی سولیم ک	کجه بلن من عرجی فارسی اوک شکر ک
مفرک سوزر اسو یلیجی کوی جلال ک	
خجینی قدری غزل روحی	
نه مکن غری کندی اول دریم و لا کدر ک	مقام جانده بوی کاکلندن بر ان ک
کوزم یولده قادی قاصد باد سحر ک	نجه کوندرا و ماه عالم ایلدن خبر ک
ولی ارسال ایدرم تور هم اوله کیدر ک	
ترجم ایلک کل ای نور دیم چشم مناکه	چهره شادین دود آهم روی افلاک
حقارته نظر قلمد دلف ایلک بن خاکه	چقمه مدخله غباری بد کردی افلاک
یولده عاشق زار ایلک کینه ک	
فراقی دلای فترم بار کیدی سیر کسارت	دخی طوغر زانچون دل چهره خنربارت
نصا ایلک کفار او لشونر نهر حقا کار	نه عشاقه و فالینه انهار سیه کار
او طفل نازیر ورم اولد کدر شکر ک	
بکون من شاران ایلک حسن شاهی	جال دیندیک بر عود و لیلک ماهی

سروایک دکنتر دلشون دنیا به و اللهی

تعلق ایلمن لطفه نیر نصیب جاهی

آنک دنیا و ما فیها کمر نه قبل قدر کمر

بیم بر سکا ارباب معنی نندیر جمال

فویو، هر پیرسی بر کما این کند کمال

تینر قدری بودی کسند بیتدیر جمال

مهار فله کیندن بودن خجیل ایندیر جمال

جهان به خوشه ای روحی کل صاحب کل

تخلص امری غزل نشان

کونرک لطف و محاربت سندرده

ظهور یلیدی خرم قدر دیر نار و ندره

اونو هر مردم چشم کبی بیت الخرنده

بهار ایدی صفا کسب ایوچک و دندرده

خصوصا صالنه بانکه سرو با سندرده

غم و غصه دکان عزیزه کرچه دندرده

سنگین جک ایدر کشتن سیر کل غم سندرده

حباب جام می بر بهلوان مردم آفکندر

زبون اوله نه نرزد غم شراب آج دوسر

قوی حری کر که در جهان ایچه اولو

چش وصل اوله بر هر چه در هر تریک خوشی

کیر ایدی قوی بد نرزه بایه سیم بهلوی

تقوی لایب قیو هر کجی بر نرغ سن بوی

صربلوی هر کل اندامه جکوب پیلوی بهلوی

نم حال تیرا کیر قوشی بی سندرده

هالو که اولش در اله او نرزه نرزه لطفینه

نچه منصور اصلش سر سب سوزن لطفینه

میان بسته قو اهل و رع نرزه لطفینه

قوی کوی کل بند اولد غو که تار لطفینه

صنق دلا نرزه ایدر ایدر بهلوی بهلوی

وصال و غم ایدر ایدر بهلوی بهلوی

جوامی اوله نام نرزه ایدر بهلوی بهلوی

اچکین دیر بوی ایدر بهلوی بهلوی

وصالک و غم ایدر ایدر بهلوی بهلوی

جوامی اوله نام نرزه ایدر بهلوی بهلوی

اچکین دیر بوی ایدر بهلوی بهلوی

وصالک و غم ایدر ایدر بهلوی بهلوی

جوامی اوله نام نرزه ایدر بهلوی بهلوی

اچکین دیر بوی ایدر بهلوی بهلوی

وصالک و غم ایدر ایدر بهلوی بهلوی

جوامی اوله نام نرزه ایدر بهلوی بهلوی

५५५

مکر و اسیریه برکت یکدیگر آه و نزار اندیدی

فاداشته به یونان و ندیم قوم بخیر کمر آهی
یونانیکه با ندیم بزم کهای مهر و لاشاهی
فراق و در حسرتیله انجمن الیوم آهی
نگار انجمن سبک وار و در غم و کدکدام

فرح اول شہیدین صکر کو کل ترک دیار اشدی

دروشدن در دیکه شاهنمکه اولدی اولم
در بغا اولدی بر کون مساعدی و اقبال
دکلو اغیوب یا نسیم یا قسم بن سکا حالم
جفان الاچکی بخیر سن انصاف و بی ظالم

ضروری بود لیوانه و حد اختیار استدی

بنام عالم انجید عشقه دلبره افسانه
 شرح بقید رحیم ابدی منجی و یحیانه
 غم هر خط و ابرو که دل در وندی و یانه
 حبیبان دی دل سودای زلفه بیایانه

هوای عشق و اوسکی بی خریق را بیدی

نهال قدای سرور و نام اوله چنی پیدا
بجی اه و زار ایسه بومن بجار دانه

کسمنه ایتدی انی بکا کیم رول کلا ایتدی

خمیس قدری غزل قاف زاده

نهرهك جهله عشاقى سوزنا اولسون ديسك
كوكي شام عكند زان كيان اولسون ديسك

بینه اقلیم دل خائله یکسا اولسون دیر سدا

بگو فانی که تو را نمی بینم و کار تو را خطا نمی بینم
نیاز از ایند که عاشق من ایند که تو را نمی بینم

ایدرک مازی بر
ویر
ایدرک مازی بر
ویر
ایدرک مازی بر
ویر

ارسند به عشق
 و اعظ
 قوتی قل حشر
 و اعظ
 شرافت که از تو به
 و اعظ

په کله از هزاره کیسه خندان اولمشو دیرسک

تو خدایا ای سرکش عالم ای چه بول خرم کل اجمل کانی چاک ایتمه خرم غم	ند رهل و فایه بواهاستای فلک بلم بوی برین سله باویدله اغزین غنچه هر دم
النه کسه نك جام درختان اولمش ویرسك	
فنا باغده بلبل یوقیوهر دم ایدر شتون ری هر ناشناس و صد ورت کامله کنی	و فاحر فنده لب برندی هم غنچه کلشن خلاص میداید سرک فانی سرکشته لکدن
مکر یو کند کردن گردان اولمش ویرسك	
تتمش عقی غزه بان	
دل کو کلمینه ولی اولم بر سر ازار یعنی کیم جانی فدا قیغه بر دلب ازار	بولینه اولمکه برده ملک منظر ازار باینه دوشمکه دلب برت سپین بر ازار
شویله دوشکونوکی واکیم دوشک بر ازار	
فوجیم اول بار پری روی کیم سیرمه مدح دندان در شندی دلا ذکر مه	النه جانی نال ایتمه کیم فکرمه جست و جو ایلم اوصاف این شعرمه
کویا مکت هنده وار دلب کور ازار	
راه عشق که بکار د و بلا صاحب اولو هر زمان کامل سود آسند جان رنجه اولو	کشته دی برینه غصه و غم نای اولو خط و خالنده و فابونه دل طالب اولو
بکز اول شخصه در پیر کوب کور ازار	
برمه عاشق اولوب برکی در استر دل وصله ایرمه بر دلب مرخ استر دل	در کشف کوننه چککه کور استر دل جان و یوب سیم سرشک و مرخ استر
بکز اول طلبه کیم رنجه سیم ویر ازار	
ایه ریم جانی دنیا به دلا نولسه کرک تیر خکانی بی اولدر راکیه سرک	سویله دلا و شتاب ایلمه دلا نچور کیم کفر قلمه اول جوف املک
بن بانداز بی اولمکه کیم رنجه ازار	
شندی او کندی دخی نال عشقی کو کلم	شندی دوتی کونیم اول جنبش عشقی

شوقله درو نمده سودای سیاحت وار		الایش دنیاون ال چککه نیت وار	
باقنده عدم دیر بر شتو غریب وار		اخت له خراب ولدی قهر دل ویرانم	
افندی در اشکی چشم کهر افشاسم		او جدی بو فضالون مرغ دل نالاسم	
ترک سر جان ایدم شدنکرو سلطانم		آرام ایده من اولدم افکار سیاحت وار	
صالدیم خجریه دوران بو دل فلکن		جف ایدی خالقدن رستم قضا کلن	
سرشته تقدیر بنیادی امل سلکن		کندک خراب ایلر یوزر یوز کلن	
چرخ بو خفا سندن سن شاهه شکایت وار		یغدی تنم درم درم یله خفیف اولدم	
بارغم دنیاون غایتده ضعیف اولدم		کونزایی ایلر یوزم جسم تغلیف اولدم	
صبر ایتکه طاقف یو کندک خفیف اولدم		نیغ غم خشدن کو کوله جراحت وار	
ولش کرد ونگ اولدم نینه پامالی		باز و می شکست ایدی چرخ فلک رالی	
دیبایه بدیل چکدم اکیمه سیه شالی		خشم ایشمک نده امتدن بر خطه دکل خالی	
آینه قلمده بلغم نه کسافت وار		حال دل زارمده هیچ کیمه خبر بلغم	
اچسم یدی در یایی بر قطره کی کاشم		دامان مرغیله چرخه بشم سلیم	
نوش ایلر بر عاشق ناخشنه دلا ایلیم		بزم ازک سلیم جامنده نه حالت وار	
بزم طربسان بیکانه اولن کیم		مهر فلک آری خطاش کونری کیم	
جان مطلبه قدر جان صقیان اینر		سرترکده قایلدر دنیا به کول ویر	
ترک اهلک ای باقی باشنه سعادت وار			
تحقیق قدری غزل قبولی			
دلارده قلندر یوفنا اوره یوق طومر		خرابی هم ایدن فانی چنارینا قوق	
خرابات اهلی اولدرم ویر لکده میا قوق		تور یغان اوکار اولک ستی قوق	

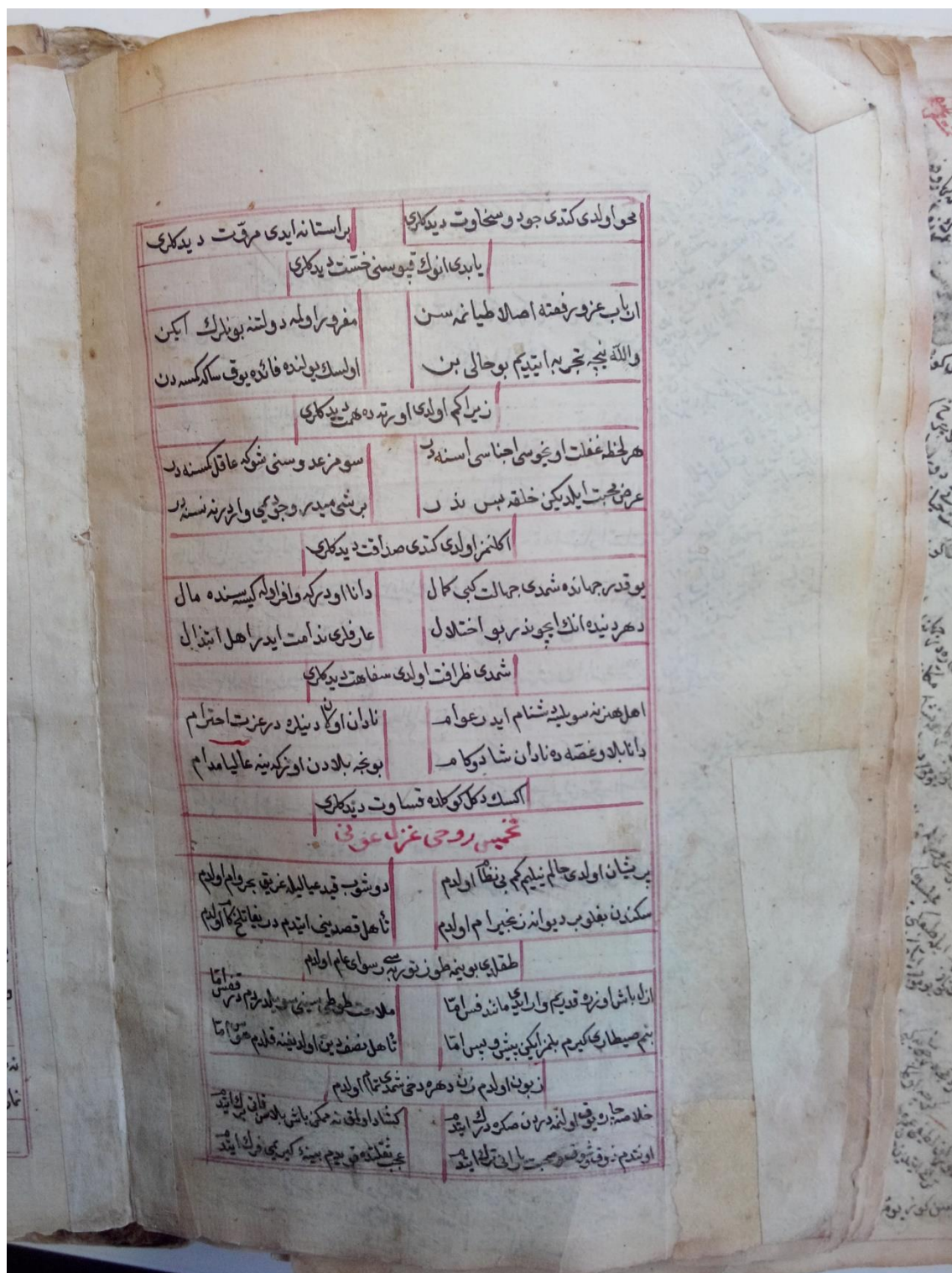
شود کلو باد نهوش اولمش که ال و نه یاقی و نه	
صوبه دوزان که ساقی دوزان پیا نه	محبت شاه اهرن و لیدی ایما اهل عرفانه
کلای مهست جام خوشی سی ایته فسانه	عصا الی ایچی ری دیمه صوفی پیر پیخانه
الکده اختیار که یکسه اولمش خوجوقی و نه	
شراب عشق ایلدیزم عنده مست و نه	حقیقت کعبه سینه ایلش دل طفلنی ساجد
دی و محبوس این چون اهدا مقصود هر قاصد	ری برسم تن خجوبه صرف ایته ای ابد
سنی اول و نه شرب قونیکه یاتسه اسجوقی و نه	
مکبر آسان خجی راه محبت یاقی صوفی	ز بند خودی می باید سرتاقین صوفی
سکایونز کوستر ظن ایته اول و نه	سعد خاطر م عشقه طوبی دی و نه سن صوفی
خرنایا اید و نه یاسند عنقا اولی و نه	
دو عالم نور مهر معرفت باشکده تا اولش	در نظم صفا خشک به خونی نه سراج اولش
وجود معرفتیه قدر نکبت مزاج اولش	قبولی کو هر پاک معارف پیر مزاج اولش
در نظم کلام پاکه یکسه قونق و نه	
مختص طالب	
بر پری رویوق کاکاشیطا فقدا اولیه	کل اجازت دهره دامانی بی خار اولیه
واری یاران کیم فک و کبی ستمکار اولیه	دو شکله ایزد دل و دار دل از اولیه
اولمز اول عادل مکر بوجری عذار اولیه	
عالم اچره مدبر نادان بر خور دار اولیه	اهل دلال با مال محنت اختیار اولیه
صنعه اعدادن دکا ارباب دل پیر اولیه	باغبان بر کل اچون بیلک خار و خد مکار اولیه
با مکر و لبسته زلف سیمکار اولیه	
کمینه ارباب حیثیت عداوت ایلش	آفتاب طبع یکنی بر کسافت ایلش
چرخ بر کردار آینه اهل غیب ایلش	دهر و ناز ارباب عرفانه مروت ایلش
تا متاع جمله جان ویر و پیر خیر اولیه	

دهر و نه صنه کیم رند قلندر باش اک	سرفروایتی جهانک شاهنه آوارک
قونمات باب دلاک مراثیه کرد کرد	عالمه بالی باده در سوره غم سودی صفر
وارمی بر کون طلعت شدن دلی اولیه	
بند و اعطای کی تا نیر ایله اصلا دله	نیلیم صوفی سوزین طبع الشتر زهدله
اولو یزین دیر یزین عالمه جیشی دله	فارغ اولیز عشقه کولک بر اهد بندیه
دلی وار عالمه بر سوره هوادار اولیه	
ای جالی نسخه صنع کال و المین	طوطی شکر شکن مه طلف و سبیلین
ای شبه مصر ملاحه جیشی آهوی فتن	عریکه عشقه زلفه چکندر رسن
دعوی عشق اینسوق طالب چویدار اولیه	
باغ وصلدن صقین اغیار ایتیمه چوچین	لیست جئات عدن قرنه للظالین
دیو شومه سایه اولیز شمشیر روح کلامین	کدر سیک فیض حق کلا اوله نازن قرین
کفته اغیار دن وارمی دلفکار اولیه	
فحش	
کوش مرغ که کولدن کلور و از خریس	کند کی ایله تن بین مثال طاووس
دمید رفو لک دکه ندر طبله کوس	دیر عالمه ندر که صدای ناقوس
فنی کچس و دار فنی باکیا کوس	
مرغ دل باد اجلدن بولیمز استخلاص	جام بر زهرین ایچره فلک و عامل خلاص
بقی اجلدن کشی قور زلفه بر جای مناص	قلیچدن اولیادی اچلک زال خلاص
بویامادی مرض موقه شفا جالیوس	
دیر حکم ایلمیشیم دهر و دل آوسر لکله	دو نمیم عالمی بشدن شبه سره لکله
اراک اولدرله کچه عمر قلندر لکله	اراکلدر اوکله دنیا یی دوقه لکله
ار او دیر پیرین دهر یلدا و لمرها نوس	
اراکلایت پیرین دهر و صفی الدمه	صوت حسنی کویب افی جواند صمه

اشتهی حیل سینه کی صفی انک یینه		و دنیا یونکه کولد کنه ایسانه
اگر اولدیر اول عجز و نچر داماد ورس		
بلبل قدسی ایکن روحه نفس ولدی تو	آئی آزاد اید که کسر نفس ایلو بن	
قرامل شاختی قل سوره بو اغنده وطن	سن ملکه اولو انسا ایکن اول کولده سن	
خاله سفلیه قلاسن فی عار و ناموس		
کفت قوه حسن زاده حسین حلی حسب حال من الیم لم یز فیه من عجزین		
ولا مفره اولوب تدبیر باز اعتدایه	صائم جور و لسه کندق کله مراد اسک	
همان یاسال ویر کلام دله عرض و دار اسک	مداقله اکر درگاه حقه استناد اسک	
ایدر اعطاسک اسک و ایلده هر مله اسک		
اولید عا و لیک عقل کی نابو ایلر لک هیچ	ایوب نصیب وقتک سفی سن ایلر لک	
امید خام ایلر لک ایلر لک هیچ	از لک در کشتی هر سود ایلر لک هیچ	
جناب کبریا ق عالم اعتقاد اسک		
یازر اسک آشته با یکله کشته اولر اسک سن	کولر سن کل کی یخشی نهی کشته اولر اسک سن	
حکیم مطلق تویم ایلر لک خسته اولر اسک سن	ایر شور با یکله مفسد اولر هفت اسک سن	
چکوب پاکبی عالمه تو کل اعتدای اسک		
بقای عمر کی صفا ایت عباد اینه مو لک	یو کلا طریق یولکده اویمه غنی شو مو لک	
بوسه زهری منکوش ایلریم یخنده یی ایلر	زین دنیا یی و شوقا و سینه دوشه صفی انک	
تجربا یک کی برز و کرم لک نارا اسک		
حقیقته و مانک لک ایلر لک طاهره و لایق در	سفا واک ایلر لک اشیا عوا یقدر	
سوزم طوی کوش جان ایلر لک ایلر لک قایق در	الوب یخسه سن یخچه مقبوله لایق در	
کو کل لوی حیلان سک درم چشمک مداد اسک		
مختصر بحالی		
نعلنی قالدی لک عنایت و بدکلی	هر دم کشاده باب اهانت و بدکلی	
کیمین خور عالم کیمین قطب دوران قیل	کیمین حاجی کردون کیمین در بر با کیمین	
کیمین ستر سلیم ایلر کیمین خان سلیم قیل	خدا یافری ملک ملک و سلطان قیل	
عبارت سلطان شاه عشقی با شمه تاج ایت		

Handwritten marginalia on the left side of the page:

۲۳۵
خدا یافری ملک ملک و سلطان قیل
کیمین حاجی کردون کیمین در بر با کیمین
کیمین ستر سلیم ایلر کیمین خان سلیم قیل
عبارت سلطان شاه عشقی با شمه تاج ایت
خدا یافری ملک ملک و سلطان قیل
کیمین حاجی کردون کیمین در بر با کیمین
کیمین ستر سلیم ایلر کیمین خان سلیم قیل
عبارت سلطان شاه عشقی با شمه تاج ایت

در نیا بر کوش ام بنی مهمل جدام اولدم	کمال ازاده ایکن چرخه دائم طعنه زنگده
کچیشتم نیچر آتای شیب بن کوهلنگده	مجر دباشمه ازاد ایکن صاغ اسلنگده
فرج مرغی نرنگت قوللور ایکن جنلنگده	بوکون زانغ زغن وشن چولون بخله مللا اولدم
تجرو لکده روجی بوی راجت و شام اولسم	جهانده شاه اولدم بن کرکتر غلام اولسم
جنابدن قچی غلر چکرم احتلام اولسم	فلکده مار کبی ارکی کزوب نائل اولسم
جنونلر من سینه عویلمندا ما اولدم	
تخمین سلمان غریب هوای	
اودم بر پیچ صالری بشیم بر ورتک سایه	ایدنجه روح قوسک نفخه سین مرید عیشا
اگرچه ویرمک ایسه کوکلکی وزندن سایه	غم هیچ یلا ولسکن دم او زری دود اچایه
واروب عرض نیاز ایله یوزک سولات غزایه	
که تانوش ایلم دور کده قایدیل یاس	شرب لعل اچقی دوتسه له دستنه زین
کچی کنی رنکدار کدن سکا درسه کدرک طاس	چقوب دور احمدستانه سینه یلا ایدن طاس
ایکی کوکسکه قوبود یهاکر نام کیسایه	
که تا عید وصاله ایرن کنده چکیم بن یاس	انک بهر ز غنقدده تاول قلمر هم طاس
تیسلمه سکا درسه که اینچ قدر کرطاس	کلجه تاج باشنده قولا غی متکوس الماس
دیسکده کیسه کیس کر نام کد خوش کور کار ایم	
مشنر کلاک بر چین چنی قوبدی دلی غی	نیچر شعله ناری اودمه نار اخی دی
نجی مریم ایله شیلنجر ماه معبودی	واروب عیسی یه عرض ایله ایم احوالی طوی
یوزک کورک سوخ سن دعا ایله مسیحا ایم	
کیم اولش بیب سلمان طفل تسیله ولوبه	نه مشککش قودره یضای بوخیم کیم سوا
اوتن سلاچچر ناک عشق قیلوبن عطا یغی	نار اچنده کورسه دوک سینه ایدر اعا
هوای کبی بر اهب کور ی دیرن نیایه	

سنن ارمو لا باخضرك ابن جلال الدين
 كرم الله الوصل و صلوا على ابي
 والسبب في لادته في الفلوات من كرم
 في من على من من جعلك كل يا موسى
 جاك القدر غطاني راق من بعد راق
 في خطي انقل من في حال
 من ثار بالخصم في في الظلمات
 فكلوا جندنا ابن في الدين
 بار في قلبي بها الخطاني هيأت عاني
 ما لنت فداك ودي وجاني من قبل عاني
 يا من ملك الناس لطف الملكات
 كرم جنتي نقي الملكات
 القادر في الحال واصلت فنت
 في القلب بكانت كتب بالعبث
 قد سال على بارك انهار موسى
 بالدمع كتابا سل من عيني
 اشهد على الوجود في ودي
 جليات واصفك قد اصبح بالجبجي
 قد اخرج في الصبي قلبي الطيبات
 كم خفي اخسائي في فيك لال والشاوية
 في من احد في ليلى اطلع لاحت كلمات
 من نمترا فاح بسبك الدوي جيب القدر و
 من كرم في لادته في الفلوات من كرم
 في من على من من جعلك كل يا موسى
 جاك القدر غطاني راق من بعد راق
 في خطي انقل من في حال
 من ثار بالخصم في في الظلمات
 فكلوا جندنا ابن في الدين
 بار في قلبي بها الخطاني هيأت عاني
 ما لنت فداك ودي وجاني من قبل عاني

۲۳۲

مستاد کبر حضرت مولانا

شمس از ان مشرق افروز بر آمد	از عین یکانه جوا طوار بر آمد
در خوشن بهمان شد	کونین عیان شد
تا خود رخ خود بیند و گوید	خود بد خود القصه بگفتار بر آمد
در شکل خلاق	خود چشم زبان شد
تاباغ شود روی سفید از گل سبزه	خود در صفت برک ز اشجار بر آمد
از بهر تماشا	خود لاشه شد
خود خاسته رخ ز رخ بر باد سازد	ز اشجار بهر باغ خود آثار بر آمد
رو ز رخ خوش باز	صباغ بر آن شد
ز الو و امرو شد سبب و انار	نان رخ شد و بر صفت نار بر آمد
خور ما شد انکور	از میوه خوردن شد
ان نور که باران شد و بر باغ زمین کرد	اینست که در شکل گل خار بر آمد
روی از چمن ذات	عالم جو جان شد
خود شد غم و گندم و جوشت عیان	بر شکل غده خوار خود ان یار بر آمد
در کشت انسان	خود کوشش و ناز شد
خود ادم و حوا شد و خود کشت بر زایل	خود باز در تربت بسا بر آمد
خود زرد مردم	خود کون و مگاشد
خود شیت و ز اخوان بر آمد خلوت	شد نوح و عاقر خود دلش زار بر آمد
شد نوح و عاقر	از نوح کران شد
پیغمبر و امت شد و خود قصه	اجنان بیان کرد و اخبار بر آمد
اور کتبی	پیغام رسان شد
خود کت خلیل و خود ایخت تکلف	کلان شد نکر ز ل ناز بر آمد
بشکست تبار	خود باغ نشا شد
بقیوب شد و یاسف ز بر یوسف	در جرم از چشم کمر بار بر آمد
عمر یوسف	بسی عین و عیان شد
سرور فغانه مکمل و علیا	بر جنت من غم الا نهان بر آمد
ادریس صفت دبد	ز بیجا چو رون شد
داود شد و خواند ز توان صفت خو	روح از بدن اسودل افکار بر آمد
بالحان روان بخش	جان از تن جانش

دیو بی و آدمی فداش کردند	در شکل سلیمان چو جهان برآمد
گشتند که ایشان	سلطان جهان شد
یونس شد و در جی بشد لقمه ماهی	از بحر طاهی بشد خوار برآمد
دی النون لقبش کرد	وانکه بکران شد
پیا شد و کردید عیان اندک یا	پر کرد و کم شادی عم خوار برآمد
در خوف شد رخو	بس اسلک فشا شد
خو چشمه حیران شد خو ظلت خو حضرت	در عالم خاکش چو همه کار برآمد
خو در ابقا خو	بر پیر و جوان شد
موشی شد و بر شاخ شجر بیکر خو دید	فرغ شد و عظمای صف کفار برآمد
در صورت آتش	در بحر نما شد
لغام شد و کرد عاز دره موسی	وز تبه چو بالکن جزار برآمد
افکنده به پیشش	ایمین بنگا شد
شد سید و نه سال که کفار بی عزت	نامش چو یار جوان عاز برآمد
در صورت فتنه	مشاور و نگران شد
عین شد و خود را و خو او روح جدا خوا	ظاهر شد و بر جرح چو دوار برآمد
وانگاه ز مریم	از زخیمان شد
یوسف صفت از معصوم نه بد برآمد	با دل و هدایت ز جبار برآمد
چو اهل عجم شد	خز غریبان شد
آمد چو محمد ایمان کرد کائنات	پوشید یقین را و بانکار برآمد
با دین ز کفر	بوجمل کان شد
شد دست به شمشیر چو عیاق و قوی	با مردم کاشانی عدو و ارب برآمد
وانکه جواب بیکر	رد قیام شد
خو خواست که بر خود بند زخم خورد	هم خود ز صفت لشکر خوان خوار برآمد
خود تیغ سپر گشت	خود نیز و کان شد
خو باخت چو عشق و بخود شد متعشق	خو پیش و خویش چو اعیان برآمد
در صورت خوان	ور متعینا شد
خس شد و شیرین و محبت چو او	فرهاد شد از شوق بکرت برآمد
فی تلخ محبت	از کوه کنان شد

۲۳۸

و آنکه زد و صد کار بیکبار برآمد	خجسته شد و لیلی و بوزنید بخود عشق
محض میلون شد	خود عاشق خود گشت
او کار شد و از یادش او کار برآمد	و اگر صفت از خویش نشان خواست باشد
بی نام و نشان شد	مذکور طلب گشت
کار از قدم حضرت جبار برآمد	گوید دل اشق چون نه پای بدور رخ
جسم همه جان شد	این دم بکمال
خود در صفت جبه و دستار برآمد	خود بشم شد و بنیمه و بر نیم کمان
لبس همه شان شد	تا خلق بیوشند
از عجز بشکل در شهر و از برآمد	در دوسم نشان سما شد سوی دریا
در گوشه شرا شد	در کسوت قطره
خود در صفت دهم و دینار برآمد	تالعل و در و کوه و یا قوت فرو شد
در می شد و گشت	با خوش بخت
خود در صفت دهم و غدار برآمد	تا روی بیارند از غلبا سوی دنیا
از راه زنان شد	خلق بصلوات
خود در بیان هج و پستار برآمد	در شکل بنا خواست که خود را بپسند
خود عین بیان شد	خود را بپسند
خود می شد و خود از جم غمار برآمد	خود بزم شد و بخور خود ساعز و سا
خود کوه کسان شد	خود پیر خراب
خود بنم شد و از دل هزار برآمد	جاک و دق و غود و می و مطرب شد
در دفعه نما شد	بهر رخ خود
در صورت سقف در و دیوار برآمد	از بهر خود ایوان و سر خواست که سا
خود خان شد و ما شد	قصری ز شهر سا
عزبان شد و بر صورت اشعار برآمد	شمس الحق برین شد و در دل روی
جا بخش روان شد	حاکم در اینجا
اچیز بران از دل عطار برآمد	اشعار میبارد کرت چشم و دل و جان
این بود که ان شد	بلزمت نه بسته
اینست که در کسوت ناتار برآمد	ان عین که سیاح معانی و صو گشت
مقبول بیان شد	خواهی که بهر بینی

وله ایضا مستزاد کبیر حضرت مولانا

هر دم لباس دیگران یار بر آمد	هر لحظه بشکل آن بت عیار بر آمد
که بر و جوان شد	دل بر و نهان شد
گاهی ز دل که کل فحار بر آمد	گاهی ز دل طینت صلصال فرو شد
که میجر او تکل بر انوار بر آمد	غواص معانی
زان پس چنان شد	عیس شد و هر وقت همی داد گواهی
که گشت خلیل از دل آن نار بر آمد	بر یابی مرید
اتش کل از آن شد	که نوح شد و کرد جهان را بد عارق
از دیده بیقوب چو انوار بر آمد	خو رفت بکشتی
نار دیده عیان شد	بوسه شد از مصر فرستاد قیصر
در چوب شد بر صفت مار بر آمد	فی فی هم او بود
زان پس خوار شد	
عیس شد بر کیند دقار بر آمد	یکت همه رو کز مین بیکی دم
تسبیح کنان شد	از بهر تفریح
چشمش همه جفا شد	ایوب صفت صبر همیکر د ببار
تا عاقبت از شکل عرب وار بر آمد	القصر همه او بود که می آمد و رفت
دارای جهان شد	هر فرد که دیدی
ناقه شد از کوه بد قار بر آمد	شوق کرد قمر را بد و انگشت تجلی
خن رشید جهان شد	ان عمره مخور
ششیر شد و بر کف کرد بر آمد	منقچم باشد قنایح حقیقت
قتال جهان شد	کان دلبرد عنا
شیطان حسد بر سر انکار بر آمد	مجوی ملائک شد و لشکر کش ابرار
مرد و جهان شد	ان رفیع مقدس
منصور نبود آنکه بدین دار بر آمد	حقا که هم او بود که میگفت انا الحق
نادان بکان شد	در صورت بلوی
عد ناله زار دل آن نار بر آمد	چو پی بر آید و د و صد نار بر آید
زان روح روان شد	قانون کر عالم

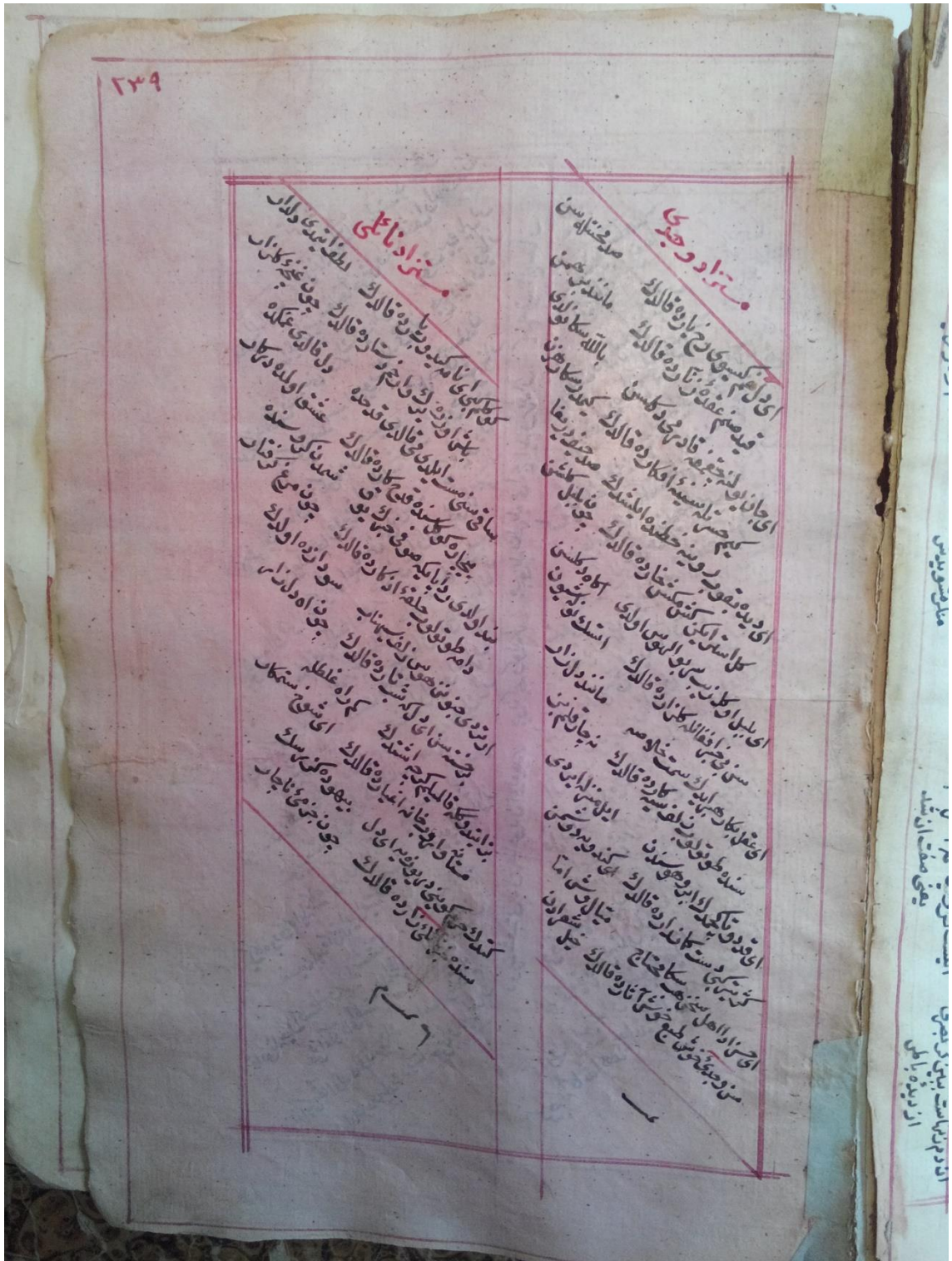
۱۱۱

از نور جهان شد

کار شد و انگشت با انگشت بر آمد

از نور جهان شد

از نور جهان شد

مستزاد وجدی

ای کسبی حاج باره قالک
فید صم غنک تار و قالک
ای جان بی لجه خیره قادی کس
کیم جسمه ناله سینه اوکار و قالک
ای دیند بقی ر و نه خطفه ایستک
کل استن کین کین کین کین
ای بلبل و کلن سیر الی اولی
سن بی جبار افلا کلن و قالک
ای غل کلن هارک سیت خلاصه
سنه طوی لوی زلف سینه
ای قدی کیمک ابر و همدن
کیم کیم سست کلن و قالک
ای سن اهل سخن سکا حاج
من و جی قوی طبع و سن و قالک

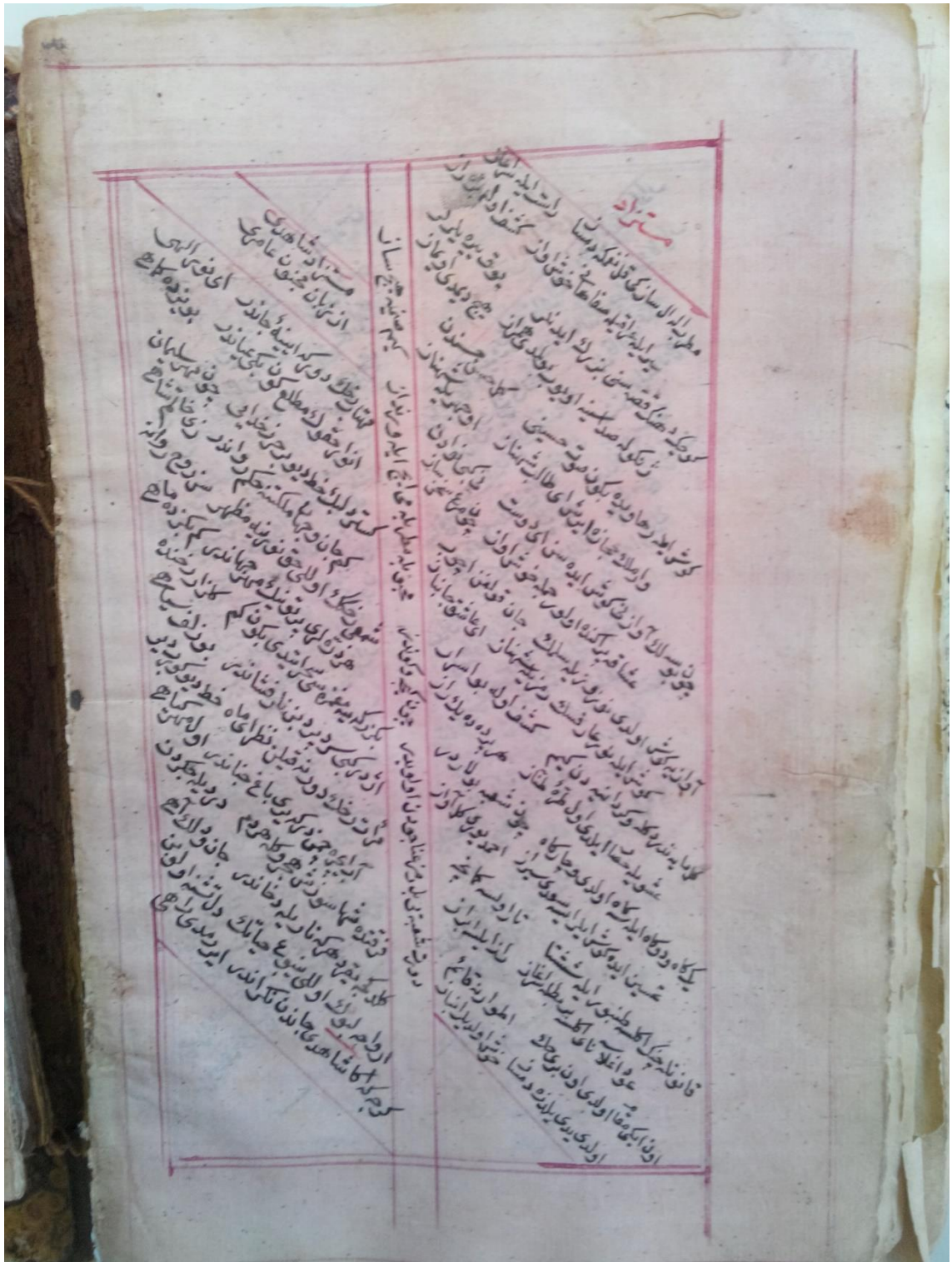
مستزاد علمی

ای کسبی حاج باره قالک
فید صم غنک تار و قالک
ای جان بی لجه خیره قادی کس
کیم جسمه ناله سینه اوکار و قالک
ای دیند بقی ر و نه خطفه ایستک
کل استن کین کین کین کین
ای بلبل و کلن سیر الی اولی
سن بی جبار افلا کلن و قالک
ای غل کلن هارک سیت خلاصه
سنه طوی لوی زلف سینه
ای قدی کیمک ابر و همدن
کیم کیم سست کلن و قالک
ای سن اهل سخن سکا حاج
من و جی قوی طبع و سن و قالک

مستزاد وجدی

مستزاد علمی

مستزاد وجدی

شاهدی

هر اهل نظر کیم کورده حسین اوله باری	هر هی فحایب نزه مشن حسنه باری
بو چشم و غداری قلمایه قراری	بو صورت یاری بو نقش نگاری
ای ساقی مهرش طشنه چل شیشه عا	ای مظهر دلکشی ال چک و ربابی
صوف جام غفاری دفع ایله خناری	چاک ایله حجابی دفع ایله نقابی
شست شه دوش ماهی عشق اوله قو	ای زاهد زرق و برق قور یابی
بول شاه شکاری ترک ایله فزاری	طوره فزاری درک ایله خنابی
ای اشتی دل سن اولو کو پیش قطاری	عشاق قطار ایله عشق ایچره محمد
چک عشق باری بی دردمه خاری	اول نور محمد اول مقصد
در دیله بلایه کچو ییل و نهاری	ای شاهدی و الله و سوریده و شیدا
قین ناله و زاری نوش ایله جاری	ای بی سرو بی دیوانه و رسوا

مستزاد صفی

کیم اوده ویر شیشه حسنی جربانی	اهله جلایدوب اینیه جانی
هم خرم ماهی	کوردم رخ شاهی
طشندن افده یاشیرینه هر کافانی	کر بر دم اولامه جانو که مقابلی
اینیه بولک اهی	مهر کدنا و دم
ترکس اولوبن فتنه کوزو که نکرانی	نچه لب کبر کچون اویدی هوایه
ترک ایندی کلاهی	چاک ایندی قیابی
هر کده بی کوزلرک اب و رانی	قصدا تبه باغمه تیغیله شکاری
مانده ماهی	زیر که قلدیر
کر چک اولیبر عاقبت الامر یلانی	قامومه کوزک ایلمسوق دعوی ناهق
کچد چو کواهی	قاسو که او بی کیم
هر فنده کین دور کولم اشک فشان	تورک هی سنده کونم انک کبی جودر
سرفا و کبابی	کیم ای دلجو
رخبر سرب لکله بغلادی انی	چاه زنگنه پتیم ز جانی صفینک
تقدیر اهی	تدبیر نه فلسف

مستم

مستزاده عطی

دل شرح این مژ و صلی و الحاصل اصل	کونز و کشور کونیز و ایتکه تماشا
ری حسن تعالی	ای یونزی هو بیلا
حالت نه کیفیتله بکریه صعبا	اندنه بلوکه او یکمتر شد که شکر
یا خود می حمرا	هم قدر مکرر
بن دیمه مزم سبب ز خدا نکه ایوا	کله دیمه لیلر و که اوله یاند
حاشا و کلا	قانه بویاند
یا او اولمقله اولدی سکا جت اعلا	قد و که نه حد بدیر او یکنه صنو
ای قاططو	یا سر و له عمر کلار
تاج سر شاهانه قدم او ری بولور	او یکید و کچون رخ و که بوقور
بوا و ز که تماشا	ای سر و سمنبر
واریسه نقابن کتورب ایتدی تجلا	لوشنه تغیر کلو بن دتردی خاور
ای خوب دلار	هم ماه منور
مطی کبی کلامه ولی عاشق شیدا	کلزار جهان ایچره سنک کبی تراز
بر بیل کویا	بر غنچه پراز

مستزاده عالی

اصمیر لیم ز اهد و دستار و دانی	بیرار کز اند و لیم تاج و قبا
و ندان اولم کل	عربان اولم کل
کشت ایلیم اوی بکا ایلیم فانی	هماننه قیقدار شیه دهر دینک
بولان اولم کل	دورا اولم اندن
نوش ایلیم صون بر و شو جام صفا	خاکه چیلور جرعه صفت قانز اخر
مستان اولم کل	ای ساقی کلن
شاهها دیلرک چکه بوق و لوی	دانا بدیر مدیر منصب جاهی
نادان اولم کل	بوی سینه کور کور
مستقی افاق اولم کل	شهر اوسنه شاهنه قول اولم حدیر
سلطان اولم کل	عالی کبی سینه

مستزاد سوزنی	
کتاب ایلدلی دیوان غمک بند کله وقت لوح دله جانا	اشخ اولدی برات همه دفتر وصات قالدی برانشا
ادم چو سورادی حرم صحن ارمدن کنتم سبیلله	کندمدن اولوبدیر بلوریم باکله وقت عفو ایلدیکارا
چون عسکر فرعون هلاک ایلدی قطع اولدی هاندنم	تاشا دی کنارینه سوا فی سلامت غم چکیم اصلا
غرق اولدی شیم جریه بوز و رقی جسم صال باد و صالاک	در زین اناک و کمر ایشه سوزنی کی جامه رسوا
دل و صله سنی سوزنی بیک پاره اند مقراض غم یار	
مستزاد بهائی	
کوش ایلر ایشاک بندیمی بزاره جوان ترک ایلد زبانی	فاش ایلد دنیا به صقین اتی نه اساک کوزوق و صفائی
دلبر کله خانه که پایینه بوزک سو ناک وار ایشاک ضایع	فرست دوشبک عاقلست اتی نه اساک اک حور کحفا
قوی غوغا عشقی اکالرق اینکمه سماعیت زندانه قوی حقیله	صید ایلدنه حال ایشاقی و بی امان فهم ایلد بوزای
هر خلق دینی مشرب مستغنی سومه مستغنی پاک اول	باله خند و سر و قد و غنچه ده اساک قوی حکم و رای
احتمالیه خانکه اگر برمله غرا اول کچر مو الله	اج کون بیاضینی عیان ایلدنه اساک کوزوق ضیائی
بالا اولان قوتنه کونه نه بلاد رحمت چکر ادم	قالدیر چخی کیر بودینه طرز ناساک کوزوق و صفائی
دوک شوق تکلفه لرین بوقه کونه ایلد ایشاک التون	بر دلبر سیمین تن و شوق جهان ساک زن سق بهائی

مستزاد ناری

هر شام چنین می‌نماید بوله القا اللیلۃ جلی	الوده دم حیض شفقله شب یازدا یعنی زن دنیا
اغیاره دخی زرب لب اظهار توتولی مرداره مداری	تحصیل رضا جوی جانان ایچون ایلده بر مقتضای حال
لبس عجب می‌بازد شکفته کل جهر اندن کل رعنا	ساقی سرانگشت پیاله بکف کور کشته همانا
ناری بنیمه کجیمه اسرار حبابیا بر کشته رویا	هر بیت بری طلفت نظمده نهاندر دریان سخنون

مستزاد محوری

شول و کلوفت اشک روانی تا کم اوله دریا	یاد ایچیک دل او بوی سرور وانی اغلا کونم اغلا
ایده که مرادک ندر دردی بکه انی قیلینه تننا	بو حال کور و اوله که بن عاشق کور رحم ایچون اوله یار
بر لحظه انکون قیلورم آه وفغانی بن عاشق شیدا	بن داخی دیم آه که وصلت ایامحود عالمده مرادم
کشت ایلسه هر کیمکه سراسر بوجهرانی بو کیمکه عمننا	کیم حسن و جمالیه کول شولیکه کور بو قدر بدلی هیچ
کوزدن دو کوبن شام و سحر یا شیله قا حجی اوله اغمی	شول دکه اگر اولنر ایسه وصلنه واصل دوران هجده

مستزاد شامی

اوق قدیمی جور بله کایلمک استر اول غمزه ابرو	شیرانه شکار دل و جان ایلمک استر اول کوز لر آهوی
آشفته و رسوای جهان ایلمک استر اول زلفکده کیسو	سود زده کولیمی قلوبله و حیران بن بی سرو بی با
کوزم باشنی آب روان ایلمک استر اغلا و غم بو	هر طار بله کیم صالیوب کوره اولسور بوستانلر ایچیک

دل بلبل فریاد و فغان ایلمک است کل یوز زینب و شوق بقای دل و غارت جان ایلمک است اول کون ز لریخادو	چاکه البوبین غنچه کبی جام صوری حسرت دکندن هجر لیه تنائی نکه آلوب عقلنی اول قصدا یلدی اخر
دائمه که بهم خویش سرانجام شما از لشکر ما کبری بهتر ز شیخ الاسلام شما از روی وفا	ای اهل هری خاص تا عام شما از شاه و کدا جون باعث صلح کبر اسحاق شد دائمه که بود
آزوده شده خلق در ایام شما از جور و جفا صد لغت حق با در اسلام شما در مذهب	ای شهر شده بظالمی نام شما از کبر و عفا بستیدی بروی مادر آرد نکه چون فقی و نیند
ما فوقک یا فیه فی مضاه عجل کلوم هل یفطر عندما یقبل فاه ام صو تنام	هذار مضان کلنا خشاء من اجل صیا من کان معانقا لمن یهواه والناس صیام
اسمع لجوابنا وخذ معناه فالشرع فسیح لا یفطر عندالله ما یقبل فاه والصق صحیح	یا من سئل الجواب عن فتواه الحق صراج من کان معانقا الذی یهواه ان کان ملیح

مستزاد احمد در اسامی مقامات

سیرایله عن اقبله صفها فی خوشن آواز	مطرب آل اله ساز کی قانیه کده مسان
کشف اوله بن آواز	راست ایلده سر آغان
شکله صداسینه او یوب بولدی همراز	کوجک دهنگ و صه سنی بن ترک ^{ایندیلر}
هیچ دیردی او یان	یوق بیر یولر
واشلاک حجان ایشی ای طالب شینان	کوش ایلده رعان دیر بکون صو حینی
او هر جریله شینان	کل حسن حسندن
عشاقه پیکنده اولدی هر جله خوش آواز	چون بوسلاک آواز بی کوش ایله ^{ایست}
چون مرغی سخن ساز	فی کبی نوادن
کوش ایلده ندرت عارفیک رنایله شینان	آوازیه کوش اولدی ونور رنایله سلاک
ای عاشق جان باز	جان قولغن آچوب
عشوه یله حاصل ایلدی اوله طرف طاقان	کل مایه ندرت کل و کوش نیه دن کیچم
هر یاره یه پل ساز	کشف اوله بولار
حسین ایدیه کوش ایلدایسه سعدی ^{شیرین}	یادگاه و دگاه ایلده کاه اولدی و چارگاه
احمد یو ری کل آواز	چون شعبه بوکار دیر
عفی غلشی ای اکلده بر بطله سر آغان	قانونلچک اکلده طنبور ایلده ششتا
رازا ایلده ابراز	نار اولسه کلچیه
اولدی یدی یالدره و مسان	اون ایکی مقام اولدی نیه اون برک ^{حک}
خوش اولدی رانان	اطوارنده قائم
محبوبله مطربله بی ایچ ایلده و نندان	دورب شعبه بی بی رنعا چون اولو بد ^{عناصرون اولوب}
کیچم صندیه ساز	چون کیچم و کوندون

تمت

مستزاد لابن یمن سمرقندی

در کاسه زرباده رنگین چه خوش آید	با جمیع بنان صفت سنگین چه خوش آید
هیچون کل رعنا	در گلشن زیبا
جان باختن از عاشق مسکین چه خوش آید	که یار ز رخ پیده بر انداخته باشد
در جوت تماشا	از غایت لطیفش
بالاله و سرین و سراجین چه خوش آید	دیدم بجای که بهشت از کل صد برک
در جانب صرا	از روی لطافت
پرتوزده بر چرخ چو پروین چه خوش آید	قطرات سرشکی که سجده مار خیت
در عالم بالا	در عین مذلت
در حلقه آن طره مشکین چه خوش آید	چون مردمک دیده من خال رخ بار
آن ماه سوا	چون نقطه جانم
آن هم چه کند وین هم چه خوش آید	کرنا کند زار کند این یمن را
زان شوخ دلارا	از تند خویش

مستزاد افغانی

رفتاری بیک سر و دلارایه دکشم	صهای لبك باده حرامیه دکشم
ای قامت موزون	ای رخسار گلگون
بیلا دیه کل بن سنی دنیا یه دکشم	سنگ بوسیه چشمه بوزلفه وار در
اولسم دخی جیون	عالم سکا بنده
بن بنده لکک دولت دارایه دکشم	دنیا یی طو توب ولوله شوق حسنک
ای خجته هایون	ای سرخو بان
قنائی هله بلبیل کوبایه دکشم	افغانی کوش ایلیونک ل غنچه دهانم
قیلری بنی جیون	اغیاره دیشکم

مستزاد نوایی

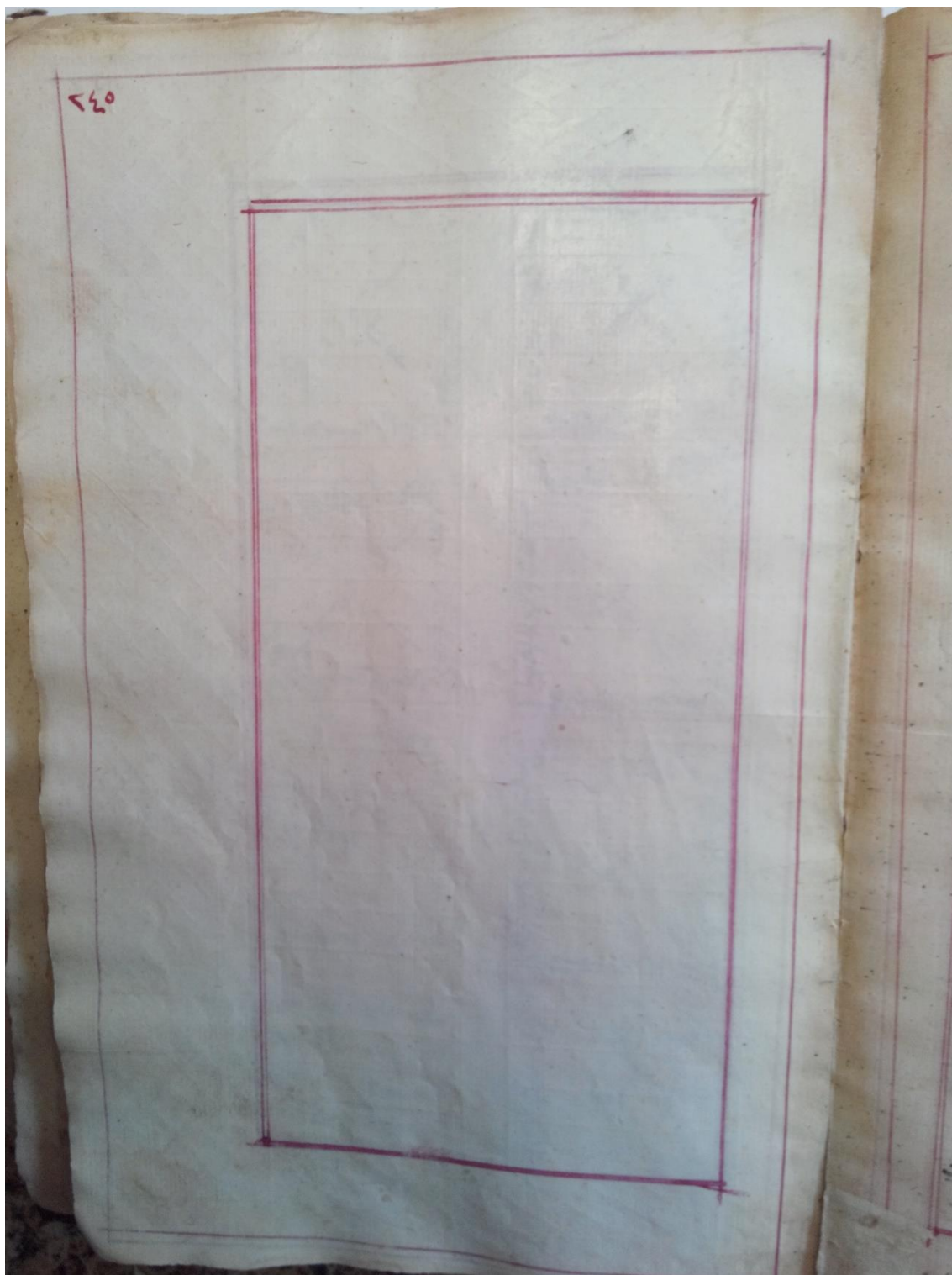
ای حسونک از رات بشما ایچره فجلی مظهر سناک اشیا	سین لطف بله کون چکا اچندامولی عالم سناک مونی
هریان کیر ارم تیلیمه صفت تا که بانیو دیک کوز دین پری باکلیغ	جنون دین اوز بن تا که ترا قیلما دی اوله اولما دی شیدا
هریان نظرم تو شسایین آتور رتیرا کوماس ولی اعیان	روشن دور و رات شو که ایماس بی اعی نظاره بیضا
اول نادره ناک کیم لقمین خودمیش لار حسنک ابرور احسن	اول منظر ناک کیم آتی در جنت اعلای لونیلک ابرور اعلای
هر کوهی دیو فراغ اوزره قوس یانکلیغ توشکاج عد اولغای	کریلما سا اشفا اینوان خیر غازی نظمی ساری پروا
زهد اچندانا بامادی نوایی جو مقامی ای دی قیلوا هنک	کیم بولغانی اول باوه بیر طرفه معنی مع کلبیسی ماوی

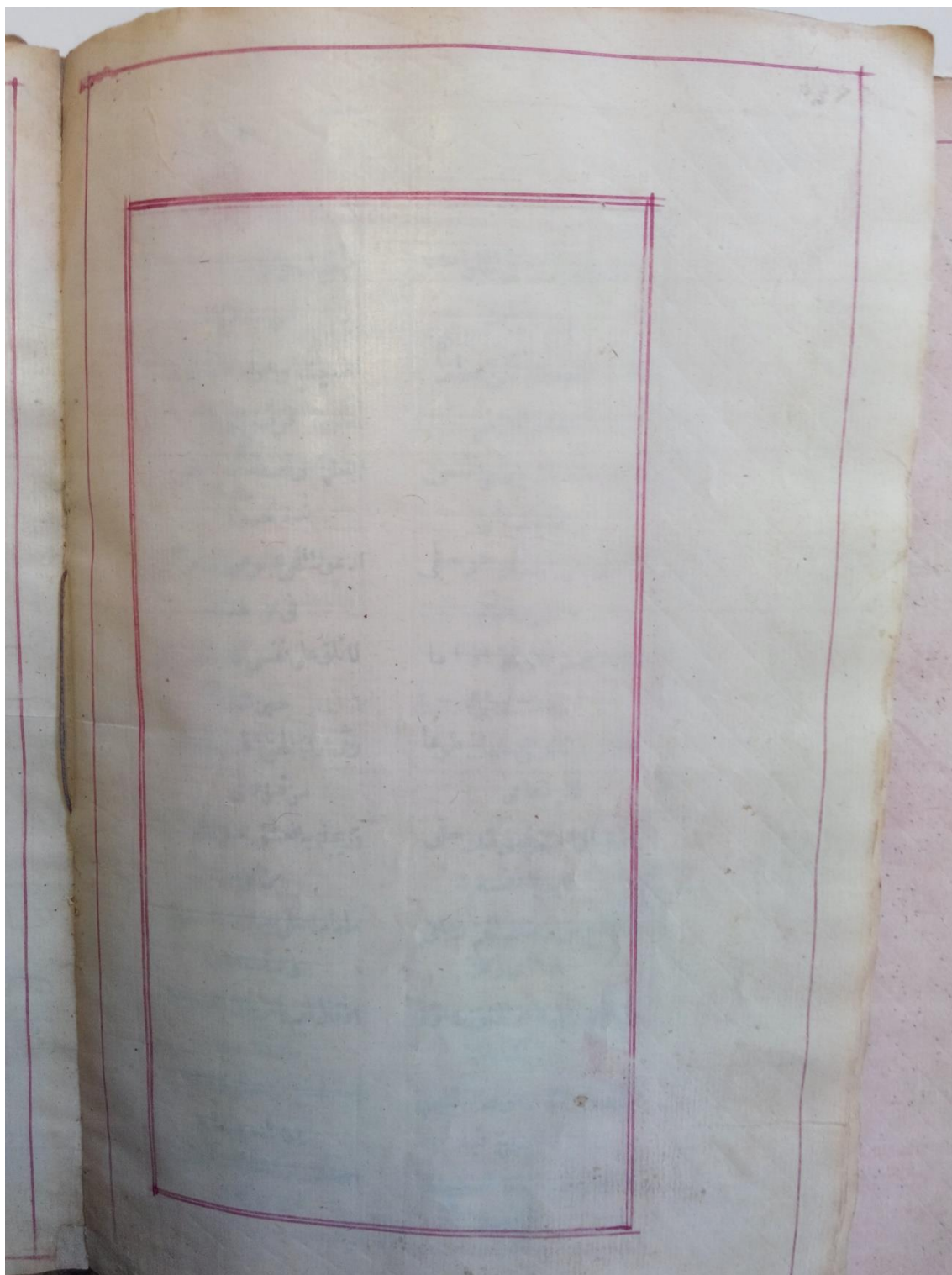
مستزاد خفی

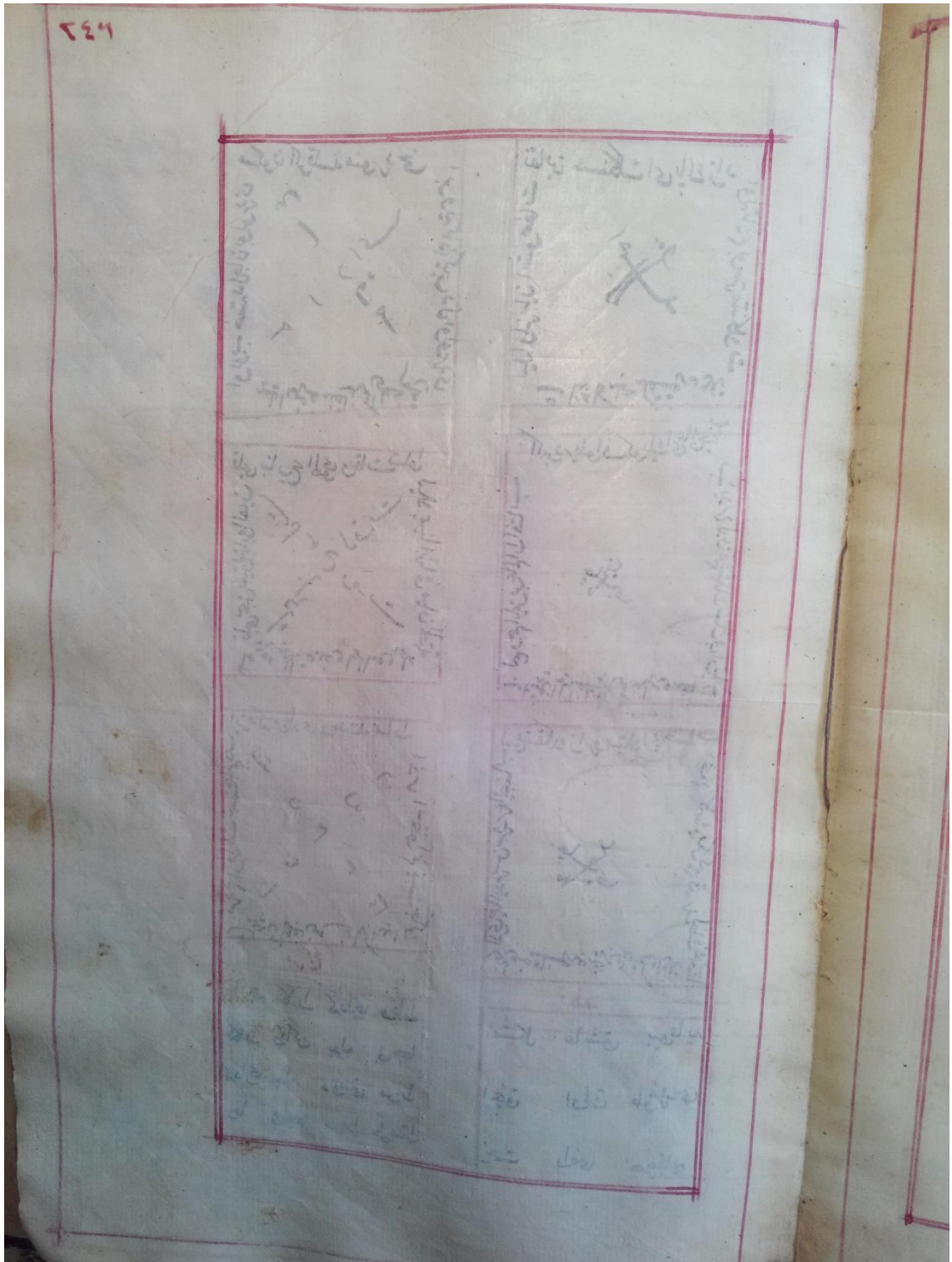
ای کوز لری نر کس یوز کل خری لاله کیسولری سنبیل	او کیم ایلک لوله یاقوت اوله لاله لو او دیشی که قوله
ای غنچه دهن کوزی یوز کل اوانو کل قیز لری حیان	یزندی یقه سن وجهه کل ایلک ناله اول شوق لبلبل
چاک ایلوی بن غم یقه سن عشق طربدن شاه اولد کادل و جان	یار یله ایدر نوش مدام الله پیاله هم باوه طلو میل
کوزی دل و جان خطو کله سر اچوست در لری دیدیلر	جنت چنی اچره دوشوق در کیمی لاله بتمش سمن و کل
فرقت اودنه یاز و حسرت باشنه غرق جور یله جفایه	بیچاره خفی بر کون ابریم دیو وصاله ایلر دی تحمل

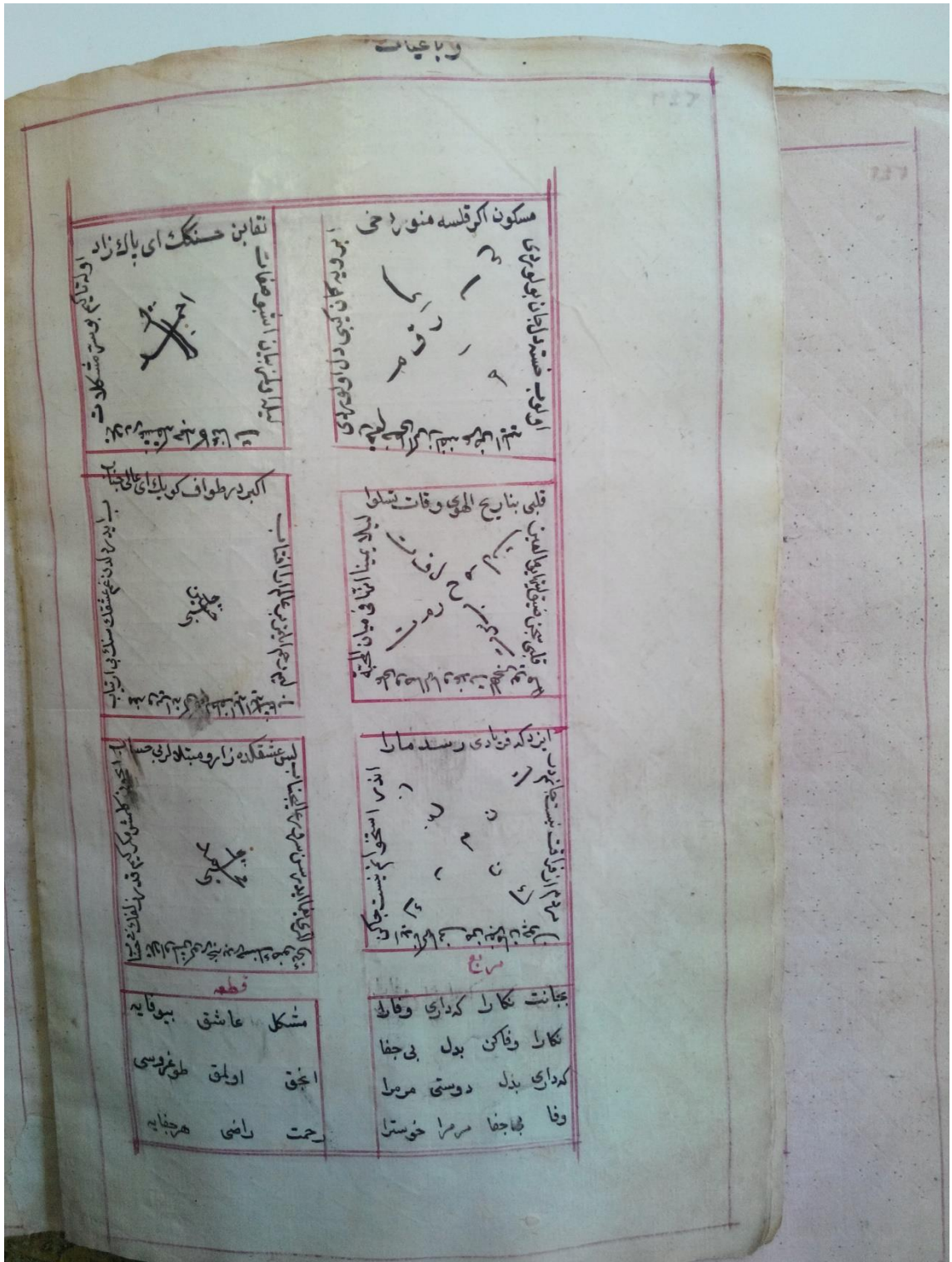
يا موسى من يذكره في الخلوات
 عند الكربات
 ما كنت مطيعا لك لكن مرارا
 اغضى لك امر
 تبأ لك ما شانك يا راعي نفسي
 اذ كنت شئ
 لا تقض علي بعد اب هو حق
 اغفر ورحم
 انشأت بحضرك ثم اذ ما
 ودعت وجرى
 ما تنظر عيناى الى الصنفك طوعا
 لكن بعامي
 طوبى لمن استغرق في حبك حتى
 لا يدرك نفسه
 ما قطع من رحمتك الجرم رجائي
 حاشاى وكل
 ارسلت الى كافة الخلق رسولا
 يقضى بكنايك
 مولى ومولك ومولى الثقليين
 لا ريبه فيه
 لا توجد نفس خلفت اسو جالا
 من نفسك استعا

اسقيت وارويت ظماء الفلوات
 من ماء فرات
 امسيت وحول ظلمة النكبات
 فوق الدرجات
 ابصرت وقد نادى الشهورات
 شاة الحسنات
 ادعوك الى جلوس الدعوات
 في كل غداة
 لا تلج على نفسي تلك الحسرات
 حين السدرات
 رضى ارنى الحق اقدم لحياى
 من قبل ماني
 قد يجد به العشق مجبل الجذبات
 من كل جهات
 ما دام اصرى بصلوات الصلوات
 في وقت صلوة
 اذ قال لهم يا زومان الغفلات
 ما وقت سبات
 يستشفع من حضرة كل عصاة
 يوم المصافات
 سحقك اذ كنت تلك الغفوات
 تحت الدركات

بابي
في التتمه وحمل الاله الجاه
وكساره في سبيله وحمل
كتب النيران على وجهه
هذا خيرا و مضرب العباد

٤ طاب من الجبب زكاة حسن
على خذو كالدنم الشفدي
فقال من بل منى
على في الخشفي الشفي
فقلت النسا فوينا ام
لقد من النسا على
اعني

رباعي
نار نفلانی من الشمس
نفسی عن علی من نفس
قامت نفلانی من عجب
نفسی نفلانی من الشمس

٤
باب في الناس قدما
الذي من غنوا

و من كل عند المال
فمنه في

٢
لَيْتَ النَّاسَ عِنْدَ
الْحَيِّ عِنْدَ الْخُضَّةِ
وَمَنْ عِنْدَ الْخُضَّةِ
فَعِنْدَ النَّاسِ عِنْدَ الْخُضَّةِ

رَأَيْتُ النَّاسَ فِي جَهَنَّمَ
الَّذِينَ عِنْدَ الدَّيْبِ
وَمَنْ لَا عِنْدَهُ دَيْبٌ
فَعَفَا النَّاسَ

نامی
کیمز الکاف زنا امید اور الماتی
اس باب امید زنا بدید اور الماتی
کیمی نوعی کاهم اعظم
کلمتہ سید او موفی غنی

حافظ احصی و بی بی خلوت
نہ جان دلی نہ در دہ دلی
کسی بی بی شاطو غنی کسی
دانشمند را عالم البیضا

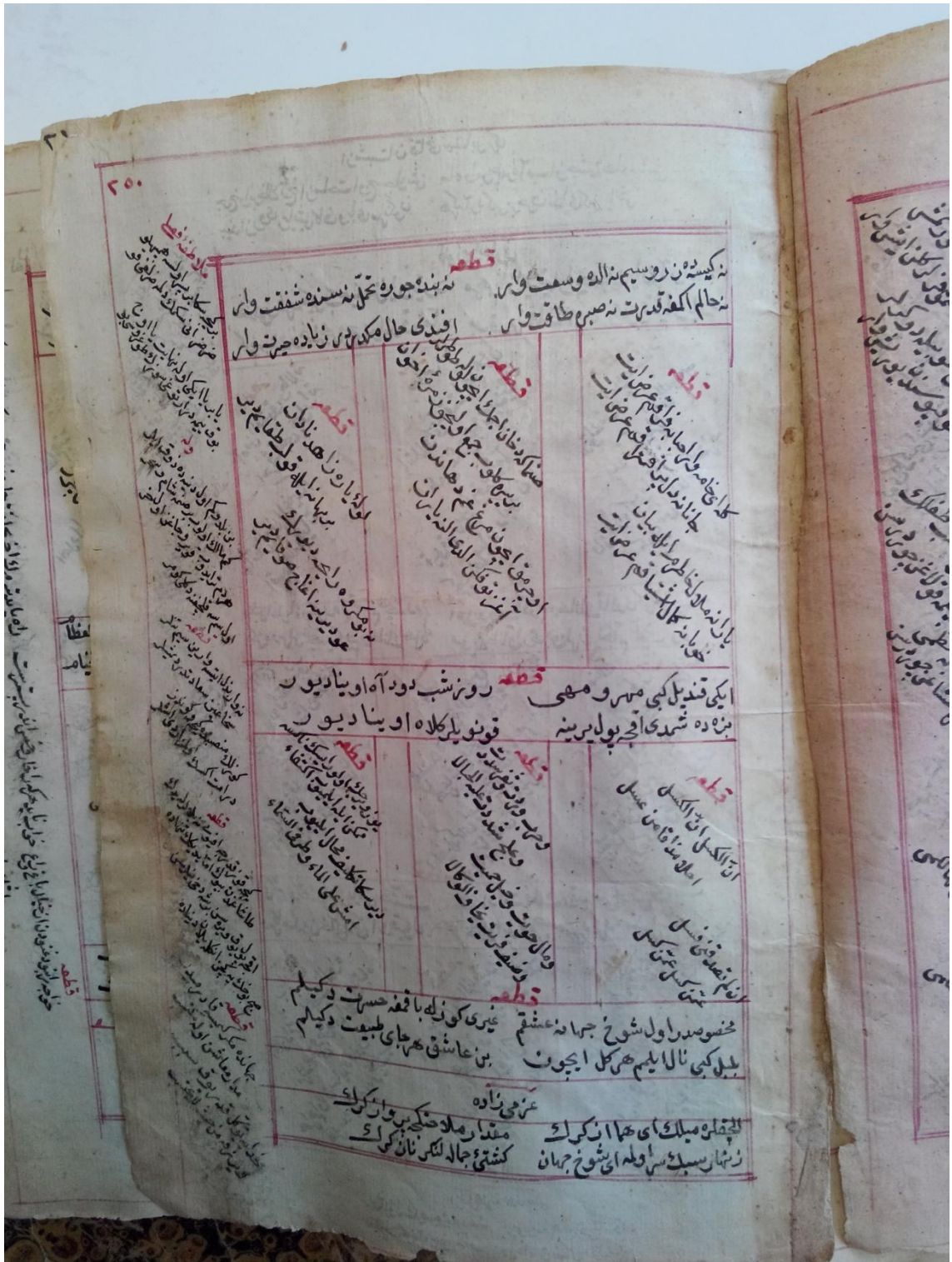
الحق لله في كل شيء
في طالب علم وفي مدعي حق
فأخرج من جانيان جبريل
وزرير ونسبهم أم ورو ورو

بنی که از ده دلم قند و لطف
 با و خیار و دلا و لطف
 بیل و جی و عدی و بی بی
 و مل و شام و صبح و شب

۷۳۸

و صلن ان كل من
عاش في هذه الارض
او غيابه

[illegible][illegible]

ÖZGEÇMİŞ

Sebehat Kütük, 2014 yılında Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesine giriş yaptı. 2015 yılında Eskişehir Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu. 2017 yılında Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları Anabilimdalı Türk İslam Edebiyatı bölümünde yüksek lisansa başladı.

